TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

59'uncu Birleşim
1 Mart 2022 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

	Sayfa
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	**248**
II.- GELEN KÂĞITLAR	**251**
III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	**284, 286, 290**
A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI	*284:285, 286:287, 290:291*
1.- Tokat Milletvekili Yücel Bulut'un, Tokat ve ilçelerine ilişkin gündem dışı konuşması	284:285
2.- Elâzığ Milletvekili Gürsel Erol'un, Elâzığ'da yaşanan sorunlara ilişkin gündem dışı konuşması	286:287
3.- Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker'in, 1 Mart 1958 tarihinde Kocaeli İzmit'te yaşanan Üsküdar vapur faciasının 64'üncü yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması	290:291

Sayfa

IV.- AÇIKLAMALAR **286, 287, 292, 321, 325, 328, 333, 340, 343**

1.- Antalya Milletvekili Hasan Subaşı'nın, Rusya'nın Ukrayna'yı işgale kalkışmasının Antalya'nın tarım ve turizmi ile ihracatçılarımız üzerindeki olumsuz etkilerine ilişkin açıklaması 286

2.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Elâzığ Milletvekili Gürsel Erol'un yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 287:288

3.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 288:289

4.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 289:290

5.- Gaziantep Milletvekili İrfan Kaplan'ın, Gaziantep ve civar illerdeki fıstık ve zeytin üreticilerinin sorunlarına ilişkin açıklaması 290

6.- Konya Milletvekili Esin Kara'nın, Mustafa Erol'un şehadetinin yıl dönümüne ilişkin açıklaması 290

7.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Ukrayna-Rusya savaşında Türkiye'nin tarafsız politika gütmesi gerektiğine ilişkin açıklaması 292

8.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, esnafın yaşadığı mağduriyete ve Geçit esnafının iş yapamaz hâle geldiğine ilişkin açıklaması 292

9.- Düzce Milletvekili Ümit Yılmaz'ın, Optisyenlik Hakkında Kanun'a ilişkin açıklaması 292

10.- Mersin Milletvekili Olcay Kılavuz'un, Mustafa Erol'un şehadetinin yıl dönümüne ilişkin açıklaması 293

11.- Kırıkkale Milletvekili Ahmet Önal'ın, Tip 1 diyabet hastası çocuklar için sensörlü glikoz ölçüm cihazlarının SGK kapsamına alınması gerektiğine ilişkin açıklaması 293

12.- Trabzon Milletvekili Ahmet Kaya'nın, solunum cihazı kullanan vatandaşların elektrik faturalarında düzenleme yapılması gerektiğine ilişkin açıklaması 293

13.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, Türk Eğitim Derneği tarafından açıklanan 2021 Eğitim Değerlendirme Raporu'na ilişkin açıklaması 294

14.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, İŞKUR TYP kapsamında istihdam edilen okul güvenlik görevlilerinin yaşadığı mağduriyete ilişkin açıklaması 294

Sayfa

15.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, 28 Şubat darbesinin 25'inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması 294

16.- İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz'ın, 1-7 Mart Deprem Haftası'na ilişkin açıklaması 295

17.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin'in, Muğla'dan tuhafiyeci bir esnafın iktidara yazdığı mektubuna ilişkin açıklaması 295

18.- Kayseri Milletvekili Dursun Ataş'ın, Erciyes Üniversitesindeki işçilerin mağduriyetine ilişkin açıklaması 295

19.- İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm'ün, Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in dokunulmazlığının kaldırılmak istenmesine ilişkin açıklaması 295:296

20.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun, Ukrayna'da devam eden Rus saldırısını kınadıklarına ilişkin açıklaması 296

21.- Manisa Milletvekili Bekir Başevirgen'in, zeytinlik alanların madencilik faaliyetlerine açılmasına ilişkin açıklaması 296

22.- Mersin Milletvekili Zeynep Gül Yılmaz'ın, Mersin ili Toroslar ilçesine bağlı Arslanköy'ün düşman işgalinden kurtuluşunun yıl dönümüne ilişkin açıklaması 296:297

23.- Gaziantep Milletvekili Ali Muhittin Taşdoğan'ın, ARFF memurlarının özlük haklarına ilişkin açıklaması 297

24.- Ağrı Milletvekili Dirayet Dilan Taşdemir'in, Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in dokunulmazlığının kaldırılmak istenmesine ilişkin açıklaması 297

25.- Burdur Milletvekili Mehmet Göker'in, Burdur'daki demir yolu yatırımlarının belirsizliğine ilişkin açıklaması 297:298

26.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Eren Kış-25 Operasyonu'nda şehit düşen Jandarma Uzman Çavuş Mürsel Sunal'a Allah'tan rahmet dilediğine, 1 Mart 1958 tarihinde Kocaeli İzmit'te yaşanan Üsküdar vapur faciasının yıl dönümüne, ülkücü şehit Mustafa Erol'un şehadetinin seneidevriyesine, Hocalı katliamına, Bosna Hersek'in 30'uncu bağımsızlık yıl dönümüne, 27 Şubat 2020 tarihinde İdlib'de şehit düşen Mehmetçikleri rahmet ve minnetle andığına, Ukrayna-Rusya savaş sürecinde yaşanan enformatik kirliliğe, İstiklal Marşı'nın ilk kez Türkiye Büyük Millet Meclisinde okunuşunun yıl dönümüne ve Muhasebeciler Günü'ne ilişkin açıklaması 298:299

27.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, "postmodern darbe" olarak adlandırılan 28 Şubatın yıl dönümüne ve Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in dokunulmazlığının kaldırılması meselesine ilişkin açıklaması 299:301

Sayfa

28.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 301:302

29.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 302:303

30.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 303

31.- Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 303:306

32.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül ile Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 306

33.- Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 307

34.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 308:309

35.- Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 309

36.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Türkiye coğrafyası üzerinden Irak'a bir operasyon yapılmasını içeren tezkerenin reddedildiği 1 Mart 2003'teki gizli oturum tutanaklarının yayınlanması gerektiğine, Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun Ukrayna kriziyle ilgili genel görüşme çağrısına, Nadir Hastalıklar Günü'ne ve zeytinliklerdeki madencilik çalışmalarına izin veren yönetmeliğe ilişkin açıklaması 309:311

37.- Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın "Dünya 5'ten büyüktür." anlayışına ve 28 Şubatın acı hatıraların ve dayanılmaz ayrımcılığın yaşandığı bir dönem olduğuna ilişkin açıklaması 311:313

38.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 313:314

39.- Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 314:315

40.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Hakkâri'nin Çukurca ilçesinde şehit olan Jandarma Uzman Çavuş Mürsel Sunal'a Cenab-ı Allah'tan rahmet dilediğine, Sadi Somuncuoğlu'nun vefatına, Necmettin Erbakan'ın ölüm yıl

Sayfa

dönümüne, Güçlendirilmiş Parlamenter Sistem Mutabakat Metni'ne, TÜİK'in açıkladığı büyüme rakamlarına ve yapısal tedbirler alınarak akaryakıtta, doğal gazda ve elektrikte ciddi indirimler yapılabilecekken Hükûmetin elektrik faturalarında sadece 10 puanlık bir vergi indirimi yaptığına ilişkin açıklaması 315:318

41.- Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz'in, Sadi Somuncuoğlu'nun vefatına ve Montrö Boğazlar Sözleşmesi'nin önemine ilişkin açıklaması 318

42.- Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın, Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun yarın İç Tüzük'ün 59'uncu maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde Rusya-Ukrayna krizinde yaşanan süreçler konusunda Meclisi bilgilendireceğine ilişkin açıklaması 321

43.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Kars Milletvekili Ahmet Arslan'ın iki dakika ilave süre istemesinin iktidarın getirdiği İç Tüzük değişikliğiyle kısıtlanan konuşma sürelerinin yetersizliğini gösterdiğine ilişkin açıklaması 325

44.- Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 326

45.- Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın, Batman Milletvekili Ayşe Acar Başaran'ın HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 328:329

46.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 333:334

47.- Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 334

48.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 334

49.- Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 334:335

50.- Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, Kars Milletvekili Ahmet Arslan'ın İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 340

51.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş, 305 ve 306 sıra sayılı Cumhurbaşkanlığı tezkereleri ile Anayasa ve Adalet Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon raporlarının Anayasa'nın 10, 13, 14, 36, 38, 76, 83 ve 138'inci maddelerine aykırı olduğu gerekçesiyle usul tartışması açılmasını talep ettiğine ilişkin açıklaması 343

Sayfa

V.- ÖNERİLER **319, 322, 326, 331, 335**

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ *319:321, 322:325, 326:328, 331:333, 335:340*

1.- İYİ Parti Grubunun, 1/3/2022 tarihinde Grup Başkan Vekili Samsun Milletvekili Erhan Usta tarafından, PTT'nin Varlık Fonuna devredildikten sonra zarar etmesine sebep olan uygulamaların tespit edilmesi, millî güvenlik sorunu olarak görülen iddiaların aydınlatılması, PTT üzerinden haksız kazanç sağlayan kişi ve kurumların tespit edilmesi ile PTT'nin itibarının yeniden kazandırılması için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 1 Mart 2022 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 319:321, 322:325

2.- HDP Grubunun, 1/3/2022 tarihinde Grup Başkan Vekili Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, demokratik siyasetin önündeki engellerin kaldırılması amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 1 Mart 2022 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 326:328, 331:333

3.- CHP Grubunun, 17/1/2022 tarihinde İstanbul Milletvekili Ali Şeker ve arkadaşları tarafından, hekimlerin yurt dışına göç etmelerinin nedenlerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 1 Mart 2022 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 335:338

4.- AK PARTİ Grubunun, gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında bulunan 305 ve 306 sıra sayılı Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporlarının bu kısmın sırasıyla 1'inci ve 2'nci sıralarına alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine ve Genel Kurulun çalışma saatlerine ilişkin önerisi 339:340

VI.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR **330**

1.- Batman Milletvekili Ayşe Acar Başaran'ın, Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın yaptığı açıklaması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması 330:331

Sayfa

VII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI **341**

A) ÖNERGELER *341:342*

1.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, (2/3276) esas numaralı 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/160) 341:342

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER **343, 349, 393**

A) KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER *343, 349:391, 393:405*

1.- Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/665) ile Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (S. Sayısı: 305) 343, 349:390, 393:405

2.- Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1843) ile Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (S. Sayısı: 306) 390:391, 393:405

B) KANUN TEKLİFLERİ *392, 393:405*

1.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültürel İş Birliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2756) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 292) 392, 393:405

IX.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER **344**

1.- 305 ve 306 sıra sayılı Cumhurbaşkanlığı tezkereleri ile Anayasa ve Adalet Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon raporlarının Anayasa'ya ve İç Tüzük'e aykırı olduğu gerekçesiyle Komisyona iade edilip edilmemesi hakkında 344:349

X.- OYLAMALAR **393**

1.- (S. Sayısı: 305) Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi'nin oylaması 393:405

2.- (S. Sayısı: 306) Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi'nin oylaması 393:405

Sayfa

3.- (S. Sayısı: 292) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültürel İş Birliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'nin oylaması 393:405

XI.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI **406**

1.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, şiddet mağduru kadınlar için hizmet veren bir pansiyonla ilgili iddialara ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/58179) 406:408

2.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, SSPE hastalığı ve tedavisine yönelik yürütülen çalışmalar ile hastalara verilen desteklere ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/58180) 409:413

3.- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, kadın cinayetlerine dair verilere ve bunların önlenmesi için yürütülen çalışmalara ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/58302) 414:418

4.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, uzman öğretmenlik sınavı ve kadrolarına,

- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Cumhurbaşkanlığı Külliye'sinde yapılan öğretmen atama törenine katılacak kişilerin PCR testlerinin Külliye'de yapılmasına

- Ankara Milletvekili Yıldırım Kaya'nın, Ankara İl Millî Eğitim Müdürlüğüyle ilgili bazı iddialara,

- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, Bakanlık bünyesinde KHK'yle ihraç edilip göreve iadesi yapılan personel sayısına,

İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Mahmut Özer'in cevabı (7/58377), (7/58505) (7/58507), (7/58510) 419:425

5.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, ocak ayında olumsuz hava koşulları sebebiyle sebze ve meyve tedarikinde yaşanan sıkıntılara ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu'nun cevabı (7/58418) 426:428

6.- Nevşehir Milletvekili Faruk Sarıaslan'ın, Nevşehir Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğünde çalışan personelin bazı haklarının ihlal edildiği iddiasına ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/58646) 429:430

7.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Balıkesir için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/58703) 431:432

Sayfa

8.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Çanakkale için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/58704) 433:434

9.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Kocaeli için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/58705) 435:436

10.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Antalya için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/58706) 437:438

11.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Amasya için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/58707) 439:440

12.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Çorum için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/58708) 441:442

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.01'de açılarak dört oturum yaptı.

Kocaeli Milletvekili Sami Çakır, 28 Şubatın yıl dönümüne,

Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer, emeklilerin yaşadığı sorunlara,

Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz, üniversiteye giriş için uygulanan Temel Yeterlilik Testi ve Alan Yeterlilik Testi baraj puanının kaldırılmasına,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Osmaniye Milletvekili İsmail Kaya, Hocalı katliamına,

Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz,

Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker,

İzmir Milletvekili Murat Çepni,

İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu,

Adana Milletvekili Kemal Peköz,

İstanbul Milletvekili Zeynel Özen,

Adana Milletvekili Burhanettin Bulut,

İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay,

Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş,

İstanbul Milletvekili Engin Altay,

Ukrayna-Rusya krizine;

Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın, Türkiye'nin savunma sanayisinde elde ettiği ilerlemeye,

Trabzon Milletvekili Ahmet Kaya, Karayolları bünyesinde çalışan müşavir ve danışmanların özlük haklarına,

Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü, cezaevlerindeki hak ihlalleri ve işkencelere,

Çanakkale Milletvekili Jülide İskenderoğlu, Rusya ile Ukrayna arasındaki savaş ihtimaline ve Çanakkale'ye yapılan yatırımlara,

Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer, şeker fabrikalarındaki ve belediyelerdeki geçici işçilerin kadro sorununa,

Kocaeli Milletvekili Sami Çakır, İklim Şûrası'na,

Samsun Milletvekili Kemal Zeybek, Ukrayna-Rusya savaşına, EYT'lilere, emekli maaşlarına ve sağlık sistemindeki sorunlara,

Balıkesir Milletvekili İsmail Ok, Ukrayna-Rusya savaşına ve doktor maaşlarına,

Uşak Milletvekili İsmail Güneş, Ukrayna-Rusya savaşına ve Seyfi Alanya Kış Atmalar Şampiyonası'nda Türkiye şampiyonu olan Ali Peker ve antrenörü Çağrı Oflaz ile 2022 Uluslararası Kodlama Yarışması'nda dünya şampiyonu olan Yüksel Avcı ve öğretmeni Bayram Yiğit'i tebrik ettiğine,

Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu, Bertelsmann Vakfının yeni raporuna,

Mersin Milletvekili Zeynep Gül Yılmaz, 28 Şubat postmodern darbesine ve 15 Temmuz darbe girişimine,

İzmir Milletvekili Ali Keven, emeklilerin, engelli aylığı ve 65 yaş aylığı alan yurttaşların geçinemediğine,

Muş Milletvekili Şevin Coşkun, Eşik Platformunun taleplerine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, Ukrayna-Rusya krizine ve Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ile İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelere,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, İstanbul Milletvekili Engin Altay ile Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelere,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, İstanbul Milletvekili Engin Altay ile Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelere,

İzmir Milletvekili Aytun Çıray, Ukrayna-Rusya çatışması konusunda konuşurken "savaş" teriminin kullanılmasının doğru olmadığına,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Danışma Kurulunun, Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında bulunan 292 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin bu kısmın 1'inci sırasına alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine ilişkin önerisi kabul edildi.

Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının:

1'inci sırasına alınan, Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültürel İş Birliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2756) ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 292) görüşmelerine başlanarak 3'üncü maddesine kadar kabul edildi.

2'nci sırasına alınan, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1458) ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 178) görüşmeleri Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

Kocaeli Milletvekili Fikri Işık, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın 292 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesi üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, Kocaeli Milletvekili Fikri Işık'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın 292 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesi üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşması, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın yaptığı açıklaması sırasında şahsına,

Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına,

Sataşması nedeniyle birer konuşma yaptılar.

Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş, Gülistan Doku'nun ailesinin Adalet Bakanıyla görüşmesinin sağlanması ve fiilî gözaltının bitirilmesi gerektiğine ilişkin bir açıklamada bulundu.

Alınan karar gereğince, 1 Mart 2022 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere 18.33'te birleşime son verildi.

Nimetullah ERDOĞMUŞ
Başkan Vekili

Şeyhmus DİNÇEL
Mardin
Kâtip Üye

Necati TIĞLI
Giresun
Kâtip Üye

Rümeysa KADAK
İstanbul
Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 103

25 Şubat 2022 Cuma

Cumhurbaşkanlığı Tezkereleri

(Milletlerarası Andlaşma)

1.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kosova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ortak Film Yapım Anlaşmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (Başkanlığa geliş tarihi: 24.02.2022) (Gelen evrak numarası: 973181)

2.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkmenistan Hükümeti Arasında Ortak Türkmen-Türk Genel Eğitim Okuluna İlişkin Mutabakat Zaptına Dair Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (Başkanlığa geliş tarihi: 24.02.2022) (Gelen evrak numarası: 973193)

3.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Olarak Tanınması ve Değiştirilmesine İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notalara Dair Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (Başkanlığa geliş tarihi: 24.02.2022) (Gelen evrak numarası: 973206)

4.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Arasında Türkiye-Arnavutluk Memorial Hastanesinin Geçiş Süresi Boyunca Ortak İşletilmesine İlişkin Protokole Dair Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (Başkanlığa geliş tarihi: 24.02.2022) (Gelen evrak numarası: 973210)

5.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kore Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığı ile Vergiden Kaçınmaya Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokole Dair Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (Başkanlığa geliş tarihi: 24.02.2022) (Gelen evrak numarası: 973251)

Yazılı Soru Önergeleri

1.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, TBMM Personeli ve Emeklileri Biriktirme, Dayanışma ve Yardım Sandığına ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58616) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.02.2022)

2.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Hukuk Hizmetleri Başkanlığına yapılan atamalara ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58617) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.02.2022)

3.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, bazı çalışanlara mobbing uygulandığı iddiasına ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58618) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.02.2022)

4.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Hukuk Hizmetleri Başkanlığına tahsis edilen araca ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58619) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.02.2022)

5.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, bir gazetenin internet sitesinin erişime kapatılmasına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/58620) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.02.2022)

6.- Ağrı Milletvekili Dirayet Dilan Taşdemir'in, İstiklal Caddesi'nde Kürtçe müzik yapanlara kolluk kuvvetlerinin müdahale ettiği iddiasına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/58621) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.02.2022)

7.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'nın bir televizyon programında yaptığı açıklamaya ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/58622) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.02.2022)

8.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın, bir milletvekilinin bir il müftüsüne gönderdiği yazıya ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/58623) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.02.2022)

9.- Adana Milletvekili Burhanettin Bulut'un, döviz kurunda yaşanan dalgalanmanın Devlet Denetleme Kurulu tarafından araştırılmasına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/58624) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.02.2022)

10.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nin son 2 aylık elektrik faturasına ve makam araçlarının akaryakıt masraflarına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/58625) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.02.2022)

11.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nin elektrik ve doğalgaz tüketimi ile fatura tutarlarına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/58626) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2022)

12.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, 2018-2022 yılları arasında Cumhurbaşkanlığı bünyesindeki araçlarda kullanılan akaryakıt miktarına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/58627) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

13.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nin 2018-2022 yılları arasındaki su faturası tutarlarına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/58628) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

14.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nin 2018-2022 yılları arasındaki toplam ısınma giderine ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/58629) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

15.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nin 2018-2022 yılları arasındaki elektrik faturası tutarlarına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/58630) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

16.- İzmir Milletvekili Atila Sertel'in, Cumhurbaşkanlığı yerleşkesinin 2021 ve 2022 elektrik ve doğal gaz faturalarına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/58631) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

17.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi içerisinde bulunan yapıların elektrik, doğalgaz ve su faturalarına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/58632) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

18.- Eskişehir Milletvekili Metin Nurullah Sazak'ın, bazı tasarruf finansman şirketlerinin tasfiye edilmesine ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/58633) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

19.- Diyarbakır Milletvekili Hişyar Özsoy'un, Diyarbakır 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevinde bulunan hasta bir tutuklunun infazını tamamlamasına karşın tahliye edilmemesine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58634) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.02.2022)

20.- Diyarbakır Milletvekili Hişyar Özsoy'un, Diyarbakır 2 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan ve cezasını tamamlayan bir mahkumun tahliye talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58635) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.02.2022)

21.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, Afyonkarahisar 1 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan mahkumların kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58636) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.02.2022)

22.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, Edirne F Tipi Cezaevinde bulunan hasta bir mahkumun sağlık durumuna ve çeşitli iddialara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58637) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.02.2022)

23.- Hakkari Milletvekili Sait Dede'nin, Elazığ Kadın Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkuma verilen disiplin cezasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58638) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2022)

24.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, Elazığ Kadın Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkuma verilen disiplin cezasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58639) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2022)

25.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, Kayseri Bünyan Cezaevinde bulunan ağır hasta bir tutuklunun tahliye edilmesi talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58640) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2022)

26.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, İzmir Şakran 2 Nolu Cezaevinde bulunan bir mahkumun İdare ve Gözlem Kurulu raporu sonucu tahliye edilmemesine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58641) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2022)

27.- Batman Milletvekili Necdet İpekyüz'ün, Şanlıurfa'da bulunan bir çocuk koruma evindeki bazı çocukların kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58642) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.02.2022)

28.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın, Şanlıurfa'da Bakanlığa bağlı Çocuk Koruma Evindeki çocuklara yönelik kötü muamele iddialarına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58643) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.02.2022)

29.- Samsun Milletvekili Neslihan Hancıoğlu'nun, hijyenik ped fiyatlarına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58644) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

30.- Nevşehir Milletvekili Faruk Sarıaslan'ın, Bakanlık bünyesinde ek ders karşılığı çalışan personelin özlük haklarının iyileştirilmesi önerisine ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58645) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

31.- Nevşehir Milletvekili Faruk Sarıaslan'ın, Nevşehir Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğünde çalışan personelin bazı haklarının ihlal edildiği iddiasına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58646) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

32.- İstanbul Milletvekili Erkan Baş'ın, bir otomotiv şirketinin işçilerini haksız şekilde işten çıkardığı iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58647) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.02.2022)

33.- İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekgözegü'nün, motokuryelerin çalışma koşullarının düzenlenmesi talebine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58648) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.02.2022)

34.- Adana Milletvekili Tulay Hatımoğulları Oruç'un, bazı işçilerin çalışma koşulları ile ücretlerinin iyileştirilmesine yönelik taleplerine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58649) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2022)

35.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, genel sağlık sigortası prim borçlarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58650) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

36.- Yozgat Milletvekili Ali Keven'in, 2019-2021 yılları arasında Yozgat ilindeki işsizlik oranına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58651) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

37.- İstanbul Milletvekili Yunus Emre'nin, İBB Teftiş Kurulu tarafından hazırlanan raporda yer alan bulgulara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58652) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.02.2022)

38.- Antalya Milletvekili Rafet Zeybek'in, Antalya Büyükşehir Belediyesi tarafından hazırlanan 100 bin ölçekli çevre düzeni imar planının incelenmesine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58653) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

39.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Kocaeli'nin Dilova ilçesi Adatepe bölgesindeki kimyasal depolama tesisinin kapasitesinin artırılmasına yönelik ÇED raporuna ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58654) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

40.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Kocaeli'nin Başiskele ilçesine bağlı Servetiye Camii Mahallesi'ne yol yapım talebine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58655) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

41.- Giresun Milletvekili Necati Tığlı'nın, Karadeniz'de katı atık ve plastik kirliliğini önlemeye yönelik çalışmalara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58656) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.02.2022)

42.- Mersin Milletvekili Rıdvan Turan'ın, Türkiye'nin plastik atık ithalat hacmine ve Adana'daki plastik atıkların çevresel etkilerine yönelik yapılan çalışmalara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58657) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.02.2022)

43.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın, Isparta'da yaşanan uzun süreli elektrik kesintisine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58658) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.02.2022)

44.- İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu'nun, Isparta'da yaşanan uzun süreli elektrik kesintisine ve yapılan denetimlere ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58659) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.02.2022)

45.- Mardin Milletvekili Ebrü Günay'ın, elektriğe gelen zamma ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58660) (Başkanlığa geliş tarihi: 09.02.2022)

46.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, 15 Temmuz 2016 tarihinden sonra Bakanlık bünyesinde terör örgütleriyle irtibatlı veya iltisaklı olduğu gerekçesiyle hakkında işlem yapılan personel sayısına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58661) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

47.- Nevşehir Milletvekili Faruk Sarıaslan'ın, Nevşehir'in Kozaklı ilçesinde yaşanan ısınma sorununa ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58662) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

48.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2021-2022 yılları arasında yaşanan elektrik kesintilerine dair bazı verilere ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58663) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

49.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 2020 yılından önerge tarihine kadar Şanlıurfa ilinde yaşanan elektrik kesintilerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58664) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

50.- Antalya Milletvekili Çetin Osman Budak'ın, Isparta'da yaşanan uzun süreli elektrik kesintisine ve yapılan denetimlere ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58665) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

51.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Kocaeli'de 2019'un Şubat ayından bu yana doğalgaz ve elektrik faturasını ödeyemeyen abonelere ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58666) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

52.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, Van'ın Gevaş ilçesindeki aydınlatma çalışmalarının maliyetine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58667) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.02.2022)

53.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, 2021-2022 eğitim-öğretim yılında burs ve kredi alan öğrencilere ve burs almada önceliği bulunanlara ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58668) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

54.- Yozgat Milletvekili Ali Keven'in, 2019-2021 yılları arasında Yozgat ilinde gerçekleştirilen kamu yatırım miktarına ve ilin vergi sıralamasına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58669) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

55.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İstiklal Caddesi'nde Kürtçe müzik yapanlara kolluk kuvvetlerinin müdahale ettiği iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58670) (Başkanlığa geliş tarihi: 31.01.2022)

56.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, MOBESE sistemine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58671) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.02.2022)

57.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, sahte pasaport temin eden bir şebeke ile mücadeleye ve gri pasaport ile yurtdışına çıkıp geri dönmeyenlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58672) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.02.2022)

58.- Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz'ın, zırhlı araçların neden olduğu kazalara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58673) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.02.2022)

59.- Hatay Milletvekili Barış Atay Mengüllüoğlu'nun, Denizli'de bir protesto eylemine katılan İran uyruklu mültecilerin sınır dışı edilmesi kararına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58674) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.02.2022)

60.- Şırnak Milletvekili Nuran İmir'in, mahkeme kararı gereği görevden alınması gereken belediye başkanlarına yapılan işlemlere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58675) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.02.2022)

61.- Şırnak Milletvekili Hasan Özgüneş'in, haklarında mahkumiyet kararı bulunan iki belediye başkanına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58676) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.02.2022)

62.- Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel'in, 2010 yılından beri Türkiye giriş yapan göçmen sayısı ile vatandaşlık alan yabancı uyruklu kişilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58677) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

63.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, Van'ın Gevaş ilçesindeki aydınlatma çalışmalarının maliyetine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58678) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.02.2022)

64.- Giresun Milletvekili Necati Tığlı'nın, Giresun'da geleneksel bıçak üretiminin tanıtımının artırılması ve ustalara destek verilmesine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58679) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

65.- Antalya Milletvekili Çetin Osman Budak'ın, mevsimlik turizm sektörü çalışanlarının sorunlarının çözümüne ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58680) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

66.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, 2017 yılının Ocak ayından itibaren Edirne'de yapılan yurt, pansiyon ve okul denetimlerine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58681) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

67.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, maarif müfettişlerinin tamamının Bakanlık maarif müfettişi olarak atanmasına yönelik bir çalışma olup olmadığına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58682) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

68.- Karaman Milletvekili İsmail Atakan Ünver'in, 2012 yılından bu yana okulu terk eden öğrenci sayısına ve okullaşma oranına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58683) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

69.- Van Milletvekili Murat Sarısaç'ın, yaşayan diller ve lehçeler dersine dair verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58684) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.02.2022)

70.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Bakan yardımcısı hakkındaki iddialara ve Bakanlık bünyesinde FETÖ irtibatı ya da iltisakı olduğu gerekçesiyle hakkında işlem yürütülen personel sayısına ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58685) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.02.2022)

71.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketine bağlı bir fabrikada çalışan bir işçinin işten çıkarılma nedenine ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58686) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.02.2022)

72.- Manisa Milletvekili Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu'nun, ülkemizde çalışan yabancı uyruklu hekimlere dair çeşitli verilere ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58687) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

73.- Kütahya Milletvekili Ahmet Erbaş'ın, kuş gribi ile ilgili yapılan çalışmalara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58688) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

74.- Kayseri Milletvekili Mustafa Baki Ersoy'un, Kayseri Devlet Hastanesinde ikili vardiya sistemine geçilmesi talebine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58689) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

75.- İzmir Milletvekili Kamil Okyay Sındır'ın, tarım makineleri sektörüne dair çeşitli verilere ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58690) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

76.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, Tarım Kredi Kooperatifleri bünyesinde yapılan bir atamaya ve ürün alımına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58691) (Başkanlığa geliş tarihi: 31.01.2022)

77.- İzmir Milletvekili Kamil Okyay Sındır'ın, tarım makineleri sektörüne dair çeşitli verilere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58692) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

78.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Rusya ve Ukrayna arasında yaşanan gerginlik sebebiyle ortaya çıkabilecek olası ithalat sorunlarına ve gıda krizine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58693) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

79.- Antalya Milletvekili Rafet Zeybek'in, Antalya'nın Aksu ilçesinde dere yatağı doldurularak yapılan bir binaya ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58694) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

80.- Karaman Milletvekili İsmail Atakan Ünver'in, TARSİM'in kapsayıcılığı, prim desteği ve tazminat ödemeleri hususunda yaşanan sorunların giderilmesine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58695) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

81.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Kocaeli'nin Başiskele ilçesine bağlı Servetiye Camii Mahallesi'nin su sorununa ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58696) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

82.- Eskişehir Milletvekili Metin Nurullah Sazak'ın, küçükbaş hayvan üreticilerine verilen desteklere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58697) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

83.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, İstanbul Havalimanı'nda yoğun kar yağışı nedeniyle çatısı çöken kargo binasına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58698) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.02.2022)

84.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın'ın, Kuzey Marmara Otoyolu projesinin bazı kesimlerinde gerçekleşen ek maliyet artışına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58699) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.02.2022)

85.- Hatay Milletvekili Suzan Şahin'in, Avrasya Tüneli, Kuzey Marmara Otoban Yolu ve Osmangazi Köprüsünden geçişlerde kesilen cezalara ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58700) (Başkanlığa geliş tarihi: 02.02.2022)

86.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, İzmir Çiğli/Kaklıç Havalimanının akıbetine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58701) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.02.2022)

87.- Kütahya Milletvekili Ahmet Erbaş'ın, Seyitömer-Bozüyük karayolu ile Ilıca kavşağında yaşanan yol sorunlarının giderilmesi önerisine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58702) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

88.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Balıkesir için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58703) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

89.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Çanakkale için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58704) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

90.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Kocaeli için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58705) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

91.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Antalya için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58706) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

92.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Amasya için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58707) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

93.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Çorum için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58708) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

94.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Balıkesir için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58709) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

95.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Kocaeli için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58710) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

96.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Çanakkale için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58711) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

97.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Amasya için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58712) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

98.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Antalya için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58713) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

99.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Çorum için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58714) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

100.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Balıkesir için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58715) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

101.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Kocaeli için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58716) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

102.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Çanakkale için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58717) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

103.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Amasya için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58718) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

104.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Antalya için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58719) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

105.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Çorum için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58720) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

106.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Balıkesir için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58721) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

107.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Kocaeli için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58722) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

108.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Çanakkale için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58723) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

109.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Amasya için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58724) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

110.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Antalya için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58725) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

111.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Çorum için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58726) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

112.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Balıkesir için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58727) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

113.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Kocaeli için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58728) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

114.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Çanakkale için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58729) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

115.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Amasya için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58730) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

116.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Çorum için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58731) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

117.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Antalya için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58732) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

118.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Balıkesir için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58733) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

119.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Kocaeli için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58734) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

120.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Çanakkale için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58735) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

121.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Amasya için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58736) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

122.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Çorum için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58737) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

123.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Antalya için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58738) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

124.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Kocaeli için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58739) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

125.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Çanakkale için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58740) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

126.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Balıkesir için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58741) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

127.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Çorum için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58742) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

128.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Antalya için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58743) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

129.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Amasya için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58744) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

130.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Çanakkale için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58745) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

131.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Kocaeli için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58746) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

132.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Balıkesir için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58747) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

133.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Çorum için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58748) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

134.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Antalya için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58749) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

135.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Amasya için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58750) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

136.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Kocaeli için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58751) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

137.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Balıkesir için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58752) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

138.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Antalya için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58753) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

139.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Çorum için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58754) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

140.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Çanakkale için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58755) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

141.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Amasya için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58756) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

142.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Balıkesir için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58757) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

143.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Çorum için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58758) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

144.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Antalya için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58759) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

145.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Kocaeli için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58760) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

146.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Çanakkale için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58761) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

147.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Amasya için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58762) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

148.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Çorum için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58763) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

149.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Balıkesir için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58764) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

150.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Antalya için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58765) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

151.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Kocaeli için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58766) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

152.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Çanakkale için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58767) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

153.-İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Amasya için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58768) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

No: 104

28 Şubat 2022 Pazartesi

Süresi İçinde Cevaplandırılmayan Yazılı Soru Önergeleri

Cumhurbaşkanı Yardımcılığı (Fuat Oktay)

1.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Cumhurbaşkanlığına ait binaların masraflarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58161)

2.- İstanbul Milletvekili Nazır Cihangir İslam'ın, OHAL Komisyonu üyelerinin maaşlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58162)

3.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, İzmir'de yapımı süren bazı projelerin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58163)

4.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2022 yılında Niğde ili için yapılması planlanan yatırımlara ayrılan ödenek miktarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58164)

Adalet Bakanlığı

5.- Tunceli Milletvekili Polat Şaroğlu'nun, Munzur Üniversitesi öğrencisi bir kadının kaybolmasına dair yapılan soruşturmanın akıbetine ve bazı iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/58165)

6.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Türkoğlu 1 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun çeşitli iddialarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58166)

7.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İzmir Şakran Kapalı Cezaevinde bulunan hasta bir hükümlünün infazının ertelenmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58167)

8.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Erzurum H Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58168)

9.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Şanlıurfa 1 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58169)

10.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Şanlıurfa 1 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58170)

11.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Şanlıurfa 1 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58171)

12.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Ereğli T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bulunan bir mahkumun ısınma sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/58172)

13.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, Sincan Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bulunan bir mahkumun koşullu salıverilmeden yararlandırılmadığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58173)

14.- Ankara Milletvekili Gamze Taşcıer'in, 2021 yılında verilen internet ortamında yapılan yayınlara yönelik içeriğin kaldırılması ve erişim engellenmesi kararlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58174)

15.- Ankara Milletvekili Gamze Taşcıer'in, 14 Temmuz 2021 tarihinden bu yana ifadesi alınmak üzere düzenlenen yakalama emri üzerine mesai saatleri dışında yakalanan kişi sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58175)

16.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2016-2022 yılları arasında gözaltına alınanlar ve tutuklananlar ile hükümlü sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58176)

17.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, 15 Temmuz 2016'dan sonra Bakanlık personelinden ihraç edilenlere ve bunlardan iadesi yapılanlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/58177)

18.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın, Antalya S Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir tutuklunun tahliye edilmemesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58178)

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

19.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, 18 Ocak'ta Kocaeli'de bir fabrikada meydana gelen iş kazasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58181)

20.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, İŞKUR'a yapılan başvurulara ve TYP kapsamında işe yerleştirilenlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/58182)

21.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, emekli, dul ve yetim maaşları eksik veya fazla yatırılan kişilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/58183)

22.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2021 yılında işsizlik fonundan elde edilen gelire ve işsizlik ödeneğinden yararlanan kişi sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58184)

23.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2002-2022 yılları arasında alınan grev kararları ile yapılan grevlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/58185)

24.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Toplum Yararı Projesi kapsamındaki istihdam verilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58186)

25.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, İŞKUR tarafından açılan mesleki eğitim kursiyerlerinden istihdamı sağlananlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/58187)

26.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, tekstil sektöründe sigortasız ve asgari ücretin altında çalışan işçilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/58188)

27.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın, motokuryelerin çalışma koşullarının düzenlenmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58189)

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı

28.- İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, kömürlü termik santrallerin çevreye etkilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58190)

29.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Kocaeli'nin İzmit ilçesinde bazı bölgelerin riskli alan ilan edilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58191)

30.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'de üzerinde ipotek bulunan tarım arsalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58192)

31.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, 15 Temmuz 2016'dan sonra Bakanlık personelinden ihraç edilenlere ve bunlardan iadesi yapılanlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/58193)

Dışişleri Bakanlığı

32.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, Türkiye'nin Köln ve Nürnberg Başkonsolosluklarının Almanya'dan Türkiye'ye vize başvurularında aracı şirket kullanılacağına dair yaptığı açıklamaya ilişkin yazılı soru önergesi (7/58194)

33.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, Bakanlık bünyesinde yapılan üst düzey atamalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/58195)

34.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, 15 Temmuz 2016'dan sonra Bakanlık personelinden ihraç edilenlere ve bunlardan iadesi yapılanlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/58196)

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

35.- Bingöl Milletvekili Erdal Aydemir'in, elektrik fiyatlarına yapılan zammın esnaflara olan etkilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58197)

36.- İzmir Milletvekili Kani Beko'nun, maden işletmelerinin denetimine ve işçilerin meslek hastalığına karşı korunması için yapılan çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/58198)

37.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, OSB'lerin doğal gaz kullanımlarının sınırlandırılmasına ve ülkemizdeki doğal gaz stok miktarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58199)

38.- Antalya Milletvekili Feridun Bahşi'nin, Silivri ve Tuz Gölü doğal gaz depolarındaki stok miktarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58200)

39.- Samsun Milletvekili Bedri Yaşar'ın, doğal gaz tedarikinde yaşanan sorun nedeniyle OSB'lerde uygulanan elektrik kesintilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58201)

40.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2021 yılında elektrik borcu sebebiyle elektriği kesilen üreticilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/58202)

41.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, OSB'lerde uygulanan elektrik kesintisine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58203)

42.- Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, köylerde içme suyu tedariki ve sulama için kullanılan elektriğe zam uygulanmamasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58204)

43.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, akaryakıt sektöründeki kar marjlarının dengelenmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58205)

44.- Manisa Milletvekili Bekir Başevirgen'in, 2020 yılından bu yana ülke genelinde ve Manisa'da elektrik faturasını ödeyemeyen ve elektriği kesilen abonelere ilişkin yazılı soru önergesi (7/58206)

Gençlik ve Spor Bakanlığı

45.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü sorumluluğunda olan yurtların denetimine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58207)

46.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, 15 Temmuz 2016'dan sonra Bakanlık personelinden ihraç edilenlere ve bunlardan iadesi yapılanlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/58208)

Hazine ve Maliye Bakanlığı

47.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, Kredi Garanti Fonu aracılığıyla verilen kredi miktarına ve verilen kredilerin kullanımına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58209)

48.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, son 20 yılda yapılan özelleştirmelerden elde edilen gelire ilişkin yazılı soru önergesi (7/58210)

49.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Ziraat Bankası tarafından çiftçilere verilen sıfır faizli kredi limitinin güncellenmesi ve faiz oranlarında indirim yapılması önerisine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58211)

İçişleri Bakanlığı

50.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Bakanlığın tanıtım günlerine dair yayımladığı bir genelgeye ilişkin yazılı soru önergesi (7/58212)

51.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, Jandarma Personel Başkanlığı ile ilgili bazı iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/58213)

52.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, Jandarma Genel Komutanlığı personeliyle ilgili çeşitli iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/58214)

53.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2016-2022 yılları arasında gözaltına alınan kişi sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58215)

54.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Ustam Kocaeli Projesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58216)

55.- Burdur Milletvekili Mehmet Göker'in, IŞİD terör örgütü üyelerinin Türkiye üzerinden çeşitli ülkelere gittiği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58217)

56.- İstanbul Milletvekili Arzu Erdem'in, İstanbul Kartaltepe'de bulunan bir yaşlı bakımevinin kapatılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58218)

Kültür ve Turizm Bakanlığı

57.- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil Sütlü'nün, Göbeklitepe'nin olumsuz hava şartlarına karşı yeterince korunmadığı iddiasına ve ortaya çıkan zararın giderilmesi için yapılan çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/58219)

Milli Eğitim Bakanlığı

58.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, boş kalan veya az tercih edilen yükseköğretim kontenjanlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58223)

Milli Savunma Bakanlığı

59.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2019-2022 yılları arasında zorunlu askerliğini yaparken hayatını kaybeden kişi sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58228)

Sağlık Bakanlığı

60.- Muğla Milletvekili Suat Özcan'ın, Sağlık Tesislerinde Görevli Personele Ek Ödeme Yapılmasına Dair Yönetmelik'e göre oluşan ücret farklılıklarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58229)

61.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, Van'ın Gevaş ilçesindeki hastane ve doktor kapasitesi ile sağlık hizmetlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58230)

62.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, yetişkin primer immün yetmezlik hastalarına engelli raporu verilmesi önerisine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58231)

63.- Ankara Milletvekili Gamze Taşcıer'in, son 6 yılda kapatılan kamu hastanelerinin kayıtlı tıbbi malzeme ve cihazlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58232)

64.- Samsun Milletvekili Bedri Yaşar'ın, bazı ilaçların temininde yaşanan zorluklara ilişkin yazılı soru önergesi (7/58233)

65.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, Şanlıurfa'da bulunan Eyyübiye Devlet Hastanesinin çocuk onkoloji doktoru ihtiyacına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58234)

66.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, Şanlıurfa'da bulunan Harran Üniversitesi Tıp Fakültesi Eğitim ve Araştırma Hastanesinin çocuk onkoloji doktoru ihtiyacına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58235)

67.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, Türkiye'de SSPE hastalığı olan kişilere ve bunlara yönelik verilen desteklere ilişkin yazılı soru önergesi (7/58236)

68.- İstanbul Milletvekili Ahmet Şık'ın, tüberküloz tanısı konulan kişi sayısına ve bu hastalığın tedavisine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58237)

69.- Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Kocaeli'nin Başiskele ilçesine hastane yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58238)

70.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, sağlık çalışanlarının maaş ve özlük haklarının iyileştirilmesine yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/58239)

71.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, öğretim üyelerinin muayenehane açabildiği illere ilişkin yazılı soru önergesi (7/58240)

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

72.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, TEİAŞ tarafından OSB'lere yönelik yapılan doğal gaz kısıtlaması nedeniyle üretimde yaşanan aksamaya ilişkin yazılı soru önergesi (7/58241)

73.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, patent ve PCT başvurularına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58242)

Tarım ve Orman Bakanlığı

74.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın, Kahramanmaraş'ın Türkoğlu ilçesindeki sera üreticilerinin yoğun kar yağışı nedeniyle uğradığı zarara ilişkin yazılı soru önergesi (7/58243)

75.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, içme ve kullanma suyunu Atatürk Barajı'ndan temin eden yerleşim yerlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58244)

76.- İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekgözegü'nün, Ardahan'da borçları nedeniyle intihar eden bir çiftçiye ve çiftçilerin bankalar ile tarım kredi kooperatiflerine olan borçlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58245)

77.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Tarım Kredi Kooperatifine ait marketlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/58246)

78.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, çoban sayısındaki eksiklik ile sözleşmeli çoban uygulamasının hayata geçirilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58247)

79.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, çiftçilere gübre alımı için destek verilmesi önerisine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58248)

80.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, çiftçiler tarafından kullanılan mazottan ÖTV'nin kaldırılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58249)

81.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, kayıt dışı tarım arazilerinin kayıt altına alınması ve çiftçi beyanına göre destekleme yapılmasına yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/58250)

82.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, TARSİM tarafından yapılan hasar tespitlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58251)

83.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, BAĞKUR primlerini ödemekte zorlanan çiftçilerin desteklenmelerine yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/58252)

84.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, TMO'nun 2021 yılında üreticilerden aldığı fındık miktarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58253)

85.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2022 yılında orman mühendisi alımı ile olası orman yangınlarına karşı alınan önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/58254)

86.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2021 yılında TAREKS Tohum tarafından ihracatı yapılan tohum verilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58255)

87.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2021 yılında elektrik borcu sebebiyle elektriği kesilen üreticilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/58256)

88.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, şekerpancarı üreticilerine 2020 ve 2021 yılları arasındaki fiyat farkının ödenmesi önerisine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58257)

89.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2002-2021 yılları arasında Orman Kanunu'nun 17'nci maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında üzerinde tesis kurulmasına izin verilen ormanlık alanlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/58258)

90.- Amasya Milletvekili Mustafa Tuncer'in, Amasya'da yoğun kar yağışı nedeniyle zarar gören domates üreticilerinin zararlarının karşılanması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58259)

91.- Amasya Milletvekili Mustafa Tuncer'in, Amasya'nın Merzifon ilçesindeki çiftçilerin üreme parametresine uygun olmadığı nedeniyle buzağı desteği alamamasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58260)

Ticaret Bakanlığı

92.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, elektrik ve doğal gaz kullanımındaki kısıtlamaların üretime etkisine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58261)

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı

93.- Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş'ın, Çaycuma-Bartın Ayrımı-Hisarönü-Zonguldak Yolu yapım ihalesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58262)

94.- Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu'nun, Kuzey Marmara Otoyolunun kar yağışı nedeniyle ulaşıma kapanması nedeniyle oluşan zarara ilişkin yazılı soru önergesi (7/58263)

95.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, İzmir'de yapımı süren bazı projelerin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58264)

96.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, Kuzey Marmara Otoyolunun kar yağışı nedeniyle ulaşıma kapanmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/58265)

97.- İstanbul Milletvekili Onursal Adıgüzel'in, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunda istihdam edilen personele ilişkin yazılı soru önergesi (7/58266)

98.- Adana Milletvekili Burhanettin Bulut'un, araç muayene işlemlerinden alınan bedelin düşürülmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/58267)

Meclis Araştırması Önergeleri

1.- Bursa Milletvekili Yüksel Özkan ve 28 Milletvekilinin, temel gıda ürünlerinde yapılan KDV indiriminin fiyatlara yansıyıp yansımadığının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5526) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.02.2022)

2.- Adana Milletvekili Ayhan Barut ve 21 Milletvekilinin, kamuda ve özel sektörde engelli istihdamıyla ilgili yaşanan sorunların araştırılarak çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5527) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.02.2022)

3.- Ankara Milletvekili Ali Haydar Hakverdi ve 23 Milletvekilinin, çiftçilerin sorunlarının araştırılarak sürdürülebilir tarım politikaları oluşturulması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5528) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.02.2022)

4.- Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel ve 20 Milletvekilinin, tarım sektöründe yaşanan sosyal güvenlik ile ilgili sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5529) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.02.2022)

5.- Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer ve 20 Milletvekilinin, emeklilerin sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5530) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.02.2022)

6.- Ankara Milletvekili Tekin Bingöl ve 20 Milletvekilinin, elektriğe yapılan zamların evde bakım gören hastalar üzerindeki etkilerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5531) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.02.2022)

7.- Ankara Milletvekili Tekin Bingöl ve 20 Milletvekilinin, gazetecilerin sorunlarının araştırılarak mesleklerini bağımsız olarak sürdürebilmelerine yönelik çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5532) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.02.2022)

8.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç ve 20 Milletvekilinin, arazi toplulaştırmanın sağlıklı bir şekilde yapılması ve hak kayıplarının önüne geçilerek mağduriyetlerin engellenmesi için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5533) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.02.2022)

9.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 19 Milletvekilinin, AOÇ Süt Fabrikasında kullanılan üretim teknolojisinin geliştirilmesi ve işletmenin geliştirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5534) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.02.2022)

10.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç ve 21 Milletvekilinin, sahte diploma sorununun neden ve sonuçlarının araştırılarak kamu görevlilerin diplomalarının bu kapsamda gözden geçirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5535) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.02.2022)

11.- Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer ve 20 Milletvekilinin, bireysel silahlanmada yaşanan artışın neden ve sonuçlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5536) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.02.2022)

12.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere ve 20 Milletvekilinin, Acil Durum ve Afet Yönetimi programlarından mezun olanların istihdam sorununun çözülmesi için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5537) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.02.2022)

13.- İzmir Milletvekili Ednan Arslan ve 21 Milletvekilinin, yeraltı sularının mevcut durumunun araştırılarak kirlilik ve aşırı kullanmaya karşı gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5538) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.02.2022)

14.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan ve 20 Milletvekilinin, imar barışı düzenlemeleri sonucu ortaya çıkan sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5539) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.02.2022)

15.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan ve 20 Milletvekilinin, üniversite öğrencilerinin barınma sorununun araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5540) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.02.2022)

16.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan ve 20 Milletvekilinin, İstanbul Büyükşehir Belediyesine ait Halk Ekmek büfelerinin bazılarına elektrik bağlanmasının engellendiği iddiasının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5541) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.02.2022)

17.- Hatay Milletvekili Suzan Şahin ve 20 Milletvekilinin, intihar oranlarındaki artışın nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5542) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.02.2022)

18.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan ve 21 Milletvekilinin, yargı bağımsızlığının önündeki engellerin ve yargı süreçlerinde yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5543) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.02.2022)

19.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan ve 21 Milletvekilinin, kentsel dönüşüm projeleri nedeniyle mağdur olan vatandaşların sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5544) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.02.2022)

20.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin ve 20 Milletvekilinin, bazı anasınıflarında öğretmenlik dışı alanlardan kişilerin görev yaptığı iddiasının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5545) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.02.2022)

21.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin ve 20 Milletvekilinin, ormanların korunması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5546) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.02.2022)

22.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere ve 20 Milletvekilinin, ceza infaz kurumlarında yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5547) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.02.2022)

23.- Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere ve 20 Milletvekilinin, yerel basının sorunlarının araştırılarak faaliyetlerini sürdürebilmeleri için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5548) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.02.2022)

24.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal ve 22 Milletvekilinin, Şanlıurfa'da tarımsal sulama alanında yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5549) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.02.2022)

25.- Ankara Milletvekili Gamze Taşcıer ve 20 Milletvekilinin, hastanelerin tıbbi cihaz ve medikal ürün temininde karşılaştıkları sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5550) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.02.2022)

26.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç ve 22 Milletvekilinin, üniversitelerdeki akademik personel alımı ve görevde yükselmelerde yaşanan usulsüzlük iddialarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5551) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.02.2022)

27.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal ve 20 Milletvekilinin, Suriye sınırına yakın yerlerde yaşayan ve Suriye'den ateşlenen silahlarla yaralanan veya hayatını kaybeden vatandaşlara ilişkin tespitlerin yapılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5552) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.02.2022)

28.- Eskişehir Milletvekili Jale Nur Süllü ve 21 Milletvekilinin, Kütahya-Eskişehir bölgesinde gerçekleşen ve proje aşamasında olan maden sahalarının tarihi eserler ve savaş cepheleri üzerindeki etkilerinin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5553) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.02.2022)

29.- Ankara Milletvekili Levent Gök ve 22 Milletvekilinin, ulusal ürün konseylerinin eksiklerinin ve ihtiyaçlarının araştırılarak tarım politikalarında etkin rol üstlenebilmelerinin sağlanması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5554) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.02.2022)

30.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül ve 21 Milletvekilinin, İş Kanunu'na bağlı çalışan avukatların sorunlarının araştırılarak yapılması gereken yasal düzenlemelerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5555) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.02.2022)

31.- Adana Milletvekili Orhan Sümer ve 24 Milletvekilinin, tarım arazilerinin yok olmasına ve tarımda dışa bağımlılığın artmasına neden olan unsurların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5556) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.02.2022)

32.- Muğla Milletvekili Burak Erbay ve 24 Milletvekilinin, Bodrum Devlet Hastanesinin yapımının hangi aşamada olduğunun tespit edilerek tamamlanması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5557) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.02.2022)

33.- Muğla Milletvekili Burak Erbay ve 22 Milletvekilinin, elektrik dağıtım şirketlerinin özelleştirilmesinin ülke ekonomisi ve yurttaşlar üzerindeki etkilerinin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5558) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.02.2022)

34.- Adana Milletvekili Ayhan Barut ve 20 Milletvekilinin, sözleşmeli öğretmen alımında yapılan mülakatlara ilişkin iddiaların araştırılarak mağduriyetlerin giderilmesi için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5559) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.02.2022)

35.- Adana Milletvekili Kemal Peköz ve 19 Milletvekilinin, Adana'da çöp döküm alanlarındaki kirliliğin canlılar üzerindeki etkilerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5560) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.02.2022)

36.- Muş Milletvekili Şevin Coşkun ve 19 Milletvekilinin, Diyarbakır 3 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda yaşandığı iddia edilen hak ihlallerinin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5561) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.02.2022)

37.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç ve Grup Başkanvekili Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, esnaf kuryelerin sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5562) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.02.2022)

38.- HDP Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç ve Grup Başkanvekili Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, seyyar satıcıların çalışma ve yaşam koşullarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5563) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.02.2022)

39.- Şırnak Milletvekili Nuran İmir ve 19 Milletvekilinin, kadına yönelik şiddetin bütün yönleri ile değerlendirilerek bu konuda kapsamlı politikaların üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5564) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.02.2022)

40.- Batman Milletvekili Necdet İpekyüz ve 19 Milletvekilinin, ekonomide ortaya çıkan sorunların yapısal nedenlerinin araştırılarak çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5565) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.02.2022)

41.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 20 Milletvekilinin, Halk Eğitim Merkezlerinde çalışan usta öğreticilerin sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5566) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2022)

42.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 21 Milletvekilinin, özelleştirme sürecinde elektrik dağıtım şirketlerine devredilen bazı taşınmazlardan kaynaklanan gelirlere ilişkin iddiaların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5567) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2022)

43.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 21 Milletvekilinin, Et ve Süt Kurumunun öz kaynaklarındaki azalışın nedenlerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5568) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2022)

44.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 21 Milletvekilinin, Et ve Süt Kurumuna ait et kombinalarında kapasite kullanım oranlarının düşük olmasının nedenlerinin araştırılarak kapasite kullanımının artırılması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5569) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2022)

45.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 21 Milletvekilinin, TİGEM'in sertifikalı tohumculuk faaliyetlerine ilişkin sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5570) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2022)

46.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 21 Milletvekilinin, Karacabey Tarım İşletmesi Müdürlüğü tarafından satışı yapılan hayvanlarda hastalık çıkmasına ve sonrasında yapılan işlemlere ilişkin iddiaların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5571) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2022)

47.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 21 Milletvekilinin, şehit aileleri ve gazilerin sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5572) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2022)

48.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 20 Milletvekilinin, Orman Genel Müdürlüğünün faaliyetlerine ve kurumdaki atamalara ilişkin iddiaların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5573) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2022)

49.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 21 Milletvekilinin, kamu ve özel sektördeki çalışma hayatını düzenleyen ve denetleyen kamu kurum ve kuruluşlarının görevlerini gerektiği gibi yürütüp yürütmediklerinin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5574) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2022)

50.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 21 Milletvekilinin, okul öncesi öğretmenlerinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5575) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2022)

51.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 20 Milletvekilinin, merkezi hekim randevu sisteminde karşılaşılan sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5576) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2022)

52.- Van Milletvekili Murat Sarısaç ve 20 Milletvekilinin, Türkçe dışındaki anadillerle ilgili gerekli araştırmaların yapılarak sorunların ve ihtiyaçların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5577) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2022)

53.- Muş Milletvekili Şevin Coşkun ve 19 Milletvekilinin, Türkiye'de konuşulan tüm diller ve lehçelerin korunarak kültürel çeşitliliğin geliştirilmesi için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5578) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2022)

54.- Adana Milletvekili Kemal Peköz ve 19 Milletvekilinin, Türkiye Taş Kömürü Kurumu ve Müesseselerine ilişkin Sayıştay Raporlarında belirtilen hususların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5579) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2022)

55.- Ağrı Milletvekili Abdullah Koç ve 19 Milletvekilinin, Türkiye'de konuşulan anadillerin yasal güvence altına alınması ve anadil eğitiminin önündeki engellerin kaldırılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5580) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2022)

56.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ ve 19 Milletvekilinin, Türkiye'de konuşulan tüm dillerde anadilde eğitim hakkının sağlanması ve kültürel çeşitliliğin desteklenmesi için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5581) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2022)

57.- Şırnak Milletvekili Hasan Özgüneş ve 19 Milletvekilinin, dil temelli kısıtlamaların sona erdirilmesi, dillerin korunması, yaşatılması ve gelecek nesillere aktarılması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5582) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2022)

58.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu ve 19 Milletvekilinin, iş sağlığı ve güvenliği alanındaki eksikliklerin tespit edilerek bunlara çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5583) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2022)

59.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü ve 19 Milletvekilinin, Türkiye'de konuşulan tüm dillerde anadilde eğitim hakkının sağlanması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5584) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.02.2022)

60.- Ağrı Milletvekili Dirayet Dilan Taşdemir ve 19 Milletvekilinin, dil temelli kısıtlamaların sona erdirilmesi, dillerin korunması, yaşatılması ve gelecek nesillere aktarılması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5585) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2022)

61.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz ve 21 Milletvekilinin, PTT A.Ş. ile özel bir şirket arasında yapılan Altın Dış Ticaret İşbirliği Protokolü'ne ilişkin iddiaların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5586) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2022)

62.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, doktor ve diş hekimlerinin istifa ederek yurt dışında çalışmayı tercih etmelerinin sebeplerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5587) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2022)

63.- Bursa Milletvekili Lale Karabıyık ve 20 Milletvekilinin, üniversitelerde ve diğer yükseköğretim kurumlarında yaşanan sorunların araştırılarak çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5588) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2022)

64.- Adana Milletvekili Ayhan Barut ve 20 Milletvekilinin, enflasyonun asgari ücretli, emekli ve memurlar üzerindeki etkilerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5589) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.02.2022)

65.- Ankara Milletvekili Ali Haydar Hakverdi ve 21 Milletvekilinin, akaryakıta gelen zamların akaryakıt istasyonları üzerindeki etkilerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5590) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.02.2022)

66.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu ve 30 Milletvekilinin, konut maliyet artışının vatandaşlar üzerindeki etkilerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5591) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.02.2022)

67.- Gaziantep Milletvekili Bayram Yılmazkaya ve 19 Milletvekilinin, biyodizel ve biyoetanol üretiminde ve kullanımındaki eksikliklerin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5592) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.02.2022)

68.- Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş ve 25 Milletvekilinin, hemşirelerin yaşadıkları sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5593) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.02.2022)

69.- Muğla Milletvekili Metin Ergun ve 19 Milletvekilinin, başta şeker tedariki olmak üzere arıcılık sektöründe yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5594) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.02.2022)

70.- Mersin Milletvekili Rıdvan Turan ve 19 Milletvekilinin, hayvancılıkla geçimini sağlayan çiftçilerin sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5595) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.02.2022)

71.- Şırnak Milletvekili Hasan Özgüneş ve 19 Milletvekilinin, tutuklu ve hükümlülere ilişkin İdare ve Gözlem Kurulu kararları ile Adli Tıp Kurumu raporlarının hukuka uygunluğunun araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5596) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.02.2022)

72.- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve 19 Milletvekilinin, Türkçe dışındaki dillerle ilgili araştırmalar yapılarak sorunların ve ihtiyaçların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5597) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.02.2022)

73.- Mersin Milletvekili Rıdvan Turan ve 19 Milletvekilinin, Milas ve Aydın'daki feldspat maden ocaklarının ormanlara, tarım arazilerine ve çevreye verdiği zararın araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5598) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.02.2022)

74.- Trabzon Milletvekili Hüseyin Örs ve 19 Milletvekilinin, eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5599) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.02.2022)

75.- Trabzon Milletvekili Hüseyin Örs ve 19 Milletvekilinin, enerjide dışa bağımlılığın azaltılması ve arz güvenliğinin sağlanması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5600) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.02.2022)

76.- Isparta Milletvekili Aylin Cesur ve 19 Milletvekilinin, kadın cinayetlerinin ve çocuk evliliklerinin nedenlerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5601) (Başkanlığa geliş tarihi: 23.02.2022)

77.- Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan ve 29 Milletvekilinin, karayolu yük ve yolcu taşımacılığı sektörünün sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5602) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.02.2022)

78.- Eskişehir Milletvekili Jale Nur Süllü ve 20 Milletvekilinin, StartUp ekosisteminin geliştirilmesi için yapılması gereken düzenlemelerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5603) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.02.2022)

79.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer ve 22 Milletvekilinin, kadına yönelik şiddetin önlenmesine ilişkin mevzuatın gözden geçirilerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5604) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.02.2022)

80.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur ve 23 Milletvekilinin, akaryakıt istasyonlarının sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5605) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.02.2022)

81.- Ankara Milletvekili Tekin Bingöl ve 20 Milletvekilinin, son beş yılda artan yoksullaşmanın nedenlerinin araştırılarak yoksullukla mücadele için gerekli politikaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5606) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.02.2022)

82.- Bursa Milletvekili Yüksel Özkan ve 28 Milletvekilinin, yükseköğretimde karşılaşılan sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5607) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.02.2022)

83.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül ve 21 Milletvekilinin, yerel basın yayın kuruluşlarının sorunlarının araştırılarak faaliyetlerine devam edebilmeleri için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5608) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.02.2022)

84.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül ve 20 Milletvekilinin, yoksulluk nedeniyle eğitim hayatına devam edemeyen gençlerin sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5609) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.02.2022)

85.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül ve 20 Milletvekilinin, Aydın'ın bazı ilçelerinin nüfusunun azalmasının nedenlerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5610) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.02.2022)

86.- İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu ve 19 Milletvekilinin, İstanbul'daki hava kirliliğinin sebeplerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/5611) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.02.2022)

No: 105

1 Mart 2022 Salı

Milletvekili Teklifleri

1.- Trabzon Milletvekili Ahmet Kaya'nın; 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4223) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.02.2022)

2.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın; 4853 Sayılı Noterlik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4224) (Adalet Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.02.2022)

3.- Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkanvekilleri İstanbul Milletvekili Engin Altay, Manisa Milletvekili Özgür Özel ve Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un; Kamu İhale Kanunu ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/4225) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.02.2022)

4.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin; Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/4226) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.02.2022)

5.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin; Uzman Jandarma Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/4227) (İçişleri Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.02.2022)

6.- Şırnak Milletvekili Nuran İmir'in; 6446 Sayılı Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/4228) (Tarım, Orman ve Köyişleri; Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2022)

7.- İzmir Milletvekili Murat Çepni'nin; Nükleer Enerji Alanında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/4229) (Çevre; Plan ve Bütçe ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.03.2022)

Cumhurbaşkanlığı Tezkereleri

(Yasama Dokunulmazlığı)

1.- Batman Milletvekili Ayşe Acar Başaran'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1864) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.02.2022)

2.- Batman Milletvekili Ayşe Acar Başaran'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1865) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.02.2022)

3.- Ağrı Milletvekili Berdan Öztürk'ün Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1866) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.02.2022)

4.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1867) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.02.2022)

5.- Batman Milletvekili Feleknas Uca'nın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1868) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.02.2022)

6.- Van Milletvekili Murat Sarısaç'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1869) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.02.2022)

7.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1870) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.02.2022)

8.- Hakkari Milletvekili Sait Dede'nin Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1871) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.02.2022)

9.- Mardin Milletvekili Pero Dundar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1872) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.02.2022)

10.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1873) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.02.2022)

11.- Diyarbakır Milletvekili Dersim Dağ'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1874) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.02.2022)

12.- İstanbul Milletvekili Erkan Baş'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1875) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.02.2022)

13.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1876) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 28.02.2022)

Raporlar

1.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii Alanında İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3981) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 307) (Dağıtma tarihi: 01.03.2022) (GÜNDEME)

2.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna-Hersek Bakanlar Konseyi Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Olarak Tanınması ve Tebdil Edilmesi Konulu Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3705) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 308) (Dağıtma tarihi: 01.03.2022) (GÜNDEME)

3.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna Hersek Bakanlar Konseyi Arasında Altyapı ve İnşaat Projelerinde İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3706) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 309) (Dağıtma tarihi: 01.03.2022) (GÜNDEME)

4.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Ürdün Haşimi Krallığı Hükümeti Arasında Hava Hizmetleri Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3412) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 310) (Dağıtma tarihi: 01.03.2022) (GÜNDEME)

5.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mesleki Eğitim Alanında İş Birliğine Dair Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3955) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 311) (Dağıtma tarihi: 01.03.2022) (GÜNDEME)

6.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Irak Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3539) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 312) (Dağıtma tarihi: 01.03.2022) (GÜNDEME)

7.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayinde Gizlilik Dereceli Bilgilerin Karşılıklı Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/4161) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 313) (Dağıtma tarihi: 01.03.2022) (GÜNDEME)

Yazılı Soru Önergeleri

1.- İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekgözegü'nün, ülke sınırlarında hayatını kaybeden mültecilere ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/58769) (Başkanlığa geliş tarihi: 08.02.2022)

2.- Ankara Milletvekili Ali Haydar Hakverdi'nin, Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı ortaokul ve lise bölümlerindeki öğrencilerin yemek ücretlerine yapılan zamma ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/58770) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

3.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, 2015'den bu yana yıllara göre zırhlı araçların sebep olduğu kazalar sebebiyle açılan davalara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58771) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

4.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, 2018-2021 yılları arasındaki kayıp silah soruşturmalarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58772) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

5.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, Denizli ilinde hakkında icra takibi yapılan kişi sayısına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58773) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

6.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, Burdur ilinde hakkında icra takibi yapılan kişi sayısına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58774) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

7.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, Uşak ilinde hakkında icra takibi yapılan kişi sayısına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58775) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

8.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, Afyonkarahisar ilinde hakkında icra takibi yapılan kişi sayısına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58776) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

9.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca'nın, önerge tarihi itibarıyla cezaevlerinde satılan gıda ürünlerine ve ücretlerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58777) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

10.- Ankara Milletvekili Nihat Yeşil'in, 2015-2021 yılları arasında Türkiye geneli ve Ankara'da haciz işlemi uygulanan tarım arazilerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58778) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

11.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Erzurum H Tipi Yüksek Güvenlikli Cezaevinde bulunan bir mahkuma kötü muamelede bulunulduğu iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58779) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

12.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Tekirdağ 1 Nolu F Tipi Kapalı Cezaevinde ve Sincan Kadın Kapalı Cezaevinde açlık grevine başlayan mahkumların taleplerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58780) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

13.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Sincan 1 Nolu F Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58781) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

14.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Silivri 5 Nolu Kapalı Cezaevinde bulunan ağır hasta bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58782) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

15.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Hatay T Tipi Kapalı Cezaevinde yeterli ısınmanın sağlanmadığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58783) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

16.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kahramanmaraş Türkoğlu Açık Cezaevindeki açık görüş koşullarına dair bazı iddialara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58784) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

17.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, eşiyle cezaevinde olan tutuklu bir kadının nakil talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58785) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

18.- Karaman Milletvekili İsmail Atakan Ünver'in, son beş yılda 65 yaş aylığı kesilen kişilere ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58786) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

19.- Karaman Milletvekili İsmail Atakan Ünver'in, son beş yılda engelli maaşı kesilen kişilere ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58787) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

20.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, motosikletli kuryelerin çalışma koşulları ile özlük ve mali haklarının iyileştirilmesine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58788) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

21.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, 2021 yılında Denizli ilindeki işsizlik verilerine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58789) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

22.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, 2021 yılında Uşak ilindeki işsizlik verilerine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58790) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

23.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, 2021 yılında Afyonkarahisar ilindeki işsizlik verilerine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58791) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

24.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, 2021 yılında Burdur ilindeki işsizlik verilerine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58792) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

25.- İstanbul Milletvekili Erkan Baş'ın, 2021 yılında asgari geçim indirimi miktarı ile indirimden faydalanan kişilere ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58793) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

26.- Ankara Milletvekili Gamze Taşcıer'in, Ankara Atatürk Kültür Merkezi alanına yapılan millet bahçesi projesinin ihalesinin pazarlık usulüyle gerçekleştirilmesine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58794) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

27.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin'in, Muğla ilinde orman sınırı içinde kalmıştır şerhi konulan taşınmaz sayısına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58795) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

28.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, ücretli poşet uygulamasından elde edilen gelire ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58796) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

29.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'ya bağlı Horzum Mahallesini ilçe merkezine bağlayan tali yola giriş için kavşak bulunmamasına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58797) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

30.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, 2021 yılından bu yana yapılan plastik ithalatına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58798) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

31.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Karaköprü ilçesine yeni bir mezarlık alanı tahsis edilmesi talebine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58799) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

32.- İstanbul Milletvekili Yunus Emre'nin, atık merkezilerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58800) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

33.- Aydın Milletvekili Aydın Adnan Sezgin'in, Aydın'da bulunan kültür balığı tesislerine ve kimyasal yem kullanımına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58801) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

34.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Kocaeli'nin Gebze ilçesinde bulunan bir bölgede bir kişinin arazisinden istimlak yapılmadan ve rızası alınmadan yol geçirildiği iddiasına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58802) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

35.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Kocaeli'nin Gölcük ilçesine bağlı Merkez Mahallesinde yapılması planlanan kentsel dönüşüme ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58803) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

36.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Kocaeli'nin Başiskele ilçesine bağlı Atakent Mahallesinde yaşanan ulaşım sıkıntısına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58804) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

37.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Kocaeli'nin Başiskele ilçesine bağlı Atakent Mahallesinde gençlik merkezi kurulması önerisine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58805) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

38.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Kocaeli'nin Körfez ilçesine bağlı Çamlıtepe Mahallesinde yaşanan altyapı sıkıntısına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58806) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

39.- Ankara Milletvekili Nihat Yeşil'in, 2015-2021 yılları arasında Türkiye geneli ve Ankara'da ipotek konulan ve haciz işlemi uygulanan tarım arazilerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58807) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

40.- İzmir Milletvekili Selin Sayek Böke'nin, sektör altyapı giderlerine katkı payı tutarlarını ödemeyen şirketlere ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58808) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

41.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Hakkari'nin Yüksekova ilçesine bağlı Yazılı köyüne gelen elektrik faturalarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58809) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

42.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin'in, Muğla'da 2002 yılından bu yana Özelleştirme İdaresi tarafından satılan taşınmazlara ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58810) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

43.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, kredi kartı borcu bulunan ve haklarında takip başlatılan kişi sayısına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58811) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

44.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Tarım Kredi Kooperatiflerinden kredi kullanan çiftçi sayısına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58812) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

45.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, kredi kullanan besici ve çiftçi sayısına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58813) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

46.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, MASAK tarafından plastik atık ticaretinin izlenmesi kapsamında yürütülen çalışmalara ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58814) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

47.- İzmir Milletvekili Selin Sayek Böke'nin, 2022 yılı itibarıyla elektrik üretim ve dağıtım şirketlerinin kredi borç tutarlarına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58815) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

48.- Ankara Milletvekili Nihat Yeşil'in, MOBESE görüntülerinin kullanımına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58816) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

49.- Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer'in, İranlı dört mülteci hakkında verilen sınır dışı edilme kararına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58817) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

50.- İzmir Milletvekili Atila Sertel'in, polis intiharlarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58818) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

51.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, İstanbul ilinde KADES uygulamasını kullanan vatandaş sayısına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58819) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

52.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, İzmir ilinde KADES uygulamasını kullanan vatandaş sayısına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58820) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

53.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Ankara ilinde KADES uygulamasını kullanan vatandaş sayısına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58821) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

54.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, 2018-2021 yılları arasındaki kayıp silah sayısına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58822) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

55.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Suruç ilçesinde görev yapan güvenlik korucularına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58823) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

56.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 2013'ten bu yana Şanlıurfa'da kurulan dernek sayısına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58824) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

57.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, 2016'dan bu yana yıllara göre zırhlı araçların sebep olduğu kazalara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58825) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

58.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, İzmir'de 2018'den bu yana KADES ve ŞÖNİM aracılığıyla yapılan ihbarlara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58826) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

59.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, 2017'den bu yana İzmir'de görev yapan bekçilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58827) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

60.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, 2017-2021 yılları arasında yapılan kayıp başvurularına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58828) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

61.- Ankara Milletvekili Ali Haydar Hakverdi'nin, Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı ortaokul ve lise bölümlerindeki öğrencilerin yemek ücretlerine yapılan zamma ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58829) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

62.- Antalya Milletvekili Cavit Arı'nın, Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğüne atanan bir kişi hakkındaki çeşitli iddialara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58830) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

63.- Ankara Milletvekili Yıldırım Kaya'nın, şahsa bağlı ilçe milli eğitim müdürleri ile il milli eğitim müdür yardımcılarının özlük ve mali haklarının iadesine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58831) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

64.- İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, KPSS'den alınan başvuru ücretlerinin ve puanların geçerlilik süresine dair kısıtın kaldırılmasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58832) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

65.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Kocaeli'nin Gölcük ilçesinde yer alan Barbaros Hayrettin Anadolu Lisesi hakkındaki yıkım ve yenileme kararına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58833) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

66.- Adana Milletvekili İsmail Koncuk'un, özel okul öğretmenlerinin mağduriyetlerine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58834) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

67.- Ankara Milletvekili Gamze Taşcıer'in, son 6 ayda tanı konulan frengi, AIDS ve tüberküloz hastası sayısına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58835) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

68.- Muğla Milletvekili Burak Erbay'ın, Bodrum Devlet Hastanesi inşaatının akıbetine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58836) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

69.- Bursa Milletvekili Yüksel Özkan'ın, Bakanlığa bağlı ambulansların kasko sigortalarının yenilenmesine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58837) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

70.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Bakanlığa bağlı ambulansların kasko sigortalarının yenilenmesine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58838) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

71.- Aydın Milletvekili Aydın Adnan Sezgin'in, Aydın'da dolaşım ve solunum sistemlerindeki sorunlardan dolayı yaşamını yitirenlere ve jeotermal enerji santrallerinin etkisine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58839) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

72.- Adana Milletvekili İsmail Koncuk'un, Tip 1 diyabetli çocukların şeker ölçüm sensörlerinin SGK tarafından karşılanması talebine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58840) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

73.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, ambulans kaskolarının yaptırılması ile ilgili yürütülen ihale sürecine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58841) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

74.- İzmir Milletvekili Kamil Okyay Sındır'ın, Küçük Menderes Beydağ sulama projesinin akıbetine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58842) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

75.- İstanbul Milletvekili Emine Gülizar Emecan'ın, orman yangınlarıyla mücadele için alınan önlemlere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58843) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

76.- Karaman Milletvekili İsmail Atakan Ünver'in, tarım sektöründe maliyetlerin düşürülmesine ve çiftçilerin desteklenmelerine yönelik çalışmalara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58844) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

77.- Aydın Milletvekili Aydın Adnan Sezgin'in, yetersiz yağışlardan olumsuz etkilenen incir ve zeytin üreticilerinin desteklenmelerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58845) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

78.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Kocaeli'nin Gebze ilçesinde bulunan bir bölgede bir kişinin arazisinden istimlak yapılmadan ve rızası alınmadan yol geçirildiği iddiasına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58846) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

79.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, 2018 ve sonrasında Denizli'de büyükbaş hayvan sayısının düşmesine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58847) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

80.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, Denizli'de keçi sayısının düşmesine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58848) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

81.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, orman muhafaza memurlarının mali ve özlük haklarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58849) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

82.- Adana Milletvekili İsmail Koncuk'un, tarım ve hayvancılık sektörlerinde yaşanan sorunlara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58850) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

83.- Ankara Milletvekili Nihat Yeşil'in, 2015-2021 yılları arasında Türkiye geneli ve Ankara'daki tarım arazileriyle ilgili çeşitli verilere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58851) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

84.- Giresun Milletvekili Necati Tığlı'nın, bazı illerde lisanslı depo kullanımı için yapılan başvuru sayısına ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58852) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

85.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, elektriğe gelen zamlara ve bu durumdan olumsuz etkilenen işletmelere ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58853) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

86.- Karaman Milletvekili İsmail Atakan Ünver'in, 2018 yılından bu yana kapanan fırın sayısına ve fırıncıların desteklenmesi önerisine ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58854) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.02.2022)

87.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, ABD'nin Türkiye'ye çelik ihracatında uyguladığı vergi oranlarına ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58855) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

88.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, 2020-2021 yıllarında Denizli'de kapanan ticari işletme sayısına ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58856) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

89.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin'in, Muğla'nın Dokuzçam ve Göktepe mahalleleri arasında bulunan karayolunun bakım ve onarımına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58857) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

90.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'ya bağlı Horzum Mahallesini ilçe merkezine bağlayan tali yola giriş için kavşak bulunmamasına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58858) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

91.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, Havsa çevre yolu projesine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/58859) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.02.2022)

1 Mart 2022 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.01

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Enez KAPLAN (Tekirdağ)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 59’uncu Birleşimini açıyorum. (x)

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, Tokat ve ilçeleri hakkında söz isteyen Tokat Milletvekili Sayın Yücel Bulut’a ait.

Buyurun Sayın Bulut. (MHP sıralarından alkışlar)

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- Tokat Milletvekili Yücel Bulut’un, Tokat ve ilçelerine ilişkin gündem dışı konuşması

YÜCEL BULUT (Tokat) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Tokat ve ilçeleri hakkında gündem dışı söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Tokat ilinde hiç şüphesiz ki temel sorun olarak kabul edilen başlıca problem göç olgusudur, önlenemeyen göç sorunudur. Bunun da fiilî yansıması yaklaşık 800 bin küsur olan nüfusumuzun bugün 600 bin bandının biraz daha altına doğru gerilemiş olmasıdır. Tabii, göç unsurunu tetikleyen birden çok neden var. Özel teşebbüs yatırımlarının, maalesef, yeterince, istenilen seviyede olmayışı; yerinde istihdamın sağlanamayışı, yerinde üretimin sağlanamayışı ve özellikle yıllardır birtakım köylerimizde, bazı köylerimizde sulama problemlerinin bir türlü çözüme kavuşturulamaması vatandaşlarımızın, maalesef, kitleler hâlinde büyükşehirlere göçüne sebebiyet vermiştir.

Şimdi, elbette ki bu göç olgusunu durdurabilmek adına, bütünüyle yeterli olmasa da bir nebze rol model olabileceği inancıyla Tokat’ta bir projenin uygulanmasına belediye başkanlarımızla birlikte teşebbüs ettik ve kısmen de başarılı olmuş durumdayız. Nedir bu proje? Yerinde Üretim ve Yerinde İstihdam Projesi’yle üretimin yalnızca organize sanayi bölgelerinde olmayacağına, kırsalda da köylerde de kasabalarımızda da üretim yapılabileceğine ilişkin inancımızla bir rol modeli hayata geçirdik ve bu çerçevede Çevreli Belediye Başkanımız -bir kasaba- Çevreli kasabasının Belediye Başkanı Sayın Sadi Ertan Soysal’la birlikte hayata geçirdiğimiz proje kapsamında ilk ayakkabı atölyemizi bir kasabada inşa ettik ve önceliğimiz olan bayan istihdamını burada sağlamak suretiyle, 65 hanımefendinin bir kasabada sigortalı, sosyal güvenceleri sağlanmış ve maaşlarını düzenli bir şekilde alacak minvalde istihdamını oluşturmuş bulunuyoruz. Bu projeden aldığımız ilham ve güçle Yeşilyurt ilçemizde, Tokat’ın en mütevazı ve küçük ilçelerinden, istihdamın en düşük olduğu ilçelerinden birinde bu projenin bir başka görünümünü hayata geçirmeye çalıştık ve Yeşilyurt ilçemizde de hayal olarak kabul edilen yerinde

(x) 7/4/2020 tarihli 78’inci Birleşimden itibaren, coronavirüs salgını sebebiyle Genel Kurul Salonu’ndaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

istihdam, yerinde üretim modellerinin uygulamalarını gerçekleştirmek suretiyle bugün Yeşilyurt ilçemizde 250 hanımefendinin istihdamını da sağlamış bulunuyoruz. Bu 250 hanımefendi maaşlarını düzenli bir şekilde almak suretiyle hem hanelerinin ekonomisine katkı sağlıyorlar hem sosyal hayatın bir parçası oluyorlar ve hem de sosyal güvencelerini bir şekilde temin etmiş oluyorlar. Tabii, sadece kırsalda değil, önümüzdeki günlerde birtakım başka kasabalarımızda da bu pilot uygulamayı devam ettirmek suretiyle bayan istihdamını artırmakla birlikte şehir merkezlerinde de kurmuş olduğumuz organize sanayi bölgelerini güçlendirmek adına yoğun bir gayret içerisindeyiz.

Son olarak, Erbaa Organize Sanayi Bölgesi'nde, Erbaa eski Belediye Başkanımız Ahmet Yenihan Beyefendi'nin kurduğu Erbaa Organize Sanayi Bölgesi'nde Sayın Başbakanımız Binali Yıldırım Bey'in katılımıyla 10 fabrikanın da temel atma töreni gerçekleştirildi ve istihdam sağlamak için çok az bir tarih kaldı.

Tabii, bunlar yeterli mi? Elbette ki değil. Bizim inancımız ve kanaatimiz, inşallah, mart ayı içerisinde, 22 Martta uluslararası Tokat Havalimanı'nın açılmasıyla birlikte, Sayın Cumhurbaşkanımızın destek ve himayesiyle inşaatı tamamlanan havalimanımızın açılmasıyla birlikte Tokat ekonomisinin hak ettiği ivmeyi yakalayacağını düşünüyoruz.

Ama elbette, Tokat, Türkiye'nin en büyük tarımsal havzalarından biri ve tarımsal üretimin ana membalarından, ana coğrafyalarından bir tanesi. Dolayısıyla da ekonomisi tarıma dayalı bu kentte, tüm dünyada olduğu gibi su başlı başına bir değer ve önem arz ediyor. Ancak şu an içinde bulunduğumuz günlerde Tokat köylüsünün ve çiftçisinin suyla ilgili önemli bir problemi var ve bunu Sayın Genel Kurulla paylaşmak istiyorum. 1966 yılından beri Tokat köylüsünün ve çiftçisinin sulama konusundaki ana dayanağı olan, 1 milyar metreküp su depolama alanına sahip olan Almus Barajı, maalesef, rezervinin yüzde 90'ını kaybetmiş durumda ve bugün sadece 100 milyon metreküp suya düşmüş durumda. Bunun bir sebebi var ve bunu takip ediyoruz çünkü Niksar'da kurulan Köklüce hidroelektrik Santrali'nin işletmecisi olan bir özel şirket, maalesef, yasaya ve protokollere aykırı bir şekilde Almus Barajı'nın rezervinde bulunan tüm suyu yasa dışı bir şekilde çekmiş ve kendi elektrik santralinde kullanmak üzere tüketmiştir ve Almus Baraj Gölü yaklaşık yüzde 10'luk rezerviyle bugün artık sulama ihtiyacını karşılayamaz bir noktaya gelmiştir. Almus Barajı Yeşilırmak havzası için hayati bir değerdedir. Kazova'dan başlamak suretiyle Samsun'a kadar binlerce köylünün de geçimini sağlayabilmesi için Almus Barajı hayati bir değer taşımaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın sözlerinizi.

YÜCEL BULUT (Devamla) – Bu nedenle daha evvel Devlet Su İşleri Genel Müdürümüze aktardığımız ve Devlet Su İşleri bürokratlarımızla da görüştüğümüz bu mesele konusunda devletimizin de gerekli adımları bizim uyarımızdan önce attığını biliyoruz ve ilgili şirket defalarca yasal mevzuata dönüş yapması ve bu su tüketimine son vermesi için uyarılmıştır ancak maalesef, bu mağduriyet devam ediyor. Bu hafta sonu da köylülerimizle yaptığımız istişare neticesinde, bir kez daha TBMM gündemine bu sorunu taşımayı uygun gördük. Bundan sonrasında da Almus Barajı'nın rezervleri iade edilene kadar, Almus Barajı'nın 1 milyar metreküplük havzası tekrar oluşana kadar da köylülerimizle birlikte, Devlet Su İşleri bürokratlarımızla birlikte bu sorunun takipçisi olacağımızı burada ifade etmek istiyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar).

BAŞKAN – Evet, Sayın Subaşı, mazeretinizin olduğunu söylemiştiniz.

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Antalya Milletvekili Hasan Subaşı'nın, Rusya'nın Ukrayna'yı işgale kalkışmasının Antalya'nın tarım ve turizmi ile ihracatçılarımız üzerindeki olumsuz etkilerine ilişkin açıklaması

HASAN SUBAŞI (Antalya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Rusya'nın Ukrayna'yı işgale kalkışması kabul edilemez, insanlık için utanç sayfalarından biri olarak tarihte yerini alacaktır. Bunun Türkiye'ye, bilhassa Antalya tarım ve turizmine de olumsuz etkileri olacaktır şüphesiz. Şimdiden toptancı hallerinde ödemeler durmuş, üretici ve hal esnafı zor durumda kalmıştır. Hükûmetin gecikmeden KGF kredilerini zor durumda kalan esnafı desteklemek için ele alması, bu kesimin beklentisi olmuştur.

Rusya'nın SWIFT sisteminden çıkarılması nedeniyle ihracatçımızın mağdur olmaması için tedbir alınmalıdır. Ayrıca, yaz aylarında gelmesi muhtemel turist için de ödeme kolaylığı sağlayacak sistem geliştirmek için turizmcilerle birlikte çözüm aranmalıdır.

Teşekkür ediyorum.

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI (Devam)

2.- Elâzığ Milletvekili Gürsel Erol'un, Elâzığ'da yaşanan sorunlara ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN – Gündem dışı ikinci söz, Elâzığ'da yaşanan sorunlar hakkında söz isteyen Elâzığ Milletvekili Sayın Gürsel Erol'a ait.

Buyurun Sayın Erol. (CHP sıralarından alkışlar)

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Bugün Elâzığ'ın sorunlarıyla ilgili gündem dışı söz almamdaki neden şu: Geçtiğimiz haftalarda Elâzığ'da yaşanan, yapılması planlanan bir ihaleyle ilgili, bir maden sahasının ihalesiyle ilgili bir sorunu gündeme getirmiştim; gündeme getirdiğim şartname değişti ama şartnamede sonucu değiştirecek bir değişiklik olmadığı için tekrar aynı konuyla ilgili bir konuşma yapma ihtiyacı hissettim.

Öncelikle şunu belirtmek isterim: Elâzığ, Maden ilçesinde MTA Genel Müdürlüğünün 2019 yılından bugüne kadar, günümüze kadar yaptığı sondaj çalışmalarında bir alan içerisinde -yüzde 30 sondaj bitti bu alanda- yaklaşık 15 milyar dolarlık bakır, kobalt, kurşun, altın gibi madenlere rastlandı. Bunun yüzde 100'ünü düşündüğünüz zaman, ülke ekonomisine kazandırılacak gelir olarak düşünülürse 30 milyar dolarlık bir maden sahasından bahsediyoruz. Bunu gündeme kim getirdi? Bunu gündeme ben getirmedim; bunu gündeme getiren Elâzığ AK PARTİ milletvekilleri, Elâzığ AK PARTİ Belediye Başkanı, Elâzığ AK PARTİ İl Başkanı ve Elâzığ'daki bulunan bütün siyasi partiler. Ayrıca da bu konuyu gündeme getirdikleri için de ben buradan AK PARTİ milletvekillerine, İl Başkanına, siyasi parti il başkanlarına teşekkür ederim. Onlar niye gündeme getirdiler? Bu şartnameyle ihalenin adil olmayacağı, katılımın yükseltilmesi gerektiği, ihalenin daha şeffaf olması gerektiği konusunda bir görüş beyan ederek bunu ifade ettiler, sonra biz de konuya dâhil olduk. Dün itibarıyla, yine, AK PARTİ'nin 3 milletvekili, İl Başkanı ve İl Özel İdaresi Başkanı, Encümen Başkanı Elâzığ'da toplantı yaparak bu ihale süreciyle ilgili bir değerlendirme yaptılar ama ne yazık ki yapılan ihale şartnamesinde yeteri derecede katılımın sağlanamayacağı, ihalenin şeffaf olmayacağı konusunda tereddütlerimiz giderilmedi. Niye giderilmedi? İhale şartnamesinde yani ihale iptal edilmeden önceki şartname ile yeni şartname arasında bir tek fark var. Nedir o fark? Flotasyon tesislerinin Elâzığ'da kurulmasıyla ilgili bir madde ekledi̇ler. Flotasyon tesisi ne demek? Çıkan ham maddenin işlenmesi demek. Yani zaten sonuç itibarıyla bu ihaleyi alan firma bu tesisi yapmak zorunda. Yalnızca "Biz bir değişiklik yaptık." demek adına eften püften bir gerekçeyle bir değişiklik yaptılar.

Bakın şimdi sayın milletvekilleri, bu ihale nereyi kapsıyor? Bu ihale Adıyaman'daki bir maden sahası ile Elâzığ'daki bir maden sahasını kapsıyor. Adıyaman ile Elâzığ arasında sınır bağı olmadığı hâlde… Bakın, burası Elâzığ, burası Adıyaman; Elâzığ'ın ve Adıyaman'ın batıdaki komşusu Malatya, doğudaki komşusu Diyarbakır. Yani bir sınır bölge birlikteliği yok ve çıkacak madenin bir damar akışı da yok ama 2 ihale birleştirildi. Oradaki ihaleyi bir firmanın alacağına dair yapılan yorumlar 2 ihalenin birleştirilmesinin gerekçesi olarak söyleniyor. Bunu kim söylüyor? Elâzığ Madenciler Derneği yürütmeyi durdurma davası açtı ve Elâzığ'daki siyasi partiler, Elâzığ'daki hukukçular bu ihaleyi kimin alacağını bugünden işaret ederek basına açıklama yaptılar ve dava açtılar.

Şimdi, benim önümde 2 tane dosya var 4 Nisanda 30 milyar dolarlık ihalenin yapılacağı alanı hangi firmanın alacağına dair mahkeme dilekçesini, yazışmaları ve oradaki açıklamaları, belgeleri içeren. Bunun birini kendi Grup Başkan Vekilime, Özgür Özel Bey'e vereceğim; birini de AK PARTİ Grup Başkan Vekiline vereceğim. İhale 4 Nisanda; 5 Nisanda bu dosyayı açın, burada belirtilen, iddia edilen şahıs ihaleyi aldı mı almadı mı, gözlerinizle şahit olun.

Burada, ayrıca şöyle bir durum daha var: İnanılmaz kamu zararı var. Nedir kamu zararı? Biz dedik ki: Bu ihaleyi redevans sistemiyle ihale edin. Nedir redevans sistemi? Çıkarılan madenin belli bir oranının devlete, kamu bütçesine aktarılmasıyla ilgili. Ama redevans sistemiyle ihale yapılmadı, bir bedel üzerinden ihaleye çıkıldı. Şimdi, size soruyorum: 100 milyon dolar çıkan bir maden yatağından istenen para da aynı olacak, 30 milyar dolar çıkan bir maden yatağından istenen para da aynı olacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

GÜRSEL EROL (Devamla) – Burada doğru yöntem neydi? Redevans yöntemiydi.

Ayrıca, buradan -sürem çok kısıtlı olduğu için hızlı hızlı geçtim- bir konuyu daha belirtmek istiyorum: Bu işin içinde devlet olmalı, bu işin içinde kamu olmalı, bu işin içinde Elâzığ girişimcileri olmalı. Niye? Bakın, Elâzığ Maden'de, Maden Bakır İşletmesi vardı. Maden Bakır İşletmesini bir özel holding aldı, işletir oldu; Maden ilçesi bitti, ekonomisi bitti, istihdam alanı bitti.

Ve buradan MHP Grup Başkan Vekillerimi bilgilendirmek isterim. Maden Belediyesi MHP'li bir Belediye Başkanıdır.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Biliyoruz kardeşim, biliyoruz.

GÜRSEL EROL (Devamla) – Kanun gereği, yasa gereği madenden çıkarılan madenin belli bir oranının o ilçeye verilmesi gerektiği hâlde holding vermedi, Maden Belediyesi dava açtı. Niye dava açtı? Eğer işin içerisinde devlet olsaydı, direkt Maden Belediyesinin bütçesine aktaracaktı ama özel şirket olduğu için, Maden Belediyesi 7 milyon lirayı alamadığı için mahkemelik oldu.

Bilgilerinize saygılarımla arz ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkanım, tutanaklara geçsin diye…

BAŞKAN – Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Elâzığ Milletvekili Gürsel Erol'un yaptığı gündem dışı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Şimdi, hatip konuşurken hiç lüzumu ve yakışanı olmadığı şekilde bize, MHP Grubuna "Grup Başkan Vekillerini bilgilendirme" gibi bir ifadeyle buraya girmesi… Maden Belediyesinin MHP belediyesi olduğunu biliyoruz Allah'a şükürler olsun ama onun ötesinde de yaşanan süreçle alakalı

olarak da takip edip etmediğimizi bilmiyorsunuz ki. Bu noktada biz gereğini, takibimizi, bu süreçlerle alakalı gereken neyse bunu yapma noktasında kendi grubumuz, kendi partimiz kendi içerisinde gereken kararları verir. Bu noktada her konuşmanızda bize dönüp de bir şey yapmaya çalışmanın hiç uygun olmadığı kanaatindeyim.

Teşekkür ederim.

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Sayın Başkanım, cevap verebilir miyim?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bir dakika müsaade ederseniz…

BAŞKAN – Bir sataşma yok, bir şey yok.

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Peki efendim, teşekkür ederim, sağ olun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Ya, her konuşmanda söylemek zorunda mısın ya? Bir amacın mı var yani?

BAŞKAN – İrfan Kaplan Bey…

GÜRSEL EROL (Elâzığ) - Ya bunda bir art niyet mi var?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Art niyet görüyorum ben yani.

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Ben ilin milletvekiliyim. MHP'li bir Belediye Başkanının alamadığı parayla ilgili bilgilendirme yapıyorum. Ne var bunda ya? Niye bunu farklı yorumluyorsunuz?

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Kardeşim, bize dönük neyin bilgisini veriyorsun sen? Bizim bilgimiz yok mu?

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Art niyetlisin sen!

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Biz, senin yapmaya çalıştığın şeyin fakındayız, gerek yok buna.

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Hayır, ne yapmaya çalışıyorum ya?

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Bırak sen, biz anlatırız sana.

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Ya, burası Meclisin kürsüsü burada konuşuyorum, size bir suçlama mı getiriyorum, bilgilendirme yapıyorum.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Bırak ya! Suçlama değil, ben senin ne yapmak istediğinin farkındayım da oralara girmene gerek yok diyoruz.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan…

BAŞKAN – Buyurun.

3.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, aslında bir şey demeyecektim de belki yanıt imkânı da olmadı. Siyaset yapıyoruz…

BAŞKAN – İrfan Kaplan, mağduriyet yaşıyor.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Evet efendim, farkındayım.

BAŞKAN – Buyurun Özgür Bey.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım, siyaset yapıyoruz. Elâzığ gibi bir ilde Milletvekilimiz, ilin tamamının rahatsız olduğu bir konuyu dile getiriyor. Bunu söylerken Milliyetçi Hareket Partisinin bir belediyesinin de dava açtığını söylüyor, bunu söylerken nezaketsiz bir üslup da kullanmıyor.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Nezaketsiz bir üslup var Özgür Bey!

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır, hiç nezaketsiz bir şey yok. Siz…

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Ya, ne demek? “MHP Grubunu bilgilendireyim.” demek, ne demek Özgür Bey?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Milliyetçi Hareket Partisi ne yerel yönetimleri ne grubu hiçbir eleştiriden azade değildir.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Ne demek “MHP Grubunu bilgilendireyim.” demek?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Kimse burada, hiçbir grupta olmayan bir dokunulmazlığı kendisine atfetmeye kalkmasın.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Dokunulmazlık meselesi değil, nezaket meselesi.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bu kadar nazik bir konuşma, bu kadar sert bir üslupla yanıtlanamaz. Maden Belediyesinin açtığı davayı biliyorsanız “Biliyorum efendim.” dersiniz. Ne demek “Senin bana hatırlatmaya gereğin yok, ihtiyaç yok; onu yapamazsın, bunu yapamazsın.” Bal gibi de yapar, milletvekilliği görevini yapıyor. Haberin varsa olduğunu söylersin; gereğini yapıyorsan yaptığını anlatırsın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkan….

BAŞKAN – Buyurun.

4.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül’ün, Manisa Milletvekili Özgür Özel’in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Bu ilk defa olan bir şey olmadığı için, bu daha önce de tekerrür eden bir hadise olduğu için Milliyetçi Hareket Partisine “Maden Belediyesiyle ilgili MHP Grubunu ben bilgilendireyim.” demek nezaketli bir tavır değildir.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sen şey mi dedin “Maden Belediyesi MHP’nin, ona bilgi vereyim.” mi dedin?

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Hayır, hayır.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Bu noktada tutanakları çıkartın. Evet, Özgür Bey, lütfen konuşmayı daha iyi dinleyin o zaman.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Tamam.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Bu konuda ben, CHP belediyesiyle ilgili haberiniz yoksa ben “CHP Grubunu bilgilendireyim.” demeyi kendime zül addederim. Bu noktada nezaket noktasında dikkat çekmeyi, burada kalkıp da böyle karşılamayı da uygun bulmadığımızı ifade ettik. Bizim başka söylediğimiz bir şey yok.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım…

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Belki de 5’inci defa söylüyor bunu.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım, müsaadenizle, şimdi, hemen teyit aldım.

BAŞKAN – Anlaşıldı Özgür Bey.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Şöyle anladılarsa, öyle demediğini Vekilimiz de söylüyor: “Maden Belediyesi MHP’nin haberiniz olsun. Yani belediyenin siz de olduğundan haberiniz yok.” demeyiz.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Hayır. Özgür Bey tutanakları alıp lütfen okuyun.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ha, ama "MHP'li Maden Belediyesi de dava açtı, bilgi vereyim." diyorsa bunda ne sakınca var?

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Evet, aynen öyle.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Özgür Bey, tutanağı okuyun, o kısmı kaçırmışsınız, siz tutanağı okuyun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Okuyalım.

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Oku ya, tutanağı oku ya, öyle bir şey yok!

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Daha "Kafadan bilgi vereyim." diyor yani. Gürsel Bey, bu yanlış.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Tutanağı okuyun. Ayıp o, bunu söylemek ayıptır.

BAŞKAN – İrfan Kaplan Bey, buyurun.

5.- Gaziantep Milletvekili İrfan Kaplan'ın, Gaziantep ve civar illerdeki fıstık ve zeytin üreticilerinin sorunlarına ilişkin açıklaması

İRFAN KAPLAN (Gaziantep) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Seçim bölgem Gaziantep ve civar illerde fıstık ve zeytin üretimi oldukça fazladır. Pandemiden bu yana çiftçilerimiz zaten büyük sıkıntılar yaşarken bir de benzin, elektrik, su, motorin, tarım ilacı ve gübreye yüzde 100'den fazla zam yapıldı. Yapılan bu zamlara karşılık Hükûmet çiftçilerimize ne yazık ki yeteri kadar destek vermedi. Tarım artık bitme noktasına geldi, çiftçilerimiz perişan durumda. Üretim maliyeti çok yüksekken çiftçilerimize destek yetersiz kalıyor.

Buradan Tarım ve Orman Bakanlığına çağrıda bulunuyorum: Çiftçilerimize elektrik, motorin, tarım ilacı ve gübre desteğini artırmalı, nakit destek yardımı sağlanmalıdır. (CHP sıralarından alkışlar)

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Esin Hanım, buyurun.

6.- Konya Milletvekili Esin Kara'nın, Mustafa Erol'un şehadetinin yıl dönümüne ilişkin açıklaması

ESİN KARA (Konya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

1 Mart 1977, emeğin ve ekmeğin, dürüstlüğün ve vatanseverliğin kızıl eller tarafından yok sayıldığı bir gündür. Vatan haini kızılların İstanbul Adana Öğrenci Yurduna yaptıkları bombalı silahlı saldırıda, işçi olarak çalışıp aynı zamanda üniversite okuyan Mustafa Erol ağabeyimizin sabah ezanları okunurken şehit edildiği gündür. Yağan kara, soğuğa, yürekleri burkan acıya rağmen ülküdaşlarının dağ dağ omuzlarındadır şehidimizin mübarek naaşı. O günü yaşayanların anılarından, rüyalarından ayrılmayan, bizlerinse her baktığımızda yüreğimizi burkan, boğazımızı düğümleyen acının fotoğrafına yansıdığı gündür.

Mustafa Erol ve tüm ülkücüler, onlar bizim çocuklar, Ülkü Ocaklılardır. Bu mübarek ocağa göğüsleriyle ateş, gözleriyle su taşımışlardır yıllarca. Ruhları şad, mekânları cennet olsun.

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI (Devam)

3.- Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker'in, 1 Mart 1958 tarihinde Kocaeli İzmit'te yaşanan Üsküdar vapur faciasının 64'üncü yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN – Gündem dışı üçüncü söz, 1 Mart 1958 tarihinde Kocaeli İzmit'te yaşanan Üsküdar vapur faciasının 64'üncü yıl dönümü münasebetiyle söz isteyen Kocaeli Milletvekili Sayın İlyas Şeker'e aittir.

Buyurun Sayın Şeker. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 1 Mart 1958 Cumartesi günü seçim bölgem Kocaeli'de yaşanan Üsküdar vapuru faciasının 64'üncü yıl dönümü nedeniyle söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisi ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla hürmetle selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, 1950'li yıllarda Karamürsel ve Gölcük ilçelerimizde lise eğitimi maalesef yoktu. Kara ulaşım vasıtalarının kısıtlı olması, vapur yolculuğunun ekonomik olması nedeniyle Gölcük ve Karamürsel'den İzmit'e, İzmit'ten Gölcük ve Karamürsel'e gidiş gelişlerde vapur yolculuğu tercih ediliyordu. Tam altmış dört yıl önce 1 Mart 1958 Cumartesi günü Kocaeli'de Üsküdar vapuru faciası yaşandı. 1927 yılında Almanya'da inşa edilmiş olan Üsküdar vapuru, daha sonra yapılan tadilatla üst güvertesi daha fazla yolcu taşıması için ahşap doğramalarla kapatılmış yani vapura kaçak bir kat ilave edilmiş şöyle gözüktüğü gibi. Yapılan bu değişiklikler vapurun rüzgâra karşı direncini de ciddi anlamda azaltmış. 1 Mart 1958 günü İzmit iskelesinden çoğunluğu İzmit, Gölcük, Karamürsel ilçelerimizin ortaokul ve lise öğrencilerinden oluşan, bazı kaynaklara göre 400, bazı kaynaklara göre 500-600 yolcuyla hareket eden Üsküdar vapurunda İzmit Lisesinden 24, İzmit Sanat Okulundan da 50 civarında öğrenci bulunuyordu. Vapur, Derince açıklarına geldiğinde şiddetli fırtınaya yakalanır, çoğu kısmı ahşap olan vapurun kaptan köşkü fırtınadan uçar. Kumandasız kalan vapur yan yatar hatta bazı kaynaklara göre vapurun ikiye bölündüğü de ifade ediliyor. Gölcük'te Donanma Komutanlığına ait deniz üssünden yardımı gelen denizaltı ve savaş gemileri denize dökülen yolcuların ancak küçük bir kısmını kurtarabilir. Kayıplar hakkında net bir bilgi yoktur; bazı kaynaklara göre 200-300, bazı kaynaklara göre 400-500 kişinin öldüğü söylenir. Resmî kayıtlarda ise bu rakam "392 kişi yaşamını yitirdi." şeklinde ifade edilmektedir. Yolcularından yalnız 40 kişi kurtulabilmiş, diğerleri dalgaların arasında maalesef kaybolmuş gitmiş. O faciadan kurtarılan 40 kişiden sadece Ayla Suluöz Hanımefendi hayatta, Gölcük ilçemizde yaşıyor. 16 yaşındaymış, lisede, İzmit Lisesinde okuyormuş. Can yelekleriyle birlikte üç saate yakın denizde kurtarılmayı beklemiş. Donanmadan gelen yardımlarla kurtarılmış Ayla Suluöz Hanımefendi'ye sağlıklı, hayırlı, uzun ömürler diliyorum.

Değerli milletvekilleri, aslında kaza geliyorum demiş. 16 Temmuz 1957 tarihli Bizim Şehir gazetesinde "Muhtemel bir facianın şahidiyiz. İstiap hacmi 600 kişi olan, körfezde çalışan vapurlara 1.000-2.000 kişi dolduruluyor. Maazallah bir facia vukuunda mesulü yolculara bilet veren mi, kaptan mı, yoksa Denizcilik Bankası mı? Biz mesul aramıyor, tedbir bekliyoruz." uyarısı iri puntolarla tam sayfa olarak yayınlanmış. Aslında bu kadar insanın ölümünün sorumlusu çıkan fırtına değil, fırtınaya dayanaksız yapılmış gemi ve tedbirsizliktir; tıpkı depremde ölen insanların sorumlusunun depremin değil, depreme dayanıksız yapılmış binalar olduğu gibi.

Değerli milletvekilleri, 1 Mart 1958 İzmit Üsküdar vapur faciası, 16 Eylül 1890'da Japonya sahillerinde batan Ertuğrul gemisinden sonra Türkiye denizcilik tarihinin ve Türkiye cumhuriyet tarihinin en ölümcül ve bilançosu en ağır sivil deniz kazasıdır. Cumhuriyet tarihinin en büyük deniz kazalarından biri olan bu korkunç, Üsküdar vapuru faciasında yaşamlarını yitirenlere bir kez daha Allah'tan rahmet diliyorum, saygıyla anıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İLYAS ŞEKER (Devamla) – Başkanım, tamamlıyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

İLYAS ŞEKER (Devamla) - 1 Mart hem Türkiye denizcilik tarihi hem de Kocaeli açısından hüzünle hatırlayacağımız bir tarihtir. Bu acıları Rabb'im milletimize bir daha yaşatmasın diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi, sisteme giren ilk 20 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

Sayın Çelebi…

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

7.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Ukrayna-Rusya savaşında Türkiye'nin tarafsız politika gütmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Ukrayna-Rusya savaşında Türkiye barış lehinde tarafsız politika gütmelidir, Ukrayna'nın toprak bütünlüğüne ve bağımsızlığına vurgu yapılmalıdır. NATO-Rusya rekabetinde doğrudan herhangi bir tarafa düşmanca tutum Türkiye'nin çıkarlarına uygun değildir, millî çıkarları gözeten mütekabiliyetle devam edilmelidir. Türkiye, tehdit değerlendirmesini doğru yapmalı ve ona göre güvenlik stratejisi belirlemelidir. Türkiye, krizi boğazlardan uzak tutmaya gayret etmelidir, Montrö'nün objektif hükümlerini aynen uygulamalı, inisiyatif bırakan hükümlerinde dikkatli olmalıdır. Türkiye'nin Rusya'nın Avrupa Konseyinde temsil haklarının askıya alınmasında çekimser kalması doğrudur. Rusya'ya karşı yaptırımlarda alınacak tavır önemlidir; soğukkanlı, ölçülü yaptırımlara dâhil olunabilir. Güvenliğimize ve ekonomimize en az hasar hesabıyla hareket edilmelidir.

"Atatürk'ün izinde bağımsız Türkiye!" diyorum, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Altaca Kayışoğlu…

8.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, esnafın yaşadığı mağduriyete ve Geçit esnafının iş yapamaz hâle geldiğine ilişkin açıklaması

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Teşekkür ederim.

Esnaf, tek adam rejiminin getirdiği güvensizlik ve istikrarsızlıktan sonra derinleşen ekonomik krizin üstüne bir de pandemi eklenince mağduriyet üstüne mağduriyet yaşadı. Son olarak, 20 Aralıkta vurgun yapmak için dövizi köpürtenler yüzünden artan döviz, enflasyon, elektrik faturaları girdabında ayakta kalmaya çalışırken kepenk kapatma noktasına geldi. Bu da yetmezmiş gibi Bursa'da Geçit esnafına ve duraklama yaparak alışveriş yapan müşterilerine uyarı bile yapılmadan trafik cezaları kesiliyor. Geçit esnafı iş yapamaz hâle getiriliyor. Hafif raylı sistem çalışması başlayacak, mağduriyetlerinin nasıl giderileceği konusunda esnaf bilgilendirilmiyor. Geçit esnafı "Sesimizi duymuyorlar ama biz sandıkta sesimizi duyuracağız." diyor.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz…

9.- Düzce Milletvekili Ümit Yılmaz'ın, Optisyenlik Hakkında Kanun'a ilişkin açıklaması

ÜMİT YILMAZ (Düzce) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Halk sağlığının önemli bir paydaşı olan optisyenlerin hak ve hukukunu düzenleyen Optisyenlik Hakkında Kanun'un bazı maddeleri Anayasa Mahkemesinin 29/4/2021 tarihli Kararı'yla iptal edilmiştir. Bu kararla beraber, bazı yurt dışı ortaklı optisyen zincirlerinin Mecliste ve kamuoyunda lobi faaliyetleriyle sayıları 9 bine varan diğer optisyenleri baypas etmeye çalıştıkları, kendi şirket menfaatlerini önceleyen ve toplumun göz sağlığını geri plana atarak tekel oluşturacak çalışmalar yaptığı gözlemlenmiştir. Resmî Gazete'de yayınlandığı tarih itibarıyla 22 Mart 2022'de yürürlüğe girecek olan iptal kararından önce Meclisin, Anayasa'ya uygun yasal düzenlemeleri yapıp -Optisyenlik Hakkında Kanun- toplum sağlığını önceleyen, optisyenlerin hak ve hukukunu koruyan düzenlemeler yapması gerekmektedir.

BAŞKAN – Sayın Kılavuz…

10.- Mersin Milletvekili Olcay Kılavuz'un, Mustafa Erol'un şehadetinin yıl dönümüne ilişkin açıklaması

OLCAY KILAVUZ (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

1 Mart 1977'de vatan hainlerinin bombalı saldırısı sonucu şehadet şerbeti içen, mücadelesiyle hareketimizin hafızasında derin izler bırakan, battaniyeye sarılı naaşı ve karlar altındaki cenaze merasimiyle akıllara kazınan ülkücü şehidimiz Mustafa Erol ağabeyimizi ve tüm şehitlerimizi rahmetle, minnetle anıyorum; davaları davamız, kavgaları kavgamız, emanetleri namusumuzdur.

"Kurudu gözde pınarlar, canım içre canım gitti

Devrildi iri çınarlar, nice gül fidanım gitti

Bölünmesin diye millet, baki kalsın diye devlet

Dağlar gibi kemikle et, seller gibi kanım gitti

Bu bir nesildir sürekli, gözü pek çatal yürekli

Zor günlerimde gerekli, tuğ gibi beş binim gitti

Sakarya, esti yiğitler, bağrı kan süslü yiğitler

Süphan göğüslü yiğitler, gittiyse benim gitti"

BAŞKAN – Sayın Önal…

11.- Kırıkkale Milletvekili Ahmet Önal'ın, Tip 1 diyabet hastası çocuklar için sensörlü glikoz ölçüm cihazlarının SGK kapsamına alınması gerektiğine ilişkin açıklaması

AHMET ÖNAL (Kırıkkale) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Ülkemizde son zamanlarda Tip 1 diyabet hastalığında önemli bir artış görülmektedir. Hastalıkla beraber gerek çocuklarımız ve gerekse de aileleri oldukça zor günler geçirmektedirler. Çocuklarımızda yetişkinlerde olduğu gibi tek dozlu insülin yapılmamakta ve minik elleri her gün zorunlu olarak ölçüm yapılmak amaçlı en az dört beş kez delinmek durumunda kalmaktadır. Hâlbuki sensörlü glikoz ölçüm cihazıyla bu çile önemli ölçüde azalmakta ve çocuklarımız rahat ve daha konforlu bir yaşam sürdürebilmektedirler ancak, ne yazık ki, her ailenin bu cihazları alabilecek ekonomik durumu yoktur. Bu sebeple iktidarınızın bir an önce dar gelirli ailelerimizin çocukları için cihazı SGK kapsamına alması çok ama çok önemlidir, zira binlerce çocuğumuz bu müjdeli haberi büyük bir ümitle beklemektedirler. Lütfen gecikmeden bu eziyetten yavrularımızı kurtaralım, diyabetli çocuklarımıza sahip çıkalım.

BAŞKAN – Sayın Kaya…

12.- Trabzon Milletvekili Ahmet Kaya'nın, solunum cihazı kullanan vatandaşların elektrik faturalarında düzenleme yapılması gerektiğine ilişkin açıklaması

AHMET KAYA (Trabzon) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Türkiye'de 4 milyon solunum hastasının en az 600 bini evde cihazlara bağlı olarak yaşamaktadır. Kronik solumun yetmezliği olan yüz binlerce KOAH hastamız, kalp yetmezliği, astım ve akciğer kanseri hastalarımız oksijen tedavisi için elektrikle çalışan solunum cihazı kullanmaktadır. Bu cihazlar her gün en az on altı saat kullanılmaktadır, hatta bazı hastalar yirmi dört saat kullanmak zorundadır. Yapılan araştırmalarda yalnızca bu cihazların aylık 144 ile 230 kilovatsaate kadar elektrik tükettiği tespit edilmiştir. Ağır hastalıklarıyla boğuşan bu hastalarımızın çalışamadıkları için gelirleri de kısıtlıdır ve zaten çok sıkıntılıdırlar, bu sıkıntılara bir sıkıntı da yüksek elektrik faturalarıyla eklenmemelidir.

Tüm bunlar göz önüne alındığında, solunum cihazı kullanan vatandaşlarımızın elektrik faturalarının tedavi için harcanan kısmının faturalardan muaf tutulması için ivedilikle bir düzenleme yapılmalıdır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Sümer…

13.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, Türk Eğitim Derneği tarafından açıklanan 2021 Eğitim Değerlendirme Raporu'na ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Türk Eğitim Derneği tarafından 2021 Eğitim Değerlendirme Raporu açıklandı. Rapora göre 2020-2021 eğitim öğretim yılında tam 676 bin çocuk eğitim sistemi dışında kaldı. Yani 6-17 yaş arası 676 bin çocuk okula gidemedi. Yine Eğitim Reformu Girişiminin yaptığı başka bir araştırmaya göre sadece 2020-2021 öğretim yılının birinci ara döneminde 155.930 öğrenci okula gitmeyi bıraktı. Bu çocuklar okula gitmek istemedikleri için değil, ekonomik olarak ailelerinin güçleri yetmediği için eğitim sisteminin dışında kalıyorlar. Birçoğu fabrikalarda ucuz işçi olarak çalışmak zorunda kalırken birçoğu da küçük yaşlarda güvencesiz çalışma hayatının çarkları arasında ezilmeye başlıyor. Yoksulluk nedeniyle okulu bırakıp çalışmak zorunda kalan yüz binlerce çocuğumuzun geleceği ve hayallerini karartan saray iktidarı bu acı tablonun tek sorumlusudur.

BAŞKAN – Sayın İlhan…

14.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, İŞKUR TYP kapsamında istihdam edilen okul güvenlik görevlilerinin yaşadığı mağduriyete ilişkin açıklaması

METİN İLHAN (Kırşehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

İŞKUR TYP kapsamında asgari ücretle sosyal haklardan mahrum ve güvencesiz şekilde istihdam edilen okul güvenlik görevlileri, en fazla yirmi dört ay çalışabilmektedirler. Bu sınırlama nedeniyle her eğitim öğretim döneminde sekizer ay olmak üzere en fazla 3 eğitim öğretim yılı çalışabilmektedirler. Sene boyunca okul ile fiziki çevresine dair bilgi ve deneyimleri oluşan, riskleri öğrenen, öğrenci ve velilerle diyalog kuran okul güvenlik görevlileri istihdam sürecini her yıl yeniden yaşamakta ve üçüncü yılın sonunda ise işlerine son verilmektedir. Daha önce Hükûmet çevrelerince defalarca sorunun çözümü noktasında adım atılacağı açıklansa da geldiğimiz süreçte ne yazık ki bu konuda henüz bir yol alınamamıştır. Sayıları 30 bini aşmış durumda olan ve gelecekleri konusundaki belirsizliğin bir an önce giderilmesini isteyen okul güvenlik görevlilerimiz ve aileleri sorunun çözümünü ivedilikle beklemektedirler.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Taşkın…

15.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, 28 Şubat darbesinin 25'inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması

ALİ CUMHUR TAŞKIN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Dün, demokrasi tarihimize kara bir leke olarak geçen 28 Şubat darbesinin 25'inci yıl dönümüydü. Her ne kadar "postmodern" denilse de 28 Şubat milletin kendisine, değerlerine ve inançlarına karşı yapılan açık bir darbedir. 28 Şubatta temel hak ve özgürlükler askıya alındı; "irticayla mücadele" adı altında dindar vatandaşlarımıza yönelik her türlü baskı, zulüm ve ayrımcılık devlet politikası hâline getirildi. Aziz milletimizin hafızasında silinmez izler bırakan o kara günleri asla unutmadık, unutmayacağız.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın güçlü liderliğindeki AK PARTİ iktidarı darbecilerin hukuksuz uygulamalarına son vermiş, açılan yaralar birer birer sarılmıştır. AK PARTİ'nin her türlü vesayet odaklarıyla mücadelesi sonuç vermiş, tarihimizde ilk kez darbeciler hukuk önünde hesap vererek mahkûm olmuşlardır diyor; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Arkaz...

16.- İstanbul Milletvekili Hayati Arkaz'ın, 1-7 Mart Deprem Haftası'na ilişkin açıklaması

HAYATİ ARKAZ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

1-7 Mart Deprem Haftası vesilesiyle deprem gerçeğine tekrar dikkat çekmek istiyorum. Depremler ve doğal afetler dünyamızın kaçınılmaz bir gerçeğidir. Ülkemiz, dünyanın en etkin deprem kuşaklarının üzerinde yer almaktadır. Her birimiz devletimizin, Kızılayın ve AFAD'ın alacağı önlemleri takip etmeli ve her daim tedbirli olmalıyız. Hiçbir depremi unutmadık, hepsinin acılarını kalbimizde taşıyoruz. Depremlerden dolayı yakınlarını ve evlerini kaybedenlere bir kez daha geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Girgin...

17.- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin'in, Muğla'dan tuhafiyeci bir esnafın iktidara yazdığı mektubuna ilişkin açıklaması

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Muğla'dan tuhafiyeci bir esnaftan iktidara mektup var: "Her ay elektrik ve akaryakıta gelen zamlarla, satmakta olduğumuz çamaşırları üç ay önce 10 liradan satıyorduk, şimdi 25 liraya yükseldi. İnanın, 3 liraya sattığımız çorabı müşteriye '10 lira' demeye ben utanır oldum. Geçen gün bir müşteri alacağı ürünün fiyatını pahalı bulunca 'Sen, zam konusunda iktidarı geçtin.' dedi.

Kırsal mahallelerde halk yün alır, torunlarına ve çocuklarına çorap, kazak örerdi. Bir top yün 10 liradan 22 liraya yükseldi. İnanın, bu fiyatlara toptancıdan ben alamaz oldum, müşteri zaten alamıyor. İnsanlar artık giyiminden ve boğazından fedakârlık ederek yaşamaya çalışıyor. Bu fiyatlarla satış yapamadığımız gibi kira ve elektrik faturalarımızı ödeyemez olduk. Toptancıdan aldığımız ürünlere günlük olarak zam geliyor. Küçük işletmeler olarak finansman güçlüğü çekiyoruz. Sesimizi duyun, zamları durdurun."

BAŞKAN – Sayın Ataş...

18.- Kayseri Milletvekili Dursun Ataş'ın, Erciyes Üniversitesindeki işçilerin mağduriyetine ilişkin açıklaması

DURSUN ATAŞ (Kayseri) – Teşekkürler Sayın Başkan.

696 sayılı KHK'yle Erciyes Üniversitesinde kadroya geçen işçilerin bir kısmı hâlâ toplu iş sözleşmeleri çerçeve protokolüne alınmadı. Bu durumu üç ay önce bütçe görüşmeleri sırasında gündeme getirdik. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı konuyla ilgili "İşveren kabul etmiyormuş, kabul etmek mecburiyetinde, emekçilerimizin kazandığı hakkı hiç kimse gasbedemez." diyerek sorunun çözüleceğini söyledi. Üzerinden üç ay geçti ama sorun bir türlü çözülemedi. Gecesini gündüzüne katarak çalışan bu işçi kardeşlerimizin ciddi bir hak kaybı vardır.

Buradan bir daha söylüyoruz, sorun çözülmediği sürece de söylemeye ve konunun takipçisi olmaya devam edeceğiz: Bu işçilerimizin mağduriyetleri bir an önce giderilmeli, geçmişe dönük hak kayıpları da verilmelidir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Gülüm...

19.- İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm'ün, Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in dokunulmazlığının kaldırılmak istenmesine ilişkin açıklaması

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Semra Güzel Vekilimiz halkın iradesidir, kadınların iradesidir. Dokunulmazlığının kaldırılması komplosu kadın kazanımlarımıza, Kürt kadınlarının özgürlük mücadelesine yönelik saldırının bir parçasıdır, Kürt sorununda savaş politikalarının devamıdır,

demokratik siyaset alanına yönelik darbenin kendisidir. Fezlekeye konu edilen soruşturmaların hukuksal olmadığını, sürecin bir kumpas olduğunu çok iyi biliyoruz. Partimizle, kadına özgürlük mücadelemizle baş edemeyenler talimatlı yargı yoluyla, fezlekeleriyle sesimizi kesmeye çalışsa da başaramayacaksınız. Bundan önceki kayyum darbeleriniz, gözaltı, tutuklama hamleleriniz nasıl mücadelemizi geriletemediyse bu da geriletemeyecek. Semra Güzel, onurumuzdur, halkın vekilidir; "…"(x)

BAŞKAN – Sayın Bankoğlu…

20.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun, Ukrayna'da devam eden Rus saldırısını kınadıklarına ilişkin açıklaması

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Bugüne kadar Cumhuriyet Halk Partisi olarak savaşa karşı tutumumuzu Ukrayna'da devam eden Rus saldırısı karşısında da sürdürdüğümüzü ve kınadığımızı belirterek sözlerimize başlamak istiyorum. Ulusun can güvenliği tehdit altında olmadıkça her tür savaş cinayettir çünkü. Savaşın ardından geriye kalan gözyaşı ve acıdır. Savaşın nerede olduğunun hiçbir farkı yoktur. Bu yüzden, coğrafyasına bakılmaksızın savaşa karşı tavır alınması gerektiğini, açtığı yaraları sararken ırk ve milliyet ayrımı yapmaksızın aynı samimiyetin, aynı hassasiyetin gösterilmesi gerektiğini de belirtmek isterim.

Meclisin en genç üyelerinden biri olarak barış konusunda gençlerin istikrarlı arzusunun da altını çizmek istiyorum. Dün olduğu gibi bugün de bu Meclisin gençlere yaşanabilir bir gelecek bırakabilmesi için barıştan yana olan tavrını korumasını ümit ediyorum. Gençler adına bir kez daha haykırıyorum: Savaşa hayır! (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Başevirgen…

21.- Manisa Milletvekili Bekir Başevirgen'in, zeytinlik alanların madencilik faaliyetlerine açılmasına ilişkin açıklaması

BEKİR BAŞEVİRGEN (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İktidarın toprağa ve ağaca olan husumeti maalesef bitmek bilmiyor. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının Maden Yönetmeliği'nde yaptığı değişiklikle zeytinlik alanlar madencilik faaliyetlerine açıldı. Buna göre, elektrik üretiminde kullanılan maden sahası zeytinlik alan içinde kalırsa sahada madencilik faaliyeti yürütülebilecek. Mevcut zeytin üretimini artırması gereken, en azından korumakla mükellef olan iktidar zeytinliklerimizin yok edilmesine onay verdi. Bu yönetmelik, toprak kanununa, zeytin koruma yasasına ve Anayasa'ya aykırıdır. Bu nedenle, yapılan yönetmelik değişikliği derhâl geri çekilmelidir. Bizleri Suriye'den gelen kaçak zeytinyağına muhtaç edenler şimdi de zeytinliklerimizi talan ediyor. Bilinsin ki tek bir zeytin ağacını bile ranta ve talana kurban ettirmeyeceğiz.

BAŞKAN – Sayın Gül Yılmaz…

22.- Mersin Milletvekili Zeynep Gül Yılmaz'ın, Mersin ili Toroslar ilçesine bağlı Arslanköy'ün düşman işgalinden kurtuluşunun yıl dönümüne ilişkin açıklaması

ZEYNEP GÜL YILMAZ (Mersin) – Bugün, Kurtuluş Savaşı'nda, düşman işgali altındaki Mersin'imizde Kuvayımilliye mücadelesinin başladığı yer olarak tarihe geçen Toroslar ilçemizdeki Arslanköy'ün düşman işgalinden kurtuluşunun yıl dönümü. Toroslar gibi dimdik duruşuyla yiğit olmayana geçit vermeyen Arslanköylü hemşehrilerimiz, o zorlu günlerde bayrağımız ve toprağımız uğruna canlarını siper etmiş, Toroslarda Türk Bayrağı'ndan başka bir bayrağın dalgalanmasına izin

(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

vermemişlerdir. Kahramanca savaşarak destan yazan Arslanköylü kahramanlarımız Mersin'imizin kaderini değiştirmişlerdir. Bu muhteşem zafer, Gazi Meclisimiz tarafından da takdire şayan görülmüş, Efrenk olan köyümüzün adı bizzat Atatürk'ün teklifiyle Arslanköy olarak değiştirilmiştir.

Yüz iki yıl önce vatan ve hürriyet destanı yazan Kuvayımilliyecilerin torunları olarak, Arslanköy'ümüzün düşman işgalinden kurtuluşunu kutluyor, Arslanköylü kahramanlarımızı ve tüm şehitlerimizi saygı ve rahmetle anıyorum.

BAŞKAN – Sayın Taşdoğan…

23.- Gaziantep Milletvekili Ali Muhittin Taşdoğan'ın, ARFF memurlarının özlük haklarına ilişkin açıklaması

ALİ MUHİTTİN TAŞDOĞAN (Gaziantep) – Sayın Başkan, havalimanı kurtarma ve yangınla mücadele (ARFF) memuru pozisyonunda istihdam edilen sözleşmeli personelden, öğrenim durumu itibarıyla tekniker unvanını haiz olan, ilgili ön lisans programlarından mezun olanların tekniker pozisyonuna atanmalarına imkân sağlamak üzere, ilgili mevzuat uyarınca unvan değişikliği sınavı yapılması talebini ve yine, ARFF memuru pozisyonunda istihdam edilen sözleşmeli personelden, ilgili ön lisans programları mezunu olanlar için, öncelikle yeterli sayıda tekniker kadrosu ihdasının sağlanması, bunun mümkün olmaması hâlinde ise çalışmakta olan personelin teknik hizmetler sınıfıyla aynı özlük haklarına sahip olması için gerekli çalışmaların ve düzenlemelerin yapılması taleplerini ilgililere duyururum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit…

Gülüstan Hanım, Sayın Milletvekili…

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Komisyon toplantısına gitmişti, o nedenle yok.

BAŞKAN – Peki.

Sayın Taşdemir…

24.- Ağrı Milletvekili Dirayet Dilan Taşdemir'in, Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in dokunulmazlığının kaldırılmak istenmesine ilişkin açıklaması

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Teşekkür ederim Başkan.

2 Mart 1994'te DEP milletvekillerinin dokunulmazlığı kaldırıldı, ardından DEP milletvekilleri tutuklandı. Aradan yirmi sekiz yıl geçti ama bir kez daha tarih tekerrür ettirilerek Kürtlerin, kadınların ve halkların iradesi gasbedilmek isteniyor. Partimize yönelik saldırı konseptinin bir parçası olarak algı operasyonları ve örgütlü linçle Semra Vekilimiz hedef hâline getirildi ve bu lincin bir sonucu olarak dokunulmazlığı kaldırılmak isteniyor. Şu unutulmasın ki 1994'te halkın iradesine darbe yapıldı, 2006'da bu darbe tekrarlandı, şimdi, yine darbeyle sonuç alınmak isteniyor. Dün sonuç alınmadığı gibi bugün de sonuç alınamayacak. Leyla Zana'dan Semra Güzel'e, demokrasi mücadelemiz büyüyerek bugünlere taşındı. Semra Güzel halkın vekilidir, dokunulmazlığının kaldırılması hukuksuzdur.

BAŞKAN – Evet, Sayın Göker…

25.- Burdur Milletvekili Mehmet Göker'in, Burdur'daki demir yolu yatırımlarının belirsizliğine ilişkin açıklaması

MEHMET GÖKER (Burdur) – Sayın Başkanım, Burdur'da demir yolu yatırımları belirsizliğini korumaya devam etmektedir. Burdur'dan da geçtiği varsayılan yüksek hızlı tren projesinin hangi aşamada olduğunu kimse maalesef bilmemekte. 2022 Yılı Burdur Yatırım Programı'na bakıldığında yüksek hızlı tren projesiyle ilgili hiçbir şey yok. Buradan sormak istiyorum: Eskişehir, Kütahya,

Afyonkarahisar, Isparta, Burdur, Bucak, Antalya yüksek hızlı tren projesiyle ilgili çalışmalar ne aşamadadır? Söz konusu proje, Burdur merkezinden geçecek midir? Âdeta yılan hikâyesine dönen yüksek hızlı tren projesini faaliyete geçirmek için neyi, neden beklemektesiniz? (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şimdi, söz talep eden Grup Başkan Vekillerine söz vereceğim.

Sayın Bülbül…

26.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Eren Kış-25 Operasyonu'nda şehit düşen Jandarma Uzman Çavuş Mürsel Sunal'a Allah'tan rahmet dilediğine, 1 Mart 1958 tarihinde Kocaeli İzmit'te yaşanan Üsküdar vapur faciasının yıl dönümüne, ülkücü şehit Mustafa Erol'un şehadetinin seneidevriyesine, Hocalı katliamına, Bosna Hersek'in 30'uncu bağımsızlık yıl dönümüne, 27 Şubat 2020 tarihinde İdlib'de şehit düşen Mehmetçikleri rahmet ve minnetle andığına, Ukrayna-Rusya savaş sürecinde yaşanan enformatik kirliliğe, İstiklal Marşı'nın ilk kez Türkiye Büyük Millet Meclisinde okunuşunun yıl dönümüne ve Muhasebeciler Günü'ne ilişkin açıklaması

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hakkâri ilçesi Çukurca kırsalında yürütülen Eren Kış-25 Operasyonu'nda şehit düşen Jandarma Uzman Çavuş Mürsel Sunal'a Allah'tan rahmet, ailesine ve Türk milletine sabır ve başsağlığı diliyoruz.

Sayın Başkan, 1 Mart 1958'de İzmit Körfezi'nde çoğunluğu öğrencilerden oluşan 600'e yakın yolcusuyla batmış olan Üsküdar vapurunda 392 canımızı kaybetmiş bulunmaktayız. Cumhuriyet tarihinin en büyük deniz facialarından biri olan bu vakada hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet diliyor, bir daha bu şekilde facialarn yaşanmamasını diliyorum.

Sayın Başkan, 1 Mart 1977 tarihinde karlı bir günde ülkücü şehit Mustafa Erol'u da şehadetinin seneidevriyesinde rahmet ve minnetle anıyoruz.

25-26 Şubat 1992 tarihinde Hocalı'da 83 çocuk, 106 kadın ve 70'ten fazla yaşlı olmak üzere 613 Azerbaycan Türkü kardeşimiz Rus destekli Ermeni ordusu tarafından katledilmiştir. Şehadetlerinin 30'uncu yıl dönümünde soydaşlarımızı, kardeşlerimizi rahmet ve minnetle anıyor, insanlık tarihine kara bir leke olarak geçen bu vahşeti lanetlediğimizi bir defa daha dile getiriyorum.

Sayın Başkan, eski Yugoslavya'dan ayrılarak 29 Şubat-1 Mart 1992 tarihlerinde yapılan referandumla bağımsızlığını kazanan Bosna Hersek'te 1 Mart Bağımsızlık Günü olarak kutlanmaktadır. Kardeş ülke Bosna Hersek'in 30'uncu bağımsızlık yıl dönümünü kutluyor, başta Bilge Kral Aliya İzzetbegoviç olmak üzere tüm şehitlerimizi rahmet ve minnetle anıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Sayın Başkan, 27 Şubat 2020 tarihinde İdlib'de gözlem noktamızın vurulması sonucu 34 kahraman Mehmetçik'imiz şehit düşmüş, 32 askerimiz de yaralanmıştır. İdlib'de yaşanan bu vahim olayın hemen akabinde, Suriye rejiminin İdlib'deki masum sivillere yönelik artan saldırıları nedeniyle hem yeni bir göç dalgasının önüne geçilmesi hem de bölge istikrarının sağlanması ve sınır güvenliğimizin tesis ve temin edilmesi maksadıyla Bahar Kalkanı Harekâtı başlatılmış ve bölgede Türk askerinin varlığıyla insanlık dramının önüne geçilmiş, 5 Mart 2020 tarihinde de harekât başarıyla tamamlanmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bülbül.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Bu vesileyle, şehadetlerinin seneidevriyesinde aziz şehitlerimizi rahmet ve minnetle anıyor, gazilerimizin sağlıklı ve uzun ömürler yaşamasını diliyoruz.

Sayın Başkan, Türkiye'nin uzun bir süredir tarafları masaya davet ve itidale çağırma gayretlerine rağmen birçok ülkenin Ukrayna-Rusya arasında yaşanan gerilimi tırmandırması, süreci ne yazık ki bir savaş hâline dönüştürmüştür. Her şeye rağmen Ukrayna ve Rusya arasında kalıcı bir ateşkes sağlanması için yoğun bir diplomasi içinde olan devletimiz, uluslararası anlaşmaların ve Montrö Boğazlar Sözleşmesi'nin gerekliliğini yerine getireceğini ilan etmiştir. Yaşanan bu süreçte birtakım enformatik kirliliklerin oluştuğu görülmekle beraber, bazı kişi ve kurumların provokatif açıklamalarına da şahit olmaktayız. Bazı haber sitelerinin manipülatif faaliyetlerde bulunduğu gözden kaçmamaktadır. BBC News haber kanalının sosyal medya hesabında İstanbul Boğazı'ndan geçen bir savaş gemisi fotoğrafını yayınlaması…

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Bitiriyorum.

…ve yine, Amerikan CBC haber kanalının bir haritada Türk toprağını Yunanistan'ın sözde bir parçası olarak göstermesi dikkatlerden kaçmamıştır. Bu tarz manipülatif ve provokatif hadiseleri şiddetle kınıyor; Karadeniz'de yaşanan savaşın, savaş ikliminin, saldırıların bir an evvel sona ermesini temenni ediyor; özellikle, devletimizin bu hassas süreçteki yapıcı ve sorumlu tavrını bir defa daha takdir ettiğimizi ve desteklediğimizi ifade ediyoruz.

Sayın Başkan, Mehmet Akif Ersoy'un kaleme aldığı "Korkma! Sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak/Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak." mısralarıyla başlayan İstiklal Marşı'mız ilk kez 1 Mart 1921'de Türkiye Büyük Millet Meclisinde merhum Hamdullah Suphi Tanrıöver tarafından okunmuş ve İstiklal Marşı'mız Türk milletiyle buluşmuştur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Bu vesileyle, "Allah bu millete bir daha İstiklal Marşı yazdırmasın." niyazına "Âmin" diyerek istiklal şairimiz Mehmet Akif Ersoy'u rahmet ve minnetle anıyoruz.

Son olarak, özellikle vergi daireleri ve mükellefler arasında bir köprü vazifesi üstlenerek ülkemiz ekonomisinin gelişmesine büyük katkılar sağlayan muhasebecilerin Muhasebeciler Günü'nü kutluyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Beştaş, buyurun.

27.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, "postmodern darbe" olarak adlandırılan 28 Şubatın yıl dönümüne ve Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in dokunulmazlığının kaldırılması meselesine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Dün 28 Şubattı. Evet, "postmodern darbe" olarak adlandırılan 28 Şubatın -yıl dönümünden bir gün geçti- üzerinden tam yirmi beş yıl geçti; peki, ne değişti diye sormak istiyoruz. 28 Şubatı lanetleyenler, buradan mağduriyet devşirenler, 28 Şubatçıların fikrine zikrine ortak olup bu süreci devam ettirmekle yetinmedi, ülkeyi 28 Şubata rahmet okutacak bir noktaya getirdi. "Askerî ve bürokratik vesayet" denildi, "yasama, yürütme, yargı erklerinin tekelleşmesi" denildi, yıllarca bunun mağduriyet politikası yapıldı, gözyaşları döküldü, bayraklar açıldı, rabialar yapıldı fakat bugün, herkesin gördüğü üzere, tüm bu sahte

gözyaşları, açılan bayraklar büyük yalanlarını örtmek için kullanıldı, kullanılmaya da devam ediliyor. Askerî ve sivil bürokrasi tamamen devralındı; yasama, yürütme ve yargı tek bir kişinin tekeline geçti ve tüm bu güçler, muhalefeti sindirmek için tek tek birer araç olarak kullanıldı. Postmodern darbelerden AKP tarzı siyasi darbelere geçiş dönemi yaşandı ve siyasete darbe üzerine darbe yapıldı. Siyaseti, ekonomiyi çökerten, toplumu bir arada tutan bütün dinamiklere savaş açan AKP-MHP ittifakına "hayır" diyen herkes düşmanlaştırıldı, kriminalize edildi. Kürt halkının, kadınların, bu ülkede demokrasi ve adaletten yana olan demokratik kamuoyunun temsilcisi olan partimize dönük, ancak askerî darbe dönemlerinde yaşanan akılalmaz baskılar geliştirildi. Apaçık ve devletin tüm olanakları kullanılarak kristal bir Kürt düşmanlığı politikası yürütüldü ve bu düşmanlık gün geçtikçe derinleştirildi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Kürtlerin yüz yılı bulan talepleri, hakları, iradeleri bir kez daha askerî ve bürokratik güç kullanılarak bastırılmaya çalışılıyor. Resmî söylemde Kürtler bir kez daha asli yurttaştan sözde vatandaş konumuna düşürüldü. Bu Kürt düşmanlığı politikası ülke sınırlarını aşıp neredeyse dünyanın herhangi bir yerinde nefes alan her bir Kürt'ü hedefledi. İşte, bugün Mecliste görüşülecek olan Semra Güzel Vekilimizin dokunulmazlığının kaldırılması meselesi tam da bu politikaların bir parçasıdır. Mesele ne bir fotoğraf ne bir vekil ne de bir suç meselesidir. Mesele Kürt düşmanlığı, Kürtlerin siyasi iradesini her fırsatta çiğneme, gasbetme meselesidir. İşte, bu kumpas, bu iradeyle hazırlanmış ve önümüze gelmiştir. Mesele ne Semra Güzel ne Gültan Kışanak ne Selahattin Demirtaş ne İdris Baluken ne Sebahat Tuncel meselesidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) - Mesele Kürtlerin, kadınların taleplerini savunan siyasi iradeye saldıran Kürt ve kadın düşmanı politika meselesidir. İşte, bugün, yine, bir kez daha bu Meclis çatısı, Kürt düşmanlığının, hukuksuzluğunun, siyaseten baş edemediğini güç kullanarak bastırmaya çalışmanın mekânı hâline getirilmeye çalışılıyor. Bu, Kürt halkının, kadınların ve demokrasiden yana olan demokratik kamuoyunun iradesine ne ilk ne de son darbedir. AKP-MHP iktidarının kendi iktidarını devam ettirmek için hem bize hem de diğer muhalefet partilerine dönük saldırılarına devam edeceğini biliyoruz. Fakat Meclisin, halk iradesinin tecelli ettiği bu mekânın artık bu siyasi darbelerin bir durağı, noteri olmaya son verme zamanı gelmedi mi gerçekten? DEP milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırıldığı 1994 yılından bu yana sürekli Kürtleri, kadınları…

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) - …demokrasiden yana tutum alanları Meclis ve siyaset dışına atma politikaları yetmedi mi? İktidarın maskesi düştü; Kürt düşmanı, kadın düşmanı, toplum düşmanı, demokrasi ve adalet düşmanı zihniyeti apaçık ortadayken ve bu muhalefet partileri en sert şekilde eleştirilirken, bugün gelecek fezlekeye el kaldırırken bir kez daha bu suçların, hukuksuzlukların bir parçası ve Meclis tarihine sürülecek bir kara lekenin bir daha ortağı olacağınızı biliyor musunuz diye sormak istiyorum. Bu oylama sonucunda ortaya çıkacak sonuç sadece bir vekilimizin daha dokunulmazlığının kaldırılması ve kendisine oy veren yüz binlerce seçmenin irade gasbı olmayacaktır; aynı zamanda, Meclisin, burada muhalif demokrat olduğunu, bu coğrafyanın en ağır sorunlarından biri olan Kürt sorununu kabul ettiğini söyleyen, ifade özgürlüğünü ve kürsü dokunulmazlığını savunduğunu iddia eden her bir vekilin, grubun ve partinin, iktidarın düşmanlaştırıcı, irade gasbeden despotik politikalarına onay veya ret olacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Tamamlayacağım Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun, toparlayalım.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Her bir onay, kırıntısı bile kalmayan demokrasinin köküne kibrit suyu dökmek ve çözümsüzlükte ısrar etmek olacaktır.

Sayın Başkan, elimde 94 yılında Hasan Mezarcı'nın dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin Sayın Erdal İnönü'nün bir şerhi var, izninizle okumak istiyorum: "İstanbul Milletvekili Hasan Mezarcı'nın birçok konuşması, başta Büyük Atatürk olmak üzere, Türkiye Cumhuriyeti'ni kuranların temel fikirlerine ve amaçlarına karşı bir anlayış içinde olduğunu gösteriyor. Böyle bir anlayış benim siyasal görüşlerime taban tabana zıttır."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – "İnanıyorum ki toplumumuzun büyük çoğunluğunun sağlıklı değerlendirmesiyle de çelişmektedir ancak bu fikirlerin yanlışlığını göstermek, milletvekilinin dokunulmazlığını kaldırmakla olmaz. Atatürk ve arkadaşlarının Türkiye'de gerçekleştirdikleri devrimlerin açtığı yolda yürüyen kuşakların yılmayan çabaları, bugün ülkemizde bütün kurum ve kurallarıyla işleyen bir çağdaş demokrasiyi hayata geçirmektedir. Böyle bir demokrasinin temel niteliklerinden biri olan düşünce özgürlüğü, tamamen karşısında olduğumuz fikirlerin bile söylenmesine izin vermekle kendini gösterir. Bu nedenle, İstanbul Milletvekili Hasan Mezarcı'nın dile getirdiği ters fikirler yüzünden dokunulmazlığının kaldırılmasına 'karşı oy' verdim."

Evet, o günün Sosyal Demokrat Partisinden bugün grup kararı açıklayan Muhalefet Partisine; nereden nereye geldik. Bu Meclis bugün çok önemli bir sınav…

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bitiriyorum Başkan, bitiriyorum.

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bu Parlamento, bugün, bir vekilinin, burada çok çalışan, her gün kürsü kullanan, Sağlık Komisyonu üyesi olan bir vekilinin dokunulmazlık dosyasını görüşecek ve birbirleriyle kıyasıya mücadele ettiğini söyleyen partiler, işte, burada bir payda belirlediler ve her grup bu dokunulmazlığa karşı, kaldırılması için "evet" oyu vereceğini söyledi. Bu, tarihsel bir sorumluluktur. Biz bütün milletvekillerine ayrı ayrı şunu söylüyoruz: Savunmada kumpas baştan sona anlatılacak. Bu kumpasa ve bu tarihsel suça ortak olmayın diyoruz.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Bülbül, buyurun.

28.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

HDP Grup Başkan Vekili, konuşmasında eleştiri sınırlarını da çok net bir şekilde aştığını düşündüğümüz, âdeta tahkir edici ve gerçek dışı birtakım ithamlarla -AK PARTİ ve MHP- Adalet ve Kalkınma Partisi ve Milliyetçi Hareket Partisinin birlikteliğini, Cumhur İttifakı'nı itham etmiştir. Bunlara çok…

Dokunulmazlık meselesi, tabii, bizim şu an teferruatıyla gireceğimiz bir mesele değil; önümüzde bir süreç var, bir oylama süreci var. Kaldı ki Komisyon süreçlerinde de bu meseleler enine boyuna uzun sürelerle tartışılmıştır, her parti kendi siyasi anlayışını ortaya koymuştur, biz de bu noktada değerlendirmelerimizi yapmıştık. Fakat şurası kesin ki terör, insanlığa karşı işlenen en büyük günahlardan, suçlardan bir tanesidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Terörün temel hedefi de sadece şiddet değildir, terörün kullandığı şiddet sadece bir vasıtadır; terörün bir siyasi düşüncesi, kavuşmak istediği bir hedefi vardır. Bu kirli hedef doğrultusunda şiddeti dönem dönem hiçbir ayrım gözetmeksizin acımasızca kullanmaktadır. Bu noktada, demokrasiyi ve hukuku terörün bizzat hedef aldığını söylememiz herhâlde yanlış olmayacaktır. Bu, dünyanın her yerinde kabul görmüş olan bir düşüncedir ve terör örgütlerine karşı olmak, terör örgütlerine karşı tavır takınmak siyasetin demokratik anlamda en önemli vazifesidir, siyaset kurumlarının en önemli vazifesidir. Biz bu noktada, bunun, şu an yaşanan süreçlerin veyahut da Milliyetçi Hareket Partisinin teröre karşı net ve tavizsiz tutumunun bir etnik yapıya veyahut da bir mezhebe yönelik bir tavırmış gibi gösterilmesini son derece provokatif büyük bir hata olarak değerlendirmekteyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Biz bu mücadelede, terörle mücadelede 85 milyon Türk milletiyle birlikte hareket etme arzusu içerisinde olan bir yapıyız ve bu mücadeleyi de Kürt kökenli kardeşlerimizle birlikte teröre karşı bir duruşla göstermekteyiz, bütün dünyaya göstermekteyiz. Bu noktada "Kürt düşmanlığı" ifadelerini özellikle reddettiğimi altını çizerek ifade ediyor, saygılar sunuyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan…

BAŞKAN – Sayın Beştaş…

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Tek kavram söyleyeceğim; hatip konuşmasında provokasyon yapmakla…

BAŞKAN – Yerinizden…

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Kürsüden de olabilir.

BAŞKAN – Yerinizden…

Buyurun.

29.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Benim herhangi bir provokasyon yapmak gibi bir tutumumun olmayacağını Sayın Bülbül gayet iyi bilir aslında, biz mevkidaş olarak çalışıyoruz. Burada biz siyasal olarak kendi görüşlerimizi ve tutumumuzu ifade ediyoruz. Dediğim gibi, savunma çok uzun yapılacağı için orada bütün ayrıntılar açıklanacak ama bugüne kadar, 94'ten bu yana Kürt milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılmasını hiç kimse tesadüf olarak değerlendirmesin. Sakın ha böyle bir yanlışa düşmeyelim. Bu ülkede bir Kürt düşmanlığı vardır, nokta. Kürtler bu ülkede siyaset dışına itilmeye çalışılıyor; nokta. (HDP sıralarından alkışlar) 3'üncüsü; sadece Kürt olup da Kürtlüğünü inkâr edenler ve iktidara biat edenler her yerde görev alabilirler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ama "Ben Kürt'üm; kimliğimi, dilimi, kültürümü savunuyorum ve bu ülkede herkes gibi eşit yurttaş olarak yaşamak istiyorum." diyen Kürtler, bugüne kadar sayısız katliama, saldırıya ve baskıya maruz kaldı.

İFFET POLAT (İstanbul) – Eşit değil misiniz şu anda?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) - Semra Güzel kimdir ya? Semra Güzel, Diyarbakır Milletvekilidir. Orada yüz binlerce Diyarbakırlının oyunu alan bir Milletvekilidir. Sayın Bülbül'ü ve bütün parti gruplarını Diyarbakır'a davet edip tesadüfen kapı çalmalara davet ediyorum. Semra Güzel'in fotoğraflarına ne cevap veriyorlar, onları bir dinleyin; vekillerinin arkasındalar mı değiller mi, onları bir dinlesinler, ondan sonra bize yanıt versinler. Biz, çağrıyı, parti grubu ayırt etmeksizin bütün milletvekillerine yaptık, dedik ki: Bu Parlamentoda çalışan, hizmet yapan bir Vekilin vekilliği düşürülürken bütün bunları göz önünde bulundurun, bu Parlamento Kürtlere kapalı mıdır değil midir, bunun cevabını verin. (HDP sıralarından alkışlar)

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkanım, ben sadece bir cümleyle söz alayım, tutanaklara geçsin.

BAŞKAN - Buyurun.

30.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Milliyetçi Hareket Partisinin derdi, Türkiye'nin selametidir. Bütün endişesi, vatandaşlarının, insanlarının huzur içerisinde, güvende yaşamasıdır; başka bir derdimiz yoktur. Bu noktada, teröre bulaşanlara ve terör örgütlerine destek olanlara asla ve asla hukukun müsamaha göstermemesi gerektiğini düşünmektedir.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Ya, katillerle fotoğraflarınız var ya!

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Bizim meselemiz budur, bundan ibarettir.

Saygılar sunarım.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Mafya babalarıyla fotoğraflarınız var be!

BAŞKAN – Sayın Özkan, buyurun.

31.- Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Teşekkürler.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; malum, ülkemizin barışını, huzurunu tehdit eden bir terör örgütü var mı, yok mu? (AK PARTİ sıralarından "Var!" sesleri) Bunu kim inkâr edebilir? Bugün ülkemizde, bölgemizde ve bütün dünyada…

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Senin fotoğrafların da çıkacak…

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Ülkenin barışını siz tehdit ediyorsunuz savaş politikalarınızla.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – …petrol, silah ve faiz üzerinden yürütülen emperyalist hedeflerin maalesef ağababalarına biat eden bir terör örgütü var.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Darbecilerle kol kola giren sizler yaptınız, FETÖ'cülerle yaptınız o işi.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Evet, bu ülkede kırk yılı aşkın bir süreçte, başta Kürt vatandaşlarımızı PKK terör örgütü öldürmedi mi?

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Sizin devletiniz katletti ya! Roboski'ye bombaları kim yağdırdı?

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Bu PKK terör örgütü, vatandaşlarımızın eşit, kardeşçe bir arada yaşama hak ve özgürlüğünü tehdit etmedi mi?

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Propaganda yapma!

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Roboski'ye kim bomba yağdırdı? Taybet anayı kim katletti ya?

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - Evet, biriniz çıkıp da gerçekten maşerî bir vicdanı ifade edecekse, öncelikle 10 bin tır silah gönderip, PKK terör örgütüne 10 bin tır silah gönderip… (HDP sıralarından gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bir dakika…

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Bir vicdandan bahsedeceksen Roboski'ye git, Roboski'ye!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - …o coğrafyada Kürt vatandaşlarımızı, o coğrafyada Arapları…

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Roboski'ye git bir vicdandan bahsedeceksen! Bir vicdandan bahsedeceksen Taybet anayla yüzleş!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - …başka uyruklu vatandaşları fetih için mi gönderdi? PYD'ye, YPG'ye, PKK'ya silahları niçin gönderdi?

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Savaş sizin işiniz! Savaşla katletmek, katliam sizin işiniz! Katliam, AKP iktidarının işi!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Biliyorsunuz, Trump "Deyrizor'daki petrol kuyuları güvence altında." dedi.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Roboski'ye git, Roboski'ye! Git, Roboskili annelere hesap ver! IŞİD'le aranızdaki mesafe 5 kilometre bile değil ya!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Ne cevap veriyorsun! Sana cevap vermiyorum ben!

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Bana cevap veriyorsun sen, Kürt halkına cevap veriyorsun!

BAŞKAN – Şimdi, bir dakika…

Buyurun.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Sayın Başkan, burada bize doğrudan sataşma olduğu için konuşmak mecburiyetindeyim..

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – IŞİD'le aranızdaki mesafe kaçtır, ne kadar; onu söyleyin!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Amerika eski Başkanı Trump ne demişti?

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Pensilvanya'daki fotoğraflara ne diyorsun, Pensilvanya? Senin de dokunulmazlığın kaldırılır o zaman.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Utanmasanız IŞİD'le kol kola gireceksiniz ya!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - "Deyrizor'daki petrol kuyularımız güvence altında." dedi; "Oradaki Kürtlerin geleceği güvence altında." demedi, "Amerika'nın emperyalist çıkarları güvence altındadır." dedi.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – FETÖ'nün avukatlığını yapan sensin ya! Konuşma! Konuşma!

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Pensilvanya'da fotoğrafların var, onları da çıkaralım! Hadi bakalım!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Siz çıkıp da orada dediniz mi: "Yahu, ey Amerika! Sen şöyle kenara çekil! Sen, öyle, silah, petrol ve faiz üzerinden gönül coğrafyamızda estirdiğin terörü kenara bırak!" dediniz mi?

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) - Ya, bırak bu hikâyeleri ya! Bırak bu hikâyeleri!

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Gel, Taybet anaya hesap ver ya! Roboski'ye gel, annelerle yüzleş ya!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Zinhar! Sizden böyle bir beklenti içerisinde değiliz çünkü terör örgütlerinin, bölgemizde, Kürtleri tehdit eden, Arapları tehdit eden…

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – FETÖ'nün avukatlığını yaparken düşünseydin sen ya!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - …Türkleri, Türkmenleri tehdit eden emperyalist politikalarının coğrafyamızdaki iş birlikçileri…

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Hepinizin Pensilvanya'da fotoğrafları var ya, kime ne anlatıyorsun sen ya?

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - …dâhili bedhahları PKK terör örgütüdür ve onun siyasi uzantısıdır. Asla meydanı boş bırakmayacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Siyasi uzantı sizsiniz, siz.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Terörle, terörün uzantılarıyla mücadelemizi sürdüreceğiz. (HDP sıralarından gürültüler)

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – AKP Pensilvanya'nın siyasi uzantısıdır.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Sayın Başkanım, son kez…

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Senin fotoğrafların…

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - Şunun da altını çizelim: Bugün Parlamentomuzda alınacak karar… (HDP sıralarından gürültüler)

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Siyasi uzantı olan darbecilerle iktidara geldiniz, darbecisiniz, darbeci.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - Fransa, İngiltere, Almanya ve İspanya Parlamentolarında böylesi bir durum karşısında terörle doğrudan iltisaklı bir milletvekiliyle ilgili; İngiliz Parlamentosunun alacağı karar neyse bugün de Türkiye Cumhuriyeti Parlamentosu aynı kararı alacak. (HDP sıralarından gürültüler)

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – İltisaklı olan sizsiniz, iltisaklı olan sizlersiniz.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - Gidin şikâyet edin bakalım, gidin bakalım oralarda kapı kapı ağababalarınızı gezin. (HDP sıralarından gürültüler)

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) - Hikâye, hikâye; hikâye anlatıyorsun.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Kürt düşmanısınız. İltisaklı olan sizlersiniz.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - Meydanı boş bırakmayacağız. Türkiye, özgürlüğün, demokrasinin, huzurun ve güvenliğin ülkesi olacak. Ne hâliniz varsa görün! (AK PARTİ sıralarından alkışlar, HDP sıralarından gürültüler)

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Ya, ne demokrasisi ne özgürlüğü hepsini katlettiniz, ülkede demokrasi kalmadı ya!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan…

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Senin Pensilvanya fotoğrafların nerede?

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, bir milletvekiline "Niye bağırıyorsun?" demeyi ben kendime yakıştırmıyorum; lütfen, laf atmayınız.

Sayın Beştaş, buyurun…

EBRÜ GÜNAY (Mardin) - Ama bir milletvekilinin bugün dokunulmazlığı düşürülecek burada.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Dokunulmazlığı… Milletvekilliği devam ediyor. Varsa hakkın sonuçta mahkemede konuş, Fransa'daki gibi, İngiltere'deki gibi.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Ya, konuşma ya!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ne demek "Konuşma ya!"? (AK PARTİ ve HDP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Beştaş.

32.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül ile Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Sayın Özkan'ın da diğer arkadaşların da grupların da bu sözlerine yanıtlarımızı vereceğiz. Şunu söyleyeyim: Yani bu "terörö" lügatini artık cevaplamaktan gerçekten rahatsızlık duyuyorum. Bizim sözlerimize bizim sözlerimizle karşılık verilsin. Altı yıl, yedi yıl bu dosyayı neden çıkarmadınız? Daha milletvekili değilken bu fotoğraflar çekilmişti, savcının elindeydi, soruşturma açmadınız. Bu soruların hepsinin cevabını istiyoruz. Ayrıca bu konuda milletvekilimiz, savunmasını çok samimi bir şekilde yaptı. Çözüm sürecinde Taksim'den Kandil'e neredeyse otobüsler gidiyordu. Bütün basın yayın organları, Kandil'e canlı yayın için gidiyorlardı. Bir genç kadının, doktorun, gidip nişanlısını ziyaret etmesini...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Terörist nişanlısını mı?

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Ya, kes ya! Sana mı kaldı?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – PKK'lı nişanlısını!

BAŞKAN – Sayın Beştaş...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bitiriyorum.

Bu konuda hani birileri oradan konuşuyor ya! Bu Parlamentoda eğer herkesin bir şekilde bir yakını örgütteyse ya da yaşamını yitirmişse ya da cezaevindeyse gelin sonuçları konuşalım, gelin sebepleri konuşalım. Siz kaçmayın, kaçak güreşmeyin, tamam mı?

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Başkan, sataşıyor bize. Ya, böyle sataşıyor.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bu Parlamentoda kaçak güreşin yeri yok.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Nereye kaçıyoruz ya?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Biz şunu söyleyeyim: Evet, Kürt düşmanıdırlar; evet, insanlık düşmanıdırlar; evet, demokrasi düşmanıdırlar; evet, hak ve özgürlük düşmanıdırlar.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Şiddetle reddediyoruz.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Başkanım, bize sataştı.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Evet, bu ülkeyi tek adam dikta rejimine çevirdiler. (HDP sıralarından alkışlar)

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – İnsanlık düşmanısınız ya! İnsanlık düşmanısınız, katil teröristi savunuyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Özkan, buyurun.

33.- Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Sayın Başkanım, hiç kimse Kürt vatandaşlarımızın oyuna terörle iltisaklı bir şekilde kendi cebinde keklik olarak... (HDP sıralarından gürültüler)

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Ya, iltisaklı olan sensin terör örgütüyle ya!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Bugün Diyarbakır'da nöbet tutan anneler Kürt anneler.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Pensilvanya'ya git, sen Pensilvanya'ya!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Onların dağa kaçırılan çocukları, Kürt çocukları. (HDP sıralarından gürültüler)

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Kürt çocuklarını siz katlediyorsunuz, Kürtleri siz katlediyorsunuz!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – O dağda her türlü istismara uğrayan Kürt çocukları her türlü taciz ve tecavüzün muhatabı olanlar Kürt çocukları Kürt!

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Kürtleri siz katlediyorsunuz ya!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Onların hakkını hukukunu terörle, emperyalistlerin…

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Sizin Kürtlerin içine çıkacak yüzünüz kalmadı ya, yüzünüz kalmadı!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – …coğrafyamızda ekmeye çalıştıkları o fitne tohumlarıyla beraber olup Kürt kardeşlerimizin hakkını ayaklar altına alamazsınız.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Kürtler senin kardeşin değil!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Biliyorum, konuşamazsınız çünkü eli silah tutan terör örgütünün sizleri tehdit ettiğini de biliyoruz.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Kürtler senin kardeşin değil ya, nereden seninle kardeş oluyoruz biz ya! Nereden seninle kardeş oluyoruz! Sen Kürtlerin düşmanısın ya! Kürtler seninle kardeş değil!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Özgürleşin. Kendi kimliğinize ve bu ülkeye Kürtlerin, Arapların, Türkmenlerin kardeşlik hukukuna sahip çıkın.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Kardeşliği bozan sizsiniz, katliamlar yapan sizsiniz!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Ne kadar gayret ederseniz edin…

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Gel, Roboski'ye gel, Roboski'ye! Kardeş kardeşi katletmez; Roboski'ye git, yüzün varsa Roboski'ye git ya!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – …hiçbir şekilde meydanı PKK'ya, Kürt düşmanlarına asla bırakmayacağız.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

SALİH CORA (Trabzon) – Diyarbakır Annelerinin yanlarına hiç gitmiyorlar.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan…

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sataşmadan kürsüden söz alayım, daha kısa olur.

BAŞKAN – Yerinizden buyurun.

34.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan…

BAŞKAN – Pardon, bir şey söyleyeceğim Sayın Beştaş. Zaten savunmayı yapacağınızı…

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Yapacağız Başkanım, yapacağız.

BAŞKAN – Aynı şeyleri…

SALİH CORA (Trabzon) – Terörü savunanla kardeş mardeş değiliz ya! Terörü savunanla kardeş değiliz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Yalnız şunu söyleyeyim: Onlar için vekil düşürmek çok kolay, onlar için kayyum atamak çok kolay, tek kararnameye, tek imzaya bakıyor.

SALİH CORA (Trabzon) – Karıştırıyorsunuz, terörü savunuyorsunuz, terörü siz savunuyorsunuz. Utanmadan teröristleri savunuyorsunuz. Ayıptır ya!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bugün milyonlarca Kürt'ün seçtiği belediye başkanlarının yerine, onların memuru olan vali ve kaymakamlar oturuyor.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Kürtleri alet etmeyin, Kürtleri alet etmeyin kendinize! Kürtlerin en büyük düşmanı PKK!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Kürt halkının iradesini tamamen yok sayan, oy kullanma hakkını elinden alan bir iktidarın sözcüsü konuşuyor. Bu nedenle, bize iradeden söz etmesin; bize Roboski'yi anlatsın, bize Ceylan Önkol'u anlatsın, bize Uğur Kaymaz'ı anlatsın, bize 10 Ekim Ankara katliamındaki failleri anlatsın. 2 tane IŞİD lideri, Türkiye'nin burnunun dibinde, haberi olmadan, onların ortakları tarafından öldürüldü o korudukları…

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bitiriyorum.

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – IŞİD de PKK da terör örgütüdür, siz de onun destekçisisiniz.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) –Bana "Anlatsın." dedi Başkanım.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – O korudukları IŞİD var ya, yere göğe sığdıramadıkları IŞİD var ya…

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – IŞİD eşittir PKK, eşittir HDP.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – O da ortağın o da, IŞİD de ortağındır senin, IŞİD de ortağındır.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) - …geliyor, gözetimlerinde öldürülüyor ve mafya babalarını koruyorlar; gelip bize başka bir hikâye anlatıyorlar. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Hep aynısınız.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – IŞİD de ortağındır senin.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – IŞİD de sizin, PKK da sizin.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – IŞİD de ortağındır senin, IŞİD de ortağındır; IŞİD de dostundur senin!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) - Daha dün cemaatin, FETÖ'nün sözcülüğünü yapan adamdan alacağımız ders yoktur. (HDP sıralarından alkışlar)

OYA ERONAT (Diyarbakır) - IŞİD de dostundur; ortaksınız, ortak. Ortaksınız, IŞİD'le de ortaksınız. (HDP sıralarından gürültüler)

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Sayın Başkan…

BAŞKAN – Buyurun Sayın Özkan.

35.- Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

CAHİT ÖZKAN (Denizli) –Bize doğrudan "Anlatsın." dedikleri için anlatmak zorundayız: Hacire Akar bir Diyarbakır Annesi, bir Kürt annesi ve çocuğu dağa kaldırıldı. (HDP sıralarından gürültüler)

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Sen Roboski'e git, Roboski'ye, Roboski'ye; katlettiğiniz Roboski'ye gidin ya! Taybet anayla yüzleşin siz ya!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Bugün, gerçekten Kürt vatandaşlarımızın hakkını hukukunu savunuyorsanız, acaba Diyarbakır'da nöbet tutan bu anneler Kürt annesi değil mi? (HDP sıralarından gürültüler)

EBRÜ GÜNAY (Mardin) - Emine Şenyaşar'a hesap vereceksiniz siz ya! Bir gel de git bakalım, Urfa Adliyesine gidebiliyor musun?

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – "Hadi anlatın." diyorsanız soruyoruz: Çıkın gidin Diyarbakır'daki bu anneleri ziyaret edin bu hafta; haydi, hadi bakalım!

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Katiller sizin sıralarınızda oturuyor…

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Ziyaret edin ki sizin samimiyetinizi görelim. (HDP sıralarından gürültüler)

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Sen Emine Şenyaşar'a hesap ver, Emine Şenyaşar'a ya! Emine Şenyaşar'a hesap ver!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Ancak asla ziyaret edemeyeceğinizi biliyoruz çünkü derdiniz Kürtler değil, derdiniz emperyalistlerin coğrafyamızda inşa etmek istediği ihanet, kan ve gözyaşıdır; ona müsaade etmeyeceğiz. (HDP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Özgür Bey, buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım, bu tartışmanın içinde şey olmayacak ama bu.

BAŞKAN – Yok, yok…

Sayın Beştaş, rica ediyorum, biraz sonra vereyim ben size.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ama bir son cümle söyleyecektim.

BAŞKAN – Özgür Bey'den sonra vereyim ben size.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Önce o olsun, tamam Başkanım.

36.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Türkiye coğrafyası üzerinden Irak'a bir operasyon yapılmasını içeren tezkerenin reddedildiği 1 Mart 2003'teki gizli oturum tutanaklarının yayınlanması gerektiğine, Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun Ukrayna kriziyle ilgili genel görüşme çağrısına, Nadir Hastalıklar Günü'ne ve zeytinliklerdeki madencilik çalışmalarına izin veren yönetmeliğe ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün, 1 Mart 2003'te, bundan tam on dokuz yıl önce Türkiye Büyük Millet Meclisinin tarihî bir oturumunda Amerikan postallarının ülkemize girmesini, Türkiye coğrafyası üzerinden Irak'a bir operasyon yapılmasını ve devamında yaşanacak büyük insanlık dramına, bu Parlamentonun alacağı bir kararla ortak olmasına o gün yapılan görüşmeler sonucunda izin verilmedi.

O gün Genel Başkanımız Deniz Baykal'ın söz alarak yapmış olduğu konuşmayla Adalet ve Kalkınma Partisinin içindeki 99 AK PARTİ'li milletvekilinin Cumhuriyet Halk Partili milletvekilleriyle birlikte oy kullanması sonucunda tezkere gerekli oyu almadı ve geçmedi. Oysa o tezkerenin geçmesi için o dönemde partisinin Genel Başkanı olan ancak Başbakanlık görevi olmayan Recep Tayyip Erdoğan, Amerika'da söz vermişti ve bu, Adalet ve Kalkınma Partisi içinde büyük bir türbülans yarattı. Ve o günden sonra, o 99 AK PARTİ'li milletvekilinin hemen hemen hiç birisine Adalet ve Kalkınma Partisinde siyaset yapma imkânı bırakılmadı.

Ardından yaşananlara bakıldığında o günün gizli oturum tutanaklarının on yıl sonra yayınlanması gerekiyordu ama defalarca bunu teklif etmemize rağmen Adalet ve Kalkınma Partisi, o tutanakların yayınlanmasına engel oldu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bugün bir kez daha açık çağrımızdır: Adalet ve Kalkınma Partisinin "monşerler diplomasisi" diye elinin tersiyle ittiği ve bugün sorun yaşamadığımız tek bir komşumuzu bırakmayan bu dış politikanın o öncül adımlarının tartışıldığı gün kim ne demiş, ne oy kullanmış milletin önüne koyun ki millet, gelecek seçimlerde kararını verirken herkesin gerçek niyetinin, tutumunun ne olduğunu görsün. Cesaretiniz varsa hodri meydan! (CHP sıralarından alkışlar)

Buradan Sayın Genel Başkanımız Deniz Baykal'ı, o gün onunla birlikte görev yapan 22'nci Dönem milletvekillerimizin tamamını sevgiyle saygıyla bir kez daha anıyoruz. Tutumları, kararları ve duruşları onurumuzdur. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, Ukrayna krizi, gerçekten, Adalet ve Kalkınma Partisinin dış politikadaki ta 1 Mart tezkeresinden başlayıp bugüne kadar gelen bir dizi yanlışının devamıyla bugün sürüyor, yaşanıyor ve Ukrayna krizinde -başta orada bulunan yurttaşlarımızın, öğrencilerimizin kendi deyimleriyle- herkes vatandaşlarına sahip çıkarken bizde bu konuda gösterilen zafiyete yaptıkları itiraz, ailelerinin yaptıkları itiraz her gün yüreklerimizi yakmaktadır. Bu noktada, bu konunun Türkiye Büyük Millet Meclisinde derhâl ele alınması gerekmektedir. Ancak, bugün Meclis çatısı altına Ukrayna krizinden beri nihayet Dışişleri Bakanlığından bir Bakan Yardımcısı gelmiştir ama o, Ukrayna krizi hakkında Dışişleri Komisyonunu bilgilendirmek yerine Katar'a gönderilecek 3.200 polisimizin yapacağı görevle ilgili, anlaşmayla ilgili bilgilendirme yapmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Genel görüşme çağrımızı Meclis Başkanlığına verdik, yarın Meclis gündemine getireceğiz. Defalardır çağrıda bulunduk. Hem kuvvetler ayrılığı olacak ama işinize geldiğinde grubunuz adına "Kanun tekliflerini hazırladık, yolluyoruz, yakında geçer." diyeceksiniz ama böyle bir durumda Meclisi yok sayacaksınız, Türkiye Büyük Millet Meclisini yok sayacaksınız. Bunu kabul etmiyoruz, bunu Meclise yapılmış, bizi burada görevlendiren vatandaşlarımıza yapılmış bir hakaret olarak düşünüyoruz. Yarınki genel görüşme oylamasından önce de partilere ve milletvekillerimize bir kez daha çağrıda bulunuyoruz.

Sayın Başkanım, elimdeki -sıra sayısı 199- başta ALS, SMA, MS, DMD gibi hastalıklar olmak üzere nadir ve çok nadir görülen hastalıklar ile…

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – …onların tedavisinde kullanılacak yetim ilaçlarla ilgili Meclisimizin komisyonunun raporu. Meclis komisyonu kurdu, bu rapor çıktı. Geçen sene şubat ayında bu rapor görüşüldü, kurumlara yollandı ama dün Nadir Hastalıklar Günü'ydü ve üzerinden bir yıl geçen bu rapor konusunda harekete geçen Ankara Büyükşehir Belediyesinin yapmış olduğu tarama testleri dışında kamu bu konuda adım atmadı ve nadir hastalıklarla ilgili Türkiye'nin bir ulusal politikasının olması lazım.

Ateş düştüğü yeri yakıyor ve o aileler yanıyorlar. Oysaki bu yükü hep beraber sırtlanmamız, bu yükle ilgili gerekli tedbirleri almamız lazım. Yasamaya sözümüz yok ama yürütme bu konuda derhâl adım atmalıdır. Çok kıymetli bir raporu görmezden geliyorlar, bunu kabul etmiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım, son olarak bu Meclise, tüm siyasi partilerden seçilmiş milletvekillerine karşı dün akşam büyük bir nezaketsizlik, büyük bir saygısızlık yapıldı. Bu Meclise defalarca ama defalarca, 2014'te Soma Yırca'da yaşananlar ve bizim orada 6 bin zeytin ağacını kurtarmak için verdiğimiz mücadele ve o günlerden başlayarak 2017'de üretim reform paketi içinde, 2019'da Maden Kanunu içinde, 2020'de Elektrik Piyasası Kanunu içinde hep zeytinliklerdeki madencilik çalışmalarına izin veren maddeler geldi. Hep beraber doğru bulmadık; ya geri çekildi ya müzakere edildi ya bir şekilde bir çare bulundu, buna bu Meclis "evet" demedi. Dün akşam o düzenlemeyi yönetmelik değişikliği yaparak yayınladılar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayalım.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Elbette gideceğiz Danıştaya. Anayasa'ya aykırı, zaten Anayasa'ya aykırı olduğunu söylüyoruz. Ayrıca, bu Meclisin iradesi 5 kez o maddenin geri çekilmesi yönünde tecelli etmişken yürütme bunu istiyor ama bölgelerden, Balıkesir'den gelen tepkiler, Manisa'dan gelen, Muğla'dan, Antalya'dan, Trakya'dan gelen tepkilerle, Bursa'dan gelen tepkilerle, vekiller "Yapmayın etmeyin, zeytinlikte maden mi olur?" demiş; dün akşam bu Meclisin iradesine darbe yapılmıştır. Biz ana muhalefet görevimizi yapacağız ama bilin ki Muğla Akbelen'deki kömür ocağındaki İkizköylülerin hukuk direnişine karşı tek adam rejimi dün akşam yetki aşımı yapmıştır; o aşılan yetkiye hukuken direneceğiz ama milletvekiliyseniz, milletin yüzüne bakabilecek durumdaysanız buna sizin de direnmeniz lazım. Buradan çağrımızdır. (CHP sıralarından alkışlar)

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Özkan, buyurun.

37.- Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın "Dünya 5'ten büyüktür." anlayışına ve 28 Şubatın acı hatıraların ve dayanılmaz ayrımcılığın yaşandığı bir dönem olduğuna ilişkin açıklaması

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri, malum, her yıl, her ay yeni bir insan hakları belgesi yayınlanırken maalesef, dünyanın büyük bir insanlık kriziyle karşı karşıya kaldığını; maalesef, her geçen yıl yeni bir ülkede farklı ülkelerin hesaplarının olduğu, terör üzerinden, işgal üzerinden insanlığın kan ve gözyaşına boğulduğu, evlerinden, yurtlarından edildiği ve dünyayı 5'ten ibaret sayan uluslararası statükonun bütün dünya insanlığını bir krize sürüklediğine tanık oluyoruz. İşte, bu anlamda, Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın "Dünya 5'ten büyüktür." anlayışıyla, insanlığın ve uluslararası toplumun adalete ve hakça paylaşıma dayalı yeniden inşası için bir teklifi oldu. Her olayda bu yaklaşımın, uluslararası

adil paylaşıma dayalı bu yeni hukuk anlayışının ne kadar haklı ve yerinde olduğu, her zaman ortaya çıkıyor. İşte, Ukrayna krizi de aynen böyle bir statükonun insanlığı getirdiği yeni bir dram, yeni bir insanlık krizidir. Bu anlamda, bir taraftan "Dünya 5'ten büyüktür." diye bütün uluslararası topluma, adalete ve hakça paylaşıma dayalı bir anlayışla yeniden inşası için davette bulunurken diğer taraftan da uluslararası toplumun ikiyüzlü anlayışına dikkat çekmek istiyoruz.

Bakınız, Ukrayna'da yaşanan insani dram bütün insanlığın, hepimizin ortak dramıdır ancak insanlık olarak Suriye'dekine, Irak'takine, Libya'dakine, Afganistan'dakine, Myanmar'dakine farklı, Ukrayna'ya farklı bakarsak bu fasit daireden çıkabilmemiz mümkün değildir.

Bakınız, bir NBC muhabiri "Bunlar Suriye'den gelen mülteciler değiller, bunlar Ukrayna'dan geliyorlar; Hristiyanlar ve beyazlar." diyerek faşizan, ayrılıkçı ve zavallı bir açıklamayı ortaya koyabilmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Daily Telegraph "Bize çok benziyorlar, olanları bu kadar şoke eden de o. Savaş artık sadece fakirleşmiş ve uzaktaki halkların başına gelen bir şey değil." Yine, ITV News "Bir üçüncü dünya ülkesi değil burası, Avrupa." diyerek faşizan, ayrımcı bir dil kullanmıştır. CBS News "Ama burası Irak ve Afganistan gibi on yıllardır çatışma bölgesi hâline gelmiş bir yer değil, burası nispeten medeni ve Avrupalı." Ne ahlaksız ne aşağılık bir ifade! Ve BFM "21'inci yüzyıldayız, bir Avrupa şehrindeyiz ama sanki Irak'ta, Afganistan'daymışız gibi seyir füzesi ateşi sürüyor." diyerek sözüm ona "Afganistan'dakine, Irak'takine eyvallah ama Ukrayna'da olmaz." diyerek ayrımcı, faşizan ifadeler kullanılıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - Mavi gözlü çocuğun siyah gözlü çocuktan, sarı saçlı sivilin siyah saçlı sivilden daha üstün olduğunu iddia ediyorlar; bunların tümünü reddediyoruz. Aralarında başsavcı olan hukuk adamları da var. Böylesi ayrımcı, faşizan bir dili kullanarak… Ve biz İdlib'de donarak ölen çocukları görmeyen, Ayaz ve Bedirhan bebeği görmeyen, zalim Esed'in bombaları altında, enkaz altından kanlar içerisinde çıkarılan, gözleriyle dünyanın acziyetini yansıtan Ümran bebeği görmeyen bu Batı'nın ikiyüzlü anlayışından rahatsızız, şikâyetçiyiz tüm insanlık adına.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Özkan, toparlayalım.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Yunanistan'da ve Ege Denizi'nde Suriyeli mültecilerin nasıl ölümle karşı karşıya getirildiğinden şikâyetçiyiz. Avrupa, adı "Muhammet" ve "Ayşe" olan mültecileri soyarak ölüme terk ederken sarı saçlı ve mavi gözlü olarak ayrımcılığını reddediyoruz. Ve inşallah, medeniyetimizin bizlere emrettiği gibi, siyahın beyazdan, beyazın siyahtan üstün olmadığı hakikatini bağıracağız, daha adil bir dünyaya ihtiyaç olduğu gerçeğini vurgulayacağız ve Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın zalimlerin gözüne baka baka "Dünya 5'ten büyüktür." anlayışını hâkim kılana kadar, inşallah, bu kutlu mücadelemizi sürdüreceğiz.

Evet, 28 Şubat, milletimiz adına acı hatıraların ve dayanılmaz ayrımcılığın yaşandığı bir dönemdi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Bitiriyorum efendim, son cümlem.

Bu çerçevede, ülkemizin vesayetle, statükoyla, cunta ve darbe girişimleriyle mücadelesini sürdürdük, anayasal ve yasal reformlar yaptık. Kürt'ün, Türk'ün, Arap'ın, Türkmen'in hak ve özgürlüğü ve kendisini özgür bir şekilde ifadesi için reformlar yaptık ve inşallah, hem yasal düzenlemelerle hem de fiilî uygulamalarla terörle mücadelemizi sürdüreceğiz. Vesayetle, darbelerle, anayasal rejimimizi tehdit edenlerle mücadelemizi sürdüreceğiz. Daha adil, daha özgür ve daha müreffeh bir Türkiye'yi, gönül coğrafyamızı ve dünyayı inşa edeceğiz diyor, Genel Kurulu saygıyla sevgiyle selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan…

BAŞKAN – Sayın Beştaş, buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sataşma var.

BAŞKAN – Buyurun.

38.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Şimdi, bana ciddi sataşma var ama buradan şunu söyleyeyim: Her fırsatta bizi bir şekilde "terörö" lafıyla kriminalize etmekten vazgeçmeyecekler anlaşılan, ben de onlara bir şeyler söyleyeyim bari; 15 Temmuzun siyasi ayağı sizde, bunu siz söylüyorsunuz.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – 16 Temmuzda sabah buraya gelmeyen sizsiniz. 16 Temmuz sabahı yoktunuz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – IŞİD'in lojistik ayağı sizde, tırlarla silah gönderiliyor, bu da bütün dünya âlem tarafından biliniyor. El Kaide'nin bir ayağı kendilerinde, sizde. Mafyadan 10 bin dolar rüşvet alan siyasetçi sizde. Şimdi, yani bu, tabii, en az olanlar. Darbecilerle, terörle, mafyayla arasına mesafe koymayan sizsiniz. Aranızda 1,5 kilometre varmış. Yani IŞİD lideri öldürüldü, bütün dünya âlem gördü bunu.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Reddediyoruz, kabul etmiyoruz. Tümden reddediyoruz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ve şunu söyleyeyim, bana soru sorduğu için söz istedim. "Diyarbakır Annelerini ziyaret ettin mi?" Evet, ettim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Hani, bir görelim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Evet, ettim.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Hani, bir görelim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Size göstereyim.

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bitiriyorum.

Haberi de kendilerine gönderirim. Gittim ve oradan polisin beni nasıl engellediğini bizim danışman arkadaşlar çektiler. Buna rağmen bir dakikalık bir konuşma yaptım, bir dakika, Anadolu Ajansı çekti ve talimat verildi, o yayından kaldırıldı.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Sekiz yüz gündür nöbet tutuyorlar ya, şimdi mi aklınıza geldi?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ben "anneler" demişken, anneler arasında hiç ayrım yapmayız. Ya, orada oturtulup oğlunu bombayla öldürmenizi anlatın. Anneyi taziyeye üç gün sonra gönderdiniz. Anneyi oturt, oğlunu öldür; böyle bir şey var mı ya? (HDP sıralarından alkışlar)

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Sayın Başkanım, doğrudan sataştı, bunu bırakamayız.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Emine Şenyaşar, aylardır, yıllardır adalet arıyor ya! “Bir vekilinizin yakınları tarafından çocuklarım öldürüldü, eşim öldürüldü.” diyor. Tüm partiler gitti, bir tek iktidar partisi duymadı. Biz anneleri ayırmayız ama onlar gibi anneleri siyasete malzeme de yapmayız, bunu böyle bilsinler.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Sayın Başkanım, çok sert sataştı.

BAŞKAN – Şimdi, hayhay, ben söz vereceğim Sayın Özkan ama toparlayalım, gündemimize devam edelim.

Buyurun.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Şov yapmadan.

39.- Denizli Milletvekili Cahit Özkan’ın, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş’ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri, malum, biz ne zaman terörle iltisak, terörle irtibat, terörü kınamadan bahsetsek hemen “DEAŞ, IŞİD.” diyorlar.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Burası Meclis ha, sahne değil!

MUAZZEZ ORHAN IŞIK (Van) – Öyle, öyle, öyle.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Deyin, konuşun, bunları ileri sürün ancak…

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Ya destek sağladınız destek, destek; korudunuz, korudunuz, hepsini kaçırdınız ya!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – …gerçekten DEAŞ’ı terör örgütü olarak biz gibi siz de görseydiniz…

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – FETÖ’nün avukatlığını yaptın sen ya, kime ne anlatıyorsun?

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – …özellikle Fırat, Afrin, Fırat Kalkanı’nda, İdlib’te, Membiç’te, Cerablus’ta biz terörle mücadele ortaya koyarken bütün DEAŞ militanlarını, terör örgütü mensuplarını, IŞİD militanlarını serbest bırakan PKK terör örgütüyle irtibatlı olmazsınız.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – FETÖ’nün avukatlığını yaptınız ya, şimdi kendinizi aklamaya çalışmayın! Darbecilerin avukatlığını yaptınız!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Yani bu terör örgütlerinin PKK’nın DEAŞ’ın, DHKP-C’nin, FETÖ’nün, o silahları gönderen…

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – IŞİD’i desteklediniz, bombalar gönderdiniz IŞİD’e, IŞİD’e finansman sağlıyorsunuz! IŞİD’e finansman sağlıyorsunuz ya!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – …ağababanız var ya, o ağababanızın kuklacı başı olarak orada birleşiyor.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ağababa kim?

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Ne yaparsanız yapın, eğer DEAŞ terör örgütüyse aynen biz gibi PKK’ya da terör örgütü, YPG’ye de, PYD’ye de terör örgütü diyebilirsiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – IŞİD’e silah gönderiyorsun silah, IŞİD’e silah gönderiyorsun ya, kime ne anlatıyorsun!

MUAZZEZ ORHAN IŞIK (Van) – Siz, siz, inkâr siyaseti yaratmış…

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Sayın Başkanım, son bir cümle, bitiriyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Bugün Diyarbakır'da nöbet tutan anneler sekiz yüz otuz iki günden beri nöbet tutuyorlar, dün, bugün değil.

MUAZZEZ ORHAN IŞIK (Van) – Çocuklarının başına bombayı attığınız…

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Acılarını alet ettiniz, kendi siyasetinize acılarını alet ettiniz o annelerin ya, annelerin acılarını alet ettiniz.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Sekiz yüz otuz iki günden beri nöbet tutan o annelerin acısına neden ortak olmadınız?

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Emine Şenyaşar'ı git, ziyaret et.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Onlar Kürt anneleri değil mi?

MUAZZEZ ORHAN IŞIK (Van) – Anneleri savcılığa veriyorsunuz.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – PKK terör örgütünün dağa kaçırdığı, PKK terör örgütünün istismar ettiği anneler, yavrular değil mi?

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Urfa Adliyesine Emine Şenyaşar'ı görmeye git. Katilleri sizin sıralarınızda oturuyor, katilleri sizin sıranızda oturuyor ya Emine Şenyaşar'ın ailesinin.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Onun için, bu ikiyüzlü dünyada, maalesef, iki yüzlü siyasetin… (HDP sıralarından gürültüler)

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – İkiyüzlü siyaseti siz yapıyorsunuz, AKP'lilerin ikiyüzlü siyaseti…

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Ya, boşver ya! Boşver ya! Olmaz öyle şey ya! Hikâye anlatıyorsun hikâye.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – …ve iki yüzlü terör anlayışının göstergesidir. (HDP sıralarından gürültüler)

Teşekkür ediyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – İade ediyorum Başkan, aynen iade ediyorum.

MUAZZEZ ORHAN IŞIK (Van) – İkiyüzlü siyaseti kimin yaptığı belli, burada şov yapıyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Usta, buyurun.

40.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Hakkâri'nin Çukurca ilçesinde şehit olan Jandarma Uzman Çavuş Mürsel Sunal'a Cenab-ı Allah'tan rahmet dilediğine, Sadi Somuncuoğlu'nun vefatına, Necmettin Erbakan'ın ölüm yıl dönümüne, Güçlendirilmiş Parlamenter Sistem Mutabakat Metni'ne, TÜİK'in açıkladığı büyüme rakamlarına ve yapısal tedbirler alınarak akaryakıtta, doğal gazda ve elektrikte ciddi indirimler yapılabilecekken Hükûmetin elektrik faturalarında sadece 10 puanlık bir vergi indirimi yaptığına ilişkin açıklaması

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

İyi bir hafta olmasını diliyorum.

Hakkâri'nin Çukurca ilçesi kırsalında yapılan operasyonda şehit olan Jandarma Uzman Çavuşumuz Mürsel Sunal'a Cenab-ı Allah'tan rahmet, ailesine ve milletimize başsağlığı dilerim.

BAŞKAN – Allah rahmet etsin.

ERHAN USTA (Samsun) – Ömrünü Türk milliyetçiliği fikrine adayan, nice değerli insanlar yetiştiren eski Milletvekillerimizden, eski Bakanlarımızdan muhterem Sadi Somuncuoğlu'nu dün kaybettik. Kendisine Allah'tan rahmet diliyorum, ailesine ve sevenlerine başsağlığı diliyorum.

Yine, eski Başbakanlarımızdan, millî görüş fikriyatının kurucusu, değerli bilim insanı ve siyasetçi Necmettin Erbakan'ın da ölüm yıl dönümünü idrak ettik. Kendisine Cenab-ı Allah'tan tekrar rahmet diliyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti, Cumhuriyet Halk Partisi, Saadet Partisi, Demokrat Parti, Gelecek Partisi ve DEVA Partisinin üzerinde uzlaştığı Güçlendirilmiş Parlamenter Sistem Mutabakat Metni, 6 siyasi partinin Genel Başkanlarının katıldığı törenle dün kamuoyuna açıklanmıştır. Hükûmetin, milletimizi kutuplaştırmaya ve ayrıştırmaya çalışmasına karşılık 6 Genel Başkanın ortak hareket ederek birleştirici ve bütünleştirici adım atması, milletimiz tarafından beklenen ve özlenen bir tablo olarak karşılanmıştır.

Aziz milletimiz Güçlendirilmiş Parlamenter Sistem Mutabakat Metni'ni Türkiye'nin önünü açacak yeni bir umut olarak görmektedir. "Yarının Türkiyesi" vaadiyle duyurduğumuz mutabakat metninde, güçlendirilmiş parlamenter sistemin temel esaslarından bağımsız ve tarafsız yargıya, demokratik hukuk devletinin güçlendirilmesinden temel hak ve özgürlüklere kadar birçok konu başlığı paylaşılmıştır. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçildiğinden beri Türkiye'nin tek adam kontrolünde hızla özgürlük ve demokrasi anlayışından uzaklaştığı ve fakirleşmeye başladığı bilinmektedir. Güçlendirilmiş parlamenter sistemle yarının Türkiyesinde ise devletin kontrolü kişilere değil, kanunlara ve kurallara bağlanacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Usta.

ERHAN USTA (Samsun) – "Ben yaptım oldu." anlayışıyla hareket etmek yerine ortak akıl egemen olacak, bir kesime değil herkese hizmet anlayışı hâkim kılınacaktır. Yapılan projelerin ve hizmetlerin sahibi saray çevresi değil millet olacaktır. Özgür düşüncenin önü açılacak, üniversiteler liyakatli insan yetiştiren hür ve adil kurumlar hâline gelecek, akademisyenler düşüncelerden ötürü dışlanmayacak ve bilimsel çalışmalara destek verilecektir. Kamu atamaları liyakate uygun ve hakkıyla yapılacak, önceden hazırlanan listeler ve torpilli mülakatlar son bulacaktır. Çoğulcu demokrasinin gereklerine uygun, kuvvetler ayrılığı ilkesiyle denge ve denetleme mekanizmalarına dayanan bir hükûmet sistemi kurulacaktır. Meclisin temsil yeteneği arttırılacak, kanun yapma ve yürütmeyi denetleme işlevleri etkili kılınacaktır. Yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı sağlanacak, bu kurumlara ve organlara yürütmenin müdahalesini engelleyecek tedbirler alınacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Usta.

ERHAN USTA (Samsun) – Güçlendirilmiş parlamenter sistemle Türkiye, özgürlüklerden demokrasiye, hukuktan ekonomiye kadar her alanda yeniden şahlanacaktır. Milletimize hayırlı olmasını diliyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dün, malum, millî gelir verisi açıklandı, 2021 yılında Türkiye'nin yüzde 11 oranında büyüdüğünü TÜİK bize ilan etti. Fakat bakıyoruz, kim büyüdü, onu biz anlayamadık. Buradan ben AK PARTİ'li yetkililerden de bu konuda bilgi istirham ediyorum çünkü yine TÜİK'in açıkladığı verilere baktığımızda, toplumumuzun çok önemli bir kesimini oluşturan, istihdamın yüzde 18'ini oluşturan tarım kesiminin yüzde 2,2 küçüldüğünü müşahede ettik.

Yine, ücretlilerin aldığı paya bakıyoruz -toplumun çok önemli kısmı ücretli nihayetinde- orada azalma var, hem de nasıl bir azalma var? Son on yılın, 2011 yılından beri ücretlilerin millî gelir pastasından aldığı pay en düşük seviyesine gelmiş. Buraya bakıyorsun, burada ciddi bir sıkıntı var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Biliyorsunuz, yine TÜİK'in açıkladığı iş gücü anketleri, hane halkı yaşam anketleri var. Buralarda gelir dağılımının bozulduğuna ilişkin de ciddi göstergeleri TÜİK bizimle paylaşıyor.

Dolayısıyla, böyle baktığımızda, toplumun hangi kesiminin, yoğun olan kesiminden hangisinin büyüdüğü konusunda biz bir fikir edinemedik Sayın Başkan. Çok net bir soru soruyorum: Kim büyüdü, yüzde 11 büyüyen kimdir bu kadar daralmaya rağmen, toplumun önemli kesimindeki daralmaya rağmen?

Ha, ben bir örnek vereyim: 2021 yılında özel bankacılık sektörünün gelirlerinin, daha doğrusu kârının yüzde 91 oranında arttığı bundan birkaç hafta önce açıklanmıştı. Bugün de yeni bir veri geldi Sayın Başkan, bankacılık sektörünün net kârı -istirham ediyorum, lütfen, arkadaşlar buraya dikkat etsinler- ocak ayında, geçen yılın ocak ayına göre yüzde 370 artmış arkadaşlar, yüzde 370. Hani, memura, emekliye altı ay için yüzde 28-30 zam verdik ya, bankacılık sektörünün kârı yüzde 370 artmış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Usta.

ERHAN USTA (Samsun) – İşte, bunları görerek bize söylesinler, bu büyümenin analizini buna göre yapsınlar. Tabii, bunun suçluluk psikolojisi var, görüyorum ben çünkü AK PARTİ'li arkadaşlarımız da bir dakikalık söz aldılar, geçmişte böyle büyüme rakamları gelince coşkuyla onu anlatırlardı. Bugün ona ilişkin herhangi bir bilgi verilmedi, bununla ilgili biz kendilerinden bilgi istiyoruz. 4,3 milyar liradan, bir aylık kâr, nasıl 15,8 milyar lira artarak 20,1 milyar liraya çıkar, bunun hesabını burada vermek durumundadırlar. Ha, şimdi bu büyüme de devam edecek mi? O da etmeyecek. Elimizde ocak ve şubat ayları PMI yani Satın Alma Yöneticileri Endeksi var. Ocak ayında 50,5 geldi, şubat ayında 50,4 geldi. Sayın Başkan, burada 10 tane sektör var, bunun 7 tanesinin daraldığını görüyoruz. Dolayısıyla Türkiye hızlı bir şekilde, 2022 yılı içerisinde korkarım, bir daralmaya giriyor, bunu da görmelerini istirham ediyorum.

Şimdi, diğer bir konu, dün akşam Sayın Cumhurbaşkanı, toplumda beklenti var yani…

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayalım.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Başkanım.

Son bir yılda, işte, sanayi elektriği yüzde 160 artmış, sanayi doğal gazı yüzde 435 artmış, ticarethanelerde elektrik fiyat artış oranı yüzde 162 olmuş, tarımsal sulamada yüzde 124 artış olmuş, kademesiz konutlarda yüzde 161, kademelide de yüzde 75 artış olmuş. Şimdi, vatandaş bu artışların geri alınmasını beklerken aylardır çalışan Hükûmet en sonunda dün akşam bir açıklama yaptı ve katma değer vergisi oranlarını elektrikte, o da sadece konut ve tarımsal sulamada… Mesela bunun içerisinde esnaf kesimi yok. Esnaf bugün, elektrik faturasını ödeyemediği için kepenk kapatıyor böyle bir dünyada, daha doğrusu böyle bir Türkiye'de; oraya da bir şey getirilmiyor. Getirilen bütün indirim yüzde 10, 10 puanlık bir katma değer vergisi indirimi. Sayın Başkan, Allah aşkına bu reva mıdır? Böyle sıkıntılı bir ortamda, insanların elektrik ve doğal gaz faturalarını ödeyemediği bir ortamda, insanımızla, vatandaşımızla bir anlamda dalga geçer gibi…

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Usta.

ERHAN USTA (Samsun) – Çok teşekkür ediyorum Başkanım, bitireceğim.

…böyle 10 puanlık bir katma değer vergisi indiriminin olması hiçbir şekilde kabul edilemez, bu artışlar geri alınmalıdır. Verimsizlik kalemleri var. Bakın, bunları defalarca konuşuyoruz -eğer Hükûmet tespit edemiyorsa biz kendilerine söylüyoruz, şimdi vaktinizi alıp tekrar burada saymak istemiyorum- ciddi verimsizlik kalemleri var. Mesela üretime çok yüksek fiyatlarla garantiler verildi ve bu garantiler kapsamında hâlâ elektrik alıyoruz. Bunların tekrar masaya yatırılması imkânı da hukuken vardır, biz bunları hukukçularla konuştuk, bu yapılmıyor. Dolayısıyla maliyetleri düşürme imkânımız… Orada bir kısım üreticinin çok yüksek kârları var, onları bir miktar sınırlayabiliriz çünkü zaten yıllardır yüksek fiyatlardan almışız, mesela bu yapılmıyor. Burada söylemekten benim dilimde tüy bitti; dağıtım şirketlerine bir sürü isim adı altında teşvikler getirilmiş, tarifelere yansıtılan bir sürü hukuksuz uygulama var, fahiş dağıtım hizmet bedelleri var. Buralarda bir şey yapılıp…

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayalım Sayın Usta.

ERHAN USTA (Samsun) – Bitireceğim Başkanım.

Dikkat ederseniz, biz vatandaşın faydasına olan şeyler konuşmaya çalışıyoruz. Uzun süredir sessiz kaldık; o anlamda, bize müsamahanıza da çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, mesela, şimdi, ciddi bir şekilde akaryakıt istasyonlarına yük yükleyecek, akaryakıt fiyatlarını artıracak -otomasyondan giydirmeye, şununa bununa kadar- dünyanın hiçbir yerinde olmayan ve küçük istasyonları, küçük dağıtım firmalarını da ezen bir uygulama var; buralara bir şeyler yapılması lazım. Dolayısıyla yapısal tedbirler alınarak hem akaryakıtta hem doğal gazda hem de elektrikte ciddi indirimler yapılabilir. Bunları yapmıyor Hükûmet, sadece 10 puanlık vergi indirimi yapıyor. Ha, yarın ne olacak? O 10 puanı da başka bir yere zam yaparak bizden çıkaracak çünkü nihayetinde vergiden karşılanacak bu. E, vergi, bütçe de açık verdiğine göre, başka bir yerden bu zam olarak bize gelecek.

Bu anlamda biz Hükûmetten milletin bu feryadını duymasını istiyoruz ve bu feryat karşısında da ciddi indirimler yapmasını Hükûmetten talep ediyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlarım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Filiz, buyurun.

41.- Gaziantep Milletvekili İmam Hüseyin Filiz'in, Sadi Somuncuoğlu'nun vefatına ve Montrö Boğazlar Sözleşmesi'nin önemine ilişkin açıklaması

İMAM HÜSEYİN FİLİZ (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ömrünü Türk milletine ve Türk milliyetçiliğine adamış 16'ncı Dönem Niğde, 20 ve 21'inci Dönemler Aksaray Milletvekilliği ile 41 ve 57'nci Hükûmetlerde Devlet Bakanlığı görevlerinde bulunmuş usta siyaset ve devlet adamı Sadi Somuncuoğlu'na Allah'tan rahmet, kederli ailesine ve sevenlerine başsağlığı ve sabır diliyorum. Ruhu şad, mekânı cennet olsun.

Değerli milletvekilleri, yabancı bandrollü gemilerin Türk boğazlarından hangi şartlarda geçiş yapıp yapmayacaklarına dair hususlar 24 Temmuz 1936 tarihinde imzalanan Montrö Boğazlar Sözleşmesi'yle belirlenmiş ve boğazlar üzerindeki inisiyatif tamamen Türkiye'nin iradesine teslim edilmiştir. Rusya ile Ukrayna arasındaki krizin patlak vermesiyle başta "Montrö hezimettir." diyenler olmak üzere bütün kesimler tarafından Montrö'nün öneminin daha iyi anlaşıldığını görmekten memnun olduğumuzu ifade ediyor, Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN – Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

V.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- İYİ Parti Grubunun, 1/3/2022 tarihinde Grup Başkan Vekili Samsun Milletvekili Erhan Usta tarafından, PTT'nin Varlık Fonuna devredildikten sonra zarar etmesine sebep olan uygulamaların tespit edilmesi, millî güvenlik sorunu olarak görülen iddiaların aydınlatılması, PTT üzerinden haksız kazanç sağlayan kişi ve kurumların tespit edilmesi ile PTT'nin itibarının yeniden kazandırılması için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 1 Mart 2022 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

1/3/2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 1/3/2022 Salı günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Erhan Usta

Samsun

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Samsun Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Erhan Usta tarafından, PTT'nin Varlık Fonuna devredildikten sonra zarar etmesine sebep olan uygulamaların tespit edilmesi, millî güvenlik sorunu olarak görülen iddiaların aydınlatılması, PTT üzerinden haksız kazanç sağlayan kişi ve kurumların tespit edilmesi ile PTT'nin itibarının yeniden kazandırılması için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla, 1/3/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 1/3/2022 Salı günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İYİ Parti Grubu adına Samsun Milletvekili Sayın Erhan Usta.

Buyurunuz Sayın Usta. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti Grubu olarak bugün bir araştırma önergesi getiriyoruz Genel Kurula, sizlerin huzuruna; bu, PTT'yle ilgili.

PTT son günlerde -Sayıştay raporu da çıktı, siz de takip ediyorsunuz- çeşitli yolsuzluk, usulsüzlük veya verimsizlik iddialarıyla gündemimize geliyor. Şimdi, bu Sayıştay raporunda çok önemli bulgular var yani kesinlikle hepsi devletin denetçileri tarafından yazılmış rapor üzerinden biz bunları getiriyoruz aslında ama bunun Meclisin gündemine getirilmesi lazım çünkü konuştuğumuz şirket sadece bir şirket değil, devletin yüz seksen iki yıllık bir kurumu, önemli bir kurum. Millî güvenliği ilgilendirecek konular dahi burada var değerli arkadaşlar. O yüzden, bu anlamda, bunun önemli olduğunu düşünüyoruz.

Bir defa, geçen hafta grup toplantımızda Sayın Genel Başkanımız Meral Akşener PTT'nin "HGS" kısmıyla ilgili hususları gündeme getirmişti. Şimdi, burada işi şöyle biraz daha başına alacak olursak, 2012 yılından itibaren "HGS" adı altında yeni bir sistem kuruluyor ve bu sistemde bir yazılım yapılıyor tabii. Bu yazılım, iddia olunur ki -bu, basında geçiyor; bu kısmı iddialardan söylüyorum- ASELSAN yerine FETÖ'yle bağlantılı olduğu iddia edilen bir şirket tarafından yaptırılıyor. Daha sonra bu yazılım değiştirilmiyor, şirket el değiştiriyor. Şirket el değiştirdikten sonra bu şirketi, yeni şirketi alan ve şu anda

bu yazılımları yapan kişi bu iddiaları da gündeme getiriyor, o yüzden iddiaların sahibi önemli. Hatta orada şirketin bir ortağı FETÖ'cü diye devre dışı bırakılıyor, onun yerine iktidara yakın birisi onun payını satın alıyor, daha sonra şirket komple el değiştiriyor fakat enteresan bir şey var: Şirketin hiçbir çalışanı değiştirilmiyor, diğer ortaklar da aynı kalıyor. Bu iş nasıl oluyor, biz anlamıyoruz. Eğer, burada bir yazılım yapılıyorsa, bir FETÖ'cülük varsa… Hatta iddia olunur ki 15 milyon HGS kullanıcısının takip edildiği, anlık takip edildiği iddiaları var. Şimdi, bu bir millî güvenlik meselesidir arkadaşlar. Yazılım aynı yazılım, FETÖ'cüler tarafından yapıldığı iddia edilen yazılım, çalışanlar aynı çalışanlar, şirkette bir değişikliği oluyor. Bu, hiçbir şekilde kabul edilebilir bir şey değil. Zaten sadece burası, bu konunun Meclis tarafından mutlaka suretle irdelenmesi gereken bir husus olarak ortaya çıkıyor.

Şimdi, PTT'nin kâr-zarar durumuna bakıyorsunuz; yine Hazinenin kamu işletmeleri raporu var, orada da var, Varlık Fonundan gelen başka bilgilerde de var. Her ne kadar rakamlar birbirini tutmasa da -devletin 2 kurumunun rakamı birbirini tutmuyor, şu rezaleti de aynı zamanda söyleyeyim- ben Hazinenin rakamlarına daha fazla güvendiğim için oradaki rakamlardan söyleyeceğim. Geçmişine baktığınız zaman PTT çok kârlı bir kurum, yıllarca bu kurumun finansmanıyla uğraşmış bir kişi olarak söylüyorum. Çok geriye gitmeyeceğim, 2016 yılında PTT 550 milyon lira kâr ediyor, 2017 yılında 641 milyon lira kâr ediyor, o arada, 2017'de Varlık Fonuna devrediliyor, 2018'de Varlık Fonu tam daha PTT'nin üzerine abanamadığı için yine bir miktar kâr ediyor; normalde 1 milyar lira kâr beklenirken 2018'de kârı 215 milyona düşüyor. 2019'dan itibaren ciddi zarar etmeye başlıyor PTT, 2019 yılında zararı 1,2 milyar TL arkadaşlar. Hani, Sayın Cumhurbaşkanı bazı şeylerin önemi anlaşılsın diye "Katrilyon." diyor ya, 2019'da 1,2 katrilyon lira zarar ediyor kâr eden bu kuruluş. Şimdi, bunun niye olduğunu söyleyeceğim birazdan. Ondan sonra, 2020'ye geliniyor, zarar 741 milyon lira. 2021 yılında ne olduğunu henüz bilmiyoruz. Öz sermayesine bakıyorsunuz, orada ciddi bir erime var. Geçen haftalarda burada gündeme yine geldi, altınla ilgili bir işe girişiyor PTT, niye altın alım satımına girişir, belli değil. Yine, Sayıştay raporunda geçiyor, 2 milyon dolar kayıp, onun daha fazla üzerinde durmayacağım, esas konumuza geleceğim.

Şimdi, bu HGS meselesinde bir ortaklık kuruluyor. Ya, HGS'yi PTT kendisi satabilir, bütün altyapı zaten PTT'de, kendisi satmıyor. Hatta PTT müşterilerine diyor ki: "Sadece PttAVM'den alabilirsiniz." Biz, bu iddiayı gündeme getirdiğimizde, sanki elimizde bir belge yok da boş konuşuyormuşuz gibi, PTT açıklama yaptı; utanmadan, sıkılmadan yüz seksen iki yıllık kuruma bu açıklamayı yaptırdılar: "Efendim, PttAVM'den değil, ptt.gov.tr'den, turkiye.gov.tr'den de alınabilir." Kardeşim, işte, buradan görünmüyor ama arzu edene veririm, belgesi burada, "Sadece PttAVM'den yapılır." diye belgesi var. Uyanıklar bunu değiştiriyorlar, turkiye.gov.tr, ptt.gov.tr'yi filan giriyorlar fakat bilmiyorlar ki teknoloji ilerledi, başka bir yerde sadece PttAVM'den olacağına ilişkin belgeyi de kaldırmayı unutuyorlar, bu kadar da zavallılar. Dolayısıyla, böyle bir şey olamaz, böyle bir rezalet olamaz. PTT, kendisinin yapması gereken işleri yapmıyor, yüzde 40 ortağı olduğu bir şirkete veriyor. Şirket ne kadar? 150 bin lira sermayeli arkadaşlar, 150 bin lira sermayesi olan şirkete hem böyle kârlı bir işi veriyor, bir de yüzde 40 hisse almak için 12 milyon lira veriyor; ya, Allah'tan korkun ya, hiç mi insafınız yok ya! 150 bin lira sermayesi olan şirkete yüzde 40'ı için 12 milyon 60 bin lira da para ödüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Devamla) – Ya böyle bir şey görülmüş mü?

ÜMİT BEYAZ (İstanbul) – Haram olsun Başkanım, haram olsun!

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

ERHAN USTA (Devamla) – Haram olsun da ama hesabını sormamız lazım. İşte, burası Türkiye Büyük Millet Meclisi, bunun hesabını Türkiye Büyük Millet Meclisinin sorması lazım. Böyle bir şey kabul edilebilir mi?

Şimdi, PttAVM'nin bir de kargo kısmı var, çok az orayı da söyleyeyim. Tabii, bu konular araştırılması gereken konular, beş dakikada konuşulacak bir konu değil. PttAVM üzerinden bir kargo işleri var. Vay yavrum, öyle bir kebap mesele ki; PTT'nin kurumsal kimliğini kullanacağı protokole yazılmış. PTT'nin kargo işlemlerini çok ucuz fiyatla… Fiyatın ne olduğunu bilmiyoruz, benden sonra kim konuşacaksa AK PARTİ adına, burada, gelsin, söylesin. PTT Kargo kaç liraya taşıyor bu şeyleri? Ta New York'a kadar burada kargo yapılıyor, bu zararlar boşuna değil. Kargodan ucuz, diğer taraftan pahalı kâr transferi var. Bunu Sayıştay söylüyor "Kâr transferi yapılıyor bir şirketten öbür şirkete." diyor. Kâr transferini nereden yapıyoruz? Yüzde 100'ü devlete ait olan PTT'den yüzde 60'ı başka bir şirkete, özel sektöre ait olan bir şirkete kâr transferi yapılıyor. Dolayısıyla, PTT'nin kurumsal kimliği kullanılıyor, PTT'nin ismi kullanılıyor "PTT'nin çağrı merkezindeki insanlar ücretsiz kullanılacaktır, bedel ödenmeyecektir." diye…

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Devamla) – Bir selamlayayım o zaman, çok özür diliyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

ERHAN USTA (Devamla) – Çok teşekkür ediyorum Başkanım, istismar etmeyeceğim.

Dolayısıyla "Çağrı merkezi de buradan ücretsiz bir şekilde kullanılacak." diye protokole hüküm konuluyor. Şimdi, ben buradan soruyorum: Yani bu nasıl bir vicdandır, bu nasıl bir iştir? PTT'nin bütün imkânlarını siz niye, sadece azınlık ortağı olan, yüzde 40 ortağı olan bir işletmeye bu şekilde peşkeş çekiyorsunuz? Bunun hesabını verin. Bu internet sitesinde yapılan değişikliklerin hesabını benden sonra konuşacak AK PARTİ'li milletvekilimizden mutlak surette bekliyoruz. Yani tabii, mızrak çuvala sığmadı; elimizde belgeleri var, kendisini mahcup edecek bir şeyi umarım yapmaya yeltenmez çünkü zaten PTT kendisini mahcup etti. Biz PTT'nin itibarını kurtarmaya çalışıyoruz, yüz seksen iki yıllık bir şirketin yöneticileri bugün PTT'nin itibarını yerle bir etti, bu, Hükûmetin de Bakanlığın da itibarının yerle bir olması demektir. Biz bu itibarı kurtarmaya çalışıyoruz. Dolayısıyla, Meclis araştırması önergemize de sizlerden olumlu katkı bekliyoruz.

Çok teşekkür ediyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlarım. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Özkan, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

42.- Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın, Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun yarın İç Tüzük'ün 59'uncu maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde Rusya-Ukrayna krizinde yaşanan süreçler konusunda Meclisi bilgilendireceğine ilişkin açıklaması

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri, malum, Ukrayna krizi ülkemiz açısından doğrudan sonuçları olan... Rusya-Ukrayna ilişkileri, bölgemizin barışı ve istikrarı açısından ve küresel barış açısından çok önemli bir süreç geçiriyor. Bu anlamda, İç Tüzük'ün 59'uncu maddesinin ikinci fıkrasında belirtildiği gibi, Kabine yani Dışişleri Bakanımız bu çerçevede yarın, inşallah, Meclisi bilgilendirecek ve İç Tüzük'ün 59'uncu maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde de Meclis bu hususta, süreçler hakkında değerlendirmelerini yapmış olacak.

Genel Kurulun bilgisine arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

V.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

1.- İYİ Parti Grubunun, 1/3/2022 tarihinde Grup Başkan Vekili Samsun Milletvekili Erhan Usta tarafından, PTT'nin Varlık Fonuna devredildikten sonra zarar etmesine sebep olan uygulamaların tespit edilmesi, millî güvenlik sorunu olarak görülen iddiaların aydınlatılması, PTT üzerinden haksız kazanç sağlayan kişi ve kurumların tespit edilmesi ile PTT'nin itibarının yeniden kazandırılması için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 1 Mart 2022 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Zonguldak Milletvekili Sayın Deniz Yavuzyılmaz.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yap-işlet-devret ekonomik krizin sebebi, hazinenin kara deliği. Tam kapanma olan coronavirüs günlerinde bile, mücbir sebep olduğu hâlde, görevli şirketlere tıkır tıkır ödemeler yapıldı.

Bakın, elimde görmüş olduğunuz bu belge yap-işlet-devret modeliyle yapılan projelerden resmî ve dinî bayramlarda bile vatandaşın ücretli geçmesine sebep olan Cumhurbaşkanı kararı. Resmî ve dinî bayramlarda bile insaf etmiyorsunuz ve şirketlerin kasasını dolduruyorsunuz.

Peki, sadece bunlar mı? Sadece bunlar da değil. Bakın, burada Sayıştay raporu yani Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı 2020 yılı raporu ne diyor? Diyor ki: "Avrasya Tüneli'nden 2020 yılında kaçak geçen araçlar için görevli şirkete garanti ödemesi yapılıyor." "Kaçak geçen araçlar için garanti ödemesi." İlginç değil mi? Ne kadar? 10 milyon 604 bin 574 lira garanti ödemesi yapılmış. Peki, ödeme bununla mı kalmış? Hayır, bununla da kalmamış. Aynı zamanda, Sayıştayın sansürlenen taslak raporuna göre, Avrasya Tüneli'nden kaçak geçiş yapan araçlarla ilgili 2020 yılında tahakkuk eden ceza tutarı da ne kadar? 50 milyon 15 bin 365 lira. Toplam ne yaptı? 60 milyon lira para yaptı.

Şimdi, eğer kaçak geçildiği için vatandaş ceza ödüyorsa o zaman garanti ödemesi neden yapılıyor? Eğer garanti ödemesi yapılıyorsa niye ceza kesiliyor? Bir ülkede cezayı kim keser? Devlet keser. Ama burada cezayı kime kestiriyorsunuz? Görevli şirketlere kestiriyorsunuz. O zaman da ne oluyor? Bu şirketler acaba devlete ortak mı oluyor? Burada ne görüyoruz? Klasik AK PARTİ çelişkileri.

Ben söyleyeyim: Bence kafanız karışık, bence kafanız en başından beri karışık. Maalesef, bugünlerde vatandaşımız ekonomik krizin altında ezilirken, gençlerimiz iş bulamazken, esnaf kepenk kapatırken AK PARTİ hem garanti geçiş ücretleri hem kestiği cezalarla vatandaşı fakirleştirmeye devam ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Gençlerimize iş, aş, ekmek üreteceğiz. Teknoloji, istihdam, ihracat…

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Devamla) – Evet, bir nokta da PTT konusu. PTT'yi çok konuşabiliriz. Niye konuşabiliriz? Yine, Sayıştay raporlarıyla; 2 milyar evrakın beş yılda taranması konusunda imzalanan 2 sözleşmeyle, maalesef, kamu zararı 487,5 milyon lira, artı 6 milyon dolar tazminat noktasına geldi. Kamuoyuna belgeleriyle açıkladık, nitelikli dolandırıcılık ve ihaleye fesat karıştırmayla ilgili suç duyurusunda bulunduk. Sözleşmeler iptal edildi ancak buna rağmen, hayalî evrak tarama işi için devletin kasasından 263 milyon lira para çıktı.

PttAVM'ye de bir başka zaman, üç dakikalık bir konuşmada değil, daha uzun süreli bir konuşmada değineceğim.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Kars Milletvekili Sayın Ahmet Arslan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA AHMET ARSLAN (Kars) – Değerli Başkanım, saygıdeğer milletvekili arkadaşlarım; ben de hepinizi en derin saygılarımla selamlıyorum.

Konunun anlaşılabilmesi adına birkaç ifadede bulunmak isterim. Değerli arkadaşlar, PTT, bir anonim şirket olarak, 2011 yılında, elektronik ticaretin dünyada çok geliştiği bir ortamda, elektronik ticaretle ilgili bir AVM kurulmasını ve bu AVM'de de PTT'nin marka değerinin dikkate alınarak, özel sektörün de dinamikleri işin içine konularak bir şirket kurulmasını öngörüyor. Bununla ilgili PttAVM kuruluyor; yüzde 30'u PTT'nin, yüzde 70'i kuracak olan şirketin. PTT yüzde 30'u direkt alıyor cirodan, kalan yüzde 70'de ise şirket teknik altyapıyı kuruyor, bununla ilgili sistemi geliştiriyor ve bütün masraflarını düştükten sonra da bu yüzde 70'in içinden gelir elde ediyor. PTT'nin amacı ne? PTT'nin amacı, elektronik sektörde, elektronik ticarette dünyadan geri kalmamak ve elektronik ticaretin gelişmesine bağlı olarak da özellikle kargo sektöründen gelir elde etmek çünkü bu işlerin kargosunu PTT taşıyacak. Sonra, 2018 yılında "PTT Elektronik Mağazacılık" adı altında yeni bir şirket kuruluyor. Bu iş, şirket marifetiyle, PTT'nin iştiraki olan bir şirket marifetiyle yapılıyor ve burada da PTT'nin hissesi yüzde 40, kalan yüzde 60 şirketin ancak şirket bir şekilde hissesini satmaya kalkarsa onun da yüzde 30'u PTT'nin, dolayısıyla PTT yüzde 58'ine sahip olacak.

12 milyon emisyon primi verilmiş doğru ama sonra 15 milyon olarak geri alınmış; bu, bir.

İkincisi, özellikle HGS konusu çok çok önemli. Herkes bilir, OGS'den eskiden depozit alınıyordu, eskiden cihaz parası alınıyordu, hâlbuki HGS'den bu ücretlerin hiçbiri alınmıyor.

Üçüncüsü, PttAVM, HGS satmıyor, burası çok önemli; PttAVM, HGS satmıyor, sadece satılan HGS'lerin yaklaşık yüzde 2'si PttAVM üzerinden dolduruluyor, yüzde 98'i bankalar, PTT'ler, diğer kanallarla dolduruluyor ve bu yüzde 2'lik gelir karşılığında da sadece yaptığı işlemlerden komisyon alıyor. Bu komisyonun da yarısı PTT'ye gidiyor, yarısı şirkete ancak şirketin -biliyorsunuz- ayrıca yüzde 40 ortağı PTT, dolayısıyla söz konusu olan sadece komisyondur, paranın kendisi değildir; bunu özellikle vurgulamak isterim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET ARSLAN (Devamla) – Değerli Başkanım…

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

ERHAN USTA (Samsun) – Paranın kendisini de verseydin!

AHMET ARSLAN (Devamla) – Kargoya yönelik de Sayıştayın şöyle bir raporu var, Sayıştay raporu diyor ki: "Transfer fiyatlarınız ucuz olabilir." Sonra PTT buna cevap veriyor, birçok örnekleme transfer fiyatını buna gönderiyor ki… Evet, PTT'den daha pahalılar ama PTT'den daha ucuz olanlar da var, özellikle bunu vurgulamak isterim, bir.

PTT, beş yıl Dünya Posta Birliğinin (UPU) başkanlığını yaptı.

ERHAN USTA (Samsun) – Kaç liraya taşıyor kargoları, kaç liraya?

AHMET ARSLAN (Devamla) – PTT özellikle elektronik mağazacılık, e-ticaret konusunda, kargo konusunda Dünya Posta Birliğine üye birçok posta birliğinin daha da önünde gidiyor, özellikle kargoda ve elektronik ticarette çok daha önde. Amaç ne? Elektronik ticareti geliştirerek bu tip PTT iştiraklerinin hem lojistikten hem kargodan gelir elde etmesi.

ÜMİT BEYAZ (İstanbul) – Niye zarar ediyor?

AHMET ARSLAN (Devamla) – Ve bir şey daha: PTT sadece geçen sene 5 milyon 400 bin kişinin, uygun fiyatla, desteklerini evine götürdü.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÜMİT BEYAZ (İstanbul) – Niye zarar ediyor Sayın Vekilim, niye zarar ediyor?

AHMET ARSLAN (Devamla) – Değerli Başkanım, konuşabilecek çok şey var ama sürem yok.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Var, var, var…Niye zarar ediyor, onu anlatsana?

AHMET ARSLAN (Devamla) – Sadece son bir cümle söylemek isterim Değerli Başkanım, sadece bir cümle.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Söyle, söyle, hadi; niye zarar ettiğini söyle?

BAŞKAN – Söz vermiyorum ya, vermiyorum.

AHMET ARSLAN (Devamla) – Sadece bir cümle çünkü cevap mahiyetinde. Bir cümle Değerli Başkanım.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Niye zarar etti, onu söyle?

AHMET ARSLAN (Devamla) – Değerli Başkanım, sadece bir cümleyle bitireceğim, dakikanın tamamını kullanmayacağım.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Olmadı, olmadı; yanlış hesap yapıyorsun, Grup Başkan Vekiline yanlış hesap yapıyorsun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Verin Başkanım, verin.

BAŞKAN – Biz prensip olarak bir dakika veriyoruz, bu şeyi bozmazsanız sevinirim.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Ama bilgilendik, aydınlanıyoruz yani aydınlatıyor Sayın Bakanımız.

AHMET ARSLAN (Devamla) – Bozmam, sadece…

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Niye zarar ettiriyorsun?

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Aydınlatıyor…

AHMET ARSLAN (Devamla) – Bir dakikayı kullanmayacağım Değerli Başkanım.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Kimi kazandırıyorsun, ona cevap ver?

AHMET ARSLAN (Devamla) – Son bir cümle efendim çünkü önerge verenler bir dakika ilaveyi aldı. Sadece cevap olsun diye birkaç saniye söyleyeceğim.

ERHAN USTA (Samsun) – İç Tüzük’te siz düşürdünüz. Zamanında düşürmeyecektiniz İç Tüzük’teki süreleri.

AHMET ARSLAN (Devamla) – Efendim, burada grup önerisi getirilirken beş dakika artı bir dakika artı bir dakika kullanıldı.

ERHAN USTA (Samsun) – Önceden on dakikaydı, siz getirdiniz İç Tüzük sürelerini.

AHMET ARSLAN (Devamla) – Ben de ağzımın, dilimin döndüğünce bir cevap vermek istiyorum. Dolayısıyla, bir otuz saniye vakit istirham ediyorum Değerli Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Bizce mahzuru yok, yüz otuz dakika da konuş.

AHMET ARSLAN (Devamla) – Başkanım, teşekkür ediyorum.

Hiç kimsenin şüphesi olmasın ki Devlet Denetleme de Sayıştay da PTT’nin Teftişi de Bakanlığın Teftişi de KİT Komisyonunda gerekli incelemeyi yapacak, varsa birinin hatası zaten gereğini yapacak.

Saygılar sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Niye? Biz yapalım, niye konuyu oraya atıyorsun? Meclis yapsın, niye oraya atıyorsun? Yüreğin yetiyorsa Meclis yapsın, niye atıyorsun oraya?

BAŞKAN – Bir dakika selamlamadan sonra söz istenmemesini rica ediyorum arkadaşlar çünkü söz vermeyeceğim bir dakikadan sonra. Bir dakika süre veriyoruz.

ERHAN USTA (Samsun) – Efendim, Sayın Başkanım, oylamadan önce…

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Kabul etmeyenler… Kabul edilmemiştir.

ERHAN USTA (Samsun) – Efendim, tutanaklara geçmesi açısından…

BAŞKAN – Buyurun Erhan Bey.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Aslında Sayın Ahmet Arslan bizim iddialarımızın tamamını desteklemiş oldu çünkü bizim iddialarımıza yönelik bir şey söylemiş değil.

Söylemeyi unuttuğum bir şey var, şunu söyleyeyim: PTT'nin 27 bin personeli var Sayın Başkan ve 2,6 katrilyon lira -bu da 2020 rakamı; tabii, çok yükselmiştir şimdi- 2,6 milyar TL 2020 yılında istihdam gideri var; bu yıl herhâlde en az 4-5 milyar TL civarındadır. Bütün bu 27 bin kişi işte buraya hizmet ediyor, bedava kargo taşıyor. Şimdi, bunun karşısında Sayın Arslan'ın bize söylediği şey sadece 15 milyon lira alınmış. Yani, bizim iddia ettiğimiz rakamların büyüklüğüne bakın, "Oradan geldi." denilen rakama bakın; arkadaşlar bu mukayeseyi yaparsa bizim bu iddialarımızda ne kadar haklı olduğumuz net bir şekilde ortaya çıkacaktır.

Teşekkür ederim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan…

BAŞKAN – Özgür Bey, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

43.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Kars Milletvekili Ahmet Arslan'ın iki dakika ilave süre istemesinin iktidarın getirdiği İç Tüzük değişikliğiyle kısıtlanan konuşma sürelerinin yetersizliğini gösterdiğine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Sadece şunu hatırlatmak isterim: Grup önerileri, veren grup tarafından on dakika, tüm gruplar tarafından onar dakika söz hakkı vardı. Sayın Elitaş ve arkadaşları 82 milletvekilinin imzasıyla, Sayın Ahmet Arslan'ın da oylarıyla bu süre üç dakika gibi, milletvekilinin meramını anlatamayacağı kısa bir süreye düşürüldü. Sizlerin takdiriyle birer dakika veriliyor, üç dakikalık konuşmaya iki dakika ilave isteyebiliyor olmak şu demek: Yüzde 60'a yakın bir tolerans bekliyorsunuz. Demek ki sizin milletvekiline biçtiğiniz süre yetersiz, konuşmanın yüzde 60'ı kadar uzatma olur mu? Ama bu ihtiyaç oluyorsa öyle askerî disiplin içinde oy verdiniz ya, on dakikaları üçe indirelim, üçe indirelim. O İç Tüzük değişikliğiyle milletin sesini böyle kestiniz, milletimizin takdirlerine sunarım.

Teşekkür ederim.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Başkanım, ben de bir açıklama yapayım.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Özkan.

44.- Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri, tabii, özgür, demokratik, konuşan bir Türkiye ve bu özgürlüğü kullandığı için hesap veren, yargı önüne çıkarılan bir Türkiye değil. Bu anlamda hamdolsun, yaptığımız bütün anayasal ve yasal reformlar bu ülkenin demokratik müzakere ortamının zenginleşmesi ve güçlenmesi açısındandır.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Şükürler olsun, hamdolsun(!)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Kendi Bakanın perişan oldu orada, "Bir dakika, bir dakika…" dedi, ne yapsın, adam haklı.

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) - Yalanlara da şükürler olsun, hamdolsun(!)

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - Şu anda İç Tüzük'le ilgili eleştiriler olabilir. Biz de diyoruz ki: Gelin, beraber İç Tüzük'ü tahkim edelim hem çağın ihtiyaçlarına hem de Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine uyduralım ve bugün Batı demokrasilerindeki iç tüzüklere baktığımız zaman müzakere ve konuşma süreleri itibarıyla şu anda Parlamentomuzdaki İç Tüzük'ten çok da farklı değil. Onun için biz milletvekillerimizin az zamanda çok büyük meseleleri en güzel şekilde, edebî bir şekilde ifade edebileceklerine inanıyoruz. Bu anlamda, meselenin genişliği nedeniyle Sayın Bakanımız artı bir dakika almıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YAVUZ AĞIRALİOĞLU (İstanbul) – Bak, yetiştiremedin gördüğün gibi. Gördüğün gibi, az zamanda yetiştiremedin.

ERHAN USTA (Samsun) – Siz en kısa meseleyi on dakikada ancak izah ediyorsunuz Cahit Bey.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Daha evvel daha uzun süreli alanlar da olmuştur. Bu noktada, İç Tüzük beklentisini hep beraber karşılayalım diyoruz, bunu da özgürlüğümüzün bir teminatı olarak görüyoruz.

Teşekkürler. [İYİ Parti sıralarından alkışlar (!)]

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Hamdolsun, yalanlarla anlatıyorsun!

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

V.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

2.- HDP Grubunun, 1/3/2022 tarihinde Grup Başkan Vekili Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, demokratik siyasetin önündeki engellerin kaldırılması amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 1 Mart 2022 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

1/3/2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 1/3/2022 Salı günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Hakkı Saruhan Oluç

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

1 Mart 2022 tarihinde Siirt Milletvekili Grup Başkan Vekili Meral Danış Beştaş ve İstanbul Milletvekili Grup Başkan Vekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından (17140 grup numaralı) demokratik siyasetin önündeki engellerin kaldırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin, diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 1/3/2022 Salı günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Batman Milletvekili Sayın Ayşe Acar Başaran konuşacaktır.

Buyurun Sayın Acar Başaran. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Ekranları başında bizleri izleyen değerli halkımızı ve cezaevlerinde rehin tutulan bütün arkadaşlarımızı buradan saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Evet, bugün, aslında, demokratik siyaset önündeki engellerin araştırılması için bir komisyon öneriyoruz. Tabii ki buradan bu önerimizin maalesef olumsuz olarak bize döneceğini biliyoruz çünkü bugün tam da biz bunun araştırılması için bir komisyon önerisi yaparken yine tarihte bir tekerrürü yaşayacağız ve bir milletvekili arkadaşımızın dokunulmazlığının kaldırılması oylaması yapılacak. Evet, bu ülkede tarihsel olan, on yıllardır yok sayılan, on yıllardır benzer yöntemlerle çözülmeye çalışılan Kürt sorununun inkâr, imha ve asimilasyon politikalarıyla çözüm yönteminin aslında bir tezahürüne, bir resmine yine bugün hep beraber buradan şahitlik edeceğiz.

Ne zamanki Kürtler bu ülkede demokratik siyaset yapma talebinde bulunmuşsa, ne zaman bir yönetim mekanizmasının içerisine yer aldıysa her türlü baskı, zulüm ve saldırıyla karşı karşıya kalmış. Kürtler ilk defa 1979 yılında Batman'da -benim de milletvekili olduğum ilde- belediye başkanlığı seçimini kazanmış. Maalesef, Belediye Başkanı Edip Solmaz, görevi başında sadece ve sadece yirmi sekiz gün kalmış, yirmi sekiz günün sonunda Edip Solmaz katledilmiş. Akabinde, Kürtler, uzun bir süre, yine demokratik siyaset ısrarları sonucunda bu Meclise girmeyi başarmışlar, onları birazdan açıklayacağım. Tabii, Kürtlere yönelik bu saldırının, bir de daha özgün Kürt kadınlarına yönelik saldırıların özellikle bu siyasetin bir parçası olarak ne kadar artırıldığını hepimiz görüyoruz.

Yarın 2 Mart, yirmi yedi yılı dolacak. Leyla Zana bir Kürt kadını, bir Kürt kadın siyasetçi, bir Kürt milletvekili; bu Meclis çatısı altında yine aynı zihniyet, aynı bakış açısı, aynı politikalar sonucunda dokunulmazlığı kaldırıldı, on beş yıl hapis cezasıyla yargılandı, on beş yıl hapis cezasına mahkûm edildi. Ama Leyla'nın ismi onlarca, yüzlerce Kürt kız çocuğuna verildi çünkü Leyla'nın mücadelesi bütün Kürtlerin mücadelesi, bütün Kürt kadınların mücadelesiydi.

Yine yakın zamanda, 2015 yılından bu yana partimize, Kürt siyasetine, Kürt kadınlarına, kadınlara yönelik bu saldırıların en derinlerini, en ağırlarını hep beraber yaşıyoruz. 7 Haziran'dan bu yana mahalle temsilcilerimizden parti örgütlerimize, milletvekili arkadaşlarımızdan Eş Genel Başkanlarımıza kadar herkes bu saldırılarla yüz yüze kaldılar ama en fazla kadınlar bu saldırıların hedefi hâline geldi. Sadece yargı sopasıyla, yargı yönelimiyle yüz yüze kalmadı kadınlar, ayrıca bu süre içerisinde, demokratik mücadele yürüttükleri süreçte kolluğun saldırılarıyla yüz yüze kaldılar, kolluğun direkt hedef almasıyla yaralandılar ve yine bizatihi bu ülkenin İçişleri Bakanı tarafından hedef gösterildiler. Eş Genel Başkanımız Pervin Buldan İçişleri Bakanı tarafından hedef gösterildi. Yine, aynı İçişleri Bakanı, Milletvekili arkadaşımız Dirayet Dilan Taşdemir'i canlı yayında, elinde hiçbir veri olmamasına rağmen, iftirayla hedef hâline getirdi. Onlarca, yüzlerce kadın arkadaşımız aynı mantığın, aynı zihniyetin sonucunda bugün cezaevlerinde rehin tutuluyor. Ayşe Gökkan, sadece kadın mücadelesi yürüttüğü için, bir Kürt kadını olduğu için otuz yıl cezaya çarptırıldı, otuz yıl. Bu ülkede hiçbir suç otuz yılla cezalandırılmaz neredeyse insan öldürmek de dâhil.

Bütün bu yönelimlerin sonucunda Kürt kadınları ya da kadın mücadelesi geri adım mı attı, bunların da birkaç verisini sunacağım ama bir de Kobani kumpas davası yine bu saldırıların bir örneği olarak karşımızda duruyor. Kobani kumpas davasıyla onlarca arkadaşımız, Kobani'nin düşmemesinin intikamını almak için, yine partimizin kapatma davasına veri oluşturabilmek için şu anda mahkemede yargılanmaya çalışılıyor ama aslında orada yargılanan değil yargılayan pozisyonundalar.

Bu süre içerisinde, bütün bu yönelimlerin sonucunda başarılı olabildiniz mi, verileri sizinle paylaşayım. 1994 yılında 1 kadın arkadaşımızı Meclisten çıkardınız ama 2007 yılında 29 milletvekilinden 8'i kadındı, 2015 Haziranında 32 kadın bu Meclise girdi ve en nihayetinde, 2018'de 28 kadın bu Meclis çatısı altına gelip mücadeleyi devam ettirdi. Şu anda Türkiye'nin dört bir yanında…

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYŞE ACAR BAŞARAN (Devamla) – Bir dakika sadece Başkan…

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Devamla) – Şu anda işte o yerel yönetimler pratiğini engellediğiniz bizler, bütün her yerde eş başkanlık sistemiyle, eşit temsiliyetle Türkiye'nin dört bir yanında kadın mücadelesini yürütmeye devam ediyoruz. Kayyumlarla bunu engellemeye çalışıyorsunuz, 2016'da kayyumlar atadınız, bu mücadeleye geri adım attırmaya çalıştınız ama bir daha girdik seçimlere ve yine hezimete uğrayan sizler oldunuz. Bakın, tarih bize gösteriyor ki bu yöntemlerinizin ne Kürtlere ne kadınlara ne Kürt kadınlarına ne bizim HDP olarak verdiğimiz demokratik mücadeleye zerre kadar tesiri oluyor. Biz büyüyerek geliyoruz, biz büyüyerek bu salonların, bu mücadelenin içerisinde yer alıyoruz ve size rağmen bu ülkede demokratik, özgürlükçü bir sistemi, kadın özgürlükçü bir sistemi kuracağız.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Sayın Başkanım "size rağmen" dedi…

AYŞE ACAR BAŞARAN (Devamla) – Size rağmen, evet, tam da size rağmen çünkü demokratik siyasetin önündeki en büyük engel şu anda AKP-MHP ittifakının kendisi olmuştur, bütün mekanizmalarla da bunları yürütüyor ama bunu başaramadığınızı gördünüz, önümüzdeki süreçte de başaramayacaksınız.

Teşekkür ederim. (HDP sıralarından alkışlar)

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Sayın Başkan…

BAŞKAN – Buyurun Sayın Özkan.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

45.- Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın, Batman Milletvekili Ayşe Acar Başaran'ın HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri, inanın, yol alalım diye söz almamaya gayret ettim ancak bu ülkede sadece kendi partisinden olan belediye başkanını Kürt olarak görmek, başka partiden belediye başkanlarını Kürt görmemek…

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Sizinkiler Kürt kökenli zaten, Kürt kökenli.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – …kendi partisinden milletvekili seçilen Kürtü Kürt görmek, başka partiden seçilen Kürtü Kürt görmemek…

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Görmemek görmek demektir esasında.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – …tam anlamıyla, Türkiye'de Kürt vatandaşlarımızın arasında da bir bölücülüktür…

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Bölücü sizsiniz vallahi, en büyük bölücü sizsiniz!

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Görmemek bölücülüktür, görmemek!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – …Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarımızın, 85 milyonun arasında da bir bölücülüktür. Bu ülkede siyasi partilerin kurulduğu ta 1876'dan beri Meclis-i Mebusana ve Türkiye Büyük Millet Meclisine Kürt vatandaşlarımız mebus olarak, milletvekili olarak girmişlerdir; belediye başkanlığı makamında da oturmuşlardır.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Sizin lütfunuzla değil, halkın desteğiyle girdiler, sizin lütfunuzla değil!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Bu ülkede Kürt vatandaşlarımıza yaşam hakkı tanımayan PKK terör örgütüdür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Lütuf değil, değil; onları siz yapmadınız, Kürt halkı kazandı, direnerek kazandı.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Onların refahını ve özgürlüğünü, bu ülkede kardeşçe, barış içerisinde…

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Sizin bütün Kürt düşmanlığı politikalarınıza rağmen bizler direnerek kazandık. Sizdekiler Kürt kökenli, unutmayın bunu da.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – …yaşama özgürlüğünü de tehdit eden PKK terör örgütüdür; not düşmek için ifade ettim.

Teşekkür ediyorum.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Ne notu düşüyor ya!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan…

BAŞKAN – Buyurun Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, hatibimize doğrudan bölücülükle…

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Ne dedim ki?

BAŞKAN – Buyurun, yerinizden söz vereyim.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Sataşma var Başkan, "bölücü" dedi, ben cevap vermek istiyorum sataşmaya.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Kürsüden, sataşmadan söz istiyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Bir sataşma filan…

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, ben not aldım.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Tutanakları getirelim efendim, tutanakları getirelim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Başaran.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – "PKK terör örgütü" dedim; tutanakları getirelim.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – "Bölücü" dediniz, "bölücü, bölücü…"

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Ya, bir sus ya; bir dinle, bir kürsüye saygın olsun ya!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ne alakası var ya! Bir de itiraz ediyorsun ya!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – "PKK terör örgütü" dedim, buradan ses geliyor.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Hayret bir şey ya!

VI.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Batman Milletvekili Ayşe Acar Başaran'ın, Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın yaptığı açıklaması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Şimdi…

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Yapmayın, etmeyin!

AYŞE ACAR BAŞARAN (Devamla) – Sürem başladı, bir dinlerseniz…

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bir dinle ya!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Hatip kürsüde!

AYŞE ACAR BAŞARAN (Devamla) – Şimdi, bu ülkede bölücüyü arıyorsanız aynayı önünüze alın bir defa, bir aynaya bakın bölücü kimmiş.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Ayna da sizi gösteriyor!

AYŞE ACAR BAŞARAN (Devamla) – Bu ülkede, bakın, Kürtlerin seçme ve seçilme hakkı yok sayılıyor; yok sayılıyor Kürtlerin seçme ve seçilme hakkı. Kürtler bu Parlamentoya üye gönderiyor, türlü bahanelerle, fotoğraflarla milletvekilliklerini düşürüyorsunuz. Bu ülkede, Kürt belediye eş başkanları belediyelerde seçim kazanıyor, gidiyorsunuz, türlü bahanelerle, iftira ve yalanlarla kayyumlar atıyorsunuz. 2016'da kayyumlara ne dediniz? Nerelere paralar gönderdiğini iddia ettiniz bugünkü iddialarınız gibi.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Ayna!

AYŞE ACAR BAŞARAN (Devamla) - Türlü iftiralar attınız. Hiçbir dosyanın içerisinde söylediğiniz söylemler yoktu, bunun siz de farkındasınız. Asıl bu ülkeyi bölenler sizsiniz. Bir de HDP sıralarına bakın, biz sadece kadınların, Kürtlerin mücadelesini vermiyoruz, bu ülkedeki bütün ezilmişlerin temsilcileri şu anda HDP sıralarında. (HDP sıralarından alkışlar)

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Aynaya baktım seni gördüm!

AYŞE ACAR BAŞARAN (Devamla) - Bu ülkede yok sayılan, kimliği, dili, inancı, varlığı yok sayılanların hepsi şu anda HDP sıralarında. Çözüm gelecekse HDP'nin ortaya koyduğu perspektifle gelecek, ortak yaşam perspektifiyle, demokratik cumhuriyet perspektifiyle gelecek; sizin yarattığınız tekçi, inkârcı, kadın ve Kürt düşmanı sistemle bu ülkeye çözüm gelmeyecek.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Aynaya baktım seni gördüm, ayna da sizi gösteriyor, ilginç!

AYŞE ACAR BAŞARAN (Devamla) - Siz konforlu alanlarınızda bu ülkedeki bütün halkla ilgili kararlar veriyorsunuz ama faturasını bu halka kesiyorsunuz, bu halkın vatandaşlarına kesiyorsunuz. Bugün büyük bir ekonomik kriz girdabındayız, sizin yarattığınız, yürüttüğünüz siyasetin sonucunda şu anda insanlar evlerine ekmek götüremiyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYŞE ACAR BAŞARAN (Devamla) - Bu ülkede yaşamını yitiren her gencin sorumluluğu sizin yürüttüğünüz siyasetin kendisidir. (HDP sıralarından alkışlar)

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Kürt çocuklarını dağa kaçırıyorlar, kebabı tepsi tepsi yiyorlar.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına…

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, hayır, kabul edemem. Buradan bir Grup Başkan Vekili "Kürt çocuklarını dağa kaldırıyorlar." dedi, cevap vermek istiyorum.

BAŞKAN – Ben duymadım.

Bir dakika…

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Başkanım…

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ben duydum Başkan. Tutanaklara bakın.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Söyledi, söyledi.

BAŞKAN – Ama ben bir bakayım…

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Sayın Başkan, İç Tüzük'te böyle bir hüküm yok.

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın Sevda Erdan Kılıç…

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, böyle bir usul yok ama.

BAŞKAN – Getirteyim, bakayım.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – İç Tüzük'te söz alma usulleri belli.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Böyle bir usul yok. Sen oradan bağırıyorsun.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) - Kim götürüyor? "PKK götürüyor." dedik hem de cevap veriyorsun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) - Şimdi duydunuz mu Başkan; tekrar söyledi, tekrar söyledi.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – PKK kaçırmıyor mu da? Siz mi kaçıyorsunuz?

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Sayın Başkan, bakınız, burada bir yöntem var. Biz konuşurken her defasında sataşmadan söz istiyor.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Tekrar söylüyor, Başkan.

BAŞKAN – Oturun da biraz sonra…

V.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

2.- HDP Grubunun, 1/3/2022 tarihinde Grup Başkan Vekili Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, demokratik siyasetin önündeki engellerin kaldırılması amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 1 Mart 2022 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın Sevda Erdan Kılıç…

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Başkanım, sürekli sataşıyorlar ama. Böyle söz veriliyorsa…

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Vekilliğimizi düşürüyorsunuz, vekilliğimizi. İrade tanımıyorsunuz. Nasıl sataşmayacağız size!

BAŞKAN - Buyurun Sayın Kılıç. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; HDP grup önerisi üzerine söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

AKP'nin yirmi yıllık iktidarında muhalefete dönük baskıları yıllar boyunca arttı ve hatta gün geçtikçe, her gün artmaya da devam ediyor. Kadınlar sokaklarda, meydanlarda haklarını ararken "Kadına şiddete hayır!" derken kolluk güçlerince tartaklandı, dövüldü, işkenceye varan gözaltılar oldu; kısacası, kadına şiddet eylemleri hep şiddetle sonlandı. Tek adam rejimiyle, "tweet" atanı, 10 kişi bir arada yürüyeni, gazetecisini, sanatçısını, siyasetçisini yani kendi gibi düşünmeyen kim varsa trollerine ya da eşkıyalarına hedef göstererek, yetmezse yargı sopasını kullanarak susturmaya çalışan, "demokrasi"nin "d"sinden bile haberi olmayan bir iktidarla karşı karşıyayız. Ama kimse umudunu kaybetmesin; az kaldı, gidiyor, gidecekler ve geliyor gelmekte olan.

Değerli milletvekilleri, bir başka baskıyı anlatacağım sizlere. Karaburun Kaymakamı hakkında haksız kazanç, mal edinme, arazi satışlarıyla ilgili birtakım iddialar ortaya çıktı. Biz de İzmir milletvekilleri olarak bunu araştırmaya başladık ancak yine halk gerçekleri öğrenmesin diye, Kaymakamın talebiyle İzmir 6. Sulh Ceza Mahkemesi Hâkimliği tarafından olayla ilgili 154 haberimize erişim engeli getirildi. AKP iktidarı yargı sopasıyla hem halkın haber alma hakkını hem basın özgürlüğünü hem de milletvekillerinin yasama yetkisini sansürlemiş oldu.

Değerli milletvekilleri, Sayın Kaymakamın görevi kötüye kullanmak suretiyle haksız menfaat sağladığı iddiaları ayyuka çıktı ama İçişleri Bakanı suspus, tapu işlerini hallettiği Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı suspus. Çam ağaçları söküldü, zeytin salamura tesisi için İzmir İl Tarım Müdürlüğü izin verdi ve sonra arazi çok değer kazanınca satıldı ama Tarım ve Orman Bakanı suspus. Tapuda bedeller çok az gösterildi yani vergi kaybı oluştu ama Hazine ve Maliye Bakanı suspus. Onların tek derdi var, Kaymakam ve yetkili savcı olan eşiyle birlikte yargı sopasını Karaburun Belediye Başkanımızın sırtında sürekli gezdirmek.

Değerli milletvekilleri, Karaburun'da yürekli bir kadın Belediye Başkanımız var, sonuna kadar mücadele ediyor, hakkında davalar açılıyor, Karaburun halkından 1 kişi bile şikâyetçi olmayı kabul etmiyor, AKP İlçe Başkanı davalarda şikâyetçi, her seferinde müşteki durumunda ve bu dosyaları Kaymakamın evinde savcı olan eşiyle birlikte hazırladığına ilişkin iddialar var ve Karaburun sokaklarında Kaymakam Hanım'ın kayyum olma hayalleri konuşuluyor ama hiç kimse kusura bakmasın, ne Karaburun'da ne de İzmir'de bu kumpaslarınıza biz geçit vermeyeceğiz. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, bir taraftan da Sayın Kaymakam, değeri 1,5-2 milyon olan, hatta daha fazla olan… Tapuda değerinin çok çok altında, 100-150 bin gibi rakamla aldığını gösteriyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SEVDA ERDAN KILIÇ (Devamla) – Sayın Başkanım…

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

SEVDA ERDAN KILIÇ (Devamla) – Bir taraftan Sayın Kaymakam bunlarla, davalarla uğraşırken değeri 1,5-2 milyon olan yerleri tapuda değerinin çok altında gösteriyor, 100-150 bin gibi rakamlara aldığını iddia ediyor ve tapu harcını da vergisini de algısını da ona göre ödüyor.

Şimdi, ben buradan Sayın Bakanlara seslenmek istiyorum: Hakikaten bu araziler, Kaymakam Hanım'ın aldığı araziler tapuda gösterildiği değerlerde ise gerçek bedeller neyse biz bu taşınmazları bu bedellerden almaya hazırız, biz hazırız, Karaburun halkı hazır, Belediye hazır, hepimiz hazırız; bu bedellerden almayı bekliyoruz ve buradan da Bakanlara çağrımı yapıyorum.

Şimdi, tabii, erişim engeli var, haberlerimiz Google'dan engellendi, şimdi açtığınızda, baktığınızda bulamayacaksınız ama ben en azından bu konuşmamım Meclis tutanaklarından iktidar eliyle çıkarılmayacağı ümidiyle hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Teşekkür ederim Başkanım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Bursa Milletvekili Sayın Emine Yavuz Gözgeç.

Buyurun Sayın Gözgeç. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; HDP grup önerisi aleyhine söz almış bulunmaktayım.

AK PARTİ olarak, kurulduğumuz günden bu yana en önemli mücadelemizi vesayet odaklarına karşı verdik. Vesayet odaklarının gölgesinde iktidar arayışına girmedik. Ne 367 krizi ne 27 Nisan

e-muhtırası ne Gezi olayları ne 17-25 Aralık ne 15 Temmuz darbe teşebbüsü bizi bu kararlılığımızdan döndüremedi. Bizim mücadelemiz, dünden bugüne millet iradesini egemen kılma mücadelesidir. Dün 28 Şubattı. "Bin yıl sürecek." denilen, kız çocuklarının hayallerini, hayatlarını heba eden 28 Şubatın hukuksuz uygulamaları çok şükür ki Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde AK PARTİ'yle sona erdi, darbe faillerinin yargılanması sağlandı. Bugün, tüm kadınlar hiçbir ayrımcılığa maruz kalmadan eğitim hakkından, çalışma hakkından faydalanabiliyor. Kadınların siyasette, ekonomide, sosyal hayatta ve hayatın her alanında özgürce var olmasının önündeki engelleri bir bir biz kaldırdık. Tüm kadınlar ancak seksen bir yıl sonra AK PARTİ'yle seçilme hakkını elde edebildi.

Değerli milletvekilleri, demokratik siyaset; sırtını terör örgütlerine yaslamadan, yetkiyi milletten aldığını unutmadan siyaset yapabilmektir. Demokratik siyaset; bebek katili, kız çocuklarını dağa kaçıran, Aybüke Öğretmeni yaşamdan koparan terör örgütlerine karşı bu ülkenin, bu milletin huzuru, refahı için cesurca mücadele edebilmektir; Diyarbakır Annelerinin acısını yüreğinde hissedebilmektir. Demokratik siyaset; Türk-Kürt demeden, kadın-çocuk demeden en temel hak olan yaşam hakkını hedef alan, millet düşmanı, kadın düşmanı, Kürt düşmanı, insanlık düşmanı PKK terör örgütüne bu Meclisin kürsüsünden "PKK bir terör örgütüdür." diyebilme cesaretini gösterebilmektir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu cesareti gösteremeyenlerin hukuktan, barıştan, kadından, çocuktan, demokratik siyasetten bahsetmeleri en hafif tabirle samimiyetsizliktir.

Zorla dağa kaçırılan kız çocuğu anlatıyor, "20-21 yaşıma geldiğimde utanıyordum yaşadıklarımdan. 20'sine varmadan yitirdiklerim o kadar çoktu ki. Ancak şimdi dönüp baktığımda henüz çocuk olduğumu görüyorum." diyor. Biz, kız çocuklarının hayatları heba olmasın, terörist olmaya zorlanmasın, anneler zorla kaçırılan çocuklarına kavuşsun diye mücadele ediyoruz. Biz; kadınlar, kızlar özgürce hayallerinin peşinden gitsinler, ekonomiden siyasete başarı hikâyeleri yazsınlar diye mücadele ediyoruz.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Dolarları götürmek için, milyon milyon dolarcıklar için.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Devamla) – Sayın milletvekilleri, kim işlerse işlesin, kime karşı işlenirse işlensin; suça karşı, teröre karşı mücadele aslında her birimizin ayrı ayrı görevi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Devamla) – Bu görev, aynı zamanda, Meclis kürsüsünde vatanın ve milletin bölünmez bütünlüğünü korumaya dair namus ve şerefimizin üzerine ettiğimiz yeminin de bir gereğidir diyor, saygılarımı sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, bana söz verecektiniz.

BAŞKAN – Sayın Beştaş, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

46.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, biz ısrarla "Savunmada her şeyi anlatacağız." diyoruz ama garip bir şekilde savunmaya geçmiş durumdalar. Anlıyoruz ruh hâllerini, bu ruh hâlinden bir çıksınlar, her gün söyledikleri nakaratlardan vazgeçsinler. Burada kendilerinden ürkecek, geri adım atacak, boyun eğecek bir HDP Grubu asla bulamayacaklar. Biz, onlar gibi bir gün IŞİD'le kol kola, bir gün FETÖ'yle kol kola, ertesi gün "terör örgütü" ilan eden bir parti değiliz, olmayız. Bizde demokratik

siyaset anlayışı var, bizde hakikaten samimiyet var, dürüstlük var. Biz onlar gibi kendi ceplerimizi dolduralım diye mafya babalarıyla ilişki kuran bir partinin üyeleri değiliz. Bize diyor ki: "Sadece kendi belediye başkanlarınız mı Kürt'tür?" Ya, daha dün sizin milletvekiliniz ne demişti?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Evet, şöyle demiş: "Kürt sorunu yoktur, haddinizi bilin." Sizin Kürt milletvekiliniz bunu söyleyebilir ancak. Kürtlüğünü de inkâr ediyor. Bu konuda bize söz söylemesinler bir daha.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Sayın Başkan…

BAŞKAN – Buyurun.

47.- Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Sayın Başkan, öncelikle eğer siyasi parti gruplarından herhangi bir milletvekili yerinden konuşurken onun herhangi bir beyanıyla ilgili sataşmadan söz alınacaksa burada usule aykırılık olacağını düşünüyoruz; bu nettir.

Bunun dışında, daha önceki tartışma bağlamında Sayın Grup Başkan Vekilinin yapmış olduğu açıklamaların aynısını kendilerine iade ediyoruz ve daha önceki açıklamalarda ortaya koyduğumuz beyanları da tekrar ediyoruz.

Teşekkürler.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım…

BAŞKAN – Buyurun Özgür Bey.

48.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Müsaadenizle bir şeyi tutanağa geçirmek durumundayım.

Açıklama hakkını düzenleyen, İç Tüzük'ümüzün 69'uncu maddesinin birinci fıkrası "Şahsına sataşılan milletvekili" diye başlar. Bu sataşmanın kürsüden ya da yerinden yapılmış olması hiçbir şeyi değiştirmez. Bunun, kayıt altında, sanki usul hatası olur diye söylenmesini İç Tüzük açısından istismarcı bir iktidar yaklaşımı olarak görürüz, kayda geçirmek istedim.

Teşekkür ederim.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Sayın Başkanım…

BAŞKAN – Buyurun Sayın Özkan.

49.- Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Bunun, bu meselenin daha sonraki oturumlarda bir tartışmaya meydan vermemesi için açıkladık, o da şudur: Parlamentoda Genel Kuruldaki bütün konuşma taleplerine Meclis Başkanı veya vekili olan Meclis Başkan Vekili cevap verir. Bu çerçevede, herhangi bir hatip konuşmasını yaparken yapmış olduğu sataşmadan dolayı da herhangi bir milletvekili, sataşılan milletvekili de cevap hakkını 69'a göre kullanabilir.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Sataşmadan iki dakika konuşuyorlar, sen on dakika konuşuyorsun.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Onun için, milletvekilinin konuşma talebine cevap veren ve bununla ilgili söz veren Meclis Başkanımız da sataşmayla ilgili karar noktasında yaklaşımını ortaya koyar.

Teşekkür ediyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Buradan tutanaklara geçsin Başkan.

Bir kere, Cahit Özkan yerinden hakaret ediyor, sataşıyor ve bunun sataşma hakkı kapsamına girmediğini söylüyor; böyle bir usul yok.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Bunu da kabul etmiyoruz çünkü Mecliste şu anda 4 stenograf görev yapıyor.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Böyle bir usul yok. Biz kulağımızla duyduğumuz her şeye itiraz ederiz.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Stenograflar söz alan hatibi değil, yerinden konuşanların yaklaşımlarını not ediyorlar.

V.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

3.- CHP Grubunun, 17/1/2022 tarihinde İstanbul Milletvekili Ali Şeker ve arkadaşları tarafından, hekimlerin yurt dışına göç etmelerinin nedenlerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 1 Mart 2022 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Okutuyorum:

1/3/2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 1/3/2022 Salı günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Özgür Özel

Manisa

Grup Başkan Vekili

Öneri:

İstanbul Milletvekili Ali Şeker ve arkadaşları tarafından, hekimlerin yurt dışına göç etmelerinin nedenlerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 17/1/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin (3057 sıra no.lu) diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 1/3/2022 Salı günlü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Ali Şeker, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ALİ ŞEKER (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Yurt dışına göç eden hekimlerin göç etme sebeplerine ilişkin olarak söz aldım ancak sözlerime başlamadan önce, hemen yakınımızdaki savaş ikliminin bir an önce son bulması için herkesin üzerine düşen görevi yapmasını ve bu ölümlerin, bu vahşetin bir an önce son bulmasını diliyorum.

Biliyorsunuz, 1 Mart tezkeresi geldi bu Meclise ve o geçemedi bu Meclisten. Bu onurlu tarihe sahip olan bir Meclis olarak on dokuz yıl önce Irak'ın işgali için bizden bir tezkere geçirmemiz istendi ve o gün o tezkereye "hayır" diyenleri de saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, uzun süredir yoğun bir hekim göçü var. Daha önce önlük giydik sizin dikkatinizi çekmek için, maalesef görmediniz; kask taktık sağlıkta şiddetle ilgili, görmediniz. Ben burada dikkatinizi çekmek için reflektörü açmak istiyorum, yüzünüze tutmak istiyorum. Siz durumun ciddiyetinin farkında değilsiniz maalesef; siz umursamıyorsunuz, sağlıkçıların içinde bulunduğu durumu ve halkın içinde bulunduğu durumu umursamıyorsunuz, hekim göçünü hiçbir şekilde dikkate almıyorsunuz.

Bu kadar yetişmiş insanımız yurt dışına giderken siz niye hekimlere yönelik verdiğiniz sözü yerine getirmediniz? Buradan oy birliğiyle geçen, hekimlerin haklarının iyileştirilmesine yönelik önergenin Komisyonda geri çekilmesine karşı niye ses vermediniz, niye dikkat çekmediniz? 2012 yılında 59 hekim yurt dışına çıkarken ilk bir ayda, ocak ayında 196 hekim yurt dışına çıktı. Düşünebiliyor musunuz, eskiden bir yılda çıkan hekim, şimdi bir haftada Türkiye'yi terk ediyor. Bu 2021 yılında, geçtiğimiz 2021 yılında 1.405 hekim yurt dışına çıktı dedik, hiç umursamadınız. Ocak ve şubat ayında toplam 353 hekim yurt dışına gitmek için başvurdu, 353 hekim yani yıla vurduğumuzda 2.000 ila 2.500 doktorumuzu biz kaybedeceğiz. Bu doktoru kaybedince ne olacak? Orada kuyruklar daha çok artacak, birçok ilde uzman hekim bulamayacağız. Biz bunları niye yaşıyoruz? Siz üzerinize düşeni yapmadınız, hekimlerin şartlarını iyileştirmek için gerekli kanuni düzenlemeyi yapmadınız diye biz bunları yaşıyoruz. Toplam 3.825 hekim Türkiye'yi terk etti 2017'den beri. Bizim, doktorların geleceğini dışarıda aramasının sebeplerini bir bir araştırıp, ortaya koyup çözüm üretme sorumluluğumuz var ve ben sizleri göreve davet ediyorum. Vatandaşlar muayene olacak hekim bulamıyor, cerrah kadroları artık boş kalıyor ve oralarda, cerrahi dallarında ihtisas yapacak olan, asistan olacak kişiler yabancı dil kurslarına gidiyorlar, oralarda geleceklerini arıyorlar. Hekimler seslerini duyurmak için iş bırakma eylemleri yapıyorlar, bu sefer yöneticiler çıkıp "Size disiplin sopasını gösteriyoruz." diyorlar; siz hâlâ durumun ciddiyetini anlayamamışsınız. Hekimler acilin dışında bu eylemleri yaparken siz, hâlâ, üzerinize düşeni yapmak konusunda bir şey yapmadığınız gibi, sopa gösteriyorsunuz.

Tabip Odaları, sendikalar üzerinden bölünmeye çalışılıyor, sağlıkçılar ile hekimler birbirine düşürülmeye çalışılıyor. Bunu kabul etmek mümkün değil.

Biz, sağlıkta şiddet yasası, etkin bir şiddet yasası çıkaralım dedik. Daha bugün, Doçent Doktor Aslan Öcal, Gülhane Askerî Tıp Akademisinde, eski Askerî Tıp Akademisinde darbedildi. Niye darbedildi? Randevusu yoktu, muayene olabilmesi için randevu alması gerektiği söylendiği için. Adalet dağıtacak hâkime dokunanı nasıl hemen tutukluyorsunuz? Niye şifa dağıtan bir hekimi darbedeni, şiddet uygulayanı kamuoyu baskısı olmadıkça tutuksuz yargılamaya devam ediyorsunuz?

2021 yılındaki Tıpta Uzmanlık Sınavı sonucunda tam 497 çocuk sağlığı asistan kadrosu boş kaldı, 87 çocuk cerrahisi kadrosu boş kaldı, 365 acil tıp kadrosu boş kaldı. Bu ne demek biliyor musunuz? Bu, uzman olmadığı için Anadolu'da da Türkiye'nin dört bir yanında da uzman hekim bulamayacaksınız demek ve siz hâlâ umursamamaya devam ediyorsunuz. Bu partiler üstü bir mesele. Bu meselenin nasıl…

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Şeker.

ALİ ŞEKER (Devamla) – 14 Mart gelmeden önce gelin, Millet Meclisi olarak hekimlere hak ettikleri bu iyileştirmeleri yapalım.

Biliyorsunuz, yıpranma hakları, yıpranma paylarıyla ilgili düzenleme gerekiyor, ağır çalışma koşullarının düzeltilmesi gerekiyor, düşük ücretlerin arttırılması gerekiyor. Yoksulluk sınırının altında bir ücreti, uzman hekime layık gören bir ülke, hekimlerini kaybetmeye devam eder. Bunu

da engellemenin yolu bu düzenlemelerin bu Meclisten çıkmasından geçiyor. Onun için, emeklilikte de hekimlerin çok ciddi sorunları var, emeklilik haklarıyla ilgili de mutlaka düzeltmeler yapmamız gerekiyor ve bunu yapacak olan bu Meclis hiçbir şekilde bu sorumluluğunu yerine getirmiyor. Artık yeter, sorumluluğunuzu yerine getirmenizi bekliyoruz. Lütfen dikkatinizi artık hekimlerin sorunlarına verin diyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu.

Buyurun Sayın Kabukcuoğlu. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisinin vermiş olduğu Meclis araştırması önergesi hakkında İYİ Parti Grubum adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlarım.

Sizlere Marmara Denizi gibi mevtaya dönen sağlık sektörünün müsilajından, hekim göçünden bahsedeceğim. Türk hekimleri ülkelerini neden terk ediyorlar? En başta şiddet gelir. Neoliberal sağlık sistemi sağlığın kanını emmiştir. Vatandaş, sistemdeki sorunların sebebini sağlık personeli olarak görmektedir. Hastasına muayene sırası gelmiyor, sağlık personelini hedef alıyor; randevu alamıyor, sağlık personelini hedef alıyor; tahlilleri çıkmıyor, sağlık personelini hedef alıyor. Sağlıkla ilgili her problem için sağlık personelini hedef almakta ve ona şiddet uygulamaktadır. Sağlıkta şiddet 2005'ten itibaren Sayın Recep Akdağ'la tırmanmaya başlamıştır. Sağlıkta şiddet her gün artıyor, azalmıyor. Hükûmet gereğini yapmayarak sağlıkta şiddete ortak olmaktadır. Beş dakikada bir hasta muayenesi yaparak sağlıkta şiddet önlenemez, hastalar memnun olamaz; bu, mantığı aşan bir şeydir. Sağlık Bakanlığı popülizmden vazgeçip sevk zincirini uygulamaya koymalıdır. Bakanlık, personeline sahip çıkmalıdır. Sağlık, bir yatağın maliyetinin 400 bin dolar olduğu şehir hastanesinden ibaret değildir. Sağlık Bakanlığı şehir hastanesinden başka personelinin durumuyla da ilgilenmelidir. AK PARTİ'li Sayın Cevdet Erdöl diyor ki: "Benim kimsenin kazancında gözüm yok. Yeni işe başlayan bir hâkim 15 bin lira maaş alırken pratisyen hekim 6.200 lirayla işe başlamaktadır. Hekimler mağdur edilmiştir."

Tüm sağlık personeli gibi akademik personel de maddi yetersizlik içerisindedir. Bir kısım akademik personel muayenehane açarken bir kısmı bunu yapamamaktadır. Sağlık Bakanlığı tutumunu değiştirmelidir.

Hekimler tıbbi hata (malpraktis) uygulamalarıyla milyonları bulan tazminatlara maruz kalmaktadır. Hekimler ellerine bistüri almak istememektedirler. Bu cümleden olarak, pratisyen hekimler uzman olmak için can atarken 2021 yılında 977 uzman kadrosu boş kalmıştır. TUS'ta ilk 100'e giren hekimlerden 27 tanesi dermatolojiyi istemiş; bunun yanında, kalp damar cerrahisi, genel cerrahi, beyin cerrahisi ve kadın doğum gibi bölümler boş kalmıştır yani olan vatandaşa olmaktadır. Pandemiyle birlikte dünyada sağlık personeline ihtiyaç artmıştır. Türkiye hariç tüm devletler sağlık sistemini güçlendirmektedirler. Sağlığın sermayesi insan gücüdür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Devamla) – Bitiriyorum Başkanım.

AK PARTİ Hükûmeti sektörün ihtiyaçlarına kulak tıkayıp canı çıksa da çalıştırmak istiyor. İnsanların mecali kalmamıştır. Hekimler yıllardır doğduğu, büyüdüğü toprakları terk etmek zorunda kalmaktadırlar. Pratisyen hekimler, tıp çalışıp ihtisaslarını kazanmak yerine dil sınavlarına çalışarak başka ülkelere gitmeyi tercih ediyorlar. Hekimler ülkelerini niye terk ediyor? Başka gerekçeye ihtiyaç var mı?

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Uşak Milletvekili Sayın İsmail Güneş.

Buyurun Sayın Güneş. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubum adına söz almış bulunmaktayım. Sizleri ve ekranları başında bizi izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

AK PARTİ iktidarlarında "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın." prensibiyle sağlıkta çok büyük değişim ve dönüşümler yapılmıştır. Son on dokuz yılda 17'si şehir hastanesi olmak üzere 715 hastane, 393 hastane ek hizmet binası, 106'sı ağız ve diş sağlığı merkezi olmak üzere toplam 3.822 sağlık tesisi hayata geçirilerek sağlık hizmet altyapısı güçlendirilmiştir. Yoğun bakım yatak sayısı 869'dan 24 bine çıkarılarak 100 bin kişiye düşen erişkin yoğun bakım yatak sayısı oranı 39,7 olup bu oran 14,1 olan OECD ortalamasının oldukça üzerindedir. Hasta yatak sayısı 100 binden 160 bine çıkarılmakla kalınmamış, nitelikli yatak sayısı oranı 6,1'den 76,9'a çıkarılmış, ayrıca tıbbi alet ve ekipman bakımından sağlık tesisleri donatılmıştır. Sağlık çalışanlarımızın sayısı 350 binden 1 milyon 200 bine çıkarılmıştır. Birinci basamak sağlık hizmetlerinde aile hekimliğine geçirilerek birinci basamak güçlendirilmiş, hekim özlük hakları iyileştirilmiş, vatandaşa hekim seçme hakkı verilmiştir. Aşılama çeşitleri artırıldığı gibi aşılamada başarı oranı yüzde 98'e çıkarılmıştır. Önemli bir gösterge olan bebek ölüm hızı her bin canlı doğumda 31,5'ten 9'lara indirilmiştir. Sağlık hizmetlerine ulaşım yıllık kişi başına 3,2'lerden 9,8'lere çıkmış, sağlıktaki memnuniyet oranı da 39'lardan 72'lere yükselmiştir. Acil sağlık hizmetlerinde devrim niteliğinde değişiklikler yapılmış, ambulans sayımız 5.946'ya çıkarılmakla kalınmamış, ülkemiz ve bizler için hayal olan uçak ve helikopter ambulanslar hayata geçirilmiştir.

Tüm dünyada yaşanan pandemi süreci, bu değişim ve dönüşüm sayesinde ve çalışkan ve fedakâr sağlık çalışanlarımız sayesinde -kendilerini buradan şükranla anıyorum- gelişmiş ülkelere göre en az kayıpla ve en iyi sağlık hizmeti verilerek atlatılmaya çalışılmıştır. Ülkemizde sağlık alanındaki gelişmeler neticesinde sağlık turizmi önemli ölçüde artmış, sağlıkta tüm dünyanın güveni kazanılmıştır.

Bugün ülkemizde 115 tane tıp fakültesi olup geçen sene 16.925 öğrenci alınmış, okuyan toplam öğrenci sayımız da 102.549'dur. Ülkemizde 48.714'ü Sağlık Bakanlığında olmak üzere toplam 96 bin uzman hekim, 52 bin pratisyen hekim ve 35 bin asistan olmak üzere toplam 184 bin hekim hizmet vermektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

İSMAİL GÜNEŞ (Devamla) – Sağlık çalışanlarımızın özlük hakları tam, yeterli olmasa da eskiye oranla önemli ölçüde iyileştirmeler yapılmış, geçtiğimiz aylarda bu yöndeki kanuni düzenlemelerdeki eksikliklerden dolayı tekrar görüşülmek üzere kanun teklifi geri çekilmiştir. Bu çalışmalara önümüzdeki günlerde, inşallah, devam edeceğiz.

Yurt dışına giden hekimlerimiz var mıdır? Vardır tabii ki. Avrupa'nın hekimlere karşı eskiden uyguladığı zorlukların kolaylaştırılması, Türk hekimine güvenin artması gibi sebepler bunların arasında yer almaktadır.

Ülkemizdeki çalışan hekimlerin özlük hakları iyileştirilecektir ve diğer taraftan yetiştirilmesi gerçekten de hem aileleri için hem ülkemiz için önemli bir maliyet arz eden bu insan kaynağımızı yurt dışına kaptırmamak adına Sağlık Bakanlığımız gerekli tedbirleri alacaktır diyorum ben.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım.

4.- AK PARTİ Grubunun, gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında bulunan 305 ve 306 sıra sayılı Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporlarının bu kısmın sırasıyla 1'inci ve 2'nci sıralarına alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine ve Genel Kurulun çalışma saatlerine ilişkin önerisi

1/3/2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 1/3/2022 Salı günü (bugün) toplanamadığından, İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince grubumuzun aşağıdaki önerisinin Genel Kurulun onayına sunulmasını arz ederim.

Cahit Özkan

Denizli

AK PARTİ Grup Başkan Vekili

Öneri :

Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında bulunan 305 ve 306 sıra sayılı Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporlarının bu kısmın sırasıyla 1'inci ve 2'nci sıralarına alınması ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesi,

Genel Kurulun 1 Mart 2022 Salı günkü (bugün) birleşiminde 292 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalarını sürdürmesi,

Önerilmiştir.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Kahramanmaraş Milletvekili Sayın Ali Öztunç.

Buyurun Sayın Öztunç. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Sayın Başkanım, değerli milletvekillerimiz; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, dün bir yönetmelik yayımlandı. Sayın Özkan, dikkatinizi çekiyorum. Yönetmelikte "Madencilik faaliyetlerinin tapuda zeytinlik olarak kayıtlı olan alanlara denk gelmesi ve faaliyetlerin başka alanlarda yürütülmesinin mümkün olmaması durumunda madencilik faaliyeti yürütecek kişinin faaliyetlerinin bitiminde sahayı rehabilite ederek eski hâline getireceğini taahhüt etmesi şartıyla Genel Müdürlük tarafından belirlenen çalışma takvimi içerisinde zeytin sahasının madencilik faaliyeti yürütülecek kısmının taşınmasına, sahada madencilik faaliyetlerinin yürütülmesine ve bu faaliyetlere ilişkin geçici tesisler inşa edilmesine kamu yararı dikkate alınarak Bakanlıkça izin verilebilir." deniliyor. Bu, zeytini talan etme yönetmeliğidir. Bu, ağaca düşman, çevreye düşman, yeşile düşman, zeytine düşman bir yönetmeliktir. Allah'ın insanoğluna ilk nimeti zeytindir, kutsal kitabımızda vardır bu değerli arkadaşlar.

Bakın "Hazır Ukrayna-Rusya arasında bir gerginlik var, savaş ortamı var; Ukrayna ile Rusya arasında bu yaşananlardan dolayı bir enerji krizi doğabilir, enerji sıkıntısı olabilir." bahanesiyle "Fırsat bu fırsat şu zeytinlikleri perişan edelim." diye böyle bir yönetmelik çıkmış. Bu, talan yönetmeliğidir, rantiyeciye rant verme yönetmeliğidir, yanlış bir yönetmeliktir; bunu kabul etmiyoruz, sizlerin de etmemesi gerekiyor. Maden şirketlerinin önünü açan bir yönetmeliktir. İki yüz yıllık, üç yüz yıllık, dört yüz beş yüz yıllık zeytinler kesilecek arkadaşlar. Niye? Efendim, orada maden çıkaracak. Kim çıkaracak? Falanca iş adamı. Yahu, yazıktır; bu vicdansızlıktır, bu haksızlıktır. Daha yeni Paris İklim Anlaşması imzalandı, daha yeni Paris İklim Anlaşması'nda 3,1 milyar dolarlık teşvik duyulunca Sayın Cumhurbaşkanı Türkiye'ye geldi, bu Meclisten bu anlaşmayı onaylattı. Oraya imza veriyorsun, burada zeytin ağaçlarını kesiyorsun. Bu ne perhiz bu ne lahana turşusu!

Değerli arkadaşlar, geçmişte de buna ilişkin çalışmalarımız oldu. Bakın, 1939 tarihli Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanun var. Zeytinlik alana 3 kilometre mesafede zeytinyağı fabrikası dışında fabrika kurulamaz; çok açık, net. Şimdi, bu karar varken, bu kanun varken etrafını dönüyorsunuz, etrafından gezinerek bu kanunu değiştiremiyorsunuz, toplumda çok büyük tepkiler oluyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın Ali Bey.

ALİ ÖZTUNÇ (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

"Biz bu kanunu değiştiremiyoruz, tepki var, köylünün tepkisi var; e, bari biz bu arada bu işi yönetmelikle halledelim." diyorsunuz. Şunu da çok iyi biliyorsunuz: Bu yönetmeliğin mahkeme tarafından iptal edileceğini iyi biliyorsunuz ama iptal edileceği güne kadar fırsat bu fırsat bizimkiler yani sizinkiler kaç yeri kapatırsa, kaç ağacı keserse, kaç zeytinliğe kıyarsa…

AK PARTİ'nin değerli milletvekilleri, o zeytin ağaçları bizim, Cumhuriyet Halk Partisinin, MHP'nin, HDP'nin, İYİ Parti'nin değil tüm insanlığındır; gelin, bu zeytin ağaçlarına kıymayın. Sayın Bakanla mı görüşürsünüz, Sayın Cumhurbaşkanıyla mı görüşürsünüz, kiminle görüşürseniz bu zeytin ağaçlarının kesilmesi, bu zeytin ağaçlarına kıyılması insanlığa kıymakla eş değerdir. Ben bu konuda hassasiyetli davranmanızı rica ediyorum muhalefet milletvekili olarak değil bu memleketin bir evladı olarak, bu Parlamentonun bir üyesi olarak lütfen gerekli görüşmeleri yapın ve zeytin ağaçlarını kurtaralım diyorum.

Saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Kabul etmeyenler… Kabul edilmiştir.

Sayın Özkan buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

50.- Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, Kars Milletvekili Ahmet Arslan'ın İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biraz önce AK PARTİ Milletvekili önceki Ulaştırma Bakanı Sayın Ahmet Arslan HGS ve OGS'yle alakalı, PTT'nin yaptıklarıyla alakalı bir açıklama yaptı. Yalnız vatandaşlarımızın oldukça yüksek seviyede, çok mağdur olduğu bir durum var. HGS ve OGS geçişleri okumadığından dolayı, hem devletimize ait olan yollarda hem de yap-işlet-devret modeliyle yapılan köprü ve özellikle de Kuzey Marmara yollarında okumadığından dolayı ve de geçişler, bu ihlaller de vatandaşın adresine bildirilmediğinden dolayı, maalesef, vatandaşlarımız 4 kat cezayla karşı karşıya geliyorlar. Bu durumu da özellikle belirtmek istedim. Bu durumdan dolayı da vatandaşlar, hem 4 kat cezayla karşı karşıya geliyor hem de direkt muhtarlıklara yapılan bildirimler kendilerine bildirildiğinde bu cezaları ödemek zorunda kalıyorlar. Sayın Ahmet Arslan'ı da buradan bu şekilde uyarmak istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – İç Tüzük'ün 37'nci maddesine göre verilmiş bir doğrudan gündeme alınma önergesi vardır.

Okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Okutuyorum:

VII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) ÖNERGELER

1.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, (2/3276) esas numaralı 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/160)

24/2/2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

22/12/2020 tarih ve (2/3276) esas numarasıyla Başkanlığınıza gelen 23/12/2020 tarihinde Plan ve Bütçe Komisyonuna sevk edilen ve tarafımca verilen 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'yle ilgili olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 37'nci maddesine göre işlem yapılması için gereğinin yapılmasını bilgilerinize arz ederim.

Gamze Akkuş İlgezdi

İstanbul

BAŞKAN – Önerge üzerinde, teklif sahibi, İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi.

Buyurun Sayın İlgezdi. (CHP sıralarından alkışlar)

GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Enver Gökçe "Dost" şiirinde hakkı verilmeyen emekçilere şöyle sesleniyor: "Söyle türküler yadigârı kardeş/Söyle ağrılar yadigârı kardeş/Neden alın terleri/Nimetler, haklar haram oldu sana"

Evet, bugünün muktedirlerine, sesimiz yettikçe, cevap alana kadar bu soruyu bizler de soracağız. Neden hâlâ bugün de emekçinin hakları onlara haram ediliyor, neden yok sayılıyor? Bu güzel ülkede yükün büyüğünü taşıyan emekçilerimiz haklarını alamıyorlar, yoksulluğa mahkûm ediliyorlar. Onların dertlerine derman, yaralarına merhem olmuyorsunuz.

Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu taşerona kadro sözü verdikten yıllar sonra iktidarınız, taşeron işçilerini sınırlı olarak 4/D ya da belediye şirketleri üzerinden ucube bir sistemle kadroya geçirdi. Hükûmetiniz "Sorunu çözdük." masalı anlatsa da bugün kamuda taşeron çalışma sistemi sonlanmış, sona erdirilmiş ya da önlenmiş değildir. Çalışma yaşamının büyük bir utanç kaynağı olan taşeron uygulaması ne yazık ki devam ediyor, işçiler hâlâ modern köle olarak çalıştırılıyorlar.

Yasa teklifimiz açık; KİT'lerde, özel bütçeli kamu kuruluşlarında, kanunla kurulmuş birlik ve kooperatiflerde, bakanlık ve kurumda çalışan taşeron işçilerin kadroya alınmasını talep ediyoruz. Ucube gerekçeyle kapsam dışı bırakılan, kadroya alınmayan yüzde 70'i mağdur 1 milyona yakın taşeron emekçisinden bahsediyoruz burada.

Bunlar kimler biliyor musunuz, onları özellikle özetleyeyim: Bugün bu sürecin kahramanı olan sağlıkçılar çoğunlukla da; MR ve tomografide uzmanlaşmış radyoloji teknisyenleri ve teknikerleri, radyoloji sekreterleri, laborantlar, kimyagerler, bilgi işlemciler, kiralık araçların şoförleri, ihtiyaç hâlinde farklı işlerde joker olarak çalışan işçiler yani birçoğu pandeminin kahramanları. Hiç mi yüreğiniz sızlamıyor değerli arkadaşlar? Her türlü riski göze alarak insan sağlığını önceleyen emekçilere bu mudur reva olan? Ülke topyekûn bir seferberlik içindeydi, siz kıymetlerini güçlü biçimde anladığımız bu çalışma grubunu alkışlattınız, "Hakkınız ödenemez." dediniz ama iş dönüp dolaşıp haklara, ücretlere, kadro statülerine geldiğinde bu insanları görmezden geldiniz, onlara sırt çevirdiniz. Çok merak ediyorum, 14 Mart Tıp Bayramı geliyor, siz utanmadan bu sağlık emekçilerinin yüzüne nasıl bakacaksınız, nasıl tıp bayramlarını kutlayacaksınız? Oysa özellikle sağlık sisteminde değil bir çarkın kırılması bir vidanın

eksikliği büyük aksaklıklara yol açar. Bu sistem içinde çalışan herkes bunun böyle işlediğini bilir. Bir ameliyat tek başına yapılamaz; hemşiresinden teknikerine, hasta bakıcısından temizlikçisine kadar her emekçinin tedavide emeği vardır. Teknikerlerimiz, laborantlarımız olmasa tahlil ve teşhis aşamalarını nasıl gerçekleştiririz? Sağlık araçlarını kullanan şoförlerimiz olmasa, hastaları şifa bulacakları yerlere nasıl götürebiliriz? Bu insanların varlığının, onların verdiği emeklerin hiç mi değeri yok? Sizi, insafa ve vicdana çağırıyorum. Bugün kamuoyuna "Taşeron sorunu tamamen bitti." diyorsunuz ama bunun doğru olmadığını siz de biliyorsunuz, biz de biliyoruz, vatandaş da biliyor. Oysa övündüğünüz şehir hastanelerinin hepsinde, görüntüleme hizmetlerinde, laboratuvar hizmetlerinde, temizlik işlerinde çalışanların tamamı taşeron olarak çalışmakta. Hatırlatmak isterim ki sağlık bir kamu hizmetidir ve kamu hizmeti kamu eliyle yapılmalıdır, sermayenin insafına bırakılmamalıdır.

Ayrıca, iş gücü ve güvensiz çalışma rejimi önlenmelidir. Yıllardır kölelik koşullarında çalıştırılan, buna rağmen umut etmekten ve bizler için pandemiyle savaşmaktan vazgeçmeyen taşeron işçileri konusunda acilen bir düzenlemeye davet ediyorum Meclisi. Biz söylemekten yorulduk ancak siz duymaktan yorulmadınız. Devlet garantili yol, köprü, havalimanlarına, şehir hastanelerine aktardığınız bütçenin çok az bir kısmını bunlara aktarsaydınız bu sorun çoktan çözülmüştü ama sorunu çözmek için halktan, işçiden, emekten yana irade gerekir; o da sizlerde yok, hiç olmadı da.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ (Devamla) – Belki bugün insafa gelirsiniz diye umut ediyoruz. Vatandaşımızın alın teriyle kazandığı, size vergi olarak ödediği paraları yandaşınız olan şirketlere oluk oluk akıttınız, her şeye aktarılacak para buldunuz, bu emekçilere sıra gelince "Yok." dediniz. Neden yok? Taşerona vaatleriniz âdeta Ankara'ya deniz getirmeye benzedi. Her seçim öncesi vaatte bulundunuz, toplumun tüm katmanlarında olduğu gibi burada da taşeron işçileri böldünüz, kimine kadro verirken kimine söz verdiniz ama yine o sözleri tutmadınız; bunu da elinizi, yüzünüze, gözünüze bulaştırdınız. Her fırsatta itilen kakılan, asgari ücret alıp oraya buraya koşturulan, ihtiyaç olmadığında kolayca gözden çıkarılan, köle gibi çalıştırılıp hakları verilmeyen, emek piyasasının başaktörü olan bu insanlar size sesleniyor, bu sese kulak verin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ (Devamla) - Taşeron işçilerin tümü herhangi bir ayrıma tabi tutulmadan kamuda kadroya geçirilmelerini, başta ücret ve sosyal hakları olmak üzere çalışma şartlarının iyileştirilmesini istiyor. Artık bunu ertelemeyin, bu konuda yapılacak yasal düzenlemeyi yapın, emekçinin emeklerini, işçimizin hakkını, taşeron işçilerimizin haklarını lütfen verin diyoruz.

Saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Kabul etmeyenler… Kabul edilmemiştir.

Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.01

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 18.19

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Enez KAPLAN (Tekirdağ)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 59'uncu Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

1'inci sıraya alınan, Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi ile Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu'nun görüşmelerine başlıyoruz.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1.- Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/665) ile Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (S. Sayısı: 305) (x)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 305 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Rapor üzerinde yapılacak görüşmelerde şahıslar adına 2 üyeye, istemi hâlinde Karma Komisyona, son olarak da savunmasını yapmak üzere yasama dokunulmazlığının kaldırılması istenilen milletvekiline veya yetkilendireceği başka bir milletvekiline söz verilecek. Görüşmelerin bitiminde yasama dokunulmazlığının kaldırılıp kaldırılmaması hususu oylarınıza sunulacaktır.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan…

BAŞKAN – Buyurun Sayın Beştaş.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

51.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş, 305 ve 306 sıra sayılı Cumhurbaşkanlığı tezkereleri ile Anayasa ve Adalet Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon raporlarının Anayasa'nın 10, 13, 14, 36, 38, 76, 83 ve 138'inci maddelerine aykırı olduğu gerekçesiyle usul tartışması açılmasını talep ettiğine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Şimdi, bizim, bir usul tartışması açılması talebimiz var Anayasa'ya aykırılık yönünde, aslında Karma Komisyonda da Alt Komisyonda da bu görüşlerimizi ifade ettik. 63'üncü maddeye göre bu talepte bulunuyoruz ve tabii ki 84'üncü maddeye göre. 306 sıra sayılı ve 305 sıra sayılı, ikisi için birden istiyoruz ve -sürenin de takdirinizle, ayrı ayrı isteyebiliriz aslında- ikisinin birleştirilmesini talep ediyoruz. Bu Cumhurbaşkanlığı tezkeresinin, Anayasa ve Adalet Komisyonu üyelerinden kurulu Karma Komisyonu raporunun Anayasa'nın 10, 13, 14, 36, 38, 76, 83 ve 138'inci maddelerine aykırı olduğu iddiasındayız. Bu yönüyle usul tartışması açmanızı istiyoruz.

(x) 305 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

IX.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- 305 ve 306 sıra sayılı Cumhurbaşkanlığı tezkereleri ile Anayasa ve Adalet Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon raporlarının Anayasa'ya ve İç Tüzük'e aykırı olduğu gerekçesiyle Komisyona iade edilip edilmemesi hakkında

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına dair dosyalar Cumhurbaşkanlığı tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmakta ve Başkanlık tarafından Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona havale edilmektedir. Karma Komisyon tarafından Anayasa ve İç Tüzük hükümlerine göre yapılan çalışmaların ardından Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan raporlar bastırılarak dağıtılmış, gündeme girmiş ve az önce Genel Kurul tarafından kabul edilen grup önerisiyle gündemin ön sıralarına alınmıştır. Bu işlemlerden geçen raporlar hakkında Başkanlığımızca görüşmelerin yapılmasından başka bir işlemin icra edilmesi imkânsızdır. Fezlekelerde Anayasa'ya aykırılık bulunduğu iddiası, rapor görüşmeleri sırasında veya savunma hakkı kullanılırken Genel Kurulda dile getirilebilir; ayrıca, oylama sırasında bu husus milletvekilleri tarafından göz önüne alınacaktır. Başkanlığımızca bu konuda başka bir işlem yapılması mümkün değildir, tutumum da bu yöndedir. Usul tartışmasını da başlatıyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Aleyhte.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Lehte.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Lehte.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Aleyhte.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Ben aleyhte Sayın Başkan.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Tiryaki aleyhte, ben de aleyhte.

BAŞKAN – Siz mi aleyhte?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Evet. Aleyhte Mehmet Tiryaki.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Bir de ben, Sayın Başkan.

BAŞKAN – Lehte Ramazan Can.

Sayın Beştaş…

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – İkimiz ayrı ayrı istiyoruz.

BAŞKAN – Lehte…

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Lehte Abdullah Güler.

BAŞKAN – Lehte Ramazan Can.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz üç dakika.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, bugünkü grup önerimizle 305 ve 306 sıra sayılı Karma Komisyon Raporu gündeme alındı. Dolayısıyla, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili şu an gündemin en ön sırasında olan bu fezleke dosyalarını görüşmek zaten Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekilinin görevidir; zaten Başkanımız da aynı şekilde söyledi.

Diğer taraftan, biz Karma Komisyon olarak… Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca ilgili Cumhurbaşkanlığı tezkereleri bize gönderildiğinde Karma Komisyon Başkanımız konuyu ele almıştır, Anayasa ve Adalet Komisyonu üyelerinden müteşekkil Karma Komisyon onu ilk gündeme almıştır.

Evet, yasama dokunulmazlığı, Anayasa 83, İç Tüzük 131, 132 ve 133'üncü maddelerine göre Anayasa ve Adalet Komisyonundan oluşan Karma Komisyon, İç Tüzük gereği ad çekmek suretiyle Hazırlık Komisyonunu kurmuştur. Hazırlık Komisyonu gündemine hâkim şekilde divanını oluşturduktan sonra savunmayı önceleyerek İç Tüzük'ten ve Anayasa'dan kaynaklanan haklar çerçevesinde özellikle soruşturmanın gizliliği, lekelenmeme hakkına riayet ederek, Komisyon "Son söz yine savunmanındır." diyerek, muhalefet şerhi için gerekli süre verilerek Komisyon raporunu hazırlamış ve Karma Komisyona havale etmiştir. Karma Komisyon da aynı şekilde savunmayı önceleyerek geniş bir katılımla, çoğulcu bir yaklaşımla -burada Karma Komisyon Başkanımıza ve üyelere teşekkür ediyorum- konu tartışılmış ve Genel Kurulun gündemine gelmiştir.

Netice itibarıyla şunu söylemek istiyorum: Gerek Hazırlık Komisyonu gerek Karma Komisyon gerekse Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu ihtimal dâhilindedir, kesinlikle yargılama yapan bir makam ya da merci değildir. Bizim yaptığımız iş bir yargılama işi değildir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ankara) – E, talimat veriyorsunuz, bir de talimat veriyorsunuz.

RAMAZAN CAN (Devamla) – Sadece ön soruşturmanın devamıyla ilgili cumhuriyet başsavcılığının, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının yapmış olduğu bir soruşturmada, ilgilinin milletvekili olduğunu görünce -dosyayı ayırarak- Ankara görevlendirildi, Ankara Başsavcılığı görevlidir. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı da Türkiye Büyük Millet Meclisinden Anayasa ve İç Tüzük gereğince bir yetki istemiştir; yetki verilmesinden ibarettir ya da ibaret değildir, ona Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu karar verecektir; bilginize, ilginize, dikkatinize sunarım. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekilimizin uygulaması yerindedir.

Hepinizi tekrar saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Aleyhte Sayın Beştaş. (HDP sıralarından alkışlar)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, değerli halkımız; şunu söyleyeyim: Semra Güzel Vekilimizle ilgili dokunulmazlık süreci yine her zaman olduğu gibi bir kampanyayla başladı. Cumhurbaşkanı başta olmak üzere bütün parti liderleri ya da yetkilileri bu dokunulmazlık dosyasına dair aslında bir yargıda bulundu.

Demin Ramazan Can dedi ki: "Biz burada yargılama yapmıyoruz." Bende yargılama belgeleri var. Bu tomar var ya -bir kısmını getirdim- Anayasa Komisyonu üyelerinin attıkları "tweet"ler. Evet, Ali Özkaya, Anayasa Komisyonu Başkan Vekili gizlilik kararı olan dosyadan fotoğrafları çıkararak "tweet" atmış, ne demiş? "Milleti ve devleti bölmek isteyen sonucuna katlanacaktır." demiş.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Çok doğru söylemişim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Ali Özkaya, Ahmet Özdemir...

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Çok doğru söylemişim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Bak, işte, Ali Özkaya orada da "Ben suç işlerim." dedi, Anayasa Karma Komisyonunda "Suç işlerim." dedi.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Suç işlerim demedim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Anayasa Komisyonu üyeleri ve Adalet Komisyonu üyeleri objektif olmak zorundadır; önüne gelen dosyada Anayasa'ya bağlıdır, İç Tüzük'e bağlıdır ve buna aykırı bir işlem yapamaz; bu sakatlanır. Anayasa Mahkemesi birazcık adil karar verebilirse aslında bu Anayasa Mahkemesinden geri döner. Bunların hepsi, Komisyon üyeleri görüşlerini zaten çok önceden kamuoyuna ilan ettiler. Evet, Sayın Ramazan Can, siz yargıladınız, mahkûm ettiniz ve ilan ettiniz; açıkça Anayasa'ya aykırı suçu bilerek ve isteyerek işlediniz.

Şimdi, Anayasa'nın ilgili maddelerine bakalım gerçekten. 36'ncı maddesi -ifade edilen- adil yargılanma hakkı. Nerede yargılanma hakkı ya? Böyle bir yargılanma hakkı falan yok. Yine, Anayasa'nın…

Ali Özkaya herhâlde hâlâ konuşuyor, bir de buradan hakikaten utanmasını beklerdim ama utanacak yüz de yok.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Utanacak sizsiniz!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Anayasa'nın 38'inci maddesi: "Kesinleşmiş bir mahkeme kararı olmadan kimse suçlu ilan edilemez." der. Masumiyet karinesi var ya. Masumiyet karinesini özellikle bütün bu iktidar partileri alenen çiğnediler.

Yine, 76/2 yani daha birçok madde var. 138'inci maddede mahkemelerin bağımsızlığı… Bu dokunulmazlık fezlekesi -kesinlikle planlanmış- yaklaşan seçimlerde iktidar partisi ve ortağının aslında bir seçim çalışmasıdır; evet, muhalefete yönelik, partimize yönelik kesintisiz darbenin bir adımıdır. Eğer hukuk hâlâ varsa -eğer İç Tüzük hükümlerine uygun hareket- eğer Anayasa hâlâ yürürlükteyse …

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Fotoğraflara dair bir cümleniz yok mu ya?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Sayın Başkan, 2 rapor…

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – …aslında bu Komisyon raporunun bugün buraya gelmemesi gerekirdi, evet, gelmemesi gerekirdi. Ya, fotoğraflar… Bir gizlilik kararı var dosyanın üzerinde ve hâlâ gülüyorlar gerçekten, bir vekilin dokunulmazlığını kaldırmak iktidar partisine göre komikmiş yani. Gözümün içine baka baka -biraz sonra lehte konuşma yapacak- gülümsüyor, gülebiliyor. Ya, sizin mafyayla ilişkileriniz, suç örgütüyle ilişkileriniz, ayyuka çıkan suçlarınızın bedeli için tek bir savcı kılını kıpırdatmazken bir fotoğrafı sakladınız -yedi yıl sonra- ve vekil olduktan sonra da soruşturma açtırdınız ama yargılama yaptırmadınız, fezleke hazırlatmadınız, basına talimat verdiniz ve bir anda, yandaş basın linç kampanyası yürüttü ve bugün…

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Bitiriyorum Başkanım, bitiriyorum, selamlamak istiyorum.

BAŞKAN – Söz verdim yani.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Ve bugün bu hukuka aykırılıkla oy verilecek, bunu halkın takdirine sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Sayın Başkanım, 69'uncu maddeye göre söz istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Abdullah Güler, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Saygıdeğer Başkanım, değerli milletvekilleri; tabii, bir Grup Başkan Vekiline doğrudan cevap vermeyi çok uygun görmem. İnsani olarak Ramazan Bey'le bir konuyu konuşuyorduk, onu hatırlatınca bir gülümsemeyi alıp burada genelleştirerek savunma yapmayı çok doğru bulmadım.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Hep yapıyorsunuz.

ABDULLAH GÜLER (Devamla) – Keşke, çok daha nitelikli bir Anayasa'nın amir hükümleri…

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Niteliği siz takdir edemezsiniz.

ABDULLAH GÜLER (Devamla) – …İç Tüzük amir hükümleri kapsamında bir savunma yapsalardı hukuk tekniğine çok daha uygun olurdu.

Şimdi, Anayasa'mızın 83'üncü maddesi ve 84'üncü maddesine uygun olarak…

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Siz Anayasa mı tanıyorsunuz ya?

ABDULLAH GÜLER (Devamla) – …Genel Kurulumuz, Sayın Genel Kurulumuz, Saygıdeğer Genel Kurulumuz 7 Ekim 2020 tarihinde de yine aynı şekilde, yine bir "Ha-De-Pe" milletvekiliyle ilgili olarak dokunulmazlığı oylamaya sundu ve burada görüşmeler yapıldı.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – HDP, HDP! "A-Ka-Pe" diyor muyuz biz?

ABDULLAH GÜLER (Devamla) – Nasıl başında, başlangıç itibarıyla Cumhurbaşkanlığımızın fezlekesi Başkanlık makamına havale edildi, oradan Karma Komisyona geldi. Karma Komisyon da İç Tüzük'ün 131, 132, 133 ve 134'üncü maddesi kapsamı içerisinde bir Hazırlık Alt Komisyonu ihdas etti, Hazırlık Komisyonu raporunu hazırladı, yine uygun bir günde Anayasa ve Adalet Komisyonundan oluşan Karma Komisyon görüşmelerini tamamlayarak Genel Kurula raporunu sundu.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – 10 bin dolar alan vekili de getirin. 10 bin dolar almışsınız ya!

ABDULLAH GÜLER (Devamla) – Genel Kuruldaki görüşmeler tamamlanmak suretiyle oradaki ilgili milletvekilinin dokunulmazlığı kaldırılmış oldu ve yargılama bağımsız, tarafsız mahkemeler tarafından yapıldı.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Tabii, tabii, tabii(!)

ABDULLAH GÜLER (Devamla) – Zannedersem ilk derece mahkemesinde beraat kararı aldı, niye bundan bahsetmiyorsunuz? Aynı usul, aynı yöntem. (AK PARTİ sıralarından "Bravo!" sesleri, alkışlar; HDP sıralarından gürültüler) Bağımsız yargı, tarafsız yargı, milletvekillerimizin bu manadaki Genel kuruldaki gündemine hâkimiyeti aynı usul, aynı çerçeve.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Grup Başkan Vekilinin fotoğrafları var.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – 10 bin dolar alan vekil de yargılansın! Mafyadan 10 bin dolar alan, o da yargılansın!

ABDULLAH GÜLER (Devamla) – Yine, bu Karma Komisyonda, alt komisyonda, Hazırlık Komisyonunda görevli milletvekili olarak biz görevimizi yaptık. "Savunma kutsaldır." dedik; son savunma hakkı tamamlandı, verildi, en geniş şekilde incelendi. Karma Komisyonda yine savunmaya çok geniş haklar tanındı, en geniş süreç içerisinde değerlendirildi, rapor hazırlandı ve bugün de Genel Kurulda görüşmelerini yapıyoruz. Dolayısıyla, burada biz lehe almış olduğumuz söz gereğince de Başkanlık makamının almış olduğu kararın hem Anayasa'ya hem İç Tüzük'e uygun olduğunu düşünüyoruz.

Yüce Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından "Bravo!" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Aleyhte Sayın Mehmet Ruştu Tiryaki. (HDP sıralarından alkışlar)

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Anayasa açıkça ihlal edilmiştir. Şimdi, ben size nasıl olduğunu söyleyeceğim. Anayasa 83/4 yasama dokunulmazlığı... "Türkiye Büyük Millet Meclisindeki siyasî parti gruplarınca, yasama dokunulmazlığı ile ilgili görüşme yapılamaz ve karar alınamaz." Bu, açık Anayasa hükmü.

Şimdi, grup çalışmalarının, Türkiye Büyük Millet Meclisindeki grup çalışmalarının nasıl yürütüleceğine dair, nasıl karar alınacağına dair, usul ve esaslarının nasıl olacağına dair Anayasa'da

herhangi bir düzenleme yok. Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nde de yok fakat gruplar bunu nasıl yapıyorlar? Bir yönetmelikle yapıyorlar. Her grubun hazırladığı bir iç yönetmelik var fakat bu iç yönetmelik de esasen Anayasa karşısında, İç Tüzük karşısında bağlayıcı değil. Neden? Çünkü bu iç yönetmelik herhangi bir makamın denetiminden geçmiyor ve siz grup iç yönetmeliklerinin TBMM İçtüzüğü'ne veya Anayasa'ya aykırı olduğunu iddia edemiyorsunuz. Bunu niye söylüyorum? Bu düzenleme içerisinde -ne grup kararıdır- bir grup kararı nasıl alınır, buna ilişkin herhangi bir düzenleme yok. Dolayısıyla grupları temsil eden herhangi bir kişinin herhangi bir yerde yaptığı konuşma o grup üyeleri tarafından yerine getiriliyorsa bizce bu, bir grup kararıdır, esas olan grup adına yapılıp yapılmadığıdır.

Ben şimdi size, sevgili Semra Güzel'in, bir genç Kürt kadın milletvekilinin dokunulmazlığının kaldırılmasıyla ilgili Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanının, Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanının, İYİ Parti Genel Başkanının ve Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekilinin açıklamalarını okuyacağım. Bence, bizce bu açıklamalar bir grup kararıdır. Nitekim bu grup kararları doğrultusunda Hazırlık Komisyonunda ve Karma Komisyonda kararlar alınmıştır. Şimdi bakalım gruplar dokunulmazlıkla ilgili bir şey demişler mi, yoksa bu konuda milletvekillerinin ferasetine, vicdanına mı güvenmişler. BBC'deki habere göre söylüyorum, 12 Ocak 2022: "Cumhurbaşkanı ve AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan partisinin önceki gün yapılan MYK toplantısında Güzel hakkındaki fezlekenin öncelikle Türkiye Büyük Millet Meclisi Anayasa ve Adalet Karma Komisyonunda gündeme alınması talimatı verdi." Bu "talimat" kısmı onların yorumu, bir tarafa bırakıyorum ama Takvim gazetesi açıklamanın kendisini yayınlamış, diyor ki: "AK PARTİ grup toplantısında konuşan Başkan Erdoğan 'Karma Komisyona süratle gönderdik ve gereği yapılacak.' dedi." Bunu kim söylüyor? Adalet ve Kalkınma Partisinin Genel Başkanı. "Biz Parlamentomuzda bu tür birilerini görmek istemiyoruz." diyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkanım, ikisiyle ilgili konuşacağım.

BAŞKAN – Toparlayın.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Devamla) – Evrensel gazetesi 19 Ocak 2022… Sayın Özgür Özel 19 Ocak 2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde düzenlediği basın toplantısında bir soru üzerine şu yanıtı veriyor, diyor ki: "Biz Semra Güzel'in örgüt kıyafetleriyle çektirdiği fotoğrafın doğru olmadığını, bunun milletvekilliğiyle bağdaşır olmadığını, soruşturmasının yürüyebilmesi açısından bu dosyaya özel olarak dokunulmazlığının kaldırılması noktasında 'evet' oyu kullanacağız." "Kullanacağım." demiyor Sayın Özel "kullanacağız" diyor. En Son Haber'den okuyorum, 14 Ocak 2022: "Ankara'da Mansur Yavaş'ı ziyaretinin ardından gazetecilerin sorularını yanıtlayan Sayın Akşener şunu söylüyor: 'Ben milletvekili değilim ama arkadaşlarımdan bildiğim, o fezlekeye 'evet' oyu verecek arkadaşlarımız, İYİ Partinin tutumu her zaman terör, teröre yataklık, terörle iltisak, irtibat konularında açık ve nettir; burada herhangi bir sorunumuz yok.'"

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Devamla) – Bitiriyorum.

BAŞKAN - Tutumumda değişiklik yoktur.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Devamla) – Sayın Başkan, son cümle.

BAŞKAN – Verdim bir dakika, verdim size.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, 2 dosya için istedik ama usul tartışmasını.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Devamla) – Sayın Başkan, bir dakika, bitiriyorum.

MHP Genel Başkanı 11 Ocak 2022 tarihli grup konuşmasında Semra Güzel'le ilgili olarak şunu söylüyor: "Bu bölücü milletvekili hakkında lazım gelen hukuki takibat, dokunulmazlığının kaldırılmasıyla ilgili tasarruf derhâl temin ve tekemmül etmelidir." Dolayısıyla 4 tane grup karar almıştır, Anayasa açıkça ihlal edilmiştir. Bu saatten sonra yürüyecek her işlem Anayasa'ya aykırı olacaktır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Tutumumda değişiklik yoktur.

VIII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

1.- Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/665) ile Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (S. Sayısı: 305) (Devam)

BAŞKAN – Görüşmelere devam ediyoruz.

Savunmasını yapmak üzere Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in…

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Sayın Başkanım… Sayın Başkanım…

BAŞKAN - …yetkilendirdiği İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'a söz veriyorum.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Sayın Başkanım…

BAŞKAN - Bundan sonra vereyim ben size söz, bir anlatsın da.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Savunmadan sonra şeyi yok Başkan.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Sayın Başkanım, ondan önce olsa daha uygun olur.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – "Tweet"ini dünya âlem biliyor.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – "Yapmadım." mı diyeceksin? "'Tweet' atmadık." mı diyeceksin?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – "Tweet"ini inkâr mı ediyorsun? Hayret bir şey!

BAŞKAN – Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri ve ekranları başında bizleri izleyen değerli halkımız; bugün bu kürsüde bir vekilimizin, Semra Güzel'in dokunulmazlığının kaldırılması nedeniyle 305 ve 306 sıra sayılı Anayasa ve Adalet Komisyonları Raporları hakkında konuşmak benim açımdan son derece üzücü; öncelikle onu belirtmek istiyorum. Keşke dokunulmazlığın kaldırılması gibi konuları değil de Türkiye'nin temel sorunu olan Kürt sorununun demokratik ve barışçı çözüm yollarını konuşuyor olsaydık, "Mecliste bu sorunu nasıl çözeriz?"i birlikte düşünüyor olsaydık. Konuşmamda elbette bu sorunun yani Kürt meselesinin tarihsel, toplumsal ve siyasal sebeplerine de kısaca değineceğim ve elbette bazı sonuçlar üzerine de konuşacağım ama en başından şunu belirteyim ki sebepleri ortadan kaldırma yönünde kararlı ve köklü adımlar atılmadan sadece sonuçlara odaklanmak hem yetersiz hem de yanıltıcıdır ve ne yazık ki ülkemizde sonuçlara odaklanıldığı için meselenin çözümüne ilişkin tutarlı ve köklü adımlar atılamamaktır. "Kürt meselesi nedir?" diye soranlara ve bu meseleyi çözdüğünü iddia edenlere bugün bu bağlamda bazı cevaplar vereceğim.

Sayın vekiller, bugün 1 Mart ve dokunulmazlık dosyasını konuşuyoruz. Bugünü öyle iki tarihsel olay arasına denk getirdiniz ki bravo(!) Önce, konuşmanın girişinde, bu iki tarihsel olayı hatırlamak ve hatırlatmak istiyorum. Bugün 1 Mart yani 2 Mart 1994'ten yirmi sekiz yıl sonra, o günkü siyasi

darbenin yıl dönümünde yine bir dokunulmazlık dosyasıyla karşı karşıyayız yani aslında yirmi sekiz yıl sonra benzer bir tablo ve aynı sorun. Yirmi sekiz yıldır değişmeyen bir zihniyetin yarattığı sorunları yaşıyoruz. Yirmi sekiz yıl önce Tansu Çiller Başbakandı, bugün Tansu Çiller Cumhur İttifakı'nın, sarayın yakın çalışma arkadaşlarından; Cumhur İttifakı'nın, iktidarın müttefiki, zaman zaman akıl hocalığı da yapıyor. Artık "Hangi akıl?" ve "Nasıl bir hocalık?" sorularına girmiyorum, o kişiyi tarihin çöp sepetinden çıkarıp da akıl almaya kalkışanlar bunu düşünmelidir.

Elbette sorun yirmi sekiz yıllık değil, yüzyıllık bir sorundan söz ediyoruz. Yirmi sekiz yıl sonra, 2 Martın yıl dönümünde bir kez daha söyleyelim ki meselenin önemli bir yanı Kürt halkının siyasi temsilcilerine tahammülsüzlüktür, kabul edememe hâlidir. Kürt siyasi temsilini demokratik siyasetten tasfiye etme, yok etme çabası aynen sürmektedir, hem de kesintisiz bir biçimde. Hatırlatayım: DEP milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılmasından on gün önce dönemin Genelkurmay Başkanı "tak-şak" Doğan Güreş "Eşkıyayı Bekaa'da aramaya gerek yok, maalesef bunların bir kısmı yüce Meclisin çatısı altındadır." diyerek DEP'lileri hedef gösterdi. Dönemin Başbakanı Tansu Çiller de 2 Mart 1994 tarihinde partisinin grup toplantısında işaret verdi, "Mecliste bir gölge vardır, bunu Meclisin üzerinden kaldırmakla yükümlüyüz." dedi, hemen ardından 6 DEP milletvekilinin ve 1 bağımsız milletvekilinin dokunulmazlığı kaldırıldı. Dokunulmazlıkları kaldırılan milletvekilleri daha sonra Ulucanlar Cezaevine gönderildi.

2 Mart 1994'te dokunulmazlıklar konusunda Meclis tarihî bir gün yaşadı; DEP Genel Başkanı ve Diyarbakır Milletvekili Hatip Dicle, Şırnak Milletvekili Orhan Doğan, Muş Milletvekili Sırrı Sakik, Diyarbakır Milletvekili Leyla Zana, Mardin Milletvekili Ahmet Türk ve Şırnak Bağımsız Milletvekili Mahmut Alinak'ın dokunulmazlıkları Meclis Genel Kurulunda kaldırıldı. Dokunulmazlıkların kaldırılmasına dayanak oluşturan, Ankara DGM Başsavcılığı iddianamesinde sanıklar vatan hainliğiyle suçlanıyordu, DEP milletvekilleri daha sonra on yıl cezaevinde yattılar. DEP'lilerin dokunulmazlıklarının kaldırılması Parlamento tarihine "2 Mart darbesi" olarak geçti. Bir sivil polisin Mecliste Orhan Doğan'ı başından tutarak polis otomobiline bindirmesini gösteren o meşum sahneyse bu olayın sembolü olarak Kürt halkının zihinlerine kazındı ve asla unutulmadı, unutulmayacak da. DEP'lilerin dokunulmazlıklarının kaldırılması, yargılanması ve aldıkları ağır hapis cezası dünya çapında geniş yankı uyandırdı ve bu olay Türkiye'nin başını hep ağrıttı.

Yirmi sekiz yıl önce DEP milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılması ve onların yargılanarak cezaevine atılmasıyla bu meseleyi çözdük zannına kapılanlar hâlen anlamadılar ki bu tür adımlar çözüm değil çözümsüzlük adımlarıdır. Ne o dönemde bedel ödemiş olanlar ne de bugün ödemekte olanlar, direnmekten ve özgürlük, eşitlik, demokrasi, barış ve adalet mücadelesinden vazgeçmediler. Orhan Doğan rahmetli oldu ama diğerleri mücadeleyi sürdürüyor. Cezaevine atmakla, tarihsel, toplumsal ve siyasal bir sorun çözülmüş olmuyor. Bugün de birçok cezaevinde seçilmiş milletvekillerimiz, belediye eş başkanlarımız bulunuyor, siyasi rehin olarak tutuluyorlar. Peki, sorun ortadan kalktı mı? Hayır, o gün de bugün de siz Kürtlerin kendi kimlikleriyle politika yapma hakkını yok etmek istiyorsunuz. Kabullenemediğiniz durum bu işte. Sorunlar bitmediği için cezaevindeler, çözümsüzlükte ısrar eden iktidar ve devlet yapısının varlığı nedeniyle cezaevindeler, onlar da direniyor. Hepsi baş tacımızdır, onurumuzdur. Buradan hepsine sevgi ve saygılarımızı gönderiyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

Kürt sorunu budur işte. "Nedir?" diye soranlara söylüyorum: Kürt sorunu budur işte. Kürt halkının siyasi temsilcilerine düşmanca davranma tutumu bitmiş midir? Hayır, bugün yine aynı noktadayız.

Sayın vekiller, gelelim ikinci tarihsel olaya. Dün, 28 Şubat idi. Yedi yıl öncesini hatırlıyoruz, 28 Şubat 2015'i; Dolmabahçe'de yapılan ortak açıklamanın yıl dönümü. Bakın, size, o gün yapılmış olan

açıklamalardan bazı noktaları okuyacağım. Yer, Dolmabahçe Sarayı; konuşan, Sırrı Süreyya Önder, o dönem grup İdare Amirimiz. Şöyle diyor Sırrı Süreyya Önder: "Uzun bir sürecin önemli bir aşamasına geldik. Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan bugüne kadar süregelen demokratikleşme sorunları ve son otuz yılda 40 binden fazla insanın, insanımızın yaşamına mal olan Kürt meselesinin çözümüyle ilgili yürütülen çözüm süreci çalışmalarında tarihî bir karar sürecinin eşiğinde bulunmaktayız.

Başlangıcından bugüne bu sorun, devletin dönüşümüyle ilişkilidir. Bugüne kadarki egemen devlet zihniyeti bu meseleyi salt iktidarlaşma aracı olarak düşünmüş ve kör şiddetin kurbanı hâline getirmekten çekinmemiştir. Dolayısıyla, çözümün barış ve evrensel demokrasiyle bağı sağlıklı kurulmadıkça kurmaya çalıştığımız demokratik barışın devlet ve toplum yapısında haktan, adaletten ve eşitlikten yana bir dönüşüm sağlaması düşünülemez. Bu itibarla, süreç, cumhuriyet tarihi boyunca varlıkları yadsınan ve dışlanan tüm unsurların özgür ve eşitçe tanınması ve yeni norm sisteminde kendileri olarak yer almalarıyla gelişmek durumundadır.

Tarihin bizlere yüklediği büyük sorumluluk, çözümün de çözümsüzlüğün de salt bizim toplumlarımızla ilgili olmayıp tüm bölgeyi hatta dünyayı etkileyen muhtevası olmasıdır. Dolayısıyla, bölgenin yüz yıllık dengeleri altüst olurken küresel ve bölgesel zorbalıkların yol açtığı algısal ve iradesel yaklaşımlar evrensel insani değerler ölçüsünce geliştirilerek aşılmalıdır. Muhtevası gereği çok hareketli ve dinamik bölgesel koşullar göz önüne alındığında sürece de dinamik bir yaklaşım gereklidir. Bütün bu belirlemelerin ışığında zaman zaman aksamalar ve kırılmalarla yürütülen diyalog süreci resmî, ciddi ve sorumlu bir aşamaya gelmiş bulunmaktadır." Ve devam ediyor: "Süreçte gelinen aşamaya ilişkin Öcalan'ın temel belirlemesi de şudur: 'Bu otuz yıllık çatışma sürecini kalıcı barışa götürürken demokratik bir çözüme ulaşmak temel hedefimizdir. Asgari müşterekin sağlandığı ilkelerde silahlı mücadeleyi bırakma temelinde stratejik ve tarihî kararı vermek için PKK'yi bahar aylarında olağanüstü kongreyi toplamaya davet ediyorum.' Bu davet, silahlı mücadelenin yerini demokratik siyasetin almasına yönelik tarihî bir niyet beyanıdır. Hem gerçek bir demokrasinin hem de büyük barışımızın temel omurgasını teşkil edecek olan olgusal başlıklarımız şunlardır…" der ve Dolmabahçe mutabakatının 10 maddesini sıralar:

"Madde 1) Demokratik siyaset tanımı ve içeriği.

Madde 2) Demokratik çözümün ulusal ve yerel boyutlarının tanımlanması.

Madde 3) Özgür vatandaşlığın yasal ve demokratik güvenceleri.

Madde 4) Demokratik siyasetin devlet ve toplumla ilişkisi ve bunun kurumsallaşmasına dönük başlıklar.

Madde 5) Çözüm sürecinin sosyoekonomik boyutları.

Madde 6) Çözüm sürecinde demokrasi-güvenlik ilişkisinin kamu düzenini ve özgürlükleri koruyacak şekilde ele alınması.

Madde 7) Kadın, kültür ve ekolojik sorunların yasal çözümleri ve güvenceleri.

Madde 8) 'Kimlik' kavramı, tanımı ve tanınmasına dönük çoğulcu demokratik anlayışın geliştirilmesi.

Madde 9) Demokratik cumhuriyet, ortak vatan ve milletin demokratik ölçütlerle tanımlanması, çoğulcu demokratik sistem içerisinde yasal ve anayasal güvencelere kavuşturulması.

Madde 10) Bütün bu demokratik hamle ve dönüşümleri içselleştirmeyi hedefleyen yeni bir anayasa."

İşte, Dolmabahçe mutabakatının 10 maddesi bunlar. Ve devam eder Sırrı Süreyya Önder, der ki: "Tüm bu hususlarda beklenen tarihî gelişmelerin hayata geçebilmesi için tahkim edilmiş bir çatışmasızlığın elzem olduğuna şüphe yoktur. Biz de HDP heyeti olarak tüm demokratik çevreleri ve barıştan yana olan kesimleri gelinen bu demokratik müzakere ve çözüm aşamasına güç katmaya davet ediyoruz. Barışa her zamankinden çok daha yakın olduğumuzu bilerek, emek veren ve verecek olan bütün demokrasi güçlerini selamlıyoruz. Hayırlı uğurlu olsun." Biter.

Başka kim konuşur orada, Dolmabahçe Sarayı'nda? Hükûmet temsilcisi. Kim? Başbakan Yardımcısı. Kim? Yalçın Akdoğan, sizin şimdi milletvekiliniz.

Yalçın Akdoğan o konuşmasında der ki: "Çözüm sürecinde önemli bir aşamaya gelmiş bulunuyoruz. HDP heyeti dün İmralı'ya giderek görüşme gerçekleştirdi. Biz de Sayın Başbakanımızın başkanlığında çözüm süreci kurulunda gelinen aşamayı tüm boyutlarıyla, kapsamlı bir şekilde ele almıştık. Silahların bırakılmasına yönelik çalışmaların hız kazanması, tam anlamıyla bir eylemsizliğin hayata geçmesi ve demokratik siyasetin bir yöntem olarak öne çıkartılması konusundaki açıklamayı önemli görüyoruz. AK PARTİ iktidarı olarak, on iki yıldır 'Akan kan dursun, analar ağlamasın.' diyerek sessiz devrim niteliğinde adımlar attık, her türlü sorunun çözüm yeri olarak siyaset kurumunu gördük. Demokrasimiz sorunları konuşabilecek, tartışabilecek, çözüm yoluna koyabilecek imkân ve kabiliyete ulaşmıştır. Demokrasimizin daha ileri noktalara ulaşması için, bütün toplum kesimlerinin, siyasi partilerin, sivil toplum kuruluşlarının el birliğiyle gayret göstermesi gerektiği de açıktır. Silahların devre dışı kalması demokratik gelişime hız katacaktır. Bir kısım konu başlıkları uzun yıllardır konuşuluyor, tartışılıyor." 10 maddeden bahsediyor, İmralı'da iki buçuk yıldır Sayın Öcalan'la yapılan konuşmalardan bahsediyor, devam ediyor: "Bundan sonra da öz güven içinde tartışmaktan, konuşmaktan geri durmamamız gerekiyor. Aslında, gök kubbe altında konuşulmadık bir şey kalmadı." diyor Yalçın Akdoğan. "Demokrasilerde, halkın desteğini alan görüşler, düşünceler ve politikalar değer kazanır. Biz de milletimizin hayır duası ve desteğiyle süreci nihai sonuca ulaştırmakta kararlıyız. Yeni anayasayı, birçok köklü ve kronik sorunun çözümünde önemli bir fırsat olarak görüyoruz. Sayın Cumhurbaşkanımızın da dediği gibi, uygulama önem taşıyor. Sürecin ete kemiğe bürünmesi, somut gelişmelerin yaşanması önemlidir. Bu çerçevede, iyi niyetli, samimiyetli ve kararlı bir şekilde sürece sahip çıkılması, tüm kesimlerin katkıda bulunmak için taşın altına elini koyması zorlukları kolaylaştıracaktır. Sorunlara demokratik çözümler bulmak, bölen ve ayrıştıran değil, birleştiren ve güçlendiren bir etki yapmaktadır. Temel hak ve özgürlükleri daha da geliştirmek, hakça ve kardeşçe bir ortam hazırlamak ancak bütünlüğe katkı sağlar, vatandaşlarımızın aidiyet duygusunu daha da geliştirir. Temel sorunlarını geride bırakan Türkiye, küresel ve bölgesel bir güç hâline gelecektir.

Çözüm sürecinin zor, meşakkatli, akşamdan sabaha bitmeyecek bir süreç olduğunu biliyoruz ancak samimiyet, cesaret ve kararlılıkla sonuca ulaşacağımıza da inanıyoruz." Konuşan, Yalçın Akdoğan, şimdiki Adalet ve Kalkınma Partisi Milletvekili aynı zamanda.

Hatırladınız mı? 28 Şubatta Dolmabahçe'de konuşulanlar bunlardı, 28 Şubat 2015'te yani bundan yedi sene önce. Soruyorum şimdi Adalet ve Kalkınma Partisi Grubuna: Bu sözü edilen 10 maddeye hanginiz itiraz ediyordu, bunların konuşulmasına hanginiz "hayır" diyordu? Hiçbiriniz. İki buçuk yıla yakın bir çabanın sonunda bu noktaya gelinmişti, 28 Şubata. Peki, neden bundan vazgeçildi, neden her şey yıkıldı, neden demokratik ve barışçı bir çözümün eşiğinden dönüldü? Özellikle kırk yılı aşkın bir süredir devam eden çatışmalı dönemde daha önceleri birçok kez denenmesine rağmen başarılamayan, silahların tümüyle devre dışı kalmasının ilk defa bu denli ciddi bir olasılık olarak ele alınmasının yolları açılmıştı. 10 maddeden oluşan bu metinde, cumhuriyetin katılımcı ve çoğulcu bir demokrasiyle buluşup bütünleşmesi kapsamında yapılması gerekenler başlıklar hâlinde belirtilerek demokratik

siyaset kurumunun izleyeceği yöntemlere işaret edilmişti. Bu kapsamda, demokratik siyasetin toplum ve devletle olan ilişkisinden toplumun sosyoekonomik sorunlarına, demokrasinin kamu güvenliğiyle olan ilişkisinden kadın, kültür, ekoloji alanlarında yaşanan sorunlara ve bir bütün olarak çoğulcu demokrasi anlayışına uygun biçimde hazırlanmış yeni bir anayasaya duyulan ihtiyaca dikkat çekilerek siyaset kurumunun tüm bu sorunlardaki çözümleyici gücüne atıfta bulunulmuştu.

Anılan dönemin yazılı ve görsel medya mecralarında bu konuya dair yapılan haber ve yorumlara bakıldığında da görüleceği gibi, bu metin, İmralı Adası'nda Abdullah Öcalan ile devlet heyeti arasında varılan bir mutabakatın sonucunda hazırlanarak kamuoyuna duyurulmuştu. Dolmabahçe mutabakatının duyurulmasıyla birlikte kamuoyu ve taraflar nezdinde sürecin önemli bir aşamaya geldiği yönünde yaygın ve güçlü bir kanaat ortaya çıkmıştı. Örneğin, açıklama yapıldıktan sonra, birkaç saat sonraki bir konuşmasında Cumhurbaşkanı Erdoğan -yani Adalet ve Kalkınma Partisinin Genel Başkanından, sizin Başkanınızdan bahsediyorum- sürecin devamı hâlinde PKK'nin Türkiye'de silahlı mücadeleye son vermesi için Öcalan tarafından çağrı yapılacak olmasını kastederek demişti ki: "Hasretle beklediğimiz bir çağrı oldu." "Hasretle beklediğimiz bir çağrı oldu." Yine, Başbakan Davutoğlu -o zamanki- sürecin yeni bir aşamaya girmiş bulunduğunu, silah dilinin sona ererek demokratik yaşama geçileceğini belirtmişti. Her ne kadar ilerleyen zamanlarda Cumhurbaşkanı farklı gerekçelerle "Doğru bulmuyorum, ortada bir mutabakat yok, tanımıyorum." ve benzeri ifadelerle reddetmiş olsa da yukarıda görevlerini belirttiğimiz toplantı katılımcılarının temsil ettikleri kurumlara bakıldığında görülebileceği gibi, esasen bu toplantı kamusal bir görev ve faaliyet olarak en üst düzeyde birlikte planlanmış ve gerçekleştirilmişti. Bu sürecin yürütülmesi esnasında yapılan bütün temaslar, girişimler ve görüşmeler devletin ve Hükûmetin ilgili kurumlarının bilgisi ve onayı dâhilinde gerçekleştirilmiştir; çok açık, net, tartışmasızdır bir durum. Yine belirtilen dönemin açık medya kaynaklarına da bakıldığında görülebileceği gibi, Dolmabahçe mutabakatının uygulanması durumunda o günlerde bu çalışmada yer alacak kimi isimlerin konuşulmaya başlandığı, bir "çözüm süreci izleme komisyonu" ve ardından bu komisyona Parlamento üyelerinin eklenmesiyle oluşacak "hakikat ve yüzleşme komisyonu" gibi kurulların oluşturulmasıyla sürecin ilerlemesi de planlanmıştı.

Dolmabahçe mutabakatından sonra çözüm sürecinin kalıcı barış sürecine evrilmesi için izlenecek yol haritası da belirlenmişti. Öncelikle, İmralı'ya isimleri dahi net bir şekilde belirlenmiş olan izleme heyeti gidecek ve bu heyet huzurunda derinlikli müzakere sürecine geçiş başlamış sayılacaktı. Bundan sonra, Sayın Öcalan PKK'ye, Türkiye'ye karşı silahların bırakılması için tarihi belirlenmiş gündemli bir silahsızlanma kongresi çağrısı yapacaktı. Sayılı günler kalmıştı ve önemli bir eşiğe gelinmişti. Çözüm sürecinin yaklaşan milletvekili genel seçimlerine kurban edilmemesi için hızlı davranılması gerekiyordu. Defalarca bu uyarıları yaptık ama bu uyarılara rağmen bu ciddiye alınmadı ve bugüne gelindi. İşte "Kürt sorunu nedir?" diye soruyorsunuz ya, Kürt sorunu budur; çözülmemiş olan Kürt sorunu, Dolmabahçe mutabakatının bu şekilde akamete uğramış olmasıdır.

Peki, neydi bu çözüm süreci ve nasıl 28 Şubata gelindi, kısaca bunları da biraz hatırlatmak istiyorum. 2009 yılında "Oslo görüşmeleri" olarak bilinen görüşmelerin başarılı olamamasından dolayı 2012 yılı sonlarına doğru MİT Müsteşarının İmralı Adası'nda Abdullah Öcalan'la yaptığı görüşmelerle başlayan Kürt sorununda çözüm arayışları "çözüm süreci" olarak adlandırıldı. Kürt meselesinde Türkiye tarihinin en ayrıntılı ve uzun müzakerelerini içeren bu süreç, daha önce denenmiş olan diğer girişimlere oranla daha geniş ve kapsamlı bir süreç olarak tarihteki yerini aldı. Süreç başladığı gibi, provokasyonların da ardı arkası hiç kesilmedi. Daha görüşmeler kamuoyuna yeni yeni duyuruluyorken Paris'te 3 Kürt kadın siyasetçi Ankara'yla bağlantılı bir kişi tarafından katledildi. Bu katliam, süreç boyunca kirli provokasyonların süreceğinin ilk işaretiydi.

Bu provokasyonlardan biri de heyetimizle ilgili olandır. Son beş altı yılda çokça dile getirilen milletvekillerinin Kandil'e gitmesi meselesi, devlet ve Hükûmetin bilgisi ve isteğiyle birçok defa gerçekleştiği hâlde, HDP-BDP heyeti kendi başına gidip gelmiş gibi lanse edildi. Fotoğraflar paylaşıldı, sosyal medyada siyasi ahlaktan yoksun linç kampanyaları zaman zaman İçişleri Bakanı ve İletişim Başkanlığı eliyle yürütüldü. Peki, gerçek ne? Bugünkü İçişleri Bakanlığını kastediyorum ha, o günkünü değil. Peki, gerçek neydi? Çözüm süreci boyunca İmralı Adası'na giden BDP-HDP milletvekili heyetleri, Öcalan'la yürütülen müzakerelerin sonuçlarını devletin ve Hükûmetin izni ve talebiyle örgüt yetkililerine iletmek üzere birçok kez Kandil'e gittiler. Zaman zaman Türkiye'de ortaya çıkan sorunlar; vali, Emniyet müdürü, askerî yetkililerden oluşan bürokratlar, Hükûmet üyeleri ve örgütle görüşülerek çözüldü. Örneğin, 1 Mayıs 2014'te alıkonulan 2 uzman çavuşun, benzer bir görüşme trafiğinden sonra HDP-BDP heyeti tarafından alınarak Lice Kaymakamlığına getirilip teslim edilmesi, yaşanan bu örneklerden sadece biridir.

Çözüm sürecinde yürütülen müzakereler sonucunda 25 Nisan 2013'te PKK, bütün silahlı güçlerini Türkiye topraklarından Irak Kürdistan bölgesine çekeceğini resmî olarak duyurdu. Çözüm ve barış müzakereleri yürütülürken 15 Temmuz 2014'te Meclisten Cumhurbaşkanı onayına gönderilen çözüm süreciyle ilgili kanun, Terörün Sona Erdirilmesi ve Toplumsal Bütünleşmenin Güçlendirilmesine Dair Kanun adıyla Resmî Gazete'de yayımlanarak yasalaştı. Nisan 2014'te MİT Kanunu'nda değişiklik yapılarak görüşmeleri yürüten MİT mensuplarına yasal zırh getirildi.

Süreç başladıktan sonra gazeteci, akademisyen, hukukçu, kanaat önderi, siyasetçi ve sanatçılardan oluşan Akil İnsanlar Heyeti oluşturuldu. Bu heyet, Türkiye'yi gezerek çözüm sürecini anlattı. Türkiye'de bulunan, aralarında sendika, meslek birliği, esnaf odası, dernekler gibi yapılardan oluşan yüzlerce STK, çözüm sürecine desteklerini açıkladı ve çözüm sürecinin başarılı olması için çaba sarf etti.

Kamuoyu araştırmaları, sürece ilişkin desteğin yüzde 75-80'lerde olduğunu gösteriyordu. Toplumda barış ve çözüm inancı yükselirken ateşkes açıklamaları ve röportajlar için onlarca gazeteci; Hükûmetin, bürokrasinin, devletin bilgisi dâhilinde kamp alanlarına gidip geliyordu. Çözüm ve barış inancıyla binlerce insan, çocuklarını görebilmek ve sarılmak için kamp alanlarına gittiler. Aileler, çocukları barış içinde eve dönecekler diye inanılmaz bir umut beslediler ve çok sevindiler. Maalesef, bugün, o dönemde, çözüm adına yapılan ne varsa HDP ve Kürtlere suç sayıldı. Bu konuya tekrar döneceğim ama bir kez daha söyleyelim, hani "Kürt sorunu nedir?" diye soranlar var ya, Kürt sorunu, işte o dönemde, çözüm adına yapılan ne varsa HDP ve Kürtlere suç sayılmasıdır aynı zamanda.

Kürt yurttaşlar; çözüm sürecinde akın akın çocuklarını, akrabalarını, sevdiklerini görmeye gittiler ve bu, devletin bilgisi hatta desteğiyle gerçekleşti. Toplumdaki barışa olan özlem, inanılmaz bir enerji ortaya çıkardı. Bunu yaşamamış olanlar, anlamakta zorlanabilir belki ama gerçek buydu. İşte, bugün, burada, dokunulmazlığının kaldırılmasını konuştuğumuz Semra Güzel'in hikâyesi de bu ortamda gelişti. Bir parantez açalım ve Semra Güzel konusuna girelim, sonra tekrar çözüm sürecine geri döneceğim.

Semra Güzel, Diyarbakır Milletvekilimiz, fotoğraflarının bazı medya organlarında yayımlanması ve bunun bir linç kampanyasına dönüştürülmesi üzerine yaptığı yazılı açıklamada, Semra Güzel'in açıklamasından aktarıyorum, şöyle: "Hatırlarsak 2013 yılında mevcut iktidarın da taraf olduğu bir çözüm ve barış sürecinde silahlar susmuş, çatışmalar durmuştu. Bu süreçte taraflar arasında bir mutabakat oluşmuş, devlet yetkilileri ve çeşitli heyetler tarafından haberde bahsedilen bölgelere gidiş gelişler yaşanmıştı. Bunların hepsi mevcut iktidarın bilgisi ve onayı çerçevesinde gerçekleşmiş, Türkiye toplumu ve kamuoyu da buna tanıklık etmişti.

Söz konusu fotoğraflara gelince, Volkan Bora'yla üniversite yıllarımda tanıştım ve bir süre arkadaş olarak görüştüm. Kendisiyle yaşadığımız duygusal yakınlık sonucunda, aileler arasında yaptığımız

bir tören sonrasında sözlendik. Volkan Bora, gazetecilik yaparken 2009 sonlarında maruz kaldığı soruşturma ve davalar neticesinde yurt dışına gitmek zorunda kaldı. Ulaşmaya çalışmama rağmen 2014 yılına kadar kendisiyle hiçbir şekilde görüşemedik. 2013-2015 yılları arasında başlatılan çözüm ve barış sürecinin olumlu havası içerisinde çocuklarını, annelerini, babalarını ve sevdiklerini görmeye çalışan birçok kişi gibi ben de Volkan Bora'ya ulaşmaya çalıştım. Bahsi geçen bölgeye gittiğimde 2 kadın tarafından karşılandım. Bana güvenlik koşulları nedeniyle kendi kıyafetlerinden giymem gerektiği söylendi, bir süre bekledikten sonra orada olduğunu öğrendim ve görüştük. İşte, basına servis edilen fotoğraflar bu görüşmeye ait olan fotoğraflardır.

Sadece benim değil, milyonlarca insanın geleceğe dair umutlandığı ve barışı arzuladığı bir süreçte bizatihi Hükûmetin karşı tarafla görüşmeler yaptığı göz önüne alınırsa bu fotoğrafların bugün hakkımda yürütülen karalamalara, kumpas girişimlerine ve suçlamalara dayanak yapılmaya çalışılması kabul edilemez. 2014 yılı içerisinde kamu alanında görev yapmaktaydım -biliyorsunuz kamu çalışanıydı, hekimdi- ve hiçbir siyasi partiye üyeliğim yoktu." der, Semra Güzel.

Bu yaptığı yazılı açıklamada yalnız kendisinin değil, milyonlarca insanın geleceğe umutla baktığı, barışı arzuladığı ve "çözüm süreci" olarak adlandırılan süreçte kamplara uzun süredir göremediği sözlüsünü ziyaret etmek için gittiğini açıkça ifade etti. Ortalama zekâya sahip her vatandaş, ön yargılarından sıyrılarak bu resimlere, fotoğraflara baktığında gerçekten iki kişi arasındaki duygusal yakınlığı görecektir.

Örgüt üyesi olmayan ancak farklı zamanlarda, farklı amaçlarla kampları ziyaret etmiş başkaca kişiler de olmuştur ve bu kişilerle ilgili hiçbir soruşturma başlatılmamıştır. Bu durum, bugüne değin bir kişinin kamplara gitmesinin değil, gidiş amacına göre suç olarak nitelendirildiğini veya nitelendirilmediğini göstermektedir.

Örneğin, PKK'nin silahlı örgüt üyelerini Türkiye sınırları dışına çekeceğini duyuracağı Nisan 2013'teki basın toplantısına Türkiye ve dünyadan yüzlerce gazeteci katılmıştır. BBC, Reuters, CNN, Al Jazeera, Associated Press gibi uluslararası medya kuruluşları ile Show TV, CNN Türk, Anadolu Ajansı gibi yerli kuruluşların temsilcileri gerçekleştirilen basın toplantısına katılmış, öncesi ve sonrasında röportajlar yapmıştır. Bu medya kuruluşlarının hiçbir üyesi hakkında soruşturma başlatılmamış, ceza davası açılmamıştır. Bu tarihten önce de sonra da yüzlerce gazeteci, benzer ziyaretler gerçekleştirmiş ancak bu haberleri yapanlar hakkında da soruşturma başlatılmamış, ceza davası açılmamıştır ya da çok sayıda insan hakları örgütü üyesi, siyasetçi, gazeteci farklı tarihlerde alıkonulan asker, polis, köy korucusu veya sivilleri teslim almak için kamplara gitmiştir ancak bu insani girişimler de haklı ve doğru biçimde hiçbir soruşturmaya tabi tutulmamış, bu kişilerin cezalandırılması için davalar açılmamıştır. İnsan Hakları Derneğinin 9 Mayıs 2013 tarihinde yayımladığı bir rapor vardır ve bu geliş-gidişler teker teker sıralanmıştır o raporda. Bu rapora İnsan Hakları Derneğinin sitesinden istediğiniz an ulaşabilirsiniz.

Özetle, bir kimsenin kamplara gitmiş olması tek başına soruşturma konusu olamaz, bu kamplara giden herkes örgüt üyesi olarak nitelendirilemez. Nitekim ne haber peşinde koşan gazeteciler ne de alıkonulmuş askerleri teslim almaya giden siyasetçiler ile insan hakları kuruluşlarının temsilcilerine üyelik suçlaması yöneltilmemiştir. Semra Güzel'in, sözlüsünü ziyaret için ve çözüm sürecinde örgüt kamplarını ziyaret etmesinde esasen bu ziyaretlerden hiçbir farklılık yoktur, tamamen insanidir.

Tekrar çözüm sürecine dönecek olursak… Çözüm süreci neden önemliydi? Çünkü müzakere geleneği olmayan bir devletimiz ve toplumumuz var. Yakın tarihe baktığımızda tarihsel, toplumsal, siyasal sorunlarını konuşarak, diyalog içinde müzakere ederek, demokratik bir politik kültürü geliştirerek çözme alışkanlığı ve devlet geleneğinden bahsetmek neredeyse mümkün değildir. Aynı

şekilde toplumda da böyle bir alışkanlık ve gelenek yoktur. Müzakereci bir demokrasi anlayışı yerleşik olmadığı için daha çok çatışmacı anlayışlar ağır basar ve sorunlar tıkanma noktasında şiddete, zora, hukuksuzluğa başvurularak aşılmaya çalışılır. Türkiye'nin geleneği budur.

İşte, tüm bu olumsuzluklara rağmen çözüm süreci toplumsal ve siyasal bir denemeydi ve önemli adımlar atılmıştı. Kürt sorununda ilk kez bu kadar kapsamlı bir diyalog ve görüşme süreci yaşandı, sorunları konuşarak aşma konusunda bir duruş sergilendi ama maalesef sonuçlandırılamadı.

Yasal düzenlemelerin gereken hızda ve içerikte yapılmaması, güven artırıcı adımlar yerine güven yıkıcı girişimlerin art arda yaşanması, çözüm sürecinin yasal zemine oturtulması konusunda Hükûmetin sorunu çözmekten uzak ve içi boş, yavaş adımlarla ilerlemesi, süreç boyunca toplumun rahatlaması için yapılması gereken kapsamlı düzenlemeler yerine kısmi demokratikleşme paketleriyle yasal düzenlemeler yapılması, cezaevlerindeki hasta mahkûmların defalarca konuşulmuş ve söz verilmiş olmasına rağmen bir türlü bırakılmaması ve daha sayılabilecek çok şey aslında bu sürecin gelişmesine zarar verdi.

Elbette, tümüyle yanlış Suriye politikaları, bu sürecin başarısızlıkla sonuçlanmasının önemli nedenlerinden biri oldu. Şimdi geriye baktığımızda, bunu çok net olarak bir kez daha görebiliyoruz. Suriye'deki iç savaşa boylu boyunca dalan bir iktidar, mezhep çatışmalarının boylu boyunca parçası olan bir iktidar, Kürt düşmanlığını Suriye zeminine taşımış olan bir iktidar, yeter ki Suriye'de Kürtler, orada yaşayan Kürtler herhangi bir statü kazanmasın, herhangi bir hak elde etmesin diye Suriye'deki her türlü çete örgütüyle iş birliği yapan bir iktidar… Eh, bütün bunların çözüm süreciyle birlikte yürümesi, elbette mümkün değildi.

Ya AKP iktidarı ya kaos iklimi yaratıldı ve çok acı laflar da duyduk. "HDP bundan sonra çözüm sürecinin ancak filmini yapar." cümlesini bile bu iktidarın mensuplarından biri sarf etti. "O yoksa çözüm süreci de yok." diyen fırsatçı bir anlayış, halkın barış ve çözüm iradesini hiçe saydı.

Sonra yaşananları kısaca hatırlatalım, bunları hep konuşuyoruz, sizler de hatırlıyorsunuz. 18 Mayısta -2015'ten bahsediyorum- HDP Adana ve Mersin il binalarına eş zamanlı bombalı saldırılar düzenlendi "IŞİD" dendi. Arkasında kim vardı? 5 Haziran, HDP'nin Diyarbakır İstasyon Meydanı'nda gerçekleştirdiği ve yüz binlerce insanın katıldığı mitinge bombalı saldırı düzenlendi; 5 kişi yaşamını yitirdi, yüzlerce kişi yaralandı. "IŞİD" dedik, arkasında kim vardı? 7 Haziran seçimlerinde HDP, 80 milletvekiliyle Parlamentoya girdi, AKP tek başına iktidar olamadı. Bunun acısı kolay kolay çıkmaz mıydı? 29 Haziran 2015'te yapılan MGK toplantısından hemen sonra "çöktürme eylem planı" isimli bir plan devreye konuldu, buna geleceğim biraz sonra. 20 Temmuzda -2015'ten bahsediyorum- 33 genç kardeşimiz, Suruç'ta canlı bombaların hedefi oldu. IŞİD'di, arkasında kimler vardı? 10 Ekim 2015 tarihinde ise on binlerce kişinin katıldığı "Savaşa inat, barış hemen şimdi!" şiarıyla Ankara Garı'nda yapılan mitinge karşı canlı bomba saldırısında 103 kişi hayatını kaybetti. IŞİD'di, arkasında kimler vardı? Bunları konuştuk, konuşmaya devam edeceğiz. Arkasında devletin içinde odaklanmış çeşitli çetelerin ve karanlık isimlerin ve örgütlenmelerin olduğunu o gün de biliyorduk, bugün de biliyoruz. Türkiye'de ne zaman üstü örtülen ya da faili gerçekten bulunamayan bir iş varsa arkasında mutlaka devletin içinde odaklanmış birileri ve birtakım karanlık çevreler vardır. Hep böyle oldu, burada da böyle oldu.

Şimdi, bunlara döneceğiz tekrardan ama kısa bir parantezle Kürt sorununun tarihselliğine değinmek istiyorum. Türkiye'nin en temel sorunu olan Kürt sorunu, cumhuriyetin temellerine kadar inen yüzyıllık bir sorundur. Kürt sorunu iyi tanımlanmadığı müddetçe çözümü mümkün değildir. Kürt sorununun tanımı ise sorunun nasıl ortaya çıktığıyla ilişkilidir. Kürt sorunu, Kürtlerin kültürlerinin, ana dillerinin, kendilerinin inkârı; toplumsal gerçekliklerinin derinden bölünerek kendileri olmaktan

çıkarılmaları, siyasi iradelerine ket vurulmasıdır. Kürt sorunu, devletlerin inkârcı yöntemlerle boyun eğmeye zorlaması, kendi kimliklerine dayalı bir varlık hâline gelmelerine fırsat ve yasal statü tanımıyor olmasıdır. Kürtlerin, çağdaş eğitim araçları ve uygulamalarından mahrum bırakılmaları, tüm bu alanların bütünleşik uygulamalarıyla öz varlıkları ve kimliklerinin yok sayılmasıdır. İşte, bunlar Kürt sorununun temel bazı noktalarını oluşturmaktadır. Kısacası, Kürt sorunu, Kürtlerin kimliklerinin, kültürlerinin, ana dillerinin ve kolektif haklarının yok sayılması sorunudur. Hani "Kürt sorunu nedir?" diye soruyorsunuz ya; işte, budur tarihsel olarak baktığımızda. Kürt sorunu, bu bağlamda, aynı zamanda köklü bir demokrasi sorunudur. Demokratik olmayan tüm yaklaşımlar, sorunu büyütmekten başka bir işe yaramamıştır.

Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana, yüzyıldır Kürt sorununa yönelik güvenlikçi yaklaşım, çözümsüzlüğün temel nedeni olmuştur. Bu güvenlikçi politikalar, belki uygulayan hükûmetlere ve bunun arkasında duran devlet aygıtına zaman kazandırmıştır. Baskıyla veya tasfiye ederek zaman kazanma anlayışıdır bu; bunun altını özellikle çiziyorum, özellikle, zaman kazanma anlayışıdır bu. Son derece sığ ve ertelemeci bir anlayıştır ama bu uygulamalar sadece zaman kazandırmıştır. Zaman ise sorunun çözümüne değil, çözümsüzlüğün büyümesine yol açmıştır ve cumhuriyet tarihi bu zincirleme reaksiyonun çok fazla örneğiyle doludur. Günümüzde de maalesef bu zaman kazanma geleneksel anlayışı, âdeta devletin bir kanadının stratejik yaklaşımı olarak devam etmektedir. Bugünden bahsediyorum, tarihten değil; HDP'ye yönelik kapatma davası, Kürt siyasileri yasaklı hâle getirerek tasfiye etme çabası, işte bu anlayışın tezahürüdür ve bu şekilde ülkenin bir yüzyılı daha ipotek altına alınmak istenmektedir. Ama özellikle belirtmek istiyorum ki ne bu yüzyıl, teknolojik imkânlar nedeniyle haberleşme ve bilgi alışverişinin ve iletişimin gelişmişliği açısından geçmiş yüzyılla karşılaştırılabilir ne de Kürt halkının siyasi ve toplumsal örgütlenme ve mücadele anlayışı, birikimi ve geleneği, geçmiş yüzyıla benzer; çok gelişmiştir.

Peki, bu sorunun demokratik yol ve yöntemlerle çözümü mümkün değil midir? Mümkündür ama bunun için olması gereken, devlet yapısında ve iktidarda bir zihniyet değişikliğidir. Halkları ve inançları dışlayan tekçi yönetim anlayışı, Kürt sorununu asla çözemez. Yüzyıldır tecrübe edilenin bu olduğu açıktır. Tekçi devlet anlayışı, bu kadim toprakları bir kültürler ve halklar mezarlığına çeviren temel anlayış olarak karşımıza çıkmaktadır. Hukuk, eşitlik ve özgürlüğü hiçe sayan, baskıcı, halkları ve inançları karşı karşıya getiren devlet anlayışının milliyetçilik, mezhepçilik ve erkek egemen ideolojiyi kendisine kalkan ederek büyük yıkımlara ve felaketlere yol açtığı, sadece Orta Doğu'da yaşananlar düşünüldüğünde bile açıkça ortadadır. Bu noktada, barışı ve kardeşliği yeniden inşa etmenin yolu, halkların eşit ve özgür birlikteliğinden, gönüllülükten geçmektedir. Bu gerçekler ışığında bakıldığında Kürt sorunu, ülkenin kuruluş sürecinde yapılan hata ve yok saymalardan kaynaklı olarak günümüze kadar gelmiş, ağırlığını 90'lı yıllardan bu yana toplumsal, siyasal, ekonomik olarak hissettiren bir sorun olarak çözülmeyi beklemektedir.

Cumhuriyetin kuruluş yıllarında Türk halkıyla stratejik bir birlikteliği esas alarak ortak vatan idealini yaşatmak isteyen Kürtler, eşit haklar temelinde ortak yaşamı kabul etmiştir ancak bu birliktelik, 1924 Anayasası'yla tekçi ve katı ulus inşasının kurbanı olmuştur. Teklik üzerine inşa edilen ulus yaratma politikasının mağduru elbette sadece Kürtler olmamıştır. Bu tekçi ve baskıcı, toplumu homojenleştirici politikalardan diğer halklar, kültürler ve inançlar da nasibini almıştır, halklar ve inançlara özgür ve eşit bir yaşam hakkı tanınmamıştır. Bu tarihsel zulüm nedeniyle Kürtler, Lazlar, Boşnaklar, Araplar, Asuri, Süryani, Ermeni, Gürcü, Alevi, Hristiyan, Musevi, Arap, Çerkez, Türkmen, Mıhallemi, Ezidi, Romanlar gibi halklar ve kültürler ile İslami grup, cemaatler ve özellikle kadınlar büyük bir baskı cenderesi altına alınmıştır.

Tarihin en ağır yıkımlarından birini yaşamış olan Kürt halkı ise kendisine uygulanan bu tarihsel kötülüklere karşı amansız bir mücadele vermekte, direnmekte ve bugün gelinen noktada her şeye rağmen demokratik, çoğulcu, eşitlikçi ve halkların birlikteliğini esas alan toplumsal bir arada yaşamda ısrar etmektedir. Bu, son derece önemli bir özelliktir -dikkatinizi çekiyorum- bunu kavrayamayanlar, sorunun demokratik çözümüne katkı sunamaz. Buraya "Çözüm nasıl olabilir?" bahsinde tekrar döneceğim.

Osmanlı Devleti'nden modern Türkiye'ye geçiş aşamasında Kürt sorunu iyice belirginleşmiştir. Osmanlı İmparatorluğu'nun ademimerkeziyetçi devlet yapısı, ulus devlet merkezîleşmesiyle karşılaştırıldığında göreli de olsa farklı kimlik ve kültürlerin yaşam bulması açısından daha uygun şartlar sağlamıştır ancak İslami ümmet tasavvuru etrafında oluşan beylikler sisteminde, 16 yarı özerk Kürt beyliği bir süre sonra merkezîleşme politikalarıyla beraber çatırdamaya başlamıştır. Cumhuriyet dönemi boyunca eşkıyalık, feodalizm, asayiş problemi, geri kalmışlık, modernizm karşıtlığı ve dış mihrakların oyunları şeklinde tanımlanan Kürt sorununa son dönemlerde de aynı karmaşık tanımların içinde net bir isim bulunamamaktadır ama bu kimi çevreler için geçerlidir. Son derece garip bir yaklaşımdır bu; bilgi ve empatiden uzak, ezberlere dayalı, aynı topraklar üzerinde yaşayanları anlama ve tanıma saygısından ve yaklaşımından uzaktır, kibirlidir, ben merkezcidir, üstün dil ve ırk anlayışına dayalıdır, eşitlik karşıtıdır; bugün bu sorunla karşı karşıyayız. İşte, "Kürt sorunu nedir?" diye soranlara bir kez daha söyleyelim, budur. Kibirli, ben merkezci, üstün dil ve ırk anlayışına dayalı, eşitlik karşıtlığıdır esas itibarıyla. Kürt sorununun bugün net bir tanımının yapılamıyor olmasının temel sebebi, resmî tarih tezleri ile reel tarih arasındaki derin farklılıktır. Tarihsel yaşanmışlıklar o kadar çarpıcıdır ki bunların anlatımı süre açısından mümkün değil ama özetle, asimilasyoncu politikalarla birlikte inkâr ve imha siyaseti diyebiliriz bütün bu sürece. Örneğin, yakın tarihimizde 1990'lar son derece karanlık bir dönemdir. O yıllar boyunca Kürt sorununu şiddet temelinde ve güvenlikçi politikalarla çözme yöntemi askerin siyaset üzerindeki vesayetini güçlendirmiş ve orduyu siyasetin üzerinde bir konuma yerleştirmiştir. 1990'larda yoğun çıplak şiddet ve kontrgerilla faaliyetleri kullanılmıştır. Faili meçhuller, Hizbullah gibi yapıları canlı tutma işlevi görmüştür. 17 bin faili meçhulden söz edilmektedir ve bu Meclis çatısı altında Faili Meçhuller Araştırma Komisyonu bir rapor yayınlamıştır; tuğla kadar kalındır, okumanızı tavsiye ederim, daha evvel de söyledim. Çok açık ve net Kürt sorununun ne olduğunu o faili meçhuller raporunda, bu Meclisin hazırladığı raporda görürsünüz.

Özellikle, 1992-1993 yıllarında Kürt sorununun militarizasyonunda bir eşik aşılmış, düşük yoğunluklu çatışma stratejisi çerçevesinde bölgede 1987'den beri devam eden OHAL yönetiminin yanı sıra formel-informel ve legal-illegal bağlantılarıyla paramiliter bir makine inşa edilmiştir ve bu inşa edilmiş olan makine 1990'lı yıllarda Türkiye'nin batısına taşınmıştır. Susurluk kazasını hatırlayalım. Susurluk kazasının içinden, o arabanın içinden çıkmış olan tabloyu hatırlayalım, ondan sonra ortaya saçılan gerçekleri hatırlayalım.

1980 ve sonrasına gidersek, bu zaman zarfında iktidara gelen hükûmetler Kürt sorununa tamamen güvenlik eksenli politikaların etkisi altında bakmışlardır. Toplumsal meşruiyetin terör ve beka parantezine alınarak sağlandığı güvenlikçi uygulamalar konsepti askerî vesayetin altında sorunun sivilleşmesine ve demokratik mekanizmaların işletilmesinin önündeki en büyük engele dönüşmüştür. Öte yandan, bu sorun yaşanan ekonomik krizin de başlıca nedeni hâline gelmiştir çünkü çatışmalara harcanan parayla, savaşa ve silahlanmaya harcanan parayla, bunun ardına gizlenen yolsuzluk ve yozlaşma ekonomik krizi tetiklemiştir. Yüzlerce milyar dolardan, trilyon dolarlardan söz ediyorum. Buna ilişkin raporlar vardır, okumuşsunuzdur diye ümit ediyorum, okumadınızsa da okumanızda fayda var. Ortaya çıkan maliyet bütün topluma fatura edilerek yoksulluk, işsizlik, güvencesizlik, borçlanma, örgütsüzlük, nüfuslandırma, göç ve birçok sorun Kürt sorunundan bağımsızmış gibi olan bir sorun olarak sunulmuştur ama öyle değildir.

Lafı çok uzatmadan bir kez daha belirteyim ki Kürt sorunu siyaset kurumunun önünde çözülmeyi beklemektedir. Şiddetle çözülemeyeceği çok açık olan bu sorunun çözümünün tek yolu demokratik ve barışçı yol ve yöntemlerdir. Cumhurbaşkanı Erdoğan yani sizin Genel Başkanınız ne demişti Diyarbakır'da yaptığı konuşmada? "Sorunun adını doğru koyalım, bu sorun Kürt sorunudur; sadece Kürtlerin değil, hepimizin sorunudur, bunu çözmek boynumuzun borcudur." demişti. Başka ne demişti? "Bu mesele sadece askerî tedbirlerle çözülebilecek bir mesele değildir. Bugün gelinen nokta muhasebe noktasıdır. Asıl büyük yanlışı yetki ve sorumluluğu elinde bulundurduğu hâlde yıllar yılı hamasetle idare edip sorunu görmezlikten gelen makam sahipleri yapmıştır." Unutmuşsunuzdur belki diye hatırlatıyorum, söyleyenler de unutmuş olabilir. Şimdi yaptıkları, işte o gün söylediklerinin aynısıdır. Durum aslında bu kadar açık ve net olmasına rağmen çözümsüzlükte ısrar edenler, bu ülkenin iyiliğini istemeyenlerdir. Sadece yakın tarihe baktığımızda, bu çözümsüzlük siyasetinin ülkemizden neler götürdüğünü çok rahatlıkla görebiliriz.

Türkiye, demokratik diyalog ve barışçı çözüm yöntemiyle Kürt sorununu çözebilseydi, çatışma için harcanan paralar eşit ve adil bir ekonomi için harcanabilecek ve birçok toplumsal, ekonomik sorunu daha kısa zaman içinde ve daha rahat bir şekilde çözmüş olacaktık. 2013 yılında başlayan çözüm süreci de bu nedenle son derece önemliydi ve tarihsel bir fırsattı. Çözüm sürecinin başlamasında temel amaç, Türkiye'nin demokratikleşmesi temelinde Kürt sorununun çözümü, özgürlükçü yeni bir anayasayla tüm Türkiye halklarının ve inançlarının dâhil olduğu demokratik ulus perspektifinde yeni bir düzenin inşası, halkların eşit bir hukuk temelinde bir arada yaşayacağı bir barış modelinin oluşturulmasıydı.

Hatırlatayım, çeşitli raporlar hazırlanmıştı; "Kürt sorunu ilerleme, sıçrama yapmak isteyen Türkiye'nin ayağında bağdır." söylemi bu raporlarda işleniyordu. Evet, çözülmemiş bir Kürt sorunu gerçekten bir bağdı. 1990'lı yıllarda yürütülen şiddet politikalarına atfen harcanan yüzlerce milyar, trilyon dolarlık maliyete, Türkiye'nin ve bölgenin başta hayvancılık, tarım, ticaret olmak üzere heba edilen ekonomik kaynaklarına ve insan kaynaklarına mal oldu; durum budur.

Barışı, müzakereyi, demokratik yol ve yöntemleri tercih dışı bırakan iktidar anlayışlarıyla Türkiye, geçmişten miras aldığı çözümsüzlük sonucu ortaya çıkan kayıpları geleceğe de bu anlayışla taşımaktadır ve maalesef, bugün de aynı şey yapılmaktadır. 2'nci yüzyılda Türkiye, demokratik cumhuriyetin kurulacağı ve barış içinde yaşatılacağı bir Türkiye olacak ise, en büyük anahtar Kürt sorununun demokratik yollarla çözümünün ivedilikle gerçekleştirilmesi olacaktır. Çözüm süreci işte bu nedenle önemliydi ama konuşarak, diyalogla, müzakere ederek, toplumsal uzlaşmayla bu sorunu çözmek isteyenler ile güvenlikçi politikaları ve uygulamaları benimsemiş olanlar arasındaki kapışma aslında çözüm sürecinin içinde de, sonrasında da sürdü ve bugün de sürüyor.

Bu bağlamda iki önemli konuya değineceğim: Birincisi, çözüm süreci içindeki aktörlerin yargılanması ve mahkûm edilmesi meselesi; ikincisi, ünlü çöktürme planı.

Sayın milletvekilleri, şu çok açık ve bunu defalarca tekrar ettik: Biz dün ne dediysek bugün de aynı zihniyetle davranıyoruz; barış, çözüm ve demokrasi, adalet, eşitlik tek çıkış noktamızdır. Aksi takdirde, yüzyıldır yaşadığımız bu trajedi tekrar edip duracak. Bugün burada veya medya önünde hamaset nutukları atan bizim dışımızdaki birçok kişi, çok değil yedi-sekiz yıl önce çözüm sürecinin en önde gelen savunucularıydı; sizin iktidar sıralarınızda oturanlardan bahsediyorum. Bugün, bizi, çözüm sürecinde kendilerinin de talep ettikleri müzakereleri yürüttüğümüz için suçlu ilan edenlere soruyoruz: Biz kendi kendimize mi bu süreci yürüttük? Nerede o valiler, askerler, MİT üyeleri, Hükûmet yetkilileri, siyasiler? Neden hepiniz masa altına girdiniz? Masa yıkıldı, bunca ölüm ve yıkımdan sonra neyi çözdünüz? Bugünün tekçi iktidarı tıpkı 1990'ların aktörleri gibi karanlık ve suçla dolu bir tarihin parçası oldu ama biz yine aynı şeyleri başımız dik, alnımız açık savunuyoruz. Gerçek bir

çözüm gerçekleştiğinde biz bedel ödemiş, onurlu bir ömürle çocuklarımıza ve torunlarımıza bugünleri anlatacağız, sizler ne anlatacaksınız, çok merak ediyoruz. Yapılan baskı ve zulmü anlatmayın, o baskı ve zulmün sorumlusu olduğunuzu anlatmayın; onur duyacağınız gelişmeleri anlatın diye biz mücadele ediyoruz aynı zamanda sizin için.

Çözüm sürecine tekrar dönelim. Aslında, HDP'yi kapatma davasından da Kobani kumpas davasından da bildiğimiz, gördüğümüz bir gerçek var; hepsinde niyet ve hedef, çözüm sürecinin ve aktörlerinin, yapılanların yargılanması ve mahkûm edilmesidir. Şimdi, bu hedef HDP ve HDP'liler üzerinden sürdürülmektedir ancak niyet, daha geniş bir alanı kapsamaktadır ve bu niyet, aslında çözüm sürecinde çeşitli defalar ortaya konulmuştu ve başarılı olunmamıştı; şimdi, yeniden ısıtılmaktadır.

Öncelikle, çok açık ve net bir şekilde, hiç eğip bükmeden, "ama" "fakat" demeden belirtelim ki çözüm sürecinde yapılan görüşme, temas ve açıklamalar yargılama konusu yapılamaz; biz bunları beyhude çabalar olarak görüyoruz. Bizler o dönemde yapılanları yanlış bulmuyoruz. Elbette ki her müzakere sürecinde eksikler veya konjonktürel hatalar yapılır ve yapılmıştır da. Bunların değerlendirmesi ve öz eleştirisi elbette yapılabilir, bizler de bunu kısmen yapmışızdır ama bir bütün olarak diyalog, müzakere yoluyla, tarihsel ve toplumsal, siyasal bir sorunu demokratik ve barışçı yollarla çözme çabası doğrudur ve bunu söylemeye, savunmaya başımız dik bir biçimde devam edeceğiz.

Hatırlatalım ki kamuoyunda yaygın olarak "çözüm süreci" olarak isimlendirilen ve İmralı Adası'nda Abdullah Öcalan ile devlet yetkilileri arasında 16 Aralık 2012 tarihinde yapılan görüşmeyle başlatılıp bu çerçevede, yine İmralı Adası'nda 5 Nisan 2015 tarihinde Öcalan'la yapılan en son görüşmenin ardından sona erdirilmiş olan dönem, devlet tüzel kişiliği, kamu otoritesi adına hareket eden güvenlikle ilgili bazı kamu kurumlarının hazırladığı, seçilmiş siyasi irade olarak yürütme organının başlattığı ve ilerleyen dönemlerde yasama organının özel yasal düzenlemeler yapmak suretiyle onay verdiği bir süreçtir. Tüm görüşmelere, HDP heyetlerinin yanı sıra istisnasız bir şekilde devlet tüzel kişiliğini temsilen kamu görevlileri de katılmışlardır. Dolayısıyla, HDP heyeti ile Öcalan arasında geçen tüm konuşma, diyalog ve değerlendirmeler, devleti temsil yetkisi ve göreviyle bu görüşmelerde yer alan resmî kamu görevlilerinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

"Çözüm süreci çerçeve yasası" olarak da adlandırılan ve 10 Temmuz 2014 tarihinde kabul edilen ve yürürlüğe giren 6551 sayılı Yasa'yla bu süreç yasal dayanağa kavuşturulmuştur. 6551 sayılı Yasa'yla kurulan Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı, bu süreçte görev alacak tüm kamu kurumlarının koordine edilmesiyle görevlendirilmiştir. Arkasından bir Başbakanlık Genelgesi yayınlanmıştır, o da çözüm süreciyle ilgili bir başka düzenlemedir. Türkiye Büyük Millet Meclisinde yani burada "Toplumsal Barış Yollarının Araştırılması ve Çözüm Sürecinin Değerlendirilmesi" adıyla Meclis araştırması komisyonu kurulmuştur. Bu araştırma komisyonunun sekiz ayı bulan çalışmaları sonucunda hazırlanan nihai rapor kayıtlara geçmiştir, Meclis tutanaklarında vardır. Ayrıca, düzenlendiği tarihte kamuoyunda dördüncü demokratikleşme paketi olarak bilinen 2014 tarihli Temel Hak ve Hürriyetlerin Geliştirilmesi Amacıyla Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'da çözüm süreci bağlamında bir dizi düzenleme hayata geçirilmiştir. Bunları hatırlamanız için kısaca belirtiyorum.

4 Nisan 2013 tarihinde, Hükûmet tarafından, içlerinde akademisyen, aydın, yazar, sanatçı, gazeteci gibi Türkiye kamuoyunca tanınan kişilerden 63 kişilik Akil İnsanlar Heyeti oluşturulmuş, heyetin bölgelere göre belirlenen grupları Türkiye'nin bütün bölgelerine dağılarak çözüm sürecinin halka anlatılması amacıyla pek çok toplantı, panel, konferans gibi etkinlikler düzenlemiştir. Böylece, sürecin bir bütün olarak Türkiye toplumuna mal edilmesi amaçlanmıştır ve toplumun ezici bir çoğunluğunun yüzde 75-80 aralığında açık desteğinin sağlandığı görülmüştür.

Kürt sorununun çözümsüzlüğü nedeniyle çok uzun yıllardır süren şiddet döngüsünün kalıcı olarak sonlandırılabileceği ihtimali, çözüm sürecinin toplumun büyük çoğunluğunda kabul görmesini sağlamıştır. Biraz evvel, bu süreçte gerçekleştirilen ve aradan geçen süreye rağmen güncelliğini ve önemini korumaya devam eden sürecin tüm taraflarının katılımıyla düzenlenen bir toplantıyla kamuoyuna açıklanan Dolmabahçe Mutabakatı'ndan söz etmiştim. 28 Şubat 2015 tarihinde, İstanbul Dolmabahçe Sarayı'nda, Başbakan Yardımcısı Yalçın Akdoğan, İçişleri Bakanı Efkan Ala, AKP Grup Başkan Vekillerinden Mahir Ünal ve Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarı Muhammed Dervişoğlu ile HDP milletvekilleri -o dönem- Pervin Buldan, İdris Baluken ve Sırrı Süreyya Önder'den oluşan bir heyetin katılımıyla, size okuduğum, yazılı ve görsel medya aracılığıyla da kamuoyuyla paylaşılan resmî açıklama yapılmıştır. Şimdi, bu yapılan görüşmeler, temaslar, faaliyetlerin icraatları… Sonucu ne olursa olsun, bir dönemde kamu otoriteleriyle koordinasyon içerisinde yürütülen faaliyetlerin başka bir dönem yargılama konusu yapılması, başlı başına üzerinde durulması gereken son derece ciddi ve ağır bir sorun oluşturmaktadır. Niteliği ne olursa olsun, sonuçta kamu tüzel kişiliğinin toplamını temsil eden bu devletlerin, hükûmetleri de aşan kendine özgü istikrarlı bir çizgisi ve tutarlılığı olması gerektiğini belirtmek yerinde olacaktır.

Hukuk ve yargı kurumlarının, özellikle de yüksek yargı organı olarak Anayasa Mahkemesinin, HDP'yi kapatma davası nedeniyle de konunun bu yönünün ayrıca değerlendirilmesi gerektiğini çok açık biçimde söylüyoruz. Bu konuya tekrar döneceğim.

Kürt sorunu gibi Türkiye'nin çok katmanlı ve en önemli siyasal sorununun barışçıl yollarla çözümü için görev alan kişilerin bu şekilde suçlanması, önümüzdeki yıllarda benzer veya farklı yöntemlerle geliştirilecek bir sürecin tehlikeye atılması ve hatta şimdiden tümüyle imkânsız hâle getirilmesi anlamına gelecektir, zaten çabanın nedeni de budur. Devletin içinde odaklanmış olan, güvenlikçi politikaları esas alan o grubun, o odağın hedefi de budur esas itibarıyla. Daha da önemlisi, özel bir yasayla her türlü sorumluluktan muaf olunacağı düzenlendiği hâlde kişi ve/veya kurumların bu şekilde suçlanarak yargılanıyor olmaları, âdeta devlet eliyle tuzağa çekildikleri anlamına gelecektir; yaşanan maalesef budur.

HDP, demokratik siyasetin tüm siyasal ve toplumsal sorunlar için gerçek bir çözüm zemini olduğunu, bu çerçevede demokratik uzlaşının sağlanmasında diyalog ve müzakere yürütmeyi kalıcı çözümler için yegâne yöntem olarak benimsediğini her fırsatta dile getiren bir partidir. Kürt sorunu gibi tarihsel boyutları da olan bütün yapısal, siyasal sorunların demokratik bir zeminde tüm taraflarıyla tartışılarak demokrasi, hukuk devleti ve temel insan hak ve özgürlüklerine uygun bir çözüm bulunmasını esasen HDP'nin temel çıkış noktalarından biri olarak tanımlamak mümkündür. Bu nedenle, HDP, çözüm sürecine, kuruluşundan itibaren savunduğu temel siyasal yaklaşım ve ilkeler gereği sürecin başarıya ulaştırılması için üzerine çok önemli tarihsel bir sorumluluğun yüklendiği bilinciyle yaklaşmıştır. Dar ve katı ideolojik angajmanı bulunmayan, sağduyulu ve objektif bakabilen vicdan sahibi her bireyin de kabul edebileceği gibi, çözüm süreci, Türkiye'nin en katmanlı siyasal sorunu olan Kürk meselesinde son kırk yıllık dönemde birçok acıya ve kayba yol açan çatışmalı sürecin sona erdirilmesi adına bütün bir cumhuriyet tarihinin en kapsamlı girişimi olarak siyasal tarihteki yerini almış durumdadır.

Başka pek çok nedenin yanı sıra dönemin siyasi iktidarının yani sizlerin, sorunun tarihsel önemiyle siyasal ağırlığına uygun sorumlulukla hareket etmek yerine, güncel siyasetin dar kalıpları içerisinde iktidarının devamını sağlamak amacıyla seçimlerde güç devşirmeye, mevcut gücünü konsolide etmeye yönelik taktiksel, pragmatik tutumunuz nedeniyle sona erdirilmiş olması, çözüm sürecinin kesinlikle tarihî değerdeki önemini ortadan kaldırmamıştır; o, sizin dar bakışlı davranışlarınızdı ve sonunda bugüne gelindi.

HDP'nin bütün kurullarınca, Kürt sorunu başta olmak üzere siyasal, toplumsal sorunların müzakere edilerek nihai bir çözüme kavuşturulmasında tarihî bir fırsat olarak görülen çözüm sürecinin akamete uğratılamadan devam ettirilmesi için istikrarlı ve kararlı bir tutum benimsenmiştir; bizim politik varoluşumuz ve politik hedefimiz esas olarak budur. Yalnızca HDP seçmenlerinin büyük çoğunluğunu oluşturan Kürt halkı açısından değil, Türkiye'de yaşayan bütün halkların demokratik bütünlüğü için ve hatta olumlu sonuçlanması durumunda bölge halkları açısından da barış içinde ortak bir yaşamı sağlayabilecek bir sürecin yargılama konusu yapılması, evrensel hukuka, barışa, adalet idealine ve toplumun demokratik değerlerine açıkça aykırıdır. Ne yazık ki bütün çabalar bu yargılama ve mahkûm etme üzerine yoğunlaşmıştır, bunu görüyoruz. Nasıl ve neden akamete uğramış olursa olsun HDP, çözüm sürecinin parçası olmaktan onur duymuştur ve duymaktadır.

Şimdi, biraz evvel değindik; 6551 sayılı Yasa'yla birlikte bu sürecin yürütülmesinin hukuki ve yasal dayanakları düzenlendi. Bunun gerekçelerine, yasa maddelerine ve gerekçe maddelerine baktığımızda, burada bu yasanın gerekçelerinde ve maddelerinde çok açık bir biçimde bunlar görülmektedir; sorumluluk kimdedir, yürütülen süreçte devletin katkısı ve payı nedir ve neden dolayı bu yasa çıkarılmıştır, bunların hepsi çok açık bir biçimde görülmektedir; bütün maddelerde, fıkralarda bu açıkça böyledir.

Yasanın anılan hükümleri ve gerekçeleriyle birlikte tüm kapsamı göz önünde bulundurulduğunda, bu dönemde yapılanların yargılama konusu yapılamayacağını söyledik. O dönemde çekilmiş olan fotolar ve yapılmış olan ziyaretler de aynı şekildedir ama tekrar belirtelim, biraz evvel de söyledim, bugün İletişim Başkanlığı ve bugünkü İçişleri Bakanlığı bu konuda tam tersi bir tutumu belirlemiştir, hem Kobani kumpas davasında hem kapatma davasıyla ilgili yaptıkları çalışmalarda bunları çok açık bir biçimde kullanmışlardır. Aynı şekilde, kapatma davası iddianamesini hazırlayan Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı da Kobani kumpas davası iddianamesini hazırlayan savcılık da aynı tutumun devamcısıdır yani her iki temel davada da çözüm süreci yargılanmaktadır aslında. Yani devlet ve kurumları Kürt siyasetçilerine tuzak kurmuştur açıkçası. Bir devlet yurttaşlarına tuzak kurar mı? Bu soru artık Türkiye'de abes hâle gelmiştir, cevabı net ve açıktır; kurmuştur. Bu sözünü ettiğimiz davalar ilk girişim de değildir, çözüm süreci sırasında da bu tür girişimlerde bulunulmuştur. 2 kez başvuruda bulunmuştur çözüm süreciyle ilgili olarak kimi odaklar ve bu başvurularda, bu süreçte yer alan kamu görevlileri ve tüm ilgililer hakkında ülke bütünlüğünü bozmak, örgüt propagandası yapmak ve benzeri nedenlerle şikâyette bulunmuşlardır. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı kovuşturmaya yer olmadığına karar vermiştir. Sonra bir kez daha başvuru yapılmıştır çözüm süreci sürerken o süreci engellemek için. AKP'nin tüm yöneticileri ve dönemin Başbakanı ile geçmişte bu görevde bulunmuş MİT Müsteşarı Hakan Fidan ve Öcalan ile İmralı heyetinde yer alan HDP'li vekiller dâhil tüm kişiler aleyhine, örgüt yöneticiliği, çocukları özgürlüğünden yoksun kılmak ve devletin birliği ile ülkünün bütünlüğünü bozmak iddiasıyla suç duyurusu yapılmıştır. Yine, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı "kovuşturmaya yer yok" kararı vermiştir. Yani bu girişimler şimdi değildir, o zaman da yapılmıştır; şimdi HDP üzerinden yapılmaktadır ve ilk girişimler sonuçlanmamıştır. Çözüm sürecinin suçlama ve yargılama konusu yapılmaması gerektiği bu şekilde yargı makamlarınca kesin olarak karara bağlanmıştır ama bu girişimler durmamıştır. Kapatma davası ve Kobani kumpas davasında, çözüm sürecinde yapılan görüşme ve temasların, yazılı ve sözlü açıklamalar ile HDP'nin bu süreçteki tüm faaliyetlerinin suçlama konusu yapılması devam etmiştir. Söylediğim gibi, İletişim Başkanlığı ve İçişleri Bakanlığı yani bugünkü iktidarın bu parçaları bu girişimlerin parçası olmuştur, doğrudan doğruya odağı olmuştur.

Bilindiği gibi, hukuk düzeninin en önemli göstergelerinden biri, kişi özgürlüğü ile güvenliğinin sağlanmasıdır. Bireylerin kamu otoritesi tarafından günün birinde keyfî olarak suçlanmayacağına dair güveni sağlanmadan hukuk düzeni ve devletinden söz edilemez. Tüm bu belirtilenler, elbette hukukun

üstünlüğünün, demokratik işleyişlerin olduğu ülkeler için geçerlidir ve Türkiye için böyle bir şey söz konusu değildir. İşte, çözüm sürecinin HDP üzerinden bir kez daha yargılanmaya çalışılması da Kürt sorunudur; hani "Kürt sorununun nedir?" diye soranlara söylüyorum.

Peki, çözüm süreci boyunca görüşmeler sürmekte iken aynı zamanda devletin ve iktidarın bir kanadının veya tamamının ayrı bir plan hazırlığında olduğu ortaya çıkmıştır, buna ne diyeceğiz? Çöktürme planından söz ediyorum. Buna göre, Adalet ve Kalkınma Partisi Hükûmeti eliyle, Eylül 2014'te, Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığınca hazırlanarak Genelkurmay Başkanlığına sunulan ve Genelkurmay Strateji Plan Dairesi Strateji Şube Müdürlüğünün "çöktürme planı" adını verdiği "gizli" ibareli eylem planından söz ediyorum. Bizler defalarca dile getirdik, dönemin Başbakanından İçişleri Bakanına kadar Hükûmetin tüm yetkililerine resmî yollardan sorduk ancak bu planla ilgili detaylar her defasında yanıtsız bırakıldı. Ancak çözüm sürecinin bitirilmesi sonrasında yaşananlar, aslında bu planın devreye konulduğunun ve Kürt sorununun çözümüne karşı hâlen de devrede olduğunun çok açık göstergeleridir. Bu planın içinde hukuk yoktur, demokrasi ve evrensel insan hak ve özgürlükleri yoktur, evrensel hukuk ilkeleri yoktur, Türkiye'nin imzalamış olduğu uluslararası demokratik sözleşmeler yoktur; bu planın içinde 2015'ten bu yana yaşadığımız bütün zulümler, hukuksuzluklar vardır, hepsi bu plan dâhilinde gerçekleşmiştir ve hâlen de gerçekleşmektedir. Tam bir siyasi kırım planıdır bu. Hukuksuzluk, zulüm bu planın temel anlayışıdır; ırkçılık bu planın temel anlayışıdır. (HDP sıralarından alkışlar) Kent ablukaları döneminde yaşananlar, sınırlar içinde ve ötesinde yürütülen operasyonlar; yerel yöneticilerin, vali, kaymakam ve üst rütbeli askerlerin siyasetçilerle temasının kesilmesi ve etkilerinin azaltılması; televizyonlar, radyolar, gazeteler gibi medya alanında yapılan yasaklamalar, basın faaliyetlerinin engellenmesi ve gazetecilerin tutuklanması, yerleşkelere giriş ve çıkışların kapatılması veya sıkı denetimi ve buna benzer birçok adımın ve uygulamanın bu plan dâhilinde ve hukuksuz biçimde yürütüldüğü çok açıktır.

İlginç bir detaya da değinmek istiyorum, daha evvel de burada dile getirmiştik ama size bunu bir kez daha söylemek istiyoruz yani 2014 sonunda hazırlanmış olan ve 2015 Haziranıyla birlikte uygulamaya konulmuş olan çöktürme planından söz ediyorum. Bu işlerin emirlerini verenlerin ve uygulayanların -özellikle kent ablukaları döneminde- önemli bir kısmının; insanların öldürülmesine, katledilmesine, bodrumlarda yakılmasına neden olanların önemli bir kısmının 15 Temmuz darbe girişiminden sonra tutuklanması, yargılanması ve ceza alması ise son derece önemli bir detaydır. Bunların bir kısmı üst düzey ve bölgesel general rütbeli askerî komutanlar olarak, Meclisin bombalanması dâhil olmak üzere pek çok suçla ilişkilendirilmiştir. Bunun hesabını vermediniz hâlâ ve bunların konuşulmasından da özellikle kaçınıyorsunuz. Neden yargılandı bu generaller? FETÖ'cü oldukları iddiasıyla. Orada işledikleri insanlık suçlarından değil çünkü işledikleri o insanlık suçları bu iktidarın bilgisi ve gözetimi dâhilinde yapılmıştı ama sonra işleri bitti, FETÖ'cü oldukları iddiasıyla o generallerin hepsi yargılandı ve cezaevine konuldu.

Bu planın son derece önemli bir parçası da partimize dönük yapılanlardır. Bunun bir parçası yerel yönetimlere atanan kayyumlar ve halkın seçim iradesinin gasbıdır. Diğer parçası da 2016'da dokunulmazlıkların Anayasa'ya aykırı biçimde kaldırılması, 4 Kasım 2016 siyasi darbesi ve sonrasında yaşananlardır. (HDP sıralarından alkışlar) O planda diyordu ki: "Malum partinin -bizi kastederek- kadroları ve ellerinde bulunan belediyelerin kademeli olarak tasfiyesine öncelik verilmesini azami önem verilmesi gerekmektedir." Türkçeleri de bozuk. "İçişleri Bakanlığı yetkisinde olan belediyelerin partiden alınıp devletimizin denetimine verilmelidir." Ya, 2014 çöktürme planı bu plan. HDP'ye yönelik kanun ve Anayasa dışı tedbirlere başvurulacağının açıkça dile getirildiği bir plandan söz ediyoruz. HDP'nin demokratik siyasetten tasfiyesi için her türlü desteğin verilmesi de bu güvenlikçi zihniyetin vardığı son noktadır. Temel hakların ve hukuk kurallarının ihlalinin zeminidir bu plan ve uygulamalar.

Vekillerimize gelen, sayısı belki 1.200'ü aşmış olan fezleke, konuşana konuşmayana soruşturma açılması talebi, işte, hep bu planın parçasıdır. Bu planda, hem partimiz HDP'ye karşı gerçekleştirilen ağır yok etme ve tasfiye planı ile seçimle kazanılan belediyelerimize dönük kayyum planı, yaşam hakkı ihlalleri, basın ve ifade özgürlüğünün askıya alınması gibi bölümler, hepsi yer almaktadır. İşte, bugün yaşananlar bu sürecin devamıdır. Devlet, Hükûmet, bir yanda Akil İnsanlar Heyeti, İmralı ve Kandil'le görüşmeler sürdürürken diğer taraftan partimizin ve partimizde hayat bulan Kürt sorununun çözümü iradesinin tamamen tasfiye ve yok edilmesi için de bir planı harekete geçirmiştir. Bu, güven verici bir durum mudur? Bu sorunun cevabını bile söylememize gerek yok herhâlde değil mi? Kumpas kuran, tuzak kuran bir iktidar ve devlet anlayışından söz ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

Bugün hâlen her gün bu planın uygulamalarıyla uğraşmak durumundayız; kapatma davası da Kobani kumpas davası da bu planın parçalarıdır. Milletvekilliklerinin düşürülmesi, Leyla Güven ve Musa Farisoğulları'nın dokunulmazlığının kaldırılması ve milletvekilliğinin düşürülmesi demokratik siyasetten ve yerel siyasetten tasfiye planının parçalarıdır.

Biz, bugün, burada, Semra Güzel Vekilin dokunulmazlığının kaldırılmasını konuşuyoruz, bu da aynı planın bir parçasıdır. Siz kendiniz icat ettik zannetmeyin, biraz sonra geleceğim hazırlanmış olan kumpasın nasıl bir kumpas olduğuna. Siz hepiniz bu kumpasların parçası olarak kullanılıyorsunuz, maalesef, gerçek budur; yazık ediyorsunuz kendinize ve geleceğinize.

Kamu çalışanı bir hekimdir Semra Güzel. Kanun hükmünde kararname marifetiyle kamu görevinden uzaklaştırılmıştır. 2018 seçimlerinde milletvekili adayı olduğu dönemde HDP'ye üye olmuştur; 2018, daha öncesinde değil. Demokratik siyaseti seçmiş bir kişidir. Milletvekili seçildikten sonra Mecliste yaptığı çalışmalara baktığımızda, demokratik siyasetle ilişkisinin ve kararlı duruşunun ne kadar verimli ve yaratıcı olduğu ortadadır. Semra Güzel bir milletvekili olarak başarılı çalışmalarda bulunmuştur. Dokunulmazlığının kaldırılmasıyla yasama faaliyetleri engellenmiş olacaktır, zaten niyetiniz de budur.

Semra Güzel Meclisin en çalışkan vekillerinden birisidir; milletvekili olarak görev yaptığı şimdiye kadar, bakın, birkaç tane örnek vereceğim: Asgari Ücretin Vergi Dışı Bırakılması Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nden 2429 sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne kadar, Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nden, Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'ne kadar, Korona Virüs Salgınıyla Mücadele Kapsamında Sağlık Hizmetlerinin Yürütülmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi'nden 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanununun 24'ncü Maddesinin Birinci Fıkrasının -bu kadar detay çalışan- Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi'ne kadar pek çok konuda yasa teklifi sunmuştur. Bu süre içerisinde 273 soru önergesi sunmuştur. Semra Güzel kamuoyunun yakından takip ettiği neredeyse her konuda ama ağırlıklı olarak kendi uzmanlık alanı olan sağlık alanında soru önergeleri sunmuştur. Bu süre içerisinde Meclis araştırması komisyonu kurulmasına ilişkin olarak verilen 466 önergeye imza vermiştir. Bunlardan 36 tanesinin ilk imzacısıdır. Semra Güzel yeni ve genç bir vekil olarak Meclis kürsüsünü de yani bu kürsüyü de oldukça sık kullanmış, pek çok yasa teklifi ve önerge üzerine hazırlıklar yapmış, konuşmuş, katıldığı komisyon toplantılarında yaptığı hazırlıklar doğrultusunda görüşlerini paylaşmıştır. Semra Güzel bu süre içerisinde gündem dışı, yasa teklifleri ve önergeler üzerine 76 ayrı konuşma yapmıştır.

Bunları niye anlatıyorum ben size? Halkımız duysun diye, Semra Güzel'in demokratik siyaset alanındaki kararlı duruşunu vurgulamak için anlatıyorum. Bunun ne kadar değerli olduğunu anlamak istemeyen bir zihniyetle karşı karşıya olduğumuzu biliyoruz. Bu ülkede neredeyse kırk yıldır büyük bir

çatışma sürmektedir, bu süreçte 50 binden fazla insan yaşamını yitirmiş; binlerce köy, mahalle yakılmış, boşaltılmış, milyonlarca insan göçe zorlanmıştır, yüzlercesi sürgünlerde memleket hasretiyle yaşamını yitirmiştir. Tüm bu olayları görmezden gelmenin bunları yaşanmamış kılmayacağı çok açıktır. Bugün Diyarbakır, Van, Mardin, Bitlis, Siirt, Batman, Ağrı, Hakkâri, Şırnak, Muş, Kars, Iğdır veya Kürtlerin yoğun olarak yaşadığı herhangi bir kente, İstanbul'un, İzmir'in, Mersin'in, Adana'nın Kürtlerin yoğun yaşadığı mahallelerine gittiğinizde, her birinin evinde mutlaka ya bir tutuklu ya da bir kayıp olduğu görülecektir, hatta çoğu zaman birden fazladır bu kayıp ve tutuklular. Yakınlarından, sevdiklerinden bir haber, kayıplarından bir cenaze bekleyen binlerce aile vardır bu topraklarda. Bu hakikat bu topluma ait ve sosyolojik bir gerçeklik olarak karşımızda durmaktadır, siz bunu görmek istemiyorsunuz. Kimi için ağabey, kardeş, anne, baba; kimi için dayı, teyze veya sevgili. Siyasetin işi bunu yok saymak değil. Bu hem ahlaki hem de politik bir görevdir; bunu düşünmek ve çözüm yolları üretmek siyasetin ve siyasetçilerin yükümlülüğüdür. Bu ülkenin yüzyıllık tarihî gerçekliğidir. Adına ister "Kürt sorunu" deyin isterse başka bir şey, bu sorun vardır ve bu ülkenin en ağır ve en temel sorunudur. Dolayısıyla bu sorunu, şark ıslahat planlarına, olağanüstü hâl dönemlerine, öldürmeye, tutuklamaya, sürgüne, açlıkla terbiye etmeye, kayyumlarla irade gasbına, siyasi temsilcilerini rehin almaya ve tutmaya, en ağır sorunları hamasetle geçiştirmeye sıkıştırmak; özcesi, bu sorunu güvenlikçi politikalara sıkıştırmak bu politikaları, bu çatışma ortamını sürdürmekten başka bir şeye hizmet etmez ve bugüne kadar da etmemiştir. Güvenlikçi siyaset sorunlarla yüzleşmek yerine onları ertelemektir, görmezden gelmektir, bürokrasiye havale etmektir. Zaman kazandığınızı zannedersiniz ama aslında değerlerinizi yitirirsiniz; olan da budur, birer birer insanlık değerlerinizi yitiriyor olmanızdır.

Ocağına ateş düşmeyen Kürt ailesi yok gibidir. Meclis grubumuzda da ailesinde yakınlarını, sevdiklerini, akrabalarını, arkadaşlarını kaybetmiş vekillerimiz vardır, bu sıralarda oturmaktadırlar. Kıymetli olan, çok ama çok önemli olan, bütün acılara rağmen sorunlarımızı diyalog yoluyla, konuşarak, müzakere ederek, toplumsal uzlaşma ve barışma yoluyla halletme anlayışının milletvekillerimizde ağır basmasıdır; düşmanlık değil kardeşlik duygularının demokratik siyasete yön vermesidir; acının intikam duygularına değil aklıselime yönelmiş olmasıdır. Semra Güzel örneğinde de diğer örneklerde de bunun anlaşılamıyor olması, sizlerin empati ve anlayış yoksunluğunuzdan kaynaklanmaktadır. Kürt sorunu budur işte, çözülmemiş olan da budur; karşılıklı anlama ve saygı duyma yoksunluğudur aynı zamanda. Semra Güzel'in yaşadığı insani duygular ve sonuçları Kürt sorununun sadece doğrudan bir yansımasıdır.

İşin hukuk yanına bakalım, çok uzatmayacağım, kumpas nasıl kamuoyuna mal edildi, önce ona bakalım: 8 Ocak 2022 günü bir internet sitesinde yayınlanan bir köşe yazısında "soruşturmanın gizliliği" ilkesine aykırı olarak, daha önce hakkında gizlilik kararı verilmiş olan soruşturma dosyasında bulunan ve dolayısıyla yalnızca soruşturma dosyasını inceleme yetkisi olan kişilerce erişilebilir olması gereken Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'e ait bazı fotoğraflar paylaşılmıştır. Kumpas, birinci durum: Servis edilmiş bir internet sitesine. O internet sitesi -biraz sonra yine bu konuya geleceğim ama- bu ittifakın, Cumhur İttifakı'nın, bu iktidarın çok güzide bir bileşeninin aslında yazılar yazdığı sitedir; Vatan Partisi ve Doğu Perinçek'in, güzide ortağınızındır. (HDP sıralarından alkışlar) Onlara servis edilmiştir. O güzide ortağınız size yol gösteriyor, kapatma davasında da öyle oldu -biraz sonra geleceğim- işte burada da aynı şey yapılmıştır.

Bundan yedi yılı aşkın bir süre önce, 2014 yılında "çözüm süreci" olarak adlandırılan süreçte çekildiği belirtilen ve 2017 yılından bu yana güvenlik birimlerinin ve cumhuriyet savcılıklarının elinde olan fotoğrafların basına servis edilmesiyle Semra Güzel hakkında çok sayıda kişi tarafından bir linç kampanyası başlatılmıştır. Yani bakın, 2017 yılından beri o fotoğraflar elinizde. Semra Güzel tüm kişilik hakları ihlal edilerek hedef gösterilmiştir. Hakkında gizlilik kararı verilmiş olan dosyadan alınan

ve söz konusu internet sitesinde yayınlanan fotoğraflar yalnızca görevli jandarma birimi, soruşturma savcılığı ve Anayasa Komisyonunun elinde bulunmaktaydı. Dosyadaki gizlilik kararlarından kaynaklı, bu fotoğraflara ancak kanunen gizli bilgilere erişim hakkı verilmiş olanlar ulaşabilir. Dolayısıyla bu fotoğraflar ancak bu bilgilere ulaşma yetkisi olan biri veya birileri tarafından servis edilmiştir. Çok açık ve net. Bakın, sizin aklı başında ki bütün hukukçularınıza sorun -Cumhur İttifakı için söylüyorum, sadece Adalet ve Kalkınma Partisi için değil- onlara sorun, aynı şeyi söyleyeceklerdir. Aklı başındaki bütün hukukçular bu fotoğrafların ancak bu bilgilere ulaşma yetkisi olan biri veya birileri tarafından servis edildiğini bilirler. Fail belli aslında, Komisyon içindeki bir veya birkaç iktidar milletvekili. Adları da belli, birisi biraz evvel kendini ortaya koydu, Komisyonda da ortaya koymuştu. Hani, bir milletvekiline "trol" demek istemiyorum ama gerçekten trollere taş çıkartan bir milletvekili. (HDP sıralarından alkışlar) Bir de hukukçu ya sözde! Hukukçu, sözde hukukçu! Adalet ve Kalkınma Partisinin hukukçuları bunlar işte. Sonra bu hukukçuları siz hâkim yapıyorsunuz, ağır ceza hâkimi yapıyorsunuz ve o ağır ceza mahkemeleri sizin komisyonlarınız gibi çalışıyor, davranıyor ve arkadaşlarımızı yargılıyor ve ceza veriyor. İşte bu, işte bu, örnek bu. Durumumuz budur, vahimdir. (HDP sıralarından alkışlar) Allah muhafaza, umarım siz de böyle hukukçuların eline düşmezsiniz Sayın Cahit Özkan, umarım. (HDP sıralarından "Düşsünler" sesleri)

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Düşsünler, düşsünler.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Şimdi, Semra Güzel'e dönelim. Bundan iki gün sonra yani 8 Ocaktan iki gün sonra, kendisine yöneltilen isnatlara ilişkin bir bilgilendirme açıklaması yaptı yazılı olarak, ben de burada size okudum. Bu fotoğrafların yayınlanmasıyla birlikte, âdeta düğmeye basılmış gibi, olağan bir Meclis komisyonunun çalışması olarak asla nitelendirilemeyecek bir süreç işletildi. Biraz evvel Grup Başkan Vekilimiz Sayın Beştaş Anayasa'ya aykırılık konusunda bunu anlattı. Fotoğrafların sosyal medyada yayınlanmasından dört gün sonra, Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Başkanı, yalnız fotoğrafların yer aldığı dosyayı dokunulmazlığın kaldırılması için yeter bulmadığı için olsa gerek bir gizli tanığın, itirafçının beyanının yer aldığı bir başka dosyayı da görüşmek üzere Komisyonu toplantıya çağırdı, 20 Ocak Perşembe günü. Bakın, ne kadar hızlı ilerleyen bir süreç.

Karma Komisyon o gün dosyaları incelemek üzere bir Hazırlık Komisyonu kurdu, sonra Hazırlık Komisyonu aynı gün toplantıya çağırıldı, acelemiz var (!) 28 Ocak tarihine kadar yazılı savunma istendi vekilimizden. 31 Ocak günü toplantı yapıldı. 2 Şubat tarihinde yani komisyonun oluşturulmasından on üç gün sonra oy çokluğu için her 2 fezleke için de Semra Güzel'in dokunulmazlığının kaldırılmasının Karma Komisyona teklif edilmesine karar verildi. 18 Şubatta Karma Komisyon toplandı ve dokunulmazlığın kaldırılmasına karar verdi.

Büyük bir acele değil mi? Neden? Hukuk mu işlettiniz? Vicdanınızla mı karar verdiniz? Yok. İlahlar kurban istedi. Siz, ilahların istediği bir kurbanı yarattınız Semra Güzel'le ve bu sizin vicdanınızda ağır bir leke olarak kalacak, göreceksiniz bunu. (HDP sıralarından alkışlar)

Biraz evvel -nerede, şimdi göremiyorum- bir vekiliniz çıktı burada dedi ki dokunulmazlığı kaldırılmış olan Tuma Çelik'ten bahsederken: "Ne oldu? Dokunulmazlığı kaldırıldı, bak, yargılandı ilk derece mahkemesinde, beraat etti." He, doğru, beraat etti. Peki, ya azıcık bir vicdanınız var mı? Allah aşkına, hepinize soruyorum. O Tuma Çelik hakkında, şimdi beraat etmiş olan Tuma Çelik hakkında -biz o zaman ihraç ettik hatırlarsanız- bu iddia geldiği anda Meclise, kendisini ihraç ettik partiden, partilimiz değildir. Ama o Tuma Çelik hakkında sizin vekilleriniz, başta kadın vekilleriniz olmak üzere, o, sosyal medyada yaptıkları linç kampanyasından azıcık utanma duydular mı ya, azıcık? Azıcık "Ne hata etmişiz." dediler mi? Azıcık "Vicdanımız çok sızlıyor." dediler mi? (HDP sıralarından alkışlar) Dediniz mi bunu? Allah aşkına sorun kendinize ya, bir aynaya bakın.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Soruyorsun, söyleyeyim o zaman.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Sen konuşma Cahit Özkan, sözümü kesme!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Niye ihraç ettiniz o zaman, niye ihraç ettiniz?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Savunma yapıyor, savunma.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Bırakın! Konuşma, ikide bir bugün konuşuyorsun! Allah Allah!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Alın geriye. Ne güzel!

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Savunmamı mı engelleyeceksin, savunmamı mı engelleyeceksin? Konuşma, dinlemeyi öğren! (HDP sıralarından alkışlar)

Sen de onlardan birisin, sen de sosyal medyada linç yapan bir grup başkan vekilisin.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Madem Mağdur, alın geriye.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Basın toplantılarında linç yapan bir grup başkan vekilisin; sen de öylesin, evet, evet.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Alın Tuma Çelik'i geriye, madem mağdur.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Sen FETÖ'nün yardakçısısın, bunu da biliyoruz biz. (HDP sıralarından alkışlar)

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Sen PKK'nın yardakçısısın!

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Hadi oradan! Hadi oradan, konuşma! Hadi oradan, konuşma!

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Bağırma!

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – FETÖ'nün yardakçısı!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Hem FETÖ'nün hem PKK'nın yardakçısısın sen! FETÖ'nün, PKK'nın yardakçısı.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Senin o zaman söylediklerini ben bu kürsüde konuştum, bütün halka anlattım. Hadi oradan! Hadi oradan!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Tuma Çelik'i al, al Tuma Çelik'i!

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – FETÖ'nün yardakçısı. Siyasi ayak aranıyorsa sensin!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Sayın Başkan, bana soru soruyor, kendisi… (HDP sıralarından gürültüler)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Hadi oradan!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – PKK'nın yardakçısı, FETÖ'nün yardakçısı!

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Şimdi, "adalet" ve "vicdan" gibi kavramları kullanmanın anlamsız kaldığı günlerdir bugünler.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Al Tuma Çelik'i geriye! Al Tuma Çelik'i!

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Ya, hukukçuymuş! Ne hukukçusu, ne hukukçusu! Hukuk yanından bakarsak nasıl bir tabloyla karşı karşıyayız? Şimdi ben…

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Niye ihraç ediyorsunuz Tuma Çelik'i, o kadar güzel adamdı? O kadar güzel adamdı da Tuma Çelik'i niye ihraç ettiniz? Alın geriye, alın!

BAŞKAN – Sayın Oluç…

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Neden ihraç ettik biliyor musun? Onu söyleyeyim ben sana: Çünkü bizim partimizin ilkeleri var, bizim partimizin kadın meclisi var ve biz o ilkeler çerçevesinde, böyle bir suçlama ortadaysa eğer, o suçlamanın sonucu ortaya çıkana kadar ihraç ettik ve bunu disiplin kararıyla yaptık; anlaşıldı mı?

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Geri al hadi; geri al, geri al!

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Bu mesele adamın iyi ya da kötü olmasıyla ilgili bir mesele değil, ilkelerle ilgili.

SALİH CORA (Trabzon) – Bağırarak konuşma!

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Konuşma sende oradan Salih Cora, konuşma, konuşma! Ne bağırıyorsun? Gel buraya konuş bir şey söyleyeceksen, konuşma! Hadi oradan! Sen de ailendeki FETÖ'cülerin acısıyla konuşuyorsun. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Sayın Başkan, uygun bir dile davet edin.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Hadi oradan! Kimin ailesinde FETÖ'cü varsa bize saldırıyor. Konuşma oradan, hadi!

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Bu savunma değil, saldırı; savunma değil, saldırı bu.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Bırakın da savunmamızı yapalım.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, savunma yapılıyor burada.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Savunma değil, saldırı.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Sayın Başkan, bu nedir ya? Nedir bu yani? Böyle bir şey var mı?

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Sayın Başkan, bu savunma değil, saldırı.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Sen hukukçusun, savunma hakkı kutsaldır, dinleyeceksin.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Nasıl savunma!

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) –Hadi oradan!

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Ya, adam gibi konuş, adam gibi konuş!

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Hadi oradan! Otur yerine, otur yerine!

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Ya, adam gibi konuş! Adam ol, adam! Adam ol ya, mağaradan mı geldin?

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Sayın Başkan, uygun bir dile davet edin, savunmasını yapsın. Bu yaptıkları suçtur, hepsiyle ilgili tazminat davası açacağız, şikâyetimizi de yapacağız. (HDP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri…

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Hayır, efendim, itham ediyor, suçluyor bizi; kabul etmiyorum, reddediyorum. Bu dili kabul etmiyorum. Bu savunma değil, saldırıdır.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ya, tamam, reddettin, otur ya, otur, otur!

BAŞKAN – Sayın Oluç, Meclise hitap ediniz.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Şimdi ekranları başında bizi izleyenleri duyabiliyorum, hani "Ya, ne hukuku konuşuyorsunuz." diyenleri. Haklılar, ortada hukuk ve evrensel hukuka uygun davranan bir yargı mekanizması yok, mahkemelerin çoğu sizin hukuk komisyonunuz gibi davranıyor.

Ama ilginç olan başka bir şey var, muhalefetin durumu; ilginç. Muhalefet, her gün Türkiye'de yargı mekanizmasının çöktüğünü örnekleriyle anlatıyor, "Yeni dönemde, seçimlerden sonra iktidara geldiğimizde hukuk alanında şunu yapacağız, bunu yapacağız." diyor, ortak metinler, çok güzel metinler imzalıyor ama sonra, bu eleştirdiği hukuksuz mekanizmaya Semra Güzel'i teslim etmeye "evet" oyu veriyor. İktidara aday olan müthiş demokrat bir muhalefetle karşı karşıyayız. (HDP sıralarından alkışlar) Tutarsızlık, ne dediğini bilmeyen, iktidarın yarattığı korkuya ve kara propagandaya teslim olan bir muhalefetle karşı karşıyayız. Yazık değil mi? (HDP sıralarından alkışlar) İlk kez yapmıyorsunuz bunu, konu Kürt sorunuyla ilgili olunca birdenbire iktidar ile muhalefet arasında fark kalmıyor, bütünleşme tam anlamıyla sağlanıyor. Daha önce dokunulmazlıkların Anayasa'ya aykırı olarak kaldırılması mevzusunda da aynı durumu yaşadık ama bu tutarsızlık, muhalefetin kendi seçmenlerine vermesi gereken bir hesap konusu elbette. Bizi bu kadarı ilgilendiriyor; söylediği ile yaptığı arasında uyum yok, nokta.

Tüm bu gerçeklere rağmen biz hukuk konuşmaya devam ediyoruz Türkiye'de hukuk olmamasına, işlememesine rağmen.

Buraya kadar anlattım. Uzunca bir süredir iktidar blokunca, HDP'ye yönelik ayrımcı ve tasfiyeci politikalar yürütülüyor, siyasi kırım operasyonu sürdürülüyor. Dokunulmazlığı kaldırılan milletvekilleri, tutuklanan milletvekilleri, belediye eş başkanları ve meclis üyeleri, binlerce parti üyesi ve yöneticisi ve son olarak HDP aleyhine açılmış kapatma davası ve Kobani kumpas davası. Bu tasfiye politikasını gerçekleştirebilmek için tüm uluslararası hukuk kuralları da rafa kaldırılmış; Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları bile uygulanmıyor. Bu konseptin son örneği ise Semra Güzel şahsında gerçekleştirilen saldırıdır. Linç kampanyası boyunca kurulan söylemler, yalnız Semra Güzel'e değil, aynı zamanda HDP'ye yönelmiştir.

Bugün görüşülmekte olan dokunulmazlığın kaldırılması dosyaları da hukukun araçsallaştırılmasının tipik örneklerini oluşturmaktadır. Hukukun, özellikle muhalefet milletvekillerinin bertaraf edilmesi için araçsallaştırılması hem Anayasa Mahkemesi kararlarında hem de Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarında tartışılmıştır. HDP'ye yönelen iktidarın amacının bir parti kapatma olduğu açıktır. HDP milletvekillerinin Meclisten tasfiyesine yönelik olan ve özelde Semra Güzel'in dokunulmazlığının kaldırılması ve sonrasında yaşanacak işlemler Anayasa'ya ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne aykırıdır.

Şimdi "Geçin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesini, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni ve Anayasa'yı." dediğinizi duyar gibiyim. Ama şunu belirtelim bir kez daha ki sözlüsüyle çektiği fotoğraflar ve üç satırlık gizli tanık, itirafçı beyanıyla Semra Güzel'in örgüt üyeliğiyle suçlanması hukuka da hakkaniyete de uygun değildir.

Şimdi, bu tarzı biz biliyoruz. Bu tarzın nerede, nasıl işlediğini daha evvel biliyoruz. Aslında sizler de biliyorsunuz bu gizli tanıklık ve itirafçı meselesinin nerede işlediğini. 5271 sayılı Yasa kapsamında tanıklık durumuna ilişkin ayrıntılı düzenlemeler vardır ve sıkı şekil şartlarına bağlanmıştır. Ayrıca, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin adil yargılanma hakkını düzenleyen 6'ncı maddesinin (3)'üncü fıkrasında da tanıklık kurumuna ilişkin özel düzenlemeye yer verilmiştir. Yasalar -Türkiye'deki yasalardan bahsediyorum- kolluğa tanık dinleme yetkisi vermemiştir, kolluk tarafından alınan beyanlar bilgi alma tutanağı olarak nitelendirilir, Yargıtay kararları da vardır, açıktır. Bu konudaki düzenlemeler adil yargılanma hakkı, yargılamanın aleniliği ve silahların eşitliği ilkesinin gerektirdiği bir zorunluluktur. Keza gizli tanıklık konularında da yasa maddeleri ve Anayasa Mahkemesi kararları konunun sakıncaları ve riskli yanlarına vurgu yapan kararlardır. Ayrıca, gizli tanıklık müessesesini uygulamada oldukça fazla suistimal edildiği de bilinmektedir. Mesela, geçmiş dönem HDP Eş Genel

Başkanı Selahattin Demirtaş'ın yüz kırk iki yıl hapis cezasıyla yargılandığı davanın iddianamesinde "Mercek" isimli bir gizli tanığa yer verilmiştir, bütün iddianame bunun üzerine kurulmuştur. Ya, yüz kırk iki yıl hapsi isteniyor. Şimdi, bu Mercek gizli tanığı var ya, bulunamadı, biliyor musunuz, yok. Nasıl ortaya çıktı bu?

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Vekil olmuştur, vekil.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Bir başka mahkeme Diyarbakır'daki mahkemeye yazı yazdı, dedi ki: "Bu Mercek isimli tanıkla ilgili görüş almak istiyoruz." Bulamadı mahkeme Mercek isimli tanığı. Gizli tanık, nereden çıktı bu? Şimdi, bütün o yüz kırk iki yılı, aslında olmayan bir gizli tanıkla ceza verecekler ya, yani böyle bir vicdansızlık olabilir mi? Bu "gizli tanık" denilenler Emniyetin ve İçişlerinin yarattığı sanal yaratıklardır, bu gizli tanıklar. Çok açık, biz bunu biliyoruz. İşte, bu Mercek'te ortaya çıktı, müthiş bir kumpas. 2016 yılına kadar yargı içerisinde örgütlenmiş -sizin ifadelerinizle söylüyorum- "FETÖ paralel devlet yapılanması" olarak tabir edilen cemaat yapılanmasının yürüttüğü Ergenekon, Balyoz, KCK, İlhan Cihaner, Fenerbahçe şike davası ve benzeri önemli kumpas dosyalarının temelini gizli tanıklar oluşturuyordu. Hatırladınız mı, hatırladınız mı? Gizli tanıklar oluşturuyordu ve hukuka aykırı bir şekilde elde edilen deliller üzerinden yürütülen bu soruşturmalarda neler yapıldığı kamuoyunda sıkça tartışıldığı gibi, 15 Temmuz darbe girişiminden sonra yürütülen soruşturmalarda tanık ve gizli tanıklar aracılığıyla hukuka aykırı elde edilen delillerle kumpas davalarının yürütüldüğü ortaya çıkmıştı. İşte siz oradan öğrenmişsiniz bunu ya, bu gizli tanık ve itirafçı kullanma meselesini oradan öğrenmişsiniz, talebelik iyi!

Birkaç hafta önce -Kobani kumpas davası var, biliyorsunuz, sürüyor şurada, Sincan'da- yeni bir gizli tanık icat edildi. Diyeceksiniz: "Ne var bunda?" Ya, olay 2014'ün Ekiminde yaşanmış, 2020 yılında tutuklamalar yapılmış -aradan altı sene geçmiş, 2022'ye gelmişiz- 2021'de dava açılmış, 2022'nin Şubat ayında yeni bir gizli tanık buldular. Nasıl, müthiş değil mi? Sekiz sene sonra gizli tanık çıktı ortaya. Bu nereden çıktı? Ve zırva iddialar… Hani sürecin içinde olmasam, parçası olmasam yemin ediyorum bu kadar zırva olduğunu bilemezdim, o kadar zırva iddialarla bir gizli tanık. Bunlar, FETÖ uygulamalarıyla aynıdır, aynı. Aynı işi yapıyorsunuz, aynı şeyleri öğrenmişsiniz, bunu şimdi bize karşı kullanıyorsunuz. İtirafçı beyanları için ise daha ciddi kaygılar vardır hukuk alanında. Biliyorsunuz çünkü kendisi de aynı suçlama nedeniyle yargılandığı için, kurtulabilmek için her türlü beyanı vermektedir itirafçı.

Bakın, Diyarbakır Büyükşehir Belediye Eş Başkanı Selçuk Mızraklı'ya -şimdi Edirne'de yatıyor- on yıl ceza verdiniz. Neyle? Bir itirafçı tanığıyla. Cezaevindeki bir itirafçının yalan itiraflarıyla Selçuk Mızraklı -doktor, büyük hizmetlerde bulunmuş insanlığa- cezaevinde yatıyor şimdi onurlu bir şekilde, başı dik. Geçenlerde gittim, gördüm. "Nasıl girdiysem ondan daha iyiyim, daha dinamiğim, daha kararlıyım." dedi. Selam olsun Selçuk Mızraklı'ya buradan. (HDP sıralarından alkışlar)

Şimdi, güvenilmez beyanlar üzerine bütün bu işleri yapıyorsunuz; işte, Semra Güzel dosyalarında da öyle. Ya, bir tane fezleke üç satırlık gizli tanık ifadesine dayanıyor, el insaf! Şimdi, dokunulmazlığını kaldırmak için el kaldıracaksınız.

Şimdi, değerli vekiller, dosyanın tek delili olan -Semra Güzel dosyasından bahsediyorum- tanık beyanının doğruluğunu denetleme imkânı da yok. Doğru mu, yanlış mı? Yok. Yargılama faaliyeti yürütülmüyor dolayısıyla kendisinin veya avukatlarının hazır bulunduğu bir yöntemle dinleme ve soru sorma imkânı da yok gizli tanığa çünkü zaten sanal bir yaratık ortaya çıkarılmış. Şimdi, bu beyan üzerine, bu sanal yaratığın beyanı üzerine Semra Güzel'in dokunulmazlığının kaldırılması, hukukla bağdaşır mı bu ya? Niye bu fezlekeyi de işin içine kattınız, neden? Çünkü sadece o fotoğrafla ilgili fezleke dokunulmazlık kaldırılması için bir neden değil. Hani mesele, fotoğraf meseleleri olsa, öyle fotoğraflar var ki değil mi, siz biliyorsunuz, çok fotoğraf var.

DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR (Ağrı) – Pensilvanya, Pensilvanya... Başını kapatmış böyle.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Mesela, Hazine ve Maliye Bakanının fotoğrafları, albümlere baktınız mı? Var, değil mi? Başka fotoğraflar… Çok. Yani fotoğraf üzerinden yargılama olmayacağını bildiği için Karma Komisyon, Anayasa ve Adalet Karma Komisyonu, bir tane fezleke daha işin içine kattı ki hani "Böyle kaldıralım dokunulmazlığı." diye ama o da üç satırlık bir gizli tanık beyanı. Bu durumla karşı karşıyayız, size bunu anlatıyorum ben. Hukuk filan yok işin içinde çünkü ilahlar kurban istedi.

Şimdi, Yargıtayın bu konuda yerleşik kararları da var üstelik, hukukçuların hepsi biliyorlar; bu da çok açık. Bütün bu anlattığımın çok daha detaylısını -ben özetleyerek anlatmaya çalıştım- 305 ve 306 sıra sayılı Raporlarda –önünüzde vardır, yoksa alırsınız bugün konuştuğumuz meseledeki- şerhlerimizde yer alıyor, tutanaklara bu işlendi, komisyonlarda da konuştuk hem Hazırlık Komisyonunda hem Karma Komisyonda ve bu tutanaklara girdi, verdiğimiz şerhte de okunuyor. Yani kısacası şunu söylemek istiyorum bir kez daha: Semra Güzel'in ivedi olarak dokunulmazlığının kaldırılmasını gerektirecek bir neden yok ortada. Şimdi, dedim ya üç satırlık gizli tanık ifadesine dayanan fezleke diye, o fezleke ne zaman gelmiş biliyor musunuz? Üç sene önce, üç senedir bekliyor. Hani bu kadar acil idiyse, bu kadar tehlikeli bir kişi idiyse Semra Güzel "Bir an evvel dokunulmazlığı kaldırılsın, yargılansın, tutuklansın." diyor idiyseniz üç senedir niye beklettiniz o fezlekeyi? Çünkü içinde bir şey yok aslında. İçinde bir şey olmadığını bilerek haklı olarak beklettiniz yani onu söylemek istiyorum.

Şimdi, öyle anlıyoruz ki bu Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon yıllardır elinde olan fezlekelerde yer alan bilgi ve belgeler üzerine değil, kendi elindeki bilgilerin basına servis edilmesinden sonra toplanmış ve çalışmalara başlamış yani açıkça kurulmuş olan bir kumpas var ve maalesef, üzülerek gerçekten bunu söylüyorum, Meclis Genel Kurulunda milletvekilleri de bugün bu kumpasın bir parçası hâline getiriliyor, ciddiyetten uzak bir durum. Fotoğrafların güvenlik birimlerinin eline geçmesinden dört buçuk yılı aşkın bir süre sonra bir milletvekilinin dokunulmazlığının kaldırılmasının istenmesi aslında ivedi bir gereksinim olmadığının en açık kanıtıdır.

Ünlü bir fıkra var, duymuşsunuzdur, adam koşa koşa arkadaşına gelmiş, demiş ki: "Ya, duydun mu? Hazreti İsa'yı öldürmüşler." Arkadaşı demiş: "Ya, deli misin? Kaç yıl oldu, kaç yüzyıl oldu?" Adamın cevabı ne, biliyor musunuz? "Olsun, ben şimdi öğrendim, bir şey yapalım bunun için." demiş. İşte, bu fıkradaki gibi sizin hâliniz.

Kürt kadın siyasetçilere olan kininiz ve öfkeniz -buradakileri tenzih ederek söyleyeyim hadi- bitmiyor. Hem Kürt düşmanlığı var hem erkek egemen anlayış var… Ya, Leyla Zana'nın iki cümlesine, üç rengine tahammül edemedi bu Meclis, siz yoktunuz o zaman ama edemedi. Aysel Tuğluk'a yönelik nefretiniz, sağlık koşullarının cezaevinde tutulmasına izin vermediği dönemde bile sürüyor. Gültan Kışanak, Kürt, kadın, bir de Alevi olarak karşınıza çıktı, Sebahat Tuncel, Gülser Yıldırım… Say say bitmez ama o kızgınlıkla, o öfkeyle onları cezaevinde rehin tutuyorsunuz. Derdiniz mücadeleleriyle Kürt kadınlarına örnek olan, onların evden çıkmasına, sosyal ve siyasal hayata katılmalarına önayak olanlara tahammül edemiyorsunuz çünkü çok büyük ve dinamik bir Kürt kadın hareketi ortaya çıktı. "Kadın, yaşam, özgürlük." diyor, "…"(x) söylemiyle. Buna tahammül edemiyorsunuz. Bunun verdiği rahatsızlıktır işte Semra Güzel'e davranış da. Okumuş, özgürleşmiş, doktor olmuş, siyasete atılmış, köy köy geziyor; atın cezaevine. Kürt sorunu budur işte, bunu anlatmaya çalışıyoruz. Ortada hukuk yok, Anayasa çiğneniyor.

Yasama dokunulmazlığının amacı milletvekillerini keyfî ve asılsız ceza kovuşturmalarından ve tutuklamalarından korumaktır. Diğer bir ifadeyle, yasama dokunulmazlığının amacı milletvekillerinin iktidar tarafından tahrik edilebilecek keyfî, zamansız ve esassız ceza kovuşturmalarıyla geçici bir süre için de olsa yasama çalışmalarından alıkonulmasını önlemek içindir. Dokunulmazlık bunun için var, bu

(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

durum için yazılmış bu dokunulmazlık maddeleri. Yani sizin tam da şimdi yapmak istediğiniz yapılmasın diye yazılmış Anayasa'daki dokunulmazlık maddeleri ama siz oy çokluğuyla bunu çiğneyeceksiniz. Yarın öbür gün sizin de ihtiyacınız olacaktır bu dokunulmazlık maddelerine.

Anayasa Mahkemesi daha yeni, Ömer Faruk Gergerlioğlu kararında detaylı bir yazımda bulundu ve Anayasa'nın nasıl politik nedenlerle çiğnendiğine işaret etti. Biliyorsunuz, süreci anlatmama gerek yok, Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun vekilliği hukuksuz bir şekilde düşürüldü. Tekrar Anayasa Mahkemesi "Vekilliğin düşürülmesi yanlıştır, ihlal vardır." dedi, döndü, geldi. Yani dokunulmazlık, asıl olarak milletvekillerine bir ayrıcalık sağlamayı değil, onların şahsında yasama işlevinin korunmasını ve böylece kamu yararının sağlanmasını amaçlar; bunu söylemeye çalışıyoruz. Yasama dokunulmazlığı, özellikle, Mecliste azınlıkta kalan ve muhalif milletvekillerinin keyfî bir ceza kovuşturmasıyla geçici bir süre için de olsa yasama çalışmalarını yapmaktan alıkonulabilmesinin önüne geçmeyi amaçlar ve halkın seçilmiş temsilcileri olarak gereksiz müdahale, kaygı ve baskısı taşımaksızın demokratik işlevlerini güvenceli bir biçimde ve gereği gibi yerine getirebilmelerini sağlar. Bu amaçla yapılmıştır dokunulmazlık maddeleri. Yani tam sizin çiğnediğiniz konuyu anlatıyorum. Nitekim, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi -daha bir ay oldu ya- bir ay önce, 1 Şubat 2022 tarihinde bir karar açıkladı, Encu/Türkiye kararı ve dedi ki: "HDP'li 40 milletvekilinin 20 Mayıs 2016 tarihinde dokunulmazlıklarının kaldırılması ve yargılanmaları nedeniyle ifade hürriyetleri ihlal edilmiştir." Daha bir ay önce ya, 40 vekil hakkında. "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10'uncu maddesi ihlal edildi." diye bunun altını çizdi ve dokunulmazlıkların Anayasa'ya aykırı şekilde kaldırıldığına hükmetti, her birine de -5 bin euro mu, 5.500 euro mu ne- tazminat ödenmesine hükmetti. Ayrıca başka bir şey daha söyledi bu mahkeme, AİHM; milletvekiliyken tutuklanan davalıların serbest bırakılması ve yeniden yargılanmasına karar verdi. Anayasanın 90'ıncı maddesi var; hani hiç duymak istemediğiniz ama aslında sizin çıkardığınız yani yazdığınız ve getirdiğiniz Anayasa'nın 90'ıncı maddesine göre, usulüne uygun yürürlüğe girmiş uluslararası sözleşmeler Türkiye açısından bağlayıcıdır -biliyorsunuz bunu- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni kastediyorum. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin parçasıdır Türkiye -biliyorsunuz bunu- onun kararlarını uygulaması gerekir, ondan bahsediyorum ama Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Encu/Türkiye kararı önümüzdeyken…

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) – Avrupa'da bir parlamenter, IŞİD'le fotoğrafı olan bir parlamenter Parlamentoda kalabilir mi? Malum, Avrupa'yı konuşuyoruz.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Duyamadım efendim, bir daha söyler misiniz.

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) – Avrupa'da bir parlamenter, IŞİD'le fotoğrafı olan bir parlamenter Parlamentoda kalabilir mi?

BAŞKAN – Ya, laf atmayın arkadaşlar. Bırakın, hatip konuşmasını tamamlasın.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Peki, demin söylediğimi duymadınız herhâlde değil mi?

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) – Avrupa'dan bahsediyorum, ikisinin hiç alakası olmadığını siz de gayet iyi biliyorsunuz.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Nasıl alakası yok? Onun alakasını nereden buluyorsunuz?

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) – Benim soruma cevap verin. Avrupa'da bir parlamenter, El Kaide, IŞİD üyesiyle öyle el ele, kol kola duygusal ilişki…

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Efendim, sizin arkadaşlarınızın çektirdiği fotoğraflarda hiçbir sorun olmayacak ama başka fotoğraflarda sorun olacak.

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) – Ya, hikâye anlatıyorsunuz, hikâye… Biraz adil olun, "Evet." ya da "Hayır." deyin. Çok basit, "Evet." ya da "Hayır." de!

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Sizin çifte standardınız, hukuk dışı anlayışınız, ikiyüzlülüğünüz buradan kaynaklıyor esas olarak. Ben de tam bunu anlatıyorum.

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) – Hadi canım ya!

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – "Bizimki terör örgütünün elebaşıyla fotoğraf çektirdi ama bizimki masum, sizin fotoğraflarınız kötü." Öyle bir şey yok, öyle bir hukuk yok, öyle bir çifte standart yok, öyle evrensel hukuk ilkeleri yok.

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) – Çifte standardın kitabını yazıyorsunuz, kitabını. Kitabını yazıyorsunuz, kusura bakmayın.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Bunu siz kendiniz bekanız için uyduruyorsunuz, çok açıkça söyleyeyim.

"Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi nedir, alt tarafı bir sözleşme." diyorsunuz ya…

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Niye rahatsız oluyorsunuz?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Savunma yapılıyor ama.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Nasıl savunma? Tekrar ediyor kendini.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Normal bir konuşma değil bu.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Soru soruyor hatip, soru soruyor; ondan. Soru-cevap yapıyor.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Soru-cevap diye bir usul mü var?

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Soru soruluyor, cevap veriliyor; ondan yani.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Siz Montrö için de "Alt tarafı bir sözleşme." dediniz, hatırlıyor musunuz, Montrö için? Ve sonra birdenbire bugün geldi, Montrö'nün önemini kavradınız, hayat size öğretti. İşte, uygulamadığınız Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları ve içtihatları da böyledir. Gün gelecek, onlara da sarılacaksınız. Siz zaten ihtiyaç duyup gittiğinizde, sizin Genel Başkanınız Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine gittiğinde onun verdiği kararların uygulanması gerektiğini tabii ki savunuyordu ama siz olmayınca uygulanmayabiliyor. Bakın, size söylemiş olalım bir kez daha: Gün gelecek, Avrupa Konseyi üyeliğinin önemini de anlayacaksınız, anlayacaksınız. Bakın, Rusya'ya ne oldu? Bunun olmasını istemediğimiz için sizi uyarıyoruz, yaptırımlarla Türkiye karşılaşmasın diye sizi uyarıyoruz. Biz yaptırımların doğru olduğunu düşünmüyoruz. Türkiye'nin böyle bir durumla karşılaşmaması gerektiğini düşündüğümüz için sizi uyarıyoruz; yoksa sizin kara kaşınız, kara gözünüz için değil. Bu kadar ilkesiz ve hukuksuz bir yönetim anlayışını benimsediniz; bravo!

Şimdi, milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılması için Meclise dosyalar geliyor. Bu fezlekelerin neredeyse tamamına yakını yapılan konuşmalar, basın açıklamaları ve toplantılardaki sunumlardır; hepsi düşünce ve ifade özgürlüğü kapsamındadır, hiçbirinde de şiddete çağrı veya şiddeti teşvik yoktur ama işgüzar savcılar var, terfi almak, iktidara yaranmak için hiçbir kuralı, hukuk kuralını dikkate almadan fezlekeleri hazırlayıp gönderiyorlar. Dokunulmazlıklar süreci, Türkiye siyasetinde Kürt siyasi hareketini ve Kürt siyasileri demokratik siyaset sahnesinden menetmek için bir araç olarak kullanılageldi.

Biraz önce konuşmamın başlangıcında 2 Mart 1994 darbesini ve dokunulmazlıkların kaldırılmasını anlattım. 2000'li yıllarda da bu yaşandı. 9 Kasım 2005 tarihinde kurulan Demokratik Toplum Partisinin düzenlediği neredeyse her etkinlik suç unsuru sayıldı, Anayasa Mahkemesinde kapatma davası açıldı ve Anayasa Mahkemesi 2009'da DTP'nin kapatılmasına karar verdi. 37 kişiye beş yıl siyaset yasağı

getirildi, Genel Başkanı Ahmet Türk ve Aysel Tuğluk'un milletvekilliğinin düşürülmesine karar verildi. Böylece Kürt siyasetinin, Kürt sorunu ve demokrasi meselesini Parlamento zeminine taşıma arayışları bir kez daha vesayet duvarına çarptı ve yargı vesayetin aracı hâline geldi. Yıl 2009, sizin iktidarınız dönemi. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bu kapatma adımını ihlal olarak nitelendirdi ve Türkiye'yi mahkûm etti; geçelim onu.

Geldik 2016'ya, 12 Nisan 2016'ya. Partisinin grup toplantısında konuşan dönemin Başbakanı ve sizin Genel Başkanınız Ahmet Davutoğlu, dokunulmazlık düzenlemesi üzerindeki çalışmaların tamamlandığını ifade etti hatırlarsanız ve bu düzenlemeyle birlikte Anayasa'da dokunulmazlıkları düzenleyen 83'üncü maddenin geçici bir maddeyle değiştirilmesi bir seferliğine öngörüldü ve bu yapılan tartışmaların sonunda dokunulmazlık güvencesinden bir defaya mahsus olarak yoksun bırakılması karara bağlandı. 20 Mayıs 2016'da Mecliste bu teklif kabul edildi ve hakkında fezleke bulunan HDP milletvekilleri yargı kıskacına alındı. HDP'li milletvekilleri hakkında hazırlanan fezlekeler; siyasi çalışmalar, fikir beyanları ve demokratik protesto hakkının kullanımını içeriyordu. Arka arkaya ifadeye çağrıldılar, tebligatlar geldi ve 4 Kasım 2016 günü yani 20 Mayıs 2016'dan sonra, 4 Kasım 2016 günü Bingöl, Diyarbakır, Hakkâri, Şırnak ve Van illerindeki savcılıklarca, siyasi bir kararla, aynı anda ve bir merkezden gözaltı kararı verildi. Siyasi karar olduğunu bu gösteriyordu: Farklı saatlerde bile değil, aynı anda ve bir merkezden. HDP Eş Genel Başkanları Figen Yüksekdağ ve Selahattin Demirtaş, Grup Başkan Vekili İdris Baluken, Ankara Milletvekili Sırrı Süreyya Önder, Diyarbakır Milletvekilleri İmam Taşçıer, Nursel Aydoğan, Ziya Pir; Hakkâri Milletvekilleri Abdullah Zeydan, Nihat Akdoğan, Selma Irmak; Mardin Milletvekili Gülser Yıldırım, Şırnak Milletvekili Faysal Sarıyıldız, Ferhat Encu ve Leyla Birlik; Van Milletvekili Tuğba Hezer hakkında gözaltı kararı verildi ve gözaltılar gerçekleşti -ardından tutuklamalar- birkaç kişi denetimli serbestlikle serbest bırakıldı ama çoğunluğu tutuklandı.

Şimdi, dedim ya işte, o döneme ilişkin, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi "Aslında bu dokunulmazlıkların kaldırılması, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni ihlaldir. Anayasa'ya aykırı bir şekilde, hukuk dışı bir şekilde bunu kaldırdınız." diyordu. İşte durum bu; 2016, yine aynı şey. Hani "Kürt sorunu nedir?" diye soruyorsunuz ya, Kürt sorunu budur; bir kez daha milletvekillerinin, seçilmişlerin cezaevine atılması ve yargılanmaları.

Peki, Kürt meselesi çözüldü mü siz bunları yaptınız da? Şimdiye kadar anlattıklarımızın hepsi, Kürt sorununun çözülmediğine dair örnekler. Daha da anlatacağım; uzatmayacağım çok, merak etmeyin, insani bir uzunlukta tutacağım ama bu sorunun çözülmediğine dair başka örnekler de var. Sembol olarak seçtim bazılarını çünkü anlatmaya kalkışsam zaman yetmez. Mesela, Van'da askerî helikopterden insan atıldıkça, Hakkâri Yüksekova'da sınır ticareti yapan gençler vuruldukça, Roboski katliamının emrini verenler ve uygulayanlar yargılanmadıkça, Kemal Kurkut'u vuranlar ceza almadıkça, cezaevlerindeki hasta ve yaşlı mahpuslar hayatlarını kaybetmeye devam ettikçe, zırhlı araçlarla Kürt çocuklarını öldürülenler için cezasızlık sürdükçe, Kürtçe vaaz verdiği için imamlar yargılandıkça, Kürt halkının seçim iradesini kayyumlar aracılığıyla gasbetmek devam ettikçe, siyasi davalarla seçilmişler rehin tutuldukça, Şenyaşar ailesinin adalet talebi karşılık bulmadıkça herhangi bir sorunun çözümünden söz etmek mümkün değildir. Bunlar sembolik örnekler, örnekleri arttırmak mümkün.

Şimdi gelelim bir başka konuya, kapatma davasına. Türkiye'de bugün adalet mekanizması ve duygusu, en fazla yıpranmış olan bir alan olma özelliğini koruyor. Bu yıpranmanın en açık ve bariz hâli, yargı mekanizmasına duyulan toplumdaki derin güvensizlik hâlidir. Bunu hep konuşuyoruz, sizler de biliyorsunuz aslında. Hem savcıların hem de hâkimlerin içinde bulunduğu durum kimi yerlerde cüzdanın vicdan önüne geçmesine, kimi yerlerde gelecek, sürgün ve terfi korkusu nedeniyle evrensel hukuk ilkelerinin, yasaların ve Anayasa'nın, uluslararası demokratik sözleşmelerin uygulanmamasına

yol açıyor. Yargının iktidarın bir sopası hâline getirildiği, bağımlı ve taraflı yargı eliyle siyaset alanının dizayn edilmeye çalışıldığı bir dönemi bugün bütün ağırlığıyla yaşıyoruz yani yargı eliyle siyaset mühendisliği yapılıyor. Toplum mühendisliğini eleştiren bir iktidar oldunuz; şimdi demokratik siyaset masabaşı mühendisliğine tabi tutuluyor. Toplumsal ve siyasal muhalefetin etkisiz kılınmaya çalışıldığı yargı müdahalelerinden bir tanesi de HDP'ye yönelik açılmış olan kapatma davasıdır.

HDP'ye karşı yürütülen süreçlerin hiçbir hukuki dayanağı olmadığını uluslararası kurumlar da tespit etti dedim. AİHM, 2020 Demirtaş Büyük Daire kararıyla "18'inci madde ihlali." dedi çok açık bir biçimde. 2015'ten bu yana açılan bütün davaların siyasi saiklerle olduğunu tespit etti; 18'inci madde ihlali. Bu kapatma davası da siyasi bir dava, hukuki değil. Tehdit ve şantaja dayalı bir kampanya sonucunda açıldı. Vatan Partisi, Doğu Perinçek'in başlattığı kampanyayı iktidar ortakları devam ettirdi, onun peşine takıldınız. Önce Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı zorda bırakıldı, baskı altına alındı; sonra Anayasa Mahkemesi gelen iddianameyi ilk incelemede iade etti -ki bu Türkiye tarihinde bir ilktir- bu kez "Anayasa Mahkemesi kapatılmalıdır." kampanyası başladı, Anayasa Mahkemesine ağır baskı, siyasi baskı kuruldu. Hukukun üstünlüğü filan, bunlar hak getire. Sonra iddianame bir daha gönderildi çok anlamlı bir günde, 7 Haziran 2021'de, 7 Haziran 2015 seçimlerini hatırlatan bir yıl dönümünde. Siyasi baskılarla Anayasa Mahkemesi iddianameyi kabul etti, şimdi süreç devam ediyor. Cumhuriyet Başsavcısı "Elimizden geleni yaptık iddianamede." dedi. "Nedir bu laf?" diye sorduk. "Elimizden geleni yaptık." ne demek? Yani o kadar mesnetsiz iddialarla bir iddianame hazırlamışsınız ki "Elimizden ancak bu kadarı geliyor." dedi Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı. Delil yaratma çabası o kadar güçlü ki ama ortada delil bulamamış odak olduğuna dair. "Elimizden gelen budur…" Hani vardır ya bir laf, söylemeyeyim şimdi.

Peki, "HDP'yi kapatmak namus borcudur, HDP'yi kapatmak vatan borcudur…" Bunların hepsi Anayasa Mahkemesi üzerinde kurulmuş olan çok açık ve net baskılardır. Öyle değil mi? Anayasa'nın 138'inci maddesinin açıkça ihlal edilmesidir. Bir siyasi kırım hevesi sınırsızdır; inanılmaz. Kürt halkının ve Türkiye demokrasi güçlerinin siyasi temsilcileri topyekûn tasfiye edilmek istenmektedir, topyekûn. Diyorsunuz ya "2023'te aya sert iniş yapacağız." diye, hani aya sert iniş değil de yumuşak iniş yapma imkânınız olsa yani HDP'lileri de bindirip hepsini aya göndermeye kalkarsınız, böyle de bir öfkeniz ve kininiz var nedense.

Ya, bir iddianamede -843 sayfa iddianame- 70 klasör ek, 7 flaş bellek, 10 binlerce sayfa belge var. İddianamede çok fazla kişiye siyaset yasağı isteniyor; eylemleri kapatma gerekçesi sayılan 69 kişi ve siyaset yasağı istenen 451 kişi var. Aralarında 52 vekil var, şurada, sıralarda oturan vekiller. HDP'de siyaset yapmış kişiler hakkında açılmış tüm soruşturma, kovuşturma, davalar üst üste konulmuş, yapıştırma usulüyle bir iddianame hazırlanmış. Yüzde 90'ı suç olarak nitelendirilmesi mümkün olmayan, hatta soruşturma başlatılması mümkün olmayan konular ama ne gam, önemli değil, kapatma davası açılmış; yığma bir iddianame. Mesela, siyaset yasağı istenen 451 kişi hakkında toplam 526 soruşturma var -listelenmiş böyle- bunların içinde 256'sı hakkında soruşturma hâlâ devam ediyor, kovuşturmaya dönmemiş, 347'sinde kovuşturma safhasına geçilmiş. Bu 500 küsur kovuşturmanın listelendiği yere baktığımızda kesinleşen ceza kaç tane biliyor musunuz 500 küsurun içinde? 13 ya, 13! Buna dayanarak kapatma davası açılıyor ve siz bunun doğru bir şey olduğunu düşünüyorsunuz. Ya, size kapatma davası açıldı zamanında. Ben o davada yaptığınız savunmayı okudum, Adalet ve Kalkınma Partisinin savunmasını okudum. Nasıl bir hukuksuzlukla, düzmece iddialarla karşı karşıya kaldığınızı birer birer anlatmışsınız, siz kendiniz yaşamışsınız bunu ya. Şimdi, kendi yaşadığınızı dönüp niye başkalarına uyguluyorsunuz? Aynı zihniyetle hazırlanmış olan bir iddianameyle karşı karşıyayız; durum bu.

Şimdi "Kürt sorunu nedir?" diye soruyorsunuz ya, Kürt sorunu budur işte, bu. Türkiye'nin yüzde 13 oy almış, 7 milyona yakın kişinin oy verdiği üçüncü büyük partisini, aileleriyle en az 15 milyon kişinin gönül verdiği bir partiyi kapatmaya çalışıyorsunuz, politikalarımızı yargılamaya çalışıyorsunuz, siyasetimizi yargılamaya çalışıyorsunuz. 7 Haziran 2015 seçimi size o kadar ağır gelmiş ki -o zaman iktidarı kaybettiniz ya, tek başınıza hükûmet olamama durumuna düştünüz ya- 2015'ten bugüne kadar milletvekili seçilmiş olan 123 kişiye siyaset yasağı istiyorsunuz ya! Bu nasıl bir şey? Ama istiyorsunuz çünkü hukuk önemli değil, intikam önemli. Siyaset kurumu yargı eliyle siyaset mühendisliği yapıyor, kendi yapamadığını da Anayasa Mahkemesine yaptırmaya çalışıyor, en yüksek mahkemeye. Aslında bu iddianame Kürt halkını demokrasi dışında bırakmayı hedefleyen bir anlayışta, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 14'üncü maddesini de ihlal ediyor yani etnik bir kesimi siyaset dışı bırakmak, ayrımcılık; bunu da ihlal ediyor. Bu dava, devletin Kürt sorunu karşısında geldiği son aşama. Bu dava bu sorunun bir yüzyıl daha devam etmesi için açılmış bir dava, biz bunu biliyoruz. Kürt sorununda demokratik ve barışçıl bir çözüm olmasın diye açılmış bir davadan söz ediyoruz. Bu iddianamede geçmiş kapatma davalarının savunulması da bunun açık işaretidir. Şimdi, hedef, demokratik siyaset, demokratik ve barışçı çözüm isteyen herkestir maalesef. Şimdi, Anayasa Mahkemesi öyle zorda bırakılıyor ki bu iddianameyle, ihsasırey durumunda kalacak çünkü bitmemiş yargılamalar kapatma gerekçesi olarak gösteriliyor. O bitmemiş yargılamalar bittiğinde, Anayasa Mahkemesine kişisel başvuru hakkı kullanıldığında -yargılanan kişileri tek tek kastediyorum- o davalar hakkında Anayasa Mahkemesi önceden karar vermiş olacak, ihsasırey. Yani Anayasa Mahkemesini aslında toptan tasfiye edecek bir dava hazırlanmış Anayasa Mahkemesi için, hedef Anayasa Mahkemesini tasfiye etmek.

Şimdi, başka bir şey daha var, en başında söylediklerime dönüp geleceğim. Davanın iddianamesinde, hem kapatma davasının iddianamesinde hem Kobani kumpas davasının iddianamesinde ne var biliyor musunuz? Çözüm süreci, İmralı görüşmeleri. Yani aslında hani, dedim ya çözüm süreci sürürken yargılansın diye uğraşanlar vardı, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı reddetti o başvuruları, "Burada suç yoktur." dedi ya işte, o başvurmuş olanlar ve o odak, o taraflar, o çevreler kimlerse onlar pes etmediler ya, şimdi de kapatma davası ve Kobani kumpas davası aracılığıyla çözüm sürecini ve İmralı'daki görüşmeleri yargılamak istiyorlar; plan bu, fark ettiniz mi bilmiyoruz, fark ettiğinizde biraz geç olacak belki ama biz söylemiş olalım, burada vicdanımız rahat olsun.

Sayın vekiller; HDP bir fikriyattır, bir düşüncedir, bir politik hattır, bir mücadeledir, bir direniştir ve HDP duvarlardan ibaret bir parti değildir, bir halk hareketidir. Dolayısıyla, HDP'yi kapatarak ne bu fikriyatı ne de bu siyasal düşünceyi ortadan kaldıramazsınız. Bu düşünce kendisine akacak bir mecra bulur; bu, başka bir partiyle mi olur, mevcut partilerden biri mi olur, başka bir yöntem mi olur, bilmiyorum ama bunun bir yolu bulunur. Bugüne kadar kapatmalar demokrasinin yara alması dışında bir anlam ifade etmemiştir, bundan sonra da bir anlam ifade etmeyecektir; yol bulunur veya yol açılır, mücadele devam eder.

1993'te Halkın Emek Partisini ve Özgürlük ve Demokrasi Partisini (ÖZDEP) kapattınız, 1994'te Demokrasi Partisini (DEP) kapattınız. Bir zihniyetten söz ediyorum, buralarda Adalet ve Kalkınma Partisinin bir dahli olduğunu söylemiyorum. 2003'te Halkın Demokrasi Partisi (HADEP) kapatıldı, 2009'da Demokratik Toplum Partisi sizin iktidarınız döneminde. Peki, HEP, DEP, HADEP, ÖZDEP, DTP kapatıldı da Kürt sorunu mu çözüldü, demokrasi mi kurtuldu? Hepsinde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Türkiye'yi mahkûm etti. "Kürt sorunu nedir?" diye soruyorsunuz ya, işte budur.

Peki, Kobani kumpas davası, tam bir tasfiye davası, tam bir tasfiye davası. Anlattım daha evvel, bir daha söyleyeyim: Bir iddianame 3.530 sayfa, olayların meydana geldiği tarihten altı yıl üç ay sonra hazırlanmış ve dava açılmış. İlk duruşması yapılmış geçtiğimiz yıl, sürüyor Ankara 22. Ağır Ceza

Mahkemesinde. 3.530 sayfalık bir iddianame, 324 klasörlük ekleri var ve yeni eklerle birlikte -dava sürdüğü için yeni ekler geliyor- on binlerce sayfadan oluşan bir iddianame hâline gelmiş vaziyette ama ağır ceza mahkemesi talimatla yargılama yapıyor. Heyet değişti, heyet niye değişti? Siyasi müdahaleyle. Çünkü heyet hızlı karar veremedi, öyle bir yığma durumuyla karşı karşıya kaldı ki "O zaman heyeti değiştirelim." dediler. HSK heyet değiştirdi hani hızlı karar verilsin diye; adil yargılama değil, hızlı yargılama yani. Bağımlı ve taraflı, talimatlarla hareket eden bir mahkemeyle karşı karşıyayız. Yazık ya, yürütmenin tahakkümü var yargının üzerinde. İşte, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bunları görerek 18'inci madde ihlali veriyor boyuna. Kürt sorunu bu işte, "Nedir?" diye soruyorsunuz ya. Kobani kumpas davası hukuk cinayeti açıkça ya çünkü Kürt'e hukuk ve adalet yok; yürütme yönlendiriyor, talimat veriyor, tahakküm kuruyor; Anayasa 138 ihlal ediliyor. Açık açık yürütme itiraf etti bunu "Bu davayı biz açtık." diye; "Yürütme olarak bu davada tarafız. Bu mesele hukuki bir mesele değil, siyasidir." demiş oldu yürütme taraf olduğunu söyleyerek.

Şimdi, sizin Genel Başkanınız bir zamanlar Ergenekon ve Balyoz davaları için "Bu davanın savcısı benim." diyordu ya -hani geçti o günler, sonra uzlaşma sağlandı değil mi- bugün Kobani davasının savcısı; doğru mu bu yapılan, olur mu, kabul edilebilir mi; niye kabul ediyorsunuz? Hukuki değil siyasi bir dava, önceden hazırlanmış bir kumpas.

Yürütmeden bir Bakan çıkıp -İçişleri Bakanınız- mahkeme başlamadan video yayınlıyor ya! Video yayınlıyor, mahkeme başlamamış daha. İletişim Başkanınız var bir tane, çıkmış, o da bir video yayınlıyor "Aşağı kalmayayım, ben de onunla yarışayım." diye, "Hangimiz daha iyi video kullanırız?" diye. 2 tane berbat video. Ne açıdan berbat? Görselini kastetmiyorum, o zaten berbat da içeriği berbat, içeriği; açıkça mahkemeye talimat veriyor. FETÖ kumpas davalarından öğrendiklerini uyguluyor bu talebeler, iyi talebeler olmuşlar.

Şimdi, Kobani kumpas davasının üzerinde daha çok durmayacağım. Sizler biliyorsunuz, bunu defalarca konuştuk burada, konuşmaya devam edeceğiz elbette ki. Yani, 6-8 Ekim 2014'te o zamanın İçişleri Bakanı Efkan Ala'nın söylediği "Kontrol edemediğimiz güçler var." sözünün ne olduğunu -aradan sekiz sene geçti- biz hâlâ öğrenemedik; siz biliyor musunuz bilmiyorum, büyük ihtimalle siz de öğrenememişsinizdir ya da öğrendiniz susuyorsunuz, fark etmez ama kimmiş bu kontrol edilemeyen güçler? Neden onlar yargı önüne çıkarılmadı; neden korundular, kollandılar? O dönem görev yapan vali, kaymakam ve Emniyet müdürünün kaçı 15 Temmuzda yer almıştı, 2014'ten sonra kaçı 15 Temmuzda yer almıştı, kaçı hâlen görevdedir? Bu soruların hiçbirine cevap vermediniz ve vermiyorsunuz ama bunların hepsini siz biliyorsunuz. Kobani kumpasının siyasi ayağının ortaya çıkmasından mı korkuyorsunuz? Bunun için mi bunları yapıyorsunuz? Biz bu soruları sormaya devam edeceğiz ve gerçeğin peşini bırakmayacağız. Biliyoruz, bu, bir kumpas davası; 7 Haziranın ve 31 Martın intikamı, siyasal ve toplumsal muhalefeti susturma, halklar arası dayanışmayı kırma davası; düşürülemeyen Kobani'nin intikamını alma davası; yolsuzlukların, çürümenin yaşandığı bir süreçte iktidarın kendini ayakta tutma davası; temelsiz, çökmeye mahkûm, eninde sonunda çökecek, hukukla alakası olmayan bir siyasi tasfiye davası.

Şimdi, değerli vekiller, bu Kobani kumpas davasının gerekçesi olarak iddia edilen "tweet" var ya… Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi -hani- "18'inci maddeyi ihlal ediyorsunuz." diye karar verdiği 2020 Demirtaş kararında "Bu 'tweet' aslında demokratik bir görüş açıklamasıdır. Evet, üzücü olaylar yaşanmıştır ama bu 'tweet' bu olayların nedeni değildir." dedi kararın içinde bu "tweet" için. Ama buna rağmen bu dava açıldı ve sürüyor, sürmeye de devam edecek. Tekrar 18'inci madde ihlali. "Siyasi nedenlerle açıldı." diyecek tekrar, belli.

Şimdi, hukuk yok, yargı yürütmenin sopası hâline gelmiş, yargı eliyle siyaset yapılıyor. Bütün bunlar olmamış gibi Semra Güzel'in dokunulmazlığı kaldırılacak ve bu şekilde işleyen yargıya kendisi teslim edilecek.

Kobani kumpas davasında da gizli tanıklar var; o Mercek gibi, kim oldukları belli olmayan, gizli tanıklar, sanal yaratıklar. Onlar da bir sürü zırva iddialarda bulunuyorlar. Hukuka uygun maddi delil bulamıyor tabii savcı, iddialarını kuvvetlendirmek için yeni gizli tanık arayışına çıkıyor. Şimdi, dedim ya birkaç hafta önce yeni bir gizli tanık buldular, aradan sekiz yıl geçmiş vaziyette.

Bu davaları bu kadar kapsamlı ele almamın nedeni, bunların aslında bizleri demokratik siyasetten tasfiye amaçlı olarak açılmış davalar olduğunu size anlatmaktır, merkezî siyasetten, demokratik siyasetten tasfiye etmek. Peki, merkezî siyasetten böyle oluyor da hani çöktürme planı nedeniyle yerel siyasette ne oluyor? Dedim ya biraz evvel, çöktürme planı nedeniyle kayyumları, bunun yerel ayağı bu işte; yerel yönetimlerden tasfiyenin en açık uygulaması kayyum atamaları. 2014'teki çöktürme planı bunu söylemiş. Sürpriz mi oldu bize? Sürpriz olmadı çünkü o planı bildiğimiz için bekliyorduk, sürpriz olmadı. Ayrıca, seçimlerden hemen önce ve sonrasında İçişleri Bakanı ve Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanının yaptığı açıklamalar var, onları da biliyoruz. Beklediğimiz bir şeydi bu kayyum ataması.

Peki, kayyum ataması nedir? Burada hep tartıştık, tartışmaya da devam edeceğiz; Kürt halkının iradesinin gasbedilmesi demektir ya; çok açık, seçim ve sandık hukukunun gasbedilmesidir, yok edilmesidir; kayyum ataması budur. Siz "Kürt halkının attığı oyları tanımıyoruz." dediniz, kayyum atadınız bütün belediyelerimize. Ama "kayyum" demek sadece bu demek değil; biz bunu da söyledik size o zaman, sadece siyasi bir gasptan söz etmiyoruz, ekonomik gasp var, ekonomik! Öyle bir gasp ki inanılmaz; yolsuzluk, hırsızlık, usulsüz harcamalar, haksız kazanç. Ya, bunların hepsi sizin atadığınız kayyumlarda ortaya çıktı, biliyor musunuz? Biliyorsunuz ama değil mi? En büyüğü Mustafa Yaman, Mardin Kayyumuydu, hakkında soruşturma açıldı, bütün şube müdürleri hakkında soruşturma açıldı, onlarca kişi hakkında soruşturma açıldı, Diyarbakır Kayyumu… Ya, öyle bir hâlde kaldınız ki kayyum atadığınız o kayyumların yerine bir daha kayyum atadınız çünkü adamlar öyle bir hırsızlık, yolsuzluk yaptı ki Sayıştay raporlarına girdi. İçişleri Bakanı kendisi müfettiş gönderdi bu belediyelere, kayyum atanmış belediyelere; ya, raporlar düzenledi müfettişler, İçişleri Bakanlığının müfettişleri ve hırsızlık yapıldığını ortaya çıkardılar. Hadi bakalım, o kayyumları değiştirdiniz, başka kayyumlar atadınız. Niye bunu söylüyorum? Sadece siyasi irade gasbedilmedi, aslında o şehirlerde yaşayan Kürt, Arap, Türk, bütün halkların, o şehirlerde yaşayan bütün insanların yarattığı zenginlikler gasbedildi; ekonomik gasp, talan var, talan! Böyle bir düzen kurdunuz. Şimdi, yerel siyasetten de bu şekilde silmeye çalışıyorsunuz, kayyumlar aracılığıyla. Yani sonuç olarak nedir? Yerel siyasetten silme, yerel demokrasiyi yok etme, hukuku yok sayma, uluslararası demokratik sözleşmeleri yok sayma; say say bitmez. Kayyumlar dediğimiz zaman Kürt sorunu budur işte.

Şimdi, üç konuyu kısaca bir bağlamda ele almak istiyorum; sık sık burada, Mecliste de tartışma konusu oluyor bu: Bir tanesi ana dili, öbürü yaşanan coğrafyayla ilgili, bir tanesi de asimilasyon meselesi. Bu üçünü çok kısaca değerlendirmek istiyorum çünkü her birinde aynı suçlamayla karşı karşıya kalıyoruz sizin tarafınızdan. Suçlama ne? Bölücülük; şehir efsanesi.

Şimdi, ana dili meselesi… Diyoruz ki ana dilinde eğitim yapılması lazım, evrensel bir haktır bu. Bu ülkede onlarca yıl "Kürtçe yoktur." dendi, sonra "Kürtçe dili yoktur." dendi. Kürtler ana dillerine sahip çıktılar; kendi imkânlarıyla korudular, geliştirdiler, bu mücadeleden vazgeçmediler. Şimdi, artık kimse "Kürtçe yok." diyemiyor, o dönemi geçtik.

NECİP NASIR (İzmir) – Recep Tayyip Erdoğan sayesinde oldu o.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Ama bu sefer ayrımcılık yapılıyor. Yani mesela havaalanlarında, uçaklarda İngilizce anons var, Kürtçe anons yok. Neden, ne zararı olur? Türlü dillerde anonslar var havaalanlarında ama milyonlarca Kürt'ün ana dilinde yok. Bunun ne zararı olabilir size? Ama ana diline karşı bir tutum… "KADES" diye bir kuruluş var, orada da durum aynı, sanki Kürt kadınlarının sorunu yok. Yasaklanan tiyatro oyunları var -bunları hep burada konuşuyoruz- zaman zaman engellenen sokak müzisyenleri var hukuksuz bir şekilde. Kamu hizmetlerinde, sağlıkta ve yerel idarelerde ana dili kullanılamıyor, yasak. Kayyumlar atadınız ya o Kürtçenin her şeyini kaldırdılar, tabelasından tutun kamu hizmetinde ana dilinin kullanılmasına kadar her şeyi kaldırdılar.

Şimdi, ana dilin eğitim dili olarak kullanılması talebi evrensel bir talep. Ya, bu talebin dünyanın herhangi bir yerinde herhangi bir ülkeyi böldüğü görülmemiş. Siz de bilmiyorsunuz zaten, böyle bir örnek yok. Yani bakın, Birleşmiş Milletler üyesi 194 ülkenin 113'ünde birden çok, birkaç tane resmî dil var. Yani hani en uç noktaları söyleyeyim: Çin Halk Cumhuriyeti'nde 51 tane var, Hindistan'da 36 tane, Rusya'da 34 tane; gelelim, Avrupa'da İtalya'da 11 tane, İspanya'da 5 tane -örnekleri artırmak mümkün- Irak'ta 4 tane –komşumuz- İran'da 8 tane; anayasal olarak kullanılıyor bunlar, ana diller. Bölünüyor mu bu ülkeler? Yok, bölünmemiş hiçbir tanesi; herkes huzur içinde ana dilinde eğitim de alıyor, ortak dili de öğreniyor, kendi ana dilini geliştirip koruyor, kültürel faaliyetlerini sürdürüyor, kimse kimseden rahatsız değil. Dolayısıyla "bölünme" argümanını ana dilinde eğitim için kullanmak gerçekten bir korku ortamı yaratmak için bu amaçla topluma sunuluyor, korku ortamı yaratmak; yoksa siz de çok iyi biliyorsunuz, bunun bölmekle hiç alakası yok, bizim de öyle bir derdimiz yok. Şimdi, bir tanesi bu. Yani çağdaş demokrasilerde ana diller kullanılıyor, eğitim yapılıyor, korunuyor, geliştiriliyor ve toplumlar için bir zenginlik olarak görülüyor; bir arada, eşit yaşamaya gösterilen saygının bir parçası oluyor. Ya, maalesef, bu Parlamentoda -hep başımıza geliyor- ana dilinde 5 cümle konuşma yapsa bir vekilimiz tahammül edemiyorsunuz ya. Ama çok acayip durum var: Mesela, sizin iktidarınız, Cumhur İttifakı Kürtçeyi seçmeli ders yaptı; biz de bunu eksik bulduk yani ana dilinde eğitim şarttır ama seçmeli ders yapılmasını eksik bulduğumuzu söyledik fakat bazı milletvekillerimiz burada çıktı, ana dilinde "Ya, seçmeli dersi gidin, seçin." diye Kürtçe söylediler, kıyamet koptu ya. Ya, böyle bir çelişki olabilir mi? Nasıl yaman bir çelişki bu? Yani seçmeli dersi sizin iktidarınız yapıyor, Cumhur İttifakı yapıyor. E, bizim vekilimiz de diyor ki: "Ya, biz bunu yeterli bulmuyoruz ama Kürtler, gidin, seçmeli dersi seçin." diye bu kürsüden söyleyince kıyamet kopuyor. Neden? Ya, tahammül edemiyorsunuz ama ben Almanca konuşsam burada, sesinizi çıkarmadan dinlersiniz. Arapça konuştu bir vekilimiz, kimse sesini çıkarmadı. Niye? Niye böyle bir çifte standart var? Yaman bir çelişki. Şimdi, bu talebimiz, evrensel, birleştirici ve karşılıklı saygıyı arttırıcı bir taleptir; bunun bölücülükle bir alakası yok; bunu bir kenara koyalım, bir.

İkinci konu: Asimilasyon. Biz zaman zaman konuşmalarımızda Türkiye Cumhuriyeti açısından bakarsak Kürt sorununun en temel meselesi asimilasyon politikaları, inkar politikaları, imha politikalarıdır diyoruz; bunu anlatıyoruz, asimilasyona karşı olduğumuzu anlatıyoruz ve bu politikaların, inkar politikalarının düşmanca olduğunu söylüyoruz. Karşımıza ne çıkıyor? Bölücülük. Niye? Ya, şimdi "Kürt sorunu nedir?" diyorsunuz ya, bu işte ikinci olarak yani.

Sizin Genel Başkanınız Diyarbakır'da yaptığı bir konuşmada "Bu kardeşiniz Diyarbakır Cezaevi 5'inci koğuştan yükselen feryadı ta İstanbul'da duydu." demiş, "Ben bu mücadelenin içinden geliyorum." demiş, "Ret politikalarını da bilirim, asimilasyon politikalarını da bilirim." demiş; bölücülük mü yapmış? Ha, biz söyleyince niye bölücülük oluyor? Başka bir konuşmasında demiş ki: "Bir annenin çocuğuyla ana dilinde konuşamıyor olmasından büyük azap ne olabilir? Şivan Perver'in kasetlerinin nasıl gizli gizli dinlendiğini ben de bilirim; faili meçhullerin, işkencelerin, sürgünlerin ne büyük acı olduğunu bilirim. Dağdakilerin indiğini, cezaevlerinin boşaldığını -o zaman 76 milyonmuş

Türkiye- 76 milyonun kucaklaştığını göreceğiz.” “İnkâr politikaları” demiş başka bir konuşmasında, Cumhurbaşkanlığı resmî sitesinde duruyor o konuşma. “Ret politikaları ve inkâr politikalarını bir daha gündeme gelmemek üzere rafa kaldırmalıyız.” demiş. Şimdi, o deyince… Yani Kürtlere karşı inkâr, baskı, asimilasyon politikalarının yaşandığı ve bunun yakın zamana kadar devam ettiği siz söyleyince söylenebiliyor, biz söyleyince bölücülük oluyor, ne hikmetse böyle oluyor.

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Şiddet, şiddet; şiddet oluyor. Şu anda terör…

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Ha, geleceğim.

Şimdi, bizler söyleyince tepki göstermenizin nedeni nedir biliyor musunuz Sayın Özkan? Siz şöyle düşünüyorsunuz: “Kürt, hakkını savunamaz, gerçeği söyleyemez; söylenecekse onu da biz söyleriz.” Böyle düşünüyorsunuz, Avrupalılar buna bir isim takıyor da ben yakıştıramadım, takmayayım şimdi ama biraz araştırırsanız bulursunuz.

Şimdi, birçok resmî devlet belgesinde ve kanunlarda Kürtlere karşı asimilasyon politikalarının varlığından açıkça söz ediliyor; bakın bütün belgelere -Şark Islahat Raporu’ndan Birinci Umumi Müfettişlik Raporlarına kadar- Türkiye Büyük Millet Meclisi tutanaklarına bakın, bunların hepsini görürsünüz. (HDP sıralarından alkışlar) Cumhuriyet tarihi boyunca Kürtçe kullanımının, Kürtçe isimlerin, soy ve yer adlarının yasaklandığı; zorla Türkçe olanlarla değiştirildiği; Kürtlerin siyasal ve sosyal organizasyonunun kapatıldığı…

NECİP NASIR (İzmir) – Onların hepsini Recep Tayyip Erdoğan, AK PARTİ tarihe gömdü, ret ve asimilasyon politikalarını ortadan kaldırdı; bunu kabul edin. (HDP sıralarından “Dinle, dinle!” sesleri)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Geleceğim efendim, heyecanlanmayın, anlatacağım onu da.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Savunmaya müdahale etmeyin lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – …Kürt dili ve kültürünün tanınmasına, desteklenmesine ilişkin hak taleplerinin cezai müeyyidelerle karşılandığı; kendi kültürlerinden egemen Türk dil ve kültürü lehine vazgeçmelerinin beklendiği ortadadır, raporlarda bu görünüyor. Kürt sorunu budur işte, budur.

Çok rapor var, detaylarına girmek istemiyorum ama sonuç olarak Meclisin, bu Meclisin bütün topluma ana dili konusunda vermesi gereken mesajlar karşılıklı saygıya, birbirini anlamaya, evrensel hakların kullanımının doğallığına ve doğruluğuna dayalı olmalıdır ama maalesef bu mesajlar verilemiyor, topluma iyi örnek olamıyor yani bu Meclis; toplum, Meclisinin önünde gidiyor.

Şimdi “ana dili” deyince sadece Kürtçeyi de düşünmeyin. Bu ülkede çok fazla ana dili var; Lazca var, Gürcüce var, Abhazca var, Çerkezce var, Arapça var, Rumca, Ermenice var. Yani sorun, sadece Kürtlerin sorunu değil; Türkiye’de yaşayan, bütün farklı ana diline sahip olanların sorunu. Tekçi anlayış ana dili konusunda bile bir hiyerarşi kuruyor, biz bunu kabul etmiyoruz.

Şimdi, sayın vekiller, Kürt sorunu ortak sorunumuzdur dedik, Türkiye’nin sorunudur dedik ve bu ülke sınırları içinde yaşayan her yurttaşımızın sorunundur.” dedik. Ama sadece Türkiye’nin değil bölgenin de sorunudur ve Suriye’nin, Irak’ın, İran’ın yani Orta Doğu’nun sorunudur, bölgesel bir sorundur; sadece yerel değil ama sadece bölgesel değil, küresel sorundur da küresel güçlerin dahlinin de olduğu bir sorundur. Şimdi, Kürt sorunu aynı zamanda Kürtlerin üzerinde yaşadığı toprakların tarihini, geçmişini, sosyolojisini, kültürünü bilmeyenlerin -savcılar da var bunların arasında- yaptıkları işlerle de ilgilidir.

Bakın, biz burada bazen konuşurken kürdistan coğrafyasından bahsediyoruz; itirazlar yükseliyor, konuşuyoruz, anlatıyoruz derdimizi filan. Ya, şimdi, bazı savcılar var, hakikaten yerli ve millî ya bu

savcılar, üzerinde yaşadıkları toprakların gerçekten kültürlerini, sosyolojisini, tarihini bilmiyorlar ya! Yerli ve millî ya, sorsak en Osmanlıcı bunlardır. Fezleke gönderiyorlar bize ne diye biliyor musunuz? Bir yerde, konuşmada "kürdistan" demişiz, diyor ki: "'kürdistan' dediniz." E, Abdullah Öcalan da "kürdistan" diyor. E, o zaman Abdullah Öcalan "kürdistan" dediği için -sanki sadece Abdullah Öcalan ilk defa "kürdistan" demiş, başka kimse dememiş- biz de onu söylediğimiz için terör örgütü propagandası ve üyelikten fezleke… Buyurun, ya böyle bir şey olabilir sayın vekiller? Yani tarihsel, sosyolojik, kültürel ve coğrafi bir gerçekliği inkâr etmek, yok saymak mümkün olabilir mi? Yani bunun olmadığını sizler de biliyorsunuz aslında, sizler de biliyorsunuz. Yani Osmanlı İmparatorluğu öncesinden başlayarak cumhuriyetin ilk yıllarına kadar kullanılmaya devam edilen bölge ve yer isimlerinin bir tarihî var, bir kültürü var, bir sosyolojisi var. Kürtlerin yaşadığı topraklarında Kürtlerle anılmasının bir tarihi var. Bu söz konusu topraklar tarihsel kaynaklar ışığında cumhuriyet öncesinden başlıyor; bunu biliyorsunuz, bu Meclisin tutanakları içinde de var, tarih kitaplarında da var, hatta, bakın, ta Karahanlılar dönemine gidin bakın, Kâşgarlı Mahmut'ta bunu görürsünüz "arzul ekrat" der yani "Kürtlerin ülkesi" der. Gelin, Selçuklu Sultanı Sencer'e, bakın "kürdistan" idari bir terim olarak kullanılır. 14'üncü yüzyıla bakın, bunu görürsünüz. Daha yakına gelin, 17'nci yüzyılda Evliya Çelebi'nin yazdıklarına bakın, bunu görürsünüz. 1847 yılında Sadrazam Mustafa Reşit tarafından Kürdistan eyaleti bir yönetim birimi olarak kurulmuş, bunu görürsünüz. O kadar çok örnek var ki... 1847'den sonra 1880-1890'lı yıllarda yazılmış olan ilk Türkçe ansiklopedi "Kamus-ül-âlam"da Şemsettin Sami tarafından yazılmış olan ansiklopedide bunu görürsünüz, okursunuz, çok açık ortada. Osmanlı döneminden birkaç örnek saydım, çok sayılır, vakit almak istemiyorum. Erken Cumhuriyet Dönemi'nde de bu böyledir. Bakın, Meclis tutanaklarına ya, girin bakın, o Meclis tutanaklarında "Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi Mustafa Kemal" imzasıyla gönderilen Bakanlar Kurulu talimatlarına bakın, görürsünüz, çok örnek var.

Şimdi, niye bunları söylüyorum? Kürtlerin yaşadıkları toprakların tanımlanması, bu toprakların neresi olduğunun tek tek sayılması, ilçelerin, illerin hatta köylerin sayılması, o bölgenin adlandırılması, bunların hepsi defalarca konuştuğumuz yerlerdir. Ya, hiç merak ettiniz mi acaba, hani nüfus sayımları yapılıyordu ya eskiden, orada ana dili soruları soruluyordu bir ara, sonra vazgeçildi o sorulardan. En son sorulduğu 1965 yılındaki son nüfus sayımının sonuçları hiç açıklanmadı, hâlâ açıklanmamıştır, biliyor musunuz. Neden diye sordunuz mu hiç kendinize? Bilmiyorsunuz, sormamışsınızdır. Çünkü o sayımda işte "Kürt illeri" diye konuşulan o belgelerin içindeki yerlerde Türkçe konuşma oranının ne kadar düşük olduğu, Kürtçe konuşmanın ne kadar yüksek olduğu görülmektedir, gerçekliktir bu.

Şimdi, ben bunları niye söylüyorum? Sizin Genel Başkanınızın grup toplantısında söylediğini bir kere burada okudum, tekrar hatırlatmayayım değil mi, onu siz biliyorsunuz yani bu kürdistan meselesiyle ilgili. "Kürdistan kelimesini, gidin Meclis zabıtlarını bakın, görürsünüz; biraz daha geriye gidip Osmanlı Dönemi'ne gidin, Doğu ve Güneydoğu Bölgesi'nin kürdistan olduğunu görürsünüz." dedi grup toplantısında. "Osmanlıya baktığımız zaman o güçlü Osmanlı'da, mesela çok daha enteresan, Lazistan eyaleti var." dedi, "Kürdistan eyaleti var." dedi, "İniyoruz güneye, yine aynı şekilde eyalet sistemleri var." dedi, sizin Genel Başkanınızın grup toplantısından bahsediyorum. Şimdi, bunu niye söylüyorum? Ya, biz bunu kullandık diye bölücü oluyoruz ama mesela sizler, ben de dâhil "Rumeli" kavramını kullanıyoruz. Rumeli neresi? Trakya'yı kullanıyoruz hepimiz. Millet Meclisi Başkanı Sayın Şentop Trakyalıdır değil mi? "Trakyalıyım." diyor, "Ben Rumeliliyim." diyor; haklı, öyle gerçekten, ben de kullanıyorum, ben de Rumeliliyim. Hiçbir savcı "Ya Rumeli neresidir, sen memleketi mi bölüyorsun?" diye kimseye fezleke göndermiyor. "Trakya neresidir?" diye göndermiyor. Trakya neresi ya? Tarihte yaşamış Trak halkının yaşadığı bölgeden bahsediyoruz ya. Kimseye öyle bir fezleke gelmiyor. Neden biz "kürdistan" deyince fezleke gelir? Neden bunun kullanılması engellenmek istenir? Bunun doğallığı var ya; tarihsel, sosyolojik, kültürel doğallığı var; bunu anlatmaya çalışıyoruz.

Türkiye Büyük Millet Meclisi bu topraklarda yaşayan bütün halkların, kültürlerin, kimliklerin ve ana dillerin ortak çatısı olmalıdır. Bu kötü bir şey değil, iyi bir şeydir; bunu anlatmaya çalışıyoruz. Demokratik bir anayasa ve demokratik bir cumhuriyet bütün bu farklılıkların ötekileştirilmeden, yok sayılmadan, inkâr edilmeden, ayrımcılığa ve asimilasyona tabi tutulmadan karşılıklı saygı ve eşitlik zemininde bir arada yaşama anlayışı üzerine inşa edilebilir ve geliştirilebilir, bu mümkündür. Meclis çatısı saygı ve eşitlik temelinde birliği pekiştiren bir yer olmalıdır; bunu söylüyoruz ve anlatmaya çalışıyoruz. Yani siz söyleyince bölücülük olmayan şey, biz söyleyince de değildir; bunu söylemek istiyorum. Yani bu korkuları topluma yaymaktan vazgeçin. İnkâr mekanizmasını devam ettirme anlayışına sahip olanlar var, biliyoruz; tanıyor gibi görünüp tanımamak, bunu biliyoruz; ana dili, asimilasyon ve yaşanan coğrafya gibi konuların üçü de inkârın anahtarıdır, bunu biliyoruz ama bu, artık, Türkiye'de sadece bir azınlık tarafından böyle görülsün, toplumun büyük çoğunluğu buraları aşmış olsun; birlikte ortak vatan, demokratik cumhuriyet, birlikte yaşam meselelerinde bu konular aşılmış olsun, inkârda ısrar edilmesin; bunu istiyoruz. Geleneksel devlet anlayışında olanlar yani o geçmişteki inkâr ve asimilasyon politikalarını bugün de savunanlar ne istiyorlar biliyor musunuz? Önümüzdeki yüzyılda zaman kazanalım, yeni yüzyılda da bu inkârda ısrar edelim istiyorlar. Bunların azınlıkta kalması lazım bu ülkenin, bu toplumun, hepimizin ortak geleceği açısından baktığımızda. Mücadele, bu inkâr durumu sürecek mi sürmeyecek mi mücadelesi esas itibarıyla. "Kürt sorunu nedir?" diye soruyorsunuz ya, Kürt sorunu budur işte budur ve Kürt halkı bugün bu zaman kazanma ve bir yüzyılı daha kendisine kaybettirme anlayışının ne olduğunun farkındadır, bunu size özellikle söyleyeyim.

Peki, şu bölücülük meselesi… Bir konu daha var o konuda söylemek istediğim. Hani, bir şehir efsanesi, buradan çıkalım diye bunu söylüyorum. Şimdi, HDP'nin bu konuda -hani ayrı devlet kurma, bölmek falan gibi konular- HDP'nin bu konuda hiçbir belgesinde bir şey bulamazsınız. Program, tüzük, Eş Genel Başkanlarının konuşmaları, milletvekillerinin konuşmaları; hiçbir şey bulamazsınız, yoktur çünkü böyle bir fikrimiz yok. Biz ortak vatan, demokratik cumhuriyet, eşit koşullarda bir arada yaşayalım; bunun için bu toprakların parçasıyız diye mücadele ediyoruz. Yani, herhangi bir örnek gösteremezsiniz, anlayışımız böyle değil. Bunu bir kenara koyalım ama bunu ciddiye almıyoruz, onu size söyleyeyim. Yani bunun ciddiye aldığımızdan değil, eşit koşullarda bir arada yaşama iradesine HDP sıkı sıkıya sahip çıkıyor. Bunu çok açık ve net, defalarca söyledim ve söylemeye devam edeceğim. Bütün söylemlerimiz bu zemin üzerinde gelişmiştir. Peki, HDP dışında böyle bir politika var mı? Yani HDP dışında Kürtlerin böyle bir politikası mı var? "Memleketi bölelim, ayrı bir devlet kuralım." diye bir politika mı var?

Şimdi, "Türkiye'yi Misakımillî olarak başta ortak bir vatan olarak kabul hem Kürtler hem Türkler için bir ulusal yemin olarak kabul edilir. Zorla dayatılsa bile ayrılık kabul edilemez. Çünkü özgür birliktelik zenginliktir, çok renkliliktir, güçlülüktür. Son isyanın Kürtlere ve hatta Türklere, tüm Türkiyelilere kanıtladığı en büyük değer, ancak özgürlükle bilinçli yurtsever olunabileceğidir. Cumhuriyetin tarihsel temeli ve anayasal ifadesi demokratik çözüme uygundur. Engelleyen nedenler; psikolojik boyut ve gerilik, çözümde klasik ilkel milliyetçi anlayışla hâkim ulus şoven milliyetçiliğinin inkâr tarzıdır. Kürt toplumundaki dil ve kültür özgürlüğü, sorunun can alıcı özünü teşkil etmektedir. Askerî ve silahlı güç yaklaşımları, çözüm için anlamını yitirmiş ve terk edilmelidir." Kim söylemiş? İmralı duruşmalarında Abdullah Öcalan.

Sonra, 156 sayfalık bir yol haritası vermiş 15 Ağustos 2009'da, cezaevi idaresine teslim etmiş, 156 sayfa. Ve orada Kürt sorununun çözümünü "demokratik ulus ilkesi" "ortak vatan ilkesi" "demokratik cumhuriyet ilkesi" "demokratik anayasa ilkesi" "demokratik çözüm ilkesi" "bireysel ve kolektif hakların ayrılmazlığı ilkesi" "ideolojik bağımsızlık ve özgürlük ilkesi" "tarihsellik ve şimdilik ilkesi" "demokratik ulus çözümünde ahlak ve vicdandan kaynaklı empati" ve "demokrasilerin öz savunması

ilkesi" gibi başlıklar altında topladığı bir yol haritası vermiş cezaevi idadesine. Ve o yol haritasını verdikten sonra, 9 Eylül 2009 tarihinde avukatlarıyla yaptığı görüşmede diyor ki o dönem Başbakan olan Tayyip Erdoğan'a hitaben: "Sayın Başbakandan Kürt sorunun demokratik çözümü için kararlılık göstermesini bekliyoruz." Bakın, şimdi okuyacağım şeylere dikkat edin. "Ayrı bir kürdistan kurulmasını kesinlikle önermiyorum. Ayrı bir devlet istemiyoruz. Devlet tarzı federal bir sistem istemiyoruz. Konfederal bir sistem istemiyoruz. Biz demokrasinin gelişmesini, Türkiye'de de Kürtler arasında da gelişmesini istiyoruz. Biz, toplumsal bir uzlaşma istiyoruz." nokta. Var mıymış Kürtler arasında "Ayrılalım da ayrı bir devlet kuralım, Türkiye'yi bölelim de." diyen? Varsa tek tüktür, bilmiyoruz ama ne HDP'nin ne HDP içindeki bileşenlerinin böyle bir temel yaklaşımı yok. Peki, neden bu şehir efsanesini kullanıyorsunuz hâlâ? Türkiye toplumunda gerçekler konuşulmasın diye pompalıyorsunuz bunu. "Ülkeyi bölmeye çalışıyor HDP." Nerede bölmeye çalışıyor HDP ülkeyi? Böyle bir şey yok. Ya, niye bölelim ülkeyi yani nasıl böleceğiz? Mesela niye İstanbul'u bırakıp gitsin? 4 milyon Kürt yaşıyor İstanbul'da. İzmir'de 2 milyon Kürt yaşıyor, niye İzmir'i bırakıp gitsin Kürtler? Antalya'yı, Bursa'yı, Kocaeli'ni, Aydın'ı, Adana'yı, Mersin'i niye bırakıp gitsin, neden? Ya, eşitlik istiyorlar, eşitlik, kendilerine bir yer açılmasını istiyoruz, eşit koşullarda yaşamak istiyorlar; budur, mesele budur. Kendi ana dilleri ve kimlikleri için, kültürleri için özgürlük istiyorlar, özgürlük; mesele budur. Kimliklerinin, kültürlerin, ana dillerinin tanınmasını, kabul edilmesini, herkesin birbirine saygı duymasını ve bu saygı temelinde bir arada yaşamın gerçekleşmesini istiyorlar; mesele bu. Tekçi değil çoğulcu bir birlik istiyorlar, bunu anlatmaya çalışıyoruz ama siz bir şehir efsanesi tutturmuşsunuz, "Ülkeyi bölmek istiyorlar, parçalamaya çalışıyorlar." Ya, gerçekten ciddi değil bu. Bu gerçek konuşulmasın, özgür ve eşit bir yaşamın imkânları yaratılmasın diye bu yanlış bilgileri pompalıyorsunuz.

Şimdi, unuttunuz mu? Hani dedim ya, çözüm süreci başladı 2013 başından itibaren, görüşmeler… 21 Mart 2013'te Diyarbakır'da "Nevroz" kutlaması vardı ve o kutlamaya Abdullah Öcalan bir barış manifestosu gönderdi, hatırlıyor musunuz? Ve o barış manifestosunda dedi ki: "Demokratik sivil siyaset ve siyasal mücadele esas alınmalıdır." Bakın, dedi ki: "Demokratik hakları, özgürlükleri, eşitliği esas alan bir anlayış gelişiyor. Biz, onlarca yılımızı bu halk için feda ettik, büyük bedeller ödedik, bu fedakârlıkların, bu mücadelelerin hiçbiri boşa gitmedi. Kürtler öz benliğini, aslını ve kimliğini yeniden kazandı. Artık silahlar sussun, fikirler ve siyasetler konuşsun noktasına geldik. Yok sayan, inkâr eden, dışlayan modernist paradigma yerle bir oldu. Akan kan Türk'üne, Kürt'üne, Laz'ına, Çerkez'ine bakmadan, insandan, bu coğrafyanın bağrından akıyor. Ben bu çağrıma kulak veren milyonların şahitliğinde diyorum ki: Artık yeni bir dönem başlıyor, silah değil, siyaset öne çıksın. Artık silahlı unsurların sınır ötesine çekilmesi aşamasına gelinmiştir. Yüreğini bana açan, bu davaya inanan herkesin sürecin hassasiyetlerini sonuna kadar gözeteceğine inanıyorum. Bu bir son değil, yeni bir başlangıçtır." 2013 "Nevroz"u Diyarbakır.

İşte, niye söylüyorum? Sayın milletvekilleri, bu konuları suhuletle, akılla, aklıselim bir şekilde konuşmak, müzakere etmek, bir toplumsal uzlaşmaya, toplumsal barışa varmak gerekiyor, bunun için bunları söylüyorum. Yani halka korku salacak, ortalığı bulandıracak, gerçeklerin konuşulmasını engellemek için birtakım şehir efsanelerinden faydalanacak adımlar atmanın hiç kimseye faydası yok, bunu bir kez daha vurgulamış olalım.

Şimdi soruyorum: Bu sözleri etmiş olan kişi, bu sözleri söylediği için mi İmralı'da ağırlaştırılmış mutlak tecritle karşı karşıya kalıyor? Sadece o değil, yanında kalan 3 hükümlü var, onlar da mutlak tecritle karşı karşıya. Geçen gün avukatları bir rapor yayınladı, dediler ki: "2021 yılı tecridin en ağır boyuta ulaştığı bir yıl olmuştur." Kendilerinden -müvekkillerinden bahsediyorlar- 25 Mart 2021 tarihinden bugüne kadar -yani neredeyse bir yıl olmuş- hiçbir şekilde haber alınamamış, dış dünyayla olan tüm bağlantıları koparılmış, aile ve avukatların bütün başvuruları sonuçsuz bırakılmış, aynı

şekilde, telefon ve mektupla ulaşma imkânı da yok yani tam bir tecrit, mutlak bir tecrit. Neden? Barış istediği için mi ya? 2019'daki avukatlarla yaptığı son görüşmesinde -sizin gazeteleriniz de yayınladı onu- dedi ki: "Devlet aklı işlesin, ben kendime güveniyorum, bir haftada sorunun çözümü için gerekli ortamı sağlarım." Mutlak ağırlaştırılmış tecrit, 2019'dan 2021'e, 2021'de hiçbir şey yok; hukuk dışı bir durum, insanlık dışı bir durum. CPT raporlarına yansımış, Avrupa Konseyinin önüne gitmiş, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına yansımış, tekrar Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine gitmiş Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi kararlarına bağlı olarak; böyle bir durumla karşı karşıyayız ama avukatlar ve aile defalarca başvuru yapıyor, Anayasa Mahkemesine başvuru yapılıyor, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvuru yapılıyor; herhangi bir sonuç yok. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin birçok maddesi, 3'üncü maddesi, 6'ncı maddesi, 8'inci maddesi, 13'üncü maddesi, 18'inci maddesi ihlal ediliyor; hiçbir durum yok.

Şimdi, ne zaman Kürt meselesinde yaklaşım konusunda güvenlikçi politikalar ön plana çıkmışsa İmralı'da uygulanan tecrit de bu politikalara paralel şekilde derinleştirilmiştir. Bunu biliyoruz, görüyoruz; son altı, yedi yıla baktığımızda bunu çok net olarak gördük.

Geçtiğimiz günlerde, biliyorsunuz, Genel Başkanınız bir grup toplantısında bu konuda bir şeyler söyledi, sonra bir televizyon programında konuştu ve televizyon programında gazeteci dedi ki: "Ya, şuna da ne diyorsunuz?" Dedi ki: "Kendisine sormak lazım." Öcalan'ı kastediyor, "Kendisine sormak lazım." dedi. Ben de çıktım dedim ki: "Hah, çok güzel, biz de kendisine sormak istiyoruz, açın kapıları, soralım; bakalım ne diyor?" Ya, ne eleştiriyorsa, ne söylüyorsa, neyse fikri söylesin, dinleyelim, herkes dinlesin. Yani madem sizin Genel Başkanınız "Kendisine sormak lazım." diyor, "Sormak istiyoruz, açın kapıları." dedik, çıt yok, çıt yok. Şimdi, kendinize güveniyorsanız açın kapıları, konuşsun, neyse eleştirisi söylesin, önerisi neyse söylesin; sadece bizim için değil, bütün toplum dinlesin. Kim merak ediyorsa bunu öğrensin. Yani biz öyle inanıyoruz ki bütün zorluklara rağmen, bütün olumsuzluklara rağmen, tüm çözüm karşıtı güçlere rağmen Türkiye'nin demokratikleşmesinin önünü açacak, hem Türkiye'nin hem Orta Doğu'nun yaşanılır bir coğrafya olmasını sağlayacak mücadele HDP'nin sürdürdüğü mücadeledir.

Bakın, demokratik gerilemenin maliyeti -ekonomik maliyetinden bahsediyorum- çok yüksektir, az bir şey değildir. Bütün araştırmalara bakın, özellikle -2015-bugün- son yedi yıla bakalım, geçmiş yılları bir kenarda bırakalım. Son yedi yıla baktığımızda, bütün endeksleri gözden geçirdiğimizde, demokratik gerilemenin özellikle de Kürt sorunundaki güvenlikçi politikaların ekonomiye maliyeti çok yüksek olmuştur. Biz, bu maliyetten de kurtulunması gerektiğini düşünüyoruz. Güvenlikçi politikalara itiraz ederken esas itibarıyla toplumun çıkarlarını düşündüğümüz için bunları söylüyoruz. Bütün araştırmalar bunu göstermektedir -araştırmalar derken ekonomik araştırmalardan bahsediyorum- satır satır bunlar görülmektedir. Şimdi, bu durumdan çıkmak bütün toplumun yararınadır sayın milletvekilleri. Kürt sorununun çözümünü ortak vatanda, demokratik yaşam talebinde sağlamaya ve sorunu şiddetten arındırmaya odaklanmış bir anlayışa sahibiz. HDP, bu sorunun çözümüne dair detaylı ve etkin projeler, öneriler geliştiren bir partidir. Bu yaklaşımıyla HDP, Türkiye demokrasisinde yeri doldurulamaz bir siyasi temsili de üstlenmektedir; bunu bir kez daha vurgulamış olalım. HDP olarak, barışı ve Kürt sorununda demokratik çözümü varlık nedenimiz olarak görüyoruz. Bunu gerçekleştirememek bizim açımızdan büyük bir züldür esas itibarıyla.

Demokrasiye giden yolu açtığımızda Kürt sorununun çözümü için de imkânlar yaratırız. Yani Kürt sorunuyla, demokrasiyle, barış meselesi ile bunların birbirinden koparılması mümkün değildir; bunların hepsi birbirine geçmiş meselelerdir, birbirine içkindir. Barış için emek vermezsek, mücadele etmezsek demokrasiye de özgürlüğe de ulaşamayız, bunu biliyoruz hep beraber. O nedenle demokrasi

için de özgürlük için de barışa ihtiyaç var ve yüzyıllık Kürt sorununun demokratik yolla çözülmesi ve demokrasinin inşa edilmesinin yolunun açılması HDP'nin temel hedefidir. Kürtlerin anayasal ve yasal haklarının eksiksiz bir biçimde tanınarak çözülmesi -ve Kürt sorununun elbette- Kürt sorununun şiddetten arındırılarak barışçıl diyalog ve müzakere yoluyla çözülmesi, Kürt sorununun barışçıl, demokratik çözüm sürecinde HDP'nin rolünü oynaması ve sorumluluk alması; işte, temel meseleler bunlardır ve biz bunu hep söyledik, dedik ki: Biz bu meseleyi Ankara'da, bu Mecliste, muhalefetiyle iktidarıyla hep birlikte çözmeliyiz. Bu çözümün imkânları vardır. Demokratik siyaset alanındaki muhatap HDP'dir ve biz HDP olarak bu çözümün gerçekleşmesi için elimizden geleni yapmaya hazırız. Bunu da demeye devam ediyoruz ve barış hakkının, uluslararası alanda tanınmış olan, hem Birleşmiş Milletlerde hem de diğer uluslararası kuruluşlarda tanınmış olan barış hakkının aslında temel bir insan hakkı olduğunu bizler de görüyoruz, biliyoruz ve bu temel insan hakkının gerçekleşmesi için de elimizden geleni yapıyoruz.

Şimdi, sayın vekiller, bizi zaman zaman eleştiriyorsunuz ya… Sayın Özkan da çok yapar bunu -sataşmayacağım, merak etmeyin- yerli ve millîlik meselesi… Bakın, bunu size hep söyledik, söylemeye de devam edeceğiz. Biz Rusya-Ukrayna savaşında savaşa ve işgale karşı çıktık değil mi hep beraber? Öyle. İşte, Rusya ve Ukrayna meselesinde "işgale ve savaşa hayır" diyen ve "barış" diyen herkes, evet, çok doğru bir şey yaptı, çok doğru bir şey yaptı. Onlara sesleniyoruz. Biz hep bunu söylüyorduk zaten, bütün uluslararası meselelerde -sadece Rusya ile Ukrayna değil; Suriye, Irak, Libya, Doğu Akdeniz, Mısır, Ege, Yunanistan- hep bunu söyledik. Askerî yöntemler değil, barış, diplomasi, müzakere; hep bunu anlattık, öyle değil mi? Biz bunu anlatırken size, o zaman askerî politikalar işinize geliyordu. Bize hep diyorsunuz ki: "Ya, yerli ve millî değilsiniz." Şimdi ne çıktı ortaya? Meğerse yerli ve millî bizim söylediklerimizmiş, sizin yaptıklarınız değil; bu çıktı ortaya. (HDP sıralarından alkışlar)

Şimdi doğru bir yere geldiniz; iyi, güzel. Bugün Ukrayna'nın işgaline karşı çıkanların, barış isteyenlerin hepsinin başımızın üstünde yeri var ama Suriye'yi unutmayın ama Irak'ı unutmayın. Barış istemek, savaşa karşı çıkmak, aynı zamanda, kendi ülkenizde yapılan yanlışlara da karşı çıkmak anlamına gelir tutarlı olmak istiyorsanız. Rusya, Ukrayna uzakta, "Biz barıştan yanayız. İşgale son verin, çekilin." Suriye, Irak burnumuzun dibinde, oraya da iki söz söyleyin. Sizi kastetmiyorum, Türkiye'ye hitap ediyorum genel olarak.

Toparlayayım değil mi Sayın Başkan?

SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – İyi olur.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Evet.

Şimdi, var olan inkârcı, tekçi, asimilasyoncu bir anlayışla bu Kürt sorununu çözemeyeceğimizi anlatmaya çalıştım çeşitli örneklerle. İnkâr bir sebeptir dedik tarihsel olarak baktığımızda, sonrasında yaşananların hepsi sonuçtur. Dolayısıyla, sebep-sonuç ilişkisini doğru kurarsak, sonuçları ortadan kaldırmak yerine sebepleri değiştirirsek sorunun çözümü doğrultusunda da adım atarız ama sonuçlara odaklanarak oradan bir şey elde etmeye çalışmakla çözüm yaratmak mümkün değildir. Bunu net olarak vurgulamış olalım.

Meclis aslında toplumun önüne geçmelidir, toplumdan önde olmalıdır ama gerisindedir maalesef. Nedeni de bu zihniyettir, sonuçlarla uğraşan zihniyettir. Sebepleri ortadan kaldıralım. O yüzden, çözüm yeri Ankara ve Meclistir diyoruz, çözüm yolu diyalog ve müzakeredir diyoruz, demokratik siyaset alanındaki çözüm gücü ve muhatabı HDP'dir diyoruz. Ama siz ne yapıyorsunuz? Demokratik siyaseti tasfiye etmek için her türlü hukuksuzluğu yapıyorsunuz, her türlü yöntemi uyguluyorsunuz. Onun için bu kadar konuştum, anlattım; hani, kapatma davası, Kobani kumpas davası; hani, dokunulmazlıklar meselesi, bugün konuşuyoruz ya, Semra Güzel meselesi; bunun için anlattım size bunları.

HDP, politik amaçlarını şiddet yoluyla gerçekleştireceğine dair herhangi bir ibare bugüne kadar kullanmamıştır, kullanmaz da. Öyle bir anlayışı yok çünkü. Demokratik olmayan yöntemleri esas alan yahut öven tek bir ibareye rastlayamazsınız. Rastlarsanız, ben de grubum da istifa etmeye hazırız. Yoktur böyle bir şey. HDP, hiçbir zaman şiddet ve nefreti yaymayı hedeflememiş, tam tersine, şiddetin ve nefret dilinin ortadan kaldırılması için mücadele etmiştir ve maalesef, bu sırada da hep şiddet ve nefretle karşı karşıya kalmıştır, nefret söylemiyle karşı karşıya kalmıştır. Asla şiddet kullanımına cesaret vermemiştir HDP, bir tane örnek gösteremezsiniz. Bütün sorunların, sadece Kürt sorununun değil, bütün sorunların diyalogla, müzakere ve toplumsal uzlaşmayla çözülmesini savunmuştur ama maalesef, şiddet ve nefret dilinden en fazla etkilenen parti olmuştur.

Normalleşme ve çözüm adımlarına ihtiyaç olduğu çok açıktır. Bunu daha evvel de söyledim, şimdi de söylüyorum: Yaşanan tarihsel tecrübeler göstermiştir ki gelinen aşama itibarıyla, Kürt sorunu kalıcı, demokratik, siyasal, barışçıl bir çözüme kavuşturulmadıkça Türkiye'nin siyasal geleceği ipotek altına alınmış olacaktır ve sorunlar ağırlaşmaya devam edecektir.

Böylesine uzun bir tarihsel arka plana sahip bir sorunun bugüne kadar neden çözülemediği sorusunun cevabını bugün kısaca, çok özet olarak anlatmaya çalıştım ama esas olarak sorunu güvenlikçi yaklaşımlarla halletmeye çalışan anlayış bu sorunu çözemez. İsyan ve zorla bastırmanın âdeta değişmez bir gelenek gibi her defasında tekrarlanması, sorunu çözümsüz bırakarak bugüne gelinmesine yol açmıştır. Zaman içerisinde bir kısır döngüye dönüşerek devam eden bu isyan bastırma ikileminin kazananı olmadığı gibi, kaybedeni de her seferinde bütün toplum olmuştur. Bugünün Türkiyesinde Kürt sorununun çözümü kapsamında demokratik hakları ile özgürlüklerini talep eden ve bu konudaki taleplerini yıllar içerisinde daha güçlü bir şekilde ortaya koyan bir siyasal ve toplumsal irade vardır ve bu irade HDP'de kendini bulmaktadır. Yapılması gereken, bu iradenin taleplerini görerek bu kapsamlı soruna demokratik uzlaşı içerisinde çözüm aramaktır.

Size son bir kamuoyu araştırmasından söz etmek istiyorum, yeni yapılmış. Sormuşlar yine çözüm sürecini filan. Belki de görmüşünüzdür; belki de siz yaptırdınız, bilmiyorum. Toplumun yüzde 51'i -bugün, yeni- çözüm olması gerektiğini söylüyor, ilginç değil mi? Üzerine hiçbir çalışma yapılmamış, bu kadar. Daha ilginç bir şey var ama araştırmanın içinde. MHP seçmenleri, HDP seçmenlerinden daha yüksek bir oranda, yüzde 30 daha yüksek bir oranda "Çözüm olmalıdır." diyor; bu da çok ilginç değil mi? Niye HDP seçmenleri bu "çözüm" lafından korkuyor ve daha düşük oran çıkıyor? Çünkü 2013-2015'te yaşananlardan sonra ve bugüne kadar gelinirken hani dedim ya çözüm sürecinde yaşanan, yapılan her şeyin sorumlusu HDP ve onun için demokratik siyasetten tasfiye etmeye uğraşıyorsunuz diye. İşte, HDP seçmenlerinin güveni kalmadığı için, güven sarsıldığı için, kimse artık iktidarın ve devletin atacağı adımlara güvenemediği için bu durum ortaya çıktı. Bunu biz yaratmadık, bu durumu siz yarattınız. Kürt sorunu budur işte, bu güvensizliktir. Bunun aşılması gerekiyor ve parti kapatmak, siyasi tasfiyeyi gerçekleştirmek, dokunulmazlıkları kaldırmak ne bu sorunu çözer ne de bu sorunun çözümü için talepte bulunan siyasal ve toplumsal iradeyi yok eder. Dolayısıyla milyonların sahiplendiği bu siyasal ve toplumsal talebin demokratik yöntemlerin yaratıcı zenginliğiyle çözüme kavuşturulmasının olanaklarını değerlendirme göreviyle hep birlikte karşı karşıyayız. Kürt halkının evrensel hukuk normları uyarınca meşru ve yasal haklarının Türkiye'nin demokratik bütünlüğü içerisinde kabul edilerek tanınması, günümüz demokrasi standartlarının katılımcılık ve çoğulculuk gibi temel kıstaslarla yükseltilmesi açısından artık bir zorunluluktur ve HDP'nin Kürt sorununun barışçıl siyasal çözümünün Türkiye'nin demokratik bütünlüğü içerisinde, ortak yaşam perspektifliğiyle ele aldığı gerçeğinin ön yargılardan arınarak görülmesi ve kabul edilmesi önemlidir.

Demokratik bir çözüm, yaratıcı, barışçıl yollardan geçer. Bu coğrafyada tarihsel bir mirastır farklı halklar, inançlar, kültürler ve ana diller. Bu zenginlik hepimizindir. Çoğulculuğa karşı tekçiliği dayatma

politikalarının zora dayalı güvenlikçi yaklaşımla sürdürülmesi acı sonuçlara yol açmaktadır, hepimiz için acı sonuçlara yol açmaktadır ve HDP, çoklu kimliklerin kendi farklılıklarıyla birlik içinde, ortak demokratik yaşamı kurmasının hem mümkün hem de Türkiye'nin demokratik geleceği açısından zorunlu olduğuna inanmaktadır ve bunun için mücadele etmektedir.

Diğer taraftan Kürt sorununun çözümsüz kalması aynı zamanda Türkiye'nin genel demokratikleşme sürecini de engellemektedir. Tersi de doğrudur; Türkiye'de demokrasinin standartlarını yükseltecek kural ve kurumlar gelişmedikçe Kürt sorunu da barışçıl, demokratik bir şekilde, kalıcı olarak çözülememektedir. Her iki süreç birlikte ele alınıp bir çözüm yolu bulunmalıdır. Kürt sorununun demokratik, barışçıl çözümü sadece Türkiye'nin demokratikleşmesini sağlamaz, aynı zamanda Orta Doğu'da da toplumsal barışın sağlanmasına ve demokratik bir geleceğin inşa edilmesine yol açar.

HDP, kurulduğu günden bugüne, gerek Parlamento içinde gerekse kamuoyu ve ilgili kurumlarla yürüttüğü tüm çalışma ve etkinliklerde bu temel perspektife bağlı kalmıştır; toplumsal barışın sağlanmasını, demokratik, özgürlükçü bir anayasayla cumhuriyetin demokrasiyle taçlanmasını sağlayacak anlayış. Demokratik uzlaşı yöntemiyle Parlamento zemininde düzenlenecek bir dizi köklü ve yapısal değişim içeren yasal reformların yapılması HDP'nin temel siyasal hedefidir. Düşünce, ifade ve örgütlenme özgürlüğü önündeki engellerin kaldırılması, siyasi partiler ve seçim yasaklarının demokratik ölçülere göre yeniden düzenlenmesiyle demokratik siyasetin özgürce yapılmasının koşullarının sağlanması önemlidir.

Evrensel demokratik hak ve özgürlükler, evrensel hukuk ilkeleri vazgeçilmezdir. Yerel yönetimlerin demokratikleşmesi ve yerel demokrasinin geliştirilmesi katılımcı ve çoğulcu bir demokrasinin gereğidir. Ana dilinde eğitim ve farklı kimlik ve kültürlere anayasal düzeyde saygı duyulması atılması gereken adımlardır. Siyasal ve toplumsal sorunların çözüm zemini bir bütün olarak siyaset kurumudur. Bunu bir kez daha vurgulayalım, Meclistir ve Ankara'dır. Siyasetin çözmesi gereken sorunları hukuka havale etmek, hukuk yoluyla çözüm sağlamaya çalışmak ve o hukuku da tahakküm altına almak demokratik siyasetin inkârından başka bir anlama gelmez. İşte, Semra Güzel'in dokunulmazlığının kaldırılması da böyle yanlış bir adımdır. "Kimiz? Neyi temsil ediyoruz? Nedir tarihsel olarak varlık nedenimiz?" Bunları aslında bir tür yargıç görevi gören Adalet Komisyonu ve Anayasa Komisyonu üyeleri kendilerine sordular mı acaba? Karma Komisyon ve Hazırlık Komisyonu da birer yargı kurumu gibi bir işleve sahiptir, biliyoruz; bunun sınırlarını da biliyoruz. Orada olanlar, taraflı davranarak, Anayasa'yı ve yasaları çiğnemediler mi?

Bakın, mesele Semra Güzel değil ve bizler, kendimizi kurtarmak için değil, barışı dert edinen mücadelemizi kazanmanın peşindeyiz, kendimizi kurtarmaya çalışmıyoruz. Sokrates'i bilirsiniz, ünlü savunmasını şöyle bitirmişti: "Atinalılar, bu savunmayı sunuşum sanılacağı gibi kendim için değil, sizin içindir. 3 oğlum var Atinalılar, ama durum böyle diye birini ya da diğerini getirip beni aklamanız için yalvaracak değilim. Böyle bir şeyi kabul etmeyişim nedendir? Fedakârlıktan değil; Atinalılar, sizi küçümsediğim, ölüme karşı cesur olduğum ya da olmadığım için de değil, o bahsidiğer ama bana kalırsa böyle bir şey, benim için, sizin için ve tüm şehir için ayıp olurdu da ondan." Mesele budur. Semra Güzel burada olsaydı, o linç kampanyalarıyla karşı karşıya kalmasaydı, eminim, bu kürsüde şöyle derdi: "Öyle görünüyor ki her şey bana karşı; Meclis çoğunluğu, sivil yürütme, iktidar yanlısı medya ve onların zehirlediği kamuoyu. Benden yana olan, arkadaşlarım, partim ve düşüncem, kafamdaki gerçek ve adalet hedefim; bundan dolayı huzur içindeyim. Yalan ve adaletsizlik içinde kalmak istemem. Burada benim dokunulmazlığımı kaldırabilirsiniz ama bir gün, adalet ve barış için mücadele ettiğimden dolayı bana teşekkür edeceksiniz." (HDP sıralarından alkışlar) "Beni suçlayanları tanımıyorum. Kendilerine karşı ne hıncım var ne kinim; onlar, benim için, topluma kötülük eden kişilerden başka bir şey değil."

Şimdi bir kez daha vurgulayalım ki adalet ve temel ahlak yargılarından yoksun kişiler –sizleri kastetmiyorum, üstünüze almayın- kitleleri harekete geçiren ve onları bir silah olarak kullananlar, toplumun düşmanlarıdır. Adalet duygusundan yoksun kişi ve kurumlar, toplumsal ayrışmayı körükleme gücü olan en temel unsurlardır. İktidar medyası, bu hâliyle, ayrılıkçı ve ırkçı fikirler taşıyanların elinde tehlikeli bir silah hâline gelmiştir. Bu silah gün gelir size de döner. Şüphesiz ki adaletin sağlanması ve gerçeğin kitlelere ulaştırılması bakımından medya önemlidir ama yaratılan kaos ortamından ekonomik ya da politik çıkarları için beslenen medya organları, ülkenin gelecekte karşılaşabileceği olası tehlikelerin başsorumluları arasındadır; bunu açıkça söylememiz gerekiyor.

Semra Güzel'in dokunulmazlığının kaldırılması, Kürt halkının nezdinde, iradelerinin yok sayılmasıdır; siyasi çıkar amaçlıdır, iktidarın bekasıyla bağlantılıdır. Muhalefetin de bu hakikati iyi görmesi gerekir. Bu, Semra Güzel şahsında gerçekleşen bir kumpastır. Dokunulmazlığın kaldırılması için verilen her oy, bu kumpası desteklemek, demokratik siyasete karşı darbeci ve baskıcı bir siyaseti ve anlayışı onaylamak anlamına gelmektedir.

Martin Luther King'in bir sözü var, Eş Genel Başkanımız bir kere grup toplantısında kullanmıştı; demiş ki Martin Luther King: "Karanlık karanlığı uzaklaştıramaz, bunu ancak ışık yapabilir. Nefret nefreti uzaklaştıramaz, bunu ancak sevgi yapabilir." O nedenle, karanlığa karşı ışığı, nefrete karşı eşit, ortak, adil, özgür yaşamı savunmaya devam edeceğiz. Bunu yaparken de en ufak bir tereddüt göstermeyeceğiz. Bu kötülük düzeni, bu ülkeden kötülükleri ve karanlıkları uzaklaştıramaz. Bu ülkeyi karanlıktan uzaklaştıracak ışık, adalet, barış, demokrasi temelinde yeni inşa ve değişim isteyen milyonların iradesinde mevcuttur ve HDP, bu ışığın kaynaklarından bir tanesidir. Demokratik siyasetin sorumlu, yapıcı aktörü olarak HDP, geleceği aydınlıkla buluşturmanın güvencesidir.

Özgür toplumu, demokratik yaşamı hep birlikte kuracağız. Başta Kürt halkı olmak üzere, bütün halkların ortak iradesiyle kuracağız. Emekçilerin, ötekileştirilenlerin ve ezilenlerin ortak mücadelesiyle kuracağız. HDP'nin fikrini, politikalarını, seçmenlerini demokratik siyasetten tasfiye edemezsiniz, kararlı duruşumuzu sürdüreceğiz. İktidarın bütün hukuki ve fiilî saldırıları karşısında demokratik siyasetten asla taviz vermeyeceğiz. Kürt halkının ve Türkiye demokrasi güçlerinin nefes borusunu kesme çabalarınıza asla boyun eğmeyeceğiz. Kürt halkının ve Türkiye demokrasi güçlerinin siyasi temsilini engellemek ve sesini, sözünü kesmek için baskılarınız karşısında asla diz çökmeyeceğiz, boyun eğmeyeceğiz. (HDP sıralarından alkışlar)

Bir kez daha bu Mecliste herkese barış elimizi uzatıyoruz. Bizler varız; hem ortağıyız hem de sahibiyiz bu toprakların. Geleceği birlikte kurma çağrımız herkesedir.

Beni dinlediğiniz için çok teşekkür ederim. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Komisyon Raporu, Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına dairdir.

Komisyon Raporu'nun oylamasının açık oylama şeklinde yapılmasına dair bir istem vardır. Şimdi, istem sahibi sayın milletvekillerinin adlarını tespit edeceğim.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanına

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşülmekte olan 305 sıra sayılı Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/665) ile Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon kararının oylanmasının, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 140'ıncı maddesi gereğince açık oylama usulüyle yapılmasını arz ve teklif ederiz.

BAŞKAN – Sayın Beştaş? Burada.

Mehmet Ruştu Tiryaki? Burada.

Ebrü Günay? Burada.

Sezai Temelli? Burada.

Zeynel Özen? Burada.

Erol Katırcıoğlu? Burada.

Hüda Kaya? Burada.

Pero Dündar? Burada.

Dirayet Dilan Taşdemir? Burada.

Kemal Peköz? Burada.

Oya Ersoy? Burada

Züleyha Gülüm? Burada.

Muazzez Orhan Işık? Burada.

Gülüstan Kılıç Koçyiğit? Burada.

Nuran İmir? Burada.

Alican Önlü? Burada.

Ayşe Acar Başaran? Burada.

Tayip Temel? Burada.

Murat Sarısaç? Burada.

Necdet İpekyüz? Burada.

Açık oylamanın şekli hakkında Genel Kurulun kararını alacağım.

Açık oylamanın elektronik oylama cihazıyla yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Kabul etmeyenler… Kabul edilmiştir.

Oylama için üç dakika süre vereceğim. Bu süre içinde sisteme giremeyen üyelerin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen üyelerin oy pusulalarını oylama için verilen süre içinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum.

Oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Açık oylama tutanağı gelmiştir, okutuyorum:

Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/665) ile Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu açık oylama sonucu:

"Kullanılan oy sayısı : 365

Kabul : 313

Ret : 52 (x)

Kâtip Üye	Kâtip Üye
Mustafa Açıkgöz	Enez Kaplan
Nevşehir	Tekirdağ"

BAŞKAN – Açık oylama kabul edilmiştir.

(x) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

Böylece, Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in yasama dokunulmazlığının bu dosya için kaldırılmasına karar verilmiştir.

2'nci sıraya alınan, Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi İle Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu'nun görüşmelerine başlıyoruz.

2.- Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1843) ile Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (S. Sayısı: 306) (x)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 306 sıra sayıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Söz talebi yoktur.

Savunma talebi yok.

Komisyon Raporu, Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına dairdir.

Komisyon Raporu'nun oylamasının açık oylama şeklinde yapılmasına dair bir istem vardır.

Şimdi istem sahibi sayın milletvekillerinin adlarını tespit edeceğim.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanına

TBMM Genel Kurulunda görüşülmekte olan 306 sıra sayılı Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1843) ile Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon kararının oylanmasının TBMM İçtüzüğü'nün 140'ıncı maddesi gereğince açık oylama suretiyle yapılmasını arz ve teklif ederiz.

BAŞKAN – Sayın Beştaş? Burada.

Mehmet Ruştu Tiryaki? Burada.

Ebrü Günay? Burada.

Sezai Temelli? Burada.

Oya Ersoy? Burada.

Zeynel Özen? Burada.

Hüda Kaya? Burada.

Erol Katırcıoğlu? Burada.

Kemal Peköz? Burada.

Nuran İmir? Burada.

Züleyha Gülüm? Burada.

Alican Önlü? Burada.

Dirayet Dilan Taşdemir? Burada.

Gülüstan Kılıç Koçyiğit? Burada.

Tayip Temel? Burada.

Ayşe Acar Başaran? Burada.

(x) 306 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

Murat Sarısaç? Burada.

Habip Eksik? Burada.

Musa Piroğlu? Burada.

Abdullah Koç? Burada.

Açık oylamanın şekli hakkında Genel Kurulun kararını alacağım.

Açık oylamanın elektronik oylama cihazıyla yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Kabul etmeyenler… Kabul edilmiştir.

Oylama için iki dakika süre vereceğim. Bu süre içinde sisteme giremeyen üyelerin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen üyelerin oy pusulalarını oylama için verilen süre içinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum.

Oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Açık oylama tutanağı gelmiştir, okutuyorum:

Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1843) ile Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu açık oylama sonucu:

"Kullanılan oy sayısı : 379

Kabul : 327

Ret : 52 (x)

Kâtip Üye	Kâtip Üye
Mustafa Açıkgöz	Enez Kaplan
Nevşehir	Tekirdağ"

BAŞKAN – Kabul edilmiştir.

Böylece, Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in yasama dokunulmazlığının bu dosya için kaldırılmasına karar verilmiştir.

(HDP milletvekillerinin Genel Kurul Salonu'nu terk etmesi ve gürültüler)

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Bu fotoğrafı unutmayın!

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Biz buradayız, burada olmaya devam edeceğiz.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Gürültü etmeyin.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Biz halkız!

MUSA PİROĞLU (İstanbul) – Hepiniz hesap vereceksiniz, hepiniz!

BAŞKAN – 3'üncü sıraya alınan, Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültürel İş Birliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

(x) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

B) KANUN TEKLİFLERİ

1.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültürel İş Birliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2756) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 292) (x)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

24/2/2022 tarihli 58'inci Birleşimde 292 sıra sayılı Teklif'in 3'üncü maddesi üzerinde gruplar adına konuşmalar tamamlanmıştı.

3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Kabul etmeyenler… Kabul edilmiştir.

Teklifin tümü açık oylamaya tabidir.

Açık oylamanın elektronik oylama cihazıyla yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler… Etmeyenler… Kabul edilmiştir.

Oylama için iki dakika süre vereceğim. Bu süre içinde sisteme giremeyen üyelerin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen üyelerin oy pusulalarını oylama için verilen süre içinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum.

Oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Açık oylama tutanağı gelmiştir, okutuyorum:

Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültürel İş Birliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi'nin açık oylama sonucu:

"Kullanılan oy sayısı : 324
Kabul : 324 (xx)

Kâtip Üye	Kâtip Üye
Mustafa Açıkgöz	Enez Kaplan
Nevşehir	Tekirdağ"

BAŞKAN – Teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır.

Gündemimizdeki işler tamamlanmıştır.

Alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için, 2 Mart 2022 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 21.57

(x) 292 S. Sayılı Basmayazı 24/2/2022 tarihli 58'inci Birleşim Tutanağı'na eklidir.

(xx) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

X.- OYLAMALAR

1.- (S. Sayısı: 305) Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel' in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/665) İle Anayasa Ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporuna Verilen Oyların Sonucu:

2.- (S. Sayısı: 306) Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel' in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1843) İle Anayasa Ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporuna Verilen Oyların Sonucu:

3.- (S. Sayısı: 292) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti İle Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültürel İş Birliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifine Verilen Oyların Sonucu:

Sıra Sayısı : 305
Oylama Saati : 21:43
Üye Sayısı : 600
Kabul Edenler : 313
Reddedenler : 52
Çekimserler : 0
Geçersiz Oylar : 0
Mükerrer Oylar : 2
Toplam : 367
Açık Üyelikler : 19
Kabul Edilmiştir

Sıra Sayısı : 306
Oylama Saati : 21:49
Üye Sayısı : 600
Kabul Edenler : 323
Reddedenler : 52
Çekimserler : 0
Geçersiz Oylar : 0
Mükerrer Oylar : 4
Toplam : 379
Açık Üyelikler : 19
Kabul Edilmiştir

Sıra Sayısı : 292
Oylama Saati : 21:54
Üye Sayısı : 600
Kabul Edenler : 319
Reddedenler : 0
Çekimserler : 0
Geçersiz Oylar : 0
Mükerrer Oylar : 6
Toplam : 325
Açık Üyelikler : 19
Kanunlaşmıştır

İli	Soyadı	Adı	Partisi	S. S. 305	S. S. 306	S. S. 292
Adana	Barut	Ayhan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Bulut	Burhanettin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Çulhaoğlu	Mehmet Metanet	İYİ PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Adana	Dağlı	Tamer	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Adana	Doğru	Abdullah	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Erdinç	Mehmet Şükrü	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Adana	Ersoy	Ayşe Sibel	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Adana	Hatımoğulları Oruç	Tulay	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
Adana	Koncuk	İsmail	ZAFER P	Kabul	Kabul	Katılmadı
Adana	Peköz	Kemal	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
Adana	Sarıeroğlu	Jülide	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Adana	Sümer	Orhan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Şevkin	Müzeyyen	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Varlı	Muharrem	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Adana	Zenbilci	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Adıyaman	Aydın	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Adıyaman	Fırat	İbrahim Halil	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Adıyaman	Taş	Yakup	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Adıyaman	Toprak	Muhammed Fatih	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Adıyaman	Tutdere	Abdurrahman	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Afyonkarahisar	Eroğlu	Veysel	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Afyonkarahisar	Köksal	Burcu	CHP	Kabul	Kabul	Kabul
Afyonkarahisar	Özkaya	Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Afyonkarahisar	Taytak	Mehmet	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Afyonkarahisar	Uysal	Gültekin	DP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Afyonkarahisar	Yurdunuseven	İbrahim	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ağrı	Çelebi	Ekrem	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ağrı	Koç	Abdullah	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
Ağrı	Öztürk	Berdan	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ağrı	Taşdemir	Dirayet Dilan	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
Amasya	Çilez	Hasan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Amasya	Karahocagil	Mustafa Levent	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S.S. 305	S.S. 306	S.S. 292
Amasya	Tuncer	Mustafa	CHP	Katılmadı	Kabul	Kabul
Ankara	Akdoğan	Yalçın	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Altıntaş	Ayhan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Arslan	Ali İhsan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Aydın	Barış	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Aydın	Koray	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Bingöl	Tekin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Bostancı	Mehmet Naci	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Ceylan	Nevzat	AK PARTİ	Kabul	Kabul/Mük.	Kabul 2 (Mük.1)
Ankara	Çam	Lütfiye Selva	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Destici	Mustafa	BBP	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Durmaz	Sadir	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Emir	Murat	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Erdoğan	Asuman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Gök	Levent	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Haberal	Erkan	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Hakverdi	Ali Haydar	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	İşler	Emrullah	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Karakaya	Mevlüt	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Kaya	Yıldırım	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Kerestecioğlu Demir	Filiz	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
Ankara	Koç	Ahmet Haluk	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Kuşoğlu	Bülent	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Oral	İbrahim Halil	İYİ PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Polat Düzgün	Arife	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Sunat	Şenol	İYİ PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Şahin	Fatih	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Taşcıer	Gamze	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Taşlıçay	Nevin	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Turan	Hacı	AK PARTİ	Kabul	Kabul/Mük.	Kabul
Ankara	Türkeş	Yıldırım Tuğrul	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Ünsal	Servet	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Yegin	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Yeşil	Nihat	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Yıldırım	Yaşar	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Yıldız	Zeynep	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ankara	Yılmaz	Durmuş	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Arı	Cavit	CHP	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Aydın	İbrahim	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Bahşi	Feridun	İYİ PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Başkan	Abdurrahman	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Baykal	Deniz	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Budak	Çetin Osman	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Bülbül	Kemal	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
Antalya	Çelik	Kemal	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Kabul
Antalya	Çelik	Sena Nur	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 305	S. S. 306	S. S. 292
Antalya	Köse	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Özer	Aydın	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Subaşı	Hasan	İYİ PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Uslu	Atay	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Vural Çokal	Tuba	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Antalya	Zeybek	Rafet	CHP	Kabul	Kabul	Katılmadı
Artvin	Balta	Ertunç Erkan	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul
Artvin	Bayraktutan	Uğur	CHP	Kabul	Kabul	Kabul
Aydın	Bülbül	Süleyman	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aydın	Erim	Bekir Kuvvet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Aydın	Posacı	Rıza	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Aydın	Savaş	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Aydın	Sezgin	Aydın Adnan	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aydın	Tezcan	Bülent	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aydın	Yavuz	Metin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Aydın	Yıldız	Hüseyin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Balıkesir	Akın	Ahmet	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Balıkesir	Aydemir	Pakize Mutlu	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Balıkesir	Aytekin	Ensar	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Balıkesir	Canbey	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Balıkesir	Çelik	Adil	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Balıkesir	Ok	İsmail	BAĞIMSIZ	Kabul	Kabul	Katılmadı
Balıkesir	Subaşı	Yavuz	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Balıkesir	Şahin	Fikret	CHP	Kabul	Kabul	Kabul
Balıkesir	Uygur	Belgin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bilecik	Tüzün	Yaşar	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bilecik	Yağcı	Selim	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul
Bingöl	Aydemir	Erdal	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
Bingöl	Berdibek	Feyzi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bingöl	Yılmaz	Cevdet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bitlis	Gaydalı	Mahmut Celadet	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
Bitlis	Kiler	Vahit	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bitlis	Taşar	Cemal	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bolu	Aydın	Arzu	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bolu	Küpçü	Fehmi	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Burdur	Göker	Mehmet	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Burdur	Özçelik	Bayram	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Burdur	Uğur	Yasin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Ala	Efkan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Altaca Kayışoğlu	Nurhayat	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Aydın	Erkan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Aydın	Muhammet Müfit	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul
Bursa	Büyükataman	İsmet	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Çavuşoğlu	Hakan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Erozan	Ahmet Kamil	İYİ PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Esgin	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 305	S. S. 306	S. S. 292
Bursa	Işık	Zafer	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Karabıyık	Lale	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Kılıç	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Mesten	Osman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Ödünç	Atilla	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Özen	Refik	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Özkan	Yüksel	CHP	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Sarıbal	Orhan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Tatlıoğlu	İsmail	İYİ PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Vahapoğlu	Mustafa Hidayet	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Yavuz Gözgeç	Emine	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Bursa	Yılmaz Gürel	Vildan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Çanakkale	Ceylan	Özgür	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Çanakkale	Erkek	Muharrem	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Çanakkale	İskenderoğlu	Jülide	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Çanakkale	Turan	Bülent	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Çankırı	Akbaşoğlu	Muhammet Emin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Çankırı	Çivitcioğlu	Salim	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Çorum	Ceylan	Ahmet Sami	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Çorum	Kavuncu	Erol	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Çorum	Kaya	Oğuzhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Çorum	Köse	Tufan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Denizli	Biçer Karaca	Gülizar	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Denizli	Ök	Nilgün	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Denizli	Özkan	Cahit	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Denizli	Öztürk	Yasin	İYİ PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Denizli	Sancar	Haşim Teoman	BAĞIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Denizli	Tin	Şahin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Denizli	Yıldız	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Aydeniz	Salihe	DBP	Ret	Ret	Katılmadı
Diyarbakır	Bal	Ebubekir	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Diyarbakır	Dağ	Dersim	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
Diyarbakır	Eker	Mehmet Mehdi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Diyarbakır	Eronat	Oya	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Diyarbakır	Güzel	Semra	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Özsoy	Hişyar	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
Diyarbakır	Paylan	Garo	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
Diyarbakır	Taşçıer	İmam	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Tosun	Remziye	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Edirne	Aksal	Fatma	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Edirne	Çakırlar	Orhan	İYİ PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Edirne	Gaytancıoğlu	Okan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Elazığ	Ağar	Zülfü Tolga	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul
Elazığ	Balık	Sermin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Elazığ	Bulut	Metin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Elazığ	Demirbağ	Zülfü	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 305	S. S. 306	S. S. 292
Elazığ	Erol	Gürsel	CHP	Kabul	Kabul	Kabul
Erzincan	Çakır	Burhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Erzincan	Karaman	Süleyman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Erzurum	Akdağ	Recep	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı
Erzurum	Altınok	Selami	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Erzurum	Aydemir	İbrahim	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Erzurum	Aydın	Kamil	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Erzurum	Cinisli	Muhammet Naci	İYİ PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Erzurum	Taşkesenlioğlu Ban	Zehra	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Eskişehir	Avcı	Nabi	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Eskişehir	Çakırözer	Utku	CHP	Kabul	Kabul	Katılmadı
Eskişehir	Günay	Emine Nur	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Eskişehir	Kabukcuoğlu	Arslan	İYİ PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Eskişehir	Karacan	Harun	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Eskişehir	Sazak	Metin Nurullah	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Eskişehir	Süllü	Jale Nur	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Atay	Sermet	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Bakbak	Derya	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Erdoğan	Mehmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Filiz	İmam Hüseyin	İYİ PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Kaplan	İrfan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Kirazoğlu	Mehmet Sait	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Koçer	Abdullah Nejat	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Şahin	Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Taşdoğan	Ali Muhittin	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Toğrul	Mahmut	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
Gaziantep	Uzer	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Gaziantep	Yılmazkaya	Bayram	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Yüksel	Müslüm	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Giresun	Aydın	Kadir	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Giresun	Öztürk	Cemal	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Giresun	Öztürk	Sabri	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Giresun	Tığlı	Necati	CHP	Kabul	Kabul	Kabul
Gümüşhane	Akgül	Hacı Osman	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Gümüşhane	Pektaş	Cihan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Hakkari	Dede	Sait	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hakkari	Dinç	Husret	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Hatay	Güzelmansur	Mehmet	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Kaşıkçı	Lütfi	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Hatay	Mengüllüoğlu	Barış Atay	TİP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Özel	Abdulkadir	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Hatay	Özgürsoy Çelik	Sabahat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Hatay	Şahin	Suzan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Şanverdi	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Hatay	Tokdemir	İsmet	CHP	Kabul	Kabul	Kabul
Hatay	Topal	Serkan	CHP	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 305	S. S. 306	S. S. 292
Hatay	Türkoğlu	Hacı Bayram	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Hatay	Yayman	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Isparta	Bilgiç	Süreyya Sadi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Isparta	Cesur	Aylin	İYİ PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Isparta	Gökgöz	Mehmet Uğur	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Isparta	Özel	Recep	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Antmen	Alpay	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Başarır	Ali Mahir	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Çelik	Behiç	İYİ PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Gökçel	Cengiz	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Gül Yılmaz	Zeynep	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Kılavuz	Olcay	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Kurtulan	Fatma	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Özkan	Hacı	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Sıdalı	Zeki Hakan	İYİ PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Şimşek	Baki	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Taşkın	Ali Cumhur	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Mersin	Turan	Rıdvan	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
İstanbul	Açıkel	Fethi	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Adan	Celal	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Adıgüzel	Onursal	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Ağıralioğlu	Yavuz	İYİ PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Akkuş İlgezdi	Gamze	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Aksu	İsmail Faruk	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Altay	Engin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Andican	Abdul Ahat	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Arınç	Ahmet Mücahit	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul
İstanbul	Arkaz	Hayati	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Ataş	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Kabul
İstanbul	Aydın	Emine Sare	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Aydoğan	Turan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Ayrım	Şamil	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Babuşcu	Aziz	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Kabul
İstanbul	Baş	Erkan	TİP	Ret	Ret	Katılmadı
İstanbul	Bayram	Serkan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Bekaroğlu	Mehmet	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Berberoğlu	Kadri Enis	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Beyaz	Ümit	İYİ PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Boyraz	Osman	AK PARTİ	Kabul	Kabul/Mük.	Kabul
İstanbul	Bozkır	Volkan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Buldan	Pervin	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
İstanbul	Canbaz Kaya	Dilşat	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Canikli	Nurettin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Çamlı	Ahmet Hamdi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Çelik	Ahmet	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Çetin	Cemal	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 305	S. S. 306	S. S. 292
İstanbul	Çeviköz	Ahmet Ünal	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Çonkar	Ahmet Berat	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Dalkılıç	Halis	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Dedegil	Alev	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Demir	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Demiröz	Vedat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Denizolgun	Fatih Süleyman	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Durgut	Müşerref Pervin Tuba	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Emecan	Emine Gülizar	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Emre	Yunus	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Emre	Zeynel	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Erdem	Arzu	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Erdoğdu	Aykut	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Ersoy	Oya	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
İstanbul	Güler	Abdullah	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Gülüm	Züleyha	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
İstanbul	Hamzaçebi	Mehmet Akif	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	İslam	Nazır Cihangir	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Kabul
İstanbul	Kaboğlu	İbrahim Özden	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kadak	Rümeysa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kadıgil Sütlü	Saliha Sera	TİP	Ret	Ret	Katılmadı
İstanbul	Kalsın	Canan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kandemir	Erkan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Karabat	Özgür	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Karataş	Memet Bülent	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Katırcıoğlu	Erol	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
İstanbul	Kavakcı Kan	Ravza	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kaya	Erol	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kaya	Hüda	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
İstanbul	Kaynarca	Tülay	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kenanoğlu	Ali	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
İstanbul	Kesici	İlhan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kılıç	Akif Çağatay	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Kılınç	Yüksel Mansur	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Kabul
İstanbul	Kubat	Mehmet Doğan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kurtulmuş	Numan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Nuhoğlu	Hayrettin	İYİ PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Oluç	Hakkı Saruhan	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
İstanbul	Özdağ	Ümit	ZAFER P	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Özdemir	Sibel	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Özen	Zeynel	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
İstanbul	Özsoy	Eyüp	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Piroğlu	Musa	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
İstanbul	Polat	İffet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Salıcı	Oğuz Kaan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Satır	Mihrimah Belma	AK PARTİ	Kabul/Mük.	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 305	S. S. 306	S. S. 292
İstanbul	Sayan Kaya	Fatma Betül	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Sırakaya	Zafer	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Şatıroğlu	Nevzat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Şeker	Ali	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Şeker	Fatih Mehmet	BAĞIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Şentürk	Hulusi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Şık	Ahmet	TİP	Ret	Ret	Katılmadı
İstanbul	Tanal	Mahmut	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Tanrıkulu	Mustafa Sezgin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Tekin	Gürsel	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Toprak	Erdoğan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Turan	Hasan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Ünal	Şirin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Yalçın	Edip Semih	MHP	Kabul	Kabul	Katılmadı
İstanbul	Yaşar	Serap	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Yeneroğlu	Mustafa	DEVA	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Yıldız	Feti	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
İstanbul	Yönter	İzzet Ulvi	MHP	Kabul	Kabul	Katılmadı
İstanbul	Zeybek	Gökan	CHP	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Arslan	Ednan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Bakan	Murat	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Bayır	Tacettin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Bekle	Cemal	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Beko	Kani	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Bölünmez Çankırı	Ceyda	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Çelebi	Mehmet Ali	BAĞIMSIZ	Kabul	Kabul	Katılmadı
İzmir	Çepni	Murat	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
İzmir	Çıray	Aytun	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Dağ	Hamza	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Dervişoğlu	Dursun Müsavat	İYİ PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Erdan Kılıç	Sevda	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Kalyoncu	Hasan	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Kaya	Mahmut Atilla	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Kemalbay Pekgözegü	Serpil	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
İzmir	Kılıçdaroğlu	Kemal	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Kırkpınar	Yaşar	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Nasır	Necip	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Osmanağaoğlu	Tamer	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Özalan	Fehmi Alpay	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Özkan	Ahmet Tuncay	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Polat	Mahir	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Purçu	Özcan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Sayek Böke	Selin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Sertel	Atila	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Serter	Bedri	CHP	Kabul	Kabul	Kabul
İzmir	Sındır	Kamil Okyay	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 305	S. S. 306	S. S. 292
İzmir	Yıldırım	Binali	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kars	Arslan	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kars	Kılıç	Yunus	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kastamonu	Baltacı	Hasan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kastamonu	Çelik	Metin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kastamonu	Köylü	Hakkı	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Arık	Çetin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Ataş	Dursun	İYİ PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kayseri	Elitaş	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kayseri	Ersoy	Mustafa Baki	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Kayseri	Karayel	İsmail Emrah	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kayseri	Nergis	Hülya	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kayseri	Özdemir	İsmail	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Kayseri	Özhaseki	Mehmet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Tamer	İsmail	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kayseri	Yıldız	Taner	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kırklareli	Gündoğdu	Vecdi	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kırklareli	Kayan	Türabi	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kırklareli	Minsolmaz	Selahattin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kırşehir	İlhan	Metin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kırşehir	Kendirli	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul/Mük.	Kabul
Kocaeli	Akar	Haydar	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Çakır	Sami	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul
Kocaeli	Gergerlioğlu	Ömer Faruk	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
Kocaeli	Işık	Fikri	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Katılmadı
Kocaeli	Katırcıoğlu	Radiye Sezer	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kocaeli	Sancaklı	Saffet	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Kocaeli	Şeker	İlyas	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kocaeli	Tarhan	Tahsin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Türkkan	Lütfü	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Yaman	Cemil	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Yılmaz	Mehmet Akif	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kocaeli	Zeybek	Emine	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı
Konya	Ağralı	Abdullah	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Akyürek	Tahir	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Altunyaldız	Ziya	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Erdem	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Eteyemez	Halil	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Kalaycı	Mustafa	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Kara	Esin	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Karaduman	Abdulkadir	SAADET P	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Özboyacı	Selman	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul
Konya	Özdemir	Hacı Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Samancı	Gülay	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Sorgun	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Konya	Şahin Usta	Leyla	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 305	S. S. 306	S. S. 292
Konya	Şener	Abdüllatif	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Yokuş	Fahrettin	İYİ PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kütahya	Çetin Erenler	Ceyda	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kütahya	Erbaş	Ahmet	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kütahya	Gazel	İshak	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kütahya	Kasap	Ali Fazıl	CHP	Kabul	Kabul	Kabul
Kütahya	Tan	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Malatya	Ağbaba	Veli	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Malatya	Çakır	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Malatya	Çalık	Öznur	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Malatya	Fendoğlu	Mehmet Celal	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Malatya	Kahtalı	Hakan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Malatya	Tüfenkci	Bülent	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Manisa	Akçay	Erkan	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Manisa	Akkal	Tamer	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Manisa	Aydemir	Uğur	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Manisa	Bakırlıoğlu	Ahmet Vehbi	CHP	Kabul	Kabul	Katılmadı
Manisa	Başevirgen	Bekir	CHP	Kabul	Kabul	Katılmadı
Manisa	Baybatur	Murat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Manisa	Bilen	İsmail	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Manisa	Kaplan Kıvırcık	Semra	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Manisa	Özel	Özgür	CHP	Kabul	Kabul	Kabul
Manisa	Özkan	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Aycan	Sefer	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Güvenç	Celalettin	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Öçal	Habibe	AK PARTİ	Kabul/Mük.	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Özdemir	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Öztunç	Ali	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kahramanmaraş	Sezal	Mehmet Cihat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Ünal	Mahir	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Mardin	Çelik	Tuma	BAĞIMSIZ	Ret	Ret	Katılmadı
Mardin	Demirkaya	Cengiz	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı
Mardin	Dinçel	Şeyhmus	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Mardin	Dundar	Pero	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
Mardin	Günay	Ebrü	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
Mardin	Sancar	Mithat	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
Muğla	Alban	Mürsel	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muğla	Demir	Mehmet Yavuz	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Muğla	Erbay	Burak	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muğla	Ergun	Metin	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muğla	Erol Gökcan	Yelda	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Muğla	Girgin	Süleyman	CHP	Kabul	Kabul	Kabul
Muğla	Özcan	Suat	CHP	Kabul	Kabul	Kabul
Muş	Coşkun	Şevin	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
Muş	Işık	Mensur	BAĞIMSIZ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Muş	Kılıç Koçyiğit	Gülüstan	HDP	Ret	Ret	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 305	S. S. 306	S. S. 292
Muş	Şimşek	Mehmet Emin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Nevşehir	Açıkgöz	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Nevşehir	Menekşe	Yücel	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Nevşehir	Sarıaslan	Faruk	CHP	Kabul	Kabul	Kabul
Niğde	Ergun	Yavuz	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Niğde	Gültekin	Selim	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Niğde	Gürer	Ömer Fethi	CHP	Katılmadı	Kabul	Kabul
Ordu	Adıgüzel	Mustafa	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ordu	Enginyurt	Cemal	DP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ordu	Gündoğdu	Metin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ordu	Taşcı	Ergün	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ordu	Torun	Seyit	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Ordu	Yediyıldız	Şenel	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Kabul 2 (Mük.1)
Rize	Avcı	Muhammed	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Rize	Bak	Osman Aşkın	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Rize	Yazıcı	Hayati	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sakarya	Bülbül	Muhammed Levent	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Sakarya	Dikbayır	Ümit	İYİ PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sakarya	Erdoğan Atabek	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Sakarya	Özkoç	Engin	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sakarya	Sofuoğlu	Kenan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sakarya	Uncuoğlu	Recep	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Sakarya	Yavuz	Ali İhsan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Samsun	Demircan	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Samsun	Hancıoğlu	Neslihan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Samsun	Karaaslan	Çiğdem	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Samsun	Kırcalı	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Samsun	Köktaş	Fuat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Samsun	Usta	Erhan	İYİ PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Samsun	Yaşar	Bedri	İYİ PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Samsun	Yılmaz	Yusuf Ziya	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Samsun	Zeybek	Kemal	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Siirt	Danış Beştaş	Meral	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
Siirt	Ören	Osman	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Kabul 2 (Mük.1)
Siirt	Taş	Sıdık	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
Sinop	Karadeniz	Barış	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sinop	Maviş	Nazım	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Sivas	Ekinci	Semiha	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Sivas	Karasu	Ulaş	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Sivas	Özyürek	Ahmet	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Sivas	Soluk	Mehmet Habib	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Sivas	Yılmaz	İsmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Tekirdağ	Aygun	İlhami Özcan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tekirdağ	Kaplan	Enez	İYİ PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Tekirdağ	Koncagül	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Tekirdağ	Öztrak	Faik	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 305	S. S. 306	S. S. 292
Tekirdağ	Şentop	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tekirdağ	Yel	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Tekirdağ	Yüceer	Candan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tokat	Arslan	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Tokat	Beyazıt	Yusuf	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tokat	Bulut	Yücel	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Tokat	Durmaz	Kadim	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Tokat	Zengin	Özlem	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Trabzon	Ayvazoğlu	Bahar	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Trabzon	Balta	Muhammet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Kabul
Trabzon	Cora	Salih	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Trabzon	Günnar	Adnan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Trabzon	Kaya	Ahmet	CHP	Kabul	Kabul	Kabul
Trabzon	Örs	Hüseyin	İYİ PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Tunceli	Önlü	Alican	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
Tunceli	Şaroğlu	Polat	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Açanal	Zemzem Gülender	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Akay	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Aydınlık	Aziz	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Cevheri	Mehmet Ali	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Erdoğmuş	Nimetullah	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
Şanlıurfa	Fakıbaba	Ahmet Eşref	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Katılmadı
Şanlıurfa	Gülpınar	Mehmet Kasım	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Maçin	Nusrettin	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
Şanlıurfa	Öcalan	Ömer	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Özcan	Halil	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Özşavlı	Halil	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Özyavuz	İbrahim	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Sürücü	Ayşe	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
Şanlıurfa	Yıldız	İbrahim Halil	AK PARTİ	Kabul	Katılmadı	Kabul 2 (Mük.1)
Uşak	Altay	Mehmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Uşak	Güneş	İsmail	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Uşak	Yalım	Özkan	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Van	Arvas	Abdulahat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Van	Gülaçar	Osman Nuri	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Van	Kartal	İrfan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Van	Orhan Işık	Muazzez	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
Van	Sarısaç	Murat	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
Van	Temel	Tayip	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
Van	Temelli	Sezai	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
Yozgat	Başer	Yusuf	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Yozgat	Keven	Ali	CHP	Kabul	Kabul	Kabul
Yozgat	Sedef	İbrahim Ethem	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Zonguldak	Çolakoğlu	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Zonguldak	Demirtaş	Ünal	CHP	Kabul	Kabul	Kabul
Zonguldak	Türkmen	Polat	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 305	S. S. 306	S. S. 292
Zonguldak	Uçar	Hamdi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Zonguldak	Yavuzyılmaz	Deniz	CHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aksaray	Aydoğdu	Cengiz	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Aksaray	Erel	Ayhan	İYİ PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Aksaray	İnceöz	İlknur	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Aksaray	Kaşlı	Ramazan	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Bayburt	Battal	Fetani	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Karaman	Eser	Selman Oğuzhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Karaman	Şeker	Recep	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Karaman	Ünver	İsmail Atakan	CHP	Kabul	Kabul	Kabul
Kırıkkale	Can	Ramazan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Kırıkkale	Önal	Ahmet	CHP	Kabul	Kabul	Kabul
Kırıkkale	Öztürk	Halil	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Batman	Acar Başaran	Ayşe	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
Batman	İpekyüz	Necdet	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
Batman	Özdemir	Ziver	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Kabul 2 (Mük.1)
Batman	Tiryaki	Mehmet Ruştu	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
Batman	Uca	Feleknas	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
Şırnak	Birlik	Rizgin	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şırnak	İmir	Nuran	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
Şırnak	Kaçmaz	Hüseyin	HDP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Şırnak	Özgüneş	Hasan	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
Bartın	Bankoğlu	Aysu	CHP	Kabul	Kabul	Kabul
Bartın	Tunç	Yılmaz	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ardahan	Atalay	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Ardahan	Yılmaz	Öztürk	YENİLİK P	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Iğdır	Eksik	Habip	HDP	Ret	Ret	Katılmadı
Iğdır	Karadağ	Yaşar	MHP	Kabul	Kabul	Kabul
Yalova	Akyol	Meliha	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Yalova	Büyükgümüş	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı	Kabul	Kabul
Yalova	Özel	Özcan	MEMLEKET P	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Karabük	Aksoy	Hüseyin Avni	MEMLEKET P	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Karabük	Güneş	Niyazi	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Karabük	Ünal	Cumhur	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Kilis	Dal	Ahmet Salih	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul/Mük.
Kilis	Dülger	Mustafa Hilmi	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Osmaniye	Bahçeli	Devlet	MHP	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
Osmaniye	Durmuşoğlu	Mücahit	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Osmaniye	Kaya	İsmail	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Osmaniye	Ünlü	Baha	CHP	Kabul	Kabul	Kabul
Düzce	Çakır	Fahri	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Düzce	Keşir	Ayşe	AK PARTİ	Kabul	Kabul	Kabul
Düzce	Yılmaz	Ümit	MHP	Kabul	Kabul	Kabul

XI.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, şiddet mağduru kadınlar için hizmet veren bir pansiyonla ilgili iddialara ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/58179)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda sorularımın Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya YANIK tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını saygılarımla arz ederim.

Süleyman BÜLBÜL
Aydın Milletvekili

Basında yer alan bir haberde; Bakanlığın bünyesinde hizmet veren, Aydın İl Müdürlüğü tarafından şiddet mağduru kadınlar için bir pansiyonun hizmete sunulduğu ve pansiyona defalarca fuhuş baskını yapıldığı iddia edilmiştir.

Bu kapsamda;

1. Adı geçen pansiyonda 2021 yılı içerisinde, kaç kadın ve çocuk kalmıştır?
2. Adı geçen pansiyonda görevli olan kaç personel vardır?
3. Aydın İl Müdürlüğü'ne bağlı sığınma evi ve şiddet mağduru kadınların hizmetine sunulan pansiyona herhangi bir fuhuş baskını düzenlenmiş midir? Düzenlenmiş ise kaç kez polis baskını gerçekleşmiştir ve yetkililer hakkında bir idari işlem yapılmış mıdır?
4. İddiaların araştırılması için idari soruşturma başlatılmış mıdır?

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 72079556-610-196 25/02/2022
Konu : Soru Önergesi (7/58179)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 08.02.2022 tarihli ve 961116 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan Aydın Milletvekili Sayın Süleyman BÜLBÜL tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/58179 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Derya YANIK
Bakan

Ek: Cevap Metni

Aydın Milletvekili Sayın **Süleyman BÜLBÜL**'e Ait **7/58179** Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevap Metni

81 İlimizde şiddet mağduru olup can güvenliği riski bulunan kadınlar ve beraberindeki çocuklar Bakanlığımız İl Müdürlüklerine bağlı Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri koordinesinde Bakanlığımıza bağlı Kadın Konukevlerine, sadece barınma ihtiyacı olan kadınlar ve beraberindeki çocuklar ise Belediyelere bağlı Kadın Konukevlerine yerleştirilmektedir.

Ayrıca, 2020 yılında ortaya çıkan Covid-19 salgını ile mücadele kapsamında şiddet mağdurlarına hizmet sunduğumuz kuruluşlarda ilgili tüm kamu kurum ve kuruluşlar ile işbirliğinde 6284 sayılı Kanunun 3/1 (a) bendi ve 10/6 fıkrası çerçevesinde bir dizi önlemler alınmıştır.

Bu süreçte salgının yayılımını önlemek ve hizmetlerimizi aksatmamak amacıyla 45 ilimizde ilgili mevzuat kapsamında uygulamalar gerçekleştirilmiştir.

28 Mart 2020 tarihinde Aydın İlinde gerçekleştirilen İl Pandemi Kurulu toplantısında barınma ihtiyacı olan kadın ve çocukların geçici barınma yeri olarak adı geçen otelde kalmaları ve hizmet sunumu ile ilgili koordinasyonun Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi Müdürlüğü tarafından yapılması, kahvaltı ve konaklama giderlerinin Efeler Belediyesi tarafından diğer temel ihtiyaçları ile öğlen ve akşam yemeklerinin ise Aydın Kadın Konukevi Müdürlüğü tarafından karşılanması kararı alınmıştır.

Söz konusu hizmet alımı ile can güvenliği riski olmayan sadece barınma talebi olan mağdur kadınlar PCR testi sonuçlanıncaya kadar 1 gün süreyle konaklatılmış daha sonra ihtiyaçlarına uygun konukevine yerleşmeleri sağlanmıştır.

Mağdur kadınların ilgili kolluk marifetiyle PCR testi yapılarak otele getirilişini müteakip Aydın Şiddet Önleme ve İzleme Merkezinde görevli meslek elemanının kadınla mesleki görüşme yaparak uygun hizmet modelini planlaması sağlanmıştır.

Can güvenliği riski olan ve şiddet mağduru olduğu belirlenen kadınlar otelde barındırılmadan doğrudan kadın konukevine yerleştirilmiştir. Kadınlar durumlarına uygun kadın konukevlerine kurumun resmi aracı ile iki personel nezaretinde nakil edilmiştir.

Söz konusu otelden doğrudan temin yöntemiyle hizmet satın alınmış olup, yerel basın haberinde yansıtıldığı gibi burası bir kadın konukevi değildir. Şiddet mağduru kadınların değil, barınma ihtiyacı olan kadınların PCR test sonuçları çıkana kadar bir gün süre ile konaklamaları sağlanmıştır.

Adı geçen otelde personel istihdamı söz konusu olmamıştır. Otelde konaklayan her kadınla birebir görüşme yapılarak durumlarına uygun hizmet planlaması yapılmıştır.

Aydın Kadın Konukevi Müdürlüğüne herhangi bir polis baskınının yapılması söz konusu olmamakla birlikte, adı geçen otel için yapılan idari ve kolluk tahkikatları ise Bakanlığımız görev alanına girmemektedir.

Bakanlığımıza bağlı Aydın Kadın Konukevinde; kadrolu memur statüsünde 4, sözleşmeli personel statüsünde 1, işçi statüsünde 6 personel olmak üzere toplam 11 personel görev yapmaktadır. Aydın Şiddet Önleme ve İzleme Merkezinde; kadrolu memur statüsünde 11, sözleşmeli personel statüsünde 4, işçi statüsünde 3 personel olmak üzere toplam 18 personel görev yapmaktadır.

2.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, SSPE hastalığı ve tedavisine yönelik yürütülen çalışmalar ile hastalara verilen desteklere ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/58180)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın ***Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya YANIK*** tarafından Anayasanın 98' inci ve TBMM İçtüzüğünün 96' ncı ve 99' uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Muazzez ORHAN IŞIK
Van Milletvekili

SSPE (Subakut Sklerozon Panensefalit) zamanla "yarışılan bir hastalık" olduğundan aileler ve özellikle bakım yükü alan kişilerin sosyal, ekonomik ve psikolojik desteklerinin geliştirilmesi gerekiyor. Türkiye'de 2 bin civarında SSPE hastası uygun tedavi yöntemleri bulunmaması halinde çok yakında yaşamını yitirecektir. Hastalık hakkında tedavi çalışmalarının sürdürülmesi, bu konuda araştırma yapan enstitü ve hocaların desteklenmesi, Sağlık Bakanlığı-TÜBİTAK ve TÜSEB işbirliğinin SSPE tedavisi için geliştirilmesi ve gerekli bütçenin sağlanması, Sağlık bakanlığı ve ilgili diğer bakanlıklar periyodik olarak bu konuda yapılan çalışmaları kamuoyunun bilgisine sunması sağlanmalıdır. Sağlık Bakanlığının bu konuda başlattığı inisiyatifi geri çektiği bilgisi kamuoyuna yansımıştır. Öte yandan 18 Ekim 2021 tarihinde TUSEB tarafından açılan SSPE Hastalığının tedaviye yönelik bilimsel araştırma projesi başlığı açılmış ve son başvuru tarihi 02.12.2021 olarak belirlenmiştir. Proje başlığı için hasta yakınları olarak SSPE hastalığını hayatlarının merkezine alan ve bu hastalar için sürekli mücadele eden çok değerli bilim insanları doktorlarımızla ve ilgili akademisyenlerle yapılan görüşme ve çalışmalar sonucunda en az 2 proje başvurusu yapıldığı ancak SSPE Hasta aileleri olarak büyük bir heyecan ile projelerin kabulü beklenirken hastalığın kamu desteğiyle ve değerli bilim insanlarının katkılarıyla çözümü aranırken Bakanlık başlatılan proje girişimini durdurmuştur. Bakanlık proje başlığının onaylanmadığını ve onaylanmamanın gerekçesi olarak da "Ülkemize stratejik ve milli olarak bir katkısının olmaması" şeklinde bir açıklama yapıldığı iddia edilmektedir. TÜBİTAK-TUSEB ve ilgili diğer kurumların işbirliği ile SSPE'li çocuklar ölmeden bu soruna çözüm aranmalıdır. Tıbbi ve bilimsel bir çözüm bulunmaması aileleri bilim dışı yollara sevk etmekte ve bu durum bazen çocukların yaşam ve sağlık haklarını riske atabilmektedir.

SSPE hastalığının yaygın olduğu yerlerde çocuk nöroloji ve diğer ilgili bölümlerin bölümünün erişilebilir olmadığı ve erken teşhis ve hastalığın takibi için yeterli sayıda doktorun görevlendirilmediği ailelerin kamuoyuna yansıyan açıklamalarına ifade edilmektedir. Türkiye'de SSPE hastaları vb. herhangi bir durumda sağlık ve eğitim

kurumuna gidemeyecek durumdadır. Hastalığı bulunan bireylerin bu kurumlardan sağlıklı bir şekilde faydalanmaları için var olan yasal düzenlemeler geliştirilmelidir.

SSPE hastalarının masraflarının geri ödemesinde yetersizlikler yaşanması, SGK geri ödemelerinin piyasadaki mal ve hizmet fiyatlarının çok altında kalması, (Örneğin SGK'nın ödediği bez parası yaklaşık 3'te 1'i karşılıyor) ilaç/mama/vitaminler ve muayene paralarının çok büyük bir yük olması SSPE hastaları ve aileleri için çok büyük sorunlara yol açmaktadır. SSPE gibi tedavisi bilinmeyen hastalıklara yakalanmış çocuk/ergen/erişkin hastalarına bakım verirken bedenleri deformasyona uğrayan annelere gerekli alet, edavat, lift ve benzeri tıbbi/medikal malzemelerin teminin sağlanmasını, malzeme ihtiyacının kollektif bir sistemle ihtiyacı bitenlerden alınabilmesi, zimmetle kullanılabilmesi için gerekli girişimlerin yapılması gerekiyor.

SSPE hastalarının beslenmesi için gerekli teknik teçhizatın (pozisyon alması için yatak, sandalye, vb. medikal) sağlanmaması aileler için sorundur. Bazı zorunlu ihtiyaçların karşılanmaması aileler için büyük sorundur (yatak koruyucu, ıslak mendil, vb.) Hasta bezi temininin eskisi gibi SGK'ya bağlanması ve fiyatlardaki yükselişin döviz kurundaki artış dikkate alınarak desteğin arttırılması gerekiyor. SSPE hastalığı gibi tedavisi bilinmeyen hastalıklara yakalanmış çocuk/ergen/erişkin hastaların var olduğu ailelerde aile bireylerinin tamamına ve özellikler annelere düzenli, periyodik psikolojik destek verilmesi için gerekli düzenlemelerin yapılması ve bu rehabilitasyon hizmetlerinin sunulması gerekmektedir. Bakım ve hastalık hakkında bilinçlenme için eğitim ve destek verilmesi gerekiyor. Özgün bir durum olduğu için ebeveynler konu hakkında yetersiz kalabilmektedir. Ayrıca 20 yıla yakın ağır bir bakım işi ile uğraşan ebeveynlerin veya aileden birinin istihdamı ve süreç sonunda emeklilik hakkının sağlanması için çalışmaların yürütülmesi gerekiyor. Ebeveynlere yönelik periyodik dinlenme ve psikolojik destek çalışmalarının organize edilmesi gerekiyor.

COVİD 19 koşullarında bakım, fizik tedavi ve diğer destek hizmetlerinin sunumunun güçleşmesi ve ilgili desteklerin yetersizliği, FTR hizmetlerinin, raporlamaların ve diğer desteklerin evlere gelinerek verilmesi, ilaç ve ilgili raporları yenilemenin mobil bir ekip desteği ile evlere gidilerek veya online verilmesi gerekiyor. Fizik tedavi ihtiyacı olan bireylerin sağlık hizmetlerinden sağlıklı bir şekilde faydalanmaları için fizyoterapistlerin evde hizmet vermesi için düzenleme yapılması gereklidir. SSPE gibi ağır engellilerin bakım ücreti ve aylıkların hane gelir durumundan bağımsız ele alınması veya belirli sınırı cüzi aşım durumlarında kesilmemesinin sağlanması, bu süreçlerin evden yürütülmesi ve bakım işi ile uğraşan ebeveynlerin malum prosedürler için hane dışına çıkarılmaması gerekiyor. Ağır hastaların bakım ücreti ile uzun süre (7 yıl ve üzeri) bakımla mükellef olan kişilerin emekli olmaları için yasal düzenlemelerin yapılması sağlanmalıdır. SSPE ve benzeri hastalık nedeniyle yatağa ve bakıma bağımlı çocuklarına baktıkları için sosyal hayata ve iş yaşamının dışında kalan annelerin (7 yıl ve üzeri bakım yükü çekmiş annelerin), çocukları ölmüş olsa bile yaşlılıklarında mağdur olmamaları için SGK primlerinin kamu bütçesinden veya hibe fonlarından ödenerek emeklilik hakları sağlanması düzenlenmelidir.

SSPE hastalarının ambulans talebinin geciktirilmeden karşılanması, özellikle hastane sevk ve muayene işlemlerinde/süreçlerinde profesyonel destek verilmesi, olası yaralanma ve diğer zorlukların önlenmesi gerekiyor. Yoğun bakım süreçlerinde ailelerin ayrıca sosyo-ekonomik ve psikolojik açıdan özel desteklenmesi gerekiyor. Bazı cihazları elektrikle çalışan hastalar için elektrik kesintilerine karşı şarz ve jenaratör hizmeti sunulması veya o kişilere elektrik kesintilerinin özel bildiriminin sağlanması gerekiyor. Kronik hastaları olan ve ekonomik durumu düşük ailelerin bireylerinden birine kamuda istihdam kontenjanı açılması için gerekli girişimlerin başlatılması ve yasal düzenlemelerin yapılması gerekiyor. Çünkü bu ailelerin diğer önemli bir sorunu da ortaya çıkan bakım yükü nedeniyle açığa çıkan yoksullaşmadır. Bu yoksullaşmayı önlemek için haneden bir kişinin kamuda istihdam edilmesi gereklidir. SSPE hastaları çok sınırlı sayıda olduğu için bu yöndeki düzenleme kamu yararı içerdiği gibi kamu bütçesine yük getirmeyecek ancak bu düzenleme ile bir hanenin refahının düşmesi engellenmiş olacaktır. Kronik hastaları bulunan konut sahibi olmayanların ilk konut alımında sıfır faizle kredi imkanlarının ve kolaylıkların sağlanması gerekli girişimlerin başlatılması gerekmektedir. Kiracı olan hanelerde barınma sorunun çözümü için alternatif destekler ve çözüm yolları bulunmalıdır.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı'nın, SSPE ve VEREM hastalarına yapılan ek destek ödeneğinin arttırılarak devam ettirilmesi gerekmektedir. Kronik hastaların sadece bağlı bulunduğu doktordan değil bütün doktorlardan muayene ücret muafiyetinden faydalanmalarını ve bütün ilaç kesintilerinden muaf tutulması sağlanmalıdır. SSPE gibi önlenebilir ölümcül hastalıklar nedeniyle kaosa düşen ailelerdeki diğer çocukların eğitim hayatlarının güvenceye alınması için Darüşşafaka gibi kurumlarda bu çocuklara burslarda öncelik tanınması sağlanmalıdır.

Bu bağlamda:

1) Türkiye'de SSPE (Subakut Sklerozon Panensefalit) hastalığı olan kişi sayısı kaçtır? Söz konusu kişilere ve ailelerine yönelik bakanlığınızca sunulan sosyo-ekonomik destekler nelerdir?

2) SSPE hastalığının nedenleri üzerine yapılan bilimsel bir araştırma mevcut mudur? Hastalığın yayılmaması için alınan tedbirler nelerdir?

3) SSPE hastalığı nedeniyle 2000-2022 yılları arasında yaşamını yitiren kişi sayısı kaçtır?

4) SSPE hastalığının tedavisi için Aile ve Sosyal Politikalar, Sağlık Bakanlığı, TÜBİTAK ve TÜSEB kapsamında yürütülen bir çalışma mevcut mudur? Yürütüldüğü iddia edilen çalışmanın "stratejik bulunmadığı gerekçesiyle" iptal edildiği iddiası gerçek midir? SSPE'li çocukların yaşam haklarının korunması amacıyla yapılacak tıbbi araştırmalar neden stratejik olarak ele alınmamaktadır? Bu kapsamda planlanan çalışmalar ne düzeydedir?

5) SSPE hastalığının yaygın olduğu yerlerde çocuk nöroloji ve diğer ilgili bölümlerde erken teşhis ve hastalığın takibi için yeterli sayıda doktorun görevlendirilmesi amacıyla bir çalışma yürütülecek midir?

6) SSPE hastalarının ilaç/mama/vitamin ve muayene giderlerinin tam olarak karşılanması amacıyla bir çalışma yürütecek misiniz?

7) SSPE gibi tedavisi bilinmeyen hastalıklara yakalanmış çocuk/ergen/erişkin hastalarına bakım verirken bedenleri deformasyona uğrayan annelere gerekli alet, edavat, lift ve benzeri tıbbi/medikal malzemelerin teminin sağlanması amacıyla bir çalışma yürütecek misiniz?

8) SSPE hastalarının beslenmesi için gerekli teknik teçhizatın (pozisyon alması için yatak, sandalye, vb. medikal) sağlanmaması bir çalışma yürütecek misiniz?

9) SSPE hastalarının bakımını üstlenen ebeveynlere yönelik sunulan sosyo-ekonomik ve psikolojik destekler nelerdir?

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 72079556-610-197 25/02/2022
Konu : Soru Önergesi (7/58180)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 08.02.2022 tarihli ve 961116 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan Van Milletvekili Sayın Muazzez ORHAN IŞIK tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/58180 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Derya YANIK
Bakan

Ek: Cevap Metni

Van Milletvekili Sayın **Muazzez ORHAN IŞIK**'a Ait **7/58180** Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevap Metni

Bakanlığımızca Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma (SYD) Vakıfları aracılığıyla ihtiyaç sahibi vatandaşlarımıza yönelik olarak başta 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu olmak üzere 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ve diğer mevzuat hükümleri doğrultusunda 43 adet sosyal yardım programı yürütülmektedir. Yürütülmekte olan sosyal yardım programları düzenli ve süreli nitelikte olmak üzere aile yardımları, barınma ve gıda yardımları, engelli ve yaşlı yardımları, sağlık yardımları, eğitim yardımları ve proje destekleri olarak sınıflandırılmaktadır.

Bakanlığımız tarafından Tüberküloz ve SSPE hastalığı nedeniyle psiko-sosyal ve mali kayıp yaşayan hastalar için Kronik Hastalık Yardım Programı geliştirilmiştir. Düzenli sosyal yardım programlarımızdan olan kronik hastalık yardım programı kapsamında hak sahiplerine 01.01.2022-30.06.2022 dönemi için aylık 2.354,44 TL sosyal yardım ödemesi yapılmaktadır. 2021 yılında 4.069 kişi Kronik Hastalık Yardım Programından faydalanmıştır.

3.- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, kadın cinayetlerine dair verilere ve bunların önlenmesi için yürütülen çalışmalara ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/58302)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın ***Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya YANIK*** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğünün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. **04/02/2022**

Gülüstan Kılıç Koçyiğit
Muş Milletvekili

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu (KCDP), Ocak ayında katledilen kadınların verilerini paylaştığı raporunu yayınlamış ve Ocak ayında 26 kadının katledildiği, 28 kadının ise şüpheli şekilde yaşamını yitirdiği bilgisine yer verilmiştir.

Rapora göre, 26 kadından 13'ünün hangi bahaneyle katledildiği tespit edilememiş, 11'i ise boşanmak istemesi, barışmayı, ilişkiyi reddetmesi gibi hayatına dair karar almak istediği için katledildiği yazılmıştır. 1 kadın nefret bahanesi ile 1 kadın ekonomik bahanelerle katledilmiş denilmiştir.

Bu bağlamda;

1- Bakanlığınızın Türkiye'de öldürülen kadınların kim tarafından ve neden öldürüldüğünün tespitine yönelik bir çalışması var mıdır?
2- Bakanlığınızın Türkiye'de yaşanan kadın cinayetlerine dair resmi veri yayınlamamasının sebebi nedir?
3- İçişleri Bakanlığı ile ortak bir biçimde kadın intiharları üzerine yapılmış bir araştırmanız bulunmakta mıdır? Yoksa bu kapsamda bir araştırma yapmayı planlıyor musunuz?
4- Bakanlık olarak adil yargılamaların yapılmadığı, şüpheli ya da sanıkların caydırıcı cezalar almadığı, önleyici tedbirlerin uygulanmadığı bir yargı sisteminde kadın cinayetlerinin durdurulması konusunda etkili söylem ve eylemleriniz olacak mıdır?
5- Bakanlığınızca şimdiye dek yargıda çalışan tüm kamu görevlisine yönelik kadına yönelik şiddet ve toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda farkındalığını arttırmak amacıyla eğitim planlaması yapılmış mıdır?

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 72079556-610- 195
Konu : Soru Önergesi (7/58302)

25/02/2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 11.02.2022 tarihli ve 963030 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan Muş Milletvekili Sayın Gülüstan KILIÇ KOÇYİĞİT tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/58302 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Derya YANIK
Bakan

Ek: Cevap Metni

Muş Milletvekili Sayın **Gülüstan KILIÇ KOÇYİĞİT**'e Ait **7/58302** Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevap Metni

Kadına yönelik şiddetle mücadele çalışmalarımız; çok yönlü, bütüncül bir yaklaşımla sıfır tolerans ilkesiyle sürdürülmektedir. Toplumun tüm kesimlerinin önleme, koruma, cezalandırma ve politika boyutuyla sürecin içinde ortak ve kararlı bir şekilde yer alması önemlidir.

Bakanlık olarak kadına yönelik şiddetle mücadele alanında yasal düzenlemeler, farkındalık yaratma ve eğitim çalışmaları, koruyucu hizmet sunumu ve şiddet mağdurlarının güçlendirilmesi, kurumlar arası işbirliği ve koordinasyonu artırma, şiddet mağduru kadınların korunması ve desteklenmesine yönelik kurumsal mekanizmaların güçlendirilmesi başlıkları altında çok boyutlu ve tüm tarafların katkısı ile kararlılıkla çalışmalar sürdürülmektedir.

Bakanlığımız tarafından kadına yönelik şiddetle mücadelede var olan temel mevzuatın gözden geçirilmesi amacıyla ilgili kurumlardan temsilcilerin katılımı ile mevzuat çalışma grubu oluşturulmuştur. Ayrıca Bakanlığımız hizmet birimleri, 81 İl Müdürlüğümüz ve kadına yönelik şiddetle mücadelede koordineli çalıştığımız kurum ve kuruluşların ikincil mevzuata ilişkin görüş ve revizyon önerileri tespit edilmiştir.

Kadına yönelik şiddetle mücadelenin ülkemizdeki hukuki zeminini oluşturan 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun yürürlüğe girmesi ile yasal altyapı güçlendirilmiş ve kadına yönelik şiddetle mücadele bir üst seviyeye taşınmıştır. 6284 sayılı Kanunun etkin uygulanmasını teminen 17.12.2019 tarihinde Adalet Bakanlığı, 01.01.2020 tarihinde İçişleri Bakanlığı ve 16.06.2021 tarihinde Bakanlığımız tarafından kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda kurumsal sorumlulukların altını çizen Genelgeler yayımlanmıştır.

Bakanlık olarak, kadına yönelik şiddetle mücadelede politikaların belirlenmesi ve etkin uygulamaların sağlanması amacıyla şimdiye kadar ulusal düzeyde 3 Eylem Planı kararlılıkla uygulanmıştır. 2021-2025 döneminde uygulanacak 4. Eylem Planının hazırlıkları tamamlanmış ve 1 Temmuz 2021 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Bu kapsamda 4. Ulusal Eylem Planında şiddete sıfır tolerans ilkesi ve kadına yönelik her türlü şiddeti önleme amacıyla yeni dönemin şiddetle mücadele yol haritası için "Adalete Erişim ve Mevzuat", "Politika ve Koordinasyon", "Koruyucu Önleyici Hizmetler", "Toplumsal Farkındalık" ve "Veri ve İstatistik" başlıklarında 5 ana hedef belirlenmiştir.

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele 4. Ulusal Eylem Planı kapsamında yer verilen veri ve istatistik çalışmaları Bakanlığımızca önem verilen konulardan olup "Sistematik, güvenilir ve karşılaştırılabilir verilerin toplanması ve istatistiklerin üretilmesi" hedefi ile ilgili olarak;

- Verilerin düzenli olarak toplanması, istatistiklerin üretilmesi ve yayımlanmasının sağlanması,
- Verilerin ilgili kurum/kuruluşlar arasında etkin paylaşımı için bütünleşik veri tabanı oluşturulması,
- Şiddetle mücadele alanında bilimsel araştırma altyapısının geliştirilmesi ve düzenli araştırmalar yapılması,
- Yerel düzeyde özelleştirilmiş politikalar için 81 il ve bölge bazında "Kadına Yönelik Şiddet Risk Haritaları"nın hazırlanması

çalışmaları yürütülmektedir.

Ayrıca, kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinin katılımı ile kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında yürütülen çalışmalar ve yaşanan problemler konusunda bilgi ve deneyim paylaşımında bulunmak amacıyla Bakanlığımız Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü koordinasyonunda 2006 yılından itibaren düzenli olarak "Kadına Yönelik Şiddet İzleme Komitesi" toplanmaktadır. Komitenin 15. toplantısı, Bakanımız başkanlığında Adalet ve İçişleri Bakanlarımızın teşrifleriyle 25 Kasım 2021 tarihinde Ankara'da gerçekleştirilmiştir.

81 İl düzeyinde ise, "Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele İl Koordinasyon, İzleme ve Değerlendirme Komisyonu" Vali başkanlığında, 6 aylık periyodlarla, ilgili kurumların katılımı ile en üst düzeyde katılım sağlanarak toplanmaktadır.

Şiddete maruz kalan veya riski yüksek olan bazı durumlar için elektronik takip sistemi uygulaması hayata geçirilmiştir. Bu uygulama İçişleri Bakanlığı ile işbirliğinde 25.01.2021 tarihi itibarıyla ülke genelinde yaygınlaştırılmıştır. Ayrıca, Adalet Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığının ilgili birimleri ile veri entegrasyon çalışmalarımız tamamlanmıştır. Böylelikle, şiddetle mücadele ve müdahalede mağdura ulaşma süresi kısaltılmış ve çalişmalarımız daha etkin yürütülmeye başlanmıştır.

Tüm şiddet vakaları İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığındaki ilgili uzman ekip tarafından tasnif edilmekte ve ilgili veriler bu birimlerce kayıt altına alınmaktadır. Bu kapsamda derlenen veriler İçişleri Bakanlığımızca kamuoyu ile periyodik olarak paylaşılmaktadır.

Ayrıca şiddet vakaları, dava süreçleri ve sonuçları, illere göre dağılımı konusundaki güncel veriler Adalet Bakanlığı UYAP sistemi, İçişleri Bakanlığı POL-NET ve Jandarma Genel Komutanlığının veri sistemi üzerinde toplanmaktadır.

6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun 20/2 maddesinde yer verilen; "Bakanlık, gerekli görmesi halinde kadın, çocuk ve aile bireylerine yönelik olarak uygulanan şiddet veya şiddet tehlikesi dolayısıyla açılan idari, cezai, hukuki her tür davaya ve çekişmesiz yargıya katılabilir." hükmüne istinaden Bakanlığımızca kamu davalarına müdahil olunmaktadır.

Farkındalık yaratma ve zihniyet dönüşümünün sağlanması amacıyla; Türkiye'de kadınların güçlendirilmesi ve kadına yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla ülke genelinde kamu kurum ve kuruluşlarında görevli personele yönelik eğitim ve seminerler gerçekleştirilmekte olup, eğitimlerinin devamlılığının sağlanması için Adalet, İçişleri, Sağlık ve Milli Savunma Bakanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı ile Bakanlığımız arasında protokoller imzalanmıştır.

Kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında 2007 yılından itibaren başlatılan eğitimlerle bugüne kadar; 1.353.943 er ve erbaş, 75.000 kamu görevlisi, 106.389 din görevlisi, 195.693 sağlık görevlisi ve 375.623 kolluk görevlisi olmak üzere toplam 2.106.648 kişiye eğitim ve seminerler verilmiştir.

Ayrıca ŞÖNİM Yönetmeliği 7/2-(g) maddesi kapsamında kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda bilgi ve farkındalığının artırılması amacıyla Bakanlığımız koordinasyonunda 81 ilde hizmet sunan ASH İl Müdürlüğü, ŞÖNİM ve SHM Şiddetle Mücadele İrtibat Noktaları tarafından gerçekleştirilen seminerler çerçevesinde, 2021 yılında 37.561 vatandaş, 70.376 kamu görevlisine, 11.873 muhtara, 10.753 üniversite personeli ve öğrencisine,

7.199 er-erbaşa ve 6.061 bedelli askere yönelik farkındalık çalışması (eğitim, seminer, konferans vb.) gerçekleştirilmiştir.

İntihar konusunda Bakanlığımız; diğer bakanlıklar, üniversiteler ve kurumlar ile ortak çalışmalar yapmakta ve görüş alışverişinde bulunmaktadır. Bakanlığımızdaki ilgili meslek mensuplarının da katılımıyla üniversitelerde intihar alanında çalışma yapan akademisyenler ve bu alanda hizmet veren uzmanlarca akademik çalışmalar yürütülmektedir. Bu kapsamda intiharların sebepleri ve alınması gereken tedbirler araştırılmaktadır.

İntiharların önlenmesi ve vatandaşlarımıza destek verilmesi amacıyla Bakanlığımızca eğitim programları, danışmanlık hizmetleri ve aile ziyaretleri de gerçekleştirilmektedir Söz konusu eğitim programları, danışmanlık hizmetleri, ailelerin sağlık hizmetlerinden etkin faydalanabilmelerinin sağlanması, karşılaşabilecekleri riskler konusunda farkındalıklarının artırılması ve desteklenmeleri amacıyla yürütülmektedir. İl Müdürlüklerimiz ve Sosyal Hizmet Merkezlerimiz, hastaneler ile iletişim kurarak intihar teşebbüsünde bulunanlara psikososyal destek de sunabilmektedir.

4.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, uzman öğretmenlik sınavı ve kadrolarına,

- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Cumhurbaşkanlığı Külliye'sinde yapılan öğretmen atama törenine katılacak kişilerin PCR testlerinin Külliye'de yapılmasına

- Ankara Milletvekili Yıldırım Kaya'nın, Ankara İl Millî Eğitim Müdürlüğüyle ilgili bazı iddialara,

- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, Bakanlık bünyesinde KHK'yle ihraç edilip göreve iadesi yapılan personel sayısına,

İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Mahmut Özer'in cevabı (7/58377), (7/58505) (7/58507), (7/58510)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98 ve TBMM İçtüzüğünün 96. ve 99. Maddeleri uyarınca T.C. Milli Eğitim Bakanı Sn. Mahmut Özer tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Saygılarımla.02.02.2022

Ömer Fethi GÜRER

Niğde Milletvekili

1- Öğretmenlerin uzman öğretmen olabilmek için yeniden sınava tabi tutulmalarına neden ihtiyaç duyulmuştur?

2- Mevcut sistemde görev alan uzman öğretmen sayısı ne kadardır. Kaç adet uzman öğretmen kadrosu bulunmaktadır?

3- Uzman öğretmen kadroları toplam kadroya oranlandığında norm kadronun ne kadarı için planlanmıştır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın, Anayasa'nın 98. TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince Milli Eğitim Bakanı Sayın Mahmut Özer tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Av. Sevda ERDAN KILIÇ
İzmir Milletvekili

Gölbaşı Kaymakamlığı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü adına, 26.01.2022 tarihinde Şube Müdürü Serap Yılmaz tarafından okullara bir yazı gönderilmiştir. Ankara Valiliği Milli Eğitim Müdürlüğünün 26.01.2022 tarih ve 42099388 sayılı yazısını içeren ilgili duyuru olduğu belirtilen yazıda, "Sayın Cumhurbaşkanımız ve Milli Eğitim Bakanımızın da katılımı ile 31 Ocak 2022 Pazartesi günü saat 12.00'de Cumhurbaşkanlığı Külliyesi Beştepe Millet Kongre ve Kültür Merkezi'nde öğretmen atamaları töreni gerçekleştirilecektir. Bu kapsamda ilçemiz birleştirilmiş sınıflı köy okullarından 1'er öğretmen, diğer tüm okullarımızdan 1 idareci ve 2 öğretmen isimlerinin, ekte gönderilen tabloya doldurularak, 27.01.2022 saat 10.00'a kadar golbası06_egitimogretim@meb.gov.tr e-postasına ve DYS üzerinden müdürlüğümüze gönderilmesi, törene katılacak tüm idareci ve öğretmenlerin 30 Ocak 2022 Pazar günü Külliye'de 4 No'lu kapıdan, saat 09.00'dan 16.00'ya kadar PCR testlerini vermeleri, gerekmektedir. Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim." denilmektedir.

Bu kapsamda;

1- Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde yapılacak öğretmen atama törenine katılacak idareci ve öğretmenlerin PCR testlerinin külliyede alınmasının gerekçesi nedir?
2- Bu yapılan ilk uygulama mıdır? Daha önce de bakanlık personeli veya öğretmenlerin katıldığı törenlerde benzer uygulamalar yapılmış mıdır?
3- Eğer yapıldı ise bu şekilde kaç personelinize PCR testi yapılmıştır ve sonuçları ne olmuştur?
4- Törene katılacak öğretmen ve idarecilerin PCR testlerinin külliyede alınacak olması, PCR testlerini alan devlet hastanelerine güvenilmediği sonucunu doğurmaz mı?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98, TBMM İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddelerine uygun olarak, T.C. Milli Eğitim Bakanı Mahmut ÖZER tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim. **01.02.2022**

Yıldırım KAYA
Ankara Milletvekili

Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğü ile ilgili bazı yolsuzluk ve usulsüzlük iddiaları basına yansımıştır.

Bu İddialar kapsamında;

1. Ankara ili Etimesgut ve Sincan İlçelerinde bazı okulların tasarım beceri atölyeleri ile kütüphanelerinin yapımı tamamlanmadan, çeşitli firmalara para ödendiği bilgisi doğru mudur?
2. Önceki dönem Ankara İl Müdürü Turan Akpınar döneminde kantin hesaplarının başında bulunan Göktan Meto'nun, İl Müdürlüğünün kantin hesabından okulları belirleyip, ilçe müdürü ve okul müdürlerini ayarlayıp okullara para gönderdiği ve diğer İl Müdür Yardımcısı Abdurrahman Tülüce'nin ise ilçe müdürlerini ve okul müdürlerini arayarak firmalara yönlendirdiği bilgisi doğru mudur?
3. Sincan ve Etimesgut ilçelerinde yapılmış olan tasarım beceri atölyeleri ile kütüphanelerinin ihalelerini hangi firmalar almış, bu firmalara ne kadar ücret ödenmiştir?
4. Ankara ili genelinde soru önergesine bahis husus ile ilgili herhangi bir soruşturma başlatılmış mıdır? Başlatılmış ise soruşturma hangi aşamadadır?
5. 2018 yılından bu yana Ankara genelinde kaç kütüphane ve tasarım beceri atölyesi yapılmıştır? Tasarım beceri atölyeleri ve kütüphanelerin yapım işleri hangi firmalara ödenmiştir? Bu firmalara iş başına kaç TL ücret ödemesi yapılmıştır?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorumun T.C. Millî Eğitim Bakanı Mahmut ÖZER tarafından yazılı olarak yanıtlanması için gereğini arz ederim.

Özgür KARABAT
İstanbul Milletvekili

1- 18 Temmuz 2018 tarihinden bu yana Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde çalışan personel hakkında terör örgütleriyle irtibatlı/ iltisaklı kişilerin olduğu yönünde toplamda kaç ihbar, şikâyet vb. tarafınıza ulaşmıştır? Bu ihbarlar neticesinde açılan soruşturma ve dava sayısı kaçtır? Bu dava ve soruşturmalar sonucunda kurumunuzdan görevden uzaklaştırılan ve ihraç edilen personel sayısı kaçtır?

2- 15 Temmuz Darbe girişiminin ardından Kanun Hükmünde Kararnameler eliyle kurumunuzdan ihraç edildiği halde sonradan göreve iade edilen personel sayısı kaçtır?

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-99074258-610-46
Konu : Soru Önergesi

25/02/2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : a) 11.02.2022 tarihli ve E-43452547-120.07-0963030 sayılı yazınız.
b) 15.02.2022 tarihli ve E-43452547-120.07-0964900 sayılı yazınız.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan Niğde Milletvekili Ömer Fethi GÜRER'in 7/58377, ilgi (b) yazınız ekinde alınan İzmir Milletvekili Sevda ERDAN KILIÇ'ın 7/58505, Ankara Milletvekili Yıldırım KAYA'nın 7/58507, İstanbul Milletvekili Özgür KARABAT'ın 7/58510 esas numaralı yazılı soru önergeleri incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mahmut ÖZER
Millî Eğitim Bakanı

Ek: Bilgi

NİĞDE MİLLETVEKİLİ ÖMER FETHİ GÜRER'İN 7/58377 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

14.02.2022 tarihli ve 31750 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 03.02.2022 tarihli ve 7354 sayılı Öğretmenlik Meslek Kanunu'nun "Öğretmenlik Kariyer Basamakları" başlıklı 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında; "*Aday öğretmenlik dâhil öğretmenlikte en az on yıl hizmeti bulunanlardan;*

a) Mesleki gelişime yönelik 180 saatten az olmamak üzere düzenlenen Uzman Öğretmenlik Eğitim Programını tamamlamış olan,

b) Mesleki gelişim alanlarında uzman öğretmenlik için öngörülen asgari çalışmaları tamamlamış olan,

c) Kademe ilerlemesinin durdurulması cezası bulunmayan,

öğretmenler uzman öğretmen unvanı için yapılan yazılı sınava başvuruda bulunabilir. Uzman öğretmen unvanı için yapılan yazılı sınavda 70 ve üzeri puan alanlar başarılı sayılır. Yazılı sınavda başarılı olanlara uzman öğretmen sertifikası düzenlenir." hükmüne yer verilmiştir.

Bu hüküm çerçevesinde, öğretmenlerden uzman öğretmen unvanı için aranan şartları taşıyanlar, uzman öğretmen unvanı için yapılan yazılı sınava başvurabilmekte ve yazılı sınavda 70 ve üzerinde puan almaları hâlinde kontenjan sınırlaması olmaksızın uzman öğretmen unvanı alabilmektedir. Bakanlığımıza bağlı resmi okul ve kurumlarda 75.433 uzman öğretmen bulunmaktadır.

İZMİR MİLLETVEKİLİ SEVDA ERDAN KILIÇ'IN 7/58505 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Ankara Valiliğince konuya ilişkin olarak;

Cumhurbaşkanlığı Külliyesinde yapılan öğretmen atama törenine İl Millî Eğitim Müdürlüğünden katılan yönetici, öğretmen ve diğer katılımcıların PCR testlerini daha hızlı bir şekilde vermelerini sağlamak ve salgın nedeniyle hastanelerde verilen hizmetleri yoğunlaştırmamak amacıyla kolaylaştırıcı bir tedbir olarak Cumhurbaşkanlığı Külliyesinde testlerini vermelerinin sağlandığı, aynı zamanda birçok idareci ve öğretmenin kendi istekleri doğrultusunda istedikleri sağlık kuruluşlarında da testlerini vererek söz konusu programa katıldıkları belirtilmiştir.

ANKARA MİLLETVEKİLİ YILDIRIM KAYA'NIN 7/58507 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Ankara İl Millî Eğitim Müdürlüğü kantin hesabından Etimesgut ve Sincan ilçelerindeki bazı okullara para aktarıp, okullarda herhangi bir iş yapmayan bazı firmalara ödeme yapılması iddiasıyla ilgili Bakanlık müfettişleri tarafından başlatılan inceleme-soruşturma çalışmaları devam etmektedir.

Ankara Valiliğince konuya ilişkin olarak;

İl Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından ilçe ve okul seviyesinde yapılan çalışmalar doğrultusunda kütüphanesi olmadığı tespit edilen 379 okul/kurum kütüphanesinin 326'sının genel bütçe, 38'inin PIKTES Projesi ve 15'inin ise rehberlik araştırma merkezleri kapsamında açıldığı belirtilmiştir.

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ ÖZGÜR KARABAT'IN 7/58510 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

15 Temmuz 2016 darbe girişiminden sonra FETÖ/PDY ve diğer terör örgütleri ile üyeliği, mensubiyeti veya iltisakı yahut bunlarla irtibatı olduğu düşünülen Bakanlığımız personeli hakkındaki değerlendirmeler olağanüstü hal süresince 667 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararname'ye göre yapılmıştır. 18 Temmuz 2018 tarihinde OHAL'in sona ermesiyle birlikte terör örgütlerine veya Millî Güvenlik Kurulunca Devletin millî güvenliğine karşı faaliyette bulunduğuna karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti veya iltisakı yahut bunlarla irtibatı olduğu değerlendirilen Bakanlığımız personelinin durumu, 7145 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye eklenen geçici 35 inci maddenin B/9 fıkrası *"657 sayılı Kanuna ve diğer mevzuata tabi her türlü kadro, pozisyon ve statüde (işçi dâhil) istihdam edilen personel, ilgili kurum veya kuruluşun en üst yöneticisi başkanlığında bağlı, ilgili veya ilişkili olunan bakan tarafından oluşturulan kurulun teklifi üzerine ilgili bakan onayıyla kamu görevinden çıkarılır."* hükmü doğrultusunda değerlendirilmektedir.

15 Temmuz hain darbe girişiminden sonra, Bakanlar Kurulu tarafından ülke genelinde olağanüstü hal ilan edildiğine dair karar, 21.07.2016 tarihli ve 29777 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. 667 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile ülke genelinde ilan edilen olağanüstü hal kapsamında darbe teşebbüsü ve terörle mücadele çerçevesinde alınması zaruri tedbirler ile bunlara ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir. Bu kapsamda çeşitli tarihlerde yayımlanan kanun hükmünde kararnameler ile terör örgütlerine veya Millî Güvenlik Kurulunca Devletin millî güvenliğine karşı faaliyette bulunduğuna karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti veya iltisakı yahut bunlarla irtibatı olduğu değerlendirilen kamu görevlileri başka hiçbir işleme gerek kalmaksızın kamu görevinden çıkarılmıştır.

Doğrudan kanun hükmünde kararname hükümleri ile tesis edilen işlemlere ilişkin başvuruları değerlendirmek ve karara bağlamak üzere 685 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonu kurulmuştur. Olağanüstü hal kapsamında doğrudan kanun hükmünde kararnameler ile tesis edilen işlemler hakkındaki başvurular, Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonunca değerlendirilmekte ve karar verilmektedir. Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonu Kurulması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair 7075 sayılı Kanun'un 'Kararların uygulanması' başlıklı 10 uncu maddesinin birinci fıkrasında, *"Kamu görevinden, meslekten veya görev yapılan teşkilattan çıkarılan ya da ilişiği kesilenlere ilişkin başvurunun kabulü hâlinde karar, kadro veya pozisyonunun bulunduğu kuruma bildirilir.*

Kamu görevine iade edilmesine karar verilenlerin eski kadro veya pozisyonuna atanması esastır. Kurumlar, bildirim veya atama teklif tarihini takip eden otuz gün içerisinde atama işlemlerini tamamlar." hükümleri doğrultusunda işlem yürütülmektedir.

5.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, ocak ayında olumsuz hava koşulları sebebiyle sebze ve meyve tedarikinde yaşanan sıkıntılara ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu'nun cevabı (7/58418)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Sayın Adil Karaismailoğlu tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını, Anayasanın 98 ve İçtüzüğün 96. maddeleri gereğince arz ederim.

Levent GÖK

Ankara Milletvekili

Son günlerde ülkemizi etkisi altına alan soğuk ve yağışlı hava sebebiyle kapanan yollar tarımsal ürün arzında düşüşe sebep olmuş, sebze fiyatlarında yüzde 20 ila 50 oranında artış meydana gelmiştir. Patlıcan, fasulye ve kabak fiyatları yüzde 50 oranında zamlanırken salatalıkta fiyat artışı yüzde 66 seviyesini görmüştür. Mevcut ekonomik kriz koşullarında halkımızın alım gücüne göre yüksek fiyatlar ile satılan ürünlere söz konusu zamlar sonrasında yurttaşlarımızın erişimi imkânsız hale gelmiştir. Tedarik zincirinin yeniden işler hale gelmediği sürece gıda enflasyonunun giderek büyümesi beklenmekte, şehirlerarası yolların ulaşıma tam kapasite ile açılması ile söz konusu ürünlerde fiyatların dengeleneceği öngörülmektedir. Ülkemizin tamamında ihtiyaç duyulan ürünlerin taşınabilmesi ve hedef şehirlere ulaştırılabilmesi için alternatif yöntemler geliştirilmesi gerekmektedir.

Bu bilgiler ışığında:

1. Ocak ayı içerisinde olumsuz hava koşullarının etkisiyle kapanan yollar sebebiyle hedefine ulaşamayan veya gecikmeli olarak ulaşabilen sebze – meyve kamyonlarının sayısını açıklar mısınız? Söz konusu araçlarda taşınan ürünlerin çeşitlerini ve miktarlarını piyasa değerleriyle birlikte açıklar mısınız?
2. Ocak ayı içerisinde olumsuz hava koşullarının etkisiyle kapanan yollar sebebiyle sebze – meyve tedarik zincirinde ortaya çıkan sorunların tezgâha gelen ürünlerin fiyatlarına etkilerini illerimize göre açıklar mısınız?
3. Sebze – meyve tedarik zincirinde sorun yaşanmaması, taşıyıcı araçların zamanında hedeflerine ulaşması için neden gerekli

önlemler alınarak kamyonların geçiş yaptığı yollar açık tutulmamıştır?

4. 2015 – 2021 döneminde, ocak ve şubat aylarında ülkemizde tüketilen sebze ve meyve miktarlarını ürün çeşitlerine göre, yıllık temelde açıklar mısınız?
5. Soğuk ve yağışlı hava koşullarının önümüzdeki günlerde devam edeceği tahmin edilmektedir. Olumsuz hava koşullarının gıda tedarik zincirini bozmaması için herhangi bir çalışma yürütülmekte midir?
6. Ülkemizde gıda tedarik zincirlerinin hava koşullarından etkilenmemesi için alternatif taşıma yöntemleri geliştirilmesi düşünülmekte midir?

T.C.
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-44697349-610-168160

Konu : Ankara Milletvekili Sayın Levent GÖK'ün yazılı soru önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 11.02.2022 tarihli ve 43452547-120.07-E.0963030 sayılı yazınız.

Ankara Milletvekili Sayın Levent GÖK'ün 7/58418 esas sayılı yazılı soru önergesinin cevabı ilişikte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Adil KARAİSMAİLOĞLU
Bakan

Ek: Cevap Formu

ANKARA MİLLETVEKİLİ SAYIN LEVENT GÖK'ÜN 7/58418 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNİN CEVABI

Mevsim normallerinin üzerindeki kar yağışı ve tipi nedeniyle; kar lastiği ve zinciri takmayan ağır vasıtaların kayması sonucu kapanan yol kesimlerinde, kurtarma çalışmaları devam ederken araç kuyrukları meydana gelmiş olup yolda kalan ağır vasıtalar, Karayolları ekiplerinin çalışmalarıyla kısa sürede kaldırılarak ulaşıma kapanan yollar yeniden trafiğe açılmıştır.

Soru önergesinde yer alan diğer hususlar ise; Bakanlığımız görev ve yetki alanında bulunmamaktadır.

6.- Nevşehir Milletvekili Faruk Sarıaslan'ın, Nevşehir Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğünde çalışan personelin bazı haklarının ihlal edildiği iddiasına ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/58646)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın, T. C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Sayın Derya YANIK tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü 'nün 96 ile 99 uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırmasını saygılarımla arz ederim. 08/02/2022

Av. Faruk SARIASLAN
Nevşehir Milletvekili

Basına yansıyan bilgilere göre, Nevşehir Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğünde çalışan güvenlik ve temizlik personelinin 12 Saat çalıştırıldığı, ara dinlenmelerinin kullandırılmadığı, ara dinlenmelerde çalıştırıldıkları halde ücretlerinin ödenmediği, sigortalarının bildirilmediği ve bu sorunları dile getirmeye çalışan personele de mobbing uygulandığı iddiaları vardır.

Bu bağlamda,

1- Nevşehir Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğünde yukarıda bahsi geçen bu iddialar doğrumu dur?
2- Eğer bu iddialar doğru ise, Nevşehir Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğünde çalışan personelin Anayasal temel çalışma haklarının ihlalinin tespitine ilişkin herhangi bir soruşturma veya kovuşturma var mıdır?

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 72079556-610-204
Konu : Soru Önergesi (7/58646)

25/02/2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 22.02.2022 tarihli ve 968692 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan Nevşehir Milletvekili Sayın Faruk SARIASLAN tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/58646 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Derya YANIK
Bakan

Ek: Cevap Metni

Nevşehir Milletvekili Sayın **Faruk SARIASLAN**'a Ait **7/58646** Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevap Metni

Soru önergesine konu olan hususlar Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının görev ve faaliyet alanı içerisinde bulunduğundan Bakanlığımızca değerlendirilememiştir.

7.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Balıkesir için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/58703)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya YANIK** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını Anayasanın 98. ve TBMM İç Tüzüğünün 96. Maddeleri gereğince talep ederim. 14.02.2022

Mehmet Ali ÇELEBİ
İzmir Milletvekili

1-Bakanlığınızın kendi bütçesi veya doğrudan faydalanıcı olduğu AB programları çerçevesinde 2018 yılından 2022 yılına dek her yıl için ayrı ayrı belirtilerek Balıkesir iline kaç proje hazırlanmış, ne kadar yatırım yapılmıştır? Bakanlığınız yatırımlar sıralamasında Balıkesir ili kaçıncı sıradadır?

2-Ödenek yetersizliğinden bekleyen projeleriniz var mıdır? Var ise hangileridir?

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 72079556-610- 198
Konu : Soru Önergesi (7/58703)

25.02.2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 22.02.2022 tarihli ve 968894 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan İzmir Milletvekili Sayın Mehmet Ali ÇELEBİ tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/58703 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Derya YANIK
Bakan

Ek: Cevap Metni

İzmir Milletvekili Sayın **Mehmet Ali ÇELEBİ**'e Ait **7/58703** Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevap Metni

Bakanlığımıza bağlı kurum ve kuruluşlara ilişkin yatırım programları Resmi Gazete'de yayımlanmakta, program dahilinde yatırım iş ve işlemleri devam etmektedir. Bakanlığımıza ait, programa alınmış yarım kalan ya da iptal edilen yatırım bulunmamaktadır.

Bakanlığımızın doğrudan faydalanıcı olduğu AB programları çerçevesinde 2002 yılından 2022 yılına kadar Balıkesir iline hazırlanmış yatırım projesi bulunmamaktadır.

8.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Çanakkale için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/58704)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya YANIK** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını Anayasanın 98. ve TBMM İç Tüzüğünün 96. Maddeleri gereğince talep ederim. 14.02.2022

Mehmet Ali ÇELEBİ
İzmir Milletvekili

1-Bakanlığınızın kendi bütçesi veya doğrudan faydalanıcı olduğu AB programları çerçevesinde 2018 yılından 2022 yılına dek her yıl için ayrı ayrı belirtilerek Çanakkale iline kaç proje hazırlanmış, ne kadar yatırım yapılmıştır? Bakanlığınız yatırımlar sıralamasında Çanakkale ili kaçıncı sıradadır?

2-Ödenek yetersizliğinden bekleyen projeleriniz var mıdır? Var ise hangileridir?

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 72079556-610- 199
Konu : Soru Önergesi (7/58704)

25.02.2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 22.02.2022 tarihli ve 968894 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan İzmir Milletvekili Sayın Mehmet Ali ÇELEBİ tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/58704 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Derya YANIK
Bakan

Ek: Cevap Metni

İzmir Milletvekili Sayın **Mehmet Ali ÇELEBİ**'ye Ait **7/58704** Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevap Metni

Bakanlığımıza bağlı kurum ve kuruluşlara ilişkin yatırım programları Resmi Gazete'de yayımlanmakta, program dahilinde yatırım iş ve işlemleri devam etmektedir. Bakanlığımıza ait, programa alınmış yarım kalan ya da iptal edilen yatırım bulunmamaktadır.

Bakanlığımızın doğrudan faydalanıcı olduğu AB programları çerçevesinde 2002 yılından 2022 yılına kadar Çanakkale iline hazırlanmış yatırım projesi bulunmamaktadır.

9.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Kocaeli için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/58705)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya YANIK** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını Anayasanın 98. ve TBMM İç Tüzüğünün 96. Maddeleri gereğince talep ederim. 14.02.2022

Mehmet Ali ÇELEBİ
İzmir Milletvekili

1-Bakanlığınızın kendi bütçesi veya doğrudan faydalanıcı olduğu AB programları çerçevesinde 2018 yılından 2022 yılına dek her yıl için ayrı ayrı belirtilerek Kocaeli iline kaç proje hazırlanmış, ne kadar yatırım yapılmıştır? Bakanlığınız yatırımlar sıralamasında Kocaeli ili kaçıncı sıradadır?

2-Ödenek yetersizliğinden bekleyen projeleriniz var mıdır? Var ise hangileridir?

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 72079556-610-200
Konu : Soru Önergesi (7/58705)

25../02/.2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 22.02.2022 tarihli ve 968894 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan İzmir Milletvekili Sayın Mehmet Ali ÇELEBİ tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/58705 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Derya YANIK
Bakan

Ek: Cevap Metni

İzmir Milletvekili Sayın **Mehmet Ali ÇELEBİ**'ye Ait **7/58705** Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevap Metni

Bakanlığımıza bağlı kurum ve kuruluşlara ilişkin yatırım programları Resmi Gazete'de yayımlanmakta, program dahilinde yatırım iş ve işlemleri devam etmektedir. Bakanlığımıza ait, programa alınmış yarım kalan ya da iptal edilen yatırım bulunmamaktadır.

Bakanlığımızın doğrudan faydalanıcı olduğu AB programları çerçevesinde 2002 yılından 2022 yılına kadar Kocaeli iline hazırlanmış yatırım projesi bulunmamaktadır.

10.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Antalya için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/58706)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya YANIK** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını Anayasanın 98. ve TBMM İç Tüzüğünün 96. Maddeleri gereğince talep ederim. 14.02.2022

Mehmet Ali ÇELEBİ
İzmir Milletvekili

1-Bakanlığınızın kendi bütçesi veya doğrudan faydalanıcı olduğu AB programları çerçevesinde 2018 yılından 2022 yılına dek her yıl için ayrı ayrı belirtilerek Antalya iline kaç proje hazırlanmış, ne kadar yatırım yapılmıştır? Bakanlığınız yatırımlar sıralamasında Antalya ili kaçıncı sıradadır?

2-Ödenek yetersizliğinden bekleyen projeleriniz var mıdır? Var ise hangileridir?

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 72079556-610-201
Konu : Soru Önergesi (7/58706)

25/02/2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 22.02.2022 tarihli ve 968894 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan İzmir Milletvekili Sayın Mehmet Ali ÇELEBİ tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/58706 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Derya YANIK
Bakan

Ek: Cevap Metni

İzmir Milletvekili Sayın **Mehmet Ali ÇELEBİ**'ye Ait **7/58706** Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevap Metni

Bakanlığımıza bağlı kurum ve kuruluşlara ilişkin yatırım programları Resmi Gazete'de yayımlanmakta, program dahilinde yatırım iş ve işlemleri devam etmektedir. Bakanlığımıza ait, programa alınmış yarım kalan ya da iptal edilen yatırım bulunmamaktadır.

Bakanlığımızın doğrudan faydalanıcı olduğu AB programları çerçevesinde 2002 yılından 2022 yılına kadar Antalya iline hazırlanmış yatırım projesi bulunmamaktadır.

11.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Amasya için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/58707)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya YANIK** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını Anayasanın 98. ve TBMM İç Tüzüğünün 96. Maddeleri gereğince talep ederim. 14.02.2022

Mehmet Ali ÇELEBİ
İzmir Milletvekili

1-Bakanlığınızın kendi bütçesi veya doğrudan faydalanıcı olduğu AB programları çerçevesinde 2018 yılından 2022 yılına dek her yıl için ayrı ayrı belirtilerek Amasya iline kaç proje hazırlanmış, ne kadar yatırım yapılmıştır? Bakanlığınız yatırımlar sıralamasında Amasya ili kaçıncı sıradadır?

2-Ödenek yetersizliğinden bekleyen projeleriniz var mıdır? Var ise hangileridir?

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 72079556-610- 202 25..02...2022
Konu : Soru Önergesi (7/58707)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 22.02.2022 tarihli ve 968894 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan İzmir Milletvekili Sayın Mehmet Ali ÇELEBİ tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/58707 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Derya YANIK
Bakan

Ek: Cevap Metni

İzmir Milletvekili Sayın **Mehmet Ali ÇELEBİ**'ye Ait **7/58707** Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevap Metni

Bakanlığımıza bağlı kurum ve kuruluşlara ilişkin yatırım programları Resmi Gazete'de yayımlanmakta, program dahilinde yatırım iş ve işlemleri devam etmektedir. Bakanlığımıza ait, programa alınmış yarım kalan ya da iptal edilen yatırım bulunmamaktadır.

Bakanlığımızın doğrudan faydalanıcı olduğu AB programları çerçevesinde 2002 yılından 2022 yılına kadar Amasya iline hazırlanmış yatırım projesi bulunmamaktadır.

12.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2018-2022 yılları arasında Bakanlık bütçesi ya da AB programları çerçevesinde Çorum için hazırlanan projelere ve ile yapılan yatırımlara ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın cevabı (7/58708)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya YANIK** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını Anayasanın 98. ve TBMM İç Tüzüğünün 96. Maddeleri gereğince talep ederim. 14.02.2022

Mehmet Ali ÇELEBİ
İzmir Milletvekili

1-Bakanlığınızın kendi bütçesi veya doğrudan faydalanıcı olduğu AB programları çerçevesinde 2018 yılından 2022 yılına dek her yıl için ayrı ayrı belirtilerek Çorum iline kaç proje hazırlanmış, ne kadar yatırım yapılmıştır? Bakanlığınız yatırımlar sıralamasında Çorum ili kaçıncı sıradadır?

2-Ödenek yetersizliğinden bekleyen projeleriniz var mıdır? Var ise hangileridir?

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 72079556-610-203
Konu : Soru Önergesi (7/58708)

25/04/2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 22.02.2022 tarihli ve 968894 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan İzmir Milletvekili Sayın Mehmet Ali ÇELEBİ tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/58708 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Derya YANIK
Bakan

Ek: Cevap Metni

İzmir Milletvekili Sayın **Mehmet Ali ÇELEBİ**'ye Ait **7/58708** Esas Numaralı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevap Metni

Bakanlığımıza bağlı kurum ve kuruluşlara ilişkin yatırım programları Resmi Gazete'de yayımlanmakta, program dahilinde yatırım iş ve işlemleri devam etmektedir. Bakanlığımıza ait, programa alınmış yarım kalan ya da iptal edilen yatırım bulunmamaktadır.

Bakanlığımızın doğrudan faydalanıcı olduğu AB programları çerçevesinde 2002 yılından 2022 yılına kadar Çorum iline hazırlanmış yatırım projesi bulunmamaktadır.

DÖNEM: 27 **YASAMA YILI: 5**

59'UNCU BİRLEŞİM
1 MART 2022 SALI
SAAT: 15.00

GRUP ÖNERİSİ

1.- Genel Kurulun 1, 2, 3, 8, 9, 10, 15, 16, 17, 22, 23, 24, 29, 30 ve 31 Mart 2022 Salı, Çarşamba ve Perşembe günkü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmeyerek Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesi ve bu birleşimlerinde saat 24:00'e kadar çalışmalarını sürdürmesi önerilmiştir.

(Genel Kurulun 22.02.2022 tarihli 56'ncı Birleşiminde kabul edilmiştir.)

KOMİSYON TOPLANTILARI

***Dışişleri Komisyonu**
01.03.2022 Salı - Saat: 15.00

***Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu**
01.03.2022 Salı - Saat: 15.00
03.03.2022 Perşembe- Saat: 10.30

***Dijital Mecralar Komisyonu**
03.03.2022 Perşembe - Saat: 10.30

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

59'UNCU BİRLEŞİM 1 MART 2022 SALI SAAT: 15.00

1 – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

1.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin (2/3276) İçtüzük'ün 37'nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önerge

2 – ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

❄ ❄ ❄

3 – SEÇİM

❄ ❄ ❄

4 – OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

❄ ❄ ❄

5 – MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

❄ ❄ ❄

6 – GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

❄ ❄ ❄

1.- **(S. Sayısı: 292)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültürel İş Birliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2756) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2021) **(*) (X)**

2.- **(S. Sayısı: 178)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1458) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) **(X)**

3.- **(S. Sayısı: 169)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2370) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) **(X)**

4.- **(S. Sayısı: 119)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gine Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1539) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) **(X)**

5.- **(S. Sayısı: 291)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2663) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2021) **(X)**

6.- **(S. Sayısı: 190)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2599) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) **(X)**

7.- **(S. Sayısı: 172)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İş Birliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2498) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) **(X)**

8.- **(S. Sayısı: 98)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Cezaî Konularda Adlî Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1794) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) **(X)**

9.- **(S. Sayısı: 245)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3053) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.12.2020) **(X)**

10.- **(S. Sayısı: 21)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında Eğitim ve Öğretime İlişkin İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1191) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018) **(X)**

11.- **(S. Sayısı: 26)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1194) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018) **(X)**

(*) Görüşmeleri yarım kalan işleri gösterir.
(X) Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.

12.- **(S. Sayısı: 72)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1773) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) **(X)**

13.- **(S. Sayısı: 136)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücü Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2023) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) **(X)**

14.- **(S. Sayısı: 191)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ortak Devriye Polis Hizmetlerinin Uygulanması Hususunda Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2600) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) **(X)**

15.- **(S. Sayısı: 95)** İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1593) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) **(X)**

16.- **(S. Sayısı: 290)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/2058) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2021) **(X)**

17.-**(S. Sayısı: 47)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1411) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) **(X)**

18.- **(S. Sayısı: 153)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2025) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) **(X)**

19.- **(S. Sayısı: 70)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Savunma Sanayinde Gizlilik Dereceli Bilgilerin Karşılıklı Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1548) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) **(X)**

20.- **(S. Sayısı: 73)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmaları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1774) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) **(X)**

21.- **(S. Sayısı: 74)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Estonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1777) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) **(X)**

22.- **(S. Sayısı: 75)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nükleer Enerjinin Barışçıl Amaçlı Kullanımı İçin İşbirliği Anlaşması ile Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1778) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) **(X)**

23.- **(S. Sayısı: 86)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon veya Konsolosluk Mensuplarının Aile Üyelerinin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/1772) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) **(X)**

24.- **(S. Sayısı: 114)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ile Moldova Cumhuriyeti Savunma Bakanlığı Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Tamamlayıcı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2021) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) **(X)**

25.- **(S. Sayısı: 127)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un İslam İşbirliği Teşkilatı Polis İşbirliği ve Koordinasyon Merkezi Tüzüğünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2034) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) **(X)**

26.- **(S. Sayısı: 147)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Güney Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1536) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) **(X)**

27.- **(S. Sayısı: 148)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1545) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) **(X)**

28.- **(S. Sayısı: 152)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tayland Krallığı Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1949) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) **(X)**

29.- **(S. Sayısı: 154)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ve Sudan Cumhuriyeti Arasında Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Anlaşmanın Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/2278) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) **(X)**

30.- **(S. Sayısı: 179)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1532) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) **(X)**

31.- **(S. Sayısı: 181)** İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji ve Madencilik Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptı ile Mutabakat Zaptında Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1588) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) **(X)**

32.- **(S. Sayısı: 183)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Svaziland Krallığı Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1781) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) **(X)**

33.- **(S. Sayısı: 184)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı ile Ekvator Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2026) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) **(X)**

34.- **(S. Sayısı: 186)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bolivarcı Venezuela Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1898) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) **(X)**

35.- **(S. Sayısı: 189)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Zambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2219) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) **(X)**

36.- **(S. Sayısı: 202)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumu Kurucu Anlaşmanın 26 ncı ve 31 inci Maddelerinin Tadiline İlişkin Olarak Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumunun 17 nci Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA17/7/438 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1912) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) **(X)**

37.- **(S. Sayısı: 206)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumu Kurucu Anlaşmasının 25. Maddesinin Tadiline İlişkin Olarak Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumunun 12. Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA12/6-438 Sayılı Kararın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1897) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) **(X)**

38.- **(S. Sayısı: 208)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Myanmar Birliği Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2033) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) **(X)**

39.- **(S. Sayısı: 209)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2225) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) **(X)**

40.- **(S. Sayısı: 211)** İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Elektrik Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1586) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) **(X)**

41.- **(S. Sayısı: 165)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile TANAP Doğalgaz İletim Anonim Şirketi Arasında "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile TANAP Doğalgaz İletim Anonim Şirketi Arasında Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Sistemi Hakkında Ev Sahibi Hükümet Anlaşması" Hakkında Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1246) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 30.01.2020) **(X)**

42.- **(S. Sayısı: 257)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansının Özbekistan Cumhuriyeti'ndeki Faaliyeti Hakkında Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3057) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2021) **(X)**

43.- **(S. Sayısı: 258)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Karşılıklı Kültür Merkezlerinin Kuruluşu ve Faaliyetlerine İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3056) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2021) **(X)**

44.- **(S. Sayısı: 270)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Eğitim Enstitüsü (EİTEE) Arasında EİTEE'nin Hak, Ayrıcalık ve Bağışıklıklarına Dair Ev Sahibi Ülke Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3168) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.06.2021) **(X)**

45.- **(S. Sayısı: 296)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesinin KKTC'de Eğitim-Araştırma Yerleşkeleri (ASBÜ-KKTC) Kurmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3668) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2021) **(X)**

46.- **(S. Sayısı: 297)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Katar Devleti Hükûmeti Arasında Katar Askeri Hava Aracı ve Destek Personelinin Türkiye Cumhuriyeti Topraklarında Geçici Konuşlanması Konusunda Teknik Düzenlemenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3669) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2021) **(X)**

47.- **(S. Sayısı: 305)** Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/665) İle Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (Dağıtma tarihi: 23.02.2022)

48.- **(S. Sayısı: 306)** Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1843) İle Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (Dağıtma tarihi: 23.02.2022)

TBMM Basımevi / 2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ	YASAMA YILI
27	5

SIRA SAYISI: 305

Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/665) ile Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
“https://www.tbmm.gov.tr/Yasama/KomisyonRaporlari”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

- **3/665 Esas Numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi** **4**
- **Adalet Bakanlığının Yazısı** **5**
- **Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu** **6**
- **Muhalefet Şerhi** **10**

T.C.
Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı
Personel ve Prensipler Genel Müdürlüğü
Sayı: 66836956-641.03.02-59663 *02 Nisan 2019*
Konu: Yasama Dokunulmazlığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerinin yasama dokunulmazlığı ile ilgili olarak, Adalet Bakanlığından alınan ve ekli listede ayrıntısı belirtilen dosyalar ilişikte gönderilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 83'üncü maddesine göre gereğini arz ederim.

Metin Kıratlı
İdari İşler Başkanı

T.C.
Adalet Bakanlığı
Ceza İşleri Genel Müdürlüğü
Sayı: 35601974-103-0102-2019-E.498/21591 *27/03/2019*
Konu: Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in
Yasama Dokunulmazlığı

CUMHURBAŞKANLIĞINA
(İdari İşler Başkanlığı)

Silahlı terör örgütüne üye olma suçunu işlediği iddia olunan Semra Güzel hakkında yapılan soruşturma sırasında, adı geçenin Diyarbakır milletvekili olması nedeniyle, yasama dokunulmazlığının kaldırılması talebiyle düzenlenen Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının 13/02/2019 tarihli ve 2019/63 basın sayılı fezlekesi, anılan yer Cumhuriyet başsavcılığının 18/02/2019 tarihli ve 2018/9757 sayılı yazısı ekinde alınmakla birlikte takdim kılınmıştır.

Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel hakkında soruşturmaya devam olunabilmesi için Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 83. maddesi uyarınca yasama dokunulmazlığının kaldırılıp kaldırılmaması konusunda gereğini delaletlerine arz ederim.

Abdulhamit Gül
Bakan

Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden *22/02/2022*
Kurulu Karma Komisyon
Esas No: 3/665
Karar No: 6

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

1) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı (TBMM), Diyarbakır Milletvekili Semra GÜZEL'in "Silahlı Terör Örgütüne Üye Olma" suç isnadı ile hazırlanan 3/665 Esas Numaralı Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi ve eki 2018/9757 sayılı dosyayı, Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Başkanlığına (Karma Komisyon) 14/05/2019 tarihinde havale etmiştir.

2) Karma Komisyon, 20/01/2022 tarihli toplantısında, gündeme alınan söz konusu tezkereyi (3/665 Esas) ve eki dosyayı incelemek ve konuya ilişkin bir rapor hazırlamak için TBMM İçtüzüğü'nün 132'nci maddesi uyarınca ad çekmek suretiyle beş kişilik II. Hazırlık Komisyonunu kurmuştur. II. Hazırlık Komisyonu üyeleri, Kırıkkale Milletvekili Ramazan CAN, Mersin Milletvekili Zeynep GÜL YILMAZ, İstanbul Milletvekili Abdullah GÜLER, Antalya Milletvekili Rafet ZEYBEK ve Batman Milletvekili Mehmet Ruştu TİRYAKİ'den oluşmuştur.

3) II. Hazırlık Komisyonu, 20/01/2022 tarihinde çalışmalarına başlamış ve 03/02/2022 tarihli dördüncü toplantısıyla da çalışmalarını tamamlayarak raporunu 08/02/2022 tarihinde Karma Komisyon Başkanlığına sunmuştur.

Hazırlık Komisyonu Raporunda; dosyadaki bilgi ve belgeler ile sözlü savunmanın bir bütün olarak değerlendirilmesi sonucunda, Türkiye Büyük Millet Meclisi ve milletvekilliği makamının itibarının korunması, konunun adli açıdan tüm yönleriyle incelenerek yargı organlarınca nihai olarak karara bağlanması gerektiği sonucuna varıldığı; bu nedenle anılan soruşturmaya devam edilebilmesi amacıyla Diyarbakır Milletvekili Semra GÜZEL'in incelemeye konu edilen dosyası bakımından yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ve dosyanın Karma Komisyon Başkanlığına gönderilmesine 03/02/2022 tarihinde oy çokluğuyla karar verildiği belirtilmiştir.

4) Karma Komisyon Başkanlığı, Diyarbakır Milletvekili Semra GÜZEL'e, İçtüzük'ün 134'üncü maddesi uyarınca 17/02/2022 tarihinde yapılacak toplantıya bizzat gelerek sözlü savunma yapabileceği gibi başka bir milletvekiline yetki vererek de kendisini savundurabileceğini ya da yazılı savunmasını Komisyon Başkanlığına gönderebileceğini 09/02/2022 tarihinde bildirmiştir.

Karma Komisyon, Diyarbakır Milletvekili Semra GÜZEL'e ait 3/665 Esas Numaralı Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi ve eki dosya (2018/9757) ile II. Hazırlık Komisyonu raporunu görüşmek üzere 17/02/2022 tarihinde toplanmıştır.

Diyarbakır Milletvekili Semra GÜZEL, Komisyon Başkanlığına yazılı savunma vermemiş ve sözlü savunma için de toplantıda hazır bulunmamıştır. Ancak İçtüzük'ün 134'üncü maddesi uyarınca kendisi adına savunma yapmak üzere Batman Milletvekili Mehmet Ruştu TİRYAKİ'yi yetkilendirmiştir.

Toplantıda, II. Hazırlık Komisyonu Başkanı Kırıkkale Milletvekili Ramazan CAN, hazırlık komisyonu çalışmaları ve yapılan işlemler hakkında Karma Komisyon üyelerini bilgilendirmiş ve konuya ilişkin görüşlerini ifade etmiştir. Ardından Komisyon üyelerine dosya ile ilgili söz hakkı verilmiştir.

Fezleke lehinde söz alan milletvekilleri tarafından özetle; fezlekede, Diyarbakır Milletvekili Semra GÜZEL hakkında isnat olunan suça yönelik gizli tanık tarafından ciddi ve ayrıntılı tespit ve bilgilere yer verildiği, yasama dokunulmazlığının milletvekillerine tanınan bir ayrıcalık ve imtiyaz olmadığı, adı geçen milletvekili hakkındaki iddiaların bağımsız ve tarafsız yargı organlarınca incelenerek maddi gerçeğin ortaya çıkarılmasının hem Türkiye Büyük Millet Meclisinin hem de milletvekilliği makamının itibarı açısından yararlı olacağı ifade edilmiştir.

Fezleke aleyhinde söz alan milletvekilleri tarafından özetle; yasama dokunulmazlığı fezlekesinin gizli tanık beyanlarından başka belge içermediği ve gizli tanık usulünün hukuka uygun olmadığı, yalnızca gizli tanık beyanı ile milletvekili dokunulmazlığının kaldırılmasının adil olmadığı dile getirilmiştir.

TBMM İçtüzüğü'nün 134'üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "son söz savunmanındır" hükmü gereğince Diyarbakır Milletvekili Semra GÜZEL adına savunma yapmak üzere yetkilendirilen Batman Milletvekili Mehmet Ruştu TİRYAKİ'ye söz hakkı verilmiştir.

Batman Milletvekili Mehmet Ruştu TİRYAKİ tarafından yapılan sözlü savunmada özetle; Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından hazırlanan fezlekede yalnızca bir gizli tanığa ait beyanların bulunduğu, bu beyanları doğrulama imkanının bulunmadığı, gizli tanık beyanlarının delil değerinin tartışmalı olduğu, dolayısıyla Diyarbakır Milletvekili Semra GÜZEL'in yasama dokunulmazlığının kaldırılmasının hukuka uygun olmayacağı ifade edilmiştir.

Karma Komisyon, fezleke ve eki dosya ile II. Hazırlık Komisyonu raporunu incelemiş ve Batman Milletvekili Mehmet Ruştu TİRYAKİ tarafından sözlü savunma yapıldıktan sonra oylama işlemine geçmiştir.

Yapılan oylama sonucunda, fezlekede isnat olunan suçun ağırlığı, toplumda infiale neden olması ile iddiaların ciddiliği göz önüne alınarak, Türkiye Büyük Millet Meclisi ve milletvekilliği makamının itibarının da korunması açısından Anayasa'nın 83'üncü ve TBMM İçtüzüğü'nün 133'üncü maddeleri gereğince Diyarbakır Milletvekili Semra GÜZEL'e ait Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında 3/665 esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi ve eki Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının 2018/9757 numaralı soruşturma dosyası bakımından yargılamanın devamını sağlamak ve maddi gerçeğin ortaya çıkarılması amacıyla yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına oy çokluğuyla karar verilmiştir.

5) Karma Komisyon ve II. Hazırlık Komisyonu çalışmalarında tam tutanak tutulmuştur.

6) İçtüzük'ün 45'inci maddesi uyarınca, Raporun Genel Kuruldaki görüşmelerinde Karma Komisyonu temsil etmek üzere, İstanbul Milletvekili Abdullah GÜLER, Samsun Milletvekili Orhan KIRCALI, Mersin Milletvekili Zeynep GÜL YILMAZ ve Kastamonu Milletvekili Metin ÇELİK özel sözcü olarak seçilmişlerdir.

7) Karma Komisyon Raporumuz, Genel Kurula sunulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
Yusuf Beyazıt	*Ali Özkaya*	*Emine Zeybek*
Tokat	Afyonkarahisar	Kocaeli

Kâtip	Üye	Üye
Zeynep Gül Yılmaz	*İbrahim Halil Fırat*	*Muhammed Fatih Toprak*
Mersin	Adıyaman	Adıyaman
(Bu raporun özel sözcüsü)		(Son toplantıda bulunamadı)
Üye	Üye	Üye
Cengiz Aydoğdu	*Mustafa Köse*	*Belgin Uygur*
Aksaray	Antalya	Balıkesir
(Son oylamada bulunamadı)		
Üye	Üye	Üye
Pakize Mutlu Aydemir	*Yılmaz Tunç*	*Osman Mesten*
Balıkesir	Bartın	Bursa
		(Son toplantıda bulunamadı)
Üye	Üye	Üye
Emine Yavuz Gözgeç	*Oğuzhan Kaya*	*Sabri Öztürk*
Bursa	Çorum	Giresun
Üye	Üye	Üye
Abdulkadir Özel	*Recep Özel*	*Abdullah Güler*
Hatay	Isparta	İstanbul
		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
Mahmut Atilla Kaya	*Ahmet Özdemir*	*Metin Çelik*
İzmir	Kahramanmaraş	Kastamonu
		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
Ramazan Can	*Gülay Samancı*	*İsmail Bilen*
Kırıkkale	Konya	Manisa
Üye	Üye	Üye
Orhan Kırcalı	*Mustafa Arslan*	*Levent Gök*
Samsun	Tokat	Ankara
(Bu raporun özel sözcüsü)		
Üye	Üye	Üye
Murat Emir	*Rafet Zeybek*	*Bülent Tezcan*
Ankara	Antalya	Aydın
(Son toplantıda bulunamadı)		(Son toplantıda bulunamadı)
Üye	Üye	Üye
Süleyman Bülbül	*Aysu Bankoğlu*	*Tufan Köse*
Aydın	Bartın	Çorum
(Son toplantıda bulunamadı)	(Son oylamada bulunamadı)	(Son oylamada bulunamadı)

Üye	Üye	Üye
İbrahim Özden Kaboğlu	*Zeynel Emre*	*Turan Aydoğan*
İstanbul	İstanbul	İstanbul
(Son toplantıda bulunamadı)		(Son toplantıda bulunamadı)
Üye	Üye	Üye
Ali Mahir Başarır	*Alpay Antmen*	*Abdullah Koç*
Mersin	Mersin	Ağrı
(Son toplantıda bulunamadı)		(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
Mehmet Ruştu Tiryaki	*Erdal Aydemir*	*Züleyha Gülüm*
Batman	Bingöl	İstanbul
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
Meral Danış Beştaş	*Hüseyin Kaçmaz*	*Feti Yıldız*
Siirt	Şırnak	İstanbul
(Son toplantıda bulunamadı, muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Son toplantıda bulunamadı)
Üye	Üye	Üye
Halil Öztürk	*Muhammed Levent Bülbül*	*Ayhan Erel*
Kırıkkale	Sakarya	Aksaray
Üye	Üye	Üye
Feridun Bahşi	*Hasan Subaşı*	*Ahmet Kamil Erozan*
Antalya	Antalya	Bursa
		(Son oylamada bulunamadı)

MUHALEFET ŞERHİ

GENEL DEĞERLENDİRME

8 Ocak 2022 günü saat 19:47'de Süper Haber adlı internet sitesinde yayınlanan bir köşe yazısında (*https://www.superhaber.tv/hdpde-deger-ailesi-kontenjanindan-vekil-makale-375027*) soruşturmanın gizliliği ilkesine aykırı olarak; daha önce hakkında gizlilik kararı verilmiş olan soruşturma dosyasında bulunan ve dolayısıyla yalnızca soruşturma dosyasını inceleme yetkisi olan kişilerce erişilebilir olması gereken Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'e ait bazı fotoğraflar paylaşıldı.

Bundan yedi yılı aşkın bir süre önce, 2014 yılında, "Çözüm Süreci" olarak adlandırılan süreçte çekildiği belirtilen ve 2017 yılından beridir güvenlik birimlerinin ve Cumhuriyet Savcılıklarının elinde olan fotoğrafların basına servis edilmesi ve **8 Ocak 2022** günü akşam saat 19.47'de fotoğrafların da yayımlanmasıyla Semra Güzel hakkında aralarında AKP ve MHP'li milletvekillerinin olduğu çok sayıda kişi tarafından bir linç kampanyası başlatıldı. Semra Güzel, lekelenmeme hakkı başta olmak üzere tüm kişilik hakları ihlal edilerek hedef gösterildi.

Hakkında gizlilik kararı verilmiş olan dosyadan alınan ve söz konusu internet sitesinde yayımlanan fotoğraflar yalnızca görevli jandarma birimi, soruşturma savcılığı ve Anayasa Komisyonunun elinde bulunmaktaydı. Dosyadaki gizlilik kararlarından kaynaklı bu fotoğraflara ancak kanunen gizli bilgilere erişim hakkı verilmiş olanlar ulaşabilir. Dolayısıyla bu fotoğraflar ancak bu bilgilere ulaşma yetkisi olan biri veya birileri tarafından servis edilmiş olmalıdır.

Semra Güzel bundan iki gün sonra, 10 Ocak 2022 günü, kendisine yöneltilen isnatlara ilişkin *"...iktidar tarafından basına servis edilen kimi fotoğraflar üzerine sosyal medyada ve televizyonlarda hakkımda başlatılan karalama ve linç kampanyası ile ilgili kamuoyunu bilgilendirmek isterim"* şeklinde yazılı bir açıklama yayımladı.

Bu fotoğrafların yayımlanmasıyla birlikte adeta düğmeye basılmış gibi olağan bir Meclis Komisyonu çalışması olarak nitelendirilemeyecek bir süreç işletildi. Yaşanan süreci şu şekilde özetlemek mümkündür:

Fotoğrafların sosyal medyada yayımlanmasından dört gün sonra, **12 Ocak 2022 günü**, TBMM Anayasa ve Adalet Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Başkanı, neredeyse tamamı söz konusu dosyadan çok önce komisyona ulaşmış olan ve görüşülmeyi bekleyen 1.200'ü aşkın dosya arasından fotoğrafların yer aldığı 3/1843 sayılı dosya ile yalnız fotoğrafların yer aldığı dosyayı dokunulmazlığın kaldırılması için yeterli bulmadığı için olsa

gerek bir gizli tanığın/itirafçının beyanın yer aldığı 3/665 sayılı bir diğer dosyayı görüşmek üzere karma komisyon üyelerini 20 Ocak 2022 Perşembe günü saat 11.00'de toplantıya çağırdı.

Karma Komisyon **20 Ocak 2022 günü** saat 11.00'de toplandı, sosyal medya paylaşımlarıyla Semra Güzel'i hedef gösteren, dolayısıyla tarafsızlığını kaybetmiş milletvekillerinin de içinde yer aldığı komisyon üyelerinin teklifiyle dosyaları incelemek üzere bir hazırlık komisyonu oluşturulmasına karar verildi.

Hazırlık Komisyonu aynı gün, yani **20 Ocak 2022 günü,** toplantıya çağrıldı. **20 Ocak 2022 günü** saat 17.00'de Hazırlık Komisyonu toplandı, komisyonun görev dağılımı yapıldı, Semra Güzel'den aynı gün savunma istenerek kendisine 28 Ocak 2022 tarihine kadar yazılı savunmasını yapması için süre verildi. Bir sonraki toplantının 31 Ocak 2022 günü yapılmasına, gelir ise Semra Güzel'in bu tarihte sözlü savunma yapabileceğine karar verildi.

Önceden karar verildiği biçimde, **31 Ocak 2022 günü** Hazırlık Komisyonu ikinci toplantısını yaptı. **2 Şubat 2022 tarihinde** Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Semra Güzel'i savunmak üzere Komisyon toplantısına katıldı, sözlü olarak savunmasını yaptı, Semra Güzel'in dokunulmazlığının kaldırılmasına karar verilmesi için haklı hiçbir neden olmadığını ifade etti.

Tartışmalar sonucunda **2 Şubat 2022 tarihinde**, yani komisyonun oluşturulmasından 13 gün sonra, oy çokluğuyla her iki fezleke için de Semra Güzel'in dokunulmazlığının kaldırılmasının Karma Komisyona teklif edilmesine karar verildi. Son olarak **18 Şubat 2022** tarihinde Anayasa Adalet Karma Komisyonu, Güzel'in dokunulmazlığının kaldırılmasına karar verdi.

A- ANAYASAYA AYKIRILIK YÖNÜNDEN

Siyasi saiklerle hareket etme

Anayasa ve İçtüzük hükümleri gereğince kurulan komisyonlar inceleme konusu talebin siyasi saiklere dayanıp dayanmadığını incelemek, yetki ve görevlerinde olup olmadığını tetkik etmek zorundadır. Temsili demokrasinin doğal sonucu olarak parlamentoda oluşan aritmetiğe göre meclis çoğunluğunu oluşturan iktidarın muhalefeti baskı altına alma, Anayasayı iktidar bloğunun çıkarlarına göre yorumlayarak siyasi saiklerden hareketle muhalefeti baskı altında tutma girişimleri demokratik hukuk sisteminin ve temsili demokrasinin özüne aykırıdır. Özellikle de Türkiye'de yargı bağımsızlık ve tarafsızlığının ortadan kalktığı göz önünde bulundurulduğunda dokunulmazlığın önemi daha da artmaktadır. Bu bağlamda komisyon, talebin siyasi saiklere dayanıp dayanmadığını değerlendirmek zorundadır. Aksi halde iktidara eklemlenmiş yargının verdiği talimatlı, siyasi kararlar ile iktidar bloğunun dokunulmazlıkların kaldırılması sürecini art niyetli olarak kendi lehine işletmesi kaçınılmaz olacaktır.

Parlamentonun en çok oy alan üçüncü partisi olan Halkların Demokratik Partisinin aleyhine meclis aritmetiğini değiştirme, HDP'yi zayıflatma, etkisiz kılma, demokratik siyasetin dışına atma çabası ilerleyen bölümlerde ayrıntılı olarak açıklayacağımız üzere 7 Haziran 2015 seçimlerinden bu yana süregelen bir tutum olarak devam etmektedir. HDP'yi fiilen kapatmak

için vekillerimiz aleyhine, hukuken somut delillerden uzak, suçun yasal unsurlarını taşımayan, uydurma ve kumpas iddianamelerle davalar açılmaktadır. Hukuki hiçbir temeli ve dayanağı bulunmayan, tamamen siyasi saiklerle yapılan bu yargılamalar sonucunda cezalar verilmekte ve vekillikler düşürülmektedir. HDP Eş Genel Başkanları dâhil olmak üzere onlarca milletvekili hukuka aykırı bir şekilde hali hazırda araçsallaştırılan yargı eliyle tutuklanmıştır. Son 5 yılda 13 milletvekilimizin üyeliğini düşürülmüştür. Sadece mecliste değil irade gaspı ve darbe pratiği yerel yönetimlerde de kendini göstermiş neredeyse tüm HDP'li belediyeye kayyım atanmıştır. Tamamen iktidarın siyasi emellerine dayanan bu gelişmeler Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in özelinde bir kez daha karşımıza çıkmaktadır.

Tarafsızlık

Mevcut Adalet Bakanı Bekir Bozdağ, 20 Ocak 2022 tarihli Karma Komisyonun başkanlığını yapmış ve Semra Güzel ile ilgili iddialar hakkında aleyhe olan görüşünü belirtmiştir. Aleyhe görüş belirttikten bir süre sonra Adalet Bakanı görevine getirilimiş dolayısıyla Anayasanın 159'uncu maddesi uyarınca HSK'nin da başkanı olmuştur. Bu anlamda dokunulmazlık görüşmesi süreci hukuka aykırı bir hal aldığı gibi HSK Başkanının görüş bildirmiş olduğu bir dosyayla ilgili soruşturma makamları ve yerel mahkemelerin ne kadar tarafsız bir süreç yürütebileceği şaibeli bir hale gelmiştir. Yine Karma Komisyonun bir üyesi daha Semra Güzel'e ilişkin aleyhe paylaşımları ile tarafsızlığını yitirmiş durumdadır. Bu bağlamda yapılmış ve yapılacak olan her işlem hukuka aykırı olup dokunulmazlık dosyasının iade edilmesi gerekmektedir.

B- ESASA İLİŞKİN

1. Semra Güzel'in, ivedi olarak dokunulmazlığının kaldırılmasını gerektirecek bir neden yoktur.

3/665 sayılı Fezlekenin "Basın Soruşturma Numarası: 2018/9757"dir. Fezleke, 13.02.2019 tarihinde TBMM Başkanlığına sunulmuştur. Yani fezleke üç yıldır komisyonun önündedir. Dosyayı inceleyecek herkesin göreceği gibi, dosyada 03.07.2018 tarihli gizli tanık/itirafçı beyanı ile fotoğraf teşhis tutanağından başka hiçbir bilgi yer almamaktadır. Yalnızca bir gizli tanık/itirafçı beyanına dayanarak, üstelik itirafçı beyanından üç buçuk yıl, fezlekenin TBMM Başkanlığına gelmesinden üç yıl sonra bir milletvekilinin dokunulmazlığının kaldırılmasının istenmesi yerleşik Anayasal ilkelerin tamamına aykırılık oluşturacaktır.

Söz konusu fotoğrafların yer aldığı 3/1843 sayılı Fezlekenin ise Adıyaman Cumhuriyet Başsavcılığınca başlatılan soruşturmasının numarası 2017/3975'tir. Adıyaman 1. Sulh Ceza Hâkimliğinin 10 Mayıs 2017 tarihli kararıyla HTS kayıtlarının incelenmesine karar verilmiştir. Dosyada kabaca; fotoğrafların Semra Güzel'e ait olduğu, telefon numarasının tespit edildiği, ve tespit edilen telefon numarasının HTS kayıtlarının incelendiği belirtilmektedir. Semra Güzel'in adı soyadı, telefon numarası, görüşmeleri tespit edildiği halde dokunulmazlığının olmadığı 2017 yılı Mayıs ayından, milletvekili seçildiği 24 Haziran 2018 tarihine kadar yani

bir yılı aşkın bir süre hakkında hiçbir işlem yapılmamıştır. Bırakınız iddianame hazırlanarak cezalandırılması istemiyle ceza davası açılmasını, bir yılı aşkın süre içerisinde ifadesine bile başvurulmamıştır.

Öyle anlaşılıyor ki, Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon, yıllardır elinde olan fezlekelerde yer alan bilgi ve belgeler üzerine değil, kendi elindeki bilgilerin basına servis edilmesinden sonra toplanmakta ve çalışmalarına başlamaktadır.

Fotoğrafların, güvenlik birimlerinin eline geçmesinden dört buçuk yılı aşkın bir sonra bir milletvekilinin dokunulmazlığının kaldırılmasının istenmesi, aslında ivedi bir gereksinimin olmadığının en açık kanıtıdır.

2. Kanımızca Semra Güzel'in dokunulmazlığının kaldırılması istemiyle Karma Komisyonun toplanması ve bir Hazırlık Komisyonu oluşturulması iktidar tarafından tahrik hatta dikte edilmiştir. Tamamen keyfi ve zamansız olan bu işlemler ile Semra Güzel'in yasama çalışmalarından alıkonulması amaçlanmaktadır.

Yasama dokunulmazlığının amacı, milletvekillerini keyfi ve asılsız ceza kovuşturmalarından ve tutuklamalarından korumaktır. Diğer bir ifadeyle, yasama dokunulmazlığının amacı, milletvekillerinin iktidar tarafından tahrik edilebilecek, keyfi, zamansız ve esassız ceza kovuşturmalarıyla, geçici bir süre için de olsa, yasama çalışmalarından alıkonulmasını önlemektir (*Kemal Gözler, Türk Anayasa Hukuku, Bursa Ekin Kitabevi Yayınları, 2000, s.297-331*)

Yasama dokunulmazlığı Anayasanın 83. maddesinde şu şekilde düzenlenmiştir:

"Seçimden önce veya sonra bir suç işlediği ileri sürülen milletvekili, Meclisin kararı olmadıkça tutulamaz, sorguya çekilemez, tutuklanamaz ve yargılanamaz. Ağır cezayı gerektiren suçüstü hali ve seçimden önce soruşturmasına başlanılmış olmak kaydıyla Anayasanın 14 üncü maddesindeki durumlar bu hükmün dışındadır. Ancak, bu halde yetkili makam, durumu hemen ve doğrudan doğruya Türkiye Büyük Millet Meclisine bildirmek zorundadır

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesi hakkında, seçimden önce veya sonra verilmiş bir ceza hükmünün yerine getirilmesi, üyelik sıfatının sona ermesine bırakılır; üyelik süresince zamanaşımını işlemez".

Anayasa Mahkemesi, çok yakın tarihli, HDP milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun başvurusu üzerine verdiği 1.7.2021 tarih ve Bireysel Başvuru No: 2019/10634 sayılı kararında yasama dokunulmazlığı ile ilgili çok ayrıntılı değerlendirmelerde bulunmuştur:

"61. Kamu otoritelerinin kanuna dayalı olarak ve anayasal açıdan meşru birtakım amaçlarla siyasi faaliyetlere çeşitli sınırlamalar getirmesi mümkündür. Ancak milletvekillerinin yasama faaliyetleri Anayasa'da özel olarak koruma altına alınmıştır. Anayasa koyucu bu hükümlerle halkın siyasi iradesinin engellenmemesini ve hakkın özünün etkisiz hâle getirilmemesini hedeflemiştir (Kadri Enis Berberoğlu (2), § 60; Mustafa Ali Balbay, § 129; Sebahat Tuncel (2), § 42; Kadri Enis Berberoğlu (3) [GK], B. No: 2020/32949, 21/1/2021, § 72).

63. Demokratik temsil değerlerinin hayata geçirilebilmesi bakımından oldukça önemli güvenceler olan yasama bağışıklıkları yüzyıllar süren anayasal mücadeleler sonucunda elde edilmiş anayasal kazanımlardır (AYM, E.2017/124, K.2018/9, 14/2/2018) . Bu güvencelerden yasama dokunulmazlığı, Meclisin rızası olmaksızın gözaltına alma ve tutuklama gibi ağır müdahaleler de dâhil olmak üzere ceza muhakemesi işlemlerinin uygulanmasına karşı suç işledikleri iddia edilen parlamento üyelerine tanınmaktadır. Hukukumuza ilk kez 1876 Kanun-i Esasisi'nin 79. maddesi ile giren yasama dokunulmazlığı kurumu, geçirdiği bazı değişikliklere karşın 1921 Teşkilât-ı Esasiye Kanunu hariç sonraki anayasaların tamamında korunmuştur (Kadri Enis Berberoğlu (2), § 73).

64. Anayasa'nın 83. maddesinde hükme bağlanmış olan yasama dokunulmazlığı mutlak bir güvence olmayıp milletvekilinin parlamentodaki fiziki katılımını imkânsız kılacak zamansız ceza hukuku tasarruflarından geçici olarak koruma sağlar. Anayasa'nın 83. maddesine göre milletvekilliği statüsünün sona erdiği yahut aksi yönde bir parlamento kararının verildiği andan itibaren herkes gibi milletvekili de yargılanabilir (Kadri Enis Berberoğlu (2), §§ 74, 75).

65. Bu türden bir dokunulmazlığın iç içe geçen iki tür işlevi vardır: Yasama dokunulmazlığı ile ilgili kuralların varlığı her şeyden önce temsilî demokrasi ilkesini koruma ihtiyacına dayanmaktadır. Dokunulmazlık asıl olarak milletvekillerine bir ayrıcalık sağlamayı değil onların şahsında yasama işlevinin korunmasını ve böylece kamu yararının sağlanmasını amaçlar (AYM, E.2017/124, K.2018/9, 14/2/2018; Kadri Enis Berberoğlu (2), § 75). İkinci olarak yasama dokunulmazlığı özellikle Mecliste azınlıkta kalan ve muhalif milletvekillerinin keyfî bir ceza kovuşturması ile geçici bir süre için de olsa yasama çalışmalarını yapmaktan alıkonulabilmesinin önüne geçmeyi amaçlar ve halkın seçilmiş temsilcileri olarak gereksiz müdahale kaygı ve baskısı taşımaksızın demokratik işlevlerini güvenceli bir biçimde ve gereği gibi yerine getirebilmelerini sağlar. Böylece milletvekillerinin halkın iradesini Meclise tam olarak yansıtarak millî iradenin eksiksiz gerçekleşmesi sağlanmaya çalışılır (AYM, E.1994/21, K.1994/40, 21/3/1994; Kadri Enis Berberoğlu (2), § 74).

66. Anayasal bir kurum olan yasama dokunulmazlığı milletvekillerinin bir engelle karşılaşmadan yasama faaliyetlerine serbestçe katılmalarını sağlamaya yönelik bir koruma mekanizması sunduğundan bunun temsilî demokrasinin işleyişi bakımından önemli bir işleve sahip olduğu kabul edilmektedir. Bu sebeple anayasa yargısına hâkim olması gereken hak eksenli yaklaşım yasama dokunulmazlıklarına ilişkin anayasal kuralların yorumlanması için de geçerli olmalıdır. Nitekim Anayasa Mahkemesi önceki kararlarında bu yaklaşımının bir sonucu olarak Anayasa'nın 83. maddesine getirilen istisnaların -Anayasa'nın 67. maddesinde güvence altına alınan seçme, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakkı da dikkate alındığında- dar ve özgürlük lehine yorumlanması gerektiğini ifade etmiştir (Mustafa Ali Balbay, § 114; Mehmet Haberal, B. No: 2012/849, 4/12/2013, § 99; Kadri Enis Berberoğlu (2), § 91)."

Elbette yasama dokunulmazlığı mutlak değildir. Yasama dokunulmazlığının istisnaları bizzat Anayasa tarafından öngörülmüştür. Bunlar, ağır cezayı gerektiren suçüstü hali ve seçimden önce soruşturmasına başlanılmış olmak kaydıyla Anayasanın 14. maddesindeki durumlardır. Ancak Anayasa Mahkemesinin yukarıda belirtilen Ömer Faruk Gergerlioğlu kararında da belirttiği gibi, esasen Anayasanın 14. maddesinin hangi suçları kapsadığı da tam olarak anlaşılamamaktadır.

"88. Sonuç olarak Anayasa'nın 14. maddesinin birinci fıkrasının metni, Anayasa'nın 83. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "Anayasanın 14 üncü maddesindeki durumlar" ibaresini,

dolayısıyla da Anayasa'nın 14. maddesinin birinci fıkrası kapsamına girmesi nedeniyle yasama dokunulmazlığı dışında bırakılan suçları salt yargı organlarının kararlarıyla anlamlı bir şekilde belirlemeye ve böylece belirlilik ve öngörülebilirliği sağlayacak şekilde yorumlamaya elverişli değildir.

103. Tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde Anayasa'nın 14. maddesinin üçüncü fıkrasından ve Anayasa'nın seçme, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakkını düzenleyen 67. maddesinin üçüncü fıkrası hükümlerinden hareketle Anayasa'nın 83. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "Anayasanın 14 üncü maddesindeki durumlar" ibaresinin kapsamına hangi suçların girdiği konusunda kanun koyucunun düzenlemesi dışında yargı organlarınca yapılan yorumlarla belirlilik ve öngörülebilirliği sağlamanın mümkün olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.".

Dolayısıyla, yasama dokunulmazlığının istisnaları bile tartışmalı iken salt basında yer alan fotoğraflar üzerinden Semra Güzel'in dokunulmazlığının kaldırılmak istenmesi, yasama çalışmalarından uzaklaştırılması dışında hiçbir şeye hizmet etmeyecektir.

Nitekim AİHM, 1 Şubat 2022 tarihinde açıkladığı Encü/Türkiye kararı ile HDP'li 40 milletvekilinin, 20 Mayıs 2016 tarihinde dokunulmazlıklarının kaldırılması ve yargılanmaları nedeniyle ifade hürriyetlerinin ihlal edildiğine karar vermiştir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10. maddesi'nin ihlal edildiğinin altını çizen mahkeme, dokunulmazlıkların Anayasa'ya "aykırı" şekilde kaldırıldığına hükmetmiştir. Ayrıca, milletvekili iken tutuklanan davalıların serbest bırakılması ve yeniden yargılanmasına karar vermiştir. Anayasa'nın 90. maddesine göre usulüne uygun yürürlüğe girmiş uluslararası sözleşmeler Türkiye açısından bağlayıcıdır. AİHM'nin Encü/Türkiye kararı önümüzdeyken bir kez daha siyasi emellerle bir milletvekilinin dokunulmazlığının kaldırılması, hem AİHS hem de Anayasaya aykırı davranmayı peşinen kabul etme anlamına gelecektir.

3. Semra Güzel bir milletvekili olarak oldukça başarılı çalışmalarda bulunmuştur. Dokunulmazlığının kaldırılması ile yasama faaliyetleri engellenmiş olacaktır.

Hazırlı Komisyonu toplantılarında da belirttiğim gibi Semra Güzel TBMM'nin en çalışkan vekillerinden biridir. Milletvekili olarak görev yaptığı şimdiye kadar;

Asgari Ücretin Vergi Dışı Bırakılması Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinden 2429 Sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine kadar, Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzi İcrasına Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinden Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifine kadar, Korona Virüs Salgınıyla (COVID-19) Mücadele Kapsamında Sağlık Hizmetlerinin Yürütülmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifinden 634 Sayılı Kat Mülkiyeti Kanununun 24'ncü Maddesinin Birinci Fıkrasının Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifine kadar pek çok konuda Yasa teklifi sunmuştur.

Yine bu süre içerisinde 273 soru önergesi sunmuştur. Semra Güzel kamuoyunun yakından takip ettiği neredeyse her konuda soru önergesi sunmuştur. Bunlardan bir kaç örnek vermek gerekirse;

- Sağlık çalışanlarına yönelik şiddet vakalarına ve önleyici tedbirlere ilişkin

- Sağlık Bakan Yardımcısı ile ilgili iddialara ilişkin
- Sosyal Güvenlik Kurumunun bazı ilaçlara ödeme yapmayı durdurduğu iddialarına ilişkin
- Kurban Bayramı öncesi yapılan et ithalatı ile bu etlerdeki şarbon ve diğer hastalık tehditlerine ilişkin
- Bitlis Hizan'da şarbon teşhisi konulan bir çocuğun hayatını kaybetmesine ilişkin
- Sağlık çalışanlarına yönelik şiddete ve alınan önlemlere ilişkin
- Diyarbakır ilinin Bağlar ilçesinde bir okulda okul üniformaları olmadığı gerekçesiyle öğrencilerin topluluk içinde rencide edilerek eve gönderildiği iddiasına ilişkin
- Muş F Tipi Cezaevi'nde hayatını kaybeden hasta ve yaşlı bir hükümlüye ve hasta mahpuslara ilişkin,
- Diyarbakır Gazi Yaşargil Eğitim ve Araştırma Hastanesinde bazı katların boşaltılmasıyla ilgili iddialara ilişkin
- HDP'nin aday başvuru sürecinin baskı altında yapıldığı iddiasına ilişkin
- Kayyumlar tarafından yönetilen bazı belediyelerde Sayıştay tarafından yapılan tespitlerin soruşturulmasına ilişkin
- Diyarbakır Hani İlçe Belediyesince alacaklı işçilerin ücretlerinin ödenmeme nedenine ilişkin
- Cezaevlerindeki ağır hasta hükümlülerin durumlarına ilişkin
- Malatya'da eski eşinden şiddet gören bir kadının emniyet birimlerine yaptığı başvuruların sonuçsuz kaldığı iddiasına ilişkin
- Malatya'da son dönemde yaşanan kadına yönelik şiddet vakalarına ve kadına yönelik şiddetin önlenmesi için yapılan çalışmalara ilişkin
- Bazı seçmen kayıtlarında usulsüzlük yapıldığı iddiasına ilişkin
- Diyarbakır'da bir düğün konvoyuna yapılan müdahaleye ilişkin
- Elazığ'da bulunan bir hastanede Türkçe bilmeyen hastalar için kullanılan dil kartlarına ilişkin
- Yoksulluk sınırının altındaki hane halkı sayısına, sosyal yardımlara ve Diyarbakır'da sosyal yardım alan vatandaşlara gönderilen bir kısa mesaja ilişkin
- Diyarbakır Çocuk Cezaevi'nde gerçekleşen istismar vakasıyla ilgili olarak konudan haberdar olduğu iddia edilen görevliler hakkında yapılan işlemlere ve çocuk cezaevlerine ilişkin
- Hasta tutukluların tutuksuz yargılanması önerisine ve Akhisar T Tipi Cezaevinde bulunan hasta bir tutuklunun tedavisine ilişkin
- Adana'da yapılmak istenen bir etkinliğin yasaklanmasına ilişkin
- Diyarbakır'da bulunan bir park alanına inşaat yapılmasına ilişkin
- Edirne F Tipi Kapalı Cezaevi'nde yaşandığı iddia olunan hak ihlallerine ve açlık grevindeki mahkûmlara yönelik uygulamalara ilişkin
- Diyarbakır'ın Çermik ilçesinde bazı devlet görevlilerinin AK Parti Belediye Başkan adayı ile beraber seçim çalışması yürüttükleri iddiasına ilişkin
- Diyarbakır Büyükşehir Belediyesine kayyum atandıktan sonra yapılan taşınır ve taşınmaz mal satışlarına ve Belediyenin bu süreçteki borçlanmalarına ilişkin
- Cezaevlerinde anneleriyle beraber kalan bebek ve çocuklara yönelik psikososyal desteklere ve annelerin tutuksuz yargılanabilmesi için çalışma yapılmasına ilişkin
- Kadına yönelik şiddete ve kadın cinayetlerine karşı üretilen politikalara ilişkin
- Tekirdağ F Tipi Cezaevinde kalan hasta bir tutuklunun ailesi ile görüştürülmediği ve hücrede tutulduğu iddiasına ilişkin

- Türkiye genelinde Yüksek Seçim Kuruluna yansıyan geçersiz oy sayısına ve geçersiz oyların tekrar sayılması yönünde yapılan itirazlara ilişkin
- Güvenlik gerekçesiyle bazı alt geçitlerin kullanılamamasından dolayı yaşanan sıkıntılara ilişkin
- Katıldığı bir televizyon programındaki ifadeleri sebebiyle hakkında hapis cezası verilen bir kadına ve çocuğuyla birlikte hapishanede kalan kadınlara ilişkin
- Bir partinin eş genel başkanının babasının tarlasını sürmesine izin verilmediği iddiasına ilişkin
- OHAL İnceleme Komisyonunun başvuru inceleme kıstaslarına ve inceleme sürecinin hızlandırılması talebine ilişkin
- Bir partinin gençlik meclisi üyelerinin piknik yapmalarının engellendiği iddiasına ilişkin
- 31 Mart Mahalli İdareler Seçimlerinde Anadolu Ajansı'na seçim sonuçlarıyla ilgili veri akışını sağlayan kaynağa ve veri akışının kesintiye uğramasına ilişkin soru önergeleri sunmuştur.

Semra Güzel bu süre içerisinde Meclis Araştırma Komisyonu Kurulmasına ilişkin olarak verilen 466 önergeye imza vermiştir. Bunlardan 36 tanesinin ilk imzacısıdır. Bu önergeler de şunlardır:

Dönem	Esas No	Tarihi	Meclis Araştırması Önergesinin Başlığı ve Özeti
27	10/5290	28.12.2021	2011'de Şırnak'ın Uludere ilçesinde düzenlenen operasyonun tüm yönleriyle değerlendirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi
27	10/5281	16.12.2021	Diyarbakır'ın Sur ilçesinde ilan edilen sokağa çıkma yasakları sırasında yaşananlara ilişkin iddiaların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi
27	10/5223	14.12.2021	TÜİK'in yayımladığı verilere ilişkin iddiaların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi
27	10/5140	25.11.2021	Engelli kadın ve kız çocuklarının sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi
27	10/4759	03.09.2021	Cezaevlerindeki hak ihlali iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi
27	10/4307	04.05.2021	Diyarbakır Büyükşehir Belediyesinde gerçekleştiği iddia edilen usulsüzlüklerin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi
27	10/3800	15.02.2021	Pandemiyle artan kadın işsizliği ve yoksulluğunun araştırılarak gerekli politikaların ve önlemlerin geliştirilmesini sağlamak amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi
27	10/3542	03.12.2020	Türkiye'de cinsel istismara maruz kalan engelli kadın ve çocukların sorunlarının tespit edilerek bu sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/3483 20.11.2020 Diyarbakır'da artan kadına karşı şiddet olaylarının tespit edilerek bu konuda önleyici politikalar belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/3286 09.10.2020 Kadın sağlık çalışanlarının sorunlarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/3232 04.09.2020 Sağlık ve sosyal haklara erişimde yoksulların ve dezavantajlı grupların karşılaştıkları engellerin ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/3059 30.06.2020 Demokratik Toplum Kongresi'ne yönelik yaptırımların gerekçelerinin belirlenmesi ve çeşitli iddiaların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/2769 11.04.2020 Koronavirüs testlerinde bölgeler arasında ayrımcılık yapıldığı iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/2753 23.03.2020 Sağlık sisteminin koronavirüs salgınına karşı yeterli olup olmadığının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/2684 10.03.2020 Çin'de ortaya çıkan corona virüsünden korunmak için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/2603 26.02.2020 Çin'de ortaya çıkan corona virüsünden korunmak için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/2330 06.01.2020 Diyarbakır'da uyuşturucu madde kullanımının nedenlerinin incelenerek kullanımla etkin mücadele için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/2305 25.12.2019 DEDAŞ'ın verdiği elektrik dağıtım hizmetinin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/2176 26.11.2019 Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerindeki işsizlik sorunun tüm yönleriyle araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/2171 25.11.2019 Kadın cinayetlerinin ve kadına karşı şiddetin tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/2043 31.10.2019 HDP'li bazı belediyelere yönelik yaptırımların ve belediye eş başkanlarına yönelik gerçekleştirilen işlemlerin incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/1809 01.10.2019 Mevsimlik tarım işçilerinin sorunlarının araştırılması ve gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/1650 02.05.2019 Bazı mezarlıklarda ortaya çıkan yıkımın nedenlerinin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/1318 29.05.2019 Kadınların iş gücüne katılımını etkileyen faktörlerin araştırılarak kadın istihdamının artırılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/1315 29.05.2019 Şehir hastaneleri modelinin incelenerek problemli alanların tespit edilmesi ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/1225 16.05.2019 Doktorlara uygulanan performans sisteminin ortaya çıkardığı sorunlara dair çözüm önerileri üretmek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/1215 15.05.2019 İş kazalarından kaynaklanan ölümlerin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/1214 15.05.2019 Gençlerin istihdam sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması kurulmasına ilişkin önergesi

27 10/1137 08.05.2019 Maden alanlarındaki iş kazalarının nedenlerinin araştırılarak gerekli tedbirlerin ve denetim mekanizmalarının tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/920 04.02.2019 SMA ve ALS hastalarının ilaç ve tedaviye erişimde yaşadıkları sorunların araştırılarak yaşanan mağduriyetlerin giderilmesi için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/615 04.12.2018 İlaç erişiminde yaşanan tüm sorunların incelenerek sağlık hakkının temin edilmesi için bu sorunların çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/541 22.11.2018 Çocukların maruz kaldığı hak ihlallerinin incelenerek bu ihlallerin ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/540 22.11.2018 Kadına yönelik şiddetin önlenmesi ile kadın hakları alanında ulusal ve uluslararası mevzuatın gereklerinin yerine getirilmesini sağlamak amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/397 05.11.2018 Otizm, down ve diğer gelişim bozukluklarının yaygınlık durumunun tespit edilerek bunlara sahip bireylerin ve ailelerinin sorunlarına çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/362 23.10.2018 Türkiye'de futbol alanındaki ırkçı ve ayrımcı nitelikteki olayların incelenerek bu olayların yinelenmemesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/117 18.09.2018 Son dönemde görülen şarbon vakalarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

Semra Güzel yeni ve genç bir vekil olarak TBMM kürsüsünü de oldukça sık kullanmış, pek çok yasa teklifi ve önerge üzerine hazırlıklar yapmış ve konuşmuş, katıldığı komisyon toplantılarında da yaptığı hazırlıklar doğrultusunda görüşlerini paylaşmıştır.

Semra Güzel bu süre içerisinde gündem dışı, yasa teklifleri ve önergeler üzerine 76 ayrı konuşma yapmıştır.

4. Gidiş amacı göz önünde bulundurulmadan salt PKK'lilerle fotoğrafı olduğu için bir kişinin örgüt üyeliği ile suçlanması ve bu kişi milletvekili ise dokunulmazlığının kaldırılmasının istenmesi adalet ve hakkaniyetle bağdaştırılamaz.

Semra Güzel, resimlerinin basın yayın organlarında yayımlanması ve bunun bir linç kampanyasına dönüştürülmesi üzerine yaptığı yazılı açıklamada,

"*...Hatırlarsak, 2013 yılında mevcut iktidarın da taraf olduğu bir çözüm ve barış sürecinde silahlar susmuş, çatışmalar durmuştu. Bu süreçte taraflar arasında bir mutabakat oluşmuş, devlet yetkilileri ve çeşitli heyetler tarafından haberde bahsedilen bölgelere gidiş-gelişler yaşanmıştır. Bunların hepsi mevcut iktidarın bilgisi ve onayı çerçevesinde gerçekleşmiş, Türkiye toplumu ve kamuoyu da buna tanıklık etmiştir.*

Söz konusu fotoğraflara gelince... Volkan Bora ile üniversite yıllarımda tanıştım ve bir süre arkadaş olarak görüştüm. Kendisi ile yaşadığımız duygusal yakınlık sonucunda, aileler arasında yaptığımız bir tören sonrasında sözlendik.

Volkan Bora gazetecilik yaparken, 2009 sonlarında maruz kaldığı soruşturma ve davalar neticesinde yurtdışına gitmek zorunda kaldı. Ulaşmaya çalışmama rağmen, 2014 yılına kadar kendisiyle hiçbir şekilde görüşemedik.

2013-2015 yılları arasında başlatılan çözüm ve barış sürecinin olumlu havası içerisinde çocuklarını, annelerini, babalarını ve sevdiklerini görmeye çalışan birçok kişi gibi ben de Volkan Bora'ya ulaşmaya çalıştım. Bahsi geçen bölgeye gittiğimde iki kadın tarafından karşılandım. Bana güvenlik koşulları nedeniyle kendi kıyafetlerinden giymem gerektiği söylendi. Bir süre bekledikten sonra orada olduğunu öğrendim ve görüştük. İşte basına servis edilen fotoğraflar bu görüşmeye ait fotoğraflardır.

Sadece benim değil milyonlarca insanın geleceğe dair umutlandığı ve barışı arzuladığı bir süreçte, bizatihi hükümetin karşı tarafla görüşmeler yaptığı göz önüne alınırsa, bu fotoğrafların bugün hakkımda yürütülen karamalara, kumpas girişimlerine ve suçlamalara dayanak yapılmaya çalışılması kabul edilemez.

2014 yılı içerisinde kamu alanında görev yapmaktaydım ve hiçbir siyasi partiye üyeliğim yoktu." Demiştir.

Semra Güzel yaptığı yazılı açıklamada, yalnız kendisinin değil milyonlarca insanın geleceğe umutla baktığı, barışı arzuladığı ve Çözüm Süreci olarak adlandırılan süreçte PKK kamplarına sözlüsünü ziyaret etmek için gittiğini ifade etmektedir. Ortalama zekâya sahip her vatandaş, önyargılarından sıyrılarak bu resimlere baktığında gerçekten iki kişi arasındaki duygusal yakınlığı görecektir. İncelenen dosyada bu resimlerin çözüm süreci dışında bir tarihte

çekildiğini gösteren hiçbir kanıt olmadığına göre, resimlerin bu tarihte çekildiğinin kabulü gerekir.

PKK üyesi olmayan ancak farklı zamanlarda, farklı amaçlarla PKK kamplarını ziyaret etmiş başkaca kişiler olmuştur ve bu kişilerle ilgili hiçbir soruşturma başlatılmamıştır. Bu durum, bugüne değin bir kişinin PKK kamplarına gitmesinin değil, gidiş amacına göre suç olarak nitelendirildiğini veya nitelendirilmediğini göstermektedir.

Örneğin PKK'nin silahlı örgüt üyelerinin Türkiye sınırları dışına çekeceğini duyuracağı Nisan 2013'teki basın toplantısına Türkiye ve dünyadan yüzlerce gazeteci katılmıştır. BBC, Reuters, CNN, El Cezire, AP gibi uluslararası medya kuruluşları ile Show TV, CNN Türk, Anadolu Ajansı gibi yerli kuruluşların temsilcileri PKK kamplarında gerçekleştirilen basın toplantısına katılmış, öncesi ve sonrasında PKK'lilerle röportajlar yapmıştır. Bu medya kuruluşlarının hiçbir üyesi hakkında soruşturma başlatılmamış, ceza davası açılmamıştır. Bu tarihten önce de sonra da yüzlerce gazeteci benzer ziyaretler gerçekleştirmiş, ancak bu haberleri yapanlar hakkında da soruşturma başlatılmamış, ceza davası açılmamıştır.

Ya da çok sayıda insan hakları örgütü üyesi, siyasetçi, gazeteci, farklı tarihlerde PKK tarafından esir alınan/kaçırılan asker, polis, köy korucusu veya sivilleri teslim almak için PKK kamplarına gitmiş veya PKK'lilerle görüşmüştür. Ancak bu insani girişimler de, haklı ve doğru biçimde, hiçbir soruşturmaya tabi tutulmamış, bu kişilerin cezalandırılması için davalar açılmamıştır.

İnsan Hakları Derneğinin 9 Mayıs 2013 tarihinde yayımladığı rapora göre;

"05 Ağustos 1991 tarihinde Hakkâri'nin Şemdinli İlçesi Samanlı Jandarma Karakolu'na baskın düzenleyen PKK militanları eylem sonrası 7 askeri alıkoydu.

Askerler Mehmet Çiçek, İbrahim Doğan, Hüseyin Ören, Vahit Çiftçi, M. Ali Öz, İdris Şahin ve İbrahim Kubatoğlu, 18 Ekim 1991 tarihinde götürüldükleri Zagros Dağları'nda kendilerini görüntülemek isteyen bir grup gazeteciye teslim edilerek serbest bırakıldı.

**Ağustos 1991 tarihinde Türkiye'nin Irak'ın kuzeyine düzenlediği ilk sınır ötesi operasyonda meydana gelen bir çatışmada Adıyamanlı er Nurettin Demir PKK militanları tarafından esir alındı.*

Nurettin Demir, 19 Ekim 1991 tarihinde daha önce Hakkari'nin Şemdinli İlçesi Samanlı Karakolu'nda esir alınan 7 askerler birlikte serbest bırakıldı.

**25 Ekim 1991 tarihinde Hakkari'nin Çınarlı ve Çayırlı köyleri arasındaki jandarma karakoluna baskın düzenleyen PKK militanları eylem sonrası jandarma erler Şenol Oral, Şeref Önder ve Eyüp Kabataş'ı alıkoydu.*

Alıkonulan 3 asker, 20 Nisan 1992 tarihinde aralarında gazeteciler ve Kızılhaç Irak Temsilcilerinden Shilip Hochstrasse'nin de bulunduğu Kızılhaç ekibine teslim edilerek serbest bırakıldı.

**27 Ekim 1991 tarihinde Siirt'in Pervari İlçesi Okçular Köyü karakoluna baskın düzenleyen PKK militanları, eylem sonrası jandarma er Kemal Özgenç'i yanlarına alarak olay yerinden uzaklaştı.*

Kemal Özgenç, 20 Nisan 1992 tarihinde aralarında gazeteciler ve Kızılhaç Irak Temsilcilerinden Shilip Hochstrasse'nin de bulunduğu Kızılhaç ekibine teslim edilerek serbest bırakıldı.

**20 Kasım 1991 tarihinde Şırnak'ın Balveren Beldesi Milli Jandarma Karakolu Komutanı olan Astsubay Yener Soylu, bir kahvehanede oturduğu sırada PKK militanı olduğu belirtilen 3 kişi tarafından alıkonuldu.*

Yener Soylu, 20 Nisan 1992 tarihinde aralarında gazeteciler ve Kızılhaç Irak Temsilcilerinden Shilip Hochstrasse'nin de bulunduğu Kızılhaç ekibine teslim edilerek serbest bırakıldı.

**25 Aralık 1991 Şırnak'ın Cudi Dağı eteklerinde bulunan Dereler Jandarma Bölük Komutanlığı'na yönelik bir eylem düzenleyen PKK Militanları, eylem sonrası henüz birliğe yeni atanan Asteğmen Kadir Yüksel'i de yanlarına alarak olay bölgesinden uzaklaştı.*

Asteğmen Yüksel, 20 Nisan 1992 tarihinde aralarında gazeteciler ve Kızılhaç Irak Temsilcilerinden Shilip Hochstrasse'nin de bulunduğu Kızılhaç ekibine teslim edilerek serbest bırakıldı.

**02 Aralık 1992 İzin için gittikleri İstanbul'dan bir otobüs firmasıyla Siirt'te dönen Siirt Orduevi'nde görevli erler Üzeyir Mahmut Orhan ve Şeref Karaman Diyarbakır Silvan arasında yol kesme eylemi yapan PKK militanları tarafından alıkonuldu. Aynı eylemde Bitlis'ten Antalya'daki birliğine gitmekte olan Cemal Alagöz aldı asker de militanlar tarafından alıkonuldu.*

Alıkonulan 3 asker aylar sonra Diyarbakır kırsalındaki PKK kampına giden iki gazeteciye teslim edilerek serbest bırakıldı.

**14 Haziran 1995 Hakkâri'nin Semdinli İlçesi'ne bağlı Ortaklar Jandarma Karakolu'na baskın düzenleyen PKK militanları, çatışma sonrası 5 askeri esir aldı. Erlerin isimler şunlar; İsmail Başaran, Tuncay Kavaklıoğlu, Ramazan Çelik, Mehmet Sıkılgan, Hakan Pusat.*

Askerden İsmail Başaran ve Mehmet Sıkılgan Ağustos 1996 tarihinde serbest bırakılırken, Ramazan Çelik, Tuncay Kavaklıoğlu, Hakan Pusat ise 8 Aralık 1996 tarihinde Zeli Kampı'na giden RP Milletvekili Fethullah Erbaş ile aralarında İHD ve MAZLUMDER'in de bulunduğu sivil örgütlerden oluşan bir heyete teslim edilerek serbest bırakıldı.

**04 Temmuz 1995 tarihinde Hakkari'nin Şemdinli İlçesi Aşağı Kayalar meydana gelen bir çatışmada Jandarma Çavuş Tevfik Öztürk, PKK militanları tarafından esir alındı.*

Tevfik Öztürk 8 Aralık 1996 tarihinde Refah Partisi (RP) milletvekili ve sivil toplum örgütlerinden oluşan bir heyete teslim edilerek serbest bırakıldı.

**Sedat Ağca adlı asker (1995 yılında PKK tarafından alıkonulduğuna ve 8 Aralık 1996 tarihinde RP Milletvekili Fethullah Erbaş ve insan hakları kuruluşlarından oluşan heyete teslim edildiğine yönelik birçok kaynakta bilgi var ancak, olay tarihi ve yerine ilişkin yeterli bilgiye ulaşılamadı)*

**18 Temmuz 2005 tarihinde Erzincan karayolunu akşam saatlerinde kesen HGP militanı araçları durdurarak kimlik kontrolü yaptı. Kontrol sırasında izne giden sivil kıyafetli*

jandarma komando er Coşkun Kırandi'yi alıkoydu. Kırandi, 4 Ağustos 2005 tarihinde Dersim'in Kutu Deresi bölgesindeki Güleç Köyü kırsalında kendisini almaya giden sivil heyete teslim edildi. Kırandi'yi teslim alan İHD Bölge Temsilcisi Mihdi Perinçek, dönemin İHD Diyarbakır Şube Başkanı Selahattin Demirtas, Dersim Belediyesi İl Encümeni Özgür Söylemez, sanatçı Ferhat Tunç, gazeteci Umur Hozatlı ile erin teslim edilişini izleyen Doğan Haber Ajansı (DHA) ve Reuters Haber Ajansı muhabiri Ferit Demir, Anadolu Ajansı (AA) muhabiri Haydar Toprakçi, Dicle Haber Ajansı (DİHA) muhabiri Rüştü Demirkaya hakkında "örgüt propagandası yapmak" iddiasıyla Malatya 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nde dava açıldı.

**9 Ekim 2005 tarihinde Şırnak'ın İdil İlçesi'nde yol kesen bir grup HPG militanı, polis Hakan Açıl'ı alıkoydu. Açıl, 110 gün sonra 27 Ocak 2006'da Federal Kürdistan Bölgesi Zaxo kenti yakınlarında İHD ve MAZLUMDER heyeti ile birlikte gelen babası Muammer Açıl'a teslim edildi.*

**21 Mayıs 2007 tarihinde Bingöl'ün Yayladere İlçesi'ne bağlı Korlu Köyü'nde Sıraç Erdin (47) ile Vedat Kınanç'ın (29) orman kesimi yaparken bir grup HPG'li tarafından alıkonuldu.*

**22 Ekim 2007 tarihinde HPG'liler, Hakkari'nin Yüksekova İlçesi'ne bağlı Dağlıca (Oremar) Taburu'na düzenledikleri baskının ardından 8 askeri alıkoydu. PKK, 8 askeri, Federal Kürdistan Bölge Hükümeti İçişleri Bakanı Hacı Mahmut Osman, Uluslararası Tolerans Başkanı Kerim Sincari ile kapatılan DTP'nin milletvekilleri Osman Özçelik, Aysel Tuğluk ve Fatma Kurtulan'dan oluşan heyetle imzalanan protokolle 4 Kasım'da teslim etti. 8 asker serbest bırakıldıktan sonra Van Jandarma Asayiş Kolordu Komutanlığı Askeri Savcılığı'nca sorgulandı. 8 asker, "Suçun vasıf ve mahiyeti askeri disiplini aşırı derecede sarsmış olması, büyük zararlar doğuran emre itaatsizlikte ısrar suçunun işlendiğini gösteren kuvvetli delilerin bulunması ve izinsiz olarak başka ülkenin topraklarına geçmek" şeklinde iddialar ile 12 Kasım'da tutuklandı.*

**02 Eylül 2012 tarihinde AKP Hakkari İl Başkanı Abdulmecit Tarhan akşam saatlerinde HPG militanları tarafından alıkonuldu.*

Tarhan, 4 Ekim 2012 tarihinde Federal Kürdistan Bölgesi'nde PKK'nin kontrolündeki alana giden İHD ve MAZLUM-DER heyetine teslim edilerek serbest bırakıldı.

**08 Eylül 2012 tarihinde Bitlis İli Merkez Çeltikli Köyü yakınlarında köydeki evlerine gitmekte olan Mehmet Kasım Ariç, Naif Kırşen ve Zübeyir Menek isimli köy korucuları HPG militanları tarafından alıkonuldu.*

Korucular İHD Bitlis Temsilciliği'nin girişimleri sonucu 20 Eylül 2012 tarihinde serbest bırakıldı."

Yukarıda bir kısmına yer verdiğimiz raporun ayrıntılarına https://www.ihd.org.tr/1990-2012-pkk-mltanlari-tarafindan-alikonulanlar-rapor/ adresinden ulaşılabilir.

Özetle bir kimsenin PKK kamplarına gitmiş olması tek başına soruşturma konusu olamaz. Bu kamplara giden herkes PKK'nin üyesi olarak nitelendirilemez. Nitekim ne haber peşinde koşan gazeteciler ne de alıkonulmuş askerleri teslim almaya giden siyasetçilerle insan hakları kuruluşlarının temsilcilerine PKK üyeliği suçlaması yöneltilmemiştir. Semra Güzel'in, sözlüsünü ziyaret için ve çözüm sürecinde örgüt kamplarını ziyaret etmesinin de esasen bu ziyaretlerden hiçbir farkı yoktur.

5. Yalnızca sözlüsü ile çektiği fotoğraflar ve üç satırlık gizli tanık/itirafçı beyanıyla Semra Güzel'in örgüt üyeliği ile suçlanması hakkaniyete uygun değildir.

Uzunca bir süredir iktidar bloğunca HDP'ye yönelik ayrımcı politikalar yürütülmektedir. 15 Temmuz darbe girişimini Allah'ın lütfu olarak nitelendiren siyasi iktidar, açıkça söylemek gerekirse binlerce HDP'liyi siyasi soykırım operasyonlarıyla tasfiye etmek istemiştir. Dokunulmazlığı kaldırılan milletvekilleri, tutuklanan onlarca milletvekili, yüzlerce belediye başkanı ve meclis üyesi, binlerce parti üyesi ve yöneticisi ve son olarak HDP aleyhine açılmış kapatma davası nedeniyle HDP bu sürece siyasi soykırım operasyonları demektedir. Bu tasfiye politikasını gerçekleştirebilmek için tüm uluslararası hukuk kuralları rafa kaldırılmış, Anayasa Mahkemesi ve AİHM kararları bile uygulanmamıştır. Bu konseptin son örneği ise Semra Güzel şahsında gerçekleştirilen düşmanca saldırıdır. Çünkü linç kampanyası boyunca kurulan söylemler yalnız Semra Güzel'e değil aynı zamanda HDP'ye yönelmiştir. Bugün görüşülmekte olan dokunulmazlığın kaldırılması dosyaları da hukukun araçsallaştırılmasının tipik örneklerini oluşturmaktadır.

Hukukun, özellikle muhalefet milletvekillerinin bertaraf edilmesi için araçsallaştırılması, hem Anayasa Mahkemesi kararlarında hem de AİHM kararlarında tartışılmıştır. Anayasa Mahkemesi bu değerlendirmeye, 19.8.1971 gün ve E.1971/41, K.1971/67 sayılı kararında yer vermiştir. Yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin karar üzerine yapılan başvuruyu inceleyen Mahkeme, Anayasa Komisyonu'nda benimsenen metoda sadık kalarak, talebin siyasi maksatlara dayalı olup olmadığının değerlendirme mecburiyetine yer vermiştir. Bu çerçevede değerlendirildiğinde, tüm organ ve kademeleriyle HDP'ye yönelen iktidarın amacının fiili bir parti kapatma olduğu açıktır. HDP milletvekillerinin TBMM'den tasfiyesine yönelik olan ve özelde Sayın Semra Güzel'in milletvekilliğinin düşürülmesi ve tutuklanması sonucunu doğurabilecek bu işlem, Anayasa'ya ve AİHS'e aykırıdır.

6. Tanık, Gizli Tanık, İtirafçı (Etkin Pişmanlık Hükümlerinden Faydalanmak İsteyen Kişi) beyanlarının delil değeri tartışmalıdır.

Delil serbestisi sisteminin kabul edildiği ceza yargılamalarında en çok başvurulan delil olan tanık beyanı, sıklıkla başvurulan bir delil çeşidi olmasına rağmen, yapılan araştırmalar tanık delilinin tamamen güvenilir bir delil çeşidi olmadığını ortaya koymuştur. Doç. Dr. Devrim Güngör, *Ceza Muhakemesinde Tanık Beyanının Delil Değeri Üzerine Bazı Tespit ve Değerlendirmeler* başlıklı makalesinde, insan beyni üzerine yapılan bilimsel araştırmalar sonunda elde edilen bulguların bir kimsenin tanık olduğu bir olayı unutmadığı takdirde doğru hatırladığı şeklindeki varsayımın yanlış olduğunu çarpıcı bir şekilde ortaya koymaktadır. Aynı eserinde Güngör somut olayda tanığın doğru beyanda bulunduğunu tespit etmenin güç olduğunu, bir kimsenin geçmişi doğru hatırlamasının ve dolayısıyla aktarmasının neredeyse imkânsız olduğunu bilimsel çalışmaları referans göstererek ortaya koymuş, her türlü tanık beyanına kuşkuyla yaklaşılması gerektiğini çarpıcı bir şekilde açıklamıştır. Yasa koyucu da tanık delilinin bu niteliğinin bilincinde olarak, 5271 sayılı yasa kapsamında tanıklık kurumuna ilişkin ayrıntılı düzenlemeler yapmış ve sıkı şekil şartlarına bağlamıştır Ayrıca AİHS'nin Adil Yargılanma Hakkı'nı düzenleyen 6. Maddesinin 3. Fıkrasının d bendinde de tanıklık kurumuna ilişkin özel düzenlemeye yer verilmiştir.

5271 sayılı yasa kapsamında tanık delilinin güvenirliğini arttırmak için yapılan düzenlemelerle getirilen şartlardan biri, ceza yargılamasında doğrudanlık ilkesi gereği tanığın yargılamayı yürüten mahkeme tarafından dinlenmesidir. Ancak tanık yasanın 180. maddesinde sayılan zorunlu hallerde SEGBİS, naip hâkim veya istinabe yoluyla dinlenebilir. Yine yasanın 43. maddesinin beşinci fıkrası gereğince tanığın soruşturma aşamasında savcı tarafından da dinlenebileceği düzenlenmiş ise de delillerin tartışılabileceği evre yargılama aşaması olduğundan mahkeme huzurunda dinlenmedikçe savcılıkta alınan beyana dayanılarak hüküm kurulması mümkün değildir. Aynı maddenin beşinci fıkrasında ise; "*Bu madde hükümleri, kişinin ancak Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme önünde tanık olarak dinlenmesi halinde uygulanabilir*" denilmiş ve kolluğa tanık dinleme yetkisi verilmemiştir. Kolluk tarafından alınan beyanlar bilgi alma tutanağı olarak nitelendirilir. Nitekim Yargıtay da "Yalan Tanıklık" suçuna ilişkin verdiği kararlarda kolluk tarafından yapılan ifade alma işlemini "tanık beyanı" olarak nitelendirmemekte, yalnızca ispat konusunda karar verecek mahkeme önünde verilen beyanı, tanık beyanı olarak kabul etmektedir.(*Yargıtay 4. Ceza Dairesi'nin 24.06.2009 gün, 2009/16212 E. ve 2009/12656 K. sayılı ilamı, Yargıtay 15. Ceza Dairesi'nin 15.02.2017 gün, 2014/12029 E. ve 2017/6167 K. sayılı ilamı)*

Yukarıda tanık delilinin özünde çok güvenilir bir delil türü olmadığını ve yasa koyucunun birçok şekil şartı getirmek suretiyle tanık delilinin güvenilirliğini artırmaya çalıştığını özetle açıklamıştık. Bu şartların en önemlilerinden biri de şüphesiz 5271 sayılı yasanın 201. Maddesi ve AİHS'nin 6. Maddesinin 3. Fıkrasının d bendinde düzenlenmiş olan savunmanın tanığı dinleyebilme, izleyebilme ve soru sorabilme hakkına sahip olmasıdır. Bu düzenlemeler adil yargılanma hakkı, yargılamanın aleniliği ve silahların eşitliği ilkesinin gerektirdiği bir zorunluluk olmakla birlikte savunma makamına da tanık delilini denetleyebilme ve böylece bu delilin güvenilirliğini sınayabilme imkânı tanımıştır.

Bununla birlikte 5271 sayılı yasanın 58. maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları ile 5726 sayılı Tanık Koruma Kanunu ile düzenlenen Gizli Tanıklık kurumu savunma makamının tanık delilini denetleyebilme imkânını büyük oranda ortadan kaldırmıştır. 58. Maddenin ikinci fıkrasında tanığın kimliğinin bilinmesinin kendisi veya yakınları açısından ağır tehlike yaratabileceği ihtimali karşısında tanığın kimliğinin saklı tutulacağı belirtilmiştir. Anılan düzenleme ile tanığın vücut bütünlüğü, yaşam hakkı ile özel hayatının gizliliği haklarının korunması amaçlanırken sanığın savunma hakkı ise kısıtlanmaktadır. Yasa koyucu 5271 sayılı yasanın 58. maddesinin üçüncü fıkrası ve 5726 sayılı yasanın 9. maddesindeki düzenlemeler ile tanığın haklarını korumakla birlikte sanığın savunma hakkının kısıtlanmasının bir nebze olsun önüne geçebilmeyi amaçlasa da yargılananların savunma hakkının kısıtlanacağı açık olmakla birlikte, uygulamada bu düzenlemelere mahkemelerce riayet edilmediğini, gizli tanığın teknoloji kullanılarak görüntüsü ve sesi tanınamayacak hale getirildikten sonra hazır bulunma hakkına sahip olanların dinleyebilme ve soru sorabilme imkânına sahip olabileceği şekilde dinlenilmesi yönteminin çok sınırlı olarak uygulandığını biliyoruz. Mahkemeler gizli tanığı, hazır bulunma hakkı bulunanları haberdar etmeksizin dinlemekte, sanığın ve avukatının tanığa **sözlü** olarak soru sorma hakkını kullanmasına imkân tanımamaktadır.

Gizli tanıkların beyanda bulundukları kovuşturma dosyalarını incelediğinde, kovuşturma aşamasında gizli tanıkların savunmanın yokluğunda uygun görülecek harici bir celsede dinlenmesi ile gizli tanığa sorulması istenen soruların önceden hazırlanıp Mahkemeye sunulması yönteminin uygulandığı görülmektedir. Doktrinde de bu uygulamanın AİHS'nin 6.

maddesinin üçüncü fıkrası ile Anayasanın 36. maddesinin ihlali olmakla birlikte 5271 sayılı yasanın 206. maddesinin ikinci fıkrasının a bendi ve 217. maddesinin ikinci fıkrası gereğince hukuka aykırı elde edilen delil niteliğinde olduğu ve hükme esas alınmasının mümkün olamayacağı belirtilmektedir.[1]

AYM'nin 07.05.2015 tarihli ve 2014/12906 başvuru numaralı *Baran Karadağ* kararı; *"gizli tanığın açıklamaları önceden bilinemeyeceği için, savunma tarafından tanığın güvenilirliğini sınamaya yönelik soruların önceden mahkemeye bildirilmesinin bu sakıncaları gidermeye yeterli olmadığı, dolayısıyla savunma tarafından önceden hazırlanan soruların, tanığın çelişkili ve değişen beyanlarını sorgulamak için yeterli olmadığı, tanığın ne şekilde beyanda bulunacağının önceden bilinemeyeceği kabul edilmiştir. Makul gerekçe ve haklı sebep gösterilmeksizin kimliği gizlenen tanığın önyargılı, husumetle veya düşmanlıkla hareket eden veya güvenilmez birisi olup olmadığını sınama veya söyleyeceklerinin inandırıcılığı üzerine şüphe çekebilme imkanından savunma makamı yoksun bırakılacaktır. Böylece tanığı sorgulama hakkının ve CMK m.201 uyarınca doğrudan soru yöneltme/çapraz sorgu hakkının kullanılması engellenecek; savcılık makamının hazır bulunduğu harici bir celsede, savunma makamının yokluğunda 'silahların eşitliği' ilkesi ihlal edilecektir"* şeklindedir. Yüksek mahkemenin 2014/15652 başvuru numaralı ve 24.05.2018 tarihli *Serdar Batur* kararı da aynı mahiyettedir.

Ayrıca gizli tanıklık müessesesinin uygulamada oldukça fazla suiistimal edilebildiği de bilinmektedir. Örneğin HDP Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş'ın 142 yıl hapis cezasıyla yargılandığı davanın iddianamesinde 2009 yılında dinlenen gizli tanık Mercek'in beyanlarına yer verilmişti. Ancak yargılama aşamasında Mercek isminde bir gizli tanığın olmadığı ortaya çıktı. Yine 2016 yılına kadar yargı içerisinde örgütlenmiş FETÖ/Paralel devlet yapılanması olarak tabir edilen Cemaat yapılanmasının yürüttüğü Ergenekon, Balyoz, KCK, İlhan Cihaner, Fenerbahçe Şike davası vb önemli kumpas dosyalarının temelini özellikle gizli tanıklar oluşturmaktaydı. Hukuka aykırı şekilde elde edilen deliller üzerinden yürütülen bu soruşturmalarda neler yapıldığı kamuoyunda sıkça tartışıldığı gibi 15 Temmuz darbe girişiminden sonra yürütülen soruşturmalarda tanık ve gizli tanıklar aracılığıyla hukuka aykırı elde edilen delillerle kumpas davalarının yürütüldüğü de ortaya çıkarılmıştı.

Doktrinde ve içtihatlarda tanık olarak kabul edilen kişiler, yargılamanın sonucundan hiçbir şekilde etkilenmeyen, olayla ilgisi olmayan, sanık veya mağdurla bağlantısı bulunmayan kişiler olarak tanımlanmaktadır. Bu durumun istisnalarından biri suça iştirak eden kişilerin yani itirafçıların beyanlarıdır.

Tanığın sanıkla veya mağdurla bir yakınlığının veya husumetinin bulunup bulunmadığı vereceği bilginin doğruluğuna ilişkin bir kanaat oluşmasına vesile olacağından bu durum 5271 sayılı yasanın 58. maddesinin birinci fıkrasında hâkimin tanığa ilk olarak soracağı hususlar arasında sayılmıştır. Yasa koyucu burada tanığın beyanının dışsal veya içsel bir nedenle etkilenip etkilenmediğini diğer bir ifadeyle beyanlarının objektif olup olmayacağını ölçmeyi hedeflemektedir. Mağduru veya sanığı tanıyor olmanın dahi kişinin tanıklığını etkileyeceği düşünüldüğünde kendisi de aynı suçlama nedeniyle yargılanan kişinin beyanına daha güçlükle itibar edilmelidir. Çünkü kendisi de sanıktır ve başkaları aleyhine vereceği ifadeler sonucunda hiç ceza almama veya daha az ceza alma durumu vardır. Hatta bazı suçlarda olduğu gibi ödül

[1]https://www.hukukihaber.net/gizli-tanigin-dinlenmesi-proseduru-ve-delil-kuvveti-makale,8272.html

alma hakkına dahi sahiptir. Bu neden, başlı başına itirafçı beyanlarını en güvenilmez beyanlar haline getirmektedir.

AİHM de *Labita/İtalya* kararında (26772/95, 06.04.2000, p.156) konuyla ilgili şöyle demiştir; *"...mevcut olayda başvurucu aleyhindeki iddialar tek bir kaynaktan, yani başvurucunun mafya türü bir örgütün mali işlerine baktığını dolaylı bir biçimde öğrendiğini 1992'de söylemiş olan bir itirafçının anlattıklarından doğmaktadır. Yetkililere göre Mayıs 1992'de söz konusu itirafçının ifadelerinin genel olarak inandırıcılığı ve güvenirliği dikkate alındığında, başvurucunun tutuklu kalması için yeterli bir delil oluşturmuştur. Mahkeme, İtalyan yetkililerinin Mafya ile mücadelesinde itirafçıların iş birliğinin çok önemli bir silah olduğunun farkındadır. Ne var ki, itirafçılar tarafından verilen ifadelerin kullanılması zor problemler de doğurmaktadır; çünkü bu tür ifadeler, nitelikleri gereği manipülasyona açık olup, İtalyan hukukunun itirafçılara tanıdığı avantajları elde etmek amacıyla veya kişisel intikam duygularıyla verilmiş de olabilirler. Bu tür ifadelerin bazen muğlak olabileceği ve bir kimsenin alakasız değilse bile doğrulanmamış iddialara dayanılarak sanık durumuna sokulabilme ve gözaltına alınabilme riski hafife alınamaz. Bu nedenle, ulusal mahkemelerin de kabul ettiği gibi, itirafçıların ifadelerinin başka delillerle desteklenmesi zorunludur. Ayrıca, bir duyum, mutlaka objektif delillerle desteklenmelidir."*

Bununla birlikte uygulamada kolluk tarafından alınan şüpheli beyanlarının, çeşitli menfaatler vadetme, tehdit, şantaj ve hatta işkence yapmak suretiyle kişinin iradesi sakatlanarak alındığı sıklıkla karşılaşılabilen bir durumdur. Soruşturma aşamasında baskı, tehdit ve kötü muamele ile beyanda bulunmaya zorlanan birçok kişi mahkeme huzurunda baskı ve tehditten uzak bir ortamda, özgür iradeleriyle verdikleri beyanlarda soruşturma aşamasındaki beyanlarının kendilerine ait olmadığını ve zorla imzalattırıldığını ifade etmişlerdir.

Tüm bu hususlar dikkate alındığında karma komisyon başkanlığının özel önem atfettiği, tanık, gizli tanık ve itirafçı artık her kim ise beyanlarının delil değeri olmadığını ve gelecekte de hükme esas alınamayacağını söylemek yerinde olacaktır. Şöyle ki;

1. Tanık, gizli tanık ve itirafçı beyanı kolluk tarafından alınmıştır. Yukarıda belirttiğimiz üzere kolluk tarafından alınan beyanlar tanık beyanı olarak değil bilgi alma tutanağı mahiyetindedir ve delil değeri yoktur.

2. Tanık, gizli tanık ve itirafçı beyanı, henüz tamamlanmamış bir soruşturma aşamasında alınmıştır. Her ne kadar yasa Cumhuriyet savcısına tanık dinleme yetkisi vermiş olsa da yargılamanın aleniliği ilkesi, silahların eşitliği ilkesi ve adil yargılama hakkı kapsamında, tanık mahkeme huzurunda ve savunmanın da katılma ve soru sorma olanağı bulacağı bir şekilde dinlenmedikçe yani taraflarca delili değerlendirme imkânı sağlanmadıkça mahkemece hükme esas alınması mümkün değildir.

3. Dosyada tanık, gizli tanık, itirafçı beyanını destekleyen başkaca hiçbir delil yoktur. Başkaca bir delille desteklenip desteklenmediği tespit edilemeyen tanık beyanlarının 5726 sayılı yasanın 9. Maddesinin sekizinci fıkrasına ve Yüksek Mahkeme içtihatlarına aykırı olacağı açıktır.

4. Dosyada yer alan tanığı, gizli tanığı veya itirafçıyı AYM'nin yukarıda yer verdiğimiz *Baran Karadağ* kararında belirtildiği haliyle savunma makamının sözlü soru sorabileceği

teknik imkânların yaratılması suretiyle dinlenmemiştir. Dolayısıyla ve en azından bu aşamada hukuka aykırı delil niteliğindedir.

Yukarıda özetle belirtilen sebeplerle, dosyanın tek delili olan tanık beyanının doğruluğunu denetleme imkânı bulunmadığından, burada bir yargılama faaliyeti de yürütülmediğinden, dolayısıyla kendisinin veya avukatlarının hazır bulunduğu bir yöntemle dinleme ve soru sorma imkânı da olamayacağından, bu beyan üzerine Semra Güzel'in dokunulmazlığının kaldırılması hiçbir hukuk idesi ile bağdaştırılamaz

Ayrıca fezlekelerde isnat edilen suçlamalar ile kanunda yer alan düzenleme örtüşmemektedir. Suçun oluşması için gerekli şartlar yoktur. Yargıtay 16. Ceza Dairesi'nin 26.10.2017 gün ve E.2017/1809, K.2017/5155 sayılı kararında örgüt üyeliği için aranacak koşullar ayrıntılı olarak ortaya konmuştur.

Buna göre; *"Örgüt üyeliği, örgüte katılmayı, bağlanmayı, örgüte hâkim olan hiyerarşik gücün emrine girmeyi ifade etmektedir. Örgüt üyesi örgütle organik bağ kurup faaliyetlerine katılmalıdır. Organik bağ, canlı, geçişken, etkin, faili emir ve talimat almaya açık tutan ve hiyerarşik konumunu tespit eden bağ olup, üyeliğin en önemli unsurudur. Örgüte yardımda veya örgüt adına suç işlemede de, örgüt yöneticileri veya diğer mensuplarının emir ya da talimatları vardır. Ancak örgüt üyeliğini belirlemede ayırt edici fark, örgüt üyesinin örgüt hiyerarşisi dâhilinde verilen her türlü emir ve talimatı teslimiyet duygusuyla yerine getirmeye hazır olması ve yapmasıdır.*

Silahlı örgüte üyelik suçunun oluşabilmesi için örgütle organik bağ kurulması ve kural olarak süreklilik, çeşitlilik ve yoğunluk gerektiren eylem ve faaliyetlerin bulunması aranmaktadır. Örgüte sadece sempati duymak ya da örgütün amaçlarını, değerlerini, ideolojisini benimsemek, buna ilişkin yayınları okumak, bulundurmak, örgüt liderine saygı duymak gibi eylemler örgüt üyeliği için yeterli değildir. Örgüt üyesinin, örgüte bilerek ve isteyerek katılması, katıldığı örgütün niteliğini ve amaçlarını bilmesi, onun bir parçası olmayı istemesi, katılma iradesinin devamlılık arz etmesi gerekir. Örgüte üye olan kimse, bir örgüte girerken örgütün kanunun suç saydığı fiilleri işlemek amacıyla kurulan bir örgüt olduğunu bilerek üye olmak kastı ve iradesiyle hareket etmelidir."

Sonuç olarak Ceza Yargılamasının amacı hiçbir duraksamaya yer vermeden maddi gerçeğin ortaya çıkarılmasıdır. Bu araştırmada, yani gerçeğe ulaşmada mantık yolunun izlenmesi gerekir. Gerçek; akla uygun ve gerçekçi, olayın bütünü veya bir parçasını temsil eden kanıtların bütün olarak değerlendirilmesinden ortaya çıkarılmalıdır. Yoksa bir takım varsayımlara dayanılarak sonuca ulaşılması, Ceza Yargılamasının amacına, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'nin 6. ve Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 36. maddelerinde yazılı adil yargılama ilkelerine aykırı olacaktır. Elbette kuşku üzerine ceza soruşturması başlatılabilir ancak kuşku üzerine ceza mahkûmiyeti kurulamaz. Bu ilke evrenseldir. Görüşülmekte olan dosyalar, resimler üzerinden oluşturulan kuşkular üzerine kurulmuştur. "Örgütün kamplarına hiç kimse elini kollunu sallayarak gidemez", "Başka tarihlerde de yurtdışına çıktığına göre, o tarihlerde de örgüt kampına gitmiştir", "Örgüt üyeleri ile aynı kıyafetleri giydi ise demek ki örgüt üyesidir", "Gizli tanık söyledi ise doğrudur" biçimindeki kuşku ve varsayımlar hiç kimseyi örgüt üyesi yapmaz/yapmamalıdır.

Yargıtay'ın yerleşik kararları ışığında değerlendirildiğinde, Semra Güzel'e yöneltilen suçlamaların ciddi kuşkular barındırdığını söylemek yanlış olmayacaktır. Dolayısıyla ve

kuşkular üzerine Semra Güzel'in bu aşamada dokunulmazlığının kaldırılması da adil ve hukuka uygun düşmeyecektir.

7. Çözüm sürecinde gerçekleşmiş görüşme gerekçe gösterilerek bir milletvekilinin dokunulmazlığının kaldırılmak istenmesi, bir sürecin mahkûm edilmesi anlamına gelecektir.

Bu ülkede neredeyse 40 yıldır düşük yoğunluklu bir savaş, büyük bir çatışma sürmektedir. Bu kadar uzun süren yıkıcı bir süreci 'terör' diyerek geçiştirmek ne sosyolojik ne de politik olarak mümkündür. Bu süreçte 50 binden fazla insan yaşamını yitirmiş, binlerce köy/mahalle yakılmış, boşaltılmış, milyonlarca insan göçe zorlanmıştır. Binlercesi sürgünlerde memleket hasretiyle yaşamını yitirmiştir. Tüm bunları görmezden gelmenin bu olayları yaşanmamış kılmayacağı açıktır.

Bugün Diyarbakır, Van, Mardin, Bitlis, Siirt, Batman, Ağrı, Hakkâri, Şırnak, Muş, Kars, Iğdır veya Kürtlerin yoğun olarak yaşadığı herhangi kente; İstanbul'un, İzmir'in, Mersin'in Adana'nın Kürtlerin yoğun yaşadığı mahallelerine gidildiğinde her birinin evinde mutlaka ya bir tutuklu ya da bir kayıp olduğu görülecektir. Hatta çoğu zaman birden fazladır bu kayıp ve tutuklular. Yine bu insanların çoğunun dağa çıkmış bir yakını vardır. Yakınlarından, sevdiklerinden bir haber; kayıplarından bir cenaze, bir kemik bekleyen binlerce aile vardır bu topraklarda. Üstelik bu kişilerin dağdaki yakınları sadece PKK'liler de değil. İnsanlar bir yandan dağdaki PKK'li yakınlarının bir yandan da askerdeki yakınlarının yolunu gözlemektedir. Bu hakikat bu topluma ait ve sosyolojik bir gerçeklik olarak karşımızda duruyor. PKK'ye katılmış kişilerin de abi, kardeş, anne, baba, dayı, teyze veya SEVGİLİ olabileceği yadsınamaz bir gerçeklik. Siyasetin işi bunu düşünmek bunu yok saymak değil. Bu, hem ahlaki hem de politik bir görevdir. Bunu düşünmek de çözüm yolları üretmek de siyasetin ve siyasetçilerin yükümlülüğüdür.

Bu; ülkenin yüzyıllık tarihi, gerçekliğidir. Adına Kürt Sorunu denen bu sorun, bu ülkenin en ağır ve en temel sorundur. Dolayısıyla bu sorunu şark ıslahat planlarına, öldürmeye, tutuklamaya, sürgüne, açlıkla terbiye etmeye, kayyımlarla irade gaspına, siyasi temsilcilerini rehin almaya ve tutmaya, en ağır sorunları hamasetle geçiştirmeye sıkıştırmak, özcesi bu sorunu 'terör-güvenlik' denklemine sıkıştırmak bu politikaları, bu savaşı sürdürmekten başka bir şeye hizmet etmez, etmemiştir. Güvenlikçi siyaset, sorunlarla yüzleşme yerine onları ertelemektir, görmezden gelmektir, bürokrasiye havale ederek en sonunda da yok etmeye çalışmaktır. İnsan olma ereğinden çıkmaktan başka anlama ifade etmez. Politik olarak da kanlı bir çıkmaz dışında bir denklem yaratmaz.

İşte bizim barış siyasetimiz, Kürt halkının, Türkiye halklarının barış mücadelesi tam da o gençlerin hayatlarını kurtarmaya dönüktür. Bu ülkede tek bir insanın burnu dahi kanamasın, her türlü sorun diyalog ve müzakere yöntemleriyle çözülsün ısrarıdır. HDP yıllardır bunun hiç de kolay olmadığının farkındalığıyla ve ciddiyetiyle siyaset yapmaktadır. Bir arada barış içerisinde yaşamanın imkânlarına yıllardır kapı aralayan bir siyaseti inşa etmeye çalışmaktadır. Bütün bu çaba ölüm siyaseti karşısında bir yaşam siyasetini inşa ve icra etmeye dönüktür. HDP bunu politik ve ahlaki sorumluluk olarak görmektedir. Hiçbir siyasi çıkarın bunun üstünde, hiçbir mücadelenin de barış mücadelesinden daha değerli olamayacağının bilincindedir. HDP tam da bu yüzden çatışmaların son bulduğu barış umudunun topluma yayıldığı çözüm sürecinde

bu sorumlulukla hareket etmiştir. 2013 yılı ile 2015 yılları arasında HDP cesur davranarak kalıcı bir barışın sağlanması için gayretle üzerine düşen bütün sorumluluğu almıştır. Halklara karşı taşıdığı politik ve ahlaki sorumluluğunu bütün risklere rağmen aldığı bu sürecin bugün de arkasındadır.

Çatışmaların durduğu 2013 ila 2015 yılları arasında barış umudunun yaşandığı bir dönemde birçok ilk yaşanmıştır. Çatışma süreçlerinde bir araya gelmeyen birçok farklı kesim bir araya gelmiştir. Bu dönem PKK'lilerin aileleri ile asker aileleri Diyarbakır'da bir araya gelmiş kalıcı bir barışın inşa edilmesi ve savaşın son bulması taleplerini birlikte dile getirmiştir.

Sürecin aktörü birçok siyasetçi, gelişmeleri yakından takip eden onlarca gazeteci gibi birçok yurttaş da evlatlarını, eşlerini, kardeşlerini, babalarını, sevdiklerini ve yakınlarını görmek için PKK'lilerin bulunduğu alanlara gitmiştir. Dünyanın her yerinde çatışmaların son bulduğu dönemlerde insanlar çatışmanın bir parçası olmuş yakınlarının ve sevdiklerinin peşine düşerler. İnsanların yıllardır görmedikleri çocuklarına, sevdiklerine kavuşmak için yaptıkları hiçbir şey suç olarak addedilemez, addedilmemelidir. Kaldı ki bu buluşmalar devletin bilgisi halinde meydana geliyordu. Bu dönem halk akın akın yakınlarını görmek için söz konusu bölgelere gidiyordu. Keşke bu dönem söz konusu olan barış inşası kalıcı olabilseydi de bu ülkenin evlatları hayatını kaybetmeseydi. Siyasi sorumluluğu olan partilerin ve kişilerin üzerine düşünmesi gereken bu olmalı. Üzülmesi gereken nokta bu olmalı. Sorulması gereken soru şudur: "Neden barışı inşa edemedik de bu ülkenin evlatları yaşamını yitirmeye devam etti?" Çünkü aynı iktidar o dönemin de aktörüydü. Dönemin aktörü değilmiş gibi bu süreçten, kendisi dışındaki aktörler için suç üretmesi bir kumpastır. Bu kumpas dönüp aynı iktidarı vurma potansiyeli taşır. O nedenle çözüm süreci siyaset malzemesi yapılmamalıdır. Bu yalnızca bu topluma daha fazla ölüm getirmek aynı zamanda barış ihtimalinin savunulduğu bir dönemin suça dönüşme riskini doğurur ki bu iktidar başta olmak üzere bütün tarafları ve aktörleri suçlu ilan eder. Hayır, suç olan savaşı ve çatışmaları savunmaktır, barışı savunmak değil. Suç olan ölümü savunmaktır yaşamı değil.

Bu mesele kriminalize edilecek bir mesele değildir. Ortada bir onlarca yıldır süregelen bir Kürt sorunu vardır. İktidarın bu meseleyi kriminalize eden yaklaşımı sorunu ağırlaştırıyor, daha fazla cana mal oluyor, ölümleri beraberinde getiriyor. Silahın da çatışmaların da sorumlusu bu politikalardır.

İktidar, demokratik siyaset yollarını kapatmakta, sonra da o insanlarla temas kuran herkesi terörist ilan etmektedir. Bu aslında topyekûn olarak bir halkla mücadele edildiğinin göstergesidir.

Çözüm süreci, barış umudu yani ülkenin en önemli, en ağır sorununun çatışmasız ve diyalog zemininde çözme girişimleri devam etseydi bugün yaşamını yitiren yüzlerce, belki de binlerce insan ölmeyecekti. Süreç sonlandırılıp çatışma ve ölüm siyasetinin hızlandırılmasıyla Ankara Gar katliamında, Suruç'ta, Diyarbakır'da, sokağa çıkma yasaklarında başta olmak üzere nerdeyse her gün sivil insanlar yaşamını yitirdi. Aynı zamanda askerler, polisler, köy korucuları ve PKK'liler yaşamını yitirdi. Eğer süreç bozulmasa idi o günden bu yana yaşamını yitiren insanlar ölmeyecekti; aileleriyle, sevdikleriyle birlikte olacaktı.

Bugün iktidarın Türkiye'de yarattığı gergin ve kutuplaştırıcı siyasi atmosferden kaynaklı en konforlu davranış biçimi söz söylememek veya Semra Güzel'in aleyhinde konuşmaktır. Fakat bu davranış biçimi, ülke gerçeklerine bir kez daha gözünü kapatıp

kulaklarını tıkayarak ölüm siyaseti izleyenlerin yapmak istediği hezeyana gelmek anlamına gelecektir.

Toplumun büyük bir kesimi dokunulmazlıkların kaldırılmasını demokratik siyasete vurulan bir darbe olarak görmektedir. Dokunulmazlıkların kaldırılması ve vekilliklerin düşürülmesi Kürtlerin hafızasında çok daha ciddi bir yaraya sahiptir. DEP'lilerden bugüne Kürtler bu süreci iradelerine bir saldırı olarak okumaktadır. DEP davası gibi 4 Kasım Darbesi gibi, Leyla Güven'in Musa Farisoğullarının vekilliklerinin düşürülmesi gibi, Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun vekilliğinin düşürülmesi gibi bugün Semra Güzel'in dokunulmazlığının kaldırılması da Kürtlerin nezdinde Kürtlerin iradesinin yok sayılmasıdır. Kürtler başta olmak üzere toplumun geniş kesimleri siyasi çıkar amaçlı, bir vekilin dokunulmazlığının daha kaldırılmasına rıza göstermiyor.

Muhalefetin de bu hakikati iyi görmesi gerekir. Bu Semra Güzel şahsında gerçekleşen bir kumpastır. Dokunulmazlığın kaldırılması için verilen her oy bu kumpası desteklemek; demokratik siyasete karşı darbeci ve baskıcı siyaseti onaylamak anlamına gelecektir.

8. Bugüne değin milletvekillerinin dokunulmazlıkların kaldırılmasının bu ülkeye hiçbir yararı olmamıştır.

Yasama muafiyetleri esas olarak bir ayrıcalık değildir. Halkın iradesinin meclise tam ve özgür olarak yansımasını sağlamak, parlamenterlik görevinin her türlü baskı ve kaygıdan uzak, güvenceli bir biçimde yapılmasına olanak tanımak için getirilmiş güvencelerdir. Yasama dokunulmazlığı; parlamenterlerin, parlamento çatısı altında açıkladıkları düşünceler, söyledikleri sözler ve kullandıkları oylardan sorumlu olmamaları sonucunu doğuran yasama sorumsuzluğundan farklı olarak, keyfi kovuşturma ve cezaları önleme amacına yöneliktir.

Parlamentoda çoğunluğa sahip olan iktidar grupları her zaman, siyasi nüfuzlarını kullanarak veya siyasi tuzaklar kurarak özellikle muhalefete mensup milletvekillerinin yasama faaliyetine katılmasını engellemeye, bu milletvekillerini kontrol altında tutmaya ve giderek bunları siyasi alanın dışına itmeye çalışabilirler. Anayasalar ve onları tamamlayan yasalar, parlamenterleri dokunulmazlık zırhıyla donatarak bu ihtimali ortadan kaldırır. Böylece demokratik sistemin işlemesi için vazgeçilmez bir unsur olan muhalefet işlevlerini gereği gibi yerine getirebilir.

Milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılması için şimdiye kadar TBMM'ye yüzlerce dosya geldi. 20 Mayıs 2016 tarihine kadar Parlamento tarihinde 40 milletvekilinin dokunulmazlığı kaldırıldı. Dokunulmazlıklar süreci çoğu zaman Türkiye siyasetinde Kürt Siyasi Hareketi ile Türkiye devrimci ve demokrasi güçlerini demokratik siyaset sahnesinden men etmek için bir araç olarak kullanılageldi.

DEP milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılmasından 10 gün önce dönemin Genelkurmay Başkanı Doğan Güreş, *"Eşkıyayı Bekaa'da aramaya gerek yok. Maalesef bunların bir kısmı Yüce Meclis'in çatısı altındadır"* diyerek, DEP'lileri hedef gösterdi. Dönemin Başbakanı Tansu Çiller'in isteği üzeri 2 Mart 1994'te dokunulmazlıklar konusunda TBMM tarihi bir gün yaşadı. 6 DEP'li 1 bağımsız milletvekilinin dokunulmazlığına son verildi. DEP Genel Başkanı ve Diyarbakır Milletvekili Hatip Dicle, Şırnak Milletvekili Orhan Doğan, Muş

Milletvekili Sırrı Sakık, Diyarbakır Milletvekili Leyla Zana, Mardin Milletvekili Ahmet Türk ve Şırnak Bağımsız Milletvekili Mahmut Alınak'ın dokunulmazlıkları, TBMM Genel Kurulu'nda kaldırıldı. Dokunulmazlıkların kaldırılmasına dayanak oluşturan Ankara DGM Başsavcılığı iddianamesinde, milletvekilleri vatan hainliği ile suçlanıyordu. DEP milletvekilleri daha sonra 10 yıl cezaevinde kaldı.

2007 Genel Seçimlerine anti-demokratik %10 barajına karşı "Bin Umut Adayları" adı ile bağımsız adaylar ile girme kararı alan DTP, TBMM'de grup kuracak vekil sayısına ulaştı. 9 Kasım 2005 tarihinde kurulan Demokratik Toplum Partisi'nin neredeyse düzenlediği her etkinlik suç unsuru sayılarak Anayasa Mahkemesi tarafından hakkında kapatılma davası açıldı ve Anayasa Mahkemesi, 2009'da oybirliğiyle DTP'nin kapatılmasına karar verdi. 37 kişiye 5 yıl siyaset yasağı getirilirken, Genel Başkan Ahmet Türk ve Aysel Tuğluk'un milletvekilliğinin düşürülmesi yönünde karar verildi. Böylece Kürt Siyasetinin Kürt Sorunu ve demokrasi meselesini parlamento zeminine taşıma arayışları bir kez daha vesayet duvarına çarptı, yargı vesayetin aracı haline getirildi.

12 Nisan 2016'da partisinin grup toplantısında konuşan dönemin Başbakanı ve AKP Genel Başkanı Ahmet Davutoğlu, dokunulmazlık düzenlemesi üzerindeki çalışmaların tamamlandığını ifade etti. TBMM'ye gönderilen düzenlemeyle birlikte Anayasa'da dokunulmazlıkları düzenleyen 83. maddesinin geçici bir maddeyle değiştirilmesi öngörülmekteydi. Teklifin içeriği ise, maddenin Meclis'te kabul edildiği tarihte soruşturma ya da kovuşturma izni vermeye yetkili mercilerden, Cumhuriyet başsavcılıklarından ve mahkemelerden; Adalet Bakanlığına, Başbakanlığa, Meclis Başkanlığına veya Anayasa ve Adalet Komisyonu üyelerinden kurulu Karma Komisyon Başkanlığına gelmiş yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına dair fezlekeleri bulunan milletvekillerinin, bu dosyalar bakımından Anayasa'nın 83. maddesiyle tanınan güvenceden bir defaya mahsus olarak yoksun bırakılmasıydı.

20 Mayıs 2016'da Meclis'te kabul edilen teklif, 24 Mayıs günü Cumhurbaşkanlığına gönderildi. Cumhurbaşkanı tarafından dokunulmazlık teklifini onaylaması sonrası Resmi Gazetede yayımlanmasıyla birlikte hakkında fezleke bulunan HDP milletvekilleri yargı kıskancına alındı.

HDP'li milletvekilleri hakkında hazırlanan fezlekeler siyasi çalışmalar, fikir beyanları ve demokratik protesto hakkının kullanımı şeklinde iken muhalefette durum farklıydı. Hakkında en fazla fezleke düzenlenen isim olan dönemin Antep Milletvekili Şamil Tayyar'ın 10 ayrı fezleke dosyası bulunuyordu. AKP'liler hakkında en çok "görevi kötüye kullanmak" gerekçesiyle fezleke düzenlenmişti. HDP'liler hakkında ardı ardına ifadeye çağrılma tebligatları gelirken, dokunulmazlıkları kaldırılan diğer milletvekillerinin yargılamasına dair tek bir gelişme yaşanmıyordu.

Soruşturma yerleri ve konuları farklı olmasına rağmen 4 Kasım günü Bingöl, Diyarbakır, Hakkâri, Şırnak ve Van illerindeki savcılıklarca gözaltı kararı verildi. 12 milletvekili önceden hazırlanmış uçak, helikopter ve araçlar ile Bingöl, Diyarbakır, Hakkâri ve Şırnak Emniyet Müdürlüklerine götürüldüler. Aynı gün çıkarıldıkları mahkemelerde HDP Eş Genel Başkanı Figen Yüksekdağ ve Selahattin Demirtaş ile HDP Grup Başkanvekili ve Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken ile milletvekilleri Abdullah Zeydan, Ferhat Encü, Gülser Yıldırım, Leyla Birlik, Nihat Akdoğan, Nursel Aydoğan, Selma Irmak tutuklanırken; İmam Taşçıer, Ziya Pir, Sırrı Süreyya Önder denetimli serbestlik hükümleri uygulanarak serbest

bırakıldı. 4 Kasım 2016 tarihinde başlayan "yasal darbe" operasyonları, darbe mekaniğine dönüşerek günümüze kadar da devam etti. 26 ve 27. Dönem boyunca 13 HDP milletvekilinin vekilliği düşürüldü. Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun vekilliği düşürüldü ancak Anayasa Mahkemesi kararı üzerine milletvekilliği tekrar iade edildi. Bugün itibariyle de önceki dönemde parlamentoda görev yapmış altı HDP'li vekil tutukludur.

Görüldüğü gibi dokunulmazlıkların kaldırılması ve milletvekillerinin vekilliklerinin düşürülmesi ile hiçbir sorun çözülememiştir. Çünkü sorun milletvekillerinin dokunulmazlığı değil, Kürt sorunudur. Kürt sorunu çözülmedikçe ülke siyaseti fasit bir daire içerisinde sıkışıp dönüp durmaya devam edecektir.

9. Türkiye'nin bir Kürt sorunu vardır, görüşülen dokunulmazlığın kaldırılması dosyaları da bu sorunun doğurduğu sonuçlardan yalnızca bir tanesidir.

Türkiye'nin en temel sorunu olan Kürt sorunu, Cumhuriyetin temellerine kadar inen yüzyıllık bir sorundur. Kürt sorunu iyi tanımlanmadığı müddetçe çözümün mümkün olmadığı 40 yıldır süren bir çatışmayla birlikte daha da anlaşılır hale gelmiştir. Kürt sorununun tanımı ise sorunun nasıl ortaya çıktığı ile ilişkilidir.

Kürt sorunu, Kürtlerin inkârı, toplumsal gerçekliklerinin derinden bölünerek kendileri olmaktan çıkarılmaları, siyasi iradelerine ket vurulmasıdır. Kürt sorunu, devletlerin inkârcı yöntemlerle boyun eğmeye zorlanmaları, kendi öz kimliklerine dayalı bir varlık haline gelmelerine fırsat ve yasal statü tanınmamasıdır. Kürt sorunu, çağdaş eğitim araçları ve uygulamalarından mahrum bırakılmaları, tüm bu alanların bütünleşik uygulamalarıyla öz varlıkları ve kimliklerinin yok sayılmasıdır.

İşte tüm bunlar, Kürt sorununun temelini oluşturmaktadır. Diğer bir deyişle Kürt sorunu Kürtlerin kimliklerinin ve kolektif haklarının yok sayılması sorunudur. Kürt sorunu bu bağlamda aynı zamanda bir demokrasi sorunudur. Soruna demokratik olmayan tüm yaklaşımlar sorunu büyütmekten başka bir işe yaramayacaktır. Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana100 yıldır, Kürt sorununa yönelik güvenlikçi yaklaşım günümüzde de maalesef devam etmekte ve bu şekilde ülkenin bir yüzyılı daha ipotek altına alınmaktadır.

Bu sorunun demokratik yol ve yöntemlerle çözümü mümkündür. Bunun için olması gereken bir zihniyet değişikliğidir. Halkları ve inançları dışlayan tekçi yönetim anlayışı Kürt sorununu asla çözemeyecektir. 100 yıldır tecrübe edilenin bu olduğu açıktır. Tekçi ulus-devlet anlayışı bu kadim toprakları bir kültürler ve halklar mezarlığına çeviren temel anlayış olarak karşımıza çıkmaktadır. Hukuk, eşitlik ve özgürlüğü hiçe sayan, baskıcı, halkları ve inançları karşı karşıya getirebilen ulus devlet anlayışının milliyetçilik, mezhepçilik ve erkek egemen ideolojiyi kendisine kalkan ederek büyük yıkımlara ve felaketlere yol açtığı sadece Ortadoğu'da yaşananlar düşünüldüğünde bile açıkça ortadadır. Bu noktada barışı ve kardeşliği yeniden inşa etmenin yolu halkların eşit ve özgür birlikteliğinden geçmektedir.

Bu gerçekler ışığında bakıldığında Kürt sorunu; ülkenin kuruluş sürecinde yapılan hata ve yok saymalardan kaynaklı olarak günümüze kadar gelmiş, ağırlığını 90'lı yıllardan bu yana toplumsal, siyasal, ekonomik olarak hissettiren bir sorun olarak çözülmeyi beklemektedir.

Cumhuriyetin kuruluş yıllarında Türk halkı ile stratejik bir birlikteliği esas alarak ortak vatan idealini yaşatmak isteyen Kürtler, eşit haklar temelinde ortak yaşamı kabul etmiştir.

Ancak bu birliktelik 1924 anayasası ile tekçi ve katı ulus inşasının kurbanı olmuştur. Teklik üzerine inşa edilen ulus yaratma politikasının mağduru sadece Kürtler olmamıştır. Bu tekçi ve baskıcı, toplumu homojenleştirici politikalardan diğer halklar, kültürler ve inançlar da nasibini almıştır. Türklük potası içinde eritilmek istenen halklar ve inançlara yaşama hakkı tanınmamıştır. Bu tarihsel zulüm nedeni ile Kürtler, Lazlar, Boşnaklar, Araplar, Asuri-Süryani, Ermeni, Gürcü, Alevi, Hristiyan, Musevi, Arap, Çerkez, Türkmen, Mıhellemi, Ezidi, Romanlar gibi halklar ve kültürler ile İslami grup, cemaatler ve özellikle kadınlar büyük baskı cenderesi altına alınmıştır.

Tarihin en ağır yıkımlarından birini yaşamış olan Kürt Halkı ise kendisine uygulanan bu tarihsel kötülüklere karşı yaklaşık yüz yıldır amansız bir mücadele vermekte ve bugün gelinen noktada her şeye rağmen demokratik, çoğulcu ve halkların birlikteliğini esas alan bir toplumsal yaşamda ısrar etmektedir. Kökenlerini neredeyse iki yüzyıllık bir tarihsel ve siyasal gerçeklikten alan Kürt sorunun doğru bir analizinin yapılması için bütün tarihsel, ekonomik, siyasal ve kültürel süreçlerin objektif bir gözle ele alınması elzemdir.

Osmanlı Devleti'nden Modern Türkiye'ye geçiş aşamasında iyice belirginleşen Kürt sorununun tarihsel başlangıç noktasını 1800'lü yılların başında Osmanlı'nın merkezileşme çabalarının yarattığı yapısal sorunlara kadar götürmek mümkündür. Osmanlı'nın otoriteyi merkezileştirme çabaları özellikle Kürt bölgelerinde Şeyh Ubeydullah ve Bedirhan Bey İsyanlarına kaynaklık edecektir. Daha sonra İttihat Terakki ile başlayan etnik düzleştirme ve etnik tasnif politikaları sorunun çok daha kanlı ve yıkıcı bir boyutta büyümesine neden olmuştur.

Osmanlı İmparatorluğu'nun âdem-i merkeziyetçi devlet yapısı, ulus devlet merkezileşmesi ile karşılaştırıldığında göreli de olsa farklı kimlik ve kültürlerin yaşam bulması açısından daha iyi şartlar sağlamıştır. İslami ümmet tasavvuru etrafında oluşan beylikler sisteminde 16 yarı özerk Kürt Beyliği belli bir süre sonra merkezileşme politikalarıyla beraber çatırdamaya başlamıştır.

Cumhuriyet dönemi boyunca 'eşkiyalık', 'feodalizm', 'asayiş problemi', 'geri kalmışlık' ve 'modernizm karşıtlığı', 'dış mihrakların oyunu' şeklinde tanımlanan Kürt sorunu son dönemlerde de aynı karmaşık tanımların içinde net bir isim bulamamaktadır. Kürt sorununun bugün net bir tanımının yapılamıyor olmasının temel sebebi resmi tarih tezleri ile reel tarih arasındaki derin farklılık ve inşa edilen resmi hakikat rejiminin barındırdığı yanılgı ve çarpıtmaların sorunu derinleştirmiş olmasıdır. Böyle olunca da Ağrı, Zilan, Dersim katliamları gibi büyük katliamlar yaşanmış, asimilasyoncu politikalarla birlikte inkâr ve imha siyaseti günümüze kadar devam etmiştir.

90'lar boyunca Kürt sorununu şiddet temelinde ve güvenlikçi politikalarla çözme yöntemi askerin siyaset üzerindeki vesayetini güçlendirmiş ve orduyu siyasetin üzerinde bir konuma yerleştirmiştir. Bu güvenlikçi anlayış içerisinde 'güvenlik' mefhumu içerisinde 'devlet' yeniden ve yeniden üretilmiştir. 90'larda yoğun çıplak şiddet ve kontrgerilla faaliyetleri kullanılmıştır. Faili meçhuller, Hizbullah gibi yapıları canlı tutma işlevi görmüştür.

Özellikle, 1992-1993 yıllarında Kürt sorununun militarizasyonunda bir eşik aşıldı, 'düşük yoğunluklu çatışma stratejisi' çerçevesinde, bölgede 1987'den beri devam eden OHAL yönetiminin yanı sıra, formel-enformel ve legal-illegal bağlantılarıyla paramiliter bir makine inşa edildi. Öyle bir makine ki ülkeyi adeta yiyip, bitirdi.

1980 ve sonrasına gidersek; bu zaman zarfında iktidara gelen hükümetler, Kürt sorununa tamamen güvenlik eksenli politikaların etkisi altında bakmışlardır. Toplumsal meşruiyetin "terör" ve "beka" parantezine alınarak sağlandığı güvenlikçi uygulamalar konsepti askeri vesayetin altında sorunun sivilleşmesine ve demokratik mekanizmaların işletilmesinin önündeki en büyük engele dönüşmüş durumdadır. Öte yandan bu sorun yaşanan ekonomik krizin de başlıca nedenidir. Çünkü çatışmalara harcanan para ile bunun ardına gizlenen yolsuzluk ve yozlaşma ekonomik krizi tetiklemektedir.

Ortaya çıkan maliyet bütün topluma fatura edilerek yoksulluk, işsizlik, güvencesizlik, borçlanma, örgütsüzlük, nüfuslandırma, göç vb. birçok sorun, Kürt sorunundan bağımsızmış gibi olağan bir sorun olarak sunulmaktadır.

Kürt sorunu siyaset kurumunun önünde çözülmeyi beklemektedir. Şiddetle çözülemeyeceği çok açık olan bu sorunun çözümünün tek yolu demokratik yol ve yöntemlerdir.

Şimdilerde *"Düşünmezseniz bu sorun olmaz diyen"* Cumhurbaşkanı Erdoğan ne demişti? Diyarbakır'da yaptığı konuşmada *"Sorunun adını doğru koyalım. Bu sorun Kürt Sorunudur, sadece Kürtlerin değil hepimizin sorunudur. Bunu çözmek boynumuzun borcudur!"*

Başka ne demişti? *"Bu mesele sadece askeri tedbirlerle çözülebilecek bir mesele değildir. Bugün gelinen nokta muhasebe noktasıdır... Asıl büyük yanlışı, yetki ve sorumluluğu elinde bulundurduğu halde, yıllar yılı hamasetle idare edip, sorunu görmezlikten gelen makam sahipleri yapmıştır."*

Durum aslında bu kadar açık ve net olmasına rağmen çözümsüzlükte ısrar edenler bu ülkenin iyiliğini istemeyenlerdir. Bu mesele aslında Kürt sorunun çözümsüzlüğü meselesidir. Sadece yakın tarihe baktığımızda bu çözümsüzlük siyasetinin ülkemizden neler götürdüğünü çok rahatlıkla görebiliriz.

Türkiye, demokratik diyalog ve barışçı çözüm yöntemiyle Kürt sorununu çözebilseydi çatışma için harcanan bu paralar eşit ve adil bir ekonomi için harcanabilecek ve birçok toplumsal, ekonomik sorunu daha kısa zaman içinde ve daha rahat bir şekilde çözmüş olacaktı.

2013 yılında başlayan demokratik diyalog ve müzakere süreci sırasında, başta Erdoğan olmak üzere AKP'nin siyasetçileri ve bakanları, emekli generaller, basın, üniversiteler, PKK ile yürütülen düşük yoğunluklu çatışmaların maliyetine ilişkin açıklamalar ve haberler yaptılar. Raporlar hazırladılar. *"Kürt sorunu, ilerlemek, sıçrama yapmak isteyen Türkiye'nin ayağındaki bağdır"* vaazında bulundular. 90'lı yıllarda yürütülen şiddet politikalarına atfen harcanan trilyon dolarlık maliyete, Türkiye'nin ve bölgenin başta hayvancılık, tarım, ticaret olmak üzere heba edilen ekonomik kaynaklarına dert yandılar.

Bugün gelinen nokta itibariyle Türkiye bütün kurumlarıyla bir enkaz haline dönüşmüş durumdadır. Açlık ve yoksulluğun ezber edildiği bir toplumsal yaşama mahkum edilen Türkiye'de, AKP-MHP ittifakı ile yolsuzluk, rant, torpil politikaları savaş çığırtkanlığı tarafından bastırılmaktadır. Barışı, müzakereyi, demokratik yol ve yöntemleri tercih dışı bırakan iktidar anlayışları ile Türkiye geçmişten miras aldığı çözümsüzlük sonucu ortaya çıkan kayıpları geleceğe de bu anlayışla taşımaktadır. İkinci yüzyılda Türkiye, demokratik

cumhuriyetin kurulacağı ve barış içinde yaşatılacağı bir Türkiye olacak ise en büyük anahtar Kürt Sorununun demokratik yollarla çözümünün ivedilikle gerçekleştirilmesi olacaktır.

Yukarıda izaha çalıştığımız gerekçelerle Sayın Semra Güzel'in milletvekilliğinin düşürülmesine ilişkin Karma Komisyon raporuna katılmıyoruz.

Mehmet Ruştu Tiryaki	*Züleyha Gülüm*	*Abdullah Koç*
Batman	İstanbul	Ağrı
Hüseyin Kaçmaz	*Meral Danış Beştaş*	*Erdal Aydemir*
Şırnak	Siirt	Bingöl

TBMM Basımevi - 2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ	YASAMA YILI
27	5

SIRA SAYISI: 306

Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1843) ile Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
https://www.tbmm.gov.tr/Yasama/KomisyonRaporlari
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER **Sayfa**

- **3/1843 Esas Numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi** **4**
- **Adalet Bakanlığının Yazısı** **5**
- **Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu** **6**
- **Muhalefet Şerhi** **10**

T.C.
Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı
Personel ve Prensipler Genel Müdürlüğü
Sayı: Z-66836956-641.03.02-61188 *11 Ocak 2022*
Konu: Yasama Dokunulmazlığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerinin yasama dokunulmazlığı ile ilgili olarak, Adalet Bakanlığından alınan ve ekli listede ayrıntısı belirtilen dosyalar ilişikte gönderilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 83'üncü maddesine göre gereğini arz ederim.

Metin Kıratlı
İdari İşler Başkanı

T.C.

Adalet Bakanlığı

Ceza İşleri Genel Müdürlüğü

Sayı: E-35601974-103-0017-2022-45/1200 *11.01.2022*

Konu: Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in Yasama Dokunulmazlığı

CUMHURBAŞKANLIĞI İDARİ İŞLER BAŞKANLIĞINA

Silahlı terör örgütüne üye olma suçunu işlediği iddia olunan Semra Güzel hakkında yapılan soruşturma sırasında, adı geçenin Diyarbakır milletvekili olması nedeniyle, yasama dokunulmazlığının kaldırılması talebiyle düzenlenen Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının 10.01.2022 tarihli ve 2022/15 sayılı fezlekesi, anılan yer Cumhuriyet Başsavcılığının 10.01.2022 tarihli ve 2021 /64599 sayılı yazısı ekinde alınmakla birlikte takdim kılınmıştır.

Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel hakkında soruşturmaya devam olunabilmesi için Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 83. maddesi uyarınca yasama dokunulmazlığının kaldırılıp kaldırılmaması konusunda gereğini delâletlerine arz ederim.

Abdulhamit Gül

Bakan

Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden
Kurulu Karma Komisyon *22/02/2022*
Esas No: 3/1843
Karar No: 7

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

1) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı (TBMM), Diyarbakır Milletvekili Semra GÜZEL'in "Silahlı Terör Örgütüne Üye Olma" suç isnadı ile hazırlanan 3/1843 Esas Numaralı Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi ve eki 2021/64599 sayılı dosyayı, Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Başkanlığına (Karma Komisyon) 12/01/2022 tarihinde havale etmiştir.

2) Karma Komisyon, 20/01/2022 tarihli toplantısında, gündeme alınan söz konusu tezkereyi (3/1843 Esas) ve eki dosyayı incelemek ve konuya ilişkin bir rapor hazırlamak için TBMM İçtüzüğü'nün 132'nci maddesi uyarınca ad çekmek suretiyle beş kişilik II. Hazırlık Komisyonunu kurmuştur. II. Hazırlık Komisyonu üyeleri, Kırıkkale Milletvekili Ramazan CAN, Mersin Milletvekili Zeynep GÜL YILMAZ, İstanbul Milletvekili Abdullah GÜLER, Antalya Milletvekili Rafet ZEYBEK ve Batman Milletvekili Mehmet Ruştu TİRYAKİ' den oluşmuştur.

3) II. Hazırlık Komisyonu, 20/01/2022 tarihinde çalışmalarına başlamış ve 03/02/2022 tarihli dördüncü toplantısıyla da çalışmalarını tamamlayarak raporunu 08/02/2022 tarihinde Karma Komisyon Başkanlığına sunmuştur.

Hazırlık Komisyonu Raporunda; dosyadaki bilgi ve belgeler ile sözlü savunmanın bir bütün olarak değerlendirilmesi sonucunda, Türkiye Büyük Millet Meclisi ve milletvekilliği makamının itibarının korunması, konunun adli açıdan tüm yönleriyle incelenerek yargı organlarınca nihai olarak karara bağlanması gerektiği sonucuna varıldığı; bu nedenle anılan soruşturmaya devam edilebilmesi amacıyla Diyarbakır Milletvekili Semra GÜZEL'in incelemeye konu edilen dosyası bakımından yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ve dosyanın Karma Komisyon Başkanlığına gönderilmesine 03/02/2022 tarihinde oy çokluğuyla karar verildiği belirtilmiştir.

4) Karma Komisyon Başkanlığı, Diyarbakır Milletvekili Semra GÜZEL'e İçtüzük'ün 134'üncü maddesi uyarınca 17/02/2022 tarihinde yapılacak toplantıya bizzat gelerek sözlü savunma yapabileceği gibi başka bir milletvekiline yetki vererek de kendisini savundurabileceğini ya da yazılı savunmasını Komisyon Başkanlığına gönderebileceğini 09/02/2022 tarihinde bildirmiştir.

Karma Komisyon, Diyarbakır Milletvekili Semra GÜZEL'e ait 3/1843 Esas Numaralı Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi ve eki dosya (2021/64599) ile II. Hazırlık Komisyonu raporunu görüşmek üzere 17/02/2022 tarihinde toplanmıştır.

Diyarbakır Milletvekili Semra GÜZEL, Komisyon Başkanlığına yazılı savunma vermemiş ve sözlü savunma için de toplantıda hazır bulunmamıştır. Ancak İçtüzük'ün 134'üncü maddesi uyarınca kendisi adına savunma yapmak üzere Batman Milletvekili Mehmet Ruştu TİRYAKİ'yi yetkilendirmiştir.

Toplantıda, II. Hazırlık Komisyonu Başkanı Kırıkkale Milletvekili Ramazan CAN, hazırlık komisyonu çalışmaları ve yapılan işlemler hakkında Karma Komisyon üyelerini bilgilendirmiş ve konuya ilişkin görüşlerini ifade etmiştir. Ardından Komisyon üyelerine dosya ile ilgili söz hakkı verilmiştir.

Fezleke lehinde söz alan milletvekilleri tarafından özetle; fezlekede yer alan fotoğrafların duygusal bir ilişkinin ötesinde terörist kamplarında, terör örgütüne özgü mekanlarda, onlara ait kamuflaj, sembol ve armalarla teröristbaşı Abdullah Öcalan'ın posterleri ile duvarda asılı silahlar önünde olağan bir durummuş gibi çekilen fotoğraflar olduğu, olayın yalnızca duygusal bir ilişki gibi gösterilerek basitleştirilemeyeceği, adı geçen milletvekilinin çözüm süreci sonrasında da bir çok kez Habur Sınır Kapısından giriş-çıkış kayıtlarının olduğu, telefon numarasının öldürülen teröristlerin üzerinden çıkan telefon numaraları arasında yer aldığı ve söz konusu diğer telefon numaraları ile de bir çok kez görüşme yaptığı, dosyada ciddi iddiaların yer aldığı ve iddiaların toplumda infiale sebep olduğu, delillerin bağımsız ve tarafsız yargı organlarınca değerlendirilerek maddi gerçeğin ortaya çıkarılmasının Türkiye Büyük Millet Meclisi ve milletvekilliği makamının itibarı açısından yararlı olacağı ifade edilmiştir.

Fezleke aleyhinde söz alan milletvekilleri tarafından özetle; dosyada yer alan fotoğrafların örgütsel bir ilişki üzerinden çekilen fotoğraflar değil yalnızca duygusal bir ilişkiyi ortaya koyan fotoğraflardan ibaret olduğu, salt bir görüşmenin kişiyi örgüt üyesi yapmayacağı, yurt dışı giriş çıkışlarının tek başına suç oluşturmayacağı, bunların bazılarının basına da yansıyan parti faaliyeti kapsamındaki görüşmelere yönelik olduğu, Diyarbakır Milletvekili Semra GÜZEL'in çalışkan ve disiplinli bir milletvekili olduğu dile getirilmiştir.

TBMM İçtüzüğü'nün 134'üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "son söz savunmanındır" hükmü gereğince Diyarbakır Milletvekili Semra GÜZEL adına savunma yapmak üzere yetkilendirilen Batman Milletvekili Mehmet Ruştu TİRYAKİ'ye söz hakkı verilmiştir.

Batman Milletvekili Mehmet Ruştu TİRYAKİ tarafından yapılan sözlü savunmada özetle; Diyarbakır Milletvekili Semra GÜZEL'in çözüm süreci döneminde, duygusal ilişki yaşadığı kişiyi görmeye gittiği, fezlekede yer alan fotoğrafların da bu ziyaretler esnasında çekilen fotoğraflar olduğu, bir kimsenin örgüt kamplarına gitmesinin tek başına örgüt üyeliği gibi yansıtılmasının da adil ve hakkaniyete uygun olmayacağı ve dolayısıyla dokunulmazlığın kaldırılmasını gerektirecek ağırlıkta bir fezleke olmadığı ifade edilmiştir.

Karma Komisyon, fezleke ve eki dosya ile II. Hazırlık Komisyonu raporunu incelemiş ve Batman Milletvekili Mehmet Ruştu TİRYAKİ tarafından sözlü savunma yapıldıktan sonra oylama işlemine geçmiştir.

Yapılan oylama sonucunda, fezlekede isnat olunan suçun ağırlığı, toplumda infiale neden olması ile iddiaların ciddiliği göz önüne alınarak, Türkiye Büyük Millet Meclisi ve milletvekilliği makamının itibarının da korunması açısından Anayasa'nın 83'üncü ve TBMM İçtüzüğü'nün 133'üncü maddeleri gereğince Diyarbakır Milletvekili Semra GÜZEL'e ait 3/1843 Esas numaralı Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi ve eki Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının 2021/64599 numaralı soruşturma dosyası bakımından yargılamanın devamını sağlamak ve maddi gerçeğin ortaya çıkarılması amacıyla yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına oy çokluğuyla karar verilmiştir.

5) Karma Komisyon ve II. Hazırlık Komisyonu çalışmalarında tam tutanak tutulmuştur.

6) İçtüzük'ün 45'inci maddesi uyarınca, Raporun Genel Kuruldaki görüşmelerinde Karma Komisyonu temsil etmek üzere, İstanbul Milletvekili Abdullah GÜLER, Samsun Milletvekili Orhan KIRCALI, Mersin Milletvekili Zeynep GÜL YILMAZ ve Kastamonu Milletvekili Metin ÇELİK özel sözcü olarak seçilmişlerdir.

7) Karma Komisyon Raporumuz, Genel Kurula sunulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
Yusuf Beyazıt	*Ali Özkaya*	*Emine Zeybek*
Tokat	Afyonkarahisar	Kocaeli
Kâtip	Üye	Üye
Zeynep Gül Yılmaz	*İbrahim Halil Fırat*	*Muhammed Fatih Toprak*
Mersin	Adıyaman	Adıyaman
(Bu raporun özel sözcüsü)		(Son toplantıda bulunamadı)
Üye	Üye	Üye
Cengiz Aydoğdu	*Mustafa Köse*	*Belgin Uygur*
Aksaray	Antalya	Balıkesir
(Son oylamada bulunamadı)		
Üye	Üye	Üye
Pakize Mutlu Aydemir	*Yılmaz Tunç*	*Osman Mesten*
Balıkesir	Bartın	Bursa
		(Son toplantıda bulunamadı)
Üye	Üye	Üye
Emine Yavuz Gözgeç	*Oğuzhan Kaya*	*Sabri Öztürk*
Bursa	Çorum	Giresun
Üye	Üye	Üye
Abdulkadir Özel	*Recep Özel*	*Abdullah Güler*
Hatay	Isparta	İstanbul
		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
Mahmut Atilla Kaya	*Ahmet Özdemir*	*Metin Çelik*
İzmir	Kahramanmaraş	Kastamonu
		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
Ramazan Can	*Gülay Samancı*	*İsmail Bilen*
Kırıkkale	Konya	Manisa

Üye	Üye	Üye
Orhan Kırcalı	*Mustafa Arslan*	*Levent Gök*
Samsun	Tokat	Ankara
(Bu raporun özel sözcüsü)		
Üye	Üye	Üye
Murat Emir	*Rafet Zeybek*	*Bülent Tezcan*
Ankara	Antalya	Aydın
(Son toplantıda bulunamadı)		(Son toplantıda bulunamadı)
Üye	Üye	Üye
Süleyman Bülbül	*Aysu Bankoğlu*	*Tufan Köse*
Aydın	Bartın	Çorum
(Son toplantıda bulunamadı)	(Son oylamada bulunamadı)	(Son oylamada bulunamadı)
Üye	Üye	Üye
İbrahim Özden Kaboğlu	*Zeynel Emre*	*Turan Aydoğan*
İstanbul	İstanbul	İstanbul
(Son toplantıda bulunamadı)		(Son toplantıda bulunamadı)
Üye	Üye	Üye
Ali Mahir Başarır	*Alpay Antmen*	*Abdullah Koç*
Mersin	Mersin	Ağrı
(Son toplantıda bulunamadı)		(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
Mehmet Ruştu Tiryaki	*Erdal Aydemir*	*Züleyha Gülüm*
Batman	Bingöl	İstanbul
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
Meral Danış Beştaş	*Hüseyin Kaçmaz*	*Feti Yıldız*
Siirt	Şırnak	İstanbul
(Son toplantıda bulunamadı, muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Son toplantıda bulunamadı)
Üye	Üye	Üye
Halil Öztürk	*Muhammed Levent Bülbül*	*Ayhan Erel*
Kırıkkale	Sakarya	Aksaray
Üye	Üye	Üye
Feridun Bahşi	*Hasan Subaşı*	*Ahmet Kamil Erozan*
Antalya	Antalya	Bursa
		(Son oylamada bulunamadı)

MUHALEFET ŞERHİ

GENEL DEĞERLENDİRME

8 Ocak 2022 günü saat 19:47'de Süper Haber adlı internet sitesinde yayınlanan bir köşe yazısında (*https://www.superhaber.tv/hdpde-deger-ailesi-kontenjanindan-vekil-makale-375027*) soruşturmanın gizliliği ilkesine aykırı olarak; daha önce hakkında gizlilik kararı verilmiş olan soruşturma dosyasında bulunan ve dolayısıyla yalnızca soruşturma dosyasını inceleme yetkisi olan kişilerce erişilebilir olması gereken Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'e ait bazı fotoğraflar paylaşıldı.

Bundan yedi yılı aşkın bir süre önce, 2014 yılında, "Çözüm Süreci" olarak adlandırılan süreçte çekildiği belirtilen ve 2017 yılından beridir güvenlik birimlerinin ve Cumhuriyet Savcılıklarının elinde olan fotoğrafların basına servis edilmesi ve **8 Ocak 2022** günü akşam saat 19.47'de fotoğrafların da yayımlanmasıyla Semra Güzel hakkında aralarında AKP ve MHP'li milletvekillerinin olduğu çok sayıda kişi tarafından bir linç kampanyası başlatıldı. Semra Güzel, lekelenmeme hakkı başta olmak üzere tüm kişilik hakları ihlal edilerek hedef gösterildi.

Hakkında gizlilik kararı verilmiş olan dosyadan alınan ve söz konusu internet sitesinde yayımlanan fotoğraflar yalnızca görevli jandarma birimi, soruşturma savcılığı ve Anayasa Komisyonunun elinde bulunmaktaydı. Dosyadaki gizlilik kararlarından kaynaklı bu fotoğraflara ancak kanunen gizli bilgilere erişim hakkı verilmiş olanlar ulaşabilir. Dolayısıyla bu fotoğraflar ancak bu bilgilere ulaşma yetkisi olan biri veya birileri tarafından servis edilmiş olmalıdır.

Semra Güzel bundan iki gün sonra, 10 Ocak 2022 günü, kendisine yöneltilen isnatlara ilişkin *"...iktidar tarafından basına servis edilen kimi fotoğraflar üzerine sosyal medyada ve televizyonlarda hakkımda başlatılan karalama ve linç kampanyası ile ilgili kamuoyunu bilgilendirmek isterim"* şeklinde yazılı bir açıklama yayımladı.

Bu fotoğrafların yayımlanmasıyla birlikte adeta düğmeye basılmış gibi olağan bir Meclis Komisyonu çalışması olarak nitelendirilemeyecek bir süreç işletildi. Yaşanan süreci şu şekilde özetlemek mümkündür:

Fotoğrafların sosyal medyada yayımlanmasından dört gün sonra, **12 Ocak 2022 günü**, TBMM Anayasa ve Adalet Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Başkanı, neredeyse tamamı söz konusu dosyadan çok önce komisyona ulaşmış olan ve görüşülmeyi bekleyen 1.200'ü aşkın dosya arasından fotoğrafların yer aldığı 3/1843 sayılı dosya ile yalnız fotoğrafların yer aldığı dosyayı dokunulmazlığın kaldırılması için yeterli bulmadığı için olsa

gerek bir gizli tanığın/itirafçının beyanın yer aldığı 3/665 sayılı bir diğer dosyayı görüşmek üzere karma komisyon üyelerini 20 Ocak 2022 Perşembe günü saat 11.00'de toplantıya çağırdı.

Karma Komisyon **20 Ocak 2022 günü** saat 11.00'de toplandı, sosyal medya paylaşımlarıyla Semra Güzel'i hedef gösteren, dolayısıyla tarafsızlığını kaybetmiş milletvekillerinin de içinde yer aldığı komisyon üyelerinin teklifiyle dosyaları incelemek üzere bir hazırlık komisyonu oluşturulmasına karar verildi.

Hazırlık Komisyonu aynı gün, yani **20 Ocak 2022 günü,** toplantıya çağrıldı. **20 Ocak 2022 günü** saat 17.00'de Hazırlık Komisyonu toplandı, komisyonun görev dağılımı yapıldı, Semra Güzel'den aynı gün savunma istenerek kendisine 28 Ocak 2022 tarihine kadar yazılı savunmasını yapması için süre verildi. Bir sonraki toplantının 31 Ocak 2022 günü yapılmasına, gelir ise Semra Güzel'in bu tarihte sözlü savunma yapabileceğine karar verildi.

Önceden karar verildiği biçimde, **31 Ocak 2022 günü** Hazırlık Komisyonu ikinci toplantısını yaptı. **2 Şubat 2022 tarihinde** Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Semra Güzel'i savunmak üzere Komisyon toplantısına katıldı, sözlü olarak savunmasını yaptı, Semra Güzel'in dokunulmazlığının kaldırılmasına karar verilmesi için haklı hiçbir neden olmadığını ifade etti.

Tartışmalar sonucunda **2 Şubat 2022 tarihinde**, yani komisyonun oluşturulmasından 13 gün sonra, oy çokluğuyla her iki fezleke için de Semra Güzel'in dokunulmazlığının kaldırılmasının Karma Komisyona teklif edilmesine karar verildi. Son olarak **18 Şubat 2022** tarihinde Anayasa Adalet Karma Komisyonu, Güzel'in dokunulmazlığının kaldırılmasına karar verdi.

A- ANAYASAYA AYKIRILIK YÖNÜNDEN

Siyasi saiklerle hareket etme

Anayasa ve İçtüzük hükümleri gereğince kurulan komisyonlar inceleme konusu talebin siyasi saiklere dayanıp dayanmadığını incelemek, yetki ve görevlerinde olup olmadığını tetkik etmek zorundadır. Temsili demokrasinin doğal sonucu olarak parlamentoda oluşan aritmetiğe göre meclis çoğunluğunu oluşturan iktidarın muhalefeti baskı altına alma, Anayasayı iktidar bloğunun çıkarlarına göre yorumlayarak siyasi saiklerden hareketle muhalefeti baskı altında tutma girişimleri demokratik hukuk sisteminin ve temsili demokrasinin özüne aykırıdır. Özellikle de Türkiye'de yargı bağımsızlık ve tarafsızlığının ortadan kalktığı göz önünde bulundurulduğunda dokunulmazlığın önemi daha da artmaktadır. Bu bağlamda komisyon, talebin siyasi saiklere dayanıp dayanmadığını değerlendirmek zorundadır. Aksi halde iktidara eklemlenmiş yargının verdiği talimatlı, siyasi kararlar ile iktidar bloğunun dokunulmazlıkların kaldırılması sürecini art niyetli olarak kendi lehine işletmesi kaçınılmaz olacaktır.

Parlamentonun en çok oy alan üçüncü partisi olan Halkların Demokratik Partisinin aleyhine meclis aritmetiğini değiştirme, HDP'yi zayıflatma, etkisiz kılma, demokratik siyasetin dışına atma çabası ilerleyen bölümlerde ayrıntılı olarak açıklayacağımız üzere 7 Haziran 2015 seçimlerinden bu yana süregelen bir tutum olarak devam etmektedir. HDP'yi fiilen kapatmak

için vekillerimiz aleyhine, hukuken somut delillerden uzak, suçun yasal unsurlarını taşımayan, uydurma ve kumpas iddianamelerle davalar açılmaktadır. Hukuki hiçbir temeli ve dayanağı bulunmayan, tamamen siyasi saiklerle yapılan bu yargılamalar sonucunda cezalar verilmekte ve vekillikler düşürülmektedir. HDP Eş Genel Başkanları dâhil olmak üzere onlarca milletvekili hukuka aykırı bir şekilde hali hazırda araçsallaştırılan yargı eliyle tutuklanmıştır. Son 5 yılda 13 milletvekilimizin üyeliğini düşürülmüştür. Sadece mecliste değil irade gaspı ve darbe pratiği yerel yönetimlerde de kendini göstermiş neredeyse tüm HDP'li belediyeye kayyım atanmıştır. Tamamen iktidarın siyasi emellerine dayanan bu gelişmeler Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in özelinde bir kez daha karşımıza çıkmaktadır.

Tarafsızlık

Mevcut Adalet Bakanı Bekir Bozdağ, 20 Ocak 2022 tarihli Karma Komisyonun başkanlığını yapmış ve Semra Güzel ile ilgili iddialar hakkında aleyhe olan görüşünü belirtmiştir. Aleyhe görüş belirttikten bir süre sonra Adalet Bakanı görevine getirilimiş dolayısıyla Anayasanın 159'uncu maddesi uyarınca HSK'nin da başkanı olmuştur. Bu anlamda dokunulmazlık görüşmesi süreci hukuka aykırı bir hal aldığı gibi HSK Başkanının görüş bildirmiş olduğu bir dosyayla ilgili soruşturma makamları ve yerel mahkemelerin ne kadar tarafsız bir süreç yürütebileceği şaibeli bir hale gelmiştir. Yine Karma Komisyonun bir üyesi daha Semra Güzel'e ilişkin aleyhe paylaşımları ile tarafsızlığını yitirmiş durumdadır. Bu bağlamda yapılmış ve yapılacak olan her işlem hukuka aykırı olup dokunulmazlık dosyasının iade edilmesi gerekmektedir.

B- ESASA İLİŞKİN

1. Semra Güzel'in, ivedi olarak dokunulmazlığının kaldırılmasını gerektirecek bir neden yoktur.

3/665 sayılı Fezlekenin "Basın Soruşturma Numarası: 2018/9757"dir. Fezleke, 13.02.2019 tarihinde TBMM Başkanlığına sunulmuştur. Yani fezleke üç yıldır komisyonun önündedir. Dosyayı inceleyecek herkesin göreceği gibi, dosyada 03.07.2018 tarihli gizli tanık/itirafçı beyanı ile fotoğraf teşhis tutanağından başka hiçbir bilgi yer almamaktadır. Yalnızca bir gizli tanık/itirafçı beyanına dayanarak, üstelik itirafçı beyanından üç buçuk yıl, fezlekenin TBMM Başkanlığına gelmesinden üç yıl sonra bir milletvekilinin dokunulmazlığının kaldırılmasının istenmesi yerleşik Anayasal ilkelerin tamamına aykırılık oluşturacaktır.

Söz konusu fotoğrafların yer aldığı 3/1843 sayılı Fezlekenin ise Adıyaman Cumhuriyet Başsavcılığınca başlatılan soruşturmasının numarası 2017/3975'tir. Adıyaman 1. Sulh Ceza Hâkimliğinin 10 Mayıs 2017 tarihli kararıyla HTS kayıtlarının incelenmesine karar verilmiştir. Dosyada kabaca; fotoğrafların Semra Güzel'e ait olduğu, telefon numarasının tespit edildiği, ve tespit edilen telefon numarasının HTS kayıtlarının incelendiği belirtilmektedir. Semra Güzel'in adı soyadı, telefon numarası, görüşmeleri tespit edildiği halde dokunulmazlığının olmadığı 2017 yılı Mayıs ayından, milletvekili seçildiği 24 Haziran 2018 tarihine kadar yani

bir yılı aşkın bir süre hakkında hiçbir işlem yapılmamıştır. Bırakınız iddianame hazırlanarak cezalandırılması istemiyle ceza davası açılmasını, bir yılı aşkın süre içerisinde ifadesine bile başvurulmamıştır.

Öyle anlaşılıyor ki, Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon, yıllardır elinde olan fezlekelerde yer alan bilgi ve belgeler üzerine değil, kendi elindeki bilgilerin basına servis edilmesinden sonra toplanmakta ve çalışmalarına başlamaktadır.

Fotoğrafların, güvenlik birimlerinin eline geçmesinden dört buçuk yılı aşkın bir sonra bir milletvekilinin dokunulmazlığının kaldırılmasının istenmesi, aslında ivedi bir gereksinimin olmadığının en açık kanıtıdır.

2. Kanımızca Semra Güzel'in dokunulmazlığının kaldırılması istemiyle Karma Komisyonun toplanması ve bir Hazırlık Komisyonu oluşturulması iktidar tarafından tahrik hatta dikte edilmiştir. Tamamen keyfi ve zamansız olan bu işlemler ile Semra Güzel'in yasama çalışmalarından alıkonulması amaçlanmaktadır.

Yasama dokunulmazlığının amacı, milletvekillerini keyfi ve asılsız ceza kovuşturmalarından ve tutuklamalarından korumaktır. Diğer bir ifadeyle, yasama dokunulmazlığının amacı, milletvekillerinin iktidar tarafından tahrik edilebilecek, keyfi, zamansız ve esassız ceza kovuşturmalarıyla, geçici bir süre için de olsa, yasama çalışmalarından alıkonulmasını önlemektir (*Kemal Gözler, Türk Anayasa Hukuku, Bursa Ekin Kitabevi Yayınları, 2000, s.297-331*)

Yasama dokunulmazlığı Anayasanın 83. maddesinde şu şekilde düzenlenmiştir:

"Seçimden önce veya sonra bir suç işlediği ileri sürülen milletvekili, Meclisin kararı olmadıkça tutulamaz, sorguya çekilemez, tutuklanamaz ve yargılanamaz. Ağır cezayı gerektiren suçüstü hali ve seçimden önce soruşturmasına başlanılmış olmak kaydıyla Anayasanın 14 üncü maddesindeki durumlar bu hükmün dışındadır. Ancak, bu halde yetkili makam, durumu hemen ve doğrudan doğruya Türkiye Büyük Millet Meclisine bildirmek zorundadır

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesi hakkında, seçimden önce veya sonra verilmiş bir ceza hükmünün yerine getirilmesi, üyelik sıfatının sona ermesine bırakılır; üyelik süresince zamanaşımını işlemez".

Anayasa Mahkemesi, çok yakın tarihli, HDP milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun başvurusu üzerine verdiği 1.7.2021 tarih ve Bireysel Başvuru No: 2019/10634 sayılı kararında yasama dokunulmazlığı ile ilgili çok ayrıntılı değerlendirmelerde bulunmuştur:

"61. Kamu otoritelerinin kanuna dayalı olarak ve anayasal açıdan meşru birtakım amaçlarla siyasi faaliyetlere çeşitli sınırlamalar getirmesi mümkündür. Ancak milletvekillerinin yasama faaliyetleri Anayasa'da özel olarak koruma altına alınmıştır. Anayasa koyucu bu hükümlerle halkın siyasi iradesinin engellenmemesini ve hakkın özünün etkisiz hâle getirilmemesini hedeflemiştir (Kadri Enis Berberoğlu (2), § 60; Mustafa Ali Balbay, § 129; Sebahat Tuncel (2), § 42; Kadri Enis Berberoğlu (3) [GK], B. No: 2020/32949, 21/1/2021, § 72).

63. Demokratik temsil değerlerinin hayata geçirilebilmesi bakımından oldukça önemli güvenceler olan yasama bağışıklıkları yüzyıllar süren anayasal mücadeleler sonucunda elde edilmiş anayasal kazanımlardır (AYM, E.2017/124, K.2018/9, 14/2/2018) . Bu güvencelerden yasama dokunulmazlığı, Meclisin rızası olmaksızın gözaltına alma ve tutuklama gibi ağır müdahaleler de dâhil olmak üzere ceza muhakemesi işlemlerinin uygulanmasına karşı suç işledikleri iddia edilen parlamento üyelerine tanınmaktadır. Hukukumuza ilk kez 1876 Kanun-i Esasisi'nin 79. maddesi ile giren yasama dokunulmazlığı kurumu, geçirdiği bazı değişikliklere karşın 1921 Teşkilât-ı Esasiye Kanunu hariç sonraki anayasaların tamamında korunmuştur (Kadri Enis Berberoğlu (2), § 73).

64. Anayasa'nın 83. maddesinde hükme bağlanmış olan yasama dokunulmazlığı mutlak bir güvence olmayıp milletvekilinin parlamentodaki fiziki katılımını imkânsız kılacak zamansız ceza hukuku tasarruflarından geçici olarak koruma sağlar. Anayasa'nın 83. maddesine göre milletvekilliği statüsünün sona erdiği yahut aksi yönde bir parlamento kararının verildiği andan itibaren herkes gibi milletvekili de yargılanabilir (Kadri Enis Berberoğlu (2), §§ 74, 75).

65. Bu türden bir dokunulmazlığın iç içe geçen iki tür işlevi vardır: Yasama dokunulmazlığı ile ilgili kuralların varlığı her şeyden önce temsilî demokrasi ilkesini koruma ihtiyacına dayanmaktadır. Dokunulmazlık asıl olarak milletvekillerine bir ayrıcalık sağlamayı değil onların şahsında yasama işlevinin korunmasını ve böylece kamu yararının sağlanmasını amaçlar (AYM, E.2017/124, K.2018/9, 14/2/2018; Kadri Enis Berberoğlu (2), § 75). İkinci olarak yasama dokunulmazlığı özellikle Mecliste azınlıkta kalan ve muhalif milletvekillerinin keyfî bir ceza kovuşturması ile geçici bir süre için de olsa yasama çalışmalarını yapmaktan alıkonulabilmesinin önüne geçmeyi amaçlar ve halkın seçilmiş temsilcileri olarak gereksiz müdahale kaygı ve baskısı taşımaksızın demokratik işlevlerini güvenceli bir biçimde ve gereği gibi yerine getirebilmelerini sağlar. Böylece milletvekillerinin halkın iradesini Meclise tam olarak yansıtarak millî iradenin eksiksiz gerçekleşmesi sağlanmaya çalışılır (AYM, E.1994/21, K.1994/40, 21/3/1994; Kadri Enis Berberoğlu (2), § 74).

66. Anayasal bir kurum olan yasama dokunulmazlığı milletvekillerinin bir engelle karşılaşmadan yasama faaliyetlerine serbestçe katılmalarını sağlamaya yönelik bir koruma mekanizması sunduğundan bunun temsilî demokrasinin işleyişi bakımından önemli bir işleve sahip olduğu kabul edilmektedir. Bu sebeple anayasa yargısına hâkim olması gereken hak eksenli yaklaşım yasama dokunulmazlıklarına ilişkin anayasal kuralların yorumlanması için de geçerli olmalıdır. Nitekim Anayasa Mahkemesi önceki kararlarında bu yaklaşımının bir sonucu olarak Anayasa'nın 83. maddesine getirilen istisnaların -Anayasa'nın 67. maddesinde güvence altına alınan seçme, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakkı da dikkate alındığında- dar ve özgürlük lehine yorumlanması gerektiğini ifade etmiştir (Mustafa Ali Balbay, § 114; Mehmet Haberal, B. No: 2012/849, 4/12/2013, § 99; Kadri Enis Berberoğlu (2), § 91)."

Elbette yasama dokunulmazlığı mutlak değildir. Yasama dokunulmazlığının istisnaları bizzat Anayasa tarafından öngörülmüştür. Bunlar, ağır cezayı gerektiren suçüstü hali ve seçimden önce soruşturmasına başlanılmış olmak kaydıyla Anayasanın 14. maddesindeki durumlardır. Ancak Anayasa Mahkemesinin yukarıda belirtilen Ömer Faruk Gergerlioğlu kararında da belirttiği gibi, esasen Anayasanın 14. maddesinin hangi suçları kapsadığı da tam olarak anlaşılamamaktadır.

"88. Sonuç olarak Anayasa'nın 14. maddesinin birinci fıkrasının metni, Anayasa'nın 83. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "Anayasanın 14 üncü maddesindeki durumlar" ibaresini,

dolayısıyla da Anayasa'nın 14. maddesinin birinci fıkrası kapsamına girmesi nedeniyle yasama dokunulmazlığı dışında bırakılan suçları salt yargı organlarının kararlarıyla anlamlı bir şekilde belirlemeye ve böylece belirlilik ve öngörülebilirliği sağlayacak şekilde yorumlamaya elverişli değildir.

103. Tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde Anayasa'nın 14. maddesinin üçüncü fıkrasından ve Anayasa'nın seçme, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakkını düzenleyen 67. maddesinin üçüncü fıkrası hükümlerinden hareketle Anayasa'nın 83. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "Anayasanın 14 üncü maddesindeki durumlar" ibaresinin kapsamına hangi suçların girdiği konusunda kanun koyucunun düzenlemesi dışında yargı organlarınca yapılan yorumlarla belirlilik ve öngörülebilirliği sağlamanın mümkün olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.".

Dolayısıyla, yasama dokunulmazlığının istisnaları bile tartışmalı iken salt basında yer alan fotoğraflar üzerinden Semra Güzel'in dokunulmazlığının kaldırılmak istenmesi, yasama çalışmalarından uzaklaştırılması dışında hiçbir şeye hizmet etmeyecektir.

Nitekim AİHM, 1 Şubat 2022 tarihinde açıkladığı Encü/Türkiye kararı ile HDP'li 40 milletvekilinin, 20 Mayıs 2016 tarihinde dokunulmazlıklarının kaldırılması ve yargılanmaları nedeniyle ifade hürriyetlerinin ihlal edildiğine karar vermiştir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10. maddesi'nin ihlal edildiğinin altını çizen mahkeme, dokunulmazlıkların Anayasa'ya "aykırı" şekilde kaldırıldığına hükmetmiştir. Ayrıca, milletvekili iken tutuklanan davalıların serbest bırakılması ve yeniden yargılanmasına karar vermiştir. Anayasa'nın 90. maddesine göre usulüne uygun yürürlüğe girmiş uluslararası sözleşmeler Türkiye açısından bağlayıcıdır. AİHM'nin Encü/Türkiye kararı önümüzdeyken bir kez daha siyasi emellerle bir milletvekilinin dokunulmazlığının kaldırılması, hem AİHS hem de Anayasaya aykırı davranmayı peşinen kabul etme anlamına gelecektir.

3. Semra Güzel bir milletvekili olarak oldukça başarılı çalışmalarda bulunmuştur. Dokunulmazlığının kaldırılması ile yasama faaliyetleri engellenmiş olacaktır.

Hazırlı Komisyonu toplantılarında da belirttiğim gibi Semra Güzel TBMM'nin en çalışkan vekillerinden biridir. Milletvekili olarak görev yaptığı şimdiye kadar;

Asgari Ücretin Vergi Dışı Bırakılması Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinden 2429 Sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine kadar, Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzi İcrasına Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinden Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifine kadar, Korona Virüs Salgınıyla (COVID-19) Mücadele Kapsamında Sağlık Hizmetlerinin Yürütülmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifinden 634 Sayılı Kat Mülkiyeti Kanununun 24'ncü Maddesinin Birinci Fıkrasının Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifine kadar pek çok konuda Yasa teklifi sunmuştur.

Yine bu süre içerisinde 273 soru önergesi sunmuştur. Semra Güzel kamuoyunun yakından takip ettiği neredeyse her konuda soru önergesi sunmuştur. Bunlardan bir kaç örnek vermek gerekirse;

- Sağlık çalışanlarına yönelik şiddet vakalarına ve önleyici tedbirlere ilişkin

- Sağlık Bakan Yardımcısı ile ilgili iddialara ilişkin
- Sosyal Güvenlik Kurumunun bazı ilaçlara ödeme yapmayı durdurduğu iddialarına ilişkin
- Kurban Bayramı öncesi yapılan et ithalatı ile bu etlerdeki şarbon ve diğer hastalık tehditlerine ilişkin
- Bitlis Hizan'da şarbon teşhisi konulan bir çocuğun hayatını kaybetmesine ilişkin
- Sağlık çalışanlarına yönelik şiddete ve alınan önlemlere ilişkin
- Diyarbakır ilinin Bağlar ilçesinde bir okulda okul üniformaları olmadığı gerekçesiyle öğrencilerin topluluk içinde rencide edilerek eve gönderildiği iddiasına ilişkin
- Muş F Tipi Cezaevi'nde hayatını kaybeden hasta ve yaşlı bir hükümlüye ve hasta mahpuslara ilişkin,
- Diyarbakır Gazi Yaşargil Eğitim ve Araştırma Hastanesinde bazı katların boşaltılmasıyla ilgili iddialara ilişkin
- HDP'nin aday başvuru sürecinin baskı altında yapıldığı iddiasına ilişkin
- Kayyumlar tarafından yönetilen bazı belediyelerde Sayıştay tarafından yapılan tespitlerin soruşturulmasına ilişkin
- Diyarbakır Hani İlçe Belediyesince alacaklı işçilerin ücretlerinin ödenmeme nedenine ilişkin
- Cezaevlerindeki ağır hasta hükümlülerin durumlarına ilişkin
- Malatya'da eski eşinden şiddet gören bir kadının emniyet birimlerine yaptığı başvuruların sonuçsuz kaldığı iddiasına ilişkin
- Malatya'da son dönemde yaşanan kadına yönelik şiddet vakalarına ve kadına yönelik şiddetin önlenmesi için yapılan çalışmalara ilişkin
- Bazı seçmen kayıtlarında usulsüzlük yapıldığı iddiasına ilişkin
- Diyarbakır'da bir düğün konvoyuna yapılan müdahaleye ilişkin
- Elazığ'da bulunan bir hastanede Türkçe bilmeyen hastalar için kullanılan dil kartlarına ilişkin
- Yoksulluk sınırının altındaki hane halkı sayısına, sosyal yardımlara ve Diyarbakır'da sosyal yardım alan vatandaşlara gönderilen bir kısa mesaja ilişkin
- Diyarbakır Çocuk Cezaevi'nde gerçekleşen istismar vakasıyla ilgili olarak konudan haberdar olduğu iddia edilen görevliler hakkında yapılan işlemlere ve çocuk cezaevlerine ilişkin
- Hasta tutukluların tutuksuz yargılanması önerisine ve Akhisar T Tipi Cezaevinde bulunan hasta bir tutuklunun tedavisine ilişkin
- Adana'da yapılmak istenen bir etkinliğin yasaklanmasına ilişkin
- Diyarbakır'da bulunan bir park alanına inşaat yapılmasına ilişkin
- Edirne F Tipi Kapalı Cezaevi'nde yaşandığı iddia olunan hak ihlallerine ve açlık grevindeki mahkûmlara yönelik uygulamalara ilişkin
- Diyarbakır'ın Çermik ilçesinde bazı devlet görevlilerinin AK Parti Belediye Başkan adayı ile beraber seçim çalışması yürüttükleri iddiasına ilişkin
- Diyarbakır Büyükşehir Belediyesine kayyum atandıktan sonra yapılan taşınır ve taşınmaz mal satışlarına ve Belediyenin bu süreçteki borçlanmalarına ilişkin
- Cezaevlerinde anneleriyle beraber kalan bebek ve çocuklara yönelik psikososyal desteklere ve annelerin tutuksuz yargılanabilmesi için çalışma yapılmasına ilişkin
- Kadına yönelik şiddete ve kadın cinayetlerine karşı üretilen politikalara ilişkin
- Tekirdağ F Tipi Cezaevinde kalan hasta bir tutuklunun ailesi ile görüştürülmediği ve hücrede tutulduğu iddiasına ilişkin

- Türkiye genelinde Yüksek Seçim Kuruluna yansıyan geçersiz oy sayısına ve geçersiz oyların tekrar sayılması yönünde yapılan itirazlara ilişkin
- Güvenlik gerekçesiyle bazı alt geçitlerin kullanılamamasından dolayı yaşanan sıkıntılara ilişkin
- Katıldığı bir televizyon programındaki ifadeleri sebebiyle hakkında hapis cezası verilen bir kadına ve çocuğuyla birlikte hapishanede kalan kadınlara ilişkin
- Bir partinin eş genel başkanının babasının tarlasını sürmesine izin verilmediği iddiasına ilişkin
- OHAL İnceleme Komisyonunun başvuru inceleme kıstaslarına ve inceleme sürecinin hızlandırılması talebine ilişkin
- Bir partinin gençlik meclisi üyelerinin piknik yapmalarının engellendiği iddiasına ilişkin
- 31 Mart Mahalli İdareler Seçimlerinde Anadolu Ajansı'na seçim sonuçlarıyla ilgili veri akışını sağlayan kaynağa ve veri akışının kesintiye uğramasına ilişkin soru önergeleri sunmuştur.

Semra Güzel bu süre içerisinde Meclis Araştırma Komisyonu Kurulmasına ilişkin olarak verilen 466 önergeye imza vermiştir. Bunlardan 36 tanesinin ilk imzacısıdır. Bu önergeler de şunlardır:

Dönem	Esas No	Tarihi	Meclis Araştırması Önergesinin Başlığı ve Özeti
27	10/5290	28.12.2021	2011'de Şırnak'ın Uludere ilçesinde düzenlenen operasyonun tüm yönleriyle değerlendirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi
27	10/5281	16.12.2021	Diyarbakır'ın Sur ilçesinde ilan edilen sokağa çıkma yasakları sırasında yaşananlara ilişkin iddiaların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi
27	10/5223	14.12.2021	TÜİK'in yayımladığı verilere ilişkin iddiaların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi
27	10/5140	25.11.2021	Engelli kadın ve kız çocuklarının sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi
27	10/4759	03.09.2021	Cezaevlerindeki hak ihlali iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi
27	10/4307	04.05.2021	Diyarbakır Büyükşehir Belediyesinde gerçekleştiği iddia edilen usulsüzlüklerin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi
27	10/3800	15.02.2021	Pandemiyle artan kadın işsizliği ve yoksulluğunun araştırılarak gerekli politikaların ve önlemlerin geliştirilmesini sağlamak amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi
27	10/3542	03.12.2020	Türkiye'de cinsel istismara maruz kalan engelli kadın ve çocukların sorunlarının tespit edilerek bu sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/3483 20.11.2020 Diyarbakır'da artan kadına karşı şiddet olaylarının tespit edilerek bu konuda önleyici politikalar belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/3286 09.10.2020 Kadın sağlık çalışanlarının sorunlarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/3232 04.09.2020 Sağlık ve sosyal haklara erişimde yoksulların ve dezavantajlı grupların karşılaştıkları engellerin ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/3059 30.06.2020 Demokratik Toplum Kongresi'ne yönelik yaptırımların gerekçelerinin belirlenmesi ve çeşitli iddiaların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/2769 11.04.2020 Koronavirüs testlerinde bölgeler arasında ayrımcılık yapıldığı iddialarının araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/2753 23.03.2020 Sağlık sisteminin koronavirüs salgınına karşı yeterli olup olmadığının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/2684 10.03.2020 Çin'de ortaya çıkan corona virüsünden korunmak için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/2603 26.02.2020 Çin'de ortaya çıkan corona virüsünden korunmak için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/2330 06.01.2020 Diyarbakır'da uyuşturucu madde kullanımının nedenlerinin incelenerek kullanımla etkin mücadele için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/2305 25.12.2019 DEDAŞ'ın verdiği elektrik dağıtım hizmetinin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/2176 26.11.2019 Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerindeki işsizlik sorunun tüm yönleriyle araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/2171 25.11.2019 Kadın cinayetlerinin ve kadına karşı şiddetin tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/2043 31.10.2019 HDP'li bazı belediyelere yönelik yaptırımların ve belediye eş başkanlarına yönelik gerçekleştirilen işlemlerin incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/1809 01.10.2019 Mevsimlik tarım işçilerinin sorunlarının araştırılması ve gerekli tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/1650 02.05.2019 Bazı mezarlıklarda ortaya çıkan yıkımın nedenlerinin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/1318 29.05.2019 Kadınların iş gücüne katılımını etkileyen faktörlerin araştırılarak kadın istihdamının artırılması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/1315 29.05.2019 Şehir hastaneleri modelinin incelenerek problemli alanların tespit edilmesi ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/1225 16.05.2019 Doktorlara uygulanan performans sisteminin ortaya çıkardığı sorunlara dair çözüm önerileri üretmek amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/1215 15.05.2019 İş kazalarından kaynaklanan ölümlerin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/1214 15.05.2019 Gençlerin istihdam sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması kurulmasına ilişkin önergesi

27 10/1137 08.05.2019 Maden alanlarındaki iş kazalarının nedenlerinin araştırılarak gerekli tedbirlerin ve denetim mekanizmalarının tespiti amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/920 04.02.2019 SMA ve ALS hastalarının ilaç ve tedaviye erişimde yaşadıkları sorunların araştırılarak yaşanan mağduriyetlerin giderilmesi için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/615 04.12.2018 İlaç erişiminde yaşanan tüm sorunların incelenerek sağlık hakkının temin edilmesi için bu sorunların çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/541 22.11.2018 Çocukların maruz kaldığı hak ihlallerinin incelenerek bu ihlallerin ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlerin saptanması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/540 22.11.2018 Kadına yönelik şiddetin önlenmesi ile kadın hakları alanında ulusal ve uluslararası mevzuatın gereklerinin yerine getirilmesini sağlamak amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/397 05.11.2018 Otizm, down ve diğer gelişim bozukluklarının yaygınlık durumunun tespit edilerek bunlara sahip bireylerin ve ailelerinin sorunlarına çözümler üretilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/362 23.10.2018 Türkiye'de futbol alanındaki ırkçı ve ayrımcı nitelikteki olayların incelenerek bu olayların yinelenmemesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

27 10/117 18.09.2018 Son dönemde görülen şarbon vakalarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi

Semra Güzel yeni ve genç bir vekil olarak TBMM kürsüsünü de oldukça sık kullanmış, pek çok yasa teklifi ve önerge üzerine hazırlıklar yapmış ve konuşmuş, katıldığı komisyon toplantılarında da yaptığı hazırlıklar doğrultusunda görüşlerini paylaşmıştır.

Semra Güzel bu süre içerisinde gündem dışı, yasa teklifleri ve önergeler üzerine 76 ayrı konuşma yapmıştır.

4. Gidiş amacı göz önünde bulundurulmadan salt PKK'lilerle fotoğrafı olduğu için bir kişinin örgüt üyeliği ile suçlanması ve bu kişi milletvekili ise dokunulmazlığının kaldırılmasının istenmesi adalet ve hakkaniyetle bağdaştırılamaz.

Semra Güzel, resimlerinin basın yayın organlarında yayımlanması ve bunun bir linç kampanyasına dönüştürülmesi üzerine yaptığı yazılı açıklamada,

"*...Hatırlarsak, 2013 yılında mevcut iktidarın da taraf olduğu bir çözüm ve barış sürecinde silahlar susmuş, çatışmalar durmuştu. Bu süreçte taraflar arasında bir mutabakat oluşmuş, devlet yetkilileri ve çeşitli heyetler tarafından haberde bahsedilen bölgelere gidiş-gelişler yaşanmıştır. Bunların hepsi mevcut iktidarın bilgisi ve onayı çerçevesinde gerçekleşmiş, Türkiye toplumu ve kamuoyu da buna tanıklık etmiştir.*

Söz konusu fotoğraflara gelince... Volkan Bora ile üniversite yıllarımda tanıştım ve bir süre arkadaş olarak görüştüm. Kendisi ile yaşadığımız duygusal yakınlık sonucunda, aileler arasında yaptığımız bir tören sonrasında sözlendik.

Volkan Bora gazetecilik yaparken, 2009 sonlarında maruz kaldığı soruşturma ve davalar neticesinde yurtdışına gitmek zorunda kaldı. Ulaşmaya çalışmama rağmen, 2014 yılına kadar kendisiyle hiçbir şekilde görüşemedik.

2013-2015 yılları arasında başlatılan çözüm ve barış sürecinin olumlu havası içerisinde çocuklarını, annelerini, babalarını ve sevdiklerini görmeye çalışan birçok kişi gibi ben de Volkan Bora'ya ulaşmaya çalıştım. Bahsi geçen bölgeye gittiğimde iki kadın tarafından karşılandım. Bana güvenlik koşulları nedeniyle kendi kıyafetlerinden giymem gerektiği söylendi. Bir süre bekledikten sonra orada olduğunu öğrendim ve görüştük. İşte basına servis edilen fotoğraflar bu görüşmeye ait fotoğraflardır.

Sadece benim değil milyonlarca insanın geleceğe dair umutlandığı ve barışı arzuladığı bir süreçte, bizatihi hükümetin karşı tarafla görüşmeler yaptığı göz önüne alınırsa, bu fotoğrafların bugün hakkımda yürütülen karamalara, kumpas girişimlerine ve suçlamalara dayanak yapılmaya çalışılması kabul edilemez.

2014 yılı içerisinde kamu alanında görev yapmaktaydım ve hiçbir siyasi partiye üyeliğim yoktu." Demiştir.

Semra Güzel yaptığı yazılı açıklamada, yalnız kendisinin değil milyonlarca insanın geleceğe umutla baktığı, barışı arzuladığı ve Çözüm Süreci olarak adlandırılan süreçte PKK kamplarına sözlüsünü ziyaret etmek için gittiğini ifade etmektedir. Ortalama zekâya sahip her vatandaş, önyargılarından sıyrılarak bu resimlere baktığında gerçekten iki kişi arasındaki duygusal yakınlığı görecektir. İncelenen dosyada bu resimlerin çözüm süreci dışında bir tarihte

çekildiğini gösteren hiçbir kanıt olmadığına göre, resimlerin bu tarihte çekildiğinin kabulü gerekir.

PKK üyesi olmayan ancak farklı zamanlarda, farklı amaçlarla PKK kamplarını ziyaret etmiş başkaca kişiler olmuştur ve bu kişilerle ilgili hiçbir soruşturma başlatılmamıştır. Bu durum, bugüne değin bir kişinin PKK kamplarına gitmesinin değil, gidiş amacına göre suç olarak nitelendirildiğini veya nitelendirilmediğini göstermektedir.

Örneğin PKK'nin silahlı örgüt üyelerinin Türkiye sınırları dışına çekeceğini duyuracağı Nisan 2013'teki basın toplantısına Türkiye ve dünyadan yüzlerce gazeteci katılmıştır. BBC, Reuters, CNN, El Cezire, AP gibi uluslararası medya kuruluşları ile Show TV, CNN Türk, Anadolu Ajansı gibi yerli kuruluşların temsilcileri PKK kamplarında gerçekleştirilen basın toplantısına katılmış, öncesi ve sonrasında PKK'lilerle röportajlar yapmıştır. Bu medya kuruluşlarının hiçbir üyesi hakkında soruşturma başlatılmamış, ceza davası açılmamıştır. Bu tarihten önce de sonra da yüzlerce gazeteci benzer ziyaretler gerçekleştirmiş, ancak bu haberleri yapanlar hakkında da soruşturma başlatılmamış, ceza davası açılmamıştır.

Ya da çok sayıda insan hakları örgütü üyesi, siyasetçi, gazeteci, farklı tarihlerde PKK tarafından esir alınan/kaçırılan asker, polis, köy korucusu veya sivilleri teslim almak için PKK kamplarına gitmiş veya PKK'lilerle görüşmüştür. Ancak bu insani girişimler de, haklı ve doğru biçimde, hiçbir soruşturmaya tabi tutulmamış, bu kişilerin cezalandırılması için davalar açılmamıştır.

İnsan Hakları Derneğinin 9 Mayıs 2013 tarihinde yayımladığı rapora göre;

"05 Ağustos 1991 tarihinde Hakkâri'nin Şemdinli İlçesi Samanlı Jandarma Karakolu'na baskın düzenleyen PKK militanları eylem sonrası 7 askeri alıkoydu.

Askerler Mehmet Çiçek, İbrahim Doğan, Hüseyin Ören, Vahit Çiftçi, M. Ali Öz, İdris Şahin ve İbrahim Kubatoğlu, 18 Ekim 1991 tarihinde götürüldükleri Zagros Dağları'nda kendilerini görüntülemek isteyen bir grup gazeteciye teslim edilerek serbest bırakıldı.

**Ağustos 1991 tarihinde Türkiye'nin Irak'ın kuzeyine düzenlediği ilk sınır ötesi operasyonda meydana gelen bir çatışmada Adıyamanlı er Nurettin Demir PKK militanları tarafından esir alındı.*

Nurettin Demir, 19 Ekim 1991 tarihinde daha önce Hakkari'nin Şemdinli İlçesi Samanlı Karakolu'nda esir alınan 7 askerler birlikte serbest bırakıldı.

**25 Ekim 1991 tarihinde Hakkari'nin Çınarlı ve Çayırlı köyleri arasındaki jandarma karakoluna baskın düzenleyen PKK militanları eylem sonrası jandarma erler Şenol Oral, Şeref Önder ve Eyüp Kabataş'ı alıkoydu.*

Alıkonulan 3 asker, 20 Nisan 1992 tarihinde aralarında gazeteciler ve Kızılhaç Irak Temsilcilerinden Shilip Hochstrasse'nin de bulunduğu Kızılhaç ekibine teslim edilerek serbest bırakıldı.

**27 Ekim 1991 tarihinde Siirt'in Pervari İlçesi Okçular Köyü karakoluna baskın düzenleyen PKK militanları, eylem sonrası jandarma er Kemal Özgenç'i yanlarına alarak olay yerinden uzaklaştı.*

Kemal Özgenç, 20 Nisan 1992 tarihinde aralarında gazeteciler ve Kızılhaç Irak Temsilcilerinden Shilip Hochstrasse'nin de bulunduğu Kızılhaç ekibine teslim edilerek serbest bırakıldı.

**20 Kasım 1991 tarihinde Şırnak'ın Balveren Beldesi Milli Jandarma Karakolu Komutanı olan Astsubay Yener Soylu, bir kahvehanede oturduğu sırada PKK militanı olduğu belirtilen 3 kişi tarafından alıkonuldu.*

Yener Soylu, 20 Nisan 1992 tarihinde aralarında gazeteciler ve Kızılhaç Irak Temsilcilerinden Shilip Hochstrasse'nin de bulunduğu Kızılhaç ekibine teslim edilerek serbest bırakıldı.

**25 Aralık 1991 Şırnak'ın Cudi Dağı eteklerinde bulunan Dereler Jandarma Bölük Komutanlığı'na yönelik bir eylem düzenleyen PKK Militanları, eylem sonrası henüz birliğe yeni atanan Asteğmen Kadir Yüksel'i de yanlarına alarak olay bölgesinden uzaklaştı.*

Asteğmen Yüksel, 20 Nisan 1992 tarihinde aralarında gazeteciler ve Kızılhaç Irak Temsilcilerinden Shilip Hochstrasse'nin de bulunduğu Kızılhaç ekibine teslim edilerek serbest bırakıldı.

**02 Aralık 1992 İzin için gittikleri İstanbul'dan bir otobüs firmasıyla Siirt'te dönen Siirt Orduevi'nde görevli erler Üzeyir Mahmut Orhan ve Şeref Karaman Diyarbakır Silvan arasında yol kesme eylemi yapan PKK militanları tarafından alıkonuldu. Aynı eylemde Bitlis'ten Antalya'daki birliğine gitmekte olan Cemal Alagöz aldı asker de militanlar tarafından alıkonuldu.*

Alıkonulan 3 asker aylar sonra Diyarbakır kırsalındaki PKK kampına giden iki gazeteciye teslim edilerek serbest bırakıldı.

**14 Haziran 1995 Hakkâri'nin Semdinli İlçesi'ne bağlı Ortaklar Jandarma Karakolu'na baskın düzenleyen PKK militanları, çatışma sonrası 5 askeri esir aldı. Erlerin isimler şunlar; İsmail Başaran, Tuncay Kavaklıoğlu, Ramazan Çelik, Mehmet Sıkılgan, Hakan Pusat.*

Askerden İsmail Başaran ve Mehmet Sıkılgan Ağustos 1996 tarihinde serbest bırakılırken, Ramazan Çelik, Tuncay Kavaklıoğlu, Hakan Pusat ise 8 Aralık 1996 tarihinde Zeli Kampı'na giden RP Milletvekili Fethullah Erbaş ile aralarında İHD ve MAZLUMDER'in de bulunduğu sivil örgütlerden oluşan bir heyete teslim edilerek serbest bırakıldı.

**04 Temmuz 1995 tarihinde Hakkari'nin Şemdinli İlçesi Aşağı Kayalar meydana gelen bir çatışmada Jandarma Çavuş Tevfik Öztürk, PKK militanları tarafından esir alındı.*

Tevfik Öztürk 8 Aralık 1996 tarihinde Refah Partisi (RP) milletvekili ve sivil toplum örgütlerinden oluşan bir heyete teslim edilerek serbest bırakıldı.

**Sedat Ağca adlı asker (1995 yılında PKK tarafından alıkonulduğuna ve 8 Aralık 1996 tarihinde RP Milletvekili Fethullah Erbaş ve insan hakları kuruluşlarından oluşan heyete teslim edildiğine yönelik birçok kaynakta bilgi var ancak, olay tarihi ve yerine ilişkin yeterli bilgiye ulaşılamadı)*

**18 Temmuz 2005 tarihinde Erzincan karayolunu akşam saatlerinde kesen HGP militanı araçları durdurarak kimlik kontrolü yaptı. Kontrol sırasında izne giden sivil kıyafetli*

jandarma komando er Coşkun Kırandi'yi alıkoydu. Kırandi, 4 Ağustos 2005 tarihinde Dersim'in Kutu Deresi bölgesindeki Güleç Köyü kırsalında kendisini almaya giden sivil heyete teslim edildi. Kırandi'yi teslim alan İHD Bölge Temsilcisi Mihdi Perinçek, dönemin İHD Diyarbakır Şube Başkanı Selahattin Demirtas, Dersim Belediyesi İl Encümeni Özgür Söylemez, sanatçı Ferhat Tunç, gazeteci Umur Hozatlı ile erin teslim edilişini izleyen Doğan Haber Ajansı (DHA) ve Reuters Haber Ajansı muhabiri Ferit Demir, Anadolu Ajansı (AA) muhabiri Haydar Toprakçi, Dicle Haber Ajansı (DİHA) muhabiri Rüştü Demirkaya hakkında "örgüt propagandası yapmak" iddiasıyla Malatya 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nde dava açıldı.

**9 Ekim 2005 tarihinde Şırnak'ın İdil İlçesi'nde yol kesen bir grup HPG militanı, polis Hakan Açıl'ı alıkoydu. Açıl, 110 gün sonra 27 Ocak 2006'da Federal Kürdistan Bölgesi Zaxo kenti yakınlarında İHD ve MAZLUMDER heyeti ile birlikte gelen babası Muammer Açıl'a teslim edildi.*

**21 Mayıs 2007 tarihinde Bingöl'ün Yayladere İlçesi'ne bağlı Korlu Köyü'nde Sıraç Erdin (47) ile Vedat Kınanç'ın (29) orman kesimi yaparken bir grup HPG'li tarafından alıkonuldu.*

**22 Ekim 2007 tarihinde HPG'liler, Hakkari'nin Yüksekova İlçesi'ne bağlı Dağlıca (Oremar) Taburu'na düzenledikleri baskının ardından 8 askeri alıkoydu. PKK, 8 askeri, Federal Kürdistan Bölge Hükümeti İçişleri Bakanı Hacı Mahmut Osman, Uluslararası Tolerans Başkanı Kerim Sincari ile kapatılan DTP'nin milletvekilleri Osman Özçelik, Aysel Tuğluk ve Fatma Kurtulan'dan oluşan heyetle imzalanan protokolle 4 Kasım'da teslim etti. 8 asker serbest bırakıldıktan sonra Van Jandarma Asayiş Kolordu Komutanlığı Askeri Savcılığı'nca sorgulandı. 8 asker, "Suçun vasıf ve mahiyeti askeri disiplini aşırı derecede sarsmış olması, büyük zararlar doğuran emre itaatsizlikte ısrar suçunun işlendiğini gösteren kuvvetli delilerin bulunması ve izinsiz olarak başka ülkenin topraklarına geçmek" şeklinde iddialar ile 12 Kasım'da tutuklandı.*

**02 Eylül 2012 tarihinde AKP Hakkari İl Başkanı Abdulmecit Tarhan akşam saatlerinde HPG militanları tarafından alıkonuldu.*

Tarhan, 4 Ekim 2012 tarihinde Federal Kürdistan Bölgesi'nde PKK'nin kontrolündeki alana giden İHD ve MAZLUM-DER heyetine teslim edilerek serbest bırakıldı.

**08 Eylül 2012 tarihinde Bitlis İli Merkez Çeltikli Köyü yakınlarında köydeki evlerine gitmekte olan Mehmet Kasım Ariç, Naif Kırşen ve Zübeyir Menek isimli köy korucuları HPG militanları tarafından alıkonuldu.*

Korucular İHD Bitlis Temsilciliği'nin girişimleri sonucu 20 Eylül 2012 tarihinde serbest bırakıldı."

Yukarıda bir kısmına yer verdiğimiz raporun ayrıntılarına https://www.ihd.org.tr/1990-2012-pkk-mltanlari-tarafindan-alikonulanlar-rapor/ adresinden ulaşılabilir.

Özetle bir kimsenin PKK kamplarına gitmiş olması tek başına soruşturma konusu olamaz. Bu kamplara giden herkes PKK'nin üyesi olarak nitelendirilemez. Nitekim ne haber peşinde koşan gazeteciler ne de alıkonulmuş askerleri teslim almaya giden siyasetçilerle insan hakları kuruluşlarının temsilcilerine PKK üyeliği suçlaması yöneltilmemiştir. Semra Güzel'in, sözlüsünü ziyaret için ve çözüm sürecinde örgüt kamplarını ziyaret etmesinin de esasen bu ziyaretlerden hiçbir farkı yoktur.

5. Yalnızca sözlüsü ile çektiği fotoğraflar ve üç satırlık gizli tanık/itirafçı beyanıyla Semra Güzel'in örgüt üyeliği ile suçlanması hakkaniyete uygun değildir.

Uzunca bir süredir iktidar bloğunca HDP'ye yönelik ayrımcı politikalar yürütülmektedir. 15 Temmuz darbe girişimini Allah'ın lütfu olarak nitelendiren siyasi iktidar, açıkça söylemek gerekirse binlerce HDP'liyi siyasi soykırım operasyonlarıyla tasfiye etmek istemiştir. Dokunulmazlığı kaldırılan milletvekilleri, tutuklanan onlarca milletvekili, yüzlerce belediye başkanı ve meclis üyesi, binlerce parti üyesi ve yöneticisi ve son olarak HDP aleyhine açılmış kapatma davası nedeniyle HDP bu sürece siyasi soykırım operasyonları demektedir. Bu tasfiye politikasını gerçekleştirebilmek için tüm uluslararası hukuk kuralları rafa kaldırılmış, Anayasa Mahkemesi ve AİHM kararları bile uygulanmamıştır. Bu konseptin son örneği ise Semra Güzel şahsında gerçekleştirilen düşmanca saldırıdır. Çünkü linç kampanyası boyunca kurulan söylemler yalnız Semra Güzel'e değil aynı zamanda HDP'ye yönelmiştir. Bugün görüşülmekte olan dokunulmazlığın kaldırılması dosyaları da hukukun araçsallaştırılmasının tipik örneklerini oluşturmaktadır.

Hukukun, özellikle muhalefet milletvekillerinin bertaraf edilmesi için araçsallaştırılması, hem Anayasa Mahkemesi kararlarında hem de AİHM kararlarında tartışılmıştır. Anayasa Mahkemesi bu değerlendirmeye, 19.8.1971 gün ve E.1971/41, K.1971/67 sayılı kararında yer vermiştir. Yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin karar üzerine yapılan başvuruyu inceleyen Mahkeme, Anayasa Komisyonu'nda benimsenen metoda sadık kalarak, talebin siyasi maksatlara dayalı olup olmadığının değerlendirme mecburiyetine yer vermiştir. Bu çerçevede değerlendirildiğinde, tüm organ ve kademeleriyle HDP'ye yönelen iktidarın amacının fiili bir parti kapatma olduğu açıktır. HDP milletvekillerinin TBMM'den tasfiyesine yönelik olan ve özelde Sayın Semra Güzel'in milletvekilliğinin düşürülmesi ve tutuklanması sonucunu doğurabilecek bu işlem, Anayasa'ya ve AİHS'e aykırıdır.

6. Tanık, Gizli Tanık, İtirafçı (Etkin Pişmanlık Hükümlerinden Faydalanmak İsteyen Kişi) beyanlarının delil değeri tartışmalıdır.

Delil serbestisi sisteminin kabul edildiği ceza yargılamalarında en çok başvurulan delil olan tanık beyanı, sıklıkla başvurulan bir delil çeşidi olmasına rağmen, yapılan araştırmalar tanık delilinin tamamen güvenilir bir delil çeşidi olmadığını ortaya koymuştur. Doç. Dr. Devrim Güngör, *Ceza Muhakemesinde Tanık Beyanının Delil Değeri Üzerine Bazı Tespit ve Değerlendirmeler* başlıklı makalesinde, insan beyni üzerine yapılan bilimsel araştırmalar sonunda elde edilen bulguların bir kimsenin tanık olduğu bir olayı unutmadığı takdirde doğru hatırladığı şeklindeki varsayımın yanlış olduğunu çarpıcı bir şekilde ortaya koymaktadır. Aynı eserinde Güngör somut olayda tanığın doğru beyanda bulunduğunu tespit etmenin güç olduğunu, bir kimsenin geçmişi doğru hatırlamasının ve dolayısıyla aktarmasının neredeyse imkânsız olduğunu bilimsel çalışmaları referans göstererek ortaya koymuş, her türlü tanık beyanına kuşkuyla yaklaşılması gerektiğini çarpıcı bir şekilde açıklamıştır. Yasa koyucu da tanık delilinin bu niteliğinin bilincinde olarak, 5271 sayılı yasa kapsamında tanıklık kurumuna ilişkin ayrıntılı düzenlemeler yapmış ve sıkı şekil şartlarına bağlamıştır Ayrıca AİHS'nin Adil Yargılanma Hakkı'nı düzenleyen 6. Maddesinin 3. Fıkrasının d bendinde de tanıklık kurumuna ilişkin özel düzenlemeye yer verilmiştir.

5271 sayılı yasa kapsamında tanık delilinin güvenirliğini arttırmak için yapılan düzenlemelerle getirilen şartlardan biri, ceza yargılamasında doğrudanlık ilkesi gereği tanığın yargılamayı yürüten mahkeme tarafından dinlenmesidir. Ancak tanık yasanın 180. maddesinde sayılan zorunlu hallerde SEGBİS, naip hâkim veya istinabe yoluyla dinlenebilir. Yine yasanın 43. maddesinin beşinci fıkrası gereğince tanığın soruşturma aşamasında savcı tarafından da dinlenebileceği düzenlenmiş ise de delillerin tartışılabileceği evre yargılama aşaması olduğundan mahkeme huzurunda dinlenmedikçe savcılıkta alınan beyana dayanılarak hüküm kurulması mümkün değildir. Aynı maddenin beşinci fıkrasında ise; "*Bu madde hükümleri, kişinin ancak Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme önünde tanık olarak dinlenmesi halinde uygulanabilir*" denilmiş ve kolluğa tanık dinleme yetkisi verilmemiştir. Kolluk tarafından alınan beyanlar bilgi alma tutanağı olarak nitelendirilir. Nitekim Yargıtay da "Yalan Tanıklık" suçuna ilişkin verdiği kararlarda kolluk tarafından yapılan ifade alma işlemini "tanık beyanı" olarak nitelendirmemekte, yalnızca ispat konusunda karar verecek mahkeme önünde verilen beyanı, tanık beyanı olarak kabul etmektedir.(*Yargıtay 4. Ceza Dairesi'nin 24.06.2009 gün, 2009/16212 E. ve 2009/12656 K. sayılı ilamı, Yargıtay 15. Ceza Dairesi'nin 15.02.2017 gün, 2014/12029 E. ve 2017/6167 K. sayılı ilamı)*

Yukarıda tanık delilinin özünde çok güvenilir bir delil türü olmadığını ve yasa koyucunun birçok şekil şartı getirmek suretiyle tanık delilinin güvenilirliğini artırmaya çalıştığını özetle açıklamıştık. Bu şartların en önemlilerinden biri de şüphesiz 5271 sayılı yasanın 201. Maddesi ve AİHS'nin 6. Maddesinin 3. Fıkrasının d bendinde düzenlenmiş olan savunmanın tanığı dinleyebilme, izleyebilme ve soru sorabilme hakkına sahip olmasıdır. Bu düzenlemeler adil yargılanma hakkı, yargılamanın aleniliği ve silahların eşitliği ilkesinin gerektirdiği bir zorunluluk olmakla birlikte savunma makamına da tanık delilini denetleyebilme ve böylece bu delilin güvenilirliğini sınayabilme imkânı tanımıştır.

Bununla birlikte 5271 sayılı yasanın 58. maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları ile 5726 sayılı Tanık Koruma Kanunu ile düzenlenen Gizli Tanıklık kurumu savunma makamının tanık delilini denetleyebilme imkânını büyük oranda ortadan kaldırmıştır. 58. Maddenin ikinci fıkrasında tanığın kimliğinin bilinmesinin kendisi veya yakınları açısından ağır tehlike yaratabileceği ihtimali karşısında tanığın kimliğinin saklı tutulacağı belirtilmiştir. Anılan düzenleme ile tanığın vücut bütünlüğü, yaşam hakkı ile özel hayatının gizliliği haklarının korunması amaçlanırken sanığın savunma hakkı ise kısıtlanmaktadır. Yasa koyucu 5271 sayılı yasanın 58. maddesinin üçüncü fıkrası ve 5726 sayılı yasanın 9. maddesindeki düzenlemeler ile tanığın haklarını korumakla birlikte sanığın savunma hakkının kısıtlanmasının bir nebze olsun önüne geçebilmeyi amaçlasa da yargılananların savunma hakkının kısıtlanacağı açık olmakla birlikte, uygulamada bu düzenlemelere mahkemelerce riayet edilmediğini, gizli tanığın teknoloji kullanılarak görüntüsü ve sesi tanınamayacak hale getirildikten sonra hazır bulunma hakkına sahip olanların dinleyebilme ve soru sorabilme imkânına sahip olabileceği şekilde dinlenilmesi yönteminin çok sınırlı olarak uygulandığını biliyoruz. Mahkemeler gizli tanığı, hazır bulunma hakkı bulunanları haberdar etmeksizin dinlemekte, sanığın ve avukatının tanığa **sözlü** olarak soru sorma hakkını kullanmasına imkân tanımamaktadır.

Gizli tanıkların beyanda bulundukları kovuşturma dosyalarını incelediğinde, kovuşturma aşamasında gizli tanıkların savunmanın yokluğunda uygun görülecek harici bir celsede dinlenmesi ile gizli tanığa sorulması istenen soruların önceden hazırlanıp Mahkemeye sunulması yönteminin uygulandığı görülmektedir. Doktrinde de bu uygulamanın AİHS'nin 6.

maddesinin üçüncü fıkrası ile Anayasanın 36. maddesinin ihlali olmakla birlikte 5271 sayılı yasanın 206. maddesinin ikinci fıkrasının a bendi ve 217. maddesinin ikinci fıkrası gereğince hukuka aykırı elde edilen delil niteliğinde olduğu ve hükme esas alınmasının mümkün olamayacağı belirtilmektedir.[1]

AYM'nin 07.05.2015 tarihli ve 2014/12906 başvuru numaralı *Baran Karadağ* kararı; *"gizli tanığın açıklamaları önceden bilinemeyeceği için, savunma tarafından tanığın güvenilirliğini sınamaya yönelik soruların önceden mahkemeye bildirilmesinin bu sakıncaları gidermeye yeterli olmadığı, dolayısıyla savunma tarafından önceden hazırlanan soruların, tanığın çelişkili ve değişen beyanlarını sorgulamak için yeterli olmadığı, tanığın ne şekilde beyanda bulunacağının önceden bilinemeyeceği kabul edilmiştir. Makul gerekçe ve haklı sebep gösterilmeksizin kimliği gizlenen tanığın önyargılı, husumetle veya düşmanlıkla hareket eden veya güvenilmez birisi olup olmadığını sınama veya söyleyeceklerinin inandırıcılığı üzerine şüphe çekebilme imkanından savunma makamı yoksun bırakılacaktır. Böylece tanığı sorgulama hakkının ve CMK m.201 uyarınca doğrudan soru yöneltme/çapraz sorgu hakkının kullanılması engellenecek; savcılık makamının hazır bulunduğu harici bir celsede, savunma makamının yokluğunda 'silahların eşitliği' ilkesi ihlal edilecektir"* şeklindedir. Yüksek mahkemenin 2014/15652 başvuru numaralı ve 24.05.2018 tarihli *Serdar Batur* kararı da aynı mahiyettedir.

Ayrıca gizli tanıklık müessesesinin uygulamada oldukça fazla suiistimal edilebildiği de bilinmektedir. Örneğin HDP Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş'ın 142 yıl hapis cezasıyla yargılandığı davanın iddianamesinde 2009 yılında dinlenen gizli tanık Mercek'in beyanlarına yer verilmişti. Ancak yargılama aşamasında Mercek isminde bir gizli tanığın olmadığı ortaya çıktı. Yine 2016 yılına kadar yargı içerisinde örgütlenmiş FETÖ/Paralel devlet yapılanması olarak tabir edilen Cemaat yapılanmasının yürüttüğü Ergenekon, Balyoz, KCK, İlhan Cihaner, Fenerbahçe Şike davası vb önemli kumpas dosyalarının temelini özellikle gizli tanıklar oluşturmaktaydı. Hukuka aykırı şekilde elde edilen deliller üzerinden yürütülen bu soruşturmalarda neler yapıldığı kamuoyunda sıkça tartışıldığı gibi 15 Temmuz darbe girişiminden sonra yürütülen soruşturmalarda tanık ve gizli tanıklar aracılığıyla hukuka aykırı elde edilen delillerle kumpas davalarının yürütüldüğü de ortaya çıkarılmıştı.

Doktrinde ve içtihatlarda tanık olarak kabul edilen kişiler, yargılamanın sonucundan hiçbir şekilde etkilenmeyen, olayla ilgisi olmayan, sanık veya mağdurla bağlantısı bulunmayan kişiler olarak tanımlanmaktadır. Bu durumun istisnalarından biri suça iştirak eden kişilerin yani itirafçıların beyanlarıdır.

Tanığın sanıkla veya mağdurla bir yakınlığının veya husumetinin bulunup bulunmadığı vereceği bilginin doğruluğuna ilişkin bir kanaat oluşmasına vesile olacağından bu durum 5271 sayılı yasanın 58. maddesinin birinci fıkrasında hâkimin tanığa ilk olarak soracağı hususlar arasında sayılmıştır. Yasa koyucu burada tanığın beyanının dışsal veya içsel bir nedenle etkilenip etkilenmediğini diğer bir ifadeyle beyanlarının objektif olup olmayacağını ölçmeyi hedeflemektedir. Mağduru veya sanığı tanıyor olmanın dahi kişinin tanıklığını etkileyeceği düşünüldüğünde kendisi de aynı suçlama nedeniyle yargılanan kişinin beyanına daha güçlükle itibar edilmelidir. Çünkü kendisi de sanıktır ve başkaları aleyhine vereceği ifadeler sonucunda hiç ceza almama veya daha az ceza alma durumu vardır. Hatta bazı suçlarda olduğu gibi ödül

[1]https://www.hukukihaber.net/gizli-tanigin-dinlenmesi-proseduru-ve-delil-kuvveti-makale,8272.html

alma hakkına dahi sahiptir. Bu neden, başlı başına itirafçı beyanlarını en güvenilmez beyanlar haline getirmektedir.

AİHM de *Labita/İtalya* kararında (26772/95, 06.04.2000, p.156) konuyla ilgili şöyle demiştir; *"...mevcut olayda başvurucu aleyhindeki iddialar tek bir kaynaktan, yani başvurucunun mafya türü bir örgütün mali işlerine baktığını dolaylı bir biçimde öğrendiğini 1992'de söylemiş olan bir itirafçının anlattıklarından doğmaktadır. Yetkililere göre Mayıs 1992'de söz konusu itirafçının ifadelerinin genel olarak inandırıcılığı ve güvenirliği dikkate alındığında, başvurucunun tutuklu kalması için yeterli bir delil oluşturmuştur. Mahkeme, İtalyan yetkililerinin Mafya ile mücadelesinde itirafçıların iş birliğinin çok önemli bir silah olduğunun farkındadır. Ne var ki, itirafçılar tarafından verilen ifadelerin kullanılması zor problemler de doğurmaktadır; çünkü bu tür ifadeler, nitelikleri gereği manipülasyona açık olup, İtalyan hukukunun itirafçılara tanıdığı avantajları elde etmek amacıyla veya kişisel intikam duygularıyla verilmiş de olabilirler. Bu tür ifadelerin bazen muğlak olabileceği ve bir kimsenin alakasız değilse bile doğrulanmamış iddialara dayanılarak sanık durumuna sokulabilme ve gözaltına alınabilme riski hafife alınamaz. Bu nedenle, ulusal mahkemelerin de kabul ettiği gibi, itirafçıların ifadelerinin başka delillerle desteklenmesi zorunludur. Ayrıca, bir duyum, mutlaka objektif delillerle desteklenmelidir."*

Bununla birlikte uygulamada kolluk tarafından alınan şüpheli beyanlarının, çeşitli menfaatler vadetme, tehdit, şantaj ve hatta işkence yapmak suretiyle kişinin iradesi sakatlanarak alındığı sıklıkla karşılaşılabilen bir durumdur. Soruşturma aşamasında baskı, tehdit ve kötü muamele ile beyanda bulunmaya zorlanan birçok kişi mahkeme huzurunda baskı ve tehditten uzak bir ortamda, özgür iradeleriyle verdikleri beyanlarda soruşturma aşamasındaki beyanlarının kendilerine ait olmadığını ve zorla imzalattırıldığını ifade etmişlerdir.

Tüm bu hususlar dikkate alındığında karma komisyon başkanlığının özel önem atfettiği, tanık, gizli tanık ve itirafçı artık her kim ise beyanlarının delil değeri olmadığını ve gelecekte de hükme esas alınamayacağını söylemek yerinde olacaktır. Şöyle ki;

1. Tanık, gizli tanık ve itirafçı beyanı kolluk tarafından alınmıştır. Yukarıda belirttiğimiz üzere kolluk tarafından alınan beyanlar tanık beyanı olarak değil bilgi alma tutanağı mahiyetindedir ve delil değeri yoktur.

2. Tanık, gizli tanık ve itirafçı beyanı, henüz tamamlanmamış bir soruşturma aşamasında alınmıştır. Her ne kadar yasa Cumhuriyet savcısına tanık dinleme yetkisi vermiş olsa da yargılamanın aleniliği ilkesi, silahların eşitliği ilkesi ve adil yargılama hakkı kapsamında, tanık mahkeme huzurunda ve savunmanın da katılma ve soru sorma olanağı bulacağı bir şekilde dinlenmedikçe yani taraflarca delili değerlendirme imkânı sağlanmadıkça mahkemece hükme esas alınması mümkün değildir.

3. Dosyada tanık, gizli tanık, itirafçı beyanını destekleyen başkaca hiçbir delil yoktur. Başkaca bir delille desteklenip desteklenmediği tespit edilemeyen tanık beyanlarının 5726 sayılı yasanın 9. Maddesinin sekizinci fıkrasına ve Yüksek Mahkeme içtihatlarına aykırı olacağı açıktır.

4. Dosyada yer alan tanığı, gizli tanığı veya itirafçıyı AYM'nin yukarıda yer verdiğimiz *Baran Karadağ* kararında belirtildiği haliyle savunma makamının sözlü soru sorabileceği

teknik imkânların yaratılması suretiyle dinlenmemiştir. Dolayısıyla ve en azından bu aşamada hukuka aykırı delil niteliğindedir.

Yukarıda özetle belirtilen sebeplerle, dosyanın tek delili olan tanık beyanının doğruluğunu denetleme imkânı bulunmadığından, burada bir yargılama faaliyeti de yürütülmediğinden, dolayısıyla kendisinin veya avukatlarının hazır bulunduğu bir yöntemle dinleme ve soru sorma imkânı da olamayacağından, bu beyan üzerine Semra Güzel'in dokunulmazlığının kaldırılması hiçbir hukuk idesi ile bağdaştırılamaz

Ayrıca fezlekelerde isnat edilen suçlamalar ile kanunda yer alan düzenleme örtüşmemektedir. Suçun oluşması için gerekli şartlar yoktur. Yargıtay 16. Ceza Dairesi'nin 26.10.2017 gün ve E.2017/1809, K.2017/5155 sayılı kararında örgüt üyeliği için aranacak koşullar ayrıntılı olarak ortaya konmuştur.

Buna göre; *"Örgüt üyeliği, örgüte katılmayı, bağlanmayı, örgüte hâkim olan hiyerarşik gücün emrine girmeyi ifade etmektedir. Örgüt üyesi örgütle organik bağ kurup faaliyetlerine katılmalıdır. Organik bağ, canlı, geçişken, etkin, faili emir ve talimat almaya açık tutan ve hiyerarşik konumunu tespit eden bağ olup, üyeliğin en önemli unsurudur. Örgüte yardımda veya örgüt adına suç işlemede de, örgüt yöneticileri veya diğer mensuplarının emir ya da talimatları vardır. Ancak örgüt üyeliğini belirlemede ayırt edici fark, örgüt üyesinin örgüt hiyerarşisi dâhilinde verilen her türlü emir ve talimatı teslimiyet duygusuyla yerine getirmeye hazır olması ve yapmasıdır.*

Silahlı örgüte üyelik suçunun oluşabilmesi için örgütle organik bağ kurulması ve kural olarak süreklilik, çeşitlilik ve yoğunluk gerektiren eylem ve faaliyetlerin bulunması aranmaktadır. Örgüte sadece sempati duymak ya da örgütün amaçlarını, değerlerini, ideolojisini benimsemek, buna ilişkin yayınları okumak, bulundurmak, örgüt liderine saygı duymak gibi eylemler örgüt üyeliği için yeterli değildir. Örgüt üyesinin, örgüte bilerek ve isteyerek katılması, katıldığı örgütün niteliğini ve amaçlarını bilmesi, onun bir parçası olmayı istemesi, katılma iradesinin devamlılık arz etmesi gerekir. Örgüte üye olan kimse, bir örgüte girerken örgütün kanunun suç saydığı fiilleri işlemek amacıyla kurulan bir örgüt olduğunu bilerek üye olmak kastı ve iradesiyle hareket etmelidir."

Sonuç olarak Ceza Yargılamasının amacı hiçbir duraksamaya yer vermeden maddi gerçeğin ortaya çıkarılmasıdır. Bu araştırmada, yani gerçeğe ulaşmada mantık yolunun izlenmesi gerekir. Gerçek; akla uygun ve gerçekçi, olayın bütünü veya bir parçasını temsil eden kanıtların bütün olarak değerlendirilmesinden ortaya çıkarılmalıdır. Yoksa bir takım varsayımlara dayanılarak sonuca ulaşılması, Ceza Yargılamasının amacına, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'nin 6. ve Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 36. maddelerinde yazılı adil yargılama ilkelerine aykırı olacaktır. Elbette kuşku üzerine ceza soruşturması başlatılabilir ancak kuşku üzerine ceza mahkûmiyeti kurulamaz. Bu ilke evrenseldir. Görüşülmekte olan dosyalar, resimler üzerinden oluşturulan kuşkular üzerine kurulmuştur. "Örgütün kamplarına hiç kimse elini kollunu sallayarak gidemez", "Başka tarihlerde de yurtdışına çıktığına göre, o tarihlerde de örgüt kampına gitmiştir", "Örgüt üyeleri ile aynı kıyafetleri giydi ise demek ki örgüt üyesidir", "Gizli tanık söyledi ise doğrudur" biçimindeki kuşku ve varsayımlar hiç kimseyi örgüt üyesi yapmaz/yapmamalıdır.

Yargıtay'ın yerleşik kararları ışığında değerlendirildiğinde, Semra Güzel'e yöneltilen suçlamaların ciddi kuşkular barındırdığını söylemek yanlış olmayacaktır. Dolayısıyla ve

kuşkular üzerine Semra Güzel'in bu aşamada dokunulmazlığının kaldırılması da adil ve hukuka uygun düşmeyecektir.

7. Çözüm sürecinde gerçekleşmiş görüşme gerekçe gösterilerek bir milletvekilinin dokunulmazlığının kaldırılmak istenmesi, bir sürecin mahkûm edilmesi anlamına gelecektir.

Bu ülkede neredeyse 40 yıldır düşük yoğunluklu bir savaş, büyük bir çatışma sürmektedir. Bu kadar uzun süren yıkıcı bir süreci 'terör' diyerek geçiştirmek ne sosyolojik ne de politik olarak mümkündür. Bu süreçte 50 binden fazla insan yaşamını yitirmiş, binlerce köy/mahalle yakılmış, boşaltılmış, milyonlarca insan göçe zorlanmıştır. Binlercesi sürgünlerde memleket hasretiyle yaşamını yitirmiştir. Tüm bunları görmezden gelmenin bu olayları yaşanmamış kılmayacağı açıktır.

Bugün Diyarbakır, Van, Mardin, Bitlis, Siirt, Batman, Ağrı, Hakkâri, Şırnak, Muş, Kars, Iğdır veya Kürtlerin yoğun olarak yaşadığı herhangi kente; İstanbul'un, İzmir'in, Mersin'in Adana'nın Kürtlerin yoğun yaşadığı mahallelerine gidildiğinde her birinin evinde mutlaka ya bir tutuklu ya da bir kayıp olduğu görülecektir. Hatta çoğu zaman birden fazladır bu kayıp ve tutuklular. Yine bu insanların çoğunun dağa çıkmış bir yakını vardır. Yakınlarından, sevdiklerinden bir haber; kayıplarından bir cenaze, bir kemik bekleyen binlerce aile vardır bu topraklarda. Üstelik bu kişilerin dağdaki yakınları sadece PKK'liler de değil. İnsanlar bir yandan dağdaki PKK'li yakınlarının bir yandan da askerdeki yakınlarının yolunu gözlemektedir. Bu hakikat bu topluma ait ve sosyolojik bir gerçeklik olarak karşımızda duruyor. PKK'ye katılmış kişilerin de abi, kardeş, anne, baba, dayı, teyze veya SEVGİLİ olabileceği yadsınamaz bir gerçeklik. Siyasetin işi bunu düşünmek bunu yok saymak değil. Bu, hem ahlaki hem de politik bir görevdir. Bunu düşünmek de çözüm yolları üretmek de siyasetin ve siyasetçilerin yükümlülüğüdür.

Bu; ülkenin yüzyıllık tarihi, gerçekliğidir. Adına Kürt Sorunu denen bu sorun, bu ülkenin en ağır ve en temel sorundur. Dolayısıyla bu sorunu şark ıslahat planlarına, öldürmeye, tutuklamaya, sürgüne, açlıkla terbiye etmeye, kayyımlarla irade gaspına, siyasi temsilcilerini rehin almaya ve tutmaya, en ağır sorunları hamasetle geçiştirmeye sıkıştırmak, özcesi bu sorunu 'terör-güvenlik' denklemine sıkıştırmak bu politikaları, bu savaşı sürdürmekten başka bir şeye hizmet etmez, etmemiştir. Güvenlikçi siyaset, sorunlarla yüzleşme yerine onları ertelemektir, görmezden gelmektir, bürokrasiye havale ederek en sonunda da yok etmeye çalışmaktır. İnsan olma ereğinden çıkmaktan başka anlama ifade etmez. Politik olarak da kanlı bir çıkmaz dışında bir denklem yaratmaz.

İşte bizim barış siyasetimiz, Kürt halkının, Türkiye halklarının barış mücadelesi tam da o gençlerin hayatlarını kurtarmaya dönüktür. Bu ülkede tek bir insanın burnu dahi kanamasın, her türlü sorun diyalog ve müzakere yöntemleriyle çözülsün ısrarıdır. HDP yıllardır bunun hiç de kolay olmadığının farkındalığıyla ve ciddiyetiyle siyaset yapmaktadır. Bir arada barış içerisinde yaşamanın imkânlarına yıllardır kapı aralayan bir siyaseti inşa etmeye çalışmaktadır. Bütün bu çaba ölüm siyaseti karşısında bir yaşam siyasetini inşa ve icra etmeye dönüktür. HDP bunu politik ve ahlaki sorumluluk olarak görmektedir. Hiçbir siyasi çıkarın bunun üstünde, hiçbir mücadelenin de barış mücadelesinden daha değerli olamayacağının bilincindedir. HDP tam da bu yüzden çatışmaların son bulduğu barış umudunun topluma yayıldığı çözüm sürecinde

bu sorumlulukla hareket etmiştir. 2013 yılı ile 2015 yılları arasında HDP cesur davranarak kalıcı bir barışın sağlanması için gayretle üzerine düşen bütün sorumluluğu almıştır. Halklara karşı taşıdığı politik ve ahlaki sorumluluğunu bütün risklere rağmen aldığı bu sürecin bugün de arkasındadır.

Çatışmaların durduğu 2013 ila 2015 yılları arasında barış umudunun yaşandığı bir dönemde birçok ilk yaşanmıştır. Çatışma süreçlerinde bir araya gelmeyen birçok farklı kesim bir araya gelmiştir. Bu dönem PKK'lilerin aileleri ile asker aileleri Diyarbakır'da bir araya gelmiş kalıcı bir barışın inşa edilmesi ve savaşın son bulması taleplerini birlikte dile getirmiştir.

Sürecin aktörü birçok siyasetçi, gelişmeleri yakından takip eden onlarca gazeteci gibi birçok yurttaş da evlatlarını, eşlerini, kardeşlerini, babalarını, sevdiklerini ve yakınlarını görmek için PKK'lilerin bulunduğu alanlara gitmiştir. Dünyanın her yerinde çatışmaların son bulduğu dönemlerde insanlar çatışmanın bir parçası olmuş yakınlarının ve sevdiklerinin peşine düşerler. İnsanların yıllardır görmedikleri çocuklarına, sevdiklerine kavuşmak için yaptıkları hiçbir şey suç olarak addedilemez, addedilmemelidir. Kaldı ki bu buluşmalar devletin bilgisi halinde meydana geliyordu. Bu dönem halk akın akın yakınlarını görmek için söz konusu bölgelere gidiyordu. Keşke bu dönem söz konusu olan barış inşası kalıcı olabilseydi de bu ülkenin evlatları hayatını kaybetmeseydi. Siyasi sorumluluğu olan partilerin ve kişilerin üzerine düşünmesi gereken bu olmalı. Üzülmesi gereken nokta bu olmalı. Sorulması gereken soru şudur: "Neden barışı inşa edemedik de bu ülkenin evlatları yaşamını yitirmeye devam etti?" Çünkü aynı iktidar o dönemin de aktörüydü. Dönemin aktörü değilmiş gibi bu süreçten, kendisi dışındaki aktörler için suç üretmesi bir kumpastır. Bu kumpas dönüp aynı iktidarı vurma potansiyeli taşır. O nedenle çözüm süreci siyaset malzemesi yapılmamalıdır. Bu yalnızca bu topluma daha fazla ölüm getirmek aynı zamanda barış ihtimalinin savunulduğu bir dönemin suça dönüşme riskini doğurur ki bu iktidar başta olmak üzere bütün tarafları ve aktörleri suçlu ilan eder. Hayır, suç olan savaşı ve çatışmaları savunmaktır, barışı savunmak değil. Suç olan ölümü savunmaktır yaşamı değil.

Bu mesele kriminalize edilecek bir mesele değildir. Ortada bir onlarca yıldır süregelen bir Kürt sorunu vardır. İktidarın bu meseleyi kriminalize eden yaklaşımı sorunu ağırlaştırıyor, daha fazla cana mal oluyor, ölümleri beraberinde getiriyor. Silahın da çatışmaların da sorumlusu bu politikalardır.

İktidar, demokratik siyaset yollarını kapatmakta, sonra da o insanlarla temas kuran herkesi terörist ilan etmektedir. Bu aslında topyekûn olarak bir halkla mücadele edildiğinin göstergesidir.

Çözüm süreci, barış umudu yani ülkenin en önemli, en ağır sorununun çatışmasız ve diyalog zemininde çözme girişimleri devam etseydi bugün yaşamını yitiren yüzlerce, belki de binlerce insan ölmeyecekti. Süreç sonlandırılıp çatışma ve ölüm siyasetinin hızlandırılmasıyla Ankara Gar katliamında, Suruç'ta, Diyarbakır'da, sokağa çıkma yasaklarında başta olmak üzere nerdeyse her gün sivil insanlar yaşamını yitirdi. Aynı zamanda askerler, polisler, köy korucuları ve PKK'liler yaşamını yitirdi. Eğer süreç bozulmasa idi o günden bu yana yaşamını yitiren insanlar ölmeyecekti; aileleriyle, sevdikleriyle birlikte olacaktı.

Bugün iktidarın Türkiye'de yarattığı gergin ve kutuplaştırıcı siyasi atmosferden kaynaklı en konforlu davranış biçimi söz söylememek veya Semra Güzel'in aleyhinde konuşmaktır. Fakat bu davranış biçimi, ülke gerçeklerine bir kez daha gözünü kapatıp

kulaklarını tıkayarak ölüm siyaseti izleyenlerin yapmak istediği hezeyana gelmek anlamına gelecektir.

Toplumun büyük bir kesimi dokunulmazlıkların kaldırılmasını demokratik siyasete vurulan bir darbe olarak görmektedir. Dokunulmazlıkların kaldırılması ve vekilliklerin düşürülmesi Kürtlerin hafızasında çok daha ciddi bir yaraya sahiptir. DEP'lilerden bugüne Kürtler bu süreci iradelerine bir saldırı olarak okumaktadır. DEP davası gibi 4 Kasım Darbesi gibi, Leyla Güven'in Musa Farisoğullarının vekilliklerinin düşürülmesi gibi, Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun vekilliğinin düşürülmesi gibi bugün Semra Güzel'in dokunulmazlığının kaldırılması da Kürtlerin nezdinde Kürtlerin iradesinin yok sayılmasıdır. Kürtler başta olmak üzere toplumun geniş kesimleri siyasi çıkar amaçlı, bir vekilin dokunulmazlığının daha kaldırılmasına rıza göstermiyor.

Muhalefetin de bu hakikati iyi görmesi gerekir. Bu Semra Güzel şahsında gerçekleşen bir kumpastır. Dokunulmazlığın kaldırılması için verilen her oy bu kumpası desteklemek; demokratik siyasete karşı darbeci ve baskıcı siyaseti onaylamak anlamına gelecektir.

8. Bugüne değin milletvekillerinin dokunulmazlıkların kaldırılmasının bu ülkeye hiçbir yararı olmamıştır.

Yasama muafiyetleri esas olarak bir ayrıcalık değildir. Halkın iradesinin meclise tam ve özgür olarak yansımasını sağlamak, parlamenterlik görevinin her türlü baskı ve kaygıdan uzak, güvenceli bir biçimde yapılmasına olanak tanımak için getirilmiş güvencelerdir. Yasama dokunulmazlığı; parlamenterlerin, parlamento çatısı altında açıkladıkları düşünceler, söyledikleri sözler ve kullandıkları oylardan sorumlu olmamaları sonucunu doğuran yasama sorumsuzluğundan farklı olarak, keyfi kovuşturma ve cezaları önleme amacına yöneliktir.

Parlamentoda çoğunluğa sahip olan iktidar grupları her zaman, siyasi nüfuzlarını kullanarak veya siyasi tuzaklar kurarak özellikle muhalefete mensup milletvekillerinin yasama faaliyetine katılmasını engellemeye, bu milletvekillerini kontrol altında tutmaya ve giderek bunları siyasi alanın dışına itmeye çalışabilirler. Anayasalar ve onları tamamlayan yasalar, parlamenterleri dokunulmazlık zırhıyla donatarak bu ihtimali ortadan kaldırır. Böylece demokratik sistemin işlemesi için vazgeçilmez bir unsur olan muhalefet işlevlerini gereği gibi yerine getirebilir.

Milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılması için şimdiye kadar TBMM'ye yüzlerce dosya geldi. 20 Mayıs 2016 tarihine kadar Parlamento tarihinde 40 milletvekilinin dokunulmazlığı kaldırıldı. Dokunulmazlıklar süreci çoğu zaman Türkiye siyasetinde Kürt Siyasi Hareketi ile Türkiye devrimci ve demokrasi güçlerini demokratik siyaset sahnesinden men etmek için bir araç olarak kullanılageldi.

DEP milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılmasından 10 gün önce dönemin Genelkurmay Başkanı Doğan Güreş, *"Eşkıyayı Bekaa'da aramaya gerek yok. Maalesef bunların bir kısmı Yüce Meclis'in çatısı altındadır"* diyerek, DEP'lileri hedef gösterdi. Dönemin Başbakanı Tansu Çiller'in isteği üzeri 2 Mart 1994'te dokunulmazlıklar konusunda TBMM tarihi bir gün yaşadı. 6 DEP'li 1 bağımsız milletvekilinin dokunulmazlığına son verildi. DEP Genel Başkanı ve Diyarbakır Milletvekili Hatip Dicle, Şırnak Milletvekili Orhan Doğan, Muş

Milletvekili Sırrı Sakık, Diyarbakır Milletvekili Leyla Zana, Mardin Milletvekili Ahmet Türk ve Şırnak Bağımsız Milletvekili Mahmut Alınak'ın dokunulmazlıkları, TBMM Genel Kurulu'nda kaldırıldı. Dokunulmazlıkların kaldırılmasına dayanak oluşturan Ankara DGM Başsavcılığı iddianamesinde, milletvekilleri vatan hainliği ile suçlanıyordu. DEP milletvekilleri daha sonra 10 yıl cezaevinde kaldı.

2007 Genel Seçimlerine anti-demokratik %10 barajına karşı "Bin Umut Adayları" adı ile bağımsız adaylar ile girme kararı alan DTP, TBMM'de grup kuracak vekil sayısına ulaştı. 9 Kasım 2005 tarihinde kurulan Demokratik Toplum Partisi'nin neredeyse düzenlediği her etkinlik suç unsuru sayılarak Anayasa Mahkemesi tarafından hakkında kapatılma davası açıldı ve Anayasa Mahkemesi, 2009'da oybirliğiyle DTP'nin kapatılmasına karar verdi. 37 kişiye 5 yıl siyaset yasağı getirilirken, Genel Başkan Ahmet Türk ve Aysel Tuğluk'un milletvekilliğinin düşürülmesi yönünde karar verildi. Böylece Kürt Siyasetinin Kürt Sorunu ve demokrasi meselesini parlamento zeminine taşıma arayışları bir kez daha vesayet duvarına çarptı, yargı vesayetin aracı haline getirildi.

12 Nisan 2016'da partisinin grup toplantısında konuşan dönemin Başbakanı ve AKP Genel Başkanı Ahmet Davutoğlu, dokunulmazlık düzenlemesi üzerindeki çalışmaların tamamlandığını ifade etti. TBMM'ye gönderilen düzenlemeyle birlikte Anayasa'da dokunulmazlıkları düzenleyen 83. maddesinin geçici bir maddeyle değiştirilmesi öngörülmekteydi. Teklifin içeriği ise, maddenin Meclis'te kabul edildiği tarihte soruşturma ya da kovuşturma izni vermeye yetkili mercilerden, Cumhuriyet başsavcılıklarından ve mahkemelerden; Adalet Bakanlığına, Başbakanlığa, Meclis Başkanlığına veya Anayasa ve Adalet Komisyonu üyelerinden kurulu Karma Komisyon Başkanlığına gelmiş yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına dair fezlekeleri bulunan milletvekillerinin, bu dosyalar bakımından Anayasa'nın 83. maddesiyle tanınan güvenceden bir defaya mahsus olarak yoksun bırakılmasıydı.

20 Mayıs 2016'da Meclis'te kabul edilen teklif, 24 Mayıs günü Cumhurbaşkanlığına gönderildi. Cumhurbaşkanı tarafından dokunulmazlık teklifini onaylaması sonrası Resmi Gazetede yayımlanmasıyla birlikte hakkında fezleke bulunan HDP milletvekilleri yargı kıskancına alındı.

HDP'li milletvekilleri hakkında hazırlanan fezlekeler siyasi çalışmalar, fikir beyanları ve demokratik protesto hakkının kullanımı şeklinde iken muhalefette durum farklıydı. Hakkında en fazla fezleke düzenlenen isim olan dönemin Antep Milletvekili Şamil Tayyar'ın 10 ayrı fezleke dosyası bulunuyordu. AKP'liler hakkında en çok "görevi kötüye kullanmak" gerekçesiyle fezleke düzenlenmişti. HDP'liler hakkında ardı ardına ifadeye çağrılma tebligatları gelirken, dokunulmazlıkları kaldırılan diğer milletvekillerinin yargılamasına dair tek bir gelişme yaşanmıyordu.

Soruşturma yerleri ve konuları farklı olmasına rağmen 4 Kasım günü Bingöl, Diyarbakır, Hakkâri, Şırnak ve Van illerindeki savcılıklarca gözaltı kararı verildi. 12 milletvekili önceden hazırlanmış uçak, helikopter ve araçlar ile Bingöl, Diyarbakır, Hakkâri ve Şırnak Emniyet Müdürlüklerine götürüldüler. Aynı gün çıkarıldıkları mahkemelerde HDP Eş Genel Başkanı Figen Yüksekdağ ve Selahattin Demirtaş ile HDP Grup Başkanvekili ve Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken ile milletvekilleri Abdullah Zeydan, Ferhat Encü, Gülser Yıldırım, Leyla Birlik, Nihat Akdoğan, Nursel Aydoğan, Selma Irmak tutuklanırken; İmam Taşçıer, Ziya Pir, Sırrı Süreyya Önder denetimli serbestlik hükümleri uygulanarak serbest

bırakıldı. 4 Kasım 2016 tarihinde başlayan "yasal darbe" operasyonları, darbe mekaniğine dönüşerek günümüze kadar da devam etti. 26 ve 27. Dönem boyunca 13 HDP milletvekilinin vekilliği düşürüldü. Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun vekilliği düşürüldü ancak Anayasa Mahkemesi kararı üzerine milletvekilliği tekrar iade edildi. Bugün itibariyle de önceki dönemde parlamentoda görev yapmış altı HDP'li vekil tutukludur.

Görüldüğü gibi dokunulmazlıkların kaldırılması ve milletvekillerinin vekilliklerinin düşürülmesi ile hiçbir sorun çözülememiştir. Çünkü sorun milletvekillerinin dokunulmazlığı değil, Kürt sorunudur. Kürt sorunu çözülmedikçe ülke siyaseti fasit bir daire içerisinde sıkışıp dönüp durmaya devam edecektir.

9. Türkiye'nin bir Kürt sorunu vardır, görüşülen dokunulmazlığın kaldırılması dosyaları da bu sorunun doğurduğu sonuçlardan yalnızca bir tanesidir.

Türkiye'nin en temel sorunu olan Kürt sorunu, Cumhuriyetin temellerine kadar inen yüzyıllık bir sorundur. Kürt sorunu iyi tanımlanmadığı müddetçe çözümün mümkün olmadığı 40 yıldır süren bir çatışmayla birlikte daha da anlaşılır hale gelmiştir. Kürt sorununun tanımı ise sorunun nasıl ortaya çıktığı ile ilişkilidir.

Kürt sorunu, Kürtlerin inkârı, toplumsal gerçekliklerinin derinden bölünerek kendileri olmaktan çıkarılmaları, siyasi iradelerine ket vurulmasıdır. Kürt sorunu, devletlerin inkârcı yöntemlerle boyun eğmeye zorlanmaları, kendi öz kimliklerine dayalı bir varlık haline gelmelerine fırsat ve yasal statü tanınmamasıdır. Kürt sorunu, çağdaş eğitim araçları ve uygulamalarından mahrum bırakılmaları, tüm bu alanların bütünleşik uygulamalarıyla öz varlıkları ve kimliklerinin yok sayılmasıdır.

İşte tüm bunlar, Kürt sorununun temelini oluşturmaktadır. Diğer bir deyişle Kürt sorunu Kürtlerin kimliklerinin ve kolektif haklarının yok sayılması sorunudur. Kürt sorunu bu bağlamda aynı zamanda bir demokrasi sorunudur. Soruna demokratik olmayan tüm yaklaşımlar sorunu büyütmekten başka bir işe yaramayacaktır. Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana100 yıldır, Kürt sorununa yönelik güvenlikçi yaklaşım günümüzde de maalesef devam etmekte ve bu şekilde ülkenin bir yüzyılı daha ipotek altına alınmaktadır.

Bu sorunun demokratik yol ve yöntemlerle çözümü mümkündür. Bunun için olması gereken bir zihniyet değişikliğidir. Halkları ve inançları dışlayan tekçi yönetim anlayışı Kürt sorununu asla çözemeyecektir. 100 yıldır tecrübe edilenin bu olduğu açıktır. Tekçi ulus-devlet anlayışı bu kadim toprakları bir kültürler ve halklar mezarlığına çeviren temel anlayış olarak karşımıza çıkmaktadır. Hukuk, eşitlik ve özgürlüğü hiçe sayan, baskıcı, halkları ve inançları karşı karşıya getirebilen ulus devlet anlayışının milliyetçilik, mezhepçilik ve erkek egemen ideolojiyi kendisine kalkan ederek büyük yıkımlara ve felaketlere yol açtığı sadece Ortadoğu'da yaşananlar düşünüldüğünde bile açıkça ortadadır. Bu noktada barışı ve kardeşliği yeniden inşa etmenin yolu halkların eşit ve özgür birlikteliğinden geçmektedir.

Bu gerçekler ışığında bakıldığında Kürt sorunu; ülkenin kuruluş sürecinde yapılan hata ve yok saymalardan kaynaklı olarak günümüze kadar gelmiş, ağırlığını 90'lı yıllardan bu yana toplumsal, siyasal, ekonomik olarak hissettiren bir sorun olarak çözülmeyi beklemektedir.

Cumhuriyetin kuruluş yıllarında Türk halkı ile stratejik bir birlikteliği esas alarak ortak vatan idealini yaşatmak isteyen Kürtler, eşit haklar temelinde ortak yaşamı kabul etmiştir.

Ancak bu birliktelik 1924 anayasası ile tekçi ve katı ulus inşasının kurbanı olmuştur. Teklik üzerine inşa edilen ulus yaratma politikasının mağduru sadece Kürtler olmamıştır. Bu tekçi ve baskıcı, toplumu homojenleştirici politikalardan diğer halklar, kültürler ve inançlar da nasibini almıştır. Türklük potası içinde eritilmek istenen halklar ve inançlara yaşama hakkı tanınmamıştır. Bu tarihsel zulüm nedeni ile Kürtler, Lazlar, Boşnaklar, Araplar, Asuri-Süryani, Ermeni, Gürcü, Alevi, Hristiyan, Musevi, Arap, Çerkez, Türkmen, Mıhellemi, Ezidi, Romanlar gibi halklar ve kültürler ile İslami grup, cemaatler ve özellikle kadınlar büyük baskı cenderesi altına alınmıştır.

Tarihin en ağır yıkımlarından birini yaşamış olan Kürt Halkı ise kendisine uygulanan bu tarihsel kötülüklere karşı yaklaşık yüz yıldır amansız bir mücadele vermekte ve bugün gelinen noktada her şeye rağmen demokratik, çoğulcu ve halkların birlikteliğini esas alan bir toplumsal yaşamda ısrar etmektedir. Kökenlerini neredeyse iki yüzyıllık bir tarihsel ve siyasal gerçeklikten alan Kürt sorunun doğru bir analizinin yapılması için bütün tarihsel, ekonomik, siyasal ve kültürel süreçlerin objektif bir gözle ele alınması elzemdir.

Osmanlı Devleti'nden Modern Türkiye'ye geçiş aşamasında iyice belirginleşen Kürt sorununun tarihsel başlangıç noktasını 1800'lü yılların başında Osmanlı'nın merkezileşme çabalarının yarattığı yapısal sorunlara kadar götürmek mümkündür. Osmanlı'nın otoriteyi merkezileştirme çabaları özellikle Kürt bölgelerinde Şeyh Ubeydullah ve Bedirhan Bey İsyanlarına kaynaklık edecektir. Daha sonra İttihat Terakki ile başlayan etnik düzleştirme ve etnik tasnif politikaları sorunun çok daha kanlı ve yıkıcı bir boyutta büyümesine neden olmuştur.

Osmanlı İmparatorluğu'nun âdem-i merkeziyetçi devlet yapısı, ulus devlet merkezileşmesi ile karşılaştırıldığında göreli de olsa farklı kimlik ve kültürlerin yaşam bulması açısından daha iyi şartlar sağlamıştır. İslami ümmet tasavvuru etrafında oluşan beylikler sisteminde 16 yarı özerk Kürt Beyliği belli bir süre sonra merkezileşme politikalarıyla beraber çatırdamaya başlamıştır.

Cumhuriyet dönemi boyunca 'eşkiyalık', 'feodalizm', 'asayiş problemi', 'geri kalmışlık' ve 'modernizm karşıtlığı', 'dış mihrakların oyunu' şeklinde tanımlanan Kürt sorunu son dönemlerde de aynı karmaşık tanımların içinde net bir isim bulamamaktadır. Kürt sorununun bugün net bir tanımının yapılamıyor olmasının temel sebebi resmi tarih tezleri ile reel tarih arasındaki derin farklılık ve inşa edilen resmi hakikat rejiminin barındırdığı yanılgı ve çarpıtmaların sorunu derinleştirmiş olmasıdır. Böyle olunca da Ağrı, Zilan, Dersim katliamları gibi büyük katliamlar yaşanmış, asimilasyoncu politikalarla birlikte inkâr ve imha siyaseti günümüze kadar devam etmiştir.

90'lar boyunca Kürt sorununu şiddet temelinde ve güvenlikçi politikalarla çözme yöntemi askerin siyaset üzerindeki vesayetini güçlendirmiş ve orduyu siyasetin üzerinde bir konuma yerleştirmiştir. Bu güvenlikçi anlayış içerisinde 'güvenlik' mefhumu içerisinde 'devlet' yeniden ve yeniden üretilmiştir. 90'larda yoğun çıplak şiddet ve kontrgerilla faaliyetleri kullanılmıştır. Faili meçhuller, Hizbullah gibi yapıları canlı tutma işlevi görmüştür.

Özellikle, 1992-1993 yıllarında Kürt sorununun militarizasyonunda bir eşik aşıldı, 'düşük yoğunluklu çatışma stratejisi' çerçevesinde, bölgede 1987'den beri devam eden OHAL yönetiminin yanı sıra, formel-enformel ve legal-illegal bağlantılarıyla paramiliter bir makine inşa edildi. Öyle bir makine ki ülkeyi adeta yiyip, bitirdi.

1980 ve sonrasına gidersek; bu zaman zarfında iktidara gelen hükümetler, Kürt sorununa tamamen güvenlik eksenli politikaların etkisi altında bakmışlardır. Toplumsal meşruiyetin "terör" ve "beka" parantezine alınarak sağlandığı güvenlikçi uygulamalar konsepti askeri vesayetin altında sorunun sivilleşmesine ve demokratik mekanizmaların işletilmesinin önündeki en büyük engele dönüşmüş durumdadır. Öte yandan bu sorun yaşanan ekonomik krizin de başlıca nedenidir. Çünkü çatışmalara harcanan para ile bunun ardına gizlenen yolsuzluk ve yozlaşma ekonomik krizi tetiklemektedir.

Ortaya çıkan maliyet bütün topluma fatura edilerek yoksulluk, işsizlik, güvencesizlik, borçlanma, örgütsüzlük, nüfuslandırma, göç vb. birçok sorun, Kürt sorunundan bağımsızmış gibi olağan bir sorun olarak sunulmaktadır.

Kürt sorunu siyaset kurumunun önünde çözülmeyi beklemektedir. Şiddetle çözülemeyeceği çok açık olan bu sorunun çözümünün tek yolu demokratik yol ve yöntemlerdir.

Şimdilerde *"Düşünmezseniz bu sorun olmaz diyen"* Cumhurbaşkanı Erdoğan ne demişti? Diyarbakır'da yaptığı konuşmada *"Sorunun adını doğru koyalım. Bu sorun Kürt Sorunudur, sadece Kürtlerin değil hepimizin sorunudur. Bunu çözmek boynumuzun borcudur!"*

Başka ne demişti? *"Bu mesele sadece askeri tedbirlerle çözülebilecek bir mesele değildir. Bugün gelinen nokta muhasebe noktasıdır... Asıl büyük yanlışı, yetki ve sorumluluğu elinde bulundurduğu halde, yıllar yılı hamasetle idare edip, sorunu görmezlikten gelen makam sahipleri yapmıştır."*

Durum aslında bu kadar açık ve net olmasına rağmen çözümsüzlükte ısrar edenler bu ülkenin iyiliğini istemeyenlerdir. Bu mesele aslında Kürt sorunun çözümsüzlüğü meselesidir. Sadece yakın tarihe baktığımızda bu çözümsüzlük siyasetinin ülkemizden neler götürdüğünü çok rahatlıkla görebiliriz.

Türkiye, demokratik diyalog ve barışçı çözüm yöntemiyle Kürt sorununu çözebilseydi çatışma için harcanan bu paralar eşit ve adil bir ekonomi için harcanabilecek ve birçok toplumsal, ekonomik sorunu daha kısa zaman içinde ve daha rahat bir şekilde çözmüş olacaktı.

2013 yılında başlayan demokratik diyalog ve müzakere süreci sırasında, başta Erdoğan olmak üzere AKP'nin siyasetçileri ve bakanları, emekli generaller, basın, üniversiteler, PKK ile yürütülen düşük yoğunluklu çatışmaların maliyetine ilişkin açıklamalar ve haberler yaptılar. Raporlar hazırladılar. *"Kürt sorunu, ilerlemek, sıçrama yapmak isteyen Türkiye'nin ayağındaki bağdır"* vaazında bulundular. 90'lı yıllarda yürütülen şiddet politikalarına atfen harcanan trilyon dolarlık maliyete, Türkiye'nin ve bölgenin başta hayvancılık, tarım, ticaret olmak üzere heba edilen ekonomik kaynaklarına dert yandılar.

Bugün gelinen nokta itibariyle Türkiye bütün kurumlarıyla bir enkaz haline dönüşmüş durumdadır. Açlık ve yoksulluğun ezber edildiği bir toplumsal yaşama mahkum edilen Türkiye'de, AKP-MHP ittifakı ile yolsuzluk, rant, torpil politikaları savaş çığırtkanlığı tarafından bastırılmaktadır. Barışı, müzakereyi, demokratik yol ve yöntemleri tercih dışı bırakan iktidar anlayışları ile Türkiye geçmişten miras aldığı çözümsüzlük sonucu ortaya çıkan kayıpları geleceğe de bu anlayışla taşımaktadır. İkinci yüzyılda Türkiye, demokratik

cumhuriyetin kurulacağı ve barış içinde yaşatılacağı bir Türkiye olacak ise en büyük anahtar Kürt Sorununun demokratik yollarla çözümünün ivedilikle gerçekleştirilmesi olacaktır.

Yukarıda izaha çalıştığımız gerekçelerle Sayın Semra Güzel'in milletvekilliğinin düşürülmesine ilişkin Karma Komisyon raporuna katılmıyoruz.

Mehmet Ruştu Tiryaki	*Züleyha Gülüm*	*Abdullah Koç*
Batman	İstanbul	Ağrı
Hüseyin Kaçmaz	*Meral Danış Beştaş*	*Erdal Aydemir*
Şırnak	Siirt	Bingöl

TBMM Basımevi - 2022